

ΤΕΡΑΤΟΥΡΓΗΜΑ

ΛΥΒΟ

C V D A

KTORE BYŁY TAK W SAMYM  
SWIĘTOCVDOTWORNYM  
MONASTYRV PIECZARSKIM  
KIIOWSKIM.

iako y w obudwu

SWIĘTYCH PIECZARACH,

w ktorych powoli Bożey Błogosławieni Oy-  
cowie Pieczárscy pożywszy, y ciężary Ciał  
swoich złożyli:

wiernie y pilnie teraz piwszy raz zebrane/  
y światu podane.

PRZEZ

W. Oyci ATHANASIVSA KALNOFOYSKIEGO.

Zakonnika tegoż S. Monastyrá Pieczárskiego.

Z DRVKARNI KIIOWOPIECZARSKIEY,  
ROKV P. 1638.

To opus Cudor Pieczarskich propter memoriam  
non propter imitationem tu dolobono sy bo te (wa)  
sy sed iudicium.







# NASTAROZYTNY KLEYNOT IASNIE OSWIECONYCH KSIĄŻEK ICH MCI NA CZETWERTNI SWATOPOŁKOW CZETWERTENSKICH.

## I.

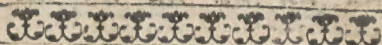
**Z** Czulego Gron tych Strojów, czyby triumph sprawił.  
 Ztárszy go, tu Niebieski Dworzanin sie stawił  
 Nie **KSIĄŻE HELIASZV**, w swa bierze opiekę,  
 Nie dając w Smoczę bujnej mąci pascę.

## II.

**C**o potrzebniejszy ziele zdrowiu człowieka  
 To naprzecy k otruciu gad poślaga swemu.  
 Gniezdzi pod nim, y swoim to iadem napuszcza.  
 Zé dziwnie śmiertelna y tym ludzi wpuszcza:  
 Patrz **KSIĄŻE**, Zolnierz złość twoją tak leczy, prężyła  
 Jak Smok, o ludzkie sie iak zdrowie wbiła.

## III.

**W**ierneć wszystko co mieli Przodkowie podali.  
 O **KSIĄŻE HELIASZV** czym sami władali.  
 Splodzili cie Książetę z Książeciego Domu.  
 Włodzimierzom, Wsewoldom, y wstyżkiemu gronu.



Podobnego potomkã stãwili Prãdziãdom.  
 Wschodnia zãs blizszym wiãra zrownali cie Dziãdom.  
 Dziedzicem mestwã swego przytym zastãwili.  
 Przed oczy bitny ci Herb gdy ten wystãwili.  
 A to widze dla tego, byi y ty w cãlości.  
 Nãstępuiacey toz dãł weãle potomności.  
 O **XIAZE HELIASZV**. Biezycie moy zloczyny.  
 Dobrodziciu moy od tãk Cnych Xiazat spłodzony.  
 Wiedz ze tych wyrodkãni, ktorzy to strãcili.  
 Zowiemy, czym sie przedtym Przãdki ich Biezyčili.

#### IV.

**K**tory teraz ogonem z Nieb vmiãtãł gwiazdy.  
 Boõtowej siegãiac koncem tegoz iãzdy.  
 Pãtrãcie, przed ktorym twierdze Empireystie drzãły.  
 Y iãk nieme nã pad swoy stãły sie pãtrãły.  
 Zãk dzisia od iednego Mezã pokonãny.  
 Kopãia iest smok k zyzney ziemi przykowãny.  
 By y o tej Mãciey snãłz tego nie myslit.  
 Co o Bogu Rebellãnt w swoicy gowie kryslit.  
 Tãk **XIAZE CZETWERTENSZKI** wyniestych Bog stãdã.  
 A cichych z powiunã czãciã nã ich throny wkãdã.

#### V.

**Z**e tãk frogo przebiã Ryeerz Smokã tego.  
 Nie dziwuy sie, boć msci sie nã nim pãdu swego.

#### VI.

**T**EN Krãkusowi szkodzi, ow Regulusowi.  
 Ten lepãk wprzeki idzie Pãnu Chrystusowi.  
 Leez zã tego wnet krzywdã **IERZY** go poklãdã.  
 W gebe trãfia kopãia, gdy sie geba stãdã.

W. Oycã Authord.





SWATOPOŁKA  
IZASŁAWOWICZA  
XIAŻĘNCIA Y MONARCHI RVSKIEGO

GNOTY,  
MESTWA,  
Y WIARY,

POTOMKOWI  
IASNIE OSWIECONEMU XIAŻĘCIV  
IEGO MCI X.

HELIASZOWI

NA CZETWERTNI

SWATOPOŁKOWI  
CZETWERTENSKIEMU

ODWAZNEMU RYCERZOWI

WŁADISŁAWA

CZWARTEGO

NA IASNIEYSZEGO Z ŁASKI BOŻEY  
KROLA POLSKIEGO,  
ROT MISTRZOWI.



TTTTTTTT

A V T H O R  
X I A Z E C Y C H D Z I E K  
A D M I R A T O R ,  
T E

S W I E T Y C H O Y C O W K I I O W S K I C H  
S W I E T E ( L V B O N I E W S Z Y S T K I E )

C V D A ,

K T O R E  
T A K P R Z Y T Y M  
P O B O Z N Y M

P R A D E C E S S O R Z E

I E G O X I A Z E C E Y M O S C I  
J A K O Y P R Z Y W S Z Y S T K I C H  
I A S N I E O S W I E C O N Y C H X I A Z E T A C H  
W Ł O D Z I M I R Z O W I C Z A C H , Z Ł A S K I B O G A  
W S Z E C H M O C N E G O O D P R A W O W A L Y S I E ,  
Y T E G O O Ł O W I A N E G O W I E K U N A T Y M  
S . M I E Y S C Y N I E V S T A I A  
D I C A T , V O V E T , D O N A T .

PRZED-





# PRZEDMOWA.



Porna one częstemi á żałobnemi  
pogrzebami sławna wojnę, gdy  
Rzymianie kiedyżkolwiek Kár-  
thaginy zwoiowaniem rospisali,  
I A S N I E O S W I E C O N E M S C I W B  
X I A Z B, moy Mściwy Pániey Do-  
brodźcieu; wesoło ieden z Rá-  
dnych Pánów rzecze w Senacie:

Dziś aż w bezpiecznym są rzeczy Rzymskie stanie.  
Z tym rzecz mogłbym y ja, gdy Roku 1635. przedsta-  
wano światu Żywoty Świętych Oyców Pieczárskich,  
gdy ich świętobliwości niesłowne argumenta, lecz  
same Błogosławione Reliquie pokazano y obwołano,  
gdy tym którzy z Cerkwią naszą Rossyjską niepotrzeb-  
ną w tej materii dotąd wiedli wojnę, wsta zagro-  
dzono, Dziś aż w bezpiecznym są rzeczy Błogosławio-  
nych Oyców Pieczárskich, y Świętej Cerkwie Roxo-  
láńskiej stanie: by mi terazniejszy iaki Scipio Nasica  
iako onemu dawny w conuencie Senatorskim, w te  
nie odpowiedział słowá; Y owszem teraz w większym  
jestesmy niebezpieczeństwie, gdy nieprzyjaciela nie  
mamy. Godne słowá Scipiona, gdy Scipio słow  
takich: ponieważ

*sine adversario marec vultu. To jest.*

Bez wrogá wędnieie y gnuszenie znóść, w świat-  
nych Przyłbicách lekliwa bez boiaźni kokotz gniez-  
dzi sobie, kuia sie páłasze ná temiesze, ná tierpyżáb-  
le przeprawia się, á iesli ktore pozostály, y te iak  
mowi Poetà:



# PRZEDMOWA.

at tristia duri

*Militis in tenebris occupat arma situs.* To jest:

smętne zahartowanego na prace Żołnierza w ciemności zjada rdza zbroie, a co więtsza; że proznowania wnet y bez Mágistrá náuczywszy się, szyrokie náma ku złemu otwiramy wrotá: temi to wyszedszy Esaw, przyszedł o vtrátę błogosławieństwá ná stárszeństwo, bo ráczey zezwolił gotowy bráć pokarm, niżeli go z pracą nábywáć, Kápuá y Seplásia proznujacego, á nie Scipio z honoru y z żywotá obnáżyty Annibalá, Caligulę o nieślawę, Neroná o śmierć, y tysiące innych proznowanie przypráwiło.

Pisze Salustius w lugurcie swoim: Gnuśnościa práwi żaden do ksiąg wieczystey nieśmiertelności nie jest ingrossowany: áni który rodzić potomkom, áby wiecznemi byli, proznowania kiedy życzył. Nie życzy y mnie lásnie Przeoś: w Bogu le<sup>o</sup> Mość Oćiec PIOTR MOHILA ARCHIEPISKOP MBTROPOLITKIOWSKI, HALICKI, ARCHIMANDRYTA y Oćiec náš Pieczárski, nie życzy, áni potrzebuie, ábym zá tarczą Páterika leniwy, y bez zaslugi v Pána Boga ládáia ko gnuśniał, ále zárazem mi to otium, które wedle Świętego Bázilego, Sceleris origo est, to jest: złości początkiem jest, y które wedle Poëty

et Reges simul et beatas.

*Perdidit Urbes.* To jest:

Oraz Krolow wiele, wiele Miasł bogátych zburzywszy, ná niewinney popóżyło ziemi, odcína: do prace-literálney, która pokoy, vciechę, contemplatiá rzecz Boskich, ná koniec przystoyna słudze Odkupiciéla mego, recreatiá sporządza; błogosławi; y święte Gudá tychże Świętych Oycow Pieczárskich wiernie y prawdźiwie od lat wielu począwszy, do dzisieyszego

przy-

Gen: 8. 21.

Aug: epist:

ad Sororem.

Eutrop: lib:

3.

Seplásia w

Cámpánicy

Miásieczko.

Ingurtá sá n

Manástábá-

low Krol

Numidiy.

sti.

D. Basilus.

Catut: ad

Lesbiam.



przy wieść roku, y ie wzáku swiátá te° tak, iáko niekiedyś Phidias swoię rzezáná Minerwę postánowić roskázuie. Do te° po tak wiele Iliades laborů, że iuż dżiś zá táka Boga wśzechmogace°, zá intercessiá Bogárodzi-ce. Pátronki moiey, y wśzystkie° mieyscá Pieczárskie°, y zá modłámi Błogostáwionych Pátriárchow nászych, Antoniego y Theodozego Pieczárskich, láśnie Ośw: M. XIAZĘ, Dobrodzieiu mnie wielce Mćiwy, przyszło, y po dobrej in ATHENAO MOHILÆANO politurze idzie pod práse Kunštu Drukárskiego: day Tworco moy sub boni Patroni felicibus auspicijs, lepszego záś nigdy nád Wászą X. M. me° M. Páná y Dobrodzieiá nie potrzebuie: bá snadź áni znáyduie: ábowiem gdzie kolwiek wdáie się indziey, owśzeki áni, szancuie się. áni dobrodzieystwá, ktoremimie STEPHAN láś: Ośw: XIAZĘ ná CZETWERTNI y ZYWOTOWIE, SWATOPOŁK CZETWERTENSKI, Podkomorzy Woiewodztwá Bráciáwskie°, moy M. Pan y Dobrodziey, á miśy Rodzic W. X. M. niegodne° Zakonniká sobie in perpetuũ obowiazať, áni rodzonych W. Xiażęcey M. XIAZECIA MIKOŁAJA, ROTMISTRZA le° KROLEWSKIEY Mći, y XIAZECIA IANVSZA beneuolentia: nákoniec áni samego° W. X. M. ludzkość, któraś mié sobie zhołdowať, wrodzona dobrotliwość, któraś mié sobie poświęciť, wdroyć się, álbo ráczey zdrożyć dopuszczáią.

Do tegoż inuituie Religiey paritas, która Monárchowie Ruscy od swiátoy ~~Ap. 9. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.~~ Wschodniey Konstantynopolśkiey Stolicy przyiáwşy, W. X. M. podáli, y w ktorey W. X. M. wespoť z pokrewnościá, áż do wieku teráznieyszego z przyśtoyná pochwaľá candidé iáko Práwosławny Chrzęściáнин (gdyż ieszcze inşzey wiáry żadnego z XIAZAT SWATOPOŁKOW



# PRZEDMOWA

CZETWERTENSKICH, y niewidziałem y widzieć  
sobie nie życzę) y syn wierny teyże Świętey po-  
wszechney Orientalney Apostolskiej Cerkwie, dzie-  
dżiczysz.

Pozwola mi tego Annalistowie nasz Rusci, y Pol-  
sci, ktorzy Origines Przezanego y stárożytnego Na-  
rodu Roxoláńskiego z dobrą pracą pisałi, że na Klio-  
wie po pierwszym Xiążęciu Kiiw thronowanie Xią-  
żat Ruskich (iákimby sposobem, czytay Nestorá Roku  
od Stwor: światá, 6371. aż do Roku 6488.) przyszło do  
X. RVRIKA, od teg° do I HORAY SWATOSŁAWA, po  
ktoreg° zesciu rząd teyże Monárchiey spadł ná syná ie-  
go wielkiego onego y Świętego WŁODZIMIRZA  
(tego Roku Páńskiego 1635. Święte Reliquiá w  
Cerkwi Dziecięcinney prawie iáko Márgáritę z po-  
piołu, z rumow wygrzeblismy) który pierwszy Páń-  
stwá Roxoláńskie, y siebie pierwszego w duchowney  
obmywszy Krzstu świętego kąpieli, oświecił, y oświe-  
cił prawdą świętey Ewángeliey, z Cásarzami Konstán-  
tinopolskimi BAZILIMY KONSTANTIM, wzięciem  
w małżeństwo Siostry ich ANNY Cásarzowny, przy-  
iażń y powinowáctwo zawiął.

Reliquiá  
S. Włodzim  
mrusá ná-  
dżione.

Nestor od  
Stworze:  
świátá. R.  
6562.

Strik: w  
ksiedze s.  
w R. 10.  
o rostryrhách

To Święte Xiążę między dwunastá synow swych  
spłodził też Xiążęciá IAROSŁAWA, z tego poszli  
WŁODZIMIRZ, przedkoten vmarł, IZASŁAW, SWIATO  
SŁAW, WSEWOŁOD, y WIECZESŁAW, z WSEWOŁODA  
spłodzone iest onowielkie Xiążę WŁODZIMIRZ Mono-  
mách, wielkie mowię nie od státurey, ále od dzieł He-  
roickich, ponieważ to Xiążę niezgodámi vpadáiącá  
Monárchia Ruska, á to od potomkow wielkie° WŁO-  
DZIMIRZA rámionámi swemi, iáko drugi Atlas dzwi-  
gnowszy, w iedno ciáło znówu zniósł y vspokoił. To

Xiążę



## P R Z E D M O W A.

Xiażę że było bårzo sılne , gdy staczał potrzebę z Genuencykåmi nåd morzem , Hetmånå ich Xiażęciå Kåfskiego, tåk iåko owomężny Dawid Philistiyskiego Gygålå, iåko Lew Tigriså; iåk Orzeł Dråconem iårwo porwawszy , przyniořł żywego do obozu sweo.

Toż Xiażę od Przeořwiewconego Oycå N E O P H I T A Metropolitanå Epheskieo, y dwu Swiętobliwych Episkopow Mitileńskiego y Meletyskiego, y innych wielu nå thron Cårstwą Ruskiego, tåk iåko H A B R Y, ålbo rårzey H R A B R Y ( bo tego Krolå Rusacy tåk od męstwą zwålå ) od O T T H O N A Cårzårz Rzymskiego w Gnieźnie pierwszym Krolem Polskim, swoim wojenne jego skronie diådematem koronujac, iest inaugurowane, dla czego by ? przyczyny w Rossyjskich påttrzay Iaropisåch, å tę naydźiesz : że gdy wojuie Cårsarz Konståntyn Monomåch nå Wschodzie z Persåni y Låćinnikåmi, åby tym czåsem dał pokoy Xiażę Wołodzimierz Monomåch Thråciey, do ktorey iuż był wtårgnienie uczynił, posyła tedy tego Metropolitanå swiętego z podårkåmi, Koronå swoiå Cårsårskå, Bersem, y Krzyżem z s�amego drzewå, nå którym Pan oekonomiå zbåwienia nåszeo odpråwował, a te n� miåcie złotey położywszy; przydał noszenia Cårsårskie, y inne honoraria y donaria : Tę że rem in pauca contraham, przylawszy Xiażę WŁODZIMIRZ , supersedował od najåzdow Pånstwą Thrackiego; y w przyåźni żył tåkiew z Konståntinem, w iåkiew z Otthonem Bolesław.

Tå po pirwszym tym Cåru wszystkiey kuři koronå pozostała y po dźisieyży dzieñ Moskiewscy Cårowie koronowani bywåia. Z tego się Xiażę Msciseåw wrodził, ktory potym spłodził onego Xiażęciå IZASEAWA , od ktorego poşzło troie Xiażat , WSEWOŁOD, IAROSEAW, SWIATOSŁAW, z tych Xia-

Xiażat Ru  
skich.

Ci to Genuencykowie obceowali żågetowiczowi Włådyřlåwowi dåć årmate nå Turkå, y o Helespon tu żåstapic: Bileti lib: 3. p. 575.

Co żå Koronå Cårowie Moskiewscy koronuiå sie.



# PRZEDMOWA.

Przodek i  
sne Oświe:  
Xiażat ich  
Méi Cze.  
twerten-  
stich.  
Bilski w  
Krzywou-  
ście lib. 1.  
Nestor w  
Rok: 6610.  
Bilski lib: 1.  
in Casimiro.  
Strzyk: lib. 5.

że IAROPOLK, y Xiażę Swatopołk, maż waleczny y  
Rycirski, tak iako y Potomkowie jego, aż do Wáńzey  
Xiażęcey Méi. Te to Swatopołka corkę ná imię Zsy-  
sławę KROL POLSKI BOLESŁAW KRZYWOUSTY,  
lubo powinna, poślubił przedię sobie, y zá żonę wzięł,  
y tak się z Przodkami consequenter y z Wáśzą Xiażę-  
cą Méia potomkiem ich, iako y przed nim bywšy  
Monárchá Polski Pierwszy KAZIMIR z wáńżiem  
także sobie zá Mażonkę (wedle ktorey Bolesławo-  
wi Zbyłá wá pokrewna byłá) Máriey, lub iák iá ten  
KROL zwał Dobrogniewy, Siostry Iárosławá Xiażę-  
ciá Ruskiego spowinowácił. Ten zrodził Xiażęciá IB-  
RZEGO, Xiażę IERZY spłodził Xiażęciá MICHAŁA:  
od tego miedzy innym potomstwem pięci męzkiey po-  
szedł Xiażę ALEXANDER, ten to, ktoremugdy pádłá  
pod podział Monárchia Ruska, działem dostała się z  
Páństwy drugiemu y CZETWERTNIA, náyduiemu y  
teraz Swiętobliwego Xiażęciá tego: od ktorego iuż  
Wáśzą Xiażęca Mośe pomáiętności CZETWERTEN-  
SKIM się tytułulész, donaria w Swiętey CERKW I  
tameczney.

Y to Xiażę Alexánder Swátopołkowicz Czetwer-  
teński spłodził Xiażęciá IANA, ten Xiażęciá THEO-  
DORA, záś Xiażę Theodor Xiażęciá BAZILEGO, X.  
ANDRZEIA, X. THEODORA od imienia swego.  
Xiażę BAZILI THEODOROWICZ vrodził Xiażęciá  
MATTHEWSZA, ten Xiażę ANNE, ktora iest zá Ma-  
żonkę dána Iásnie Oświeconemu Xiażęciu IANVSZO-  
WI KORYBYTOWI ZBARASKIEMU, Woiewodzie  
Bráciáwkiemu, &c. ztey wzrosłszy Xiażęta I. M. Zbá-  
racy z Domé nie dawno z ziemi do Niebá przeniesli się.  
IERZY Kásztelan Krákowski. KRZYSZTOPH Komuszy  
Koronny; ludźie czasów swych w Rzeczypośp. lubo

Xiażęta  
Zbáráscy  
wielci w  
Rzeczypośp.  
ludźie byli.



## PRZEDMOWA.

ráda w Senacie, lubo mądrością w legatjach do Potentatów postronnych, a osobliwie do Cesarza Tureckiego, lubo czuyność w postrzeganiu całości Praw, y Oczwistych wolności, lubo w obronie teyże przeciwko nieprzyjaznym sąsiadom, na która znaczne ludu Rycerskiego zawsze stawili grono, y teraz chociaż samemu już z Panem króliu, przez swych stawią, lubo w żarliwości ku Panu Bogu, ku bliźniemu w miłości zechce, wszelako za prawdę przedni.

Syn średni Xiążęcia Theodora Swatopółkowi-  
cz Xiążę ANDRZEY zostawił po sobie onego Xiążęcia  
IAKUBA, który za S. Pamięci KRÓLA POLSKIEGO ST-  
EPHANA z Xiążciem Januszem Zbąrkim Szwagrem  
swoim do Moskwy legatją odprawował w roku Tysiąc  
pięćset ośmdzieścim, y którego z wielkim tegoż  
Xiążciem podziwieniem Cár tureczny z Dworem swo-  
im honorificentissime przyjmował, y sobie we krwi  
bydź częstokroć z affectu przyjaćielskiego pytając: Tyś  
li jest Xiążę IAKOW CZETWERTENSKI? oświadczał;  
y wiele razy prosił, aby w Cárstwie jego zostawał,  
lecz on wolał z pochwałą wiary I. K. M. y Rzeczyposp.  
statecznie dotrzymać, aniżeli z nągana w pokrewno-  
ści, słowach, y Cárskich jego dostatkach lubować; a  
odprawiwszy to poselstwo, nie za długo potym steri-  
liter przeszedł do oyców swych. Następil po nim ex  
collaterali Xiążę Theodor, y spłodził Xiążęcia EV-  
STAPHIUSA, ten dżisieyszego Xiążęcia HRAHOREGO  
na starey Czetwertni residującego porodził, Chrześcía-  
niną dobrego, iak mużniką szczodrego, Patroną Za-  
konnikow Reguly S. Bázilego, a że prawdę rzeknę,  
máło nie samego Zakonnika, którego Panie choway  
na lata długie dobrze zdrowego. Z tego także y dżis  
żywi Xiążę ZACHARIASZ y BAZILY bytność wzięli

Stateczność  
Xiążęcia  
Iakuba Cze-  
twertenstia-  
go.



## PRZEDMOWA.

swoię; á żyjąc po woli Bożey, tym co im Przodkowie zostawili, lubo ná Xiażęcą kondycją mało, kontentu-  
ją się; ponieważ iáko

*Regem non faciunt opes.*

tak też, *non faciunt Principes.*

Toż Xiaże Andrzej tegoż imienia y drugiego syná po sobie zostawił, Xiażęciá mowie IAKUBA, który był Oycem mitego Rodzicá y Dobrodzieciá W. X. M. STEPHANA mowie Xiażęciá ná Czetwertni y Zywo-  
towie Swátopólká Czetwerteńskiego, Podkomorzego Woiewodztwa Bráćláwskiego, Pána pobożnego, Oy-  
czyzny miłośniká, prawdę y spráwiedliwóść miłują-  
cego, stan Duchowny, á osobliwie Zakonnicze iármio  
dźwigájący: wielce sobie obserwującego, ná koniec  
co się rzadko komu tráfio, wszystkich Annalistów  
dostatecznie świadomego. któremu day Pánie według  
fercá iego, y Rodzonego tego Xiażęcey Méi Xiażę-  
ciá THEODORA mego Méiwego Pána, á Stryjá tak  
sámego. iáko y rodzonych W. X. M. Xiażęciá MI-  
KOŁAJA Rotmistrzá I. K. M. y Xiażęciá IANVSZA od  
młodości swey iuż wielkie ciężary Rzeczypośp: iákie  
są in supremo Iudicio zostáwšzy okutego Tribu-  
naliśtá, z Brácią zárowno dźwigájącego.

Iáko tedy z tego W. X. Mśc. masz się osobliwie  
wciśzać, że iák nieprzerwáná ieszcze linjá z láśnie  
oświeconych Xiażat y Monárchow Ruskich Xiażęcą  
swoię Fámilią prowadzisz, tak z owego, że w wydzie-  
le Xiażęciá Alexándrá Przodká swego ná Czetwertni  
Oczyźnie swey hæreditujesz

Y ztąd nie mnieysza wciśchá W. X. Mści. Człowie-  
kowi wojennemu, mężnemu, y odważnemu wroćcie,  
gdytychże Przodkow W. X. M. wielkie one y Rycerskie  
świátu wystáwią się dziełá, lubo dla tego, że godzi się

Potem-

Sence: in  
Thyes:  
A&:2.

Czetwertnia  
y Zywotow

Rzecz wiel-  
ka wiedzieć  
wiekom  
przeżytych  
alla dośkona-  
le.

Mila rzecz  
w dobrach  
przodkow  
swych dzie-  
dzić się.



Potomkom rewolwuiąc dzieje Pradziadów swoich, nienawłatwieyszy ale naymężnieyszy rodzaj żywota obierać sobie, aby się to w nich verificowało, co mówią, pomniac na słowa Hectorowe Vliffes, do Andromachi o Astianakcie.

*Generosa in ortus semina exurgunt suos.*

To jest:

Vr. dziwi Potomkowie naśladowia często mężstwa rodziców swych, lubo też y dla tego, aby w tychże rocznych dziejach znaydując nieprzystoynne innym mowy, sprawy y życia, sam się W. X. M. od zley sławy, która częstokroć inurunt possumi proavis suis, vindicował, a nadewszystko, abyś W. X. M. znając się bydź Człowiekiem, vrsad dobrego człowieka, który jest wiecznego raczey żywota, nizeli wieczney szukać sławy, dobrze wiedział; boć ta prozna sława, która się do po winnego nie ordinuie kresu.

Podmyż tedy naprzod do Okopow Łuckich, te nie wprzod żelonowłosa przyodziały się trawa, aż wiele CZETWERTENSKICH, z pochwałą ich, pogrzebły w sobie: gdy abowiem pod Miastem tym Xiążęta Ich Mość z Ziemiąny Bracią swoją Tatarom wstępi dają, y Oyczystej bronią całości, śmiercią tę swoją in libertatem asseruerunt.

Idźmy w polá dzikie, zá rzeki Psołę, Sułę, y Worschlę, zá ktoremi z Tamerlanem onym, który poraziwszy Balażetá Cásarzá Tureckiego, y złotym spętawszy lącuchem, vżywał go miasto podnożká, gdy vsiadał ná swym krześle, iáko pśa odrobinámi obiádu swego pod stołem karmit, y w klatce go wszedzie z sobá woził, y z Hetmánem iego Aediga; Litewskie Xiąże Witult mieczem się o swa krzywdę rospirał, y te bez trzech Xiążąt CZETWERTENSKICH Braci rodzonych Pułkownikow Antecessorow W. X. M. wyniosłych

po swych

Ant: de  
Gueu: w  
xiedze 2.  
Rog: 18.  
Dion: lib: 1.  
Senec: in  
Troad: aet:  
3.  
Famae metu  
declinet vi-  
tam malam  
princeps.  
Entrop: lib:  
7.  
C. Tac:  
lib: 3.

Stryk: w  
xiedze 14.  
karta 509.  
Bil: w xie:  
3. kár: 252.  
Dubrau: w  
xie: 25. kár:  
240.  
Ta porażka  
była R. B.  
6911.

po swych szerokościach mogli nie liczyć, gdzie gdy  
bojaźliwi nasi Aristogitonowie pirzchąć poczęli, y  
do tegoż wyścia Xiażat igli solicitować, ci podniosszy  
kutasy swoje (znaki to wojenne Xiażęce były.) a te  
gdzie podziemi rzekli, rzekszy, do Tamerlańskich  
woysk z temi skoczyli, a wielką ich liczbę naziemi poło-  
żywszy, y sami tam Oyczyźnie żywotem swym litan-  
do, sobie gwiazdami haftowany obrali kásztel, a po-  
tomkom z przykładem męstwa, swoje zostawili sławę.

Pátrzymy na Sokalskie mogiły, y te gdyby zopytá-  
ne odpowiedzieć mogły, iáko przy wielkim Hetmá-  
nie Xiażęciu Konstántim Ostrozkim pogrzebły, nie  
bez sławy iednak takie niemają oraz kupę (iáko o  
tym Dzieie Ruskie y Páteryki Sokalskie szyroce) Hrá-  
brych Swátopotkow, iáka zaśłużyli trzystá oni Fáb-  
biuszowie nad Cremera od Vegentow pobić, iáka  
Thermopyle przyozdobiły trzystá Lákonow od Xer-  
xesá dla oyczystey obrony z Leonidą pomordowanych.

Weyźrzymy w Látopisce głębiey trochá, którzy  
woynę IAGIEŁA Monárchi Polskiego z Krzyżakami  
nam opísali, y w tey krwawey potrzebie Xiażat Czet-  
werteńskich krwią się szkárłać victoria Polska mu-  
siała. Ná te y tym podobne odwagi miłych Heroow  
y Przodkow W.X.M. pátrząc wważam sobie, iáko im

*Dulce & decorum fuit pro Patria mori.* Toieść:

wdzięczna y ozdobna rzecz była Oyczyzny zdrowie  
zdrowiem swym założyć. Do tey obrony Oyczystey  
w pirwszey zaraz młodości tenli poczet odważnych  
Bohátýrow powodem był W. X. Mói, czyli też miły  
Rodzic, od ktorego oraz przy spółdzeniu męstwo, czu-  
łość, & animi generositatem (ktoremi Xiażę I. M.  
y dzisia w postronnych Páństwach, także y Oyczy-  
stych dobrze słynie) zawzięłeś, nie lza mi coniecturo-

wać,

Bitwa pod  
Sokalem by-  
ła w Roku  
1519.

Liut. lib: 6.  
belli Maced.  
Hered: l. 7.

Horat: lib:  
3. Od: Ode:  
2



# PRZEDMOWA.

wąc, gdy prześię rzekę, że od tądtych przez tego  
śnadź winy nie popadnę; tákci z młodu i wie miale  
od stárego zawięzety probuje sity ná dwuletnim by-  
ku; coż z dźiw, że W. X. M. w te ząprawili meżni  
Rodzice, która od swoich Cycow, Działow y Prá-  
dźiadow dźielność potiedli;

Opuść W. X. M. wyd wornych z kunsztami Niderlân-  
dow, day pokoy izbam Senatorst im; odrzuć vpsirzere  
peristromata, (boć zle ten widzi mi się rzeczy swoje di-  
sponować, który wiadome światu, poniechawszy do-  
mowe ozdoby, postrońnem się zdo bi pstróć i ami jakaż  
wpatacach swoich odważne Hećora Roxolániew ná-  
szey á mile Rodzicá swe ex ordine wyrzłować dźielá;  
obaczysz tām, á co mowie obaczysz, owszé iáko w śli-  
cznie przepolerowanym światcie dle przeżyrsz się,  
czegoby w dobrym Rodzicu (gdyż obrázy nę żrych  
ludzi ná to sobie przed oczy stawimy, áby iń y ich cno-  
tam respondowali) náśladować; iák pożyć przystoy-  
nie, záczy ná świećie naywięcey vdwadzić się. Przeczy-  
taż ná tych cnot colorách, áno tam z Świętey y go-  
dneý pámięci ZYGMVNTEM TRZECIM KROIEMLOL-  
SKIM miły Rodzic W. X. M. ci pćwážnie do S. we-  
cyey wypráwiwszy ząpuszcza się: cgl dalc sam y Ke-  
gimentem nieświadomemu iáko Komistrc cważny  
vkażesz, iák ciężko było cne trudne za Mihalém W o-  
iewoda w Wotofszach, Multániech y w Węgrzech,  
fkáty, gory, y rzeki przebywać, á krzyw dy ná nim kze-  
czy posp: wecować; Bę dźiesz rozbiat sobie, iák od  
miodych lat ię cze poczáwizy ten zaciąg Mársowy do  
wdźięczney szedźiwoćci w nim nie bez znacznego  
sublántiey swoiey vszczerbu Cyczyńnie miley viluga-  
ie perseweruje; która to X. I. M. w woiennym zawo-  
dzie trwáłość ná dobrą rozśadku szalc y w waga; gdy

Ná so ctra  
dy.

Ex peditia  
dodg wceley

Wczyná z  
Mihalém.

klade, y gdy ná W. X. M. potomka pogladam, często  
z wciechą on wierzyk sobie ruminuie. iako  
imbellem feroces non

*Progenerant Aquila columbam.*

Horat. li: 4.

**Ułgdy leśliwego nie spłodzą Orłowie gołębia.**

Kurukow.

Y lubo to z młodu pewne znaki wojennego Ryce-  
rzą W. X. M. nam pokazywałv, rzeczą to sama ie-  
dnak wnet potym oświadczyło się: gdy ácz to w le-  
ciech młody, męstwem przeciw stary, w pierwszej  
przećiwko Zaporozkich Tunakow ná Kurukowie ex-  
peditiey, suspicienda Heroici tui facinoris, mając Illu-  
strem & Supremum Poloni Exercitus Ducem, y wszy-  
stkiegro Rycerskie spectatorów, specimina osten-  
disti, chociaż się tam iako to w Marsowey szkole być  
muśi dobrze w łeb, w rękę lepiey W. X. Méi szablą  
dostało nieprzyiązną.

Woyná w

Pruśiech

z Szwedá

mi.

Zabity w

niecey Xiażę

Alexánder.

Nástąpiłá woyná przećiwko Gustáwowi Adol-  
phowi w Prusiech, y ná tęgdy W. X. M. zrodzone-  
mi swemi Mikołáiem y Alexándrem Xiażęty stáwi-  
łes się, po wielkich y częstych á tych ogniistych potrze-  
bach, z ktorych gdy iezdne y piesze regimenty Cu-  
dzoziemskie ognia dadzą czásem zwráćć się, y przy-  
dymionemu było, nie bez znacznego vszczerbu ku  
Domowi ná wroćileś, muśiał tam Rodzony W. X. M.  
mężne y serdeczne Xiażę Alexánder, iako drugi Cur-  
tius pro Republicæ integritate semet deuouere, y  
zápieczetowáć.

Senec: in

Her: Fur:

At: 2.

Perciásláw,

wieczony od

przećienńia

Prawdę rzekł kto powiedźiał: *Finis alterius mali  
gradus est futuri:* Koniec jednego złego iest stopniem  
do drugiego. Skonczenie przez pácá Pruskiey biády,  
początkiem bywa drugiey ná Vkráine, przećiwko  
tychże Kozakow Zaporozkich pod Miástem Peria-  
sláwem, od Włodzimierzá wielkiego wystáwionym

zá sta-



zła sławą w Europie rzeką Dniepré, których to Koza-  
kow chcąc w dobrą posłuszeństwiarizę Rzeczpospoli-  
ta przez ławnie Wielmożnego le<sup>o</sup> Méi Páná STANISŁAWA KONIECPOLSKIEGO, Woiewodę ná ten czas  
Sandomirskiego y Naywyższego Hetmána Woysk Ko-  
ronnych, tráctatami przystoynie wpráwić, ná które  
gdy lud ten nie przypada, sząblą dekrétować się przy-  
szło, tám iákobyś Wász X. Mość stánuł, y przeciwna  
stroná, ktorey jest testificátia nayważniejsza, y dżisia  
nie milczy, & multi oculati testes sunt; ktorzy ná go-  
towość W. X. Méi przeciwko tymże pátrzáli; y w  
nodze strzelę tkwiącą widzieli; tę, gdy iey W. X. M.  
præ ardore belli nie czuiesz, Supremus Regni Poloniae  
Exercituum Dux wyćiągnąć każe: y bárzo wćieszony  
tym Rycerskim W. X. M. postępkim, życzył y prá-  
gnie, áby każdy takim był mężem, ktory dobrze chce  
wstuzić Oyczyźnie.

Gdy się tak te rzeczy máią Abázá Pászá podćiąga  
pod Kámiennic Podolski, wielkie Rzeczypośp: faces-  
sit negotium, wszákże spe præsumens victoriam, spe  
frustratus; ze wstydem do swego koczowiská czulo-  
ścią ławnie Wielmożnego Iego Méi Páná STANISŁAWA  
ná Koniecpolu KONIECPOLSKIEGO, Kásztelaná  
Krakówskiego, Naywyższego Hetmána, y wszystkie<sup>o</sup>  
Woyská Koronnego robore, w którym W. X. M. oso-  
bliwy dánk męstwá swego, y ná ten czas odniosłeś,  
debebat repedare.

Támże przeciwko tegoż Abázy z pięćiaset Czło-  
wieká milego Rodzicá y Dobrodzieiá swego Rodzo-  
ny W. X. M. Xiazę Mikolay prędko y przystoyn-  
nie wypráwiwizy się, iákby przed wizytkich  
conspetem stánuł, iákby naywietrzy Bismánski im-  
pet (gdyż o Xiazęciá le<sup>o</sup> Méi kuszac się nan náypoc-

*flawy, Cz-  
tay Nest:  
w R. 6501.*

*Strzałá w  
nodze X. I.  
M.*

*Turecy pod  
Kámiennicem*

*Turecki im-  
pet ná Xiaz-  
ię  
a a*

źniew nieprzyjaciel nacierał ) fortissimé zniósł, każdy odważył ludzi wielkich miluiacy, a osobliwie który przytomnie na tę tragedią patrzał, palam testificatur, lubo bårzo dożyć Xiążęciu lego Męci Pánu Podkomorzemu, memu Męciwemu Pánu y Dobrodzie-  
iowi za te y inne Rzeczyp: oświadczone wstugi, chcę I. K. M. która I. M. pisanie swym oświadcza, płaci

To się pod Kámińcem dzieje, w Pruskiej Ziemi z Gustáwiány induciæ Polakom wychodzi, którzy poblizu dobrą swe máiacyn aby nie infestowali, tam się znowu woyskam ściagać, y znowu z Prusakami poznawać edictem Hetmáńskim obwieszczono, na który z ochotą wyiáchawszy z swoią kompanią, wypráwilesz się, gdzie záledwie przyciągnawszy, zaraz tákés się W. X. M. odważył, ięzyká dostawszy, dla ktorego W. X. M. pod Málbork láśnie Wielmożny Ie° M. Pan Mikołay Potocki, na ten czas Generał Podolski, a teraz Woiewodá Bráciáwski, Hetman Polny expediował, iáko dobremu Rycerzowi przynależáło.

Támże Gustáwiánie widząc żołnierzá Polskiego gotowość, znowu Pacta bez Márswego rozśádku z obu stron náмовili, y zástanowili, dla czego y predszy odwrot żołnierzowi na Hyberna wskazano. Padł Kiiow Hetmáńskiemu Pułkowi, którym abyś W. X. M. záwiadywał, láśnie Wielmożny I. M. Pan Stániślaw na Koniecpolu Koniecpolski, Káştelan Krákowski, &c. na ten czas naywyższy Hetman Woysk Koronnych, W. X. M. polecif, iákoż ten z pochwałą y bez ludzkiego skwiru na stánowisko przyprowadzilesz.

Czytam iż Philip Mácedonczyk syná swego z mfo-  
du záraz w wojennej Akádemiey do spraw Ricerskich instruował; znáydug y to, iż C. Cáligulá aby snadz tym byf męźniejszy potym, w Obozie Rzymkim, kto-

rzym

Odważna  
przysługa.

Corn: Tacit:  
lib: 1.



# PRZEDMOWA.

rym Ościec jego Germanicus regimentował, jest powi-  
ty. Y tu gdy z jednej strony na tak dawne w. X. M.  
w rzeczy wojenney poglądami wstąpi, miłey Oyczyźnie  
ofiárowáne, á z drugiey látá sobie stáwie przed oczy,  
to znáydzie, że tylko nie wzięteś pocztu życia swe-  
go, látá swoje przystoynie áż dotąd ronileś, wszędzie  
tam gdzie potrzebá CZET WERTENSKIEGO Rzeczyp:  
wstępując, y pierśi swoje dla cáłości ley iáko mur mie-  
dzą niestanowiąc.

Dáley postępując, niewieć czy rok rokowi z sławą po-  
daje w. X. M. sobie, czy też w. X. M. męstwem swym  
tak látá sobie deuinco waleś, że żadne biegu swego nie  
odprawi, áżby pierwey osobliwym honoris podárem  
w. X. M. miłe wstánowało: tego świadom, iż máło co  
poperegrinátiey do Prus odpocząwszy, na Krzykliwym  
leżierze z polecenia láś: Wiel: I. M. Páná Krákow-  
skiego, Het: Koronę; z Pułkiem I. K. M. przeciwko na-  
iázdóm pogránicznym nieprzyjaciół egregie přesento-  
waleś się, czuł, excubował, máiac zá wielką ozdobę  
w polu publicę y z pracą, niżeli w domu priuatim y z  
wczasem przemieszkiwać, owo sobie często rozbirá-  
iác co mowi Africanus do Scipioná Kárháginieńskie;  
w wszystkim ktorzyby Oyczyźnę w cáłości zachowali,  
rátowali, przyczynili, pewne jest w Niebie y ocerkło-  
wane miejsce, gdzie błogosławieni wieku wstáwi-  
cznie trwáiącego zażywáią.

Rok 1537. gdy do teg° od ktorego począł curs swoy  
zwraca się periodu, zá pewney iáko holdownik nieiá-  
kiś nie oddaje w. X. M. laudis pśsey; gdy między Biłoz-  
zorem y Kumeykami, przy boku láś. w. Ie° M. Páná  
Mikołáia Potockiego°, Woiewody Brastawskie° Hetmá-  
ná Polne° (ná ktorego tam było odwagę pátrzać, gdy

*Krzykliwe  
leżierze.*

*Ciecin Sóni:  
Scip:*

*Biłozor y  
Kumeyki.*

# PRZEDMOWA.

Rzeczyposp: sam b̄rzo blisko woysk̄a przywodziac  
 vstugue, y lubo nieprzyj̄znym olcw̄e dwut̄m koni  
 I. M. postrzelono, y pochwy v boku z s̄amopału n̄a  
 dwoie przerwano, prze cię ēo egregia sua dexteritate  
 consilia Martis kierue, iż przy lego M. zwycięstwo  
 z h̄ardych rebell̄antow Zaporozkich n̄a t̄amtych Vro-  
 czysk̄ach Pozost̄ało) pl̄a c ku oświadczeniu dzieł odwa-  
 żnych vказаw̄szy, dumne Kozakow Dniepro wych iuż  
 trzeci raz animusz, odmści cielce sz̄abli W. X. M. po-  
 d̄aie, t̄abornieprzyj̄zny odwadze otwira, y trup̄ami  
 n̄a miłę końskiemu kopytu gościniec burkuie.

Mīiam tu pod V̄ściem potrzebę z T̄at̄ar̄ami, w kto-  
 rey b̄edac pod Regimentem l̄asnie Wielmoż: I. M̄ci  
 P̄an̄a St̄anisl̄aw̄a Lubomirskiego, Woiewody Ru-  
 skiego, Sendomirskiego, Wiślickiego, Białocerkiew-  
 kie. &c. Staroſty. Hr̄abie n̄a Wiſznicy; one to, który  
 pod Choćimem z Sołtanem Osm̄anem C̄esarzem Tu-  
 reckim bitwy szcześnie zwodził, y miły oboym woys-  
 kom pokoy n̄amowił, postanowił, z̄aw̄arł; coby  
 Heroicus W. X. M. ważył animusz, pomin̄awszy  
 z ż̄arliwo ści do boiu syn̄a K̄antimirowego (lubo z ż̄a-  
 lem potym) y w woysk̄ach Ch̄ańskich z comp̄anīa sw̄a  
 okryw̄szy się, pal̄a vказаł, gdy w nich wielk̄ą szkodę  
 uczynił, sam r̄azow kilkadziesiąt od sz̄abel lichych  
 tych kr̄awcow, ktore tylko Fereziapokr̄aīały, zdrowiu  
 nie pr̄awie (ponieważ to dobrze īako Żołnierz dośwīad-  
 czony obw̄arował, był sobie) nie szkod̄iły, odnios̄szy

D̄aie pokoy Welisz̄y Murd̄zie, Aliz̄ab̄itowemu sy-  
 nowi, który vzn̄awszy W. X. M. ciężkim pod tymże  
 V̄ściem n̄a h̄arcu sobie; y meſtwo pochwaliwszy, z  
 Krimu po wielekroć do Timonowek residenticy W.  
 X. M. Posly swoje z pod̄ark̄ami posyłał, a to br̄acī-  
 ac się, y przez os̄adliwe listy życie przyj̄zni z W-  
 X. M. sobie.

Była t̄a po-  
 trzeb̄a R. o.  
 1037. dn̄a  
 6. Dec̄e m̄:  
 veteris.

Bitwa pod  
 V̄ściem.

Welisz̄a  
 Murd̄z̄a T̄a  
 t̄a. J̄it.  
 Timonowki  
 trzy mīast̄a  
 X. lego M.



# PRZEDMOWA.

Opuszczam dżikie polá y drogi ná Koczubey, pod *Koczubey.*  
Tehnia, y Oczakow, ktoremi często y sam W. X. M. *Tehnia,*  
chodząc, często y drugich prowadząc, duce virtute, co- *Oczakow.*  
mite fortuna, z tých z sława záwsze swojá, á z pogromem Tárárskim zwracał się.

Przystempuie do pobożności, ktora nád wszystko  
człowieká záleca, nád wszystko mu pożyteczneyša,  
ábowień cielesne ćwiczenie ná krotki čas pomocne, *1. Tim: 4.*  
pobożność zásię do wszystkiego potrzebna iest, máia- *v. 8.*  
ca obietnice żywotá, ktory teraz iest y, przyszlego. W  
tey zaś pobożności Academiei pomniac ná náukę do-  
brego Mágistrá Chrystá Páná, iákobyś W. X. M. po-  
stąpił, dżisieysze effectus pokázuia, gdy sam czysto y  
po woli Bożey młody wiek swoy spráwuiesz, nie  
vdáiac się áni ná lewo, áni ná prawo, własnym to-  
rem prawdy Świętey Wschodney Apostolskiej Cer- *Mandavit*  
kwie y sam idżiesz, y swoich tedyż prostuiesz? Cerkwi *Deus uni-*  
święte gđżenie były eriguiesz, gđżie dawná stáráto- *euiq; de pro-*  
ścią pobutwiałe zostawály, te tak popráwować, iáko *xino suo.*  
nie dawnó Xiążę Mikołay rodzony W. X. M. w rá-  
iętnościách swych postárał się, roskázuiesz: Ducho-  
wnych w tákiey, w iákiey Włodźimirzowie oni, láro-  
stáwowie oni, oni lziá stáwowie, Przodkowie W. X. M.  
uczciwości máłż y posłánowaniu, z nimi często o du-  
szy swey miewał namowy, y barzo przystoynie, boć  
ci są, ktorzy Zákon Páński ná ięzyk unoszą, ci są, kto-  
rym moc dána wiązania y rozwiązywania, ci są, ktorzy  
śmieie máia uczyć.

Vżywanie Przenadrozszych Świętości Páńskich,  
podobnym sumnienia exáminie, y spowiedzi zupeł-  
ney (co W. X. M. nayprzyjemneyša) zaż nie czło-  
wieká ponożnego? In ipso belli fragore mieć ná pil-  
ney pieczy sumnienie, polecác się Patronce swey Prze-

blago-

SS. Włodji  
mirz. Hlib  
y Boris.  
Iśa. 31.  
Iako ma  
text Czecki  
y Słowian  
ski.

błogosławionej Pannie, Świętego Włodzimirza, SS. Hliba y Borisa Niebieskich indigenow, á krewnych W. X. M. o całość swoje y swoich implorować (co W. X. M. szczęśliwemu zaprawdę Xiążęciu, miałemu w gornim Ierusalem powinowate swoje, y rodzay w Sionie wita wieczna) izali nie Chrześciana? Po zwycięstwach szpitale erigować, y bogich iak mużna opatrować, śiroy ratować (y to Wászey Xiążecy Mości wedle osobliwego daru Bożego zawsze przed oczyma) zali Człowieka nie miłośierdnego? Wstąpiły, mowi do Korneliusza Anioł Pánstfi, modlitwy twoie. y iak mużny twoie przed oczy Boże. Wierzę że y W. X. M. wstąpiły dobre te vczynki przed máiestat tegoż Pána Boga: á po co? áby snadź błogosławieństwo Pánskie W. X. M. wydiedały, áby vprošily, by ten przed ktorego święta oblicznością stoia, ias: Cśw: Famiłią W. X. M. izczęścił, błogosławił y pomnażał, áby od nieprzyiacioli tak tych, ktorých widzimy, iako y owych, ktorzy pod áспект náš nie podpadaia Aniołem swoim, lubo iako osobę wylemniejszy Archaniołem W. X. M. miłościwie bronił, á pod nogi te W. X. M. rzucił,

Zetedy ta reuerendamagestas iasnie Oświeconego Domowstwa W. X. M. Religiey paritas, v ilne o Wscho dney Apostolskiej Świętey Cerkwi wierzę in publico totius Reipubl: nostrae theatro stáranie, tudzież y około całości Człeka tego, który ci, zarem biorá jest obłożony, Cerkwiach y ich Præsbyterách, o szpitálach, y niedotęgich pilna piecza daleym mi drodze támuja, przypiać v Naustátmu miłościwey iaki W. X. M. mego M. P. y Dobrodzieia, tcdż zaciagu mego podługim ná tym Océanie prace moiey żeglówaniu po stánó witem, lubo ze wstydem, bo coby W. X. M. o toby godnego bylo, żegluiac nie zdobytem; eru y Malaki nie

dosia.



dośiągłem (gdzie ze złotą ná nayspodleyszą robotę kuia naczynia, y domy nim pokrywają) bym się ná ren kruszec przysposobił, Hieńskich náriy nie dośięgłv żagle moie: Pereł nienabyłem, y lubobym te ofiarował, pełney bez mych przydátkow tych skárbnicę W. X. M. Bym przedie tśczo przed conspect W. X. M. nie przychodził, dąie, co ná tego świata morzu dziwnego, cudownego, siły náaturalne przewyższającego, widziałem, czytałem, słyszałem: ná cém się zdobył przynosię, CVDA mówię SS. OYCOW PIECZARSKICH, pewny znak w narodzie Roxoláńskim łáski Bożey, cõmendátiey te żadney nie potrzebuia, ponieważ są święte; ponieważ od Bogá y Boże; ponieważ sunt demonstrationes fidei, per quas omnis scientia clara est. Przyimi ie W. X. M. moy M. Pániey Dobrodzieiu, vniżenie y pokornie proszę, lubo wiem że te żadney ozdoby nie przydádzą, átolí przecię przywiétszą bogátęgo skárbcu W. X. M. Oddąie, by snadź ná czym nie zbywáło, y Nawklerá, który nie sobie, lecz wśtudze Cerkiewney, y W. X. M. wśystkiego conferował się, przyimi y tego, by do požadánęgo portu Miłostíwey łáski W. X. M. iuż przypłynawśzy, od dziwow morskich vwolniony, wesole celeusmá celebrował. Skończe gdy Bogá mego wzowę, áby on ná długie látá W. X. M. ku wśtudze Rzeczyp: ku ozdobie Cerkwi swoiey Práwośławney, y ku obronie tey małej prace moiey chował, szczęścił y błogosił wił. Pisatę w S. Cudotworney Láwrze Kijowopieczárskiej. Æra salutis partæ, 1638. 1. Ianuarij veteris.

Wáśey X. M. mego M. P. y Dobrodzieia  
Bogomodlá wśláwicznę  
y Sługá żyćśliwý.  
ATHA: KALNOFOYSKI.

Głowa Phry  
sius de orbis  
divisione.

c. 30.

Cudá Świe  
te pewny  
znak łáski  
Bożey.

## DO ŁASKAWEGO

## CZYTELNIKA.

**G**dy ci Prawosławny Czytelniku przynoszę Święte Cudą Monastyrá Przebłogosławioney Rodziciel-  
 ci Chrystusa Pána / Pieczárskiego Rliowstiego /  
 snadź y to same przynoszenie Cudem zechceś baptizować /  
 á żádzi wiwšy sie rzecześ: Klád Cudá z Ruśi coż może  
 bydź innego? gdy przydaś y lepszego; rzekne że ták i: sť:  
 Ruś cudownie poczenta / rośła cudownie / cudownie  
 wtrzewiła sie / aby co nie cudownego po ták wielu bia-  
 dách / y ángáriách (o ktorych si iuuat annales nostrorú  
 audire laború, pełne Ruskie Łátopišce) porodziłá? Cud  
 by y to byl nie mniejšy; wieś Prawosławny Czytelniku /  
 że drzewo pálmowe tym obściecy żarádza / im nayniżej  
 wielkimi ciężarými ku ziemi stłaniać wyniosła musi  
 głowe swoje: wieś że iągody winne nigdyby z siebie li-  
 quoru swego nie wydały / bez prásiuacych dobrego zápo-  
 cenia: áni żyźna ziemiá we wnetrznosciách swych tá-  
 two komu kruscow dobyć sobie pozwoliła; Awo  
 zgoła y same mile Tliebo praca kupuiemy.

Coż rodzi Ruś zá Cudá? przydź Práv: Czytel: á  
 ogladay / pewnie nie stáwi światá te° dziwy / boć tych lu-  
 bo to cudownych / siedm tyle bylo; Ropolánia zaś w swoje  
 iest ták bogáta / iák Gárgára y Chesmophory w żniwá  
 swoje / iák Żyblá w pšczoły swoje / iák Tliebo w grwia-  
 zdy swoje / iák w Święte swoje Míasto Boże Ríjow /  
 przydź mowie do tego á ogladay / przeczytaś / ostyš /  
 y obaczyś / iáko Bogárodzicá Pánná / iáko Święci Oy-  
 comie Pieczárscy / tego ktory z wiára do nich sie (iákaż.  
 kolwiekby ten choroba byl złożony) wdaie / wzdawiáta.

dobyć



dobyc z dna Rosi Człowieka po dniu godzinach zegarowych / y potym widzieć go żywego / zaliż to nie Cud naturalnych sił wyższy? opętanych Dyablami owalniać / Zy dropikom wlezać / ze środtku morskich wałów całę wy. prowadzić / Paraliżę / curować / wzrost ślepý przywracać / zaliż y te nie także? znacznie tudzież karać nadržasających się Reliquia S. od rak rzeczy głównych oprawce swobodzić / światotradzistwo oczywiście castigować / że innych mnoga wielość wypisze / zaliż y te nie także? przydź á ogladay / widziawşy / pewnie z Heraclicie Philo-  
sophem rzeczysz ( wśedł ten czasu iednego do lichy chł. luptki / á do przyszłego portu mišťanicow onych / łodka życia swe<sup>o</sup> styrujących obaczywşy zawołał: Zaişte ani to miejsce bez Bogow iest ) ácz to zwiotśkale woynami wy. psowane / záledwie nie do ostatniego kámenia ( iáko się niekiedyś z Jerusalem stało ) zniešione / co rudera leżace ieścze y mogily / opłakáne morie groby Cerkie. wne oświadczaia. Ma y ten Monáštyn niezliczonych os. pod protektia Przebłogosławionej Panny / wybrá. ney Hetmáńki / y pod Regimentem Świetych Patriár. chow ANTONIEGO y THEODOZEGO milituiących / lud Chrześcian i z sercem strużonym y wiara skata przycho. dzący / curuiących. O Pieczáry Asylu y wcieczko zdrowia: o Apoteko w gorniej Academie máiaca premotow Medicow Pieczáry / o Pieczáry Cerkwi Duchownego y cielesnego pokoju / iesli ná początku wesela y smetku me. go przepomnie was / niech przysć nie ieżyt moy do ped niebienia mego / niech zapomniána kędzie prawica meia / bo ktoż nie wpiše w kalendarz pámięci dobrodziejstw waszych / tylko niewdzięcznik / kto ie émiátu przyszosnie stowy otitulowawşynie prásentuie / tyłto ten / kterego niewiárstwa y bluźnierstwa vsła sa pełne / á iád Pázi. listowy pod ieżykiem iego.

Heraclitus  
Philoso-  
phus.

Psal: 136. 6.

Ponieważ tedy Rus / Błogosławieni mówię Wyco-  
wie Bliowopieczarscy te święte odprawia z woli Bo-  
żey Cudā / lubom to chory / atoli iedną nie dopuszcilem  
tak wiele prawną niemocy na mnie / abym ich tak dźwie-  
siać ( gdyż wszystkie podrobnu wypisuiac y mnieby nie  
stało / y tobie z przykrością być musiałoby ) nie napisał y  
tobie Rusakowi do zbudowania nie przynieść. Pod Ty-  
pothetow przeto podanby prase z Druku ci Kopolaninie  
te wydać / a to abymcie w miłości Bożey zaprawiwszy /  
do tego Świętego Cudotwornego y Magnesowe<sup>o</sup> miey-  
scā żelaznego podciągnal / y tych pożytkow / ktore sie na  
nim obficie z łaski Bożey odprawia / uczestnikiem wczy-  
nił. Łatwe obu Pieczar Świętych / y Ciał Błogosławio-  
nych Pániskich slug w nich leżących / dla odlegleych  
kraíow / tudzież / Cerkwi S. Pieczarskiej delineaćie przy-  
dać się; Flagrobki Książat / Hetmanow / y innych wiel-  
kich Paniat / ktorzy umieraiac / ludzkie<sup>o</sup> zbawienia via-  
tyk wziawby / w teyże Cerkwi świętey ostatniego dnia  
śadnego oczekiwaiā / napisane / Catálogo Dobrodzieciow  
Świętego Monastyra naszego y w Pominnik wpisać.  
nych polożony. Parágraphow kilka nature Cudā  
przekładaia. Każdy Cud dwiema wierzytami breuia-  
rium swoje ma / każdy Paranesim swoje / ktora osobliwy  
gościniec do Ciebie ściśle czytaiacym / gdy ich do żywo-  
ta poprawy napomina / tudzież y słuchaiących idiotow  
tānżę prowadzi / gdy z niey Presbyter ( nie mairacy prze-  
niedostatek za co ostatniey chych ksiąg sobie skupić ) co-  
kolwiek pobożnego wyczerpnawby do ludu swey paśi wy-  
rzecz pobożna czyni / tym wola Boża opowiada / y tak ich  
w drodze zbawienia prosiue / aby y iedną oświeczā nie  
zginełā. Co pewnie bedzie / gdy to Świętozennik zachó-  
wa / czego w Oratorze Cerkiewnym Apostoł Święty Pá-  
wel potrzebuie / mowiac : Przepowiaday słowo / nále.

Przedsie-  
wzięcie Au-  
thorowe, brá-  
tni pożytek.

Co to wpi-  
sac się w Po-  
minnik, czy-  
tay niżej o  
tym.

2. Tim: 4.  
1.



ga y/ wczás/ nie wczás: karz/ prosz ze wśhelá/ a cierpliwo-  
 ścia y náuka. A gdy ták iáko on Doctor wielki Jan Flo-  
 tousty niezbożna Eudoxia do oddania Winnice Theo-  
 gnistowey Żenie wdowie/ po wiele ádmónitiách/ náto-  
 niec Cerkiewnych przed nią drzwi zám'mieniem/ exhor-  
 towáciáko Zeliaş Prorok świety Achábá y Jezabel/ iá-  
 ko Moyzeş Pháraóná Krolá do dobroci pociągáć be-  
 dzie/ poydzie zátym że wielkim názwómie sie w Krole-  
 stwie Páńskim/ iz náuczy/ y sam uczyni/ iz wymie trám  
 z oká swego/ y trzaski z oczu synow swoich. A w nápo-  
 mnieniu tym lubo sie ostrzezy kiedy postáwi/ iadna w ten  
 czás nie będzie Tyránia/ tylko pobożność dla Bogá.  
 Tákci Piotr Świety przyiemny Pánu swemu wypeł-  
 nił uczynek/ gdy Anániášá y Sáfhire vmorzył słowem/  
 ták wybráne naczynie Świety Páweł/ gdy Elimá Czar-  
 nopieźniká oslepił/ ták Phinees bez okrucieństwa/ zniósł  
 zle z porzódku Izráelá.

Jeslibysie wczym káskámy Czytelniku potłnelo/ ál-  
 bo Typothetow nie doyrzáló/ wważymşy/ że nie podobna  
 iest będąc człowiekiem/ w wielu rzeczách nie posliznać  
 sie/ innych on bęki nie wiedzac/ niektore zle sadzac/ á  
 drugie leni wie pişac/ proşe przebácz miş á to wiedz/ iz  
 Thomaşá zAquinu numerálne noty dla niedostátku tá-  
 kich máterek/ z superpendentámi nie kładły sie/ wśátkze  
 dla tego kátwo biegły w Bibliotece Doctorá tego po-  
 łożona predko naydzie citácia.

A to/ iz lubo Paulus Aquilienski dálej przeciagnął  
 Kronikę Eutropiusowá/ nie kładzie sie przecie Páwło-  
 wa/ ale Eutropiusowá/ á to dla confusiey. Tráfi to sie  
 yto/ iz inne rzeczy drugi y trzeci podobno raz powtorzyły  
 sie/ co ztád poşło/ że praca tá dla roznych impedimétow  
 iednostáyney continuáti y w pişaniu nie miárá.

Noty márginalne wyşey czásem/ czásem nişey tenże

Baron: R.

P. 401.

Czytay ży-  
 wot S. y So-  
 cratesá y  
 Suidy.

3. Reg: 18.

Exod: 7. y

s.

Zesmy lu-  
 dzie. kátwo  
 błádzimy  
 w rzeczách.

Typotheta częścią ex mera ignorantia, częścią ex defectu loci na niektórych miejscach położył / wskazuje te-  
żadney za sobą w Cerkiew nie wnośa inconuenientey.  
Tenże nie będąc Łaciny dobrze swiádomym przeciwko  
tey peccauit, Text y citácie to złączając to rozłączając.

Słow wydurny, y Oratoisko rfigurowanych nie  
naydzieś tu ; boć polities trąsemowśka / y zálecenie umi-  
niowane / tam iest potrzebne / gdzie ładaiákley y brzyt-  
kiey bázro poczwazze pietna dámo przydáie sie ozdoba /  
iáka niekiedyś on á Mádaurá Philosoph vmbrze swey  
Psyhi utworzył : Prawdą w przystoyney prostocie lu-  
buie / komu miło / wola dáie wynáydzióney z praca rzeczy  
dáć plaścz ozdoby / w nim iá swiátu okazać / y chęci  
swoiey respondowác / poniewáz teraz

*Velle suum cuiq; est, nec voto viuatur vno.*

Do tego swiat ták medrzeć poczał / iż ktokolwiek iá-  
takolwiek rozumu biegłościá wystáwiłby lucubratie  
swoie / przecie też záwśe á záwśe ozdoby moga bydz  
imprimowane / rzadki czasow tych Scriptor. qui non

*Proiecit ampullas & sesquipedia verba.*

rzadki sie nie wysoko niesie. Ja ieden iáto rpsczołká Xi-  
iowski / niedbáiac ná Dzowcow (gdyż niewdziáć á bytý  
kto wysoko wznosząc / y po ziemi czwółbáiac sie wygódził)  
przy zápuśtach y brzegách Dnieprowych nizko chodząc so-  
bie ná dolinách czasem / czasem y págortách Pieczar-  
skich / z dziecieliny wdzieczne zbiram miodu plastry / to  
iest ozdowieniy Swietych Cudá mile / ktorych bez zá-  
drości y tobie wżyczam / wżymay ich Prá : Czyt : w lasce  
Bożey / y zdrowiu dobrym / á wżymáiac / rzekni pod-  
czas y te pieś słow : BOZE PEAC ROBOTNIKOWI ZA

PRACE ; dóść mi ná tey odpláćie / dóść będzie ná  
twoiey wdzieczności.





# SYLLABVS AVTHOROW

Z K TORYCH SWIADECTWA

Y SENTENTIE SIE BRAŁY.

## A.

S. Abacue Propheta.

S. Augustinus.

S. Ambrosius.

Ex *Actis* Apostolorum.

S. Amos Propheta.

Aristoteles Stagiritta.

Anselmus.

Anaxagoras.

Aulus Gellius.

Alexander Guagninus.

Aegessippus.

Antonius de Guevara in Horologio Principum . seu vita M.

Aurely Imperatoris.

## B.

Bartholus

Belarminus.

V. Beda.

D. Bernardinus.

Baronius.

S. Basilus Episcopus C. C.

## C.

S. Cassianus.

Catullus.

Collegium Complutense.

Celsus.

S. Cyprianus.

Cornelius Tacitus.

Curtius.

Caius Iulius Caesar.

## D.

Ditmarus Episcopus Marsburgensis.

Dyonisius Helicarnassæus.

S. Dyonisius Arcopagita.

S. Daniel Propheta.

S. David Rex & Propheta. in suis Psalmis.

Ex Deuteronomij libro.

## E.

Eusebius.

Ex Exodo.

Ecclesiasticus.

Eutropius.

Ecclesiastes.

## F.

Franciscus Petrarcha.

Fulgosius.

Flavius Iosephus Historik Zydonsti.

Franciscus Costermi.

S. Gre-

# SYLLABVS

## G.

- S. Gregorius Thaumaturgus.  
S. Gregorius Nazianzenus.  
S. Gregorius Nissenus.  
Gilbertus.  
Gemma Phrysius.  
Glossa.  
Galenus.  
Ex Genesios libro.

## H.

- S. Hilarius.  
S. Hieronymus.  
Hugo.  
Horatius Flaccus.  
Hesiodus Ascreus.

## I.

- S. Iak w Ewangeliey, y w Obiawieniu.  
Iob Propheta.  
S. Iannes Damascenus.  
Ioan: Franciscus.  
S. Iacobus Apostolus.  
Iuuenalis.  
Ian Dlugos.  
Ian Dubrauius Holomacensis.  
Ex Iudicum libro.

- S. Ioannes Chrysostomus.  
S. Ieremias Propheta.

## L.

- Lactantius Firmianus.  
Ex Leuitici libro.  
S. Lucas Euangelista.

## M.

- S. Matcheus Euangelista.

- S. Marcus Euangelista.  
Munsterius.  
Marcin Bilffy.  
Metaphrastus.  
M. T. Cicero.

## N.

- Nicephorus Graeci Historik.  
Ex Numeri libro.  
S. Nilus.  
Natalis Comes.  
S. Nestor Monach Pieczarski, y  
Kronikarz Ruski.

## O.

- Orosius.  
S. Osee Propheta.  
Ouidius Naso.  
Olaus Magnus.  
Origenes.

## P.

- S. Paulus Doctor Gentium.  
Ex Proverbiorum Salomonis libro.  
Polidorus Volater.  
Prisusius.  
Procopius in Indic.  
Ptolomaeus.  
Plinius.  
S. Petrus Apostolus.  
Ex Paralipomenon 1. & 2.  
Pindarus.  
Pierius Valerius.  
Plutarchus.  
Picus Miran.  
Phauorinus.  
Pieśni Pieśniy.



R.

Ex Regum libris quatuor.

S.

Ex Sapientie libro.

S. Sophronius Patriarcha Hierosolymorum.

S. Simeon Stylites.

Seneca Philosophus.

Seneca Poeta.

Simon Maiolus Episcopus Vulturariensis

Sulpitius Seuerus.

Surius.

Sigeneus.

T.

Tobias.

Thomas de Aquino.

S. Timotheus Apostolus.

Theodoretus.

Tycho Brachse.

V.

Virgilius Poeta.

Valerius Maximus.

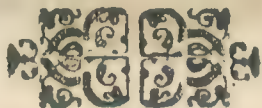
Z.

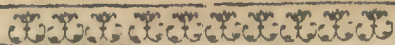
Ex Zachariae Prophetae libro.

Drugich, ktorzy sie tu nie kładli, nazdziej Prawoslawny Czytelnik  
authoritates Text samey czytaie.

## O OMYŁKACH.

Niektore errory iako złodziey, ktorzy drzwiami nie wchodzi, ale  
dziura włazi, do tej literálney ogrody moiey wemknely sie; wśakże  
ie łatwo Práv: Czyt: między dobrych owiec trzoda poznaś, a pozna-  
wszy tak wyrzuciś z między niey, iako spárşywiále iágnie odmiátáia  
dobrzy trzod stroże, iako od zebránia pszoł pásiecznicy Osy oddaláia, iako  
z pszenice Siemáczé kakol wytaczaia, áby tánto drugie nie zaráżáło, te  
z miodu robotnice nie okradáły, ow iey piéknosci nie oczerniat, a wyrzuci-  
wszy, oddalíwszy, y przecz wylaczysz, záżyieś prace tej ku pożytkowi  
duśe swoiey báz przystojnie,



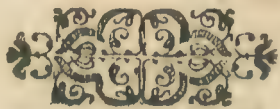


# IV R A M E N T,

TYM SWIETE CVDA PIECZARSKIE  
TE OSOBY KTORE ICH DOZNAŁY, TAK  
STANV DVCHOWNEGO, IAKO Y SWIECKIEGO,  
POTWIERDZIAŁ.

NA Cześć y Sławę OYCA, SYNA, y DVCHA SWIE-  
TEGO, BOGA W TROYCY S. iedynego. Ja N. T.  
oczywiście y dobrowolnie zeznam, a nádto y su-  
mnieniem moim pobożnie pieczętuję, iż ten Cud  
Święty, który się nádemną w Pieczárze Błogosławio-  
nego Oycá ANTONIEGO (lubo S. THEODOZEJO, lub  
też w Cerkwi Przeczystey BOGARODZICE w Monásty-  
ru Pieczárskim murowáney, v Świętey Troyce, ábo  
gdzie indziej specyfikuiąc, mieysce, rok, dzień, choro-  
bę boleiącego, álbo nád tym, y tym, iako Wielebny  
Oćiec obom Pieczárom Przełożony, y świeckiey con-  
ditiey ludzie oświadcziá) z miłości Bożej okazał,  
wiernie, sprawiedliwie, niezmyslenie, y tak, iáko się  
właśnie w sobie miał, opowiedziałem. Tak mi sam  
Pan Bog, ktorego imienia ná popárćie tey prawdy  
moiey wzywam, Naświętsza Pánná, y Święci Oyco-  
wie Pieczárscy, niech będą miłościwi.

Niená ie-  
dnym miey-  
scu w S.  
Monáстыru  
Pieczárskim  
Cudá się od-  
prawia.







## TRACTAT PIRWSZY.

## PARAGRAPH PIRWSZY.

1. O różnych kolo Pieczar SS. między różnemi ludźmi opiniach.
2. O delineatcey Pieczary dalszey S. THEODOZEGO manuſkripta.  
z opisaniey gory. w ktorey ieſt wyrobiona.



Ożne powieſci / wedle różnych dowcipow ludzkich / ktore nie mogą we wſſym wszystkim wzajem zſeba cōcordantiy mieć / w różnych częſciach ſwiata tego o mieſcach ſwietych Rikenſkich / rzezonych Pieczary / błogostawionych Pátryarchow naſſych / ANTONIEGO y THEODOZEGO Pieczariſkich / mieſtaniu obnoſza ſie / y owe tak rzeczy ſamey iſtote / prawdy torowia na droga idac wyrażaia / iż im noty żadney nieſtaſſnoſci przyſtoynie zárzucić niékt nie może / á zwaſza gdy ſie od tych przepowiadáia / ktorzy w nich z oſobliwym nabożeńſtwem Bogu miłych ſłużeńników błogostawione Reliquiæ náwiedzáli : Owe zaś mixtim z prawdy o dzieſci / o dzieſci z prawdzié przeciwnych báieſt tak ſa / iáko owi z trogá zaſierzat Hymera ſteccene / od tych ktorym lubo ſámm w ziemnym tym niebie tyż nie zdárzyło ſie / tylſo od innych ſłyſac coſ ſwego przydá. ſi / iáko zwyczaj ieſt káżdey wieſci / gdyſia tak wyborny Rzymſki Poeta w piegách ſwoich opiſuie.

Æn : 4.

Fama malum quo non aliud velocius ullum,  
Mobilitate viget, viresq; acquirit eundo,

Parua metu primo, mox sese attollit in auras,  
Ingrediturq; solo, & caput inter nubila condit.

Co sie Polskim dialektem tak tłumaczy:

Slawd rzecz glaz, nadd ktora nie nigdy przedsego.

Padem zycie, y site, biegn bierz sie swego.

Blaha wprzod dla baidzini, potym sie wynosi.

Y cz wolbdaac po ziemi lub w niebiosd wnesi.

Cnidius.

y Drugi t33 s t y 9. Metamephoseos prawi:

Fama &c. quæ veris addere falsa

Caudet, & è minimis sua permendatia crescit.

to jest:

Slaw d na rzecz prawdziwa t3rwe lgdrstwa kldd zie.

Z malych roscie poczathow przy ludzkicy biesiad zie.

Zubo tezy sami byli / lecz inszy confesiiy madyuiac  
sie / y czescia z goracy zarliwosci tu nabozenstwu swe-  
mu: iako o Saule w Dzieiach Apostolstich informie-  
my sie. czescia z nieuwagi slowa nieprzekasane na os.  
slug Bozych effutiant, y tym deroguia / ktorech Pan ie-  
scie na ziemi chcial miec / y ma y po dzisieyby dzien w  
niesprochniactosci. Wczym ze swankuia y podezdzeni  
sa od ojusa przobkow nashych starodawnego / ztad ta-  
two wybaczyc ze flamea ten / gdy towary swey matani-  
no / niesprawiedliwosci / y nieprawdy chce zalecic / oso-  
bliwa dacie im sukienke / y ztad inas wzietym umieni-  
ie rumienidlem; tak wlasnie iako czlowiek zaboyca /  
trudnyy goley nigt y nie poda / nigdy nagiey: y rybem  
nienan iney rybitw nie rzuci w glebokie nurty wedy: ni-  
gdy bez przyspiewania nie zwiedzie ptaśnik na lep le-  
kliwego ptaścia; przysade da zwierzchu powapiona /  
wewnatz pluzawym nadziana gadem / aby tak sn-  
dniey mogl wsiolice ktorego iako lew rykaiacy okrazyl.  
Sa prawi Pieczary / sa w nich ciata; ale daley mowic  
nieumie / choc ma ysta / oniemiat wzdle Proroka. O tych

Dzieion.

roz 0 v 1.

3 Roz: 22.

v 3 4.

3 d. Gal: roz:

1. v 13 y 14.

Psal: 113.

świe.



Świecoblności w żywotach tychże Dycemss. Pieczár-  
skich świeżo wysłanych / czytay dostatni discurs / ia rem  
actam iterum agere nolo. Wiec y tá wważenia osobli-  
wego rzecz godná / że ludzia ták persony same / iáko y  
mieyscé zwysz obhydzác ten piekielney części włodarz / y po-  
táim nie wálewác w sercá ich ; áby widzác prawde nie  
widzieli / y styśác nie styśeli ; rzeczy święte w miásto  
oney obrzydliwości o Dániela Proroká opisáney mieli.  
Czytam u Eutropiusá o Cesárzu Julianie / ná ten czas  
ieśże Lektorze w Cerkwi Cířom: dıřkier / że gdy mu  
przed oczy zwodzác Czárno piezńik piekielne wrogi siá-  
wil / z przestráchu známie Krzyżá s. ná czele swym po-  
toyl / y zaráz tym obrzydłych onych Muizynow hufy ro-  
spedził. Potym spyta / czemu by to z práwi postugác  
czárnowsi: nie áby się bali Bogowie moi známienia te-  
go / z tad wstąpili ; lecz że go w nienawiści i stámiczney  
máia. A ták obrzydliwby Chrystusa Pána yzkáwie-  
na Krzyżá s. choragiem Julianowi Magus ták go zá-  
prowádził / gozic tákich odstepcow šyroři prowádzi  
gościniec.

Có dziwnieyša / iž ten okowcony czárt / gdy dworzan  
Chrystusa Pána do swóich záciaga kominow / w obrzy-  
dey lárwie swy y przemierzley mář árze nigdy się nie  
práesentuje / lecz świętego Anioła bierze ná się podob-  
nieřt wo / y ták nie opátrzných w plon bierze / á od ostro-  
žných / y pod znákiem Krzyżá s. Chrystusowi Pánu mi-  
litácych šroni.

Právia inni / že Vlca w Pieczárze s. ANTONIE-  
GO bedaca / mogłby to mu lubo dořtostwy zápielgrzymo-  
wác : druzyžá s pod Dnieprom : nure šteřtania Pie-  
czár : znižáia / y pod woda že chodza / gdy potych miey-  
scá s. i da / mniemáia. Inni Czoletkow niemiem  
iákich wwodza / y nowe wymysly wprowadzái : štórych

Dan 9. 27  
Mar: 13: 14  
Eutrop lib:  
11.

2 Cor. II. 12.

za zá láška Zbáničielá y odtupicielá mego Chrystusa  
 I zusa; tudzież y zá modlámi ss. Oycow Pieczárskich/  
 i labirintu tego báiania wtym/drugini/y trzecim párá-  
 graphie/iáko Theseusa Ariádná ná ozdobnosťicne wy-  
 prowadze prawdy theatrum. gdy mieysca/położenia/  
 gdy ulice/ y w nich odpoczywáiacych ss. imioná sámená  
 máppie wyfontersetuie.

Zás że sa dwie ss. Pieczáry; bliźša sie miánuie ss.  
 ANTONIEGO, dáłša S. THEODOZYVSA zowiemy: o  
 tey iáko dawniejszey ná gorze Berestowie wyláborowa-  
 ney pierwey; potym o drugiej trochá pozniejszey/in mó-  
 te opposito krotka (gdyž berzey w Zymotách ss. Pie-  
 czárskich/ nie dawno wycisnionych/o nich Autorpráwi)  
 manuductia podam.

Nestor: w  
 roku 6558.

Berestowo iest gorá wieku támtego Xiáżećiu Járo-  
 sláwowi y synowi iego Ziásláwowi/ dla wielu rozmá-  
 tych vćiech bárzo miła nád rzeká Dnieprem/wielmi przy-  
 kra/ drzewem róznym gesto obrosta/ od wody dla vćie-  
 tey práwie wysokości swey nieprzystępna: ná tey mieli  
 łogowisko swoie Wárágowie/ Dnieprewi rozboynicy/  
 ktorzy żegluiacych o zdrowia záraz/ záraz yo máietności  
 vtráte przypráwowáli: ci łupy swoie sobie wiadome-  
 mi ścieżkami w iáskini tey ktora ná gorze wyrli (ta y  
 dziś ziaie) y sámych siebie chowáli. Po tych znieśieniu  
 nie dáleko s. Siláron dla vmárowánia sie ludzkich  
 molestátiy/ wyrł sobie mála Pieczárke/ z nieypotym  
 gwałtem wyciágniony iest ná Metropolia Riowská:  
 Pod ten czas zwrotił sie z Athonu od Swietey Gory  
 blogosláwiony Pátryarchá náš ANTONI, y w tey siad-  
 by z Bráćia Zákonna/ktora sie do swietego zgromadzá-  
 lá/ glebiey ia w ten kštalt/ iáko ná tey máppie widzieć  
 sie dáie wystlepił/ Cerkwie dwie dla s<sup>o</sup> imienia Bože-  
 go (teraz trzecia przyczyniona) chwały wyprácowál.



# PARÆNESIS.

**D**zincátia Pieczáry Swietego THEODOZEGO rze-  
czoney/ aby była tym iásnieysza / do zrozumienia ká-  
żdemu łatwieysza / y do poiecia snádnieysza / tak ja lic-  
bownym porzadkiem promódze / y objaśniam.

Liczbá 1. znaczy weście sáme do swietey Pieczáry/  
nád ktory aby nie zamaráło / zbudowana jest wiezyczka.

2. Szyia z drzewa wyrobiona / y słupami podpárta.

3. Cellá s. Oycá nášego THEODOZEGO.

4. Drzwi do przysieniu Cerkwie Narodzenia Chrystá  
Pána.

5. Sam przysionek.

6. Leza Reliquie Swietego Zakonnika Longiná.

7. Drzwi do sámej Cerkwie Narodzenia Páńskiego.

8. Sámá tego Swietá Cerkiew.

9. Drzwi do Vlice poboczney.

10. W tej Vlicy lezy Ciało s. Zakonnika Agáthoná.

11. Mieysca osobliwe dla prac duchownych / poklonow/  
modl. ic.

12. Ciało Swietego Makáriusa Diákoná / w slyctáru  
ieścze y po dzisieyszy dzień lezy.

13. Grob / w którym był błogosławiony Pátriarchá náš  
THEODOZY, immediaté po śmierci położony / y  
z ktorego po osminastu lat do Cerkwie Naswietsey  
Pánnny murowáney w Monáстыru Pieczárskim był  
cudownie przeniesiony.

14. Wyście z te° bokowe° obchodzenia temi drzwiami.

15. Weście ná Vlice prosta.

16. Drzwi do insey Vlice.

17. Odpoczywa Swiety Zakonnik Aquillás.

18. Cerkiew s° Oycá nášego imieniowi dedikowana.

19. Wliczka kreta y ciásna bázso.
20. Drzwi ná inš z Vlice z byrokiey/ y sámá Vlicá.
21. Táz sie Vlicá ciásna záwrecíla pod gore.
22. Wychodzi tá ciásna Vlicá ná naypierwsza one/ kto-  
ra do Pieczáry wchodzimy Vlice/ pod liczbá/ 3. gdzie  
jest spatium między drzwiami ná łokci trzy.
23. Sáme to spatium.
24. Vlicá do Certwie Zmíastowánia Nagw: Pánny od  
śwíetych Oycom ieszcze wyrobiona.
25. Obrecíla sie przywo táz Vlicá tu teyże Certwi s.
26. Odpoczał od prac swych błogostáwiony Zákonník  
Zinon/ y w cieie cáłym leży.
27. Oczekewa ostatniego sadu śwíety Zákonník Theo-  
dor w cieie cáłym.
28. Nád tym tegoż sedziego spráwiedliwego czeka bło-  
gostáwiony Zátworník Zlidor.
29. Leża Reliquie s. Zákonniká y Postniká Kásiana.
30. Reliquie Błogostáwionego stáruška y Oyca náše<sup>o</sup>  
Piorá/ tylko nogi widzieć/ drugie ciała ziemiá záśulá.
31. Nie dáleko tego s. Zákonník Sylván leży.
32. Śwíety Episkop Theophil / miał ten swoje Dze-  
cezia w Moskwie/ bla te<sup>o</sup> go y Moskiewskim zowiemy.
33. Śwíeci Zákonnici dwá: Sisoj y Gerunti.
34. Błogostáwiony Ociec Rugh.
35. Śwíety Ociec Beniamin/ leży w Kłodzie osmoloney.
36. Kości Śwíetego Zákonniká Pimíná.
37. Śwíety Ociec Arjani zmárł/ tu odpoczywa/ wyżej  
nád drugim w Pieczárec leżac.
38. Błogostáwiony stárušek Zulogi.
39. Śwíety Zákonník Tektor/ nie ten ktory Ruska  
Kroymite písał.
40. Błogostáwiony Jereschimonách Zuthimi / znát  
tego jest rzemienny rzęzi ná swíetom / ktorym ludźie



ſie ſegnáia przychoǳac táń / á druǳy choreńi beǳac  
zoroǳia.

41. Roſci Śwíetego Zakońniká Joſephá.
42. Ceřkiew Zwiáſtowania Wſáwíetſhey Páńny / od  
ſwíetych Oycow zrobiona.
43. Śwíety Zakońnik y Zatoǳnik Ałháńázi.
44. Błogoſłáwiony Zakońnik Pápińńi.
45. Opoeczywa Śwíety Márdári Zakońnik / á nie iáko  
poſpolity lud rozumie / iżby táń miał 1723 położony  
Theodor Dániłowicz Káże Oſtrożńi.
46. Śwíety Oćiec Páńtráti cudowny.
47. Śwíety Oćiec Sophroni Zatoǳnik.
48. Błogoſłáwiony Oćiec Pámko.
49. Śwíety Oćiec Záharia Poſtańk.
50. Błogoſłáwiony Oćiec Páſli.
51. Śwíety ſtáruſhek Merkuri.
52. Błogoſłáwieni druǳy w drzewie ſwíetym Bráćia /  
Mártýri y Mozyſh / położyli w iedney múnice ſwíete  
ciáło ſwoie.
53. Wlicá / ktora ołchoǳimy Ceřkiew Zwiáſtowania  
Przeçyſſhey Bogároǳice.
54. Śwíety Oćiec Ammon / od wielkiey prace zółeceny.
55. Błogoſłáwiony ſtáruſhek Dániel w trunnie leży.
56. Pieczára Wáragew / te rozbeyńicza y dáiia (penie.  
wáż ludzie zboycy táń lie rozbiiáiac chowáli) boǳemy.
57. Plot przed ſáma Pieczára.
58. Tyn kóło Winogradu Monáſſterſkiego / w tý drzewá  
różnych owecow niemáło.
59. Ścieſká ná gore mimo ten tyn.
60. Ścieſká do Celle tych Zakońnikow / ktorzy przy tey  
g. Pieczárze mieſkáia.
61. Sáma tych Zakońnikow Cellá.
62. Strómia podla tey Celle.

63. Ścieśkła na gore od Celle ku Cerkwi nowey Náro-  
dzenia Naswiethey Panny.

64. Sad wiśniowy wzgore przeciągł sie.

65. Sámá Cerkiew Narodzenia Naswiethey Bynáro-  
dzice Panny, na gorze, odnowiona od Zakonney Brá-  
ciey, w Roku Pániskim / Tysiac Śesćset trzydziestym  
piątym. Ponieważ od ss. Antecessorow nášych za  
Klarićią Jsiátlawá, y po nim wystáwione z czás-  
m pádły y zwiótszály / z ktorym vniuersa sub caelo tran-  
seunt, to iest: Wšytkie pod niebem rzeczy odmiane  
biora swoje: z ktory fluunt omnia, & in assidua dimi-  
nutione sūt, to iest: Płynawšytkie rzeczy, wystáwiczný  
y wšegdáyšym sa wšzerbie; ponieważ wedle Naso-  
ná, 15. Metamorphoseos.

Tempus edax rerum tuq; inuidiosa vetustas,

Omnia destruitis, vitiaq; dentibus æui:

Paulatim lentâ cosumitis omnia morte. to iest:

Czås iák mol rzeczy gryzie, śárożytność głodna.

Wšytko ie w wiekopomne zęby bérzo płodna;

A nie srogo to lekkim zawodem spráwicie.

Bo wie że od śideł ież nikt sie nie kwitule.

N tá odnowá nie bez osobliwych Cudow dwu stánelá.  
Pierwszy iest: Gdy WW. Oycowie Restauratorowie  
wšoczeki págorek, na ktorym pierwsza oná to Oycow  
ss. stálá Cerkiewká / o ktora wprzod s. Antoniego  
prošili Bráćia, iákto maš niżej w Tytule / Zkad rzecz-  
ny Monáster Pieczárski. chcąc zrownáć z ziemiá drugá; y te  
gdy rydlámi rošł opywałiac rozrzucáia, oná przecieoczý,  
wiście roslá: y lubo ná śtychom trzy dñis wzięto / iu-  
tro zárownie wšoko náýdziono. Czynili to dlugo rze-  
mieštnicy przy sámych Wielebnych Oycách / y lubo ci  
sámi ten Cud widzieli, by iákże omamienie nie było,  
obawiali sie on głosić; áż Ciesle przyszédšy rzeká: Co

ſie Oy.

Ekkles: 5.  
Sene: Phil:  
Epist 67. &  
69

Cuda przy  
restaurowá-  
niu Cerkwie  
ná wiethim  
domu.



lie Oycowie darmo kłopotiecie / widzicie że tak prze-  
ciwko Bogunie lza wam sprostac, iako trudno przeci-  
wosci niowi wierzac. Dali tedy pokoy / y teraz iak wy-  
soti ten byl pagorek / takze zostacie.

Drugi : Oltarz sam glina murowany / na pultora  
lokcia w szerz y wzdłuż / na ktorym Błogosławieni Oy-  
cowie Liturgia święta odprawowali / chcąc wywro-  
cić dla nowego ; gdy go podtopali / tak że za ledwie  
co piasku pod nim zostało / zobalíc go chłopow oem  
( coby w inakšym razie wyrostek mogli sprawić )  
za ledwie z wielkim zawodem y zapoceniem sie mogli.

66. Groby ludzi pobożnie zmarłych.
67. Ogrodek nie wielki na gorze podle winnice.
68. Cellá Winogrodu pilnujacey Bráciey.
69. Wrota ktoremi wieżdżać wozem do ogrody tey / w  
ktorey święta Cerkiew y Winogród stoia.
70. Sortá : ta piekły do Winogradnych Oycow / y do Pie-  
czar wchodzi.
71. Z tey fort y wrot drogá wzgóre do Miástecká.
72. Cerkiew na gorze tey / na ktorey Miástecká Koná-  
sterkie siedzi / stára już / Świętey Pánn y Párástłowi  
Rus pospolicie Piatnica zowie.
73. Sortka niška od Pieczáry świętego Oycá nášego  
idziemy do Pieczáry Błogosławionego Oycá Anto-  
niego / y aż w dol sie spuszcamy.
74. Ścieška / ktora prowadzi do tey fort y / potrecona / nie  
dawno zrobiona.
75. Ogrody Monásterkie z swymi sádami / y tych koniec  
y Prátwy.

n.

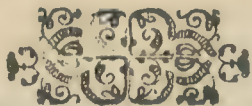
m.



DO CZYTELNIKA, OKLIOWSKICH  
PIECZARACH.

**K** Torgch pochwalisz ludzi, lub zganiś zabawy.  
 Sendzim cie Czytelniku tu biore listawy.  
 Czy owych ktorzy xyzna ziemię zdziurawili.  
 Aby kruszcem złotego w niey sobie dobyli.  
 Z Myda żyćzacie egipsieby tylko dotkneli.  
 By to wszystko we złoto wcześniej przewirgneli.  
 Czyli owych na bārda, ktorzy te vlice.  
 Hoznym kořtem kopali, bogate testnice.  
 Wielki kořt Cocceius z Claudiussem wazyl.  
 Wielki Lucullus, ciemneyby resteszy zadzyl.  
 Czy teź owym przypisze, ktorzy te Pieczary  
 Zrobili, Plutonowey by vřli poczwary.  
 By w nich odcieli świeckie obrzydłe mārnořci.  
 Bogu żyli w prostości serc, w pokornořci.  
 Opuřcam Jordan zdwęse w te wzięty mieřkōnia.  
 O Pieczarzech Kliouřkich potrzebuie zdania.  
 Wiem że rzeczeř, godne te osobliwe chwaly.  
 Ktorgch świāt nie godn ludzi że tych w sobie miāly.  
 Bā y teraz kleynoty gdy te świete mōia.  
 Słusnie na ziemi Boża skārbnica się sřdā.

Zyd: Rog:  
 11. v 38.





# PARAGRAPH WTORY.

1. Święty ANTONI na drugą się górę przenosi.  
dla ostrzejszego ięszce pożyćcia :
2. W niej Piecząre kopie.
3. Tey delinedtia.
4. Tulejż y o mnogości Ruskich śc. Zakonnikow w Pie-  
czdrach.

**T**ak dobre założymy Świętobliwego wedle woli  
Bożej pożyćcia Błogosławionym Patriarchą naszym AN-  
TONI pirwiastki/ y postanowimy Braci świętey  
Wodzą inšego/ o trzodzie świętey pilnie czuiacego/ sam  
iako wysokolotny Orzeł w górę bogomyślności wyższą  
podnosi się/ y tym wiecey tam zawita ; im wiecey ciakło  
swoie postami codziennemi/ pracami w wyrobieniu tey  
Pieczary na drugiey gorze ( strażnikli pilny y drogi do  
bespiecznego miastá/ lub do niego trudny przystep: oka-  
żaćiel/ albo sąsiad bázro przyiązny/ któż zwie ) w gle-  
bkie tam podziemnych knieie/ niża spuszcza/ y zatopuje.  
O głębokości mądrości Bożej y rozumu ! o sadowiego  
skrytych przy paści głęboka !

Tá Pieczará różnięssa od pierwszey forme wielá/  
y w rozpołożeniu/ y w wesciu / także y w wykopaniu /  
co łatwo obaczyć może każdy/ który máppy te dwie mie-  
dzy sobą conferować będzie.

Do tey Świętey Pieczary snadnieysze niż do pier-  
wszey wescie/ czasow iednak pogodnych ; lecz gdy tak  
dodzie ślizkie iako y w Decembrze getoledzi śnieżny la-  
nuarius pokrywa/ zle iest. Sedes samá mieysca tego a.  
y wlice wšytkie/ wdarły sietylem lu Dniepromey ro-  
dziej/ zdadza się byd: quo ad figuras Mathematicas in  
imperfecti trianguli formam, bez pobocznych wliczeń.

Cerkwi sś. w niej dnie i wieczność w ten czas gdy Pieczary forme swoje od robotników świętych bratych wyśtała- wana Oświárowania Cłánniejszy Pánni.

Druga od pobożnych Złomników/ trochę nieco przed nami pozostawia/ na imię s. Antoniego wyśtała.

Przypow :  
30. v. 18.

W Pieczarze tej iáto y drugiey/ wieleby ciáł świę- tych sług Bożych nájdómáło się / gdyby kto spytał : po- wiedziałbym mu cüm Paremiaste, nieco przy dawšy/ kto- ry mówi : Tri sunt mihi cognitu impossibilia, & quar- tum penitus ignoro, viam aquilæ in cælo, viam colu- bri super terram, viam naui in medio mari, & viam viri in adolescentia. To iest: Trzy rzeczy zdádza mi się bydy niepodobne/ á czwartey zgoła niewiém / drogi Orłowey ná powietrzu / drogi węśowey ná skále / drogi okrętu w poyśrzedku morzá / y drogi Człowieká w młodości iego. Przydáie śmiele piáte : Niepodobna widzi mi się bydy/ przecześć y subducon áć wielość Ciáł Świętych

Ekkles : 1.  
v. 2.

Oycow Pieczárskich. Pyta Ekklesiástyt: Arenam maris, & guttas pluuiæ, & dies sæculi quis numerabit? altitudinem cæli & latitudinem terræ, & profundû abissi, & sapientiam quis dimensus est? Co się ták tłumá- czy : Piasek ná pobrzeżu morśkim leżacy / krople dżdżo- we / y dni wieku ( ktory in qua acceptione Ekklesiástit bratby/ niewiém/ ponieważ wiele znaczy. Żywot ludzki wiekiem zowiemy: Tisíac lat czas wiekiem bydy rozu- miemy; ten bieg ninieyszego żywota y przyszłego wie- kiem mianuñemy/ ná koniec wiekiem tytułuiemy obrot czasowy/ ktory zrzeczánmi wieczności podánemi przeciąga się) kto policzy? wysokość niebá/ ziemię Byrołość ( tego iuż Mátthematicy došli/ y powiádáia/ że terræ am- bitus iest ná mil pięć tysięcy y czterystá Cłiemieckich) y głębokości przepáści/ któż pomierzy?

Przyday o Ekklesiástitu/ przyday kto z Ráchnistrzow

dośto .



doskonały komputuie y ciała wiernych slug Bożych /  
w Pieczarach Kiliowskich pogrzebionych ? z ludźi ro-  
zumiem że nikt / ten ieden może / ktory dał imioná grza-  
zdom / y każda własnym imionuie / ktory wšytko ná-  
pełnił : ktory wlośy każdego / iáto mowi : Albowiem y  
wlośy głowy wáśey sa policzone / przeczett. nákoniec /  
ktory pilnuie kóści ss. swoich / áby y iedná od nich stáżie  
nie podlegała.

Psal : 146.  
v. 4.  
Matt : 10.  
v. 30.  
Luk : 12.  
Psal : 33.

## PARÆNESIS.

**Y** Tey drugiey Błogosławionego A N T O N I E<sup>o</sup> Pá-  
tryárchy nášego / dość známienitey y świetobliwey  
prace, podziemnegó Monáстыrá / wtorey dobrowolney cie-  
mnice Świetego Jana Klimáka / wyuzdane człowieká  
swowolnego czkonti wšmierzáiacey / ktorem prze odle-  
głość w Kiliowie bydź nie przychodzi delineátia posy-  
lam. Ale o czasý ! o swiátá nášego Ropolánstiego oby-  
czáie : ábo ráczey mieszkańcow iego / ci wyracáia dla  
pożytku cielská swego niebu sásiádnegory / morze wielo-  
rybom náznáczone do przeżycia niepokóia rżnać okretá-  
mi / y odlegle á nowo odkryte Indie / Ameriki / Japo-  
nie / dla hándlów / y dla bládoblyszczacego sie złotá / ták  
dáléko od śmiertelnych wštáwicznie będąc progów / iáť  
mowi Poetá /

Nowy  
świát nále-  
żón wprzód  
od Krzyšto-  
fa Colum-  
busá Genu-  
eńczyká.  
Roku  
1492.

Audax nimium qui freta primus  
Rate tam fragili perfida rupit,  
Terrasq̃ suas post terga videns,  
Animam leuibus reddidit auris,  
Dubioq̃ secans æquora cursu  
Potuit tenui fidere ligno  
Inter vitæ mortisq̃ vias,  
Nimium gracili limite ducto.

To iest :

Błaha siałwł ten gránice  
 Z śmiercią, z życiem o różnice:  
 Który naprzód morstkie wály.  
 Bedac Nawkler nádder śmiały.  
 Cienka deśezka rozgrániczyl.  
 Máo lat ten sobie życzył.

iáto miáźba iest w pływacze nawle deśezka/náwiedzá-  
 ia. woyny prowadza/ y tymi nie przycięciol z żywota/ á chu-  
 dych kmiotkow lupia z máietności/ áno o to sie zabiać/  
 czego záżyć dlugo nie pozwolono/ głupiego. Szczęśliwy  
 záś/ktory to y śmiercią kupuie; co y po rozwiązaniu du-  
 że z ciemnice cielesney pluży.

Nie trwáś o morstkie wody / zboycow sie nie lekáś /  
 śmieiesz sie z gniewu Kleptunowego / y gorem podobne  
 zwyciężáś wály / dla tych dóstáttow / ktore ośláwić mu-  
 siś oczłowiecze: potym iednym czełtem / lubo leytu-  
 chem / gdy cie z żywych reiestru wymája / z opłákaná  
 chwila śmer robáctwá nástąpi / przyodziany. bliżey dla  
 duśe twej niewiednieiacego zbioru / y pożytku / ktorego  
 nigdy mól nie psuie / złodziey nie krádmie / áni rózá rze-  
 czyziadáiaca dziuráwi: zá mil mowle Filkáziesiat iść  
 wzbraniaś sie delikácie; á ten cie przed stráśnym á  
 spráwiedliwym sedzim od ognia wiekuiśtego / zá mó-  
 dlámi tychże iáśnie świecacych iutrzenek / Przeczyskley  
 Pánný / ośobliwey Pátronki náśey Pieczárskiej / y Świe-  
 tych Oycow / móże odkupiwszy wyswobodzić.

Záprawde o Roxolánnie / záczáśu táń dobra przy-  
 gotowáć sie / gdzie ná wieki przemieśliwáć przydzie /  
 táń máietności przesyláć y skárbie ( iáto on o Świete<sup>o</sup>  
 Bárláámá y s<sup>o</sup> Jozáphátá Brolemiczá Indykłiego /  
 rokołowy Krol uczynił ) gdzie byśmy od głodu / to iest ná  
 wyspie opuśczenia / y láski Bożej złupienia / potym mi-  
 zernie nie tónáli.

Ant: de  
 Guc.

Matt: 6.19.

Chriś: de  
 demortuis.  
 Damas: in  
 Orat: do  
 iudem.

Damas: in  
 hist: SS.  
 Barlaami  
 y Jozapha-  
 ti.



- Liczba 1. znaczy wescie same do tey drugiey Swie-  
tey Swietego Oycá ANTONIEGO Pieczáry.
2. Olicá dla bespieczenia á chodzących/ murem záste-  
piona.
  3. Swiety Metropolit Micháel leży/ on to/ ktory byl  
pestány od Pátryárchy Cárégrodzkiego Sergiusá /  
(lubo iáť sie drugim podobá) od Mikoláia Chryso-  
bergá/ z okrzęzoným Włodzimirzem Swátostáwo-  
wiczem/ dla okrzęzenia Rusi/ iáť oż y okrzęcił iá.
  4. Swiety Symeon Metropolit Suzdálski.
  5. SS. dru Bráćiey, Spiridóná y Onisiforá leża ćiá.  
Iá / z tych to / gdy ieden wprzód záśnal w Pánie /  
drugi mu sie z mieyscá pomćnal/ áby miał śnádniey-  
še odpoczńienie.
  6. Mularzow dwánaście pozostále/ iedne cále/ drugie  
rospádly sie / odpoczywáia ćiáť. Ci Certiew Vla-  
świerżey Pánnie/ postáni od niey z Bláhern / iáť  
od Cesárzowey ( gdyż tym sie im fštaltem náymuiac  
ich Mária Máťká Bozá wkázáť ) w Bliowie Mo-  
nástýru Pieczárskim zmurowáli.
  7. Swiety Tit Presbiter / z brátem swym w Chrystusie  
Anástázíusem/ cudotworni.
  8. S. Oćiec Bárłáám / Iziáśławowego Boidáryná  
Joná syn. Ihumen Monástýrá S° Demetriusá.
  9. S. Isáki Pieczáry / dziwny żywot tego Swietego  
czytay w Páteriku.  
Miedzy temi dwiema ( ponieważ w Kruchćie iáť o-  
by po Rusku w Przytworze ) leża / záráżć jest Certiew  
Ofšárowáńia Pánný Przecýstey/ pięknie ozdóbioná.
  10. Jest krátá drewniána do olice/ áby sie lud nie ćisnal  
niepotrzebny/ zá ta reliquia s° Lávřete° Zátwornitá.
  11. Swiety Zátonnik Alimpi / leży w trunnie/ przeci-  
wó Cerkwi.

12. S. Zakonník Iliá / tego darmo lud pospolity Czobotkiem zowie / iáko sie z Tráctatu pierwsz<sup>o</sup> okázuie.
13. S. Ephrem ná przeciwko leży w ciele cálym / byl presbyterem / co áppáraty / ktore ná Reliquiách ie<sup>o</sup> wi-dzieć / oznaczáia.
14. S. Ociec Arethás położony.
15. Błogosławiony Ociec Sergi.
16. S. Ociec Tikon cudotworny / Thumen Pieczárski.
17. S. Zakonník Tikon / ten to byl poimány od Polow-cow / y ciężko dreczony.
18. S. Zakonník Kuská cudotworny.
19. S. Ociec Eustrátij / darmo teg<sup>o</sup> lud pospolity iákimś Simeonowym Żolubcem zowie / cudotworny.
20. Święty Zakonník Nestor Kronikarz Ruski.
21. S. Zakonník Hieronim Zatworník / cudotworny.
22. Święci Theodor y Bázili Meczennicy / pozábitiáni od Kíazeciá Kíiowskiého Múciśtáwá. Z tych Theo-dorowi / iáko sie w cudzie tkneło / Tłemiec pkręcił ná swa biáde noge / Cudotworni.
23. Záváloné wi dát drzewi.
24. Słup / y ktorego Dyabli bywáia modláni ss. Oy-cow nášých / Antoniego y Theodozého Pieczárskich / z ciáť opetáných wygániáni.
25. Certiew imieniowis<sup>o</sup> Antoniego wystlepiona / y de-dikowána.
26. Grob S. Oycá nášého Antoniusá / z tego to gdy podczas spusťośenia chce Reliquiá ie<sup>o</sup> święte / Błogosławione Bóże mituiacy Móstál wziác / raz ogniem / iáko y dzís znáć: drugi wodá. (sá te<sup>o</sup> y te-rá znáti) odpłóśa go Święty. tá<sup>o</sup>że Obraz ie<sup>o</sup>.
27. Cella Świętego Oycá nášého.
28. Święty Ociec Dámian Presbyter.
26. Święty Zakonník Agápet / cudowny lekarz.

O tych to  
trzydziestu  
świetych  
Zakonni-  
kách Pie-  
czárskich pi-  
śa. iż Dia-  
blów iednym  
słowem wy-  
gániáli. bá y  
do Moná-  
stýrú wcho-  
dzić ci Mu-  
rynowie  
dla nich ba-  
li sie.



30. Głow pará / oleieł święty toczacych.
31. Święty Stárušet Mieládi cudotworny.
32. S. Stárušet Pergí.
33. S. y Cudotworny Athándzy.
34. S. Zusiáphi / ten Złotnikiem był w świecie.
35. S. Stárušet Jan postem zálecony.
36. S. Stárušet Ephre rzezániec Xiažeciá Ziašťáwá.
37. S. Stárušet Tektáry / poslušenstwem zálecony.
38. S. Stárušet Luká.
39. S. Oćiec Theofan postník.
40. S. Oćiec Theophil cudotworny.
41. S. Stárušet Isáia pracowity.
42. S. Stárušet y cudotworny Onophri.
43. S. Jan wiele cierpiacy / y dziś po rámióńá wko-  
pány stoi w ziemi / cudotworny.
44. S. Mozyseł Wegrzyn / czystości lubownik.
45. S. Mikolay Swiátosá Xiaže Cernihowskie /  
Zakonník Pieczárski.
46. S. Márał Pieczárny cudotworny.
47. S. Oćiec Elládi postník cudotworny.
48. S. Nicetás cudotworny.
49. S. Grehori Zakonník cudotworny.
50. S. Erásm Zakonník cudotworny.
51. S. Oćiec Pimin cudotworny.
52. S. Zakonník Prechor / Czytay żywet ie° cudowny.
53. S. Oćiec Páweł Zakonník cudownie poslušny.
54. S. Stárušet Anátoli cudotworny.
55. S. Matfey wprzód wšytko widzacy / y proro-  
kuiacy.
56. S. Zakonník Jeremiaš / Prorocki dar máiacy.
57. S. Zakonník Sawá cudotworny.
58. Znowu pará Głow / s. myrrhe zdawná teczacych.
59. S. Spiridon Zakonník cudowny.

Ewmuč.

Był ten sy-  
nem Xiaže-  
ciá Dawida,  
wnukiem  
Xiažeciá  
Swiátosá-  
wá, przyie-  
ty do Zako-  
nu Roku,  
6614.

60. Trapezá spólna dla Bráci cel oir Szeteta Lwáka.
61. S. Dniec Mátsey/ cudetwóhny Zatonnik / y dar Prorocki málacy.
62. S. Stárušet Murámi/ wielce prácowity.
63. S. Stárušet Sylwester Zatonnik potemo cudetwóhny.
64. Kátá ktora do wlice zwracamy stemurowáney / y wychodzi do Celle W. O. Pieczárnego.
65. Celle W. O. Pieczárnego.
66. Dárgan wóło Pieczáry.
67. Szta y sch. Ská ná dol do Celle pod gora/ y niższych ogrodow.
68. Celle sáma niżnia.
69. Ogrody y drzewa różnych owocow.
70. Plot niemáły wóło niżniego ogrodu.
71. Dniepr idzie pod gore.
72. Szcieżká od Dniepru/ y od niższej Celle/ przez sad po wierzchu Pieczáry y przez ogrod do Celle Ogrodnicze°.
73. Wrotá wielkie z sámes Pieczáry S° Antoniego ná gore idac/ y drugie iuż ná gorze.
74. Dóły wielkie zárosłe drzewem polewey stronie idacym wz gore z Pieczáry.
75. Szcieżká od Praty do fortu/ y wrot/ ktoremi ná wlice wychodzimy/ y wlewo idziem do Místeczka/ wtem
76. Cerkiew S°. Theodorowego Pieczárskiego.
77. Mímoste do Básky Wágiltowskiej przez Wlice.
78. Tá tynie Místeczku Cerkiew Smartwy. hústánia Zháwiciela náшего Jezusa Chrystusa táże wlewo.
79. Sándnia ná drzewo wrot niżko.
80. O táz drzáz do fortu Místásterkiej po miedzyपालe y tén ogrody.

Dnieprem y  
Dnieprem H  
sierżkowie  
zenia.











# OBIAŚNIENIE CZWARTEGO PUNKTU WTOREGO PARAGRAPHU.

O niezliczonym mnoſtwie Ciał Świetłych w Pieczarach leżących treſc wyżej napisałem / że ie teraz u tych Katalogach pod liczbą 1144 / coſ ſiebie Práweſtawny Czytelniku pomyſliſz / ale że daś me obaczysz / lec ie te tylko Reliquia wielkich tych prawdziwie meżow / y błogoſławionych ugodników Pańſkich w liczbenym poſcie położyłem / ktorzy na wierzchu ſwieteſu ci Ciała złożyli / ktorych godne poſchánwiania kości z boiaźnią Bożą y nabożeńſtwe młáżdy całować może. Owoch lubo to na gorze leża / ale zamurowani / ſutac / ábym óar. noſci tey / ktora ponoſa grobow gwałcićiele / nie popadł / nie ważyłem ſie / iáko y tych z ziemie wytopywać / ktorych chodząc depcemy ( patrząc na Prælatow dár. mna y z przeſtráchem prace / ci wielu z ſwoich grub ruſzyć dćieli odrywſzy / lecz prozno / chociaż dlugo pracowali / y ſwieteſnych na ſwych mieyſcách poſtáremu zoſtáwili ) nie tugiłem ſie. Tych zaś na wierzchu zaſtępiionych y wewnatrz ziemie leżących / kto mnogoſć pilnie ſubdukuiać policzy / to o czymé wzmiankę uczyniſ wyżej / zkoſputuie / y ia zpołóry m. y Żáronniczey / zá obwieſzczenie y náukę podziękuię.

## ZKAD RZECZONY MONASTYR NASZ PIE- CZARSKIM, Y IEGO DELINEATIA:

Táka Pieczar Świetłych poſtitia / táki duſt ich áż do ſámego Monáſtyrá Pieczárſkiego / ktory dla czego by ták był rzeczony / wprzéd ſie imienia Etymon potem opisánie iego poda. Co tedy do názwiaſia : zańcínny ſie z Świetry Gory Błogoſławioney Cćieci náſ Anteni / y ob Thumena ſwego z ordinátiey Bożej nazwa ſy tło. goſta ienſiwo / z piwſzey ná drugá przenieſi ſie góre /

Słowa wy-  
wod.

Począł się  
Mondstyr  
Kłono-  
Pieczański  
siary. Roku  
6506.

w ktorey gdy pracując żył / przychodzi z pierwszego pod-  
ziemnego Monastyra do niego S. Bartałm Jhumen  
z nabożną Bracią opowiadając: Sług się Bożych y  
Braci naszej Oycze przyczyna / miejsca nie mamy / gdzie-  
by żyli; prosimy przeto / błogosław nam nad Pieczara  
mała Cerkiewkę postawić. Co Ociec święty rad wzy-  
nił. Też y drugi raz legatia sprawował / przyšedł do  
Świetego znowu z Bracią / referując mu / że się robo-  
tników do Winnice Pańskiej codziennie to więcej przy-  
mnaża / y żadał / aby y powtore im błogosławił / Cer-  
kiew wielką na gorze wystawić / y Monastyr założyć.

Tá te ich słowá Duchem się wcielszył Wielki Ociec  
Antoni / y rzekł: Niech będzie Pan we wszystkich bło-  
gosławiony / modlitwą przebłogosławionej Panny / y  
Świetych Oyców / którzy są na gorze Athonie / niech  
będzie z wami. rzekłszy to / zarazem powstał dwu Braci do  
Kiażetia Jziasława / mówiac: Kiażę Prawosławny /  
Pan umnożył Braci Zakonnej / a płacmały ku ich poży-  
ciu / proszę cie ze wszystkimi o tę górę / która jest nad  
Pieczara.

Gdy to poselstwo odprawili święci Bracia / radości  
się napełniło serce K. Jziasława / przecz natychmiast  
posyła z Rádných swych jednego Pána / któryby Świe-  
temu Oycowi y Braci resignował tę górę / y podał / iá-  
koż y stało się. Tátey tedy Cerkiew wielką założyli / y  
dokonczyli: Celleda Bráciey postawili / palami ostá-  
wili / y z Pieczary się do nowego tego Monastyra prze-  
nieśli / który my dziś Wetchym domem zowiemy.

Ztąd rzeczony Monastyr Pieczarski / że z Pieczar  
wyšedłszy Bracia Pieczární osiedli w Monastyrze gor-  
nim / y w nim żyli.

Descriptia Monastyra Miśteczkó. y drugich rzeczy. aż do samego Ki-  
iowá tá jest. Wyšedłszy na górę z Pieczary fortanidko się rzekło iść mimo  
pale do Kłastońcy forty. wlewo też

1. Cel.



1. Cellá Ogrodneho brátá y ścieżká przez vlice do Mo-  
nástýrá .
2. Sortá do sámege Canobium / przy ktorey Cellá Sor-  
tárzowá zára 3.
3. Poble tej drugiego Oycá Cellá mála .
4. Od tych po práwey rece dla gory przykra ścieżká do  
Drukárnie .
5. Drukárnia ná teyże rowninie / ná ktorey wšyšet  
Monáštýr .
6. Piekárnia z spižárníami y wšyštím co do nieynálezy .
7. Cellá nabožnego brátá / ktory Piekárníe doglada .
8. Cell stárych wrząd cztery .
9. Cellá Zákonníká Polátnego .
10. Dwie Celle w iedno / iedná przeciwo drugiey .
11. Cellá od tych coś trochá w sad odemkniona .
12. Przeciwo tych rzemieśníkow iedne / drugie Zákon-  
nicze mieštánie .
13. Cellá wtyle ich przystoyna y spokoyna .
14. Od tey wciáz áž do wrot Infirmárie y nabožnych  
Oycow y bráči rožnych Cell ósmnáście .
15. Wrotá do Trosokomíey .
16. Cell dwie / iedná przeciwo drugiey nábožné<sup>o</sup> Oycá  
Infirmáristy .
17. Sámá Infirmária / albo z Słowieniská Bolnica /  
gdzie nábožní bráčia chorzy opátrzenie przystoynie  
máia miec / Certiewká przy niey .
18. Cellá iedná y komory dla domowych potreb scho-  
wánia / przytknioné do palow Monáštýrá wielkie<sup>o</sup> .
19. Dzwonnicá tej Trosokomíey przy Certwi murowá-  
ney drevniána / y schodki przyníey / ktoremi ísc do sá-  
mey Certwie ná gore / poniewáž nád wrotámi ták íest  
iáko Zwiástwánia Náswietšey Pánny bylá ná  
bramie Biiowškiey / ktora złote wrotá miála / wywie-  
džiona .

20. Sámá Certiew Swietey Troyce/ czym by tá stá-  
nelá kóstem/ trochá nížey wypisze.
21. Brama ná ktorey tá Certiew stoi.
22. Polewey zaś dla gości dom wysoki ná gorze wystá-  
wiony. (Kl. h.)
23. Bibliotheká piag Certiewnych Russkich/ y Sláwián-  
24. Refektarz niemáły / Certiew ciepła przy nim/ zá-  
łożenia ss. Apostołow Piotrá y Páwlá.
25. Wrotá do Kuchni Brátniey y Archimándryczey/ y  
te sáme Kuchnie.
26. Cell trzy dla Slug Archimándryczych.
27. Pokoie Opátskie.
28. Pod tymże wirzchem Apoteká Monáстыrská.
29. Mowó wystáwionych Cell pod iednym nákrýciem/  
dla nábožnych Oycow y bráći/ iedenáście.
30. Cella Jánitórowá w bramie murowáney z przy-  
sionkiem.
31. W posródku ták rozporządzone° Monáстыr á Certiew  
Wniebowzięcia Przeczystey Bogárodzice/ tym rústal-  
tem stoi/ od kogoby początek swe° wystáwienia wzięlá.  
w kátalogu dobrodziejow Claustrinostri opowie sie.
32. Káplícá Jh MM. Pánów Jelcow.
33. Káplícá Swietych trzech Certiewnych Doktorow/  
Bázilego wielkiego/ Zrehóriá Theologá/ Janá Klo-  
touskiego.
34. Káplícá s° Janá Bogostowá.
35. Káplícá s° Archidiákoná Stephána/ Kíazat Jh  
MM. Krecich. W tey S. Certwi iáť by wiele  
było ciáť błogosłáwionych Božych/ iáť wiele Kíá-  
żecych/ Zetmánskich/ Woiewooskich/ Reczypospoli:  
Dignitarzow/ Pánow/ y osob Przelożonych/ Gro-  
bow/ ich Epitáfia / ktore z rozkazánia Stárfiego  
mego / wedle stárych nieco przydawszy / ná wieczná

pámiat.



pamiętke ponowit m: lubo nie wšyſtkie (dla ráciey  
w Paraneſim po Nagrobkách polożoney) iáſnie  
wáza. Niedaleko

36. Dwonnica iedná wyſſka.

37. Druga zaś dla wielkiego ciężaru / ktory ná niey ieſt  
podnięciony / to ieſt Dwon wielki od autora ſwego  
Bátyka rzezoný / niſſza. Zert wi tedy iść po mie.  
tzy te olicdn ie do biamy / ktora y ná ltozey Cerkiew  
Świetey Troycy Kłaze Mikolay Śniátosá Da.  
wi icz záložyl / y przyniey dla chorych y nie-  
doležnych Zakonników Juſumária / o ktorey wyſzey  
wſpomniałem / uſundował oſobliwego Troſokomá  
peſtánomil : ten teraz od Archimándryty Pieczár-  
ſkiego dependet. Ta brama wynieſć ná Miáſtecztó /  
w którym wiele włomnych / ſirot / wdow / żebraków /  
táť wláſnie przy Cerkwi ś. Pieczárſkiej oczekiwáiac  
zmiťowánia Páńſkiego / leża : iáto byto przy oney  
Sazáwce / ktora Anyol Páńſti ſtempuiac co rok  
zámećal.

Cerkiew  
ś. Troycy.

Ian 5. 3.

38. W tym ieſt Kłaſtor Pánienſki / wiele Kieſn / Woie.  
wodzanet / Szlachćianet / y innych rozmaitego ſtanu  
y condiciei ſwietobliwych Zakonnicek / w zámiennie-  
niu máiacy. W tym iáto oná Prorokini Anna córtá  
Pánuelowá / z pokolenia Aſer / przy Cerkwi Bożey  
oſtáwicznie przyſiedzac / zbáwienią ſwe<sup>o</sup> w poſtách /  
Modlách / pracy / y nieſpániu potłonách / oczekiwáia /  
y tym pilniey im wiecey obnoſia w pámięci ſwoiey  
dzieſieć onych Pánien rozdzielenie / by ſnadź z oblu-  
biencem ſwym weſty ná weſele / á nie ſtyſáły one<sup>o</sup>  
głoſu / iáto drugie / Nie znam was. Zbáwicielu moy /  
Oleiet wylany imie twoie / dla tego Pánienki omi-  
wáły cie / dla tego ſćiſle żyiac / currunt in odorem  
vnguentorum tuorum / biega ná zapách Olejtom

Luk: 2. 36.

Matt- 25.  
12.

Pieś: p: 2. 3.

(word)

2. Kor: 2.  
15.

twoich / ábyś y ty Boże Przedwieczny wdziecznym zapáchem / nimi mówię ( gdyż wedle s° Pogánów Mágistrá/Christi bonus odor sumus )orekreowany niebieskich nie liżył ich wdzieczności.

Jest rzecz godná podziwienią / że pleć ták słaba słáteczenie niesie ciężar y iárzmo Chrystusowe w Zatonie / lecz wważymy / coż ták iest ciężkiego / czego by miłość Boża pobożnemu człowiekowi dźwignąć nie dopomogła / sam Pan mówi : Ciężar mój lekki / y iárzmo moje słodkie.

39. W posródku tegoż Monáстыrá Certiew.

40. Nie daleko tey Studnia.

41. Náprzeciwko tegoż Monáстыrá Pánienistiego Dom gościnny dla Zatonney Bráciey / y Pielgrzymow.

42. Ná Południe przez Miásteczko drogá ku Lybedzi.

43. Miedzy Západem y Północá / droga idziemy przez KatSpáski / to iest mimo Certiew Przemienienia Pánstiego / te s. Włodzimierz zmurował : lecz iey ściány záledwie teraz stoia / rumy ziemię odkry / y przez posáde do teyże Swiatnice Pánstiey należąca.

44. Po teyże prawey stronie prześedzy nieco drogi / iest drożká do Monáстыrá S° Mikoláia Pustynnego.

45. Sam Klastor tego S° Archiereia.

46. Po teyże rece dálej trochá drożká do Przewozu ná Dnieprze.

47. Minomý te / iść prosto przez dol do wáłow wielkich / w tych

48. Certiew Swietey Sophiey / iáko w wlasnym Czyn-tarzu swoim / ktory wtrág aż do bramy Mieyskiej przeciąga się / znácznie popráwować od lat kilku poczęta.

49. Certiew S°. Archányolá Micháela / y Monáстыr

Cer.

Lybedź wro-  
czyśto rze-  
czone od Sio-  
stry Ścieko-  
wey Kore-  
wowej y  
Kilowej.  
Strykow:  
lib: 4

50. Cerkwie s°. Theodora Tyróna tylko ściány stoja / o  
ktorey tak iako y o drugich Cerkwiy ss. **Kliow-**  
skich ruinách rzec z Poeta moge:

Quæq; prius Sanctos cogebat curia patres,  
Serpentum facta est alituumq; domus,  
Plenaq; tot passim generosis atria ceris,  
Ipsa sua tandem subruta mole iacent.  
Calcanturq; olim sacris onerata trophæis  
Limina, distractos & tegit herba Deos.  
Tot decora artificumq; manus, tot nota sepulchra,  
Totq; pios cineres vna ruina premit.

**To iest :**

Do ktorych z swym Xiazęd Senatem wchodzili  
Cerkwi, te teraz z ptástwem weże nápełnili.  
Pelne Swietych przedtym ciáł Swiatnice wpádły.  
Jedne popiolem, drugie rumáni vsiadły.  
Swiete progi Pogánin chodząc depee śmiele.  
Niedba iż chwastem swietych Ciáł zárásta wiele.  
Misterne dch mnie prace, groby wyniesione.  
Jednym wpadem ciężko iecza przzywólone.

51. Cerkiew s° Bázilego ná samy przód zmurowána od  
Wielkiego Włodzimierzá.

52. Cerkiew Náswietsey Pánny Dziesieczinna.

53. Cerkiew s° Simeóna nád samym Kliowem, á dru-  
gie mogilámi leża, podobno ná wieki przywólone.

54. Ztych Brama mimo Zamek ná wysokiey gorze eri-  
gowány w dol sie spuścić do oplákanego Kliowá /  
ponieważ stárego teráznieyszy záledwie imienia  
godzien: w támtym Cerkwi bylo wiecey niż trzy  
stá murowánych, sto drewniánych: w tym záledwie  
wszystkich trzynaście, w támtý sły dziesiecziny do Cer-  
kwie Náswietsey Pánny / od Dziesieczin Dziesieczin-  
ney rzeczoney ze wszystkich Rusi ná ten czas / á teraz

Stryk: lib:  
13. w R. 0:5.  
tak wspomí-  
na.

Ditmarus  
Episcop:  
Chron: lib:  
7. fol: 113.  
Długos  
trzy stá po-  
wiáda lib: 1.

**D**

nie tyl.



Lib: 2. wia-  
szechydz ro-  
gumie fol:

143.

Strykowski  
na kár: 169  
w riedze s.  
o 240. pra-  
wi murowa-  
nych.

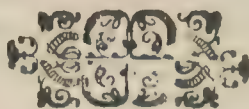
Miechitahje  
w Reg: 2.

Zach: 2 9.

Swieckim  
bogáci sie  
z Ducho-  
wnych dobr  
ala rzecy

nietylko dziesięcin / ale y to co z prace rąk Zakonnicy y  
Presbyterowie wrobia / odbirają / odgraniczają / zaje-  
dzą: w támtym przystowne studzy Boży od Ziażat  
mieli posąnowanie / w tym lada człowieczek iak mu lubo  
onych zelży / zesromoci / zdespektuje. Tlierozumiem aby  
pomniat terażnieyszo Kłiem: Quod qui Ecclesiasticos  
tangit, tangit pupillam Dei. Kto Cerkwnitow tyka /  
tyka żrenice oka Bożego: w támtym Kłiowie obywa-  
tele ták wiele Cerkwi fundowali / w tym y pozostate rui-  
nam. simul, simul & iaduram bonorum passae, poryszo-  
naly sie / y na dobrach wsszerb znaczny wziety / ktorych  
iako lto dziś wzywa / takowze ma przybytek.

Wietu ninieyszego dalbym wiele przykladom / iak  
zeczne Lemy tym zeratem zaiakaly sie / pogerzaly / lecz  
iako Zakonnik obawiam sie y ludzi tykac / y niepotrzebna  
wlec na sie nienawisc / wsszy to widza / y powtore  
rzeka: ze Kto sie Cerkwnemi dobrami  
bogaci / ten y swoie traci.















# NAGROBKI FVNDATOROM

B. W. T. S. I. S.

S. OYCV THEODOZEMV

ZAKONNIKOW RVSKICH WTOREMV  
PO S. ANTONIM PATRIARSZB.

I.

A T N I K V

DROGE VPRZEDZIL KTO POZYTECZNIE  
ZMIESZKAŁ.

POSTOY A PRZECZYTAJ.

TV SWE ZLOZYWSZY KOSCI S. THEODOZY  
JAK WYSOKOLOTNY ORZEŁ ODNOWY CZEKAŁ:

LECZ

ZAWISNY ZAKROCZYWSZY WROG.

RVSZYL INDZIE SWIETEGO;

MIEYSCETYLKOGDZIE LEZAŁ POZOSTAŁO;

Y TO SWIETE VWENEROWA WSZY.

IDZ ZDROW: A PYTAJACEMV COBYS TEZ W KI-  
JOWSKIM WIDZIAŁ HORIZONCIE. POWIEDZ,  
WIELEM WIDZIAŁ. GDYM CROB CVDOWNY  
WIDZIAŁ WIELKIEGO  
THEODOZYVSA.

## II.

HLIBA WSESLAWICZA, XIAZECIA KIIOW-  
SKIEGO MAŁZONKA, CORKA XIAZECIA IARO-  
POŁKÁ IZIAŚLAWICZÁ, po Mężu swym we czter-  
dzieści lat zmirając, w jedno z tym się  
w głowách S. Theodozego kła-  
dzie. Roku, 6666. Ianu: d. 3.  
noctis hora 2.

**G**rob ten jest z pospolitey liczby wyłaczony,  
Sądny go, byś był gościu wzajemnie wczczony,  
Xiaże Kiiowstie HLIB w nim swe położył kości,  
Y Małzonki swey, po tey na świecie mądrości;  
Ze w głowách Patriárchy zaś leża Ruskiego,  
Nie dziwuy się, z wmysłu pošlo to stałego.  
W świecie Theodozego swietego lubili,  
V mirać z nim legli, by z nim potym żyli;  
Y bóg dobrze: im więcej bo ludzie miłuią  
Swietych Bożych, tym więcej sobie zdługią.

## III.

W Roku 6979. zmarłemu Chrześciańsko  
SIMEONOWI ALEXANDROWICZOWI  
OLELKOWICZOWI, DZIEDZICZNEMU PANU  
Ziemie Kiiowskiej, XIAZECIU SŁVCKIEMU,  
Restauratorowi Swiętey Cerkwie Pie-  
czárskiej, którą renowował przy  
Krolu Káżimierzu, á przy W.O.  
Archimándrycie Ianie,  
R. 6978. Grudniá 3.

**I**AK wielka te Máchine widzisz wystáwiona,  
Iák ogladaś máysternie Gościu wywiedżiona:  
Lat dwieście trzydzieści trzy tylko rummy były,  
Od Báttiną gdyż Cerkwie swey śliegności były.

SIME-

Zkađ się  
Xiażetá  
Sluckie  
Olelkowi-  
czmi piśa.  
pátrę v Stry-  
kow: w xie-  
dye 19. roz:  
3. y w xie:  
12. Rozd:  
13.

Páragráph wtory.

SIMEONA XIAZEGIA expensámi stała.

Bogu. Przeczystej Mátee ku czci się poddała.

Tym ku zbawieniu, którzy życia tego morze

Nawigują, chce przypiąć łódź w bezpiecznej zórze.

Wszystkim Cerkiew tą wszystko. Coż SIMEONOWI ?

Wszystka nagrobkiem swemu RESTAVRATOROWI.

IV.

Świątobliwie zeszłemu

BAZILEMV SIMEONOWICZOWI ALEXANDROWICZOWI Olelkowiczowi, który przeszedł z świata tego, Roku, 7003. Indikta 13. Czerwca d. 4.

XIAZECIV

XIAZENTA

POKREWNI ZMARLEMV POKREWNEMV.  
WYSTAWILI CIEMNOWAZKI TEN SARKOFAG  
NA DPISAW SZY:

TV BAZILISIMEONOWICZ  
ALEXANDROWICZA OLELKOWICZA

DZIEDZICZNY PAN ZIEMIE KIIOWSKIEY,

XIAZESLVCKIE,

ODPOCZYWA.

DOBRY POKREWNIY POSMIERCI  
POZYTECZNI.

V.

GERZY IVROWICZ OLELKOWICZ,  
XIAZESLVCKIE,

Dziedziczny Pan Ziemie Kiiowskiej, zmarł Roku. 1579. Kwietnia 12.  
y tu jest położony.

29.

Báttii Cár

Tátárstí

máiao woy-

stá 600000.

Kiiow z

wielkimi in-

nymi Pán-

stwy abu-

ryt. Roku

6745.



Bogu.	Oczywiście.	Krolowi.	Sobie.
Cnotami.	Masłwem.	Widra.	Zyćiem.
Pobożny.	Odważny.	Sławny.	Dziwny.
Wygodziwszy.	W służywszy.	Sprzysławszy.	Wyśtęgiwszy.
Xiaże.	Ierzy	Iurowie.	Olelkowie.
Slucki.	Dobrze.	Statecznie.	Mile.
	Tu swoje kości		
Poleżyło.	Pogrąbił.	Zastąpił.	Schowal.

## VI.

D. O. M. G.

Magnorum Lithuaniae Dynastarum,

Ex Illustrissima SLVCIAE AC KOPYLIDVCVM Familia.

ZOPHIAE OLELKOVICIAE Patre. Aus. Proauo.

G E O R G I O.

Abauo SIMEONE. Atauo MICHAELE. In Slucko

i Kopyl Ducibus.

Tritauo Olelkone. Wladimiri Kiouie Ducis.

IAGELLONIS POLONIAE REGIS FRATRIS.

EOLGERDI Mag: Lithuaniae Ducis Nepote. GEDIMINI

Pronepote. WITENIS Abnepote:

Matre verò BARBARA, ex Illustri KISCHKARVM Fa-  
milia prognata.

IANVSSIVS RADZIWIŁ. Birzarum ac Dubinko.

In Slucko ac Kopyl Dux. Mag: Ducatus Lithuan:

Supremus Pocillator. &amp;c.

Maissimus coniunx Coniugi desideratis: Faminae &amp; genere. &amp; forma.

Plus Virtute auro suo clarissima. non absq; lachrimis Posuit.

Vixit annos XXV. Men: X. Dies VIII.

Catharina Filia, quæ horis XVI superuixit, primo sus-  
cepta: Secundo abortu passa, tertio partui vicina.

Obijt An: D. M.DC.XII. Men: Mar: Die IX.

Przy Epi-  
gráfách  
Xiażat O-  
lelkowi-  
czow Sluc-  
kich, y te  
dwie dla  
wiecejney pą-  
mieci zesła-  
go Domu te-  
go, skoro mi-  
te od W.  
w Bodze  
I. M. Oyca  
Samuela Za-  
leśtiego Szy-  
cika Archi-  
Sluckiego.  
M. S. D.  
Wilen: S.  
Ias: Os: I.  
M. Oyca  
Piotra Mo-

VII.

W ROKU PANSKIM, 1586. MIESIACA MAJA.

Dnia 6. Bywszy żyw lat Dwaćdziesiąć sześć. Miesięcy osm.

Dni dziewiętnaście

IERZYXI A ZĘ SŁVCKIE,

Zdawney á Zacney IAGELLOWEY Fámiliey,  
IERZEGO OLELKOWICZA, Xiążęcia Słuckiego,  
á KATHARZINY Grábianki z Tenczyná  
Syn pierworodny, niemieszkawszy roku z Zoná swá  
KATHARZYNÁ KISZCZANKÁ, ktorá sobie był poiął,  
z tego świata. z wielką Mátki y Bráci, Przyaciół,  
Sług y Poddáných swych żá-  
tością jest powołány.

VIII.

DO WIECZNEY OYCZYZNY ODSZEDŁ Z SWIATA

HAWRIŁO MENOWICZ BOHDAN  
HOSCKY.

Roku. 7035. Indikta 14. Márcu 20.

Gdy było właśnie pożyć po kłopecie.  
Gdy po Oczyszczeniu rozpocząć robotę.  
W ten czas nie trwały kolowrot zwinęły  
Zawisłe siostry. y nitki wcięły  
Odważny HOSCKY. żywota twoiego.  
Do Elysum y wwieśli gorniego;  
Jesli odmiana co takowa płodzi.  
Za która wieczność z radościami chodzi.  
Szlachetna duszo. w wielkiej jest lub doli.  
Przećie po tobie iakoś serce boli.

31.

biły Metro-  
polity Ki-  
iowski: Hdt:  
C. C. Prawo  
Sławnego.  
w Wielk:  
X. L. in  
Spirituali-  
bus Namie-  
nika odda-  
no, położ-  
lem.

Takindpis  
po Rusku  
na kámienu  
wgrito.

BAZI-

## IX.

BAZILI ANDREIOWICZ POLVBENSKI

*Chrześcijaństwo Zmarszy tu położony.*STAROSTA MSCISŁAWSKI,  
GRODENSKI MARSZAŁEK

BAZILI ANDREIOWICZ POLVBENSKI

ZMARSZY, w CERKWI NAŚW: PANNY  
Pieczańskiej pogrzeb obrał sobie.

T E M V

IDJC MIMO. DOBRE

RZEKNI

SŁOWO

CZYTELNIKV:

*Miłosiernego, Sprawiedliwego Sługi swego. BAZILEGO POLVB-  
BENSKIEGO Duszy BOZE bądź miłościwy.*

## X.

KNIAZ LEW WASILEWICZ POLVBENSKI,  
oddawszy dług światu, w tej Cerkwi Naśw: Pán:  
Pieczańskiej, przy swoich położony.**L**EW POLVBENSKI tu przy swoich leży.*W drodze gdzie mimo kto te wrne bieży.**Milej byś nie gbużył. Lew komu zastąpi.**Nie rad wstąpi.*

## XI.

ALEXANDER WŁODZIMIROWICZ XIAZE  
y Djedzieczny Pan Ziemie Kiiowskiej, zostawszy przed śmiercią  
Zakonnikiem, tu pogrzebion. Roku 6992.



GOSCIV,  
BOGBOYNB XIAŻE  
ALEXANDER WŁODZIMIRROWICZ,  
PAN  
MONARCHA  
DZIEDZIC  
ZIEMIE KIIOWSKIEY.

Z WYSOKIBY WIEZE NA MNOSTWO PATRZAC  
LVDV, GDY OBACZYŁ, ANO NAROD Z NARODEM,  
KROLESTWO ZBIIA SIĘ Z KROLESTWEM,  
VSTĘPIA CESA RZE,  
TYRANNI VPADAIA,  
RZVCA XIĘSTWO,  
GARDZI PANSTWEM,  
OPVSZCZA SEVGI, BOZYM SIĘ SAM SEVGA W KVKVLE  
OBIRA, Y DOBRZE TEMV POSEVZYWSZY, W SWIĘ-  
T YM MONASTYRV PIECZARSKIM  
niebepieczne życia Oceanu przebył pręty, y cało przy-  
spiał do portu oyczystego.

XII.  
KONSTANTIN IWANOWICZ, XIAZE  
OSTROCKIE, WOJEWODA TROCKI, HETMAN  
Wielkiego Xięstwa Litewskiego, po wielu zwycięstwach i  
śmierci poległszy, tu schowany. Roku Páńskiego, 1533.  
młacie lat 70. otrzymał zwycięstw 63.

Czytaj y  
Strykow-  
skiego xie-  
dye 24. idko  
z dleca tego  
Xiażeci  
djalność.

No  
 Stwe z  
 T á tá r á -  
 mi położ -  
 w sy, wypisa -  
 w sy sześd zie -  
 śiat troie ná d n -  
 mi zw y c i e s t w , k i -  
 wia s á r b o w á n e , R o s .  
 Niepr, Olsánke, prz y c á  
 w sy , prz y t ó r z , Z a m k e w  
 wiele, M o n á s t y r o w w i e l e , C i r  
 k w i S S . w i e l e , k t o r e w X i e s t -  
 w i e O s t r o z k i m , y w S t o l e c z n y m M i e  
 ś c i e W . X . L i t . W i l n i e z m u r o w a ł :  
 d r u g a G e t h s e m á n i D o m P r z e c z y : P á n .  
 P i e c z á r s t k i b o z n i e n a d a ł , y w n i m s i e z m ó r  
 ś y p o l o ż y ł : d l a s l o m n y c h ś p i t a l e , d l a d z i e c i  
 ś k o l y , d l a l u d z i r y c e r s t k i c h w A k á d e m i e y M a r -  
 s o w e y z p á l s á m i z o s t á w i ł k o p i e , y m i l e n a p i s ł :  
 Ś c i p i o n o w i R u s k i e m u K o n s t á n t e m u  
 I w á n o w i c z o w i X : O s t r o z k i e m u , H e t :  
 W . X . L i t e w . T o w s z y t k o , N a g r o b e k

XIII.

TATIANNNA XIEZNA OSTROZKA, WOIE-  
wodźina Trocka, Hetmánowa Wielk: Xięstwa Lit:  
Stárościna Bráśláwśka y Winnicka, R. P. 1531. Indi-  
ktá 11. Iulij 12. Dufzę swą Tworcy swemu od-  
dawşy, skázytelne Ciáło tu złożyła.

Ciemney mą-  
tki cory, są  
Boginie  
śmierci, Glo-  
tho, Lócho-  
sis, Stro-  
pos, z No-  
mátki vro-  
dzone.

**C**O Bog zláczył rozláczyć ciemney Mátki Cory.  
Ani wrog mogli skárádnie rozdzíuráwić który.  
Iák kazano zá meżem by ślá żoná iego;  
Ni opuścádlá kiedy tomárgyślá swego:  
Ták Xięźná TATIANNNA idzie zá Hetmánem.  
Y w śmiertelnym zna czechle być go swoim Pánem;  
Slub, widre, záchowuie w ciemnowákim grobie:  
Gdy sie o woio w wodzu kładć káże przy tobie:  
Y idk dobrze; bo iesli wielu wmiat wodzić  
Z TATIANNNA iák będzie wiedział w niebo godzić.

XIV.

IANHVRINSKVMINOWICZ LWOWICZ  
TYSZKIEWICZ, MARSZAŁEK HOSPODARA K. I. M.  
Dźierżawcá Czárnobyłski, 7071. Roku. Ośob: 10.  
tu złożywşy skázytelne ciáło, w wieczne od-  
szedł radości.

**R**vşfi Pyrrhuśie, Sármdcki Hektorze.  
W tory żołnirzu, ktorego máć morze.  
Cny TYSZKIEWICZV, gły cie Ruś wynosi:  
Gły twoie spráwy świádu meżne głośi.  
Tudziej Belloná swoie dardé spiédl.  
Nam pózádyrżawşy, ná swoy cie dwór wziédl:  
Coż rzec? Boginia nikt nie będzie gromić,  
Nikt Bostich sádown nie pomysli łomic.



Charon prze-  
woźnik dusz  
ludzkich.

Rhddámantus z Æacus

sedziowie  
podziemni.

Proserpina  
krolowa pie-  
kielna.

Cimmer-  
skie, rozu-  
miej ciemno-  
ści.

To lzy ociera, to przecie mniey boli,

Ze już przeciwney wydzieśś tamo dośi.

Gdzie czarna Charon wozi łodzia dusze,

Ze tam nie bedzieśś dobrze sobie tuśe.

Już Rhddámantus sadzić cie nie bedzie.

Ani Æacus na twa zgube siedzie.

Już Proserpiny śladrowane dwory,

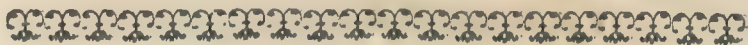
Y Cimmeryskie pominieśś komory.

Z Marsem Boginia, gdyż cie już wpisali

W swe xiegi, meżem światu obwołdli.

Nie boy nie zwiedną nigdy twoie cnoty.

Boć ie odmiadza sławy trebbeż zloty.



# XV.

SWIETEY IVLIANNIE IERZYNEY DABROW-  
SKIEY, XIEZNIE OLSZANSKIEY, SWIETY M  
IEY RELIQVIAM, NIESKAZYTELNIE W CER-  
KWI NASWIETSZEY PANNY PIECZARSKIEY  
DECRETV SEDZIEGO SPRAWIEDLIWEGO  
CYDOTWORNIE CZEKAJACEY, AVTOR  
TEN OLT ARZ WYSTAWVIE.

2.

Pod Oltarzem Philoktecie

Zadna Dipsas tym nie tnie cie ;

Boć w te Empuzy Syn nie włożon ziemie :

By egzoltbdiacych mnożył gódow plemie .

4. Stawśy pomodl sie przed Oltarzem śmieie ;

A odpuszczenia zd grzechow twych wiele :

Wnet v Tworce Nieb y Swidta .

Przez wieczyste doydzieś , lada .

IVLIANNAC pomocnica .

Ważna w niebie zastępnica ;

Ktorey Oltarz poświęcony ,

Pobożnością postorony :

Tu Lekárstie chowa kości .

Przećiw chorob burzliwości :

Przećiw śmierci y chorobie

Recept w Swietey Trumnie tobie

Zawszegdy Wiosna zielonowlosa kwitnie .

Doktorstwu zieleni odżywiać sie świtnie .

W dzieczone sa micysed , w dzieczone sa zawsse czasy .

6. Vstawnie Raz stie noszac z soba okradzy :

Y nie dżiw że sie w tym IVLIANNAC świecie

Położyła , kwiat chce zdobić drugie kwiecie .

Philoktes

gdy pilnie

na grob Tro

ilusa, od A-

chilleśa zd-

bitego pa-

trza, vkaśo

ny iest od

weża z pod

oltarza.

Dipsas, z

weżow ro-

dżdiu gądzi

na.

Empuza, ro

zumie sie He

cuba żona

Priama kro

la, ta po

wzięciu

Troi, w psd

sie obrociła.

Syn Troi-

lus sie rozu-

mie krole-

wicz Tro-

ianści.

Archiloch  
Lacedaemon  
ſli Poeta,  
ten wirſd-  
mi ſwymi  
to ſprawił,  
iż Likámbe  
ná powrozie  
żywot kon-  
czyć muſia-  
łd.  
Hipponax  
takichże  
wirſow Po-  
eta.

Moſchi.  
Syracuſii  
Eidyl 3.

## XVI.

ANNA SZYMKOWNA K: ANDRZEJOWA  
KAPVSCINA, Káſztellanká Bráſławſká, Stároſcina  
Owrucka tu położywſzy ſię. Roku Pań : 1577. Iul: 19.  
odpoczywa. żyła lat 54. Mieſięcy cztery, dni 19.

I z Archilochem niechce mieć zabawy,

II z Hipponaktem iákowey roſprawy ;

Sieta ci ſwym żądłem rądzi,

Choć iáż im nikt nie zawnądzi.

Grobym i onych dawno obmierziały,

Umpet i HANNY Epigráphie dály:

KAPVSCINEY KASZTELIANCE,

Przeto grobne ſypie ſanice,

W ſtórych Anieli tylko iá dobeda,

Gdy brzmiaca traba ſwiat zwoływać beda,

I Cerkwie Bogu tey pośławia,

Przed Trybunał gdy iá ſławia.

## XVII.

MICHAEL KORYBUTOWICZ, XIAZĘ  
WISZNIOWIECKIE, ſmiertelne zrzuciwſzy zewłoki,  
Roku P. 1584. 16. Oſtrobr. wtorey w noc godziny  
z Poniedziałku ná Wtorek, do niebieſkich  
ſtátecznoſci poſtąpił.

WSPOMNIAWSZY AVTOR WIOSNĘ,

A tá co rok v pádłé wſkrzeſza żiotá ſwoie :

Poyrzawſzy ná człowieká, á on raz przyſzedſzy do  
periodu życia ſwego, ſzczęſliwey wiele lat czekać  
muſi odnowy, ná ludzká plákał conditiá,  
á ſławſzy nád tym grobem,  
żałoſny nápiſał:



W TYM MARMORZE CZEKA  
ZMARTWYCHWSTANIA

XIAZAT,

GEDIMINA, OLGIERDA, DIMITRA KORYBUTA  
POTOMEK, POLSKIEGO KROLA IAGELLA, SKIR-  
GAYŁA, Y SWIDRIHAYŁA, Z MARII XIEZNY  
TWIERSKIEY RODZONY, MAZ

Odważny, Pobożny. Sprawiedliwość miłujący,  
Ociec śirot y vbogich,

MICHAEL KORYBUTOWICZ XIAZE

WISZNIOWIECKI, Kásztellan Kiiowski, Ká-  
niowski, Czerkási, Lubecki. &c. Stárostá.

Rzeknikto miłasz:

*Xiażęca dişe*

*Pánie, gdy przyjdiesz sádzić w ten czas*

*Niechciey potepić.*

XVIII.

X: THEODOR IWANOWICZ IAROSŁAWICZ.

po kłopotách świectich tu odpoczywa.

SZYROKIE PANSTWA,

THEODOR IAROSŁAWICZ IWANOWICZ

ODZIEDZICZYWSZY, WIELU CELOWAŁEM

VRODZENIEM.

MOZNOSCIA.

GODNOSCIA:

Gdym

Stryk : w  
kśiedze rz.  
Rof: 13.

Gdym zaś z stánowiská życia wzięty tego, z Duli-  
chyskim, á tym vbožuchnym porównałem się Irušem:  
á za Pánstwo stop siedm otrzymałem ziemię: Tey od-  
mienienie Czytelniku nie dziwuy się: Toż y tobie  
dostanie się.

Doświadczysz sam, że nierówni rodźimy się,  
rowni vmieramy.

## XIX.

ALEXANDER ALEXANDROWICZ KORYBV-  
TOWICZ, XIAŻE WISZNIOWIECKIE,

Po trudách swiátá tego, tu obrał sobie odpocznienie,  
Roku P. 1577. Aprilis 3. Godźiny w noc szostey,  
ze Wtorku ná Szrodę. żył lat 33. y 4. Mieś.

Xieſtwo	ktokol	wiek	moy przepomni márníe
moie	dzie	dzie	żeias ten
	opánu	ie	śli.
Rozno	duſy	mey	mu przed Bogiem woli.
niechay	voti	wy	rok
	ſpráwu	ie	den gaſli
Ia	ná	Wiſniow	downe zdprowadzi
	Xiaże	A	bárg
	lexánder	togo	w knieie
Potrje	buie	iák	o przeſtempny kargac
dluga	od naſtemp	ce	ł. ie
	me	go	ſumnienie.



X X.

Roku Páńskiego, 1576. Augusta d. 19.

EVPHIMI BOHVSZ THEODOROWICZ  
XIAZE KORECKIE, WOIEWODA  
Wołyński, Stárostá Łucki, Brásławski, Winnicki, y  
Zwinohorodzki: z reicstru żywych wymázany,  
kości tu swe pogrześć roskazał.

**N**as co sie drudzzy bárzo wzdrygáia, z żywota  
Gdy im coraz to bliżey żidia wysćia wrota;  
Już EVPHIMIVS bespieczny od strácha  
Jest tego, wzięty k niebieskiemu gmóchu.  
Wielbnych Woiewodztw, Stárostw pióstuie honory.  
Wieczności dostąpiu sły, w Empirze korony.  
W tey kóplicy sie z swemi pokrewnemi  
Złożył ciałem; d dusza Bogu z temi  
Vstugnie; gáźie cnoty wprowadzáia tego  
Ciezar y iárzmo d wiga który Páná swego:  
O iák EVPHIMI zayhryć szczęścia tego.  
Który to maś już, prdgnie sobie czego.

XXI.

Ná śmiertelny powołána Tribunał,

EWPRAXIA ZAKONNICA WSEWOLODA  
Xiążćciá córka, gđzie dusza się sławiwszy, R. 6617.  
Iulij d. 9. tu ciałó potożyła.

CZASV SWEGO RODZAK SIERZECZY,  
czásu rosta, gina czásu swego, co nogom nászwim po-  
destano, czym nas przyodżiano, odmienia się.

POYZRZY MI  
GOSCIV NA TENGROB,

Nesfor w  
czymże roku  
6617.

Senec: Ep:  
71.

W KTERYM POBOŻNA ZAKONNICA  
EWPRAXIA WSEWOŁODA XIAZECIA KIIOW-  
SKIEGO CORKA ZMARSZY IEST POŁOZONA,  
A OBACZYSZ, IAK  
DO IEDNEGO NAS ODMIANA NIEROWNIE  
SPVSZCZA MIEYSCA,

IAK

NIEMASZ NIC POD SŁONCEM, A SNADZ  
Y TO SAMO, STATECZNEGO:

IAK

WSZYSTKOW TO Z CZEGO BYŁO PRZECHODZI.

## XXII.

ISIDOR KOPEC, MARSZAŁEK Y PISARZ  
KOROLA IEHO MIŁOSTI, ZMARSZY  
w Cerkwi tey Naświętszey Panny Pieczárskiej  
pogrzeb obrał sobie.

Czem vmiadaś czarna  
Sukma ziemię mórna.

Jestliś dobry. śiadź na tey tu Mogile.  
Odpoczni nogom y pospi swa chwila.

Zły tu nie vsiedźcie.

Jestli skąd przybedźcie:

Ani Mór muru zspeći żyławego.

Który mie odjął Mórśalkę zmarłego.

Odpedzałem xłości.

Dziś zapalczywości:

Nie dowierżaj. wnet lasła cie odpłose.

Ktora w tey grubie ISIDORVS nośe.

Matt: 24. 29

Már: 13. 24.

Luk: 21. 25.

y 26.

Ezech: 32. 7

Iocł 2. 31.



XXIII.

Wyrokiem śmiertelnych wrogów wstąpił z świata

I A N I E L E C.

Roku Páńskiego, 1603. Nouemb: 11. hora 13.

żywszy lat 24.

**C**oż jest + Tyrámi żyła wiek rani, y bezstárgema,

Coż jest + złośliwi trwiała szczęśliwi, bez cmerzenia;

Młodych zła Clotho, iak śliczne złoto, nam z rak wyrzwa

Dziatki pobożne, w cnotę zamożne, mótkom odrzwa,

Cożci I A N I E L E C, godny Młodzieniec, śmierci zśbodził

Kuku że twego, postarzał cnego, rano vgodził;

A vgodziwszy, iadem vspiwszy, tu go położył.

Z nim w iedno Cnoty, drogic kłeznoty, w grebie tym złożył.

Inż temu wierze, słusnie w tej mierze, kto to pon iedził:

Zle długo stoi, páć sie nie boi, bom dziś toż zwiędził.

Clotho iedną  
z trzech  
siostr Bogin  
śmierci.

Támże DMITR I E L E C Pisarz Zien ski Kiiowski  
z Zoną swą, y P H I L I P I E L E C Podstoli Kiiowski  
z swoimi Prádecessorámi leżą.

XXIV.

1621. Roku. 15104.

SIMEON ŁYKO, MAZ w WIERZE STAŁY,

w Móstwie dobrze doznány, powielu Rycerskiego  
Człowieká godnych sprawách zasnął w Panu,  
y tu odpoczywa.

**G**dy mi Móstál cie Pulnoeny.

Thermołóczyk gły niemocny.

Bohátýrem tytułuie,

Gdyć Trophaa wystánuie

Rozodniała z Polśa Ziemią.

Z ktoregś splotzon meżny plemia :

Rozśmiałą się wyszła Páni.

Która dumne myśli gáni.

Popregowci wnet przypiełd.

Zycia rokow głyć wield.

W iámie gły cie wprowadziła.

W ziemie popiół obrociła.

Z skárádego prochu z ziemie.

Leć ty znówu sławne plemie.

Simeonie Lyko wśdzieś.

Y przestroge wśyskim ddieś.

By się niebo obdiło :

By się co iest wywrociło ;

Nie zddławi ślátecznego.

Chwalce Bogá przedwiecznego.

## XXV.

Do wiecznego szczęśliwości życia powołány,

ZACHARIASZ KOPYSTENSKI,

ARCHIMANDRYTA PIECZARSKI.

Roku P. 1526. w Wielkiego tydnia wielka Szrodę.  
w tey Xiążąt Koreckich Káplicy ciałem odpoczywa.

BRACIE MILY,

GDY MIŁASZ W BODZE ZESZLEGO

ARCHIMANDRYTA TWEGO Y MEGO,

ZACHARIASZA Z KOPYSNA

KOPYSTENSKIEGO,

POBOŻNEGO, CZVŁEGO, VSTAWICZNEGO

PRESBYTERA, PASTERZA, BOGOMODŁCE.

SARKOPAG.

V C Z

inter ipsas  
oculi latens  
in ruinas  
ecclia mens  
st. D. Cy-  
rianus ad  
Demetrianū  
pag: 257.



VCZ SIĘ:

Z ŻYWOŃA IEGO WSZYTKIEGO NIE ŻYC.  
ALE VMIRAC.

CPVSC VTRATE CZASV. NIC NIGDY OCIEC  
TEN BŁGOSŁAWIONY NIENALAZŁ TAK GO-  
DNEGO. COBY WZAMIANE Z CZASEM POSZŁO:  
PRĘDKO VCHODZI. PRĘDKOMV SIĘ  
PRZECIWIC.

SŁVCHAY NAPOMNIENIA:

SYNV ZATRZYMAY CZAS, A CHRON SIĘ ZŁOŚCI.

Eccl. 14.

ZACHOWAY IE:

YTAK JAKO ŚWIETOBLIWY ARCHIMANDRITA  
W OKA MGNIENIV PRZECHODZACY TEN  
WIEK W WIECZNY POMIENIASZ.

XXVI.

ŚWIETEY DVSZY ŚWIETOBLIWEGO  
STARVSZKA

IELISEIA PLETENIECKIEGO,  
ARCHIMANDRITA PIECZARSKIEGO

PAMIEC;

Ten odpoczywa zmárszy zewnątrz Cerkwi w Kápelli  
tey, która żyjąc za trunnę zmurował sobie.

Roku P. 1614. Ođob: 19. d. godziny 19.

TV POŁOZONY WIELKI, NIE POMPEIVS,  
BO NIE SIGIEYSKIE BRZEGI:

WIELKI

TV POŁOZONY

IE LISEY PLE TENIECKI,  
 ARCHIMANDRYTA PIECZARSKI,  
 KTORY CERKIEW TEGO MONASTYRA OD  
 RVIN CIEZKICH VLECZYWSZY,  
 W MAIETNOSCIACH ZASTARZALE ODMLO-  
 DZIWSZY;

GDZIE NIEBYLY NOWE POSTAWIWSZY.  
 APPARATAMI PRYZSTOYNEMI OPA-  
 TRZYWSZY, PRÆSBYTEROW OSADZIWSZY,  
 ELECTA PO SOBIE ZOSTAWIWSZY:

OCIEC ZAKONNIKOM,  
 MIŁY PANY PASTERZ DOBRY,  
 SŁYGOM Y PODDANYM.

Z POKOIV DO CZESNEGO W WIECZNE  
 POSTAPIŁ MIESZKANIA.

## XXVII.

W CERKWI S. ARCHANIOŁA MICHAELA

Złotowirzchego (která restaurował) Roxolánie  
 METROPOLITA swego, Oycá synowie, Bráćia  
 Ihumená, Studenčí Meczénasa, Vbodzy lálnužníká,  
 w jednowszyscy z pláczem wzajemnym pogrzebli, po-  
 lożyli, y nápisáli. Roku P. 1631. Mieś: Már: 2. d. we  
 trzode Wtorey Niedźiele Pośtá. 16. godziny  
 oddał duszę swą Pánu Bogu.

KROLOWIE POTEGA,  
 BOGACI SKARBAMI,  
 RADNI PORADA.  
 IOBBORECKI METROPOLITA  
 POBOZNOSCIA.



BOGACI DOSTATKAMI,  
PANOWIE WIOSKAMI,  
PRACACI PRÆBENDAMI:  
IOB BORECKI METROPOLITA  
MIŁOSCIA BOŻA.

MEZNOSCIA RYCERZE,  
KUPIAMI KUPCY,  
VZYTkami WIOSNACI.  
IOB BORECKI METROPOLITA  
DOBROWOLNYM VBOSTWEM.

THEOLOGOWIE PISMEM,  
NATVRA PHILOSOPHOWIE,  
MATHEMATICI NIEBEM,  
IOB BORECKI METROPOLITA  
IALMVZNA

SZCZYCI SIE, Y TEGDY VBOGIM SZAFARZ  
SZCZODRY HOYNIE ROZDZIELA, TOWSZYTKO  
W BOGV, NIEBO, NATVRE. PISMO, VZYTki,  
KVPiE, MOZNOSC, PRÆBENDY, WIOSKI,  
DOSTATKI, RADE, SKARBY, POTĘGĘ,  
SZCZESLIWIE SZCZESLIWYSTA-  
RVSZEK ODZIEDZICZA.

XXVIII.

CORRECTOR XIAG Y TYPOGRAPHIEY SPORZA-  
DZICIEL, KAZNODZIEIA PIECZARSKI,  
TARASY ZIEMKA, CZŁOWIEK VCZONY.  
w Græckim, Łacińskim, Słowińskim, y Ruskim  
Dialekcie, zmárzzy, tu położony. Roku P. 1632.  
Septemb: 13.

Miał ten  
Maż wiele  
prześląd-  
wania na sie  
od cudzych  
y od swoich  
często,  
lecz go Pan  
w którym  
wfał, od tych  
świebodził.

**W** Xiegi sławy wieczystey Drukárze drukuycie.  
 Żalobna Epigráphe *TARASEMV* kuycie:  
 Żyli wy nim, gdy on żył. godna rzecz on wami;  
 Zmarły by żył zgodnemi swoimi sprawami.  
 Xiegi, który was obmiot z śmiecią wnetrznego.  
 Przywrócił do ozdoby y szczęścia pierwszego:  
 Pożyteczne y z tymi badźcie *TARASEMV*.  
 Ktorzy was dziś wartnia k pożytkowi swemu:  
 Mówcie: niech pozdrowiona tá bełżie Mogiła.  
 Ktora tak zacna w sobie osobe zakryła.

## XXIX.

**PAMBO BERINDA. CORRECTOR XIAG**  
 y Typográphiey Pieczárskiey Director, Protosingiel  
 S. Oycá PATRIARCHY IEROSOLIMSKIEGO, Czło-  
 wiek uczony; zostawił Lexicon Słowieńskoruski:  
 po trudách Zakonnych, Spowiedniczych y Dru-  
 kárskich, tu odpoczął. Roku P. 1632. Iulij d. 13.

**PAMBE BERINDE** tu śmierć złożyła.  
 Ciężkim pagorkiem grób przywodziła:  
 Śnadźby o nim zostali  
 Ludźcie nie pamiętali.  
 Lecz zła iey rada, bo kto gdzie bieży.  
 Mimo pagorek, czyta: Tu leży  
 Zakonnik doskonały  
**PAMBO**, w dobroci stały.  
 Często to bywa, iż zacieramy  
 Kogo nazwiecemy. Byrokie tramy.  
 Temu do wieczney sławy.  
 Gotuiem być zabawy.



XXX.

Státeczny Chrześcíanin,

MIKOŁAJ SZASZKIEWICZ, CHORĄŻY  
Brásławski. Roku P. 1624. Nouemb: 3. oddawszy  
duſze ſwá Pánu Bogu, tu poſciſcry ieſt.

PRecz Rymorre oſnowy / Icceráne ſbracie /  
Z wy wojenne zwinicie ſwe Cieragore ſtroie;  
Cia HANNOCZERLEŃKOWSKA, Słáſtáw czew miſe  
Plemie / te MIKOŁAJA poleway Mógile /  
Switánádem / Báſſamem / Wínem / y reżami  
Nátrapiátiac oſadzay te temi ſtrozami:  
Náſtáw toſcemi Chorażego nieſci ſe Nieſci ártedzi;  
Z w pożytet Ruſátom tákich Mężów rodzi.

XXXI.

BVRMISTRZ WIELKIEGO MIASTA  
MOHILEWA,

BAZILI IAKIMOWICZ,

Ciałem dług oddawſzy náturze. Roku, 1620.  
tu odpoczywa.

Pod tym kámieniem BAZILIVS leży.

Pan Rádný w Mohiloni.

Przeſzłych ludzi głowie

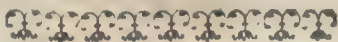
Przykłąd ieſt Sedziom. że umirác ſwá leży:

Zadnyżb Piramid tu nie máſſ dla tego.

Z wzdwyrcnych bż ſ ruiny

Goſſow ſnáć przyeſzyny

Do pobolenia nie popadł ſmetnego.



## PARÆNESIS.

Entróp: lib:  
17.

**K** Tożkolwiek te światobliwie ześlých Dobrodzieiow  
Monastyra nasze° Pieczárskie° czytać będzieś/nad-  
pisy/nierozumiey aby tyłki Cázalog/ile miánowano był  
nych ; wiecey owżeti ciał bicz on Boży Báltij / y sam  
splondrowawşy Cerkwie Kiiowskie / zdárl z ozdoby  
oraz / y z potomney wyrwał wiadomości : groby ich iá-  
to drugi Cháitanus w Diriziperze S° Alexandrá  
ogółoćil / y kázacemu wşytko spustoşeniu wyręć do  
ostátká spuścić. Zás że Epigráphy Przeoşwieconego  
Oycá IOBA BORECKIEGO Metropolitá Kiiowskiego/  
Zálickiego / y wşytkiey Ruśi. Wielebnego Oycá  
IBLISEIA PLETENIECKIEGO, Archi-  
mándrytá Pieczárskiego. Oycá TARASEGO, y  
Oycá PAMBY, niżej innych czytaş / nie dziwuy się/  
przedşewiećciu służyłem memu / gdym w Cerkwi sá-  
mey przyrzekł leżacym Reliquiam pámieći wystáwić.  
rdzieby ci sadu Páńskiego czekał / wyżej iuż się nápi-  
sáto. Ale do innych Mecanáşow świętego mieysca  
tego podźmy.

## CATALOG

Dobrodzieiow y Opiekunow Świętego Moná-  
styra Pieczárskiego.

BOG OCIEC, BOG SYN, BOG DVCH S.

BOG W TROYCY SWIETEY IEDINY

PRZECZYSTA BOGARODZICA.

Święty

Czytaj Pd-  
terik Słow-  
niański o  
tym syroce





I.  
Do Rzym  
w R. 1510  
v. 9.

Św. ANDRZEY Apłostoł / urodzony w P. 1. a, w Kon-  
stantinopolu Episkopē posłał do wsi S TACHINA,  
ktąd nad rzeką Dnieprem pod góry (na których dziś  
Kijów) a wysłał go w niecier z nawi, y rano po nich  
do wodzim / błogostawie / Krzyż wtopał / y nabawił.  
ilwo dzia nam sad. m Bożym Religioy Cerkiew w Ru-  
si przepowiadając / moni ac do swoich Dusz: Widzicie  
te góry, na tych o aże se wiać a dobroć Bożą, będzie Miślo znaczne, y ma  
w nim Pan wiele Cerkwi podnieść.

Wszyscy Wyconie Św. Płeczarscy, idem wyżej  
rzekl / tak w ziemi pogrzebieni niśto / wysoko w muro-  
wani / iako sici / których s. iete ciała ze wśelaka poczi-  
mością Baniemy / Pátryarchow naszych s. Antoniego y  
Theodozego Płeczarskich / Kade konterfety.

S. Antoni pieru s. Fundator / nie wiary / ale Zako-  
nu S. Bázilego w Kopolani y.

S. Theodozy Iumen po św. Antonim w  
pieru s. Płeczarsze / tegoż s. Zak: wtory Fundator.



Mitrop : Kiiow.

- S. Al'xandrowy cudotworecá. był za Książecią Janá Dániłowiczá.  
S. Piotr Cudotworecá.  
S. Joná Cudotworecá.  
S. Cyprjan Cudotworecá.  
S. Foty Cudotworecá.

4.

5.

6.

7.

8.

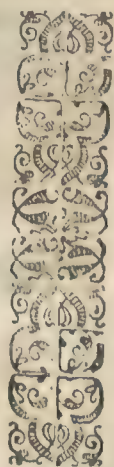
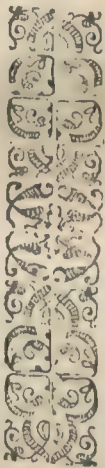
9.

S. Olga / Báblá S<sup>o</sup> Włodzimierzá / zwiasek ktory miała z ciałem swym / śmiercią rozwiązanby / Roku Páńskiego / 6477. dnia iedenastego Julia to ziemi oddała / z ktorej wyiał ia petym Święty Włodzimierz / y w Cerkwi Przeczyskiej Bogarodzice Dzieśięcinney przystoynie pogrzebk. Żyłá w małżeństwie lat dzieśięć / traciłá sie tegoż dzieśiętego roku. Żyłá po tracie lat piętnáście.

S. WŁODZIMIERZ Włenárchá Rusli / zmářił by leży w Cerkwi Włás: Pánný Dzieśięcinney / ktora sam zmurował. Támże y Anná C'sárzowná Gracá zóná iego położona. Reliquiá iego s. R. 1636. nájdziiono.

10.

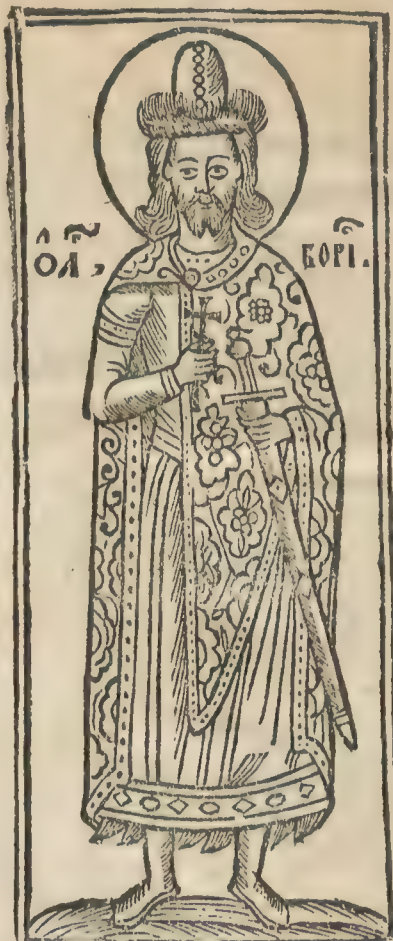
Zmurował Cerkiew s. Bázilego náđ Kiiowem / stoi y teraz. Tenże Cerkiew Dzieśięcinna y S. Spółá / zdciągná wšy rze-miestnikow z Gracyy. Stryk: lib: 4.



II.

12.

S. Książę Ruskie Borys / na krzście świętym Roman.  
 S. Książę Ruskie Glib / rodzony Brat S. Borysa / na  
 krzście s. Dawid / od Brata swego Książęcia Swa.  
 topolka okrutnie pomordowani.





OSOBLIWI PATRONOWIE TEGO MIEYSCA

Świętego, y wſzystkiej Ruſi w Kroleſtwie Polſkim  
będacey. Archiepiſkopowie Konſtántinopola  
nowego Rzymu, Vniwerſalni Pátriárcho-  
wie Świętey Wſchodniey Cerkwie.

S. Nikoła.  
S. Sergi.  
S. Micháel.

Pátriárcho.

13.  
14.  
15.

PATRONOWIE SWIECCI MIEYSCA

ŚWIĘTEGO PIECZARSKIEGO.

IASNIE OSWIECONE XIAZETA

KI I O W S K I E.

IAROSŁAW Xiążę, ſyn Błogoſłáwionego WŁODZI-  
MIRZA, ten Święta Sophia Metropolia Kirowska/  
Zálicka, y wſzystkiej Ruſi Xiążecym koſtę, Roku Pán-  
ſkiego / 6545. záložyl, y predko zmurował, Muſiwa  
Obrázy wyháſtował: telubo bezsembá, áto przecie  
záledwie nie do gruntu była oſádziła ſtárożytność, dziś  
trochá powſtaie. Tenże Zwiáſtowania Tłaſwietſzey  
Pánny ná Złoty ch wrotach, S. Jerzego, S. Ireny  
Cerkwie pomurował, z tych ſa iednych znáti, drugich y  
mieyſcá niewiemy.

XIEŻNA ANNA.

SWIATOSEAW IAROSŁAWOWICZ XIAZĘ, Pie-  
ſczárſka Cerkiew fundował z Świętý Oycę THEO-  
DOZYM, ná tym mieyſcu ktore im Błogoſłáwil tylko  
S. Ociec ANTONI, ponieważ wedle Prorocztwa zá-  
rázem z ſwiátém ſie pożegnał. Zeſcie było Świętego  
Oycá, Roku Pánſkiego / 6580. á Cerkiew záložona R.

Pánſkie.

16.  
S. Sophia.

Zwiáſtowa  
nie Ná: P.  
S. Jerzy.  
S. Irena.

17.  
18.

Cerkiew  
Pieczárſka.

Nęſtor  
Roku, 6580.

Stryk : w  
ksiedze 5.  
kart : 185.

Wiele lat  
puszczała  
Cerkiew  
Pieczeńsk.  
Nestord  
czytaj.

Bátti zabito  
od Wład-  
stwa Prá-  
woslawnego  
Krola We-  
gierskiego  
Czeskiego y  
Niemiekie-  
go. Roku  
6756. boć go  
krzyżcił.  
Saba Serb-  
ski.  
Błahowist  
zkad.

Pániskiego/ 6581. Która ál y tym sie spornicy robiła/  
dal Xiáże Swiátostaw Swietemu Oycu THEODO-  
ZEMV sto grzywien Słotá. Lecz y ten nie dorobiwszy iej/  
zá Błogostáwionym Oycem do wiekuiszey oycy 1900.  
Sedl/R. P. 6582. Ustápił ponimá. Ociec STEPHAN  
Ró'u/ 6583. zá tego poczato Cerkiew ná fundámentách  
od S<sup>o</sup> THEODOZEGO záłożonych muowác/ y skon-  
czono ia ná trzétí rok Miesiáca Juliá/ onia pierwszego/  
Swiecenia Ró'u Pániskiego/ 6597. Stalá pustá od  
Báttiá splondrowána/ Roku Bożego/ 6745. áž do  
Roku/ 6773. ktorego ia nápráwił Simeon Alexán-  
drowicz dziedzičný Panziemie Xiáwskiej/ Xiáże Stu-  
ckie/ przy Krolu Pohkim Rásimierzu/ przy Archimán-  
drycie Janie/ ták iáť dñis stoi/ y sam sie w niej zmarłý  
położył.

Gdy mowie/ stalá pustá/ nie rozumiey  
Práwoslawny Cytelnik/ áby wšeláto pustowála/ boć  
w niej chwálá Boża záwsze bylá celebrowána w Rá-  
plicy/ ktora jedná cáła bylá (y dñis stoi) pozostála/ gdy  
drugie zruinowawłý sie/ ná ziemi z kopulámi polo-  
żyly Oltarze swie. Zakonnicy záá ktorzy odpráwowáli/  
po iáskiniách/ pod Stáršym przećie/ żyli / áž do poprá-  
wy/ y dlatych to bylo ustanowiono w Dzwon tilá dwa  
dziesiąť rázow ( co y podziá dñeni zostáło ) Błáhowi-  
stiti/ lubo wderzáć/ áby z iám swych wyiazłý studzy Boży/  
schodzili sie ná pospolitá službe Boża do Cerkwie.

Zás áby sie kto záśádziwłý ná oney prosbie / ktora  
wnosi Swiety stárušet ANTONI do Xiáżeciá Jia-  
sláwá / w Titule / Zkad rzezoný Mondšyr Pieczęski. o  
gore Berestowo / ná ktorey z pozwolenia Xiáżeciego  
Oycowie ás. Cille y Monáštyr záložili/ palámi ostá-  
wili/ y Pieczęrskim názwalí/ nie wnosil iá Xiáże Jia-  
sláw teráznieyša náše Pieczęrská Cerkiew ufundowál/  
táť temu powiem.

Roku Bożego 6576. za Książcą Ziasławą naci-  
chali Polowcy Ziemię Ruska; tym aby dali odpor/  
ziachali się Książca Ziasław / Swiatosław / y Wse-  
wołod Jarosławowiczowie : wysli przeciwko Poganó/  
stoczyli bitwę / plac otrzymał nieprzyjaciel / rozbiegli się  
Książca do swych domow / Ziasław do Kiowa uśedł.  
Tym czasem dla pewney przyczyny Kiowianie wysiekli  
z więzienia Wsestawa Książcę / y wypędziwszy Książ-  
cę Ziasławą / za Páną go przyieli sobie. Za tego dni  
znowu wtárgneli do Rusi Polowcy / tych zebrawszy  
Woysko Swiatosław skulił.

Zowie tego  
Strzykowski  
Wsestawa-  
wem. lib: 5.  
R. 3.

Roku P. 6577. Wzywşy Krola Polskie<sup>o</sup> Bolesława  
Książę Ziasław / przywrocó ny ná swa iest Stolice / ná  
tey siedział / varia fortuna. do Roku P. 6581. Tego ábo-  
wiem wypędził go Swiatosław / y znowu mu do Polśi  
droge otázawşy / sam ośiadł ná Kiowie / te Swieta  
Cerkiew Pieczárska / przy ktorey my dziś żyjemy / w nie-  
bytności Ziasławowey / pierwszego roku Thronowania  
swego / záłożył. Umárl potym Roku Pánskiego / 6584.  
á Roku P. 6585. znowu Ziasław odzierzał Kiow; á  
tym czasem Cerkiew Pieczárska iuż była stánęta ze wşy-  
skim / to iest / R. P. 6584. iáł pişe S. Nestor w Roku  
6583. od tych Mularzow / ktorych z Konstantinopolá  
Przebłogostáwiena Pánna przystáta bylá . Dwie  
teby one Cerkiewki / ktore byly ná placu od Książcy  
Ziasławá wproşonym zbudowane / nie ta Cerkwia były  
ani tym Monástyre m / ále teraznieyszego pierwiastkami  
y początkiem.

WSEWOŁOD JAROSŁAWOWICZ Książę zmurował  
Cerkiew ná Wydubiczu / Roku. P. 6578. ná pamieć  
Ludá Swietego Archaniola Michaéla / ktore uczynił w  
Kólássch. Czytay o tym w Prolohu / 6. Septembra.  
Swiecono iá Roku P. 6596. Zepsowana náprawił

19.  
Wydubiec-  
ka Cerkiew.



Kiaże Rurik Rostisławowicz/ Roku/ 6706. Dnia 10. Julia: y dziś spuściła naprawnie się przez I A S N I E PRZEWELEBNIEYSZEGO W BOGŁEGO MOSCI OYCA PIOTRA MOHILE, ARCHIEPISKOPA METROPOLITE KIIOWSKIEGO. HALICKIEGO, y WSZYTKI BY RVSI. &c.

20.

W SEWOŁOD GEORGIEWICZ, Wielkie Kiaże.

21.

ANDRZEY BOHOLVBSKI. rodzony brát Wsewołoda Kiażecia.

22.

WŁODZIMIRZ, MONOMACH, wielkie Kiaże.

23.

Stryk: lib: 5  
Roz: 8. na  
końcu.

SWATOPOŁEK KIAZE, Cerkiew S<sup>o</sup> Archán- yola Michała Słotowirzchego ná Kiiowem, y Monástyr przynim fundował/ Roku 6616. Iulj Dnia 11. W teyleży Ciało Swietey Bábáry, (skarb nieosiácowány) od Oycá swego dla Chrystusa Pána Korone Meczenska głowy odcięciem wziawszy, przy ktorey tyránii zabity jest Piorunem z wysokości. Drudzy powiádaia/ że Kiaże Georgi, syn Włodzimirzá Monomácha/ trzeci/ że sam Kiaże Michael Monomách założył te Cerkiew. Ja Nestorowego trzymam się zdánia/ ktory przypisuje tej Cerkwi fundowanie Kiażeciú Swiatopółkowi/ w Roku 6616. y Macieia Strykow- skiego w Kiedze piátej/ ná Bárcie 203.

24.  
Cerkiew y  
Monástyr S.  
Cyrilla.

W SEWOŁOD SWIATOSŁAWOWICZ KIAZE/ Tego Swietobliwa Malżonka (iáko Rustomostiew, si Kroynikarz) Mária, Polskiego Króla Kázimirzá Cerká, Cerkiew y Monástyr S<sup>o</sup> Cyrilla zmurowała/ zostawszy Práwosławna y Wschodniey Cerkwi postu- bna: á pozrywşy wedle woli Bożej, y doskonała Zaron- nica zostawszy, w nim się Roku P. 6686. poleżyła.

25.

MICHAEL Wielkie Kiaże Czernihowskie.

26.

Senator tegoż Kiażecia Theodor.

27.

MSCISEAW KIAZE.

Eustásh Kíaze.

28.

Stánislaw Kíaze.

29.

Jan Wázilewicz, Cár wielki, Kíaze Moskiew-  
skie, y wśystkiey Rusi; á w Zakonie s. Wázilego (iá-  
koż w támtym Cárstwie inšego nie dopytaš sie) Joná.

30.

Jan Syn Jony Zakonníká, Cár, Wielkie Kíaze  
Moskiewskie, y wśystkiey Rusi.

31.

Z D O M V

IASNIE OSWIECONYCH XIAZAT HOLSZANSKICH  
Opiekunowie y Dobrodzieje tey Naświętszey Panny  
Márie y Cerkwie.

Georgi Kíaze.

32.

Máriá Kiezná.

33.

Włodzimierz Kíaze.

34.

Borys syn ich Kíaze.

35.

Holszańscy.

Z F A M I L I E Y

IASNIE OSWIECONYCH XIAZAT NA OSTROGV  
OSTROZKICH,

Hoyni Mecénáswie oboiey płci tego Domu Bogá-  
rodzicznego, w którym iedni (iáko y drugie wyzey  
y niżej idące przez to album Xiażetá) zmárszy, ciáta  
śwe Bogu miłe złożyli, dnia sądnego w nim oczeki-  
wáiąc, drudzy, ách mnie nie bárzo szczęśliwie,  
w Ostrogu Xięstwieswojm, inni w Iárosláwiu,  
w młodości zszedšy odpoczywáią-

Jan Kíaze.

36.

Konstántyn Kíaze.

37.

Micháel Kíaze.

38.

Konstántyn Iwánowicz Kíaze, Woiewódá Trecki,  
Setman W. K. Lit. Stárostá Bráślávski y Winnicki  
tu leży.

39.

Ostrożscy.

40.

Alexánder Kíaze/ Woiewodá Wołyński/ Stárostá Pereásłáwski. íc. Ten w Oskrogu leżał w Cerkwi Jam-  
kowséj murowanéj/ założenia SS. Bohoiáwlny.  
Roku zaś Páńskiego/ 1636. z ziemié téj/ w któréj po  
śmierci lat trzydzieści y trzy odpoczywał/ w dzień śa-  
mej Wielkieynocy wykopány/ y przeciwko zmyczáiu wpy-  
tkich narodow/ do Kościoła inšego naboženstwa/ ni-  
żeli samżáżywał/ iest przeniesiony/ y w Járóstáwii  
położony.

41.

Tátiánná Kiežná Oskrozka/ Woiewodžina Trocka/  
Hetmánowa M. K. Lit. Stárostčina Brásłáwsta y  
y Winnicka tu leży.

42.

Máwra Kiežná.

43.

Eudokia Kiežná.

44.

Pelágia Kiežná.

} Oskrokie

## Z F A M I L I E Y

IASNIE OSWIECONYCH XIAZAT KORECKICH,  
Opiekunowie y Fundatorowie tegoż Monáстыrá Na-  
świétszey Pánný Pieczárskiego.

45.

Theodor Kíaze.

46.

Euphimi Kíaze/ Woiewodá Wołyński/ Stárostá  
Lucki/ Brásłáwski/ Winnicki y Zwinohorodski/ syn  
Theodora Kíazecia.

47.

Jerzy Kíaze Młodžian.

48.

Anna Kiežná/ w Żáconie Anáśtázia.

49.

Seráphimá Kiežná/ w Żáconie Monáстыrá Borec-  
kiego Ihumenia.

} Koreckij

## Z F A M I L I E Y

IASNIE OSWIECONYCH XIAZAT ICH MM.  
ná Wifzniowcu WISZNIOWIECKICH,

Dobro-



Dobrodzieie mieysca tego swiętego ; gdy żyli , lubo  
drudzy y w Wiszniowcu Xieſtwie ſwym, oprócz  
tych, ktorzy tu ciężary ciał ſwoich  
złożyli , leżą , byli.

Alexánder Xiaże.

Bonifácy Xiaże.

Alexánder Xiaże.

Micháel Xiaże.

Adam Xiaże.

Wisniowiecy.

50.

51.

52.

53.

54.

# Z D O M V

IASNIE OSWIECONYCH XIAZAT ICH MM.

SANGVSZKOW OLGIERDOWICZOW,  
Fundatorowie miłościwi S. Monáſtyrá Pieczárskiego,  
lub w nim nie wſzyſcy leżą , byli ci.

Theodor Xiaże.

Andrzej Xiaże.

Auxentia Xieźná.

Alexánder Xiaże / rzekłem / lub nie wſzyſcy tu leżą /  
imiona iednak ich iako dobrodzieiow w Pominnik wpi-  
ſane / przed Maieſtatem Pańſkim záwsze przypomináia  
ſie w modłách ránich y wieczornych.

Sanguszkowie.

55.

56.

57.

58.

Z INNYCH DOMOW WIELKICH DOBRO-  
dzieie tegoż S. Monáſtyrá, w Pominnik Pieczárski po-  
żywoćie, gdziekolwiek on im przyſzło terminować ,  
wpiſáni, liczbá przydána, znaczy kártę w Pominniku,  
ná ktorey ten Dom położony . Przydano z ſwemi-  
to rozumiey, przyciątoły wpiſány.

S. WŁODZIMIERZA Xiażecia pierwſzego Ruſkiego ro-  
dzay obſzytniey wypiſány.

Báſilego Xiażecia Oſtrożkiego wiecey Sámiliey.

6.

80.

21.	Xiażat Sanguſtów wiecey rodzańu.
23.	Simeon Alexandrowicz Xiaże Biiowſkie.
22.	Xiaże Iwánowicz Włodzimierzowicz.
30.	Alexánder Sanguſto Xiaże, w Zakonie Alexy.
65.	Theodor Jároſławicz Xiaże.
72.	Janá Xiażeciá Wiſniowieckiego wiecey rodzańu.
73.	Konſtántyna Iwánowicza Xiażeciá Oſtrożkiego
79.	Woiewody Trockiego wiecey Samiley.
81.	Jan Bázilewicz Xiaże Pruniſkie.
90.	Bázili Iwánowicz Xiaże Pruniſkie.
100.	Andrzej Xiaże Sanguſtowicz.
121.	Mikolay Xiaże Zbáraſki/ Administrator Woie-
	wodztwa Biiowſkiego.
189.	Konſtántina Xiażeciá Oſtrożkiego Córka Xieżna
72.	Mária wpisána.
66.	Xiażetá Oginiſcy.
103.	Xiażetá Marymontowie Rożynſcy.
111.	Jonás Xiaże Drucki Sokoliński.
122.	Lew Theodorowicz Xiaże Sokoliński.
2.	Xieżná Alexandrowa Roſyrſka.
	Xiażat Pruniſkich rodzań.
3.	Bniażiowie Kowelſcy z Wołyńiá.
5.	Bniaż Iwán Kulinſki.
6.	Michał Iwánowicz Derewinſki.
9.	Iwán Trubecki.
9.	Dmitr Odiniowicz.
10.	Bniażinia Theodozia Buynicka.
10.	Iwán Simeonowicz Gorinſki.
11.	Iwán Rożłowski.
13.	Lew Buynicki.
13.	Micháel Demetriowicz Wiażemſki.
22.	Bniażinia Mária Simeonowa Trábinſka.
	Bniaż : Juliánna.

Kniaź Iwán Wásilewicz Mostal.

30.

Kniaź Worotniński.

30.

Jerzy Piwski.

31.

Bázilius Mámáulwowiez.

34.

Iwán Jurewicz Lukiwienewicz.

36.

Jurewicz Mostal.

39.

Simeon Bázilewicz Rodomanowski.

40.

Simeon Kápolowski Mostal.

41.

Alexánder Sanduśtowiez.

42.

Mátsey Mikitycz.

54.

Soltan.

56.

Wásili Simeonowiez Mozáyski.

56.

Jerzy Dubrowicki.

64.

Konstántyn Krotyniski.

67.

Simeon Oziáricki.

68.

Andrzej Senduśto.

76.

Micháylo Wásilewicz Rodomanowski.

79

Jerzy Tymoszewicz Mafálki.

81

Iwán Korkodyn.

81

Nicetas Wásilewicz Oboleniski.

81.

Wásili Kroszynski.

82.

Glinscy wpisani od Pána Gerásimá Szalickiego.

91.

Simeon Trubecki.

93.

Adam Rostowski.

105.

Włodzimierz Putiniski.

106.

Andrzej Senduśtowiez.

117.

Wolkowscy.

121.

Skipor Stárostá Żytomirski.

154.

Pan Bx Alexandrowicz Stárostá Winnicki.

10.

Roman Olizárowicz, Woiewoda Biiowski.

32.

Kopeć Pisarz J. A. Mici.

44.

Woyná Bohowitinowicz.

56.

Bohuś Pisarz Grodzki.

61.

63.



63.

63.

63.

67.

73.

73.

74.

74.

78.

86.

111.

115.

129.

140.

146.

146.

150.

152.

162.

Bohowityn Pisarz Grodzki.

Iwán Kossá.

Bohus Pisarz Grodzki znomu.

Wásili Wolodkiewicz.

Iwán Lasto.

Bogdan Goyseki.

Kisiel Dorohinicki.

Gabriel Szolowinski.

Mitko Mástkiewicz.

Kopeć Pisarz.

Służka Stárostá Lobecki. +

Micháel Terlecki.

Bohdan Korsak.

W. O. IELISEI PLETENIECKI, w Je-  
roschimónászech Euphimi.

Theodorowa Bycháwska.

Iwánowa Obuchowa.

Lupálski.

Póciejowa Surinowa.

Andrzej Surin/położony przed Cerkiewne-  
mi drzwiami/zmarł R. 7065. Jul: 14.Longin Surin/Roku P. 7060. Mies: De-  
cembrá 6. zśedł z świata/támże leży.Konstántin Dolmat / wielki dobrodziey  
Świete<sup>o</sup> Monástyrá Pieczárskiego/ktory  
mu nádał Diátelomicze y Liuliniec Wsi  
dobre.Táżże Bogumilego Bráctwa Wileńskiego/  
temu Cepre z przysiołkami legował / w  
ktorey Monástyr Podniesienia Krzyża s.  
z kilka tyle Włok został/wsi dobre/ iákby  
odešły od Wileńskie<sup>o</sup> Monástyrá/ Pánu  
Bogu sad zostáie.Z  
S  
W  
E  
M  
IZ  
I  
E  
M  
I  
A  
N  
I  
E

Werzyć ich domu niemało.

Chrebtowiczowie.

Szastkiewiczowie.

Nikolaj Szastkiewicz/Choraży Winnicki.

Anno D. 1624. Nouemb: 13. w Sobote  
zmárt/ y tu schowany.

Myskiński.

Lasota.

Gabriel Łángiś Lwowiánin.

Dionizy Mártianowicz z Kiiowá.

Grehory Wołowicz Woiewoda Smoleński.

Gábríel Kálnofosycki.

Z I E M I A N I E

104.

104.

105.

105.

105.

171.

176.

177.

190.

190.

CZVLÍ SWIĘTEGO MONASTYRA TEGO  
PIECZARSKIEGO ARCHIMANDRYTOWIE.

W. O. Syláron.

W. O. Genády.

W. O. Melety Grehbtowicz Bohuriński / Epi.  
skop Włodzimirski y Berestiyski.

W. O. Euphimi / w deśkonatym Zakoná obrá.  
zie; á przedtym Jelisiei Pleteniecti.

W. O. Zachária z Kopyśna Kopyśteniski.

O innych ktorzy przed nimi byli / czytay w niedawno  
wydanym Polskim dialektem Swietych Oycow Pie.  
czárnych Páteriku.

PARÆNESIS.

NJe rozumiey Práwost: Czytelniku/ áby wśfśskie Bó-  
talogi/ y do nich wpisánych/ gdy te czytaś/ podałćci;  
boć záledwie podobna tu poráchowaniu licztá/ w filtu  
miellich kárzo niegdá jest ták nálećnych ludzi imien/  
odtád ięszczé/ iák storo krzewić sie to Swiete mieysce po.

W stárym  
Zakonie zé  
smirnych  
modły.

Machi: 2.

c. 12.

1 Reg: 31.

11.

2. Re: 1. 12.

2. Re: 3. 35.

2. Reg: 24.

25

Y w No-

wym ofiara

za zmarle

przed lat

dwanaście

set byld. Bł

roni: w roku

430. p. ginił

455 ediciei

Kraków-

stkiey. 1603.

Roku.

Vrząd po-

winnych ku

zmarłemu.

Chryś: Ho-

mil: 41. ad

Cor. in ad-

monitione

moral.

Zwyczaj

pogrzebki cho-

wania ciał

zmarłych.

Co czynia

dobrą: które

dajeś na idt

czelo/ tożże położyłem/ to mnie było propositum, abym drugi Chryścian do tych teraz na świecie zlag inle-  
rować imioną swoje pobudził. y aby za nie modlać się  
codziennie Świeżczennicy Boży/ y w one wiekuiście Bła-  
talogi ich wnieśli.

Żas iż to wpisanie y przy Liturgiey S. zmarłych  
pominanie y onym jest pożyteczno/ y dawno Cerkiew  
Świeta postanowiła odprawować/ stać się znać iż  
iż y w starym ieſzcze Źakonie (ktory Chryſtus Pan na-  
prawić a nie zepsować przyſzedł) to było/ y z starego do  
nowey káski/ ktora się stała przez Zbawiciela naszego  
wſterniacy to wnieśli/ a to dla te<sup>o</sup>/ iż iżeliby zmarli nie  
dosyć czynili za grzechy swoje Panu/ aby powinni ich  
ratowali/ Modłami/ Jałmużnami/ y Ofiarami.

Tak nauczają Świety Złotousty: Jeſli prawi gdyś  
żył nie doſzedł do tey doſkonałości/ abyś dusze twoje  
ze wſech miar czyſta miał/ przyznajmyſz przy oſtátku  
żywota twego twym przykaż/ iżby po zeſciu twym  
máietności do ciebie przeſylali/ y przez czynki dobre/  
to ieſt Jałmużny/ y Ofiary tobie pomocnemi byli/ bo  
z tad poydzie/ że z ſtworzyćcielem twoim pojednaſz ſię.

O tymże tenże na Liſty do Philippiſńczyków y Gá-  
lätzeyków tak mowi: Bo gdyż poganie oraz z temi  
ktorzy pozumierali dobrá ich páła/ iáko ſłuſznicy abyś  
ty ziemny człowiecze ſłarał ſię/ aby za tym ktory wierzyl  
dobrá iego ſły/ nie w popioł iáko tamtych/ ale abyś  
wietſza mu ſławę zjednał/ a ieſliż grzeſzny był ten  
ktory w Panu zaſnał/ grzechy zgładziſ: ieſli zaś sprá-  
ni/ dliw y dobro/ te aby mu były za nagrodę zaſtaż.

Tenże in Actorum c. 9. ratunek y pomoc/ ktore tá-  
two mamy zmarłym podamy/ to ieſt/ Jałmużny y  
Ofiary: te bowiem oſiły pożytek y nie wyſtawione  
dobro onym przynoſzą/ abowiem nie darmo ſą te rzeczy  
poſtánovione.

Grego-



Gregorius Nissenus, nie nieradnie y prożno od Chry-  
stusowych rezniciu potarona m / y niewysylkich Zeszych  
Cerrniach trwa / alito pożyteczno y Bogu wdzięczno iest /  
aby w Swietey y nałożownicyhey Latungiey tych i torzy  
umarli w dobrej wierze pominanie czynilismy.

S. Chryzostō. W testamencie twy przy powinnych y dżie  
ciach / Boga też nápiś dziedzicem ; niech ná twej karcie  
Sedzie imie bedzie / ani ozbogich niechay przepemina.  
A iatobie rekoymia. ic.

mużne ze-  
biego.  
zalmużnd  
z Służba  
Bożawmadr-  
lich ratuie.

## PARAGRAPH TRZECI.

1. O opinicy, która twierdzi, że Pieczary ida do Moskwy ;
2. Ze też dż popod Dniepr przeciągda sie.
3. O Czobothu Refutacya.

**O**wego wymysłu niewiem ná iakim skutego ná-  
rowadle / że w Pieczarách Ziionwskich lity leży  
gościniec aż do Pánstwa Moskiewskiego / nie zda  
mi sie iako bárzo płonnego prosequować / y ná básniach  
Apolegiarńskich czasu uszczertiać. Atoli iednak dalbym  
sie wnieść tych powieści / ktorzy powiadaia pod Psko-  
wę o Pieczarách / y bydż ie twierdza nábych Ziionwskich  
Pieczar ostatnim wyscieniem / gdyby mi słusność w nie-  
słusności nie wpisała tego žiegi / lubo z teymiały / iz  
temu gościncowi ná wielkiey sa przeszkodzie gletotie y  
czeste rzeki / po pod ktore niepotrzebne ani w przeciw  
żadnemu nieprzyiaźnemu a dwersarzowi czynic podłopy /  
iest cżlowieká bárzo wymedrzálego / iako y tak wielki  
a niewinny ziemie cieżar / z tych fodin o kilkadziesiat  
mil przeciągłych do Ziionw taczłami spronadzać ; y  
glupia grabárke odprawować / iest takie prośáa iaki  
on był / lubo y Monarcha Persi / ktory káydá-  
námi morze okować / y wiezieniem wody karać páisewat.  
Gdyby mi Alexander Oráguin w opisaniu Moskwy

Opisanie  
Mieſtwy. y  
Powiatu  
Pietczorſkie  
go.

y Powiatu Pietczorſkiego przeciwna rzecz prawiacy  
nie żądał / ktory powiadaiać / iakoby ſie ci ludzie Anno  
ſup mileſimum quingentefimum decimo octauo, wedle  
obrzędow Cerkwie Wſchođney ożreśli / iakoby pro-  
ſtaczkami y ſzczere mi byli / y iakoby pod Ryphyeſtimi  
gorami żyli: o Pieczárze nigdzie nie wſpomina niczego:  
y o tęgociniu pod Pſkow / Monáſtyr Pieczárſki / tákże y c  
wyſciu pod Smoleńſk z náſzych Pieczar nie zmiánkuie.  
Gdyby mi y ſamá natura nie refrágowała / ponieważ  
w ták dalekich y długich iámách / duch albo powietrze  
ktorego używamy wolnie ná dworze / dla zimná konden-  
ſowałby ſie / y ták odetchnienia wolność hánowałby  
nam idacym / iako zimie w mrozy doſwiadczaemy: y zgni-  
łoſci lichóſć od ziemney zagniloſci biorac powietrze  
ludzi śmiertelnym zarażałoby iadem / y przeſcia bronilo.  
áto iżby nie było in motu, quia ab extrinſeco nec in  
hanc, nec in illam, wedle Seneki Philoſophá / par-  
tem moueretur, zacząłby poſłoby / iż ſtoiac w tych ſodi-  
nách ſámo ſie zepsówawſzy / y drugich kázić musiałoby.

Do tego y wiek żywota S<sup>o</sup> Pátryarchy náſzego / y  
tych ktory po nim porządna linia náſtepowali / temu  
wierząc zábraniaia / ponieważ Antonius 8. z tego wy-  
gnania przenioſt ſie do oyczyſtkey dziediny / w Roku  
Pánſkim / 1052. w Zakonie lat czterdzieſć i ſzczeſliwo-  
ſwietobliwie pożywſzy.

Iak nie czytam / w życiu Świetego / áby on te pra-  
ce poczynal: ták y żadnych Chronologow nie náyduie-  
my / áby tey foſſury / ktory z náſtepcow Świetego  
Owá náſzego Ithumen dokończal. Zaczynam Pánowie  
Moſkwa niech z Pieczárami ſwoimi / o ktorych ná  
wielu mieſtach powiadaia / beda táſkawi. mnie nie  
tá ięſt Sparta ad ornandum dána / áby ſie o niey pa-  
rał / y o cudzych rzeczách kto ſie nie należnie báda / tym

časem w swoich skode ponosi / to pro colophone & negatiua conclusione klade / iż o naszych Bionskich Pieczárach niepotrzebnie ułnowane to jest commentu. A luboby kto rzekł / iż można to wśchmocności Páni skiej sprawić było / y byż to tam moze; tylko odkopac zawałone wście nie lenić się.

Odpowiadā dwoiāto / byliby iākieżkolwiek noty tej kopāniny / ā przymamniey sāmego weścia znāti zostawālyby / in parte ad septentrionem vrgente, nā czesći do septentrionu položoney / gdzie Mostiewskie Pāniste swoje rozposćira włesći / lecz tego tam niewidac / y āczkolwiek zczuła pilności tego ślādu vestigowāłismy / tākiego nic nie nālazby / rozesć się nam do Cell swych przyszło. Co zaś do wśchmocności Pāniskiej / tā y dziegieć światow uczynić / nā tysiąc mil Pieczárze przeciagnąć się rozkazać oraz / oraz y skutkiem wypełnić moze / tylko niechce / gdyż tego żadna potrzeba nie wytiaga / āby się frustranea entia nie multiplirowāły.

Pod Dnieprē przechadzać się y tāk wielki ciężar wodny drudzy niebiescy Athlātowie / albo rāczy Māwrytānsy (Athlās gorā jest w Māwrytānii / Poetowie zmyślili iā zānieiātiegoś obrzymā / ktory rāmionāmi dźwiga niebieskie ciężary) gdy ci dźwigać się mniemāia / ktory Pieczārne mieśkānia niżko zniżone cum pietate nāwie. dzāia / oczywiście że bładza / lubo ztād wybāczyć się iāśnie dāie : że w Pieczárach wśedzie równe jest dżdżnie / y owā vlica nād drugā niżej się nie spuszcza ; co byż koniecznie nā ćwierć mile dobrej dostānia pod sāmym Dnieprem musiāłoby / idac w dół / y wychodzac znowu nā pāzorki wysokie / do tego czasuby zābāwiko bārzo wlecy niż teraz / y delikāctim nogom zmołestia y zāpoceniem czolā dobrym przyszłoby. Ślāwet y sāmā

Virgili: 6.  
Æne: 6  
Bartholus.  
O Iuuen:  
Sat: 3.



Mátheseos profunditatum diméſio temu ieſt wprzeki/  
iáto prawda zmyſleniu.

S. Iliá. kto  
regó ludzic  
Czobothkiem  
zowa

Wziety y Páná ſwego Chryſtuſá Jezufa Iliá Za-  
konnik ſwięty / dla wielce pobeżnego w Zakonie poży-  
cia / iednakże wzięty / nie tak iáto y Pánoró Ziemiá-  
now / ktorzy o nim wſzedſzy do mieſzkania Pieczárnegó  
nátychmiáſt iáto onieiatims obrzymie z wielkimi pytá-  
ia inſtántiámi / Czobothkiem ( dżiw że nie Briáreuſem )  
nie wiem iákim tituluia onego / y dlugoſci tego przecia-  
gley iáto wtorego Poliphemá / ſpectatorámi bydż wáil-  
nie práгна / był ſtáture trochá roſleyſzey. O iego iednak  
wielkoſci bayká ſtao wzroſt ſwoy wziera / że leżac w  
ſwey Pieczárze / w mieyſcu tak wyrobionym ſzczupło / iż  
zniego tylko głowe z iedney ſtrony widzieć S° možná /  
á nogi obſzedſzy troche ſciány ziemney wprzek ſie podá-  
tey / wyſte ogládamy. Z ſámej dlugoſci álbó przeciągłó-  
ſci ziemie / & quantitate, ktora ſie wydáła / iátwá y te-  
go ſwiętego Iliá Zakonniká Pieczárſkie° / ciála wyſo-  
koſć meſurowáć : Ja w tym trochá pracowałem z ro-  
ſkazania Stárſzego mego / y ludzi wiele podobnych  
wzroſtem ſwieteniu y teraz żyiaczych nálaźłem / ieſt  
longus pedes Romanos ſex & ſeptimi pedis częſci  
dwie / & mediá. Tych ktorým ſwiętego áſſimuluie /  
opuſciwſzy to przypominám / iż lat pulpietáſtá temu /  
iáto Świete ten żył / á tego czáſu odmiana w wielkoſci /  
lubo też w mnieyſzoſci ludzkiej ieſzcze nie ſtáneła zná-  
mienita / á to dla tego / iż period życia ludzkiego codzien-  
nie nicukraca ſie dla rożnych rodzeni : co widzieć może-  
my w kroluiacym Proroku Dawidzie ſ. ten przed náro-  
dzeniem národzenia náſzego / od Wody y Duchá Świe-  
tego bedac / piſe o ſobie. Dni żywota náſzego ſa ſiedm-  
dziejáť lat. á ieſli w moenieyſzych, tedy ósmidziejáť lat. á náđto co wie-  
cey ieſt práca y boleſć. tákże y indzie ſam o ſobie mowi : Na-

Pſal : 89.  
Podobnego  
cóſ temu mo

mnieyſzy

mnieyſzy bylem z Bráćmi moich. Co ſie znać dáie ex comparatio-  
ne Philiftæi Goliad. że dáleko mnieyſzy był ſtatura / iá  
to wiele rozjái w po nim Phylift nich ráchaie.

Przypomni mi kto / y nie od rzeczy Obrzymow / y rze-  
cze / że y ten Świety mógł z nich bydz. Odpowiadam te-  
mu ( lubo z wyſſzy ráceynie byłoby potrzeba ) że wiel-  
ti y dziwny ten wzrost nie uſſłim ludziom y tego / kto.  
re go oni żyli wieku / ále ſámym tym Gigántom / lube  
z inſluentij nieta táktáwych / lubo z dobrej Wyow ich  
complexey / lubo z wielkiey Medickiey ná ten czas /  
Astrologicckiey perfectiey wiadomości / lubo z żyzności  
ziemie / pozwolony był / potym ten rod viety wiela lat  
nim do nas przyſzło : Boć piſe Geneſeos cap : 4. v. 4.  
A olbrzymowie byli ná ziemi w one dni. Po potopie záś áby by-  
li w Piſmie á. nie czytam / poniewáz záraz 7. c. v. 21.  
támże prawi : y zgładzone ieſt wſelkie ciało, które ſie rucháło ná  
ziemi. tedy y ci Gigántowie / czytay Kiegi Madroſci / c. 10.  
v. 4. y Eccl : 39. 18. Zaczym y ten Świety z ich potole-  
nia bydz nie mógł.

wi Bergeláy  
G áááá-  
czk.

2. Reg. 6. 19  
2. 35. y ni-  
żcy.

Colleg :  
Compl :  
Diſp: 29. q.  
2. Phyf.

## PARAGRAPH CZWARTY

1. Có ieſt Cui.

2. Idk wieloráki v Doktorów.

**M**ut causa creata ex natura sua, vt nunquam eun-  
dem influxum quē aliquando prębuit repetat, to  
znaczy: przyczyna ſtworzóná z natury ſwey ma to /  
áby ni jón w tej ſto ppozicia / w ktorey pirwey byłá nie-  
wchodzilá / dla czego co ſie nád tey inſlux powtorzony /  
iáto zmirtwochwſtánie náſze dzieie / cndownie ſie  
dzieie / y nád zwoczáyne naturze ſily; Cud záś tym  
wielki y mniſzy ieſt / im wielſza lubo mnieyſza virtus  
naturę ſubiecta patitur (Ułágia náaturalna / imperfecte

mixta.

Iozue c. 10.  
v. 13.

Czytay w  
drugim kon-  
daku modl-  
ku Nasw :  
Pánnie nie-  
usiáddá-  
cych.

Olaui ma-  
gnus.

Luk : c. 17.

Simon Ma-  
tus in Trá-  
ct. de Pers. Iud.

mixta, & alia sublunaria excipio) violentiam. nád ná-  
tury práwo Iozue stoneczny bieg uśtánawia/ od Moy-  
ześá/ *Ἰαίαπά/ ἑλιαία/* iáowýby gwałt tá cierpiáá/  
czytáiacemu ich čásow *Ἀλλά* iáwno.

Izali Práwosławny Czytelniku to nie przewyżśá  
síly náture? gdy sie Chrystus Pan wciela; Bog sie czo-  
wiekiem ośtáie / wysoto mieśtáiacy w nízkie sie knieie  
ziemne spuszcza; izali ten cud nád inne ták sie nie wy-  
niosł cudá / iáto Cedry gor Libáńskich nád powie-  
trzne drzewá / iáť Armenijskie y *Μάρμαρικτι* Lwynád  
zwierzetá / iáť Athos dla śwíetobliwóści Śwíeto-  
gorskiej nád *Ἰσπανίε* Tenárisy / y *Ολิมπί* Thessá-  
lyskie / wywysśyly sie.

Polożmy tu iákom rzekł *Ἐπιφάνιε/*  
chromych wleczenie / ślerych do widzenia przywrocenie /  
lepry oczyszczenie / dyablow wypędzanie / martwych  
wśtrześenie / iáto śwíádeczy sam nieprzyiáźny Pálat  
wliście swý / przy niewinney mece / Słoncá pomraczenie  
y Miesiacá pociemnienie przecudne / dla tych konside-  
ráciy / pierwszá że w ten czas nie było złączenia Słoncá  
y Miesiacá / ktore *ecclipsim causui* : wtóra / że o śóstey  
godzinie właśnie w poórzodku niebá oboie to swíátło  
było / w wieczorna zaśie dobe ukázáł sie pieżyc ná swym  
míeyscu / dziwna iz trzecíey tej wági / gdyż miesiaczna  
*ecclipsis* predko przemiła / á tá iáto twierdzi *Ἰστονύς*  
S. trzy trwála godziny. Dotego iz tenże pieżyc od  
wśchodu idąc ná zapad nie prześ: dł Słoncá áby z tym  
był západnieyśy / ále od Słoncá do *ἑσπερίσκι* zwrocil  
fráin. A nie bez osobliwey wvagi mądrzy *Ἀρεοπάγι-  
τωίε* w *Ἀθηνίστιμ* náuk wśelárich porcie promulgo-  
wáli *ex hac Lunæ & Solis ecclipsatione* ; ábo práwia  
śwíát ten ośtátni termin iuż swoy do ciemney wpadu  
swego nocy powołány bierze / áłbo Bog ciáłá odziany



Stawno to y Mor-  
 tim glembośością było/ gdy Oceaniske dziwy w gles  
 ktory okretnici slybali/ wolali: Magnus Pan mortuus est.

Cud inni tak opisuią: Miraculum est res quæ vnde-  
 manauerit, aut qua ratione cõstiterit dignoscere est ar-  
 duum. to iest: Cud iest rzecz/ ktora z nadby wysłá/ y  
 iátm sie stálá spesobem/ zrozumieć iest trudno. Wudzy  
 tak: Miraculum est quidquid præter naturæ vsum eue-  
 nit. & ided in admirationem nos trahit. to iest: Cud iest/  
 cokolwiek nádnatury sporządzenie dzieie sie/ y dla tego  
 nas do podziwienią pociąga/ iáto to nádnatury natu-  
 ralne było/ gdy dni cztyrnascie Stonice/ lubotá dniowa  
 pochodnia ziemney promieniami swemi nie oświecálá  
 nizkości/ iz nádnature Irene Cesárzowa/ Konstántego  
 syná obezoczyć rozkazálá. Iáto gdy od Theodoziusa  
 Cesárzá Theologowi z Dámásku reká odcieta/ znowu  
 przyrosłá/ iáto gdy mleko zysieczoney syie synaczká  
 naymnieyszego Swietego onego Cesárzá Konstán-  
 tinopolskiego Mauriciusa/ wypłynęło. Rzekl onych  
 czasow Tharsides. Alcoz wiecey mam mowić/ bobymi  
 času nie stáło/ gdybym miał powiádać o Gedeonie. ic.  
 gdy o wierze plác miał do mowienia/ rzekne y ia śmieie/  
 dni życia mego pirwey sie skrocily by/ nimbym te/ ktore  
 wedle przezyrzenia Bożego cudá sie odpráwily/ mogl  
 piorá wodem ocetklować.

Jákby wieloráki cud był poważni Theologowie zga-  
 dzałia sie ná troiáti: Pirwšy bydz powiádaia / same  
 cudá/ ktore w wtorym Tráktacie polozyłem. Wtore  
 znáti/ ktore oznaczáia cos nádnaturalnego. Trzecie  
 portenta siue prodigia, to iest potwory/ plody dziwne/  
 albo widoti. Tak z orugiemí dzieli Thomas Aquinas  
 22. Quæst: 178. 1. 3.

Val: Max.

Entropius  
lib: 23.Fulgof: l. 1.  
6. 6.Entropius  
17.  
Do Zydow  
w Roz: 11.  
v. 32.Cud troiá-  
ki.

# P Y T A N I E,

## K T O T E T R O I A K I E C Y D A

### O D P R A W W I E:

*T. A. Cpus 60. art: 15.* **Z**gadzał się wielcy Dółtorowie pisma s<sup>o</sup> / a to zwielu  
*Tob: R. c. 12. v. 23. 4.* fundam<sup>o</sup>ntow / 3<sup>o</sup> Intelligentia / albo iáto my zowie-  
 my Aniołowie iáto słażebnicy y wypełniátele niewysta-  
 wionej woli Bożej y m<sup>o</sup>cy / te spráwnia / co się widziéć  
 dáć w Kiegnach Tobiaśowych / iáto Archányot Ráphael  
 cudownie ápištricer yby ták rzeczoney / młodego Tobiaśa /  
 y od wielu innych podobnych biáď wyswobodził.

*Daniel 10. 13. y 14.* **K**rolestwem do tego Aniołowie przełożeni / w czýs-  
*Apoc: de se y tem An- geli.* zył Archányot Gábryel: co zá cudo Archányot Micháel /  
 ktore y teraz Cierpiem s<sup>o</sup>. corocznie celebruié / spráwik /  
 czytay. Stánelá y tá conclusia / że ciż Ministri Diuini y  
 sami cuda oparáśiacym sposobem czynić mega: iáto y  
 Swięci nášy Ocowie Pieczársy w ten sposób / postu-  
 latione mówie / & adhuc eminentiori potesta te mira-  
 cula swoje s<sup>o</sup>wiátu publikowali.

## P Y T A N I E W T O R E.

1. Czemu się działy Cuda od Chrystusa Páná?
2. Czemu y teraz od Swiętych iúge dżiać se nie przestáia?

*Marc: c. 2. v. 11.* **T**a odpowiedź pyśaiacemu o tym dáie się. Od Zbáwi-  
*Luca c. 5. v. 24.* ciela náše<sup>o</sup> Chrystusa Jezusa dla tych ratij. Aby ci  
*Joan. c. 11. v. 45.* pżytek mieli / ktorych ozdrowiał Pan náš w cieie; po-  
 niemáż Medi<sup>o</sup> ten esobliwy zaráżé y duše ich leczył; iá-  
 to czytam w Ewáng- listow: Odupuszczáiaci się grze-  
 chy twoie / idź mziawšy łóžko: y bédł przed tym chie-  
 my. Dla náwrocenia drugich / gdyż wiele ludzi (iáto  
 mamy o wskrzeszeniu Łázárzowym (widzac ták

wysokie

wysokie y cudowne Boskie dzieła / nawihracali sie  
na drodze zbawienia / y w Chrystusa Páná owierżali :  
bálwány swoje / widząc iż ośta máia / á nie mowa /  
oczym máia / á nie wyřza / wřym máia / á nie wřyřa / nozdrze  
máia / á nie powoniáia / rece máia / á nie beřa máia /  
nogi máia / á nie beřa chodźić / opuřzáli .

Abysie okazały Bezř spráwy narodowi / oczym  
mowi: Neq̄ hic peccauit, neq̄ parentes eius, sed ut ma-  
nifestentur opera Dei in illo. to iest: Ani ten zgrzeřel /  
ani rodzice iego / ále aby okazały sie spráwy Pánuskie  
nád nim. Dla tey ořáttniey przyczyny y wřieci Cudá od  
práwomáli / y teraz (iáko w Láwrze nářey Pieczárskiej)  
niustáia odpráwować.

Joan: c. 10.

## PARAGRAPH PIATY.

Ze sie Cudá dzieć od Poganow, Heretykow y Schismátykow,  
Ieř iakie, y iáko moga.

**N**aczytawřy w Xiegiách wyprowadzenia ludu Izra-  
eřskiego z Pháraonowey niewoli / o roznych Cu-  
dách Aegipskich bálwochmálcow / ktore czynili prze-  
ciwko Moysesřa y Aarona consequenter y Páná Boga :  
tářze y w Dzieciách Apostolskich o onym Czárnořieřniku  
Symonie / iáko cudá czynił / ten Parágraph nápiřac  
przedřsie wziálem / á to nawiecey dla tego / aby okazało  
sie ná oko zokolicznořci cudá prawdziwego / ře Wyco-  
wiř áwieci Pieczárscy czynili / czynia / y czynić teřa Cu-  
dá z dáru Duchá Swietego / przez prořbe y moc / te iest  
nie odpráwuiac wprzód modliáwnych / w ktorych ie-  
dnáť przoduiacym sposobem zbáwićiel nář openiue-  
oni instrumentálne.

Przytocylem o tych ludziách z tey miáry / ře y  
nieprzystoynie řywot swoy ludzie diriguiacy w rořcu-

Exod: 7 8.  
9 & 10. capi-  
tulum.

Dzieie Roř  
8. 9. 18

T. A. 1. 9.  
117.

Mat: 7. 22.  
Mt 11: 22 22



Apoc : 13.

13.

Luc : 9. 49.

Prou: 9. 49

Aktor : 9.

13.

Cudá swięte  
znák pra-  
wdziwey  
Cerkwie.

Aktor: 17

2. Reg. 14.

Matth : 4

v. 9.

Lib: 9. De-

cade 3.

Lib: 8. c. 1.

ście / piliánstwie / y w innych ták sie grzechách iáko świ-  
niá wbloćie nurzáiacy / czynić cudá moga / nieták iednák  
iáko meré Káplán zwadica / pijánica / cudzoložnit / con-  
secrować Ciáło y Břew Pánstka može: átolí iednák Prá-  
wostawnie wierzacy / nie Schizmatyk / lubo z Diabły  
targ wiodacy. Gdzie obáč / ktory Schizme Rusi przed  
oczý stáwiš / á vyžrzyš / iž w Cerkwiách Práwostawnych /  
ktore ták w tym Pánstwie / iáko y w innych Provincy-  
ách y po dzišdzién sa / Cudá odpráwnia sie: Co prawny  
znák iest bydz Cerkiew áwieta / y żadna Schizmy zná-  
za niepokálána: boć tá / lubo w kłopotách sie poczelá /  
átoli przećie roścac / y nam czyšta od Przodków / kiedy ie-  
šće o Schizmie y stychem styháćnie bylo / iest podána.

Zás ábyš sie lepiey informowál Práwostawny Cży-  
telnik / że Swiętych Oyców nášých Pieczárskich Cudá  
sa prawdziwe / y rowne onym / ktore Apostołowie y Pro-  
rocy czynili / iáko to Piotr š. wštrzešáiac Tábithe / y ma-  
rzáiac Anániaszá y Šáphire. Jáko Šeliasz Wdowy oney  
Šárephťánškiey syná ožywiáiac / iáko tenže dwu  
Piedziešiatników z ludem palac. Dam roznice / ktore-  
mi od zmyšlonych Czárnořezškich y Pogánškich Cudow  
rozniá sie. A wprzód skutkiem y rzeczywíšćie / á nieoma-  
mieniem / iáko ozowcá diabel dčiał wodeyšć Chryštá  
Páná / gdy go postáwił ná gorze Jerozolimškiey / y wša-  
zał mu Břolewštwá wšyšťiego swiátá / ktore máta-  
ctwo Dyabelškie bárzo iášćie Máthemáticžna naype-  
wnieyša náuká confutue / propter circuli formam /  
quam mundus noster habere pié creditur. y rzekł / Co  
wšyšťko dámi iegli upadšy wczyniš mi pořlon.

Tákim ošukánia sposobem iáwnie niekiedyš Pá-  
now Řzymškich ošušćit: czytam ábowiem o Claudiey  
y Tulliey Pánnách Šakonných Bogini Vesty / o tey v Li-  
wiusá / o owey v Váleriusá Máximá: iž te ludžtími

argu-

argumentámi niehcae nieutráte czystości swey probować: Tullia wode w przetaku / ktora z Tibru wzięta / do domu Bogini przyniosła wcale. Claudia pásem wwiązawszy zamieży Tubas w tymże Tibru / ktorym prowadzono Bálwan Bogini Mátki / ruszyła y przyciągnęła: do Boskich sie wdały ratunkow; rzekłem Boskich: bo iákie Bogi ich / tákie y ratunki byli ich / ośiuci / cudá ich tákież / łgarze / cudá ich też / diabli / cudá ich diabelskie in apparentia.

2. Thef: 2.9.

Potym trwałoscia / tákci Eliasz syná Sáreptanti wdowy / á gospodini swey / z martwych dzwignawszy / dlugo sie z zdrowego mátkce wcieśać dopuścił.

3. Reg: 17  
22.

Ták Elizeus synaczka iedynaká wzbudził iák ze snu od śmierci / y oddał Sunámitce / gospodynin / ktory dlugo żył.

4. Reg: 1.  
4. 35. 236.

Ták w nowey łasce sam Zbáwiciel wskrzesiwszy Łá. żarzák / y oney w CLAIM wdowy syná. 12. ku potiesze ich zachował dobrze y dlugo potym zdrowych.

Pożytkiem potrzebie / á ten iest bázno wielki y miły / zdrowia przywrocenie / bez ktorego wśyisko człowiekowi náswiećcie nieprzyiemno / á potym wielkiszey korony dostapienie / przez odpuszczenie grzechow / ktore Pan często pierwey niż wzdrowiał / odpuszczał.

Uáosłátek koncem ku chwale Bożey / á nie do pożytku / dla iákiego przez Dyabla cudá sprawował optáká. ny Doktor Faustus: dla iákiego chował i one Wieszezbierke w Dzieciách Apostolskich pánowie / że ich karmila: á nie iáko Swieci Boży ku pochwale Bożey / dobremu te kreślowi dirigowali.

AR: 16.

v. 16. 17. y 18

Wiec że Pháraonowi balwochwałcy także iáko y Simon / byli Czárnotsieżnikami / ztad conuinco / że y prawdziwych cudow czynić nie mogli / gdyż Czárnotsieżnicy z Dyablem páctá zawarşy / dziwy czynia w hálbierstwach sweich / czárámi te Pismo swiete

Exod: 7. 13.

C 22

Exod: 8. 7.

C 18.

Tureneni:

lib: 2. Hift:

c. 3.

Matt: 12.

v. 24.

Luc 11. 15.

zowie. Skąd poydzie/ że ktobyie Cudami prawdziwemi czynił/ iżby bładzić musiał. Poyrzy mi Práwostawny Czytelniku ná Simoná/ iáż wielki Cud zrobił/ gdy podwyżsiony upadłszy/ koláná y inne sobie pogruchotał kóści. Poyrzy ná Cirolle Aryáńskiego Biskupa/ záli y ten nie tákiż/ gdy z widzacego człowieka/ ktoremu ślepete zmyśláć kazáł/ istotnie uczynił ślepego. Podobne cudom slug swoich y Anti-christ spráwi: co do náтуры rzeczy/ męca czáste wstá/ ále fałszywe/ co do sposobu cudá/ y do oskúpania. W tym z Chrystusem Pánem roznić będzie/ że Zbáwiciel moy mocá Bosstvá swego prawdziwe Cudá czynił: á nie iáż to zádawáli Phárizenšowie/ iż vi aliená, to iest Belzebubowa. Ten/ práwi/ nie wygánia czártow/ tylko przez Belzebubá ksiáżęcia czártowskiego. Przeciwniż Chrystusow cudza władza odpráwi ie/ fałszywych mo-wie czártow/ y fałszywe; ponievá i. h. wš. ystkich cudá te flamliwe/ co sie tknie rzeczy/ sa/ yco sposobu cudá. T. A. I. q. 100. 4. 2.

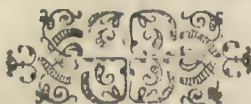
## P Y T A N I E.

KTORY CUD PAN NAPRZOD UCZYNIŁ.

Odpowiádam: Cud náđ cudy ( iáżo sie wyżej iuż ótneło ) Pan mocy y cudowny uczynił/ gdy sie wcie-lić zezwolit; lecz iz tego smysłami pozwierzhownemi ludzic niepomyśláli/ w Ziánie Gálilejskiej oczywiáście wodę w wino przetworzył/ y cudow tych ktore iuż pod oczy ludzkie podpadáia poczátek spráwił/ áby sie ludzkość iego widziem byđz nie zdoła.

Joan. 2. 7.

8. 9. 10.





# PARAGRAPH SZOSTY.

od kogo właśnie dzieła się Cuda.

**L** Obo to iako się w piwśch Parágraphách piśalc  
Cudá / y od tych y od owych dzieł się moga : tu iednák  
specialiter wrażyć przedsie wziąłem / ktoby właśnie te  
mogl y nakłznie sprawować / ktoby z ludzi operować ie  
doścignal / y z ta własnością / ktoraby temu á nie owemu  
Principalis należáká. Sam Chrystus Pan o tym nce  
wcy / i z ci mere Cudá dzieł moga / ktorzy wierza dobrze ;  
boć mowi : Záprawde / záprawde pouiadam wam / kto  
wierzy we mnie / uczyni które ia czynię y on czynić  
będzie / y wieścá nadte czynić będzie. Przy tey S.  
Apostolskiey Prawostawney wierze y tym pozwolone sa /  
ktorzy cudownie sami przyskádem Chrystá Páná / iáko  
czytam w Ewangelistow żyli. Dziwnieyżáś / ktoż wiet  
przeprowadzał / iáko ten / ktoremu mátká puszcza / po-  
krewni iáskinie / ze Lwami / Párby y Tigrisy bráćia / Ce-  
dry z Cupresámi znáćiami / ziemiá pościcla / niebo kól-  
dra / forzénki rozne siólem Cesarstkim / od potoku wodá  
pićiem wybornym / opalenie słoneczne zá rćieche / nechy  
mroz zá ochłode / iáko ten mowie / ktory náuczył się z po-  
dziwnego pozycia dziwu godne rzeczy sprawować.

Takowi byli Aná choretowie Swięci / Anuphri /  
Márek Thracýski / Páchomi / Páphnoti / Páwel  
Siweýski / Antoni wielki / Mária Egypciáká / Sylári-  
on / Hieronym / Josaphát Brolemic Indyjski / Bár-  
laám. ić. Do ktorych przyday y náśch SS. Oycow Pie-  
czárstkich / podziemnych Pustelników / ci iáko się seque-  
stromáli od świátá / tak przysšli do tego / że świátá go-  
dne rzeczy podeptawšy / nád świećkie odpráwowali / y te-

Ioan: 14. 12.

Matt: 4. 1.

Mar: 1. 12.

Luc: 21. 37.

Zywot Pu-  
stelnicy  
świety.

Mat: 4. 1. 2.

Do Kor: 12.

30.

Ioan: 14. 12.

Matt: 17. 20.

Czytaj ś.

Chryzostom:

ad con: ben-

tiles.

Do Żydow

Roz: 11. 9.

38.

raz odprawnia. Wyrzuc Czaropieźników / różnych sekt  
adherentow / Heretykow y Schismatykow: ponieważ  
w wielka puścić roskość cielesney / omamienia y oszta-  
nia / oplakania godni ludzie / puścili się / zachowawszy  
wilcza pokorę / y zmyślona pobożność / zatopali się w  
tych przepaściach / y za Boga brzuch wzięli; posli ścieżka-  
mi niewiedzieć iakimi / także / iaki ich żywot (gdyż simi-  
le generat simile) cudą wydała / y poznał ich z owocow ich

Lecz że się inż rzekło / iż różne różnych ludzi prawo-  
miernych stany cudowne rzeczy dziać mogą volente et  
permittente Deo, dla tego tu potrzeba ocerflować / iak-  
kimby to sposobem samym Pustynie mieszkańcom to  
przynależało. Zdanie to wielu jest / y dobre / że sposobem  
przedniejszy; to jest takim / iako oni przedniejszy sa-  
nad tych / ktorzy w świecie / tak im cudą przedniejszy do  
odprawowania pozwolone / y wietże niżeli sam Chry-  
stus Pan uczynił / wody wysuszać / chustka uzdrawiać /  
gory przenosić / boć sam rzekł / y wietże tych uczynicie.  
Indzie: Jeśli będziecie mieć wiarę iak ziarno gorczy-  
czne / rzeczenie tej gorze: przejdzi ztad indzie / a prze-  
jdzie / y nic niepodobnego wam nie będzie. Zaczynam po-  
dzie / że y Oycowie SS. Pieczarscy principaliori mo-  
do byli / y teraz są wybrani / iako podziemni y Pustynni  
Boży Ziemiianie / te nadnaturalne rzeczy wystawować.  
Nie dziw / gdyż więcej Pan swojej kaski wzyca onym /  
ktorzy więcej dla niego pracynie żalnia. Wiec że Pu-  
stelnicy wszyscy tak się dla onego ogolocili / opuścili /  
odarli / wysuszyli / wyniszczyli / że nikt gorzej / dla tego  
im więcej miłości y w tymierze słusnie widać :  
tych podnosi / ktorzy się w ludzkich oczach  
za nic nie zdali.

# PARAGRAPH SIODMY.

1. Cudá Pieczęstie łáscie Bożey ofobliwie temu mieyscu

Swietemu wázieloney przypisać sie máia.

**O**pisuie nam Izaiáš Prorok S. mieysce Boże w te-  
sens: Dei locus is dicitur, qui vberioris ipsius ope-  
rationis & gratiæ est particeps. to iest / Mieysce Boże.  
to iest: tóre el fitey iego operacye y łáski rzezniłien  
iest / dlatey przyczyny ( lubo to metáphoricé / peniemo:  
Bog żadney circúscriptiey nie podlega / zacząym idzie / z  
y żadnym mieyscem ocekłenány tydz nie może / nie iest  
páłac / mizby Sien / ludzi an ietych / i sie / iáło rí-  
Prorok s. Dawid Instrument Łucká Swietego /  
Jan s. Theolog. Certien / be memi Łu angel. s. d.  
Nolite facere domum Patris mei domum negotia-  
tionis. to iest: Nie czynicie dem Oycá mego demem tr-  
piectwá y targowánia. y drugi: Domus mea, domus ora-  
tionis. to iest: Dem moy / dem modlitwy. y Psalmi s. d.  
Zelus domus tuæ comedit me. to iest: Rzeu liniec do-  
mu twego żrzmie. Certien memie iest enegc miestá-  
niem y mieyscam / ślad rzeu dzie że y náś a en iet Certien  
Pieczęstá / ol fitey operatíey y łáski Bożey rzezniłien  
w narodzie náśm / Rešy s. i. m. zesiłien / ce sie widziec dacie /  
z cze s. t. ch / a t. ch / i adnáturálnych / Cuden / iáło n ríey /  
iáło y ná / n s. i. m. mieyscu s. d. Menes / yia Pieczęstie /  
czynienia / y n iáldy iátwo r m. z. i. e. t. e. Cudá / m. r. y /  
obrázy / y ziemne Pieczęstá / spráwac / nie me / a / to  
mieysce iáło mieysce / rzeu iáło rzeu / e. t. r. y iáło  
e. t. r. y / żadnego cudá / se me czynic / nie me / a / ale łáś á  
Boża do onych przeláczona / y ty ch / i / t. r. y / s. i. e. m. n. i. e. m.  
tym / ánnym / Máriey domie znáydúia / tá primario / r. e. s. p. r. a.

Esaia c 66

Dam: lib: 1.

Orth: f: c: 16

Ioan: 14. 12

n. A. B. 3.

c. 6.

Psal: 25.

Apo: c. 3.

2. Ioan. 10.

Mat: 21.

Mar: 11. 17.

Psal: 68.



wnie / że w nim Diuina mysteria, laudes & Dei beneficia celebrantur. to jest: Bożnie tajemnice sławy y dobroczy-  
ności opiewane bywają / czemu świat nasz Rusli za-  
dżmwić się musi.

W Rozdziele dziesiątym Święty Sophronius Pátry-  
archa Miasia Páńskiego / w Duchowney Łace zosła-  
wił napisano / że Anioł Boży w Pieczárze Jordanstiey  
od Oycá Bárnaby wyropáney / poświęconey w niej Cer-  
kwi ząwse pilnował / co widział inny Pustelnik w tey  
Pieczárze po nim żyjący / y pytał Anioła / co by się to  
działo / ktory mu odpowiada: Ják skoro prawi tá Cer-  
kiew kápoświęcona jest / mnicia sam Pan Bog do strze-  
żenia poruczył / y to Święty Ociec dobrym káski Bo-  
żey znákiem bydz colligował / iż zaráz przy posn ieceniu  
miejscam świętym káská Zbáwiciela nášego y Bogá  
przydátie się / y tey operátia cudá dzieia. Jákóž y przy-  
stojnie bárzo strzedz ich przykázanie / gdyž tak z boku ie-  
swego utworzył: iákó niekiedys Ewe z Adámowego zio-  
brá / iákó piše S. Złotousty: Jesliby kto ludzi congre-  
gátia / Aniołom mnostwo / Świętych wielość przez  
Cerkiew bydz rozumiał / y te Mysticum Christi Corpus  
powiádałby / cuius corporis esset caput Christus. Żąż w  
Świętey Cerkwi Pieczárstiey y w sámych Pieczárách  
członków tych tysiacami nie máš: ktorych głowa jest  
Chrystus: żąż y tey Cerkwie trwia z boku swego obfície  
wypłynela / nie odrodził: strzedz iey Aniołom nie ro-  
stazal: cudámi nie objaśnil: y światu do wiadomości  
nie podał:

Żá tych świętych Bożych intercess'a / ktora zą wyrá-  
żeniami swemi ná obrazach / y náśladowánim sáym cży-  
nia / obrazom Cudá pozwaláia się z káski Bożey / ktora  
się do nich ná ten czas przyłącza. Jákó zą instáncia  
Ślášwietšey Pánni obraz Wspiénia / ktory dáta sáma

tá Ce-

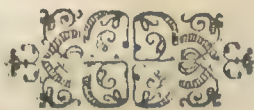
S. Greg: Di-  
alog: lib: 3.  
c. 30. temuž  
podobna  
rzecz prawi  
Czajay Col-  
lianea  
Kroznik  
Greckich.  
Belgárskich  
y Ruskich.  
iákó Justini-  
anowey Cer-  
kwie S. So-  
phiey w Kō-  
stantinopolu  
Pan Bog  
strzedz káże  
Aniołowi.  
In Cruce.  
Hom: 3. ad  
Neophitum.  
T. A. 3 q.  
8. 4. c.  
Psal: 90. v. 11

tá Cesarzowa Wiebieła w Bláchernách mularzom wy-  
práwnia: ich do Ziłomá z Cáregrodu / w Monástyru  
Pieczarskim cudá spráwuię / o ktorých w tórej Tráktacie.  
Ale co wietřá / przez ták częste Ziłomá y Monástry ná-  
wego Pieczarskiego przez wojny solondrowánia y zni-  
szenia / dláttorego tá święta Cerkiew lat dwięście try-  
dzieści trzy pusta stała / ten przecie Otáz niódłoge  
z ludźi zachowány / y podziśdzien nad Cárkimi w tę S.  
Cerkwi drzwiami widzieć káżdemu / wiela kłeynotow  
tabliczek złotych / srebrnych / przyozdobiony wolno. Wřák  
że ieřsze z poczátku fundowánia tę Božey świątńice  
przysłę fructus poznawáć się mogły / gdy ná sámych pir-  
woćinách / iáko zá onego Gedeoná runo / te mieyscá sáme  
rolá potropiła / gđzie stać miała Cerkiew Pieczarská /  
wřeliáko inne ziemi części nie prawie nie omoczyły /  
po tym wřysła ziemi oressiła / te suchá zostáwiły /  
gdy ogień zniełá ciernie palit / gdy ieźoro ná tym  
mieyscu suřyl; gđzie dziś tá święta Cerkiew stoi.

iáko pusta  
czytay  
wyjż.

Przystápiły potym Modły śś. Antecessorow nářych  
zá tym mieyscem świątym; ktore y teraz przed obliczno-  
ścią Świetobliwóści iego rřstawicznie reiteruiá / prořiac  
ábym ienřstawáły się y potrzeby Conwentowi przy-  
náleźne / Pan annuit / ktory wola boiácych się  
iego czyni / y modlitwy ich wysłuchiwa.

Psal: 144.



## PARAGRAPH OSMY.

1. Czemu by sie Obrázy w Cerkwi stáwidy?
2. Czemu by cudowniey by był ieden niż drugi.
3. Kto Obrázy pierwśy uczynił, które w część Bożą y Świałych iego bywáia stáwianie.

Damas: Ora  
tione 3. de  
imaginibus.

Dla czego  
Obrázy stá-  
wely.

Damas: lib.  
4. tit. F.  
c. 14.

**O** Pisúie nam Obráz reká zá Obrázom pochwałé  
ocieta / y znóu przyrosta / od Dámásku Doctor  
świały: Imago similitudo est, Exemplum atq; ef-  
figies, quæ illum in se cuius imago est exprimit. to iest:  
Obráz iest podobienstwo / przykład y wykontarsetowá-  
nie / które tego w sobie / którego iest obráz wyraża. Albo:  
Imago est similitudo sic exemplar exprimens, y ab eo  
aliqua re differat. to iest: Obráz iest podobienstwo ták  
swoy exemplarz wyrażáiace / iżby przecie od niego czym  
róznilo. A trochę niżej tenże mówi / iż Obráz dla  
tego bywa / że człowiek rzeczy tych / które widziane bydy  
nie mogą / dobiagnąć wiadomości nie może / iż iest ciá-  
żem obciążony. ani widzieć rzeczy dáleko od siebie odla-  
czonych. á po Łácinie ták: Fiunt autem imagines, quo-  
res occultas aperiant, atq; indicent, namq; homines re-  
rum quæ sub aspectum non cadunt, nudam cognitio-  
nem non habent, quod animus corpore contegitur, nec  
earum quæ post ipsum sunt euenturæ, quæq; locorum  
interualo distant, &c. Dla tego tedy Obrázy wynálezio-  
ne / áby nam do rzeczy zákrytych wiadomości, iáto nieciá-  
żymis przewodnitkami były. Dla tey mieysca odległości  
Krolowi Edesenskiemu Agátárowi Krol wśpłitch  
Krolow Obráz swoy sam imprimowauşy daje, gdyż go  
posłany Malarz dla śliczności tráfić nie mógł. Ten  
zwyczaj y terazniészých czasów kwitnie.



Aż tak to wiele Heresiarchow y ich adherentow hál-  
lucinuje się / iż Obrázy z Cerkwie wyznacza / że prawi-  
nie można Obraz uczynić consequenter; y temu adora-  
tionem latriæ / lubo duliae oddawać. Tym takim spo-  
sobem odpowiedziałbym / gdyby się od uparte go chcieli  
bledu swego dać ná zbáwienną potierować drogę. Po-  
zwalam że nie można byłá Bezey uczynić / ináksze w stá-  
rym Zakonie náydowały się / iáko to Cherubiny ná Arce /  
iáko wąż miedziany / że Bózego nie było tá przyczyna /  
iż niewidomy y bezcielesny / á nádto żadney figurze nie  
podległy Bog / żadnego nie mógł też mieć podobieństwa  
uczynionego. A to się to zakázowało w przykazaniu :  
Non facies tibi sculptile vt adores illud. Nie uczynisz  
sobie rzezanego Obráza ábys go chwalił. A indziej: Nie  
uczynisz sobie podobieństwa tych rzeczy / ktore ná niebie ie-  
są wyso / y náziemi nisko / ábys je chwalił iáko Boga / gdyż  
tym nie jest . Lecz potym gdy z miłosierdzia swego  
Bóskiego Pan y Zbáwiciel náš Chrystus Jezus zstąpił  
burząc owce zgineley / gdy one dráchme náieść przyszedł /  
dla zbáwienia nášego / Człowiekiem się prawdziwym  
stał; śmierci zádkło podeptałszy Triumphator pow-  
stał; y wszedł w niebieskie kráiny. Te wszystkie prawdzi-  
we y istotne widząc ludzie rzeczy / cześcia je pismem dla  
uczonych / y tych ktorzy ná ten czas / iáko my teráznieyszy  
nie byliśmy / cześcia Málárskimi pedzlami dla tych wy-  
obrázili / ktorzy czytać nieumieia / y ten funst Xiega  
nieukow / iáko Alegipczytowie Hieroglifá swoje miáno-  
wali okrzęcili. Kto cześciuchno się przydáie / że oboyrá sta-  
nuludzie patrząc ná málowaną metę Chrystá P. (Quod  
sensibilia magis afficiant) rozpámietywáia sobie isto-  
tną metę / y padłszy / nie deski / ani sárby / ále tego / ponie-  
wáž Imaginis honor wedle S° Bázilego / in exemplar  
transit. to jest : Obrázowa cześć przechodzi ná samy

Deut : 4.

Exod : 20.

Luc : 15.

Xiega idio-  
tow Obrázy

Damasorati  
de imagin.

Vide De-  
cretum Sex-  
tae Synodi  
de hac re.

Lib: de Spi-  
ritu S. c. 18.

Czemu świe-  
te Ewánge-  
lie edtulemy  
w Cerkwi.

Dzieciow R:  
5. 15. y R:  
9. 12.

Damaf: Orat  
1. de Imag

exemplarz, do ktorego marelátia to malowanie śanu-  
ia: iáto owo gdy sie kto kłania przed Obrazem Tłasw:  
Panny, śanuje nie te wykonterfetowana effigiem, ale  
Błogosławioną Pannę samą, ktorey tá iest reprezentá-  
cya ná nie odnosi, albo dzielem, albo sposobnością, ál-  
bo mocą wśeláką pocziwóści pochvale. Cástuiemyś:  
Ewángelie, nie dla áxámitu, złotá, albo srebrá, ále  
dla tego, iż to cosmy styśeli z wiára przyniámiemy, y do  
kruie (co przodkowie nášy śábel dobyciem óswiad-  
czáli) śtać przy tym gotowismy. A dla tego sie w Cer-  
kwiách Wschodnich Chrystá Páná, Tłaswietśey Pán-  
ny, y innych ŚŚ. Bożych conterfety praśentuia.

Rzecz przez sie iawna, dowodu nie potrzebuie, iáto  
tá, że ludzki cien iest obrazem czlowieczym, y że ten wy-  
pedza pierielne lárwy y stráśydlá, ták iáto sam Świety  
człowiek; Ták cien Apostolski, y one chustki lubo pásy,  
te z mieysc, ktore obsiedli byli, wyganiáły choroby yzdra-  
wiały. ic. A temu cieniu, ták iáto y Obrazowi łáská  
dána to odprawowálá: tá bowiem gdy rzeczy z máte-  
riey bedacey przyda sie, óswieca ia, y tych ktorych repre-  
sentuie, y imie nosi, síty społecznica iest. Bo iestli łá-  
ski Bożey pełny iest ten, ktorego cien, ktorego Obraz re-  
feruie, wedle czástki wiáry záprawde y sam cien, y sam  
Obraz łáski pełny bedzie, iestli ten ofśiciey one przymie,  
y Obraz iego ofśiciey, iáto strumieni promyki swoje, ták  
on Cudá swoje wytaczać bedzie. A tá iest różnica, cze-  
mu ten á nie ow Obraz iest cudotwornieyszy.

Zárzuć kto, Gdy iednego Świetego Obrázy  
tákáż łáské przyieli iáto sam Świety, czemuż wśyst-  
kie nie są cudotworne? Odpowiádam: Lubo to Pan Bóg  
przez ten Obraz á nie ow Cudá czyni, iáto práni Bł-  
łámin, pociągnąć iedná tego moze niáry wielká sí-  
lá, y to spráwić, że tegoż y iednego Świetego po wielu  
mieyscách

miejscach conterfety cudowne bydz moga / á osobliwie  
 gdy ie Swięci ludzie / iáko to Swięty Łukasz / S. Mi-  
 łodem / y tym wiekow ninieyszch podobni pobożni lu-  
 dzie nam wysławia: W Monastery Pieczarskim Zi-  
 iowski / Obraz Nášw: Pánný cudotworny: takiz tey-  
 że Begárodzice w Zupiatyczách / y w Łasťách. ic. co o  
 tych toż y o drugich concluduie: Etnelá sie Zomorhoissá  
 tráin plešezá Pánskiego / y wstál krowetok iey: by y in-  
 šez súnie ztaž wiára y intentia rušylá / tožby spráwila  
 bylá / poniewáž niczego wierzacemu nie iest niepodo-  
 bnego. Wiára gory Swięci dzwigneli / wiára bez mie-  
 czá áwiat okróčili. Powiedz mi / gdy wota swoje kto di-  
 riguie do Swiętego / y peregrinácie długie odpráwuie  
 zpołuta / gdy przychodzi do teg° inž ktoemu przyrzekł /  
 y przez ktoego modły Pan to ábo owo spráwuie / izali  
 intercessia ie° me dlac sie przed Obrázem iego o co žada /  
 nie odniesie: Proši o syná swego Bázilego Abri-  
 kás y S° Mikoláia Archiepiskopá Mirrhy Obrázu /  
 álie Swięty wziawšy go od Amirrhy Sáráceniná w  
 godzinie Oycy stáwi / innym dobrodzieystwá inne sup-  
 plikuiacym dáruie: Proście / mowi Pan / y weźmiecie /  
 kólataycie y otworzono wam będzie: izaliž gdy dziecie  
 proši Oycá o rybe / da mu wežá: niež tak y Pan náš / tak  
 y Swięci iego. Bywa y to / že iednego S° Obraz ieden  
 cudotworny iest / drugi nie / czego tá przyczyna. Pier-  
 wsá / iz człowiek do tey ( poniewáž wedle Bellámina  
 do rzadkú Obrázew drožki odpráwuie my ) á nie do  
 owey Jecny ma mysl z wiára podniesiona. A tá druga:  
 iz osobliwe w tym sie Bože záwircia y podobanie / potrze-  
 bá / y sad przed ludzmi okryte / ktore iáko Swiętemu  
 Imieniowi iego lubo przez tego y owego S° Obraz  
 swiátu odkrywa.

Mowi y dáley tenže Swięty Dámás: Swięci gdy

Czemu nie  
 wszystkie  
 obrazy ie-  
 dnego S.  
 cudotworne.



Aug: cont:  
Vigilantiū  
Damasceus  
Lib: 4. Ort:  
Fid. c. 16.

Moga wśy  
stkie Cuda  
czynić na  
chwale Bo-  
ża y świe-  
tych jego  
wystawione  
obrazy, że  
nieczynia  
dółem wyży-  
racie.

żyli/ nápełnieni byli Duchem świętym/ y iák zcšli z plá-  
czliwego wygránia tego/ káslá Ducha świętego iest zá-  
wżę w ich dusiách/ w ciáslách/ grołách/ ná ich zná-  
tách y Obrázách/ po Látinie ták: Sancti & dum viue-  
rent, repleti erant Spiritu Sancto. & posteaquam de-  
cesserunt, gratia Sancti Spiritus semper inest eorum ani-  
mis atq; corporibus, in sepulchris, & signis, & imagi-  
nibus. &c. A kárze awietobliwie/ bóć mowi Święty  
Augustyn/ y tenże S. Dámás: Ciało już dawno pożyte/  
dawno pogrzebione (iáło od piaciū set lat y dáley Wypo-  
wie Święci Pieczárscy) żadnego cuda odpráwić nie  
może/ lubodla tey samey przyczyny/ że mocy oney żyja-  
cey nie ma w sobie więcej/ co iáwno widzieć w tru-  
pách dzisiejszych/ bá y przestłych; S. zász Reliquiæ  
błogosławionych Bózych zá pomocą łáski Bóżej cuda  
odpráwiają/ z kád poydzie zátym/ że w Catálogu zmar-  
tych bydz nie moga/ iż moc żyjaca w nich iest/ odiyety ży-  
wot zcśłym oddájaca/ y te náó nátürálne rzeczy lubo cu-  
dá operujaca: iáło kóści Helizenšowe. A niżej: Qua-  
re nonne magis ad pietatem pertinet id quod nos agi-  
mus, ut Christi & Sanctorum eius imagines, quæ Spiritu  
S. repletæ sunt effingamus. to iest: Dla czego iżaz wię-  
cey do pobożności to nie przynáleży/ co my czynimy/ gdy  
Chrystusa P. y Świętych iego Obrázy/ ktore Duchem s.  
nápełnione są conterfatuujemy. Rózne zász są dáry Ducha  
Świętego/ rózne subiecta, ktore onych párticipują/  
mniey iedne/ drugie więcej/ záczym poydzie/ że wśy stkie  
cudá czynić moga/ lecz nie iednákie tych obrázy ktorzy  
mniey przyieli/ mnieyże/ onych ktorzy więcej/ wietże.  
Rzekłem wśy stkie ále Święte/ gdyż te żadnego nie  
uczynia/ ktore żadney łáski Bóżej (iáło to są kúnstny  
rózne/ plugáwe/ smiechu godne) nie wzięły. Piše Hel-  
iádi wcześ y nástępcá ná Episkopia Świéte Bázilego/  
petym

potym gdy zmarł / pobożny mąż prawi stał przed obrazē  
 Św. Marii Panny; na którym y obraz sławnego Me-  
 czennika Chrystusowe<sup>o</sup> Merkuriusa był exprimowany /  
 stał zaśie modlać się / aby Apóstata on Julian z 6 miata  
 był znieiony: z którego obrazu nauczył sie tego / co zysać  
 sie miało. Widział abowiem Obraz Meczennicy / na  
 mały czas przyczarnieyby / y nie długo potym wlocznie  
 krwia y purpurowana trzymiaacy. Obraz Meczennika  
 świętego tu Chrystusowi Pánu áffekt / którego y sam  
 iáto gratiæ Spiritus Śácti był particeps, wielki represen-  
 tował / y cud niemáły oczernieniem sie y krwie plynie-  
 niem pokazał.

Św. Jan Złotousty z obrazu Św. Pawła  
 Apóstolá / iá nieby słowá / y iá wcieśne stykał / Preclus  
 Dozeń S<sup>o</sup> piśe. Czytelniká do żywota odsyłam. Zás s.  
 Ambrozy referuje / że widział tegoż S<sup>o</sup> Apóstolá Pá-  
 wla z Gerwaziusem y Protaziusem w jedno; á poznat  
 go z Obrazu onego / którego Św. Episkop rad uży-  
 wał. Z którego toż concluduje.

Dotego jeśli Pan ziemię y niebá Tworzyć / przez ká-  
 mienie / łeści y rozgi różne cuda administrował / iáto  
 czytam w Księgách wyścia synów Izraelskich / gdy w He-  
 liseuśu przez rozgę taką operował cudo; Heliseuś daw-  
 by rozgę swoie / y rzekby słuzebnikowi swemu: Idź /  
 y przez tę syná Sunámitidzię y strześ wdcery. Czy-  
 tam y dálej / iż rozga Pharaon był karány. Zásie Księgi  
 Madrosi Písarz: Benedictum est, inquit. lignū, per  
 quod salus comparatur. to jest: Błogosławione jest  
 drzewo / przez które sie dzieie zkalenie. Czemu  
 takim iáto sie enemu podobá sposobem przez á: Obrazy  
 czynić też nie może / może záprawde / á to dla tego / iż s.  
 Rezydemem byli Tudá s<sup>o</sup>. Mowi ól emiem: In ha-  
 bitabo in illis, ait Deus, & inambulabo, atq. ero illo-

S. Mercuri  
 Juliana z 6-  
 bua.

Apud Sur:  
 16. Iunii.

4. Reg: 4.  
 v. 32.  
 Exod: 7. 8.  
 14. 15. 18.

Sap: 14.

1. Cor: 6.

D. Basiliius.

Lib: 4.

c. 16.

rum Deus. to jest: Mieścić w nich bede/ mowi Bog/ y chodźć/ y bede ich Bogiem. R Swiety Páwel: Nescitis quod corpora vestra sint templum Spiritus S. qui inhabitat in vobis, Dominus autem Spiritus est. to jest: Niewiecie iż ciała wasze są Cerkwią Duchá swietego/ ktory mieřta w was/ Panzás jest Duch: Domzás ten malowaniem nam wystáwiony/ gdy my veneruiemy: záiřte Dom sam prawdziwy Duchá s. samego mowie řuge Bożego/ ktory jest exprimowany/ czcimy: ponie. waz częć obrazowa odnoři się do tego czyj iest obraz/ y kogo w sobie ma operuiace°/ to jest do honoru Duchá s° ktory w nim tak po rozłaczeniu/ iáko przedtý w sámych s. żyie: (quia Dominus non est Dominus mortuorum) Boć Pan nie jest Pánem umártych. Czemu y swiety Dámás: suffragium adiicit, mowiac: Verum hi in mortuorum numero minimè habendi sunt, ex quo enim ipsamet vita, ac vitæ autor inter mortuos ascriptus est, eos qui in spe resurrectionis fideq; erga eum diem extremum clausurunt, mortuos haud quaquam apellamus, qui enim mortuum corpus miracula edere queat. to jest: ale ci w liczbie umártych owęřki nie máia byđz/ od ktorego bowiem czásu sam żywot y żywota tworzec w Catálog umártych wpisány iest; tych ktorzy w náđziei żmártwychwřtánia y wierze ku niemu żmárli, żmárte. mi wřelákonie żowiemy: iáko ábowiem. ciało od duře odlaczone cudá wydawać moře? Oleiř swiety toczyć? dyabłow wypedzać? páralitików oczyřać? ic. Záiřte nie moře tylko to/ ktore żyie/ y przez teg° ktory w nim żyie. Hac gratia coadiuuáte Swięci tak sámi/ iáko reliquię ich/ cienie/ y obraży ich s. tym wiecey mega/ im wiecey dilexerunt, y im wiecey řářli. záte miłosć obiemá pozwolono. 3 c32° hoc idem cōcluditur quod in superioribus.

Żás. ktoby pierwszy wynalazł O braży/ ooskonale Do-

etc



ctor świety z Dámásku w Kiedze swey o Obrażiech trze  
ciey w te piſſe ſłowá : Ipſe Deus primus vnigenitum Fi-  
lium & Verbum ſuum genuit, imaginem ſuam viuam,  
naturalem, incommutabilem, figuram æternitatis ſuæ.  
Hominem præterea fecit ad imaginem & ſimilitudinē  
ſuam. Et Adam vidit Deum, & ſtrepitum pedum ipſius  
deambulantis poſt meridiem. & abſcondit ſe in Para-  
diſo, & Iacob vidit, & lućtatus eſt cū Deo. to ieſt :  
Sam Bog pierwſzy iednorodneg° Syná y Słowo ſwoie  
prodził / Obraz ſwoy żywy / náaturalny / nieodmienna ſi-  
gure wiecznoſci ſwoiey. Człowieká nádto uczynił ná  
Obraz y podobieńſtwo ſwoie. Adam widział Boga /  
y ſeieſt nog iego chodzacego po południu ſłyſzał / y zácho-  
wał ſie w Káin. Jákob też widział / y mocował ſie z  
Bogiem. y Mozyſz / y Dániel. ic. Bog teby ſam  
obrazy nálaſz pierwſzy.

# PARAGRAPH

## DZIEWIĄTY.

O tych, którzy nie wierzą Cudom Pieczęſkiego Monáſtyrą.

Czwale tych ludzi ſtudium, którzy w domách ſwych  
mieſzkáiac / to ſobie zá cel przełożyli / áby ſiebie co  
ſa wiedzieli : ci ábowiem ſa / qui linguam ſuam custo-  
diunt, & qui animam ſuam custodiunt. to ieſt : którzy  
ſtrzeżá ięzyká ſwego / y którzy duſze ſwoiey pilnuia. Já-  
koż owſeti błogoſłáwiony ieſt máż, który ſie nie potnáł  
w oſtách ſwoich / w tych bowiem reſtkowane ſa dobrá.

Trágány godnych owych ſádzę / którzy záwáſzy ſie /  
ab omni verbo iniquo non abſtinent. to ieſt : którzy od  
wſelátięgo ſłowá brzydkiego nie hámuia ſie / y których  
gardziel ieſt otwártym grobem. Jáſte tych przypodół áć  
Lámiam Gęſiodowy móge / tych trzy zá eſt átr.ia czećcia

Prou : 20.  
21.

Eccleſ : 14.  
v 22.  
Job 5.  
Pſal : 7. 11  
Iieſiodus in  
Theog.

Natalis

Comes My-

thol : lib: 7:

c. 12.

Iberiey / nie daleko od Hesperidow iáko tenże piše /  
y Natalis Comes syroce o nich prawi: mieściáiac  
iedno okotyłko miáły / ynie wzywały go / Iromie czá-  
su tego / ktorego z nich iedną wychodziła ná rynek / wi-  
dzieć coby się działo : drugie ślepemi záwše były.

Ták y či iedno oko máiac / wšyscy nim widzieć nie mó-  
ga / luboby chcieli / y niewiedza procz samego rynku y  
przetupet : daley / iáko to w S. Monásteru Pieczár-  
skim / co się zá Cudá / co zá Pánstich Stug dobrodziey-  
stwa dzieia / nie świadomi: ynie dżim / gdyż w domu zá-  
wáršy się / iednym okiem wšyctkiego doyrzec trudno /  
obcy coby się w cudzey chálupie działo / niewie.

Dawšy podobienstwu pokoy / śmieie to rzekne / iż či  
ludzie máiac oczy / nie widza / wšy nie słyša / co pochodzi  
ex mera malitia, inuidia & detractiōe, to iest / z wła-  
stney złości / zazdrości / y wymdwanía / ná ktore nárzekáiac  
Pán / Márie y si estrze Móyżeshowey y Aaronowi mówi :  
Quare ergo non timuistis detrahēre seruo meo Moyši;  
to iest: Czemuż tedy nie obawialiście się wtłoczyć stu-  
dze memu Móyżeshowi? Czemuż y teraz nie boi się drugi  
wymować slugom Bożym / y widzac ich cudá / nie przyzna-  
wać. Dziwny Pánie w świetych twoich / spraw to: Vt  
muta fiant labia dolosa, quæ loquuntur aduersus iustū  
iniquitatē. to iest: Niechay oniemieia wárgi zdraдлиwe /  
ktore mówia przeciwo świetemu / niesprawiedliwość;  
ponieważ prawdy znáć nie móga; ponieważ wiecéy zá-  
kocháli się w nieprawdzie / á niżeli w prawdzie / ktorey  
detráchula; á rzeczono: Cum detractoribus ne comisce-  
aris, quoniam repente confurget perditio eorum, &  
ruinam vtriusq; quis nouit? to iest: Z obmowcami nie  
miešay się; bo nátychmiast powstanie zátrácenie ich / á  
wpadek obu dwu kto wie? Lecz ma to Inuidia naturale,  
iż premitur rebus alt erius secundis. to iest: Dreczoná

bywa

Psal: 113:

v. 5. 6. 7.

Num: 12.

v. 9.

Psal: 10. 19.

Prou : 23.

Gen : 4. 8.

byma rzecz drugiego dobra : dla czego roszkazuje nam  
Parameiastes : Ne comedas cum homine inuido, &  
ne desideres cibos eius, quoniã in similitudine arioli &  
conectoris æstimat quod ignorat. to iest: Nie iedz z czło-  
wiekiem zazdrościwym / y nie prãgni potãrmow iego/  
poniewãz w podobieństwie wieńczã y wroźbitã to śãacnie  
czego niewie. Zazdrość powietrzonośne złe człowiekã  
w czãrtowśkã conditiã y w dyabłã bãrzo nieobuzdaneg-  
przemienia ; przez te śmierć na świat przyszłã / dla  
niey Abel zamordowãny / Dawid zabity / Chrystus iest  
otrzymany. Dobrze Mãcedonczyk Alexander rzekł o  
Kurciusã o tych : Zazdrościwi prãwi ludzie nie in śego  
nie sã iedno bicze swoje. Czegõ mu y Comicus nõ negat.

Sibi hostis ipsi redditur vir invidus,  
Hunc namq̃ mæror quem sibi accersit premit.

To iest :

Zazdrościwy iak Ajax sam siebie zdraca.

Nabytym boleem wicku swego nedziny straca.

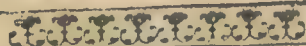
Te prozne mowy szczebieciuchow bydź sie ztad potã-  
za / gdy Trãctat Wtóry ; ktory o sãmych Pieczãrśkiey  
Swietey Lãwry Cudãch / zã lãśkã zbãwiicielã mego / y  
intercessyã toczẽ Swietych Oycow Pieczãrskich / zãraz  
poczynam dostãtecznie y wiernie / zachowanẽy wbystkie  
do tãkich rzeczy naleźności / iakõ to / kto ozdrowieny / na  
ktorym miejscu / iakõ / przy kim / ztad byl / co zã condi-  
tiew / tobie Prãwostawny Czytelniku podam / y in mundi  
theatro postãnowie. W tãiemney Inquisitiẽy swoiey  
nãwi nãzy szpiani iakõ dha / niech conterfet prawdy  
postãnowiwszy na swym Trybunale / zdãdza na śmierć /  
niech zãdzielnice śmierci obraziey releguia / sãmey nie  
zãgzeba / ani bytã ziemiẽ w ciemnowãzkim grobie  
przydławia ; boć gdy iã tlumia y pogrzebãia / wysoko sie



Pind: in  
Olym: Ode  
10. Col: 8.  
Ioan: 6. 1.

podnosi / y głowa niebios tyka / snadź aby Bogu z kto-  
rego bytność swoje wzięła na Nieprawdę ludzką / que-  
relle przelożyła / wynosi sie / lubo z tym iuż samym / kto-  
ry iest istotna prawda / zawszęgdę przebywała. Rzekł by  
tym ludziom: Czemuż zapalona y iasnie gorąca  
świece stánowicie pod pudłem raczey / a niżeli  
iako Mistrz nasz Chrystus Jezus wzy-  
w Lichtarzu; ale daley postępuje.





# TRACTAT WTORY,

## O SAMYCH CVDACH;

KTORE SIE W SWIĘTEY WIELKIEY Y CV-  
DOTWORNEY LAWRCZ MONASTYRA PIECZAR-  
SKIEGO KIIOWSKIEGO NA ROZNYCH MIEYSZACH  
ODPRAWOWAŁY, Y TERAZ NIEVSTAŁA.

POSWIĘCONY IMIENIOWI TEGOZ

*I AS: OSWIECONEGO PANA, PANA*

## HELIASZA XIAZĘCIA

NA CZETWERTNI SWATOPOŁKA

## CZETWERTENSKIEGO,

R. WOYSKA I. K. M. KWAR.

A

Práwosławnyym Wschodney Cerkwi posłusznym  
Roxolánom dla vciechy, żywotá popráwy, y chorob  
roznych vleczenia osobliwego.

w Typográphiey Pieczárskiey wyćisniony.

## C V D I.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 563.  
Die 3. Maij. mane.

Z ogniem THEODOZEGO gdy oświadcza zarząd.  
Coż mnieś nie Bożali w nas miłość rozżarza.

Psal: 88. 49.



Toryż jest człowiek który żyć będzie / a nie  
ogląda śmierci / rzekł kroluacy Prorok :  
a to chce nam pokazać / y na pamięć przy-  
wieść częstokrotne śmiercirozbitanie / oney  
to / ktora raz jest wyrokiem Bożym czło-  
wiekowi postanowiona / iżbyśmy stęrali

się dobrze zchodząc z życia tego. Zawsze straszna ta  
śmierci y sadu tramba brzmiała w uszach s<sup>o</sup> Patriarchi  
naszego THEODOZEGO Pieczárskiego / zawsze go do  
dobrych y Pánu Bogu miłych w Pieczárze ciała y dusze  
ćwiczeni / iakoby niakim bodźcem stimulowała / zawsze  
o niebieskich / przeżyżawszy ziemne marności myślić po-  
budzała / iakoz w tak ciężkim y twardym / iakie w Pie-  
czárze było / życiuli rzekne albo więzieniu wzięcie prze-  
býwając / przypędził do periodu życia swe<sup>o</sup> / dobry on w  
biegu swoim zawodzą / wybrany Chrystusow żołnierz /  
y pocztu Zakonnicego czuły przedwodziciel / y odniósł  
Borone zaśluzona z bedszy z swiatá tego / Roku y dnia  
mianowanych. Zostawił żal bráci nie mniejszy swietý  
Ociec po sobie / który łzami oświadczać wspomnieli  
sobie rozkazanie Thumena s<sup>o</sup> aby go zarazem grzebli po  
śmierci: wziawszy tedy s. Ciało iego z Celle / niesli je do  
Cerkwie / częstymi natrapić iac łez wodkami / a wedle  
zwyczáiu Zakonnego odprawiwszy nad nim Ceremonie  
pogrzebowi przyzwoite / gdy chce ziemi teyże z ktorey był  
wzięty / bryle gliny oddać / cicho y bez wiadomości ludz-

Do Tymot:  
R. 4. 7. 8.

Kicy/



kiey/ wychodząc tey ktorey záwsze Ociec s. biegał/ prozney  
 sławy/ álic obacza przez drzwi Certiewne ludzi prawo-  
 wiernych wielkie zebranie w przysionku Certiewnym/  
 ktore sie na pogrzeb s° T H B O D O Z E G O ( śnádź o tym  
 sam Pan im obwieścił/ chcąc to okazać/ iż iest mu wdzie-  
 czna śmierć swietego y wiernego iego; ponieważ Żaloni-  
 nicy nikomu o tym nie oznáymowali) zgromádziło/ dáli  
 przeto pogrzebowi pokoy/ á pomniac ná wtere przyla-  
 żanie swietego Patriárchy náše° nábożni bráčia. Tego  
 wieku y czasu (restował był swiety/ aby nikt nie wiedział  
 o Ciáku iego swietego pochowaniu) zanáci w Cer-  
 twi przy Reliquiách byli/ żáłośnie oczekiwáiac/ áżby  
 sie lud pospolity do swych rozśedł demow/ y esłáło sie  
 po godzinie/ że niebo obłokámi záczerńwşy sie/ deścz  
 spory wylało/ y ludzi rozpędziło. Ci odešli/ á słońce tu-  
 dzież tragi swoje sliźnie oświećile; Swięci zaś Wyco-  
 wie y Bráčia niesli Ciáło s°. do Pieczáry / ktora y po  
 dziśdzien Pieczára s° Theodoze° zowie sie/ y pogrzebli ie.

Teyże śmierci godziny wyiechan şy sobie wielce po-  
 bóżne Xiáże Swiátostaw ná pole/ y bedac nie dáleko  
 Monáстыrá stárego teraz / ná ten czas Pieczárskiego  
 obaczył sam ieden/ słup ognisty / ktory sie wziawşy  
 z Monáстыrá/ áż do Niebios przeciágnął: Rzecz do  
 swoich sług: Jáko mniemam y słup mie ten rczy/ dzieia  
 Swiety Ociec Theodozy od nas odchodzi / ponienáż  
 był dniem przedtym v niego / á widzac wielce ciężka ie-  
 go chorobe / ták o iego śmierci concludował: wśák e  
 tym sie ieścze nie kontentuiac/ á chcąc wiedziéc de storá-  
 le co by sie działo / posyla iednego z swoich Zolac w do  
 Pieczáry/ ktory toż obaczvşy co swietoblin y Xiáże re-  
 wiedział/ zwroćwşy sie przyniosł wieść o śmierci an ie-  
 tego: o tey oślyşawşy Xiáże Swiátostaw / plátał Oy-  
 cá swego w duchu/ y sługi Bożego odesłá.

Cud pier-  
 nşy.

Swiátostaw  
 w Kłiowie  
 pánuie, gdy  
 Xiáże stáw w  
 Polsce iest  
 w gnóny.  
 Cud drugi

Boláry táw  
 tych czásow  
 rádm Páno-  
 nie bżli.

Cud trzeci.

Trzy słupy  
ogniste.Cud czwar-  
ty.Cztery Epi-  
stopowieby-  
li.W Łace  
Duchowney  
c. 104.

Podobny Cud tymże okazał się. W osmnaście lat po śmierci z Pieczarytęj dalszy tegoż S<sup>o</sup> Oycá naszego Ciáło przeniesiono do Cerkwie Przechystey Panny Wspi-  
nia murowaney; gdy ábowiem odkopano Błogostáwio-  
nego Przodká naszego Reliquiæ / przede dniem / gdy do  
Jutrznie dzwoniło / pátrząc Oycowie ss. z dzisieysze<sup>o</sup>  
Monáстыrá Pieczárskiego ku Pieczárze tántey / olaczyli  
nád nią trzy słupy ogniste / tákimi własnje rozmálo-  
wane farbami / iákie się zdáda bydy w Teczy wypisáne /  
á gdy się im przypátruia / ruśa się one / y przyśdby nád  
Cerkiew Przebłogostáwionej Mátri Bożey / y długo  
nád nią postawşy / znikneli. Toż y w Wilnie sámym  
ludzie / ktorzy do południá ná łózkú tak iáko ia grzesiny  
nie gnuśnieli / obaczywşy zrozumieli / że przenosiá Re-  
liquiæ slugi Bożego. A gdy siedzieni przynil / lud wşy-  
stek z świecami y káżdým ná ákt ták świety przyspiał.

Tegoż dnia y tegoż czasu Święty Stephan Ihu-  
men Monáстыrá / ktory sam był erigował / widział u iel-  
kay przesłiczná zarżę nád táżę Pieczárę; ktora znákie być  
Przeniesienia meżnego y dobre<sup>o</sup> żołnierzá Chrystusowe-  
go wiedzac / pokrápił się y sam do tey Cerkmeniey / kto-  
ra ze cztermá Świetobliwcmi Episkopami / Wic-  
leb: Oycami Iumenami ná ożnymí Záclonitámi / co-  
stoyne mi Páczterámi / y ludzi zachyghrenem odpráni  
wşy / chwalił P. Bogá / ktory ták on iell iá świete swoje.

## PARÆNESIS.

Czytalem y Świętego Oycá Sophroniussa Pátriár-  
chy Hierosolimy / iáko gwiazdy okázaniem zalecona  
iést pobożność S<sup>o</sup> Tónná Archimándryty : Pátrzał  
mowi Święty Pátriárchá Theodozy Episkop Capitu-  
liády ná Cerkiew w nocy prz. z okno / á widzac Tónná  
fleczonego / obaczył nád głowá iego gwiazdę / swiádká

pewne.

Idem c. 6.

pewnego Opátstwiey tu Begu y Bożey tu Opátowi mi-  
 łości. W tegoż náyduie / gdy Brácia w Monástru Zie-  
 rykontskim zmarłego społbrátá chowali / iáť go nieść  
 z Celle poczełi áż do włożenia w grob gwiazdá náđ glo-  
 wa iego záw sie stała / á to swietobliwość iego opowia-  
 dáiac. Y Swietemu Ephremowi Bog slupem ogni-  
 stym S. Bázilego wstąpił : slupem lud Żydowski ná-  
 puścił / prowadzi / oświadczał tym samym miła sobie.  
 byđz te osoby / ktorey takie dobrodzieystwo czyni. Wdzie-  
 czynym byđz sobie y nášego Oycá S. Theodozego Pan  
 Bog tymże slupem ognistym / y innemi iáť w Cudzie  
 czytaś pokazał. O iáť tym życzł Prawosławny Czytel-  
 niku / áby kázdego Chrześcíanstiego Człowieká ( izby  
 żaden nie zginał ) dołreć swietobliwego żywota / y pe-  
 wney Bożey łáski znáć / lubo gwiazdá / lubo też slup  
 był / w tenżásby wádowała sie duśá moia w Pánu  
 moim / ktory stworzył Niebo y Ziemię / y rozumiem iz  
 to kázdego potka / ktory nie słucháć tylko ále y wykony-  
 wáć rozkazáni iego swietych bedzie. Pełni to Práw :  
 Czytel : pewnie tego sie godnym czego dziśieyszy náś  
 Swiety Pátriarchá dośkapil / stánieś.

## C V D II.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 490.

Sept : 19. w Piątek.

Idkážholwick nienawiść JHOR A zdraca.

Dobra Książęciu. bo sie w korone obraca.

NJe lubuia ludzie przewrotni w rzeczy dobrej / y do-  
 t. y prześladzáia pobożnym czesto. Widzieć to iá-  
 wnie miedzy dziśieyszym Książęciem y Wiecznikiem  
 Bliónskim Jherem / synem Olegowym / á Wnektem  
 Swátosławowym / y miedzy Bliónskimi Bolárami



( ktorzy gdy rzeczone Xiaże wystąpił chęć calumniar y  
 pánowaniu ná B' i owiz podsiękować / á oblec Mniški  
 przed sie bierze hábit / áby Pánu Bogu w nim wolny od  
 swiętych trudności wczesnie usłuszył ) z Cerkwie go  
 S' Theodora / w ktorey Liturgiey swiętey słuchał / y z  
 Monástrátego S' wywlełszy / wbiór Zakonny z Páná  
 swego / ktoremu táż wiele rázow przysięgáli / zdárliżná-  
 wet y ostatnia wlościennice zwolšsy / prowadzili go ná  
 wnezenie. Wielogłoweý tey z principalámi Boláry / be-  
 śkiey zábieży Xiaże Włodzimierz we wrotách ieszczé Mo-  
 nástryskich ; á zstęczyłszy z koniá / odzieie nágie° háta  
 swoia : do ktorego Włeczennik Swięty rzecze : Ah mity  
 moy Brácie / widzisz dokąd ci ludzie mie wioda. Tám  
 Włodzimierz rzecz uczyni mála do Pánow y do narodu  
 pospolitego / áby z żywotá nie odzieráli Brátá iego ; y  
 wprówadzi go do Dworu Mátki swoiey / lecz y támieli  
 go zábiiać : góźie w hárwertu tym dostało sie nie ráz  
 y Xiażeciú Włodzimierzowi. Pośilknie go Brát Mi-  
 cháel / y lud ná sobie / lub dobrze obczowány zátrzymuie ;  
 á tż czásem Włodzimierz Jhorá z domu Wátczyne° wy-  
 prowadzi / órżwi záwrze : y z nim ydźie dáley do Dwó-  
 ru Xiażeciá Włściśláwá / w ktorym obaczmyłszy go záin-  
 šeni mordercy / rzucili sie nani / á látwo wrotá wytłukłszy /  
 wzieni Jhorá. Ten gdy go okrutnie morduiá / wyrze-  
 cze : Pá nie w rece twoie oddáie duch moy : á zdáłszy y  
 te suknie / ktora go byl Brát Włodzimierz nákrýł / ná-  
 gramáli sie z Swięteg° / y Xiażecého ciátá iego : á że ie-  
 šsze trochá dychal / z Dworu Włściśláwoweý wlełi go  
 ná Dwór Xiażecy rzeczoný / y támi do konicá ( si licet  
 in parais exemplis gradibus uti, iáto Żydzí Chry-  
 stusá Páná ná Golgócie ukrzyżowáli ) zámródowali /  
 wlożyli potym ná dwie kólá / y záprówadzili wnezone  
 ciátó Swiętego z gory ná podole / y támi ná targowisku

ná wie.

ná nietſe porzuci wraganie; ale przychodząc Chrze-  
 ſćianie prądziwi / Snieta frem z Meczenniká ply-  
 nara trali ná wleczenie medoſtátkow ſweich. Dano wie-  
 dziec Xiażeciú Włodzimierzowi brátu Świętego / iż  
 ná ta: gemm plácu porzucenie ſa Reliquiæ Świętego  
 Jhora / dla czego reſtla zánaz Tysiáczniká / ten do za-  
 loycom przyiádkarſzy / rzecze: Jużecie Jhora zámor-  
 dowáli: wiecey nie zoſtáie / tylko ábyſmy po grzebli Ciá-  
 ło ſwiete; y zánieſli ie do Cerkwie S<sup>o</sup> Micháta Ar-  
 chányoła: tá m leżace wielim Cudem Pan byđź ſwie-  
 tym oſwiádczył / gdy wſyſtli ie ſwiece niebieſka reka zá-  
 palone zeſtály cáta noc / one oſwiecáiac / y ſpiewaniem  
 gornych Muſikántow / tudzież y weniámi przewdzie-  
 cznemi Cerkiew ſie nápełniká. Świátłość te ludzje po-  
 bliżſzy widzac w nocy ſpiewánie / y zapách czuiac z Cer-  
 kwie wychodzący / názáutiz onim Premieleb: Oycu  
 Metropolitowi Blimentowi oznaymili. Ten Cud y te  
 kaſke Boża nád Świetý Meczenniká ie wtáic káże. A gdy  
 ſie dobrze dzien Sobotni oſwiecił / zázwołal Metropo-  
 lit Ibumená Monáſtyrá S<sup>o</sup> Simeoná / w którym pié-  
 ſidowal / y w oczyiſtym Czernobium ( gdyż ten ſwietnie  
 wſtáwili byli Xiażetá / Świátostaw Dziad y Xiaże  
 Ołch Ociec Święty ) / Przodkami ſwemi polożyć koſci  
 ſwiete reſtázal / gdzie y teraz ſpráwiedliwego ſadu Bo-  
 żego z trzymoprzyſiężciami ſwemi czce i wa.

Czytaj wy-  
 mowa jakoby  
 com y Ne-  
 ſford.

## PARÆNESIS.

PAnie wyzwól duſze moie od wſt niepráwých / y od iezy-  
 rá zdrádliwego / mowi kroluiacy Prorok: á to ſnadź  
 áby go wiecey te wſtánie żywały / á iezyk żądlem iádu  
 ſwego nie wżadłat / ktory záoſtrzony iáko weźowy máiac  
 iád zmiłá pod nim chowáia. Práwoſta: Czytel: Kłiená.

Pſal: 119. 2.

Pſal: 139.

4.

Joarath: de  
animal: apud  
Vincen: lib:  
17. c. 54.

Skutki po-  
chlebcow.

Albert:  
Mag: ani-  
mal: lib: 24.

wieć rodzi potwarz / a tá gdy pocznie / powiia pochleb-  
stwo / to ludzie wielkie y rzeczy wysokie gubi.

Piśe Jorath orybie fasten rzeczoney / y prawi / iż tá  
żylac w morzu / gdy bierze w usta swoje stona wode / tu-  
dzież ia ostadza / ná ktorey stodość gdy sie pospieśaia  
drugie rybki / pożera ich. Żi prawdy nienawistnych (ia-  
kos w dzisieyszej sprawie widział) potwarcow y po-  
chlebcow stodość wżystkich wymiotła / wypędził / wy-  
gnał dobrych ludzi : śmiele rzekę z onym Niebezpie-  
nem w Toli / iż pobożnych nie máł tylko ná Cmynta-  
rzu ; boć Pánowie lubo przyiaciół / lubo namiestników /  
lubo Urzedników swoich stodość a łapaczrowátym sto-  
wam owierzywszy / pocziwych o hániebná nienawieć /  
wagnánie / lubo śmierć przypráwuiá. Strzeżcie sie tych  
Brytánników (rodzay ryby iest) Przetózeni dla Boga  
strzeżcie / boć gdy wam ci pochlebiá / czynia to / áby sie  
do was przybliżyli / przybliżywszy usługi swey nie bezpra-  
powolność pokazáli / zátý przystąpiwszy porwáli was / y  
ogniomí wieczne mu zá nieopátrzne sady y mordy wáśe  
poswiećili. Pánie wieczny / z Dawidem śwíetym y ia  
prośe / uwolni od wst potwarznych y nieprawych dusze  
moje / wyrwi ia od izeytká zdrádliwego / ktory záostrzo-  
ny iáko wężowymáiac iádo zmiłow pod nim chowáia.

## C V D III.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 522.

Bárz ścisto Swietych Kości ludźie prowadzili.

Idk bławaty rzucono, wnet przez odstapili.

W Tym Roku ziaćáli sie w iedno Kiazetá Ruskie /  
Włodzimierz Monomách syn Wsewolodom / Dawid  
Swiatostáwowicz / y Oleh brát iego : y urádzili z dre-  
wnianey Cerkwie w marowána / ktora zrobili ; przepro-

wadzić



wadzie Swiete Reliquia Bráci swoiey á Meczenni-  
kom Bożych/ HLIBA y BORISSA. Tedy oświecili wprzod  
Cerkiew te/ Miesiąca Maja / dnia iedenastego w So-  
bote: ná ktory poświęceniu był Metropolit Przeoswie-  
cony Ociec Nicephor ze czterma Episkopami / wiela  
Thumenow y Cleru Kiiowskiego swietobliwym zebrá-  
niem. A gdy odprawili poświęcenie/ obiad ziedli/ y we-  
dle potrzeby y Książcia Olehá w bogich y podróżnych do-  
brze pczęstowali w Sobote / w Niedziele ráno /  
obleršy sie ze wšystkim Duchowienstwem Przeoswie-  
cony wyžey rzeczony Metropolit/ w swiete odzienia swo-  
ie/ y swiece zapalimšy z Myrrha y Kádždilcem przyšli  
do Reliquiy S<sup>o</sup> Meczennika Książcia Kiiowskiego Bo-  
rissa / wzieni ie/ y ná woze položyli/ ktory nie woły ani  
konie/ ale sami Jasnie Oświecone Książetá Kiiowskie/  
y ich rádni Pánowie/ lub Bólárowie/ iáko ich támtych  
časow zwano / przywiazawšy powrozy prowadzili :  
y rekoma swemi wiešli : Wprzod šli Zakonnicy z swie-  
cami/ po nich Presbyterowie / po tych Wielebni Oycow-  
ie Thumenowie / zá temi Episkopowie przed sámym  
ciátem. Książetá záś drugie potremne z Dworzány  
swemi šli zá Ciátem swietym pomiedzy płoty: á iz by-  
ła droga po miedzy te ogrodzenia/ dla wielkiego mno-  
stwa národu bázro przyciásna/ nie mogli Mošcy Swie-  
tego spiešnie prowadzić/ oni ábowiem płoty łamiac  
wprzod šli/ y droge záštepowali/ cwi sie dotlać trun-  
ny prágnac/ wzajem ugniatáli: oni od wóstu wielkiego  
(ná ktory strách było pozrzec) omdlewáli / wpadáli / y  
nogami ludzi nie idacych / ale ná kštatt rzek płynacych  
podeptywáni. Temu chcac Książe Włodzimierz zabie-  
zeć/ rozkázal rzeżać złotogłowne opony / také bława-  
tne/ y rzucac ludziom / čistac potym kázal pieniadze/ á  
by gdy sie nád temi zabáwia/ łatwiey Bošci S<sup>o</sup> Bo-

Pobożność  
Książat Ru-  
skich.

Porzet Pro-  
stoty.

Jak šs M-  
há y Borissa  
Pradecšso-  
row I. O.

Książat  
Czetwer-  
teřskich Re-  
liquie pro-  
wadženo.  
Jak lud zá-  
báwiony. á  
Swieci do  
Cerkwie w-  
niešeni.

rissa

ríssa wprowadzili do Cerkwie: co sie y stało: a tá-  
 postawiwszy ie w poyárzodku Swiatnice Bożey / sli po  
 S° Xiażecia Glibá / y tákimże go sposobem przyprowá-  
 dzili / y przy Brácie postawili. Stał sie spor potym  
 miedzy brácia Włodzimirzem / Dawidem y Olehem /  
 gdzie tych sś. polozyć / Włodzimirz ábowiem chciał  
 postawić Meczennikow w samey Cerkwi / y Oltarzys  
 srebrny wrobić nád nimi; Dawid zaś y O leh chcieli  
 ich polozyć w tey Kaplicy / ktora umyślnie dla nich zmu-  
 rowána byla / ná prawey Cerkiewney stronie. W ten ich  
 swar wlozywşy sie bárzo naleźnie Przesówiecony wyżej  
 miánowany Ociec Metropolit / decidował miedzy ni-  
 mi áby rzucili losy; rzuczone te / pádły ná stronę Dawi-  
 dá y O lehá / y postanowione w Kaplicy (z ktorey ich pod  
 czás niebezpieśney wacátiey Báltiowskiey ~~Swięte Boże~~  
~~miłujac~~ ~~Włodzimirz~~ zábrała / y do swego Cárstwa w wio-  
 zła) wiele cudow nád choremi vzdawiaiac tych rozne  
 niedostátki y choroby odprawowali; ktorzy z wiára do  
 nich przychodzili. Odprawiwşy to przeniesienie Reli-  
 quiy Swiętych Xiażat / inni z Bolárami swemi rozia-  
 cháli sie. Włodzimirz zaś srebrne trunny Ciátom  
 Swiętym porobić kázal / y pozłócił ie / tákże y Kaplice  
 w ktorey legli złóciştym srebrem odział / ozdobił / y  
 okrył. Tráfiło sie przy tymże przenoszeniu / iż skóro bra-  
 no meźnych tych Chryśta Pá na Wyznawcow / zapách  
 piękny y wonia nigdy ná pláczliwym tym wygnánia ná-  
 řęgo padole nieślychána wkrázala sie; ktora ná sycony  
 Przesówiecony Ociec Metropolitá / áż dopiro że sa  
 Swięci Vgodnicy Boży poznal / y ich pochwaliwşy /  
 záwşę sie błogostáwionych Meczennikow  
 swietemu poruczał opátrzeniu.

Srebrne trü-  
 ny SŚ. Hli-  
 bá y Borisd.  
 y Kaplicá  
 srebrem zło-  
 ciştym obbi-  
 ća.

## PARÆNESIS.

P Jesse Suetonius / iż Caius Julius Cæsar / áby czasu swego umknął przed Egipczykami / ktorzy nań naste-  
pemali / podle brzegu Afrykańskiego / nie daleko od Ale-  
xandriey / rzucił się w morze / do swoich pospynał lewa  
ręka / prawa rękę trzymając / w zmiłach płaszczy nieśac.

Tłá brzegu życia tego wiele nas Juliuszew / czarnych  
nych Egipcjanów przesładuje / wiele swoichże przy-  
iacioli meczy / iáto o tym Páwel śniety prawi : Biáda  
od obcych / kęssa iednak wedle kroluacego Proroka :  
A ktemiem by mi był złorzeczysz nieprzyiaciel moy / wżdy  
bych był wytrwał / y by był ten ktory mie nie nawidział /  
przeciwko mnie wielkie rzeczy mówił / śnádż bych się był  
strył przed nim : ale gdy kłopot od swoich / gdy rciśł od  
kzebráciey / záledwie znosna / przecie iednak im ten cięż-  
by / tym wietśey v Pána Bogá korony przyczyna bywa.  
Zábliá Gerod Agryppá Janá Bápťiste / y Niebo mu  
otwiera : Janá Ewángeliste Cæsar Domitianus wy-  
gánia / y záslugi mu przywiesza. Poyrzy mi y ná dzi-  
śleyśzych Ruskich SS. Meczennikow Glibá y Borisá /  
od rodzonego swego Xiazecia Swátopolká pomordo-  
wáných / Swietych Reliquiy Przeniesienie : iák ie Pan  
y iákimi ozdabia Ciała ich niesprochniałościámi / prze-  
wodziecznemi západámi nád áie / Cudámi v slawia / y  
wienicem slawy nieustáiaco krolestwá korenúie. Pátrz  
Práwostawny Czytelniku / áby v bespiecznego reitu  
Swieci stáneli / iák krwia swoia záfarbowáli życia te-  
prety / áby wczesnie przez nie šťastliwi ku Swietey Prá-  
bábie sweiey Olze / y ku milemu rodzicowi swemu Bło-  
gostáwien : mu Włodzimierzowi ; á conádemýśtko / ku  
šťeszciú ostatniemu / Bogu mówie / ktorego się wiecznie

In vita Cæ-  
sari.

Do Korin:  
9. 26.  
Psal: 54. 13.

Matt: 14. 11.  
Suet: 6  
Eutr.



násycáia iuż stodości / koronowána sta / iáie iázo zwi-  
 cieży nawa przyplyneli : á wcz sie przez kłopoty / bá y  
 smierć sáma godzić do Oyczyzny swoiey / wkażáci Pan  
 wizerunk ná Bzryzu / ponowili ten Meczennicy / mla  
 plec Pánn y Białegłowy ścieżkę wtorowali / A pśio-  
 łowie przez rece podáli / żyj dobrze / iázożółwieki Pan  
 rozłaczyć sie z ciałem także / o tym sie nie paray / zla smierc  
 nie i st kora wprzeczil żywot dobry. Zátym ytu táńcy  
 sie czci y peśánowania / iáie Ciała Swietych dzisiey-  
 bych máia / y w wiecznych rádościach wciech / ktorych ciz  
 sie násycáia / wczestnikiem stánieś.

## C V D IV.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1594.  
 Aprilis 15. die.

Lub to náś grzech choroby ná nas pásmem wlecze;

Jednak tych wyjdzie. kto sie do Boga wóierze.

Ten Rok był piaty Archimándritstwa Pieczároki-  
 iowskiiego / Wielebnego Oycá Tlicephora Turá /  
 ktorego przyprowadzony był człowiek z Turowa ná imie  
 Samá / obiedwie oczy nienawisna máiac ślepota po-  
 mráczone / z dziecinnych ieścze pieluch / dote° y lewa no-  
 ge choroba ták skurczona / iż ież tyle ná śczudle do powin-  
 ności swey záżyć nie mogł. R ták w Pieczárskim iuż be-  
 dac Monástrynu / przywiedziony był wedle zwyczáiu do  
 Zákrystiana / ná ten czas Diákona Lueriusá / ktory zmarł  
 w Roku / tyśiac šestet trzydziestym siódmym / staruśká  
 pobożne° / y z kłanianié żadał w niego / áby mu wkazał dro-  
 ge / ktora patniac mogłby wzroku swego / y nożney cho-  
 roby wleczenie náleć. Ten záwiódł go do Grobu S<sup>o</sup>  
 Pátriárchy nášego Theodozjusá / w Cerkwi Swietey  
 Pieczárskiej ( iáto sie w delineátiey wyżšej tknelo ) be-  
 dacego.

Zmarł Li-  
 weri 1637.  
 R: dnia 12  
 Marea w  
 N edziele  
 godziny 15.

dać go. Tã m przyſzedſzy / przyſtoyne Grobowi S<sup>o</sup> cze.  
 ſtoſotrotnim ſie do twarzy ziemie poſkonnieniem uczyni-  
 wſzy uſhãnowanie / podał mu one przeſciãdło / ktore ſie  
 Reliquiy ſwitych ogãrnieniem ſwym / przedtym tyłã.  
 to / y teraz nã grobie leży / y przetrzeć żrzenice roſtazał.  
 Co gdy ſłepy uczynił ( Pãtrz Czytelniku nã wielkie mi-  
 łoſierdzie Oycã s.) zãraz otwarzãc iãl oczy / y z meſełem  
 w głoſ wolãć: Już Oyczenku widze. Tã co pãtrzac  
 Pãrãeccleſiãrch Diãkon Linerius / znomu poczał po-  
 ſkłonem do ziemie z tymże wzdrowionym Pãnu Bogu y  
 Swietemu Oycu Theodoziufowi wielce dziekowãć. Ale  
 y tu gdy ſie kłãnia / ieſzcze y druga wleczenia ſwego pro-  
 be bierze / ãbowiem nã mieyſcu przyciemnieyſzym / gdzie  
 to monumetum ieſt S<sup>o</sup> erigowane / pieniãdz znalazł y  
 temuż Pãrãeccleſiãrchowi oddał. Potym tymże prze-  
 ſciãdłem ſkurczona pociãrãiac noge / y tey wleczenie w  
 grobu S<sup>o</sup> znalazł / żbrow zoſtał / y wſtawſzy poſeðł / y  
 wypełniło ſie nã nim co nãpiſano: W ten czas ſkoczy  
 chromy iãko ieleni. Żã to dobrodziejſt wo niebieſtymi vle-  
 czony phãrmãcãmi / robota długa Monãſtyrowi powe-  
 tował / potym w pokoju oðſeðł do domu ſwego.

## PARÆNESIS.

Dobry pożyteł Swietobliwego pielgrzymowania  
 do miãróc SS. Aliouſtich / wzroku przywrócenie /  
 ktory oſobliwym nam ieſt wrodzẽ (iãko mowi Plato)  
 do poznãnia Bożego / ãbeniem pãtrzac nã te rzeczy  
 ſtworzone / obroty y roznoſc iãh ceniãderuiãc / do effecto-  
 rã iãh Boga myſli nãſze podnoſimy / czego gdy ſie nie roz-  
 wiazãnym powieki ſłopoty wẽzłẽm zãmiaza / widziec  
 nie moźna. Przyday ſe temi oczymã ſwiãtłoſc ( dziwne  
 Pãniẽ ſtworzenie ) z wciẽcha widzimy / ktore gdy odie-

zãko poży-  
 teczna do  
 mieyſc ſwie-  
 tych pere-  
 grindãtia.

S. Saphren:  
Patriarcha

c. 38.

Ican: 1.

te było Anástázjuszowi Cesarzowi; y w ciemnowazki  
grob żywego zaszadziło / i aby lamentował / czytał w  
Duchowney Łazie S<sup>o</sup> Oycá naszego Saphroniuszá Pa-  
triarch; Miastá Bożego w Rozdział trzynaśtym osmym /  
y przyszedł pieczy y pilnego wstawia / abyś tu te docze-  
śna światłość widzieć / y te opatrzyć godnym się stał:  
o ktorey Jan Świety Ewangelista w Rozdziale pier-  
wszym mówi: W nim był żywot / a żywot był ona świa-  
tłości ludzka; a ta światłość w ciemnościach świeci /  
ale tey ciemności nie ogarnęły; y oney się wiecznie z An-  
iśtami Cesarzá niebieskiego nasycał.

C V D V.

ROKV PO NARODZENIU PANSKIM, 1596.  
Die Maij 9.

Maś dość Krzyża, a po Krzyż ściągaś przecie reke.

Pierwsza wtorem czy chceś znieść, moy Liwery, mek?

Gdy się o tey Spárty ozdobe / ktora mi od Stárszego  
mego powierzona była / owżetki miał / y o tey niemi-  
nionaney prawdzie y sárbiány piękności myślić mi przy-  
šlo / eżby iedney śedłem do wyżey miánowane<sup>o</sup> Jero-  
diáoná Liweriusá Piátnickiego / abym młodsy od Stár-  
szego láty y Zákonem Oycá ná iáki się mógł pożytek du-  
chowny przysposobić: Wedle zwyczáiu tedy zákolátalem  
we drzwiczki Celle stárušká pobożnego / y modlitwe Za-  
konnicza: Pánie Jezu Chryste / Synu Boży / zmiłuy się  
ná dñami / odpráwilem: Rzecz potym Lábedziowa  
odziány śedziwóscia Oćiec: Amen. Jam wszedł / y po-  
zdrowiwszy go / o czym miałem o tym z nim disceptowa-  
ło się. Po wielu innych Duchownych sumnienia mego  
scrutiniách / powiedział mi te dobrze sequestrowáne slo-  
wa: Roku prawi y dnia miánowanego byłem párac-

clesiár.



cleśiárchem / y przyśedłē własnje ná to miysce w Swie-  
tey Cerkwi Wiecząjśkei / gdzie Presbyterowie po Com-  
muniey ośtá wypłukiwáia swoie / to porzadnie wy-  
stáwione y dziś ieśsze stoi ná swym miyscu / wiec-  
że wodá bezzembra / ták mur / iáko mol nieznáczny sumo  
gryzie: zá vrzedu mego grob pod tá wmywálnica / nielza  
wiedzieć ktoreg° z comitywy Swietych / zapadł sie y zá-  
wálil. Já Jerodiákon rozumieiac do powinności mey to  
należec / nitogo w ták wielkim rázie nie dokłádáiac sie /  
ni rádzac / wlaslem w grob / chcac wiedzieć coby w nim  
takowego znáydownáło sie / odrzuciłem ziemie / cegly wy-  
brałem / rum wyprzatnałem / y nálaźłem kłode debowa /  
w tey Reliquia: ákryte / ktorych głowá ma Mitra / lubo  
Infule / Perlámi oriańskimi nátykána / pierśi y rá-  
mioná oboiemáia po nie wielkim drewniánym krzyżyku;  
wbior ciáka wśystkiego / zwierchu Omofors pod tym Ry-  
za y Stichár przypasány pásem iedwabnym / przy ktorego  
koncách sa y kuta sy. Ótych trzech krzyżyków (práwi Oćiec)  
chciátem ná znát Swietobliwóści wziác ieden z lewego  
rámienia; po ktory y reke práwa ściagnálem / álic (mo-  
cy kóści y Ciáka Swietego) nátychmiáś dobrze mi ieká  
reka bolem krzyżowác sie / y nim wygrzeblém sie z  
ciemney y wazkiey tey gospody / ták ośtálá skurczona /  
iáko ná ten czás wśyscy ogladáli z Przenielebnym Dycē  
Eusephorem Turem: poniewáz śedłem záraz do niego  
iák do Archimándrytá / y oświadczyłē kárność swoie / pro-  
śac áby wstąpił do Cerkwie / y coby sie działo widziáł.  
Szedł Oćiec Archimándrytá / wśátżē wśedłszy w Cer-  
kiew / wielkim zdiety stráchem / áni miysce to / áni  
S° Episkopá (ktorym iź iest / plior stáncwi Episkop-  
skiemu náleżacy świadczy) Reliquia: widzieć mogł;  
wtym ośbedł. Já lepiák wielce zátráśowany y zátrwo-  
żony / czesáia jem sie wáżył odkryć grob Swietego / ácz

Pátrę podo-  
bney rzeźby  
3. Reg: 13.  
v. 4. & 5.

Dobrym intentem, cześćcia żem bázro łamanie wielkie  
 reſi cierpiał. Zamyśliłbyſie potym, zległam na grobie  
 Kieźny Łatianny wielkiego onego KONSTANTINA  
 Kieźcia Oſtroſkiego / Woiewody Trockiego / Żetmá.  
 ná náywyſſzego Wielk: Kieſtwa Lit: Staroſty Brá-  
 ſławſkiego y Winnickiego / Małzonki; ná ktorym gdy  
 zdrzymałem ſie dobrze; álić widzenie obacze: przydzie  
 człek ſtáteczny, y rzecze mi: Idź, á czyſtym y suchym pia-  
 ſkiem tego S° znowu, ktoreſ odkrył kości, zaktuy, niech  
 czekáia ták pokryte prawdziwego y ſtráſnego Sedziego/  
 y znowu iáko przedtym władnać reka bedzieſ. Drzymá.  
 nie mie tudzieſ opuſciło, do tych y owych rzuca ſie drzwi  
 Cerkiemnych, ktorem był przyſtoynie zámknął; ieſliby  
 kto nie otworzył, y nie wemknął ſie, lecz całé zámknio-  
 ne nálaźby, przyſzedtem do ſiebie, y náuczylem ſie, iż tá  
 wola ieſt S°. Ják tedy miły dzień roſpoſtárt władze  
 ſwoie, ſpuſciłem ſie z przykrych Pieczárſkich gór ná łáti  
 Dniepru nurtowátého z worem, wktóry ták wiele, iák  
 wiele ſily mi pozwaláły, chora reka piáſku wybornego/  
 y ſtonecznemi dobrze wyſuſzonego promieniami nágár-  
 nawſzy (ſnadź ieſzcze y támiá záyſtempek robota choc  
 niedoleźna kará) ná plecách ná teź znowu gory wyná-  
 ſiałem, y záyſtka Boża, á wola S° Episkopá dwa dni  
 ták poprácowawſzy, záſułem te oſtátna náſze dziedzine/  
 Swietego grube. W trzeci dzień záwołátem Mula-  
 rzow, áby te iák byłá przedtym znowu záſtlepili. To  
 ſpráwiwſzy, y pokłonow dwánáſcie ná grobie S° uczyni-  
 wſzy, zámienita folge z pierwſzego zdrowia przywro-  
 ceniem (co wſzyſcy widzieliſmy y żywego ieſzcze) otrzy-  
 małem. Z tey rozmowy Diákoná pobożnego náuczylem  
 ſie, nic nie czynić bez błogóſłáwieniſtwa Stárſzego, y  
 onemu we wſem bydz powolnym.

## P A R A E N E S I S.

**W** Jádomo to / iż posłuszeństwo pochodzi z ośńanowá-  
nia Stáršego; y to / że wśelkie dobro iáko iest dobro  
przez sie / aśtáie sie posłuszeństwem lepsze / dla te<sup>y</sup> y tobie  
ten znaczny pożytek Práwostawny Czytelniku wśázuiac  
nápomina cie / ábyś Przełożonych słuchał / ponieważ ká-  
żdy wedle dobrej ordinátiey náturey / y Bessiey / posłuszny  
swemu Stáršemu we wśyskim (opiecz dwu rzeczy:  
Pierwszą / iesliby przykazanie wietšey władze zákraczą-  
to : Druga / gdy mu w czym nie podlega / iáko w spad-  
kach sumnienia) powinien bydz / gdy rzeczy conditiei  
swoiey słusne przykázue ; boć posłuszeństwo troiátie  
iest : iedne nierozsadne / y w niesłusnych rzeczách posłu-  
sne ; Drugie / ktore posłuszał w tym do czego iest przywia-  
żane. Trzecie doskonále / ktore posłuszał we wśyskich sł-  
usnych y przyszłych rzeczách. W tym tedy gdy sie ob-  
rać zechceś / Chrystá Páná náśladować zezwoliś / ktory po-  
słusnym był aż do śmierci : y zá nim iáko sam rzekł : Tám  
gdzie ja iestem / chce ábyy slugá moy był / patruiac  
Broleśtwá Ciebieškiego doydzieś.

## C V D VI.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1598.

Páii w Cerkiew wśli, Liweri zd psy pokutnie.

Cześćciuchno zd winnego niewinny vetnie.

**Z** Niedziele ná Poniedziálek odpráwiwszy Páweczer-  
nice / álbo Complete / po dziennych modlách y pra-  
cách iedni z nabożnych Oycow y Bráci / śli śnem ná no-  
we przygotowác oślá swego ciáło rozumiem prace : du-  
dzy cáła noc Pánui Bogu sluzac / ná tego zárobić šczo-  
drobliwa káśke sobie. W tenże czás y nabożny Erodia-

Kon Li.

Paul : ad  
Rom : c. 13.  
v. 1. & 2.

Posłuszeń-  
stwo troia-  
kie.  
T. A.



ton Liueri z towarzyszem swym drugim brátem Jona  
 Paráecclesiárchowie / niezáménawšy Cerkwie świętey  
 ( ponieważ jeden ná drugie<sup>o</sup> spodziewał sie że záménal /  
 áno bywa / gđsie wiecey posługáczow / wiecey nie-  
 rzadu ) y drzwi Polutniowe od Trapezy otwárte zo-  
 stáwivšy / vspokoili sie. W nocy záraz pšwilká wbie-  
 gło do Cerkwi / y po tey / iáko temu zwierzeciú zwyczáy-  
 na nieprzystoynie biegáiac y šczekáiac iák w puskách /  
 zbudžili pilnego y czulego Domu Tlašw: Pánny štrožá /  
 Błogostáwionego Oycá Theodozego / y powstáć przy-  
 musi: ktory wstáwšy šedł w nocy do Celle Liueriušo-  
 wey / á nálažšy spiacego / tknie go Pástoralem y rzecze :  
 Tliebáczny człowiecze / y tákli to swoy vřząd odpráwu-  
 ieš / wstáñ á idž / wyprowadž psy z Cerkwie. Ošedł s.  
 Ociec / á Pánámar obrociwšy sie ná drugi bok z prace  
 rozespáły / zášnał znou / nie pomniac ná Błogostáwio-  
 nego Stárušřá nápominánie. Záleďwie wysłá chwila  
 mála / wiecey pšw wbiegło do teyže Cerkwie / y w oltarz  
 sámy wprowadžili sie / znou Bože<sup>o</sup> chrábrego Žolnieržá  
 do Paráecclesiáři starše<sup>o</sup> wypráwili / do ktore<sup>o</sup> wšedšy  
 y tež iáko y pierwey stowá powtorzywšy / dobra ná  
 grzbiecie Páterica nápisal mu łáćine / y ták áž zárazem  
 z šteránieť porwáwšy sie škoczyl iáko ielen / wypedžil  
 sobáki z Domu Božego / y ten iáko pierwey bywáło zá-  
 wárl. Znáti karánie swego názájutř wšyškíey nabo-  
 žney Bráci mily stárušřez ktorzy zostánowili sie byli  
 przed Cerkwiá Bogárodzice Pánny / po Jutřních mo-  
 dlitwách dla spraw Monáštřských / optánujac wystepet  
 swoy epowiádal / y vczyl áby wšeláti co mu zlecono  
 iešť w správie Cerkiewney pilnie y wiernie to odprá-  
 wował / boć kto leniwie y z nieuwaga dzieťo pániške  
 robi / przekletý iešť.

## PARÆNESIS.

W Szelatie nieczyste / aby nie wchodziło do światni-  
 ce Bożey przykazano / á co wietřa / sam Pan seleřy  
 sobie bicz z powrozá wybił przedáiacych / aby demu Bo-  
 žego / domu modlitwy / domem targe wym yřemránía  
 nie czynili kupy. Záchowuia to y dñis řydzí / záchowuia  
 ře rzecz iest řwíeta y Prawoslan ní Chizeř: S. Wřcho-  
 dñiey Apóstolřtey Cerkwie / w ktora nie brzydliege / á. o  
 ziemne niebo niewpuřcziia. Dezy borie Cánen oem-  
 dzieřiat osmy / ktory řř. Wycomie ná řořly Conciliu gene-  
 rálnym w Konřtántinopolu námewili y otuierdzili:  
 Wewnatrř Cerkwi bydle niech nie wchodzi / opřecz  
 pewnego przypádlu o ktory táníř / tedy y pírř: řtol y řář  
 to wwiódł / á byľby Clerikiem / niech ľedzie z řeřtoien-  
 řtwa řwego řzuceny / iestli ľáľkiem / pod exřommunike  
 niech podpada. Czytalem y Naturaliřty Pliniusa / ře  
 w řeřeřliwey Urábiey i. řt wyspá řzeczona imieniem  
 Sygáro / ná te nigdy dla ľáľteyř ántipátiey řři nie  
 wchodzi / á řnadř teyře řmierci obawiaľac řie / řtera  
 řřelátie zwierte řchodř / řterel y řřtápiło ná řnsule  
 Solis / bá y tey / řtera zneřt řřhátá wyspá řáľac.

Záprawde Praw: Czytel: wiára Chřiřtů řá řórá  
 iest ři řeřeřliwa Urátia / ná tey wyspá Sygore řerli w  
 řwíeta / do řterey lubo to y řřew řu řerřt řemen řh  
 nie puřcziamy: y řym řřyřřtemu řábreniaľ / řterzy řie  
 řyćiem řwym řřom řeřolnemi řřtáli / mľáľli řřmy / řri  
 communikowáć z nimi: ľeć řzeczone: nie dáyćie řwíe-  
 tego řřom. Řindřie / po řednym y řur řim ná řem ľeriu  
 opowiedř Cerkwi. gdy řie ná dřege řľe řwíetia / řie řa  
 řta admenřtia potieretáľ / řit tibi řicut æthnicus & pu-  
 blicanus: nie řći ľedzie ľáľo pegánin y mynřl. al. ř. ře.

Leuit:

Přy do Cer-  
kwie pu-  
řeř de řáľa  
kázano.Cřřtá řy-  
néd Gne-  
řwíet řř. y  
tám řáľa-  
kázano.Cřřtá řáľ  
řeméná.

Plin: ľb: 6.

c. 28.

Idem ľb: 6.

c. 23.

A řřř: řřřř:

animal: 1 ř.

c. 20.

4. Reg:9.

v. 10.

3. Reg:22.

v. 38.

Czytay ś.  
Isidora, lib:

14.

Ouid. lib:

3. Metam:

nić od nich / boć zámie cum malis peruertimur. ze złymi  
psuitemy się / abyśmy vitium ich contrahendo, gniemu  
Pańskiego na siebie nie náwekli / y od tychże psow ták  
ziedzeni nie byli / iáko Jezabel / iáko Acháb / ktorego  
psi krew lizáli / wedle Prorocstwa Zeliáská swietego.  
Práwostawny Czytelniku / iesli nie wstrzymaś się od  
chowánia psow / dzierz iákoć lubo / tylko ná miejscu ss.  
ich nie wprowadzay / á dzierz mocniejszy ch náde Lwy /  
iákie są Albáńskie / by cie czasu potrzeby od nieprzyjacie-  
lá twego obronili. Lay wielkich iesliś Pan mála intra-  
te máiacy / nie choway: pomni iż gdy Poetowie práwia-  
że Actæoná psi ziedli; mówia nie o samym / ále o do-  
brách iego / ktore iáť skoro rosproszył / táť skoro ziedziony  
iesteś. y háłirzá procz duże nie wártaś / twóci cie nie  
poznáia wiosnacy.

## C V D. VII.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 1603.

Dniá 21. Mieśiácá Máia. w Niedziele.

Przeczby rwał Niemiec noge Dworzanina nie d?

K przedśey zgubie nie dość dwu. trzeciej mu śnadź trzeba?

Aż mnie meczēniku y Zakonniku Pieczárski Theodorze  
świety / znowu niewstydliwy Książę Mściśław idzie  
świety y dawno w Chrystusie wspanie ciała członkowie  
tyránízować / ách mnie y więcej niż Mściśław / támten  
cie posłem dreczył / paleniem mordował / náłonec strzaly  
w pierśiach twych wwiezieniem zamordował / ten nie-  
perit Anatómistá po członkach cie (gdzieżecie rezbiera-  
nia y náuki spectatorowie Doktorzy?) rozбира; ten cie  
zmárłego (gdzieżes náć zmárłemi Tobiaszowe mło-  
sierożie) nieśczęsnymordercą wkręcaiac świety człon-  
ki twoje kátujesz ten grob (gdzieżes świety grobow po-

bano



ślanowanie / gdzie ślącucie przeciwko ich gwałtowni-  
towi? ) błogosławioney dusze twoiey roztąrgira.

Wskrzesz widze znowu Cinną Zanus / Ciemieć Chirurg  
Choragwie Je° Alci Pána Strusá ná tenczas do  
Mostwy; osłodzić Dmitrá Rostribe ná Pulnocnego  
Cárstvá Stolicy idacey / ten przywedrowawszy z miastá  
Bliowá do Monáстыrá Pieczárskiego / sedł zdrugimi do  
świeteý Pieczáry Błogosławionego Pátriárchy nášego  
ANTONIEGO, y trechá od innych pozostawszy / wtrecił  
wyżej mianowanemu świetemu noge: z tey wyszedłszy z  
tupem / do swego znowu ktore miał w Bliowie zwrocil  
się łogowiska: do tego przyśledłszy bez wiadomości gos-  
pódarskiej / y wśyśtkich / noge swietego záležyl ná polke.  
Wt ym czarnemi noc ciemna ziemię okryła strzydłami /  
y dzienna praca zmietczonych ludzi tu przyszłym tobo-  
tom śhem hártowála: alic gdy mile wśyścy záśneli /  
dom nápełnił się ognistey światłości / od cney polki / dro-  
dzacey / ocknieł się gospodyni / y wśrzed požogu bydl się  
mniemáiac / wśecznie wołać ná domowych / aby ia ráto-  
wali: porwali się wśyścy / y też światłość widzac w do-  
mu / rzucili się ná podworze widzieć / ztądby się té wśczal  
zapal / miedzy ktoremi y ten S°. speculator tákież wy-  
sedł / gdzie nic tu niebezpieczności nie obaczysz / we-  
šli znowu do izby / y żadney światłości nie widzieli.

Letce tedy te pierwiasłki Cudá vnázysz / znowu po-  
kładli się y spáli: Już do mieyscá tego Miesiac zbliżał  
się / ná ktorym polowe nocy czyni / alic znowu obudził się  
ieden z czeládzi / y obaczysz tákież tákie y pierwey świa-  
tło / błyskawicy podobne / ták że iáto y pierwey gospody-  
niey głośno záwołał / wypadna wśyścy znowu ná dwor /  
obydwa álupe ze wśech stron / bezpiecne obacza rzeczy /  
wnida w dom / gdzie że światła nie záśtáli / strách padł  
wielki ná nich / atoli roznie o tym disceptuiac / wli gli po-

Trzykroć  
cudowny  
ogień noge  
świeta oś-  
wieca.

wtore; trochą iedną poleżawszy / obacza áno od polki  
świátłość wielką wyszła / páni na ziemię / y Saul  
on zniemi persecutor; przyśedł w sie trochą gospodarz /  
po rstał / poyżrył na polce / y ná niewsiach z cztowicza /  
z stáwu swego gwałtem wylamánanoge obaczy / y tym  
wiecey wleknie sie. Ci zaś ktorzy opodal niego stáli / trze-  
źwili go / wtym świátłość wskapita / on odnżawszy / po-  
czął pilny opyt czynić / czyiaby y kto te noge tu przyniosł?

Jam to uczynił / rzecze Cerulik / y widze iáwnie żem  
zgrzeszył przed Bogiem / y tym iego Świetym / dla czego  
y to było objáwienie / y pocznie im porządkiem złości  
swoiey referowác dzieło / iáko przyśedł do Świetey Pie-  
czáry / iáko noge S. Theodorowi dla nátrzasánia y wra-  
gánia sie z Świetych Ruskich wietšego / miedzy Żare-  
tykami y inowiercami wrwał.

Nacó wrwał  
noge Nie-  
miec.

Bohdan Skoczko gospodarz z domowemi swemi o ty sty-  
śac od samého iścá / z przyszłowną pocztówostí y wśá-  
nowánien wzięawszy światełtoge / ná czystym y białym  
obrusiem nákrutym stole položyl / świece / pochodni / po-  
chodnie płomieniowi / płomieni zápalil wšytko oświe-  
caiacemu stóncu / y do dñiowey zorze mđlaci sie z domem  
swoim czuł. Zás iáko z Oceanu wyieźdźało ná Niebie-  
skie trągi mile stonice / y iásnego postánica przysiązdu swo-  
Jutrzeńke przedpostáło / gdy wskapily ciemności obto-  
ki / śedł do Ratuszá / y o tym wšytkim co sie działo / y iá-  
to widział / Rádnym Pánom Biłowskiem referował.

Ktorzy to slyśiac / tak Gospodarzá iáko y Ceruliká pyta-  
li / ieli by to mogli sammieniem y wezwánien Imienia  
Pániskiego confirmowác; Rzekł : Gotowismy. W ten  
tedy záraz poránek wzięawszy świete Reliquie ná ten  
czás przytomni Wielekni Oycowie Ihumenowie /  
Ignátius Nikolski / y Agáthon Męzyborski z Clerem  
Biłowskim / tu dzież Rádnemi Pány / y gminem pospol-

stwa /

stwą, prowadzili ie do Monastyra Pieczárskiego: Kto-  
rych Processya przeciągła z Duchownych wielu y Swie-  
clich zgromádzona: Wielebny w Bóże Ociec ELISEVS  
PLETENIECKI Archimándrita Pieczárski z Capitulá/  
y ze wszystkimi Zakonníkami/ z świecami/ kádźidlami/ y  
do tey ártiey należnemi Caremoníami potkal/ wziął  
Kloge swieta/ w Pieczáre wprowadził / y do commis-  
sury Ciála swego przyłożył (co y po dziańdzeniu widzimy)  
wielbiac y chwalać Páná / Ktory ták wielkimi Cudámi  
służebníkóm swóich Swietych Ruskich Herotiemu swiá-  
towi temu præsentytule/ y w ciemnych Pieczárách Kiiow-  
skich odpoczywáiaczych wśedzie mile oświeca. Ták te  
odpráwiono Processya do Pieczáry Swietych Oyców:  
Cerule zaś gożies przedłużsá poprowadził / ponie-  
wáz zginął niewidomie/ y lubo go bázro pilno towarzy-  
sę y czeladź jego wśedzie szukáli / nie náleżli. W wypet-  
nito się co rzekł Prorók: Zginelá pámiéć ich z humem.

Psal: 9.  
v. 8.

## PARÆNESIS.

Nálicieżsý rodzaj frzymdy iest áż do ostatniey ytey po-  
namierci przyść obelgi / iáká popadł Swiety Theo-  
dor Meczennik Pieczárski / yzniosł mile: ná Ktorego y  
ty Práwostawny Czytelniku pátrzac / cierpienia ten po-  
żytek bierz sobie / ábys we własnych frzymdách cierpli-  
wym był / gdyż rzecz tá iest ták chwały godná ; iákó owá  
nágány / gdy Kto obelgi Pániskie okiem niepobożności  
przenosi / Ktorych Wyznamcy y Meczennicy świeci nie  
cierpiac / Kwiá zapieczetowáli. Náucz się y tego / że me-  
czennistwo pochodzi z miłości Bóżej / y iest dzieło cnoty  
czworáctey mstwá / cierpliwóści / wiáry / miłości: y  
żtad to Meczenníkóm swietyóm odpiśczone wiele / że  
wiele ulubili / y nie paráiac się o żadnych tyránistwách

Chrisost: in  
Psal.

Chris: in  
Matth:

Meczennistwo



In Matt.

ciał swych / przez zabííanie przyjaciółami y bráćia sie Chrystusowi estáli. Wieś zásie kto przyaciół y bráci sie Chrystusowych tyká; sámego sie Pána tykáiac onego zel-żywością karmi. Tákonic / iesli chceś zwyciężyć y zem-ścić sie nád ozywca : milcz / y zholdowales go / y násy- paleś węgla goracego ná głowe iego. A iáko Złotousy święty mowi: śmiertelna žádateś mu ráne.

## C V D VIII.

ROKY PO NARODZENIV PANSKIM, 1597.  
Miesiácá Máia, Dniá 3.

Stal w krzesle THEODOZY, což iest z suadź Láciná  
Gnuśny wodzu tá twoie leniśwo podcina.

**W** Edle roczneyrewoluciey dzień ten / ktorego Święty Oćiec y Pátryarchá náš Theodozy / rozlaczywszy sie od Compániey Ciała swego / zápozwany stáwíl sie przed Areopág Niebieśki / przyśpiał : tego Wroczyślość / aby wedle przystoynego porzadku Chrześciáńskiego świętym Oycóm y nabožney bráci celebrować dopomogli / ziacháli sie Kiazetá / Pánowie / y wszyscy ktorzy w tráćie Kłiowśtim włości máia Ziemianie. A gdy znát poczatku naboženíśwá dzwonieniem uczyniono / Wielebny Oćiec Nicephor Tur Archimándrita y sam omieśkal íść do Cerkwie / y drugich rozmowámi swemi zátrzymál. W Cerkwi wedle zwyczáiu Páráecclesiárch Isáki Bo-ristowicz (potym Episkop Lucki y dziś žyiacy) z drugim Erodiaconem ná mieyscu Archimándriczym obaczywszy Mežá pobožné y świetobliwego Žákonu nášego odzia- nego hábitem / ná twarzy bládego / z czarná rusáwego / brodynie bárzo przećiagle / rozumiał byđ Archimán- drita / sedł do niego / poťkon uczynil / reke pocałowawšy wzial blagostáwieníśwo. Máž zás ten wšystra noc w

Erześle

frześle Archimándryczym / iáto modlacy sie stoiaacy bázro  
 byl podobny Obrazowi S<sup>o</sup> Theodozego / poczał powto-  
 re Prodiáton ná Polieleosy dziewiatey Piesni kádzic /  
 y powtore błogosłáwíl go Swiety. Przy kóncu nabo-  
 ženstwa / gdy Chwalcie Pánda ná wysokości zászpiewano / przy-  
 sedł W: O: Archimándryt Nicephor z Ksiázety y Panie  
 ty do Cerkwie: záztrwozył sie bázro y rzekł: Jesli dopiero Ar-  
 chimándryt przychodzi / któż byl cála noc w trzesle czu-  
 iacy: od ktoregom błogosłáwíl sie; á pozrzamšy nie  
 obaczyl iuż wiecey oney osoby. Zá zrzadzenie Pánskím  
 zrozumial / iż byl sam Swiety Ociec Theodozy / pilny  
 Archimándryt y Pásterz rozumnego stáda swego / zá  
 ktore sie ystáwicznie do Pána Boga modlámi swemi  
 wkłáda; od niego nigdy nie odstepuie. Po odpráwie-  
 niu Jutrznie / miánowany Párecclesiárch tym obia-  
 wienie y widzenie to powiedzial porzadkiem w Celli W:  
 Ocu Archimándrytowi / iáť im sie działo. Tákich rzeczy  
 słysząc istotná relátia / iágoty swe obštemi pokrapiaiac  
 Stárušet łzami / rzecze: Mnie to dziatki mile mnie ná-  
 pomnienie / mnie náuka / mnie ćwiczenie / abym Stár-  
 šy wprzód innych w Cerkwi y Cerkiewney (pátrście Prá-  
 taci) náydował sie powinności / y do wšego dobrego  
 Bráci Swietey byl wodzem. y odtad znáczná uczynil  
 w życiu Archimándryt poprámę / wyrzekł sie lenistwa /  
 w trzewey zázochał sie czułości / światowe obrzydził so-  
 bie zabáwy; wluł lekki ciężar / y stódkie iárzmo Pán-  
 sie / wiodące ná záztrácenie bite y syrokie pušcił gošcin-  
 ce / ciernista / kámienista / przykra / y wáziúchna do dzie-  
 dziny wiecznie miley obráť ściępte / ktora došcił tego /  
 ktorego wluł ná dušá iego.

Nikon s. wi-  
 dzi Osta sto-  
 iacego ná-  
 zhumeno-  
 wym miey-  
 scu. Roku  
 6582. który  
 gnušność y  
 lenistwo zna-  
 czył. Nestor

Co Stáršy  
 powinien.

## PARÆNESIS.

**Z** Tak co do pożytku twego ten Práwost: Czytel: miewy/  
 Zabyś zámwse gotowy do usługi Bożey był / y Oliwy  
 do łagánca twego nie śedł szukać wten czas / wktory  
 przydzie oblubieniec / y wziańsypieć mądrych Pánie-  
 nek / ciebie z odestymi kupować tłuścóci za drzwiami  
 nie zostáwił / y nie rzekł / nie wiem cie. A nierozumiesz  
 że czuć Zakonnikom y Duchownym tylko samym przy-  
 słusza / y tobie należy / ponieważ procz ożenienia / y od po-  
 kármow sie niektorych wstrzymánia ; toż Chrześcianin  
 każdy / co dobry Zakonnik wypełnić jest powinien. Nie-  
 zaśypiaj tedy o zbáwieniu twoim / gdyż nie wiesz kiedy  
 Pan domu przydzie / pozno / czyli w połnocy ? álboli ná-  
 kúrách / lubo też ná świtaniu / aby kiedy przydzie niená-  
 lażł cie śpiacego / nie zaśypiaj mowię y bądź gotowy /  
 ábowiem ktorey nie spodziewaś sie godziny / Sm czło-  
 wieczy przydzie / y zaprowadzi cie nieospálego z soba ná-  
 wieczne duśe twey wesele ; zaś iżeli zaśpiś / pielcielny  
 Epaminondas nieczuiaćo cie o zbáwieniu swý nálażsý /  
 mieczem przebie / y rzecze z śmiechem ku drugim / iáto  
 gon nálażł táżiego zostáwicie.

Mat: 13.

Luc: 13.

Bruf: lib:

6. c. 8.

Epam: He-  
tman The-  
báński.

## C V D IX.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 1615.

Został w Cerkwi. iam mniemał / że sie modlić będzie .

Ano złodziey złodziej sła y w Cerkwi pieśń giedzie.

Nie wyszcy  
dla nabożeń-  
stwa piel-  
grzymia.

**T** Aby sie właśnie ten osukał / ktoryby rozumiał że  
 wyszcy y patniacy ná Odpust do miejsc Świątych /  
 dla folgi grzechow swych te drogę odpráwua / iáko on /  
 ktoryby mniemał / iż ná iármáru tylko sa kupuacy y

przedá-



przedáiacy: ponieważ tám naydzie sie y inálszych rodzaj  
ludzi / tych rozumiem osobliwie / do których násmolo-  
nych ráz rzecz lgnie każda / iáko to iásnie w dzisieyszym  
wielkim y sławnym Cudzie pokáże.

Roku miánowanego / Iwán z Szklowá Miásta  
Białoruskiego / w zupanie ciemnozielonym / ná Odpust  
do Swietey y Cudetworney Láwy Pieczárskiej / ná  
dzień Tlasw: Pánny Wniebowzięcia przyšedł / gđzie  
odpráwiwszy swieta wroczyšć; tydzień potym został  
w Monáстыru / máło co postuguiac / á wiecey pogody  
y czasu do wypełnienia Bogu mierzkiego zámystu swe-  
o wpátruiać. Z Soboty tedy ná Niedziele / po odpráwie  
wieczornego nabożeństwa / ná Páweczernicy został w  
Cerkwi pod schodkami; zmyśliwszy sobie ciężka choroba /  
pod temi to / ktoremi ida ná Chor y Poláte: gđzie leża-  
cego nie postrzegšy Párácclesiárchowie / Pántráti y  
Ióaná / zámkneli: on o trzeciej wyszł z swego łogowi-  
ska / siadł w láwkách Brátnich / á wysłuchawšy że ná  
Monáстыru cicho / puści sie do Obrázá Tlasw: Pánny /  
y ściagnawšy reke / te chce odbierać / ktorych nie nádał  
fleynoty; ná co gdy sie meży / y gwałtem ku Obrázowi  
sie przybliża / áli moc y siła Przeczyšćey Bogarodzice áz  
zá ámbon rzuci bezbożniká; gđzie poleżawšy rzecze: dá-  
remny to postrách y przywidzenie; á ták znówu do tegoż  
zmierzy obrázá; lecz znówu iešćce dálej ciśniony padšy  
dobrze wythnal drapieżnozlodzieyskiej śmiáćci / toż  
y trzeci ráz gwałtem pháiac sie do Swietey Icony  
odniošł co y pierwey. Wstaie petym / y mówi: sly to  
Obráz / y idzie minawšy go do Offertorium / tám swie-  
ce zápal / srebrne czárki wzmie / y pueci sie dla łupu  
obšitšego do Oltarzá wielkiego; idacemu / zaydzie dro-  
ge šedziwy y Swietobliwie poważny Stárušet ieden /  
y rzecze: A ktoż cie tákowym Pánámarem o człowiecze

Trey razy  
głedził  
Obráz Naś.  
Pánny od-  
rzucił.

posłanowił / który iáko ślepe ciem / tłuśc się pęrecy /  
 przywde Rodzicielce Pána nášego y zbávníciá Chry-  
 stusa Jezusa / y nam wbyłim / i y Swietý Obraz przé-  
 stoy / y ozdoby łupiac czynił : A tożcie Iconoclásto 30  
 brázmámi walczyc informowal : kto wyial / wámiaci twy  
 wiecznie zá tákie wystepli potepienia : Táte Swietý  
 trzy osoby ( iáko z słow potym iego y powiesci došlo / sam  
 byl Swietý Throdoy ) słoná / wedle ogniská stbiac  
 wzdrygnie sie / Swietý wstapi : á tym czasem dzwief  
 sie uczyni w Oltarzu S° Archányoká Michiá / táf  
 własnje / iáto gdy owolito lánuchem o mur tluć /  
 który gd y zágrymial náds wietořradzca / ten z stráchu  
 padl / umárkemu podobny : podla tegož ogniská / po-  
 dle ktorego skal y głowá ná prz tráfil. Otworza w tym  
 Certiew do Jutrznie Párácclesiárchonie / Páncráti  
 pocznje bláhowisiłi / Joáná záś przydzie świece zápa-  
 lić / y nie spodziewáiac sie niczego tákowego / padl przez  
 zlodziejá / a strwożywszy sie bárzo záwłak ná towárzy-  
 šá ; przydzie ten / podyma człowieká / srebro z záná-  
 drá wybiora / y táká raz wderżywszy go / w tu me wśádzá  
 ázby dzień byl : gdy rozświtáło do Archimándrytá ná  
 ten czas Wielebne° : Oycá IBLISEIA PLETENIE-  
 KIEGO záprowádza ; ten o wšyřkim coby się z nim  
 díalo wypytuje ; on tym porzadkiem rzecz / ktery  
 sie nápisáta wšyř referowal / przydan by to przed Spo-  
 uřiednitím : pieć Certwi wyřadkem práwi / á tu ná  
 potute przylieđlem / gdzie mie zriodł dyabel. y to po-  
 wiedzial / iż nie miał wšyřstkiey Icony obieráć z deřát-  
 ku icy / lecz jedne štuke wśáć dia tego / áby te z pienie-  
 żywšy / miał záczym do dólupy swey ( gdyž y iednego  
 báliřzá inž nie miałem ) záwendrowáć.

Á lub to zá swoy grzecháány byl od Tásw : Pán:  
 przecie rořkázal go W. Oćiec Archimándrytá želázami  
 řpetáć / y w Wásilkowie Mhářteczu Mhářteřkim

Ex hunc  
 tunc  
 kuta sch  
 aha

roć robotę publiczną odprawić: ale on zbieray kądąny  
do domu nie wydzierżaway pokuty pospieszył / w którym  
po czasie nie długim zmarł.

## PARÆNESIS.

**K**radzież / iest potajemne cudzey rzeczy bez woli czy-  
tą iest wzięcie / tã czworako stać sie: Gdy cudze po-  
tajemnie bierzemy / gdy odeymuiemy gwałtem / gdy za-  
służonego nie płacimy / gdy w kupiach fałsz czynimy. Zás  
iaby sie nágradzałá ludziorz długimi rełami / wybrá-  
ne naczynie opisuię: Fures regnum Dei non possidebūt:  
to iest: Złodzieie Królestwa Bożego nie odziedziczą:  
ponieważ nád wola possisorá biorac krzywdzą owego / y  
Przykazanie Pánstie gwałca. Non furtum facies. to  
iest: Krásć nie będziesz. Wicze y złodzieystwo rozne /  
iedne nie zasługuie śmierci: zás drugie tey podpada / oso-  
bliwie światokradztwo / kradzież pospolitey rzeczy: lu-  
dzi chwyćanie y przedawanie. Ztad bierz sobie to zá po-  
zytek Práw: Czytel: ná swoy pozytek nie bráć pożytkom  
Cerkiewnych / boć te tym służa / ktorzy Oltarzowi słu-  
żą / ci ábowiem sadu powinni beda / ktorzy daremnie  
wioset y dobr Cerkiewnych / excludowawşy Zakonników  
żázywáia / iakoby meré im światobliwi Fundatorowie  
nádáli / záissetym ci conferowali / ktorzy Pána Boga  
wstáwicznie zá nich proszą / co czynia Zakonnicy sami:  
Záczym minawşy tych herşeniow / im przysłuśáia. Ci  
zás ktorzy ie im dáia / niech sobie to dobrze rumi-  
nuia / co mowi Świety Hieronim: Rzeczy  
y bogich dáć nieubogim / iest część  
światokradztwa.

Kradzież  
czworako -  
bywa.

1. Cor: 6.  
v. 10.

Exod: 2.

v. 15.

Leuit: 19.

v. 11.

Prover: 3.

Præcepto

hoc omne

Sacrilegium

et rapina

prohibetur.

Lomb lib:

3. dist: 37.

Hier: Epif:

6. c. 4.



## C V D X.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1616.

Iun: 15. w Piątek.

Gdy egięś że z Pieczary wdzięczna wonność wśchodzi,

Wiedź iż tą łaką Świetę z kwieciem zapach rodzi.

T. A. 4.  
d: qu. 2. art:  
1. qu. 4. 6.

**R**ozumieia wysokołotni Theologowie o Ciałach Świetych, że w tych w naywyższym stopniu wśe-  
lako wonia znaydować się będzie, y tak iż od smysłu mie-  
dzy zapachami y woniami discernuiacego łatwo bázro  
poznać y przyiać się może, bez wytchnienia się lubo ewa-  
poratíey. To zdanie ich iáwnie się dziśieyszym Cudem  
confirmuie, ktore opowiedzieli pielgrzymuiac roku ni-  
nieyszego do Mieysca świetego, Hierusalem nowego:  
Monástrg, mowie Kłowopieczárskiego, Wielebny  
Presbyter Piotr Micháylowicz, przy Certwi Narodze-  
nia Páńskiego, y Theodor Kucewicz z Miásta rzeczo-  
ne<sup>o</sup> Kámienniec Litewski. Ci że z wielkim sercá skruśenie  
(którym Pan wedle Psálmisty nigdy nie wżgardza) pa-  
tnowali do Mieysca Świetego, y z wiara niechwieia-  
ca się, lepszá cząstke z Márya obráli sobie, żywot  
mowie wważaiacy, niżeli czyniacy; wiele też zarobili:  
ponieważ táż w tey mierze łaská Páńska potażala się tý-  
lako y támtę; bo owey rzeczone: Márya zaś się dobra cza-  
stke obrála sobie, tak śiedzieć przy nogách Chrystusa  
Pána, y zbawienie przynoszącey náuki iego słuchác; iáko  
Páwel świetý przy nogách Gámálielowych, owych zaś  
gdy Bóże dziecko obráli sobie, y błogostawionych slug iego  
nie oblenili się błogostawione náwiedzić ciáło, poslu-  
chać náuki y słow Páńskich; tudzież y stać światości Bo-  
żych ucześnikami póspiechyli się: niewypowiedzianie  
wdzięczny zapach ięszce gdy byli ná polu idac z Lybedzi

(Lybedz)

*unia Chry-  
stusowa  
w Hierusalem  
rodzi się  
le Hierusalem.*

*Psalm: 50.  
v. 19.*

*umi schy-  
poch.*

( Lybedź iest wroczyſko ćwierć mile od Xiłowa; tak rzeczono od Siostry Ściętowej / Xiłowej / y Korewowej Lebedy ) y gdy ieſzcze niedoſpieli do Monáſtyrą S<sup>o</sup> Miłoiáá Puſtyńne<sup>o</sup> / iákoby od nieiákich áromat wſelákie áwiat á tego áromáty przewyſſáiacych od Certwie Pieczárſkiej / y od ſámych ſs. Pieczar zálećiał / zálećiawſzy mi le wćieſzył / wćieſzywſzy poſpiech predki ſporzadzil. Jákoż y nie dziw / boć ogród ten S. mowie Pieczáry / y błogóſtáwione Ciáá áromatá przedrogié / gdy on Auſter (wiátr to iest Południowy o ktory w Pieſniách Pieſni Krol mádry piſe : W ſtán wietrze pulnoeny. d przýdzi wietrze południá, przewiey ogród moy. d niech plyná wonnoſci iego. ) Duch á. ob. wiáł / czegoż inne<sup>o</sup> / tylko woniey y zápáchu przewdzié. cne<sup>o</sup> że miał owoc przynieſć ſpodziéwáć ſie było. Mowi Błogóſtáwiony Apoſtol z Társu: Chriſti bonus odor ſumus alijs in vitam. to iest: Dobra wonnoſćá ieſteſmy Chryſtuſowa innym do żywotá. Toż iá z káżdym pobożnym rzec moze : Dobry Chryſtuſow zápách ſá Świeći Oycomienáſzy Pieczárſcy / ktorych przewdziéczná wonnoſć áyrokó rozniózſzy ſie do oney przedwieczney wonnoſci Pána Boga / ná ktorego yngwentow wonie bieć mamy wſſyſcy / áwietobliwych ludzi prowadzi .

Clá ten to zápách yngwentow tych poſpieſſáiac miánowány Presbyter / z Diáceſanem ſwoim wſedł do Certwie Przeczyſtey Páńny / w ktorey iákoby ſie z wćiecha pieſnie przed máieſtatem Bożym woniáiacemi oblać tázámi Wieleb: Oćiec Ihuſen Monáſtyrą Świetej Troy. ce HYEARION WOCKIEWICZ TWOROWSKI, ( kto remu potym y ſumnienia ſwe powierzyli ) y widziáł / y widzáł : temiz okropil iágody ſwoie / pátrzac ná ich nábożne przez cáłá Pánáchide y Páweczernice do Pána ſwego wzdychánie ; pátrzac ná zdroy wodki oney ; ktora gládzi grzechy / y ſtodkiey Ciáł ſwietych woniey wćieſniámi náá czyni. ]

*Wielki  
Sobór  
Kaj*

Pieſni nad  
Pieſ: R. 4.  
v. 16.

2. Cor : 2.  
v. 15.  
Apoſtol z  
Társu Pd-  
wel S.

Pieſni nad  
pieſnidmi  
R. 1. v. 2. 9  
3.

## PARÆNESIS.

Mat: R. 26.  
v. 6. & 7.

Qui bene  
semper olet.  
non bene sem-  
per olet.  
Rumieni-  
sta & piżmá-  
ni co pokry-  
wdia.  
Ktorasie ru-  
mieni, niech  
wydziedzi-  
goná beżcie  
Annibal  
czoskiem  
śmierdzac  
stráśny Sci-  
pionowi.

**M**attsey Świety Ewangelista zmiante o nieiákieyś  
białey głowie czyniac/ mowi. Gdy Jesus był w  
Bethániey w domu Simona tředowátého/ przystąpiłá  
do niego niewiásta máiaca stoiet Alábastrowey máści  
bárzo kóstawney/ y wylála iá ná głowe ieg° gdy siedział  
o stole. Pátrz gdié zapáhu sie wdzieczność wzbilá/  
że y tego który przyszedł był niepráwosci náşe zniesć/  
tknelá sie głowy; lubo on nie tá ále pobożnoécia/ z kto-  
rey to pochodziko/ wcieżony był/ y łzami od przynoszącey  
kontent został/ y to przyiat peniesć.

Práwostawny Czytel: w świetych zapáchách gdy zá-  
kochamy śie pewnie Assyryjskich/ Sáberyjskich/ y Árabskich  
woni wdzieczność podepcemy/ rumienidła y piżmá wy-  
wołamy/ boć te zákrtych biad y smrodow wnetrznych pe-  
wne są znáti/ á wołować dobrze z frogimi náśemi nie-  
przyacióły/ y krwia swoia/ iáko świeci męczennicy/  
Wyznamy/ y Apóstkowie czynili/ błátláć náuczmy  
sie/ w polowicy záś potarczki tey z niezwyćieżonym przed  
tym Annibalem do Kápui / y wśzystkiey Cámpániey  
ná stánowisko nie stempuemy; boć gdy táń stániemy/  
piżmować/ olejkami drogimi y zápáchu pełnemi smá-  
rować/ láźni używáć/ w roskóśách obśitować/ twarży  
miniować náuczmy sie/ záczyń y czyn zwatleni látwo-  
bárzo od piekielnego Scipiona iáko Amilcáderides od  
Rzymiskiego( ktoremu był stráśny gdy nie pachnał olej-  
kami/ ále czoskiem śmierdział) pádniemy zwyciężeni/  
y lubobysmy w wćisku tym náśym do tego który nas ná  
podobienstwo swoje stworzył obáli sie/ nie pozna nas/  
y rzecze: zápráwdy nie znam was/ iáko onym piacióm  
glupim págnóm. á czemuż to? bosmy twarży náşe w-  
tředowali/ wminiowali/ wfarbowáli/ przetoż y dziedzi-  
cámi dobr swóich nie przyzna.

ROKY



## C V D XI.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 1617.  
II. Aprilá.

Gdy Chrystusowcy y swey chleba breni Bráci.

Ná stepiowie swym dwoiáko stapy báfarg tráci.

**W** Tym Roku dnia mianowanego/ przyšedł do świe-  
tey y wielkopamietney slawy godneg° Oycá Zelizensa  
Platenieckiego Archimandrita Pieczarskiego/ nabożny  
Brát Antonius/ ktory w piekárni chlebow pieczenia y  
mał ná ten czas doglądał/ y rzecze: Wielebniemy Oy-  
cze/ nie możemy wáciżać piec chleba/ záraz rozkírása / á  
gości żaonych nie máš: záprawde gdy ták dlużej niepo-  
trzebný á wielki ten rošhed będzie/ Monáštýrskie Sol-  
wárti nie wydolása. Zásnucil się sú ietoblíwy y iáko  
golebica gniemu nie máiacý przez stára šedziwość Lá-  
bedziowi podobný Archimandrita/ y idzie sám do pie-  
kárnie; przed ktora / y w ktorey/ obaczy wielka ludzi  
tupa/ w ktorey z choremi skupili się y zdrowi / tych on  
odłaczýwšy wypędzil mówac: zdrowieście y dobrze zá-  
slużyć tudzież y zárobic sobie pozýwienie możecie/ á prze-  
cie Pána štorego odmáćciela nieobawiaiac się / chleby  
y pokármý płomnych kálik/ y bidnych zebraťow pozýracie/  
idźcież/ wiecey bym was tu nigdy nie widział. Ty zaś  
brácie Antoni/ niedoleżnym tylko tym y godnym chleba  
iáł mážnego daway / á ták kiedyžkolwier niepotrzebne°  
záśe vmiemyšy rošhedu / w tym odšedł / y záledwie  
w Celli swey ošiadł / á iic mála pokáze się ná pogodnym  
niebie dym urká/ wnetże z niemy grad ták wielki y gęsty  
spánie / że wšyška w okolicy Monáštýrá pšenice/ y žyto/  
táť wytłukł/ iz zdoblá žadnego cálego nie zóštáto / á o  
miedze táť drugi Monáštýrow iáko y poddáných siem-

Skemstwo  
pokaranc.

bonnie

kom nic prawie nie zaszkodził (widząc staruszek miły /  
 y skromnym swemu tak przedka pomste przypisawszy /  
 rozkazuje każdemu prośbaczemu od tak chleba y warzyw  
 dawać : dla starych zaś kálik kuchnie zbudował / z któ-  
 reyby ostáwicznie karmili się. Tápótym iesli ktory z tych  
 chlebowych káśárzow mówi / nie dostanie ná Bráćia /  
 nie mam zkad dać / zwykl był mawiać Oćiec Swiety :  
 Sły slugo / day y tym ktorzy potrzebuia / ciebie nie stá-  
 nie samého / á Monástyr swiety do posledniego wbośtwa  
 nigdy nie przydzie za káśka Boża / Tásów : Pánný / y za  
 intercessyá Swietych Pátriárchow Antoniego y Theo-  
 dozego Pieczárskich. Jáłmużná to iest / á tá wiecey zá-  
 wśe od Pána Bogá przyimuie / á niżeli rozdáie. O stá-  
 tni chleb / náśláduiac wdowy Sáréptáńskiey w trochá  
 mace y málo oleiu / ktore tá dála Zeliášowi : rozdziel /  
 ábyś miał ostáwicznie pełny gármiec máki / y bántę oli-  
 wy / y ták wśáiac w káśce Božey / gdy rozdawać bedzieś /  
 przypodobam cie zdroiowi ostáwicznie ciékacemu / z któ-  
 rego lubo záwśe czerpa się / przecie go nie vbywa.

## PARÆNESIS.

Jáłmużníkiem bydz ten Cud Páński niech cie náuczy  
 I Práwostawny Czytelniku : Jáłmużná záśie iest wczý-  
 nek / w ktorym dáie cożkolwiek potrzebuiaćemu z spol po-  
 bolenia / dla Pána Bogá / tá iest / ktora od grzechu y  
 śmierci wwalnia / tá iest śarb do niebi : skiey Wczyzny  
 przestány / rzeklem potrzebuiaćemu dána / poniewáz po-  
 żyteczniey zlym y przewrotný ludziom one odmówić áni-  
 żeli dać : á conferowác ia potrzebnieyśy (iáťoten Swie-  
 tobliwy Oćiec czynil ) lepśym / potrewnym / dobrodzie-  
 iom / y Duchowne nam ministruiacym. Tlie mow mam  
 sam málo / obawiam się by mi nie zbylo : Mniey miáťa

oná wbo.

Cyrillus 3.  
 in Ioan: 6.  
 18.

D. Baf: Ho  
 mil: 8. in di  
 nites post  
 med.

3 Reg. 6. 17  
 v. 14. 15. 16.

Tob: 4. v. 7.  
 Aug:  
 T. Aq.

ona wbożuchna wdowa Säreptániska / iátem wyżey  
wspominał / y to dla Proroka Eliáša zámiesiwszy w piec  
poskorzyłá. Koznał Jan święty Jalmużnik w syko / á  
nie przyszedł do ostatniego wbośtwá. Nie zebrał y Tybe-  
rius wtory tego imienia Imperator, wielkie czyniac iá-  
mużny: y ty Dulichyjskiego Trusa ogołocenia nie popá-  
dnieś: co bowiem posieieś ná wboгих / żyznieyşey ná-  
Thesinophorskie / y Gárgánskie przylanki / roli / z wiel-  
tim pożytkiem przedto poznieś / y z weseiem garści twoie  
w sнопki powiazawszy / do támtého gumná wprowa-  
dziś / gdyż wieczne bezpieczęstwo y blagostáwienistwo.

Entrop: lib:

17.

Psal: 125.

y 7.

## C V D XII.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1617.

Z Juliánný Świętego Ariánniá Ciddá

Gdy łup bierze. pátę i áka kłástá go potkálá.

**N**Je pozwolił ten rozumiem drapieży, ktory złodziey-  
stwá zátázá / ále pod imieniem tey / zámknął káżde  
nieśtuśne rzeczy rozgrábieńie / przeciwno woli Páná tey  
rzczy / y ówietokrądił wo w tenże rejestr inkluduię sie /  
które wedle osób / mieysc / y innych rzeczy dzieie sie. Co  
záś naycieżşe y naywietşe iest przeciwn Sácramentów /  
Obrázów / naczynia Cerkiewnego / áppáratów / y Reli-  
quiy Świętych Bóżyh / ktore czásu miánowanego przy-  
śedşyn nieiákiś Atheistá y Ciemiernik z secty Bógu obrzy-  
dłego Ariusza / fałşywie Bázilim rzczoney / náwiedzáć /  
wził Jerodiákoná Lineriusá Piátnickiego ná ten czás  
Párácclesiárchá / áby trunienke Świętey Juliánný  
Kieşny Gólsánskiey / nieśkázitelnie y dżis w ócie leża-  
cey odemknął / izby sie ieý Świętym Reliquiam potko-  
nić mogł: Co otrzymawszy / iáko máłpá obyczáiu Prá-  
wosłáwnych náśláduiac / potkónieniem Święta Bóżá /



Cultus du-  
lia, Slużba  
SS przyna-  
leżna  
Nawplius  
należac się  
śmierci syna  
swoego nad  
Grakami  
gdy tych  
nośta niepo-  
godą nośi v-  
kazanie im  
pochodnie  
Caphareum,  
na ktore  
światło idac  
niele okre-  
tow po roz-  
buali.

& cultu dulia poczał venerować; trechą sie wtam sio-  
ni Erodiaton na sironę / mity nabeżnietek wlewieży  
okázia / pierścioneł Szwietey zem'nal z rálca / y znu  
Klaupling ten é Caphar' o rediens, potłonił sly sie / za  
wczynność Párácclesiárhoni oowdziejczyl: pucel sie  
z Cerkwi z drapleia / wysłat t'á drzewi / gdzie pal sly na  
kámienie rytnie. Walájac sie potym / bezecna dusze swo-  
ie bez stowiedzi / y w slystich inlych Chrzesciáninon  
dobremu należtych Sáci ámentow / w rece temu / kto-  
regó iá rzmo dzwigal / oddal.

Rzeknie kto / á osobliwie z tej Sekty: Toś go inż osa-  
dził: Odpowíadam: sam sie osadził; bo ráz y kto zle  
czyni / á nie wpámietywa sie / sed'iom sobie sam zstáie.

Przedzie wtym Wielebny Oćiec HALIZEVSZ PLE-  
TENIECKI z nabożnymi Oycami y Bráćia; á chrac ták  
ktorey śmierci wiedzieć przyczynę / przylazal epátrząc /  
iá slyby czego Cerkiewnego / lubo też od Ciał Szwietych  
nie ruszył; wnet szukájacynayda pierścioneł w ticheni  
zmártego: záczym spyta Oćiec Wielebny Párácclesi-  
á ch'á / z ktoregoby O brázu byl ten złupiony / ten policzy /  
wszystkie naydzie / y iá łoby tliniony / otworzy trumienę  
Szwietey Kieźny / ná ktorey rece práwey świeżo zdiety  
obaczyl kóśtomny pierścieni / y powie Wielebniuszemu  
Oycu Archimándrytowi / komuby z Błogosłáwionych  
zdárciem tego pierścionełá zmárly ten człowiec uczynił  
gwałt. Gdy tá sie dzieie tragédia / przybył Bártłomiej  
Szorodenilky ktory o imieniu tego conditiei / y sekcie plu-  
gawey powieidiał. Świadom iey zas byl nocuiac w nie-  
gdy do Kłiswá pielgrzymował. Pásterz dobry wia-  
wł / pierścioneł ná Tronie Kłisw: Páminy miedzy wielá  
klesztorow przypina / Świetośrawce zá Monásterem  
zágrześć przykámie / mówiac: Wycięz / iáć wielość  
obrázy iáżo iáżowosc wkázuie.

crof: 7.

PARA-

## PARÆNESIS.

K Alby nie pšedl swego faránia / niezbožny ten za-  
 kęz ( poniewaŝ za grzbiem grzesznego zámęsę lár-  
 ność chođi ) ktorý albo zprośánował / albo ruszył Cano-  
 nicęnie ordinováný cokolwiet z Snietych rzeczy. Wi-  
 dział brzeg Sigreŝki iát márnie wielki on Pompeius ( o  
 ktorego głowę sententia ferenáli Septimius y Achil-  
 las ) ná czarna śmierci nieużytey godziny od Persepl'o-  
 ny ná náczona był citováný / á to dla tego / że Snieta  
 Snietych ná stáynie obrocił / y że bogáta Capelle Ju-  
 nený ná lyp swemu żołnierzom i dal. Ját mizeini Luc-  
 con: Gornych y teraz gina fortece dumne / że ci złupiały  
 Kościoły / z Bielichow żony swe czesliowali poświeco-  
 nych / ná Pátinách optááne karmili syny swoje. Ját ni-  
 żernie ( imienia nie tñe / że czasów nášch rzecz była )  
 ná Wolennu koliczyła bieg życia swego Páni / obdzian by-  
 łe w Stychárici Diakonŝi / y kádzic wżian był kádzil-  
 nice ná pośmich Religiey Prawosławney oemielu śa-  
 śe. Dożył sie tobie było gosrodze / iáto Zeliassen: Płesiz  
 hánc wol Zeliassen: iáto S<sup>o</sup> Mikoláie Sziatoŝe: Aiaze  
 ziaślám cęcił cudowna wtośiennice / iát Lee Cesarz la-  
 śnie Nási: Pánny ocrągla ná Bláchernách Cerkwi  
 erigował / iáto w tych Stychárách Anýolowie pobożni m-  
 śe práznia ludzi: iáto Kęśulá Pánta S<sup>o</sup> Chriŝtá cęcił a-  
 czynił / poročno byna ták cudnie przyślá była. Wie-  
 le imyśł przesierniac toć zápożytek Pránci: Cęzi: dá-  
 ie: nie tyraś sie iesliś Láit Begu ofiárenánył rzeczy /  
 áni náśládu lubo wrađzie byway mienwáimych Zná-  
 ców: ietor chobyćáien / ktorzy mien sýdliwie Piesky-  
 terowi Bielichy / Biskopy / Kęzy iánie Chraśliedy n. y.  
 dala / klatwie ci / pænæ pecuniariæ , & decapitationi

Plut: in  
Pompeio.

Ant: de Gue  
l. i. c. 23.

Czytay w  
Páterik  
słowienŝi.

Nicoph: lib:  
15. c. 24.

Metaph: de  
Sancto Ana  
stasio.

Greg: lib: 3.

Epist: 30.

Psal: 1. y.  
1.

T. A. 22.  
qu 99. 4. 0.  
1. Paralipo-  
menon 15.  
v. 2.  
2. Paral: 26  
v. 17. 18.  
19.

subiacent. to jest: Sywie pńećiu / y pienieźnemu wedle  
Cánonow faráníu podlegaia / boć rzekł David: Cie  
godzi sie aby lada kto nosil Szryníe / tylko sami Lewi-  
towie / ktorých Bóg obrał. Rndzie zaśstawili sie Broło-  
wi Kápláni Páńscy / y rzekli: Cie twoy to vřząd Ozya-  
su abyś palil kádzidlo Pánu: ale Káplanow. Rtamże  
niżej: Krozgniewańszy sie Ozyas / trzymaiać w rekú  
kádžilnice / groził Káplanom Páńskim / y wnet wysta-  
pil trád ná czolo iego przed Káplany w Domu Bozym.  
A táť vřdzieť kárnośc / y nie ponęgieť bicia taliego /  
iáťowý ten Krol cierpiał.

## C V D XIII.

ROK V PO NARODZENIV PANSKIM, 1617.

Z obieďżonego precz czáť tu zśiddiac iáť:

Badź. lđslaw prđwi iáťe, noś iuź swęgo Páńd.

T. A. con:  
Gent: 4. 6.  
18 fin: mowi.  
Daemon in-  
habitat. ho-  
minem pec-  
cantē mora-  
liter, non se-  
cundum essen-  
tiam intra  
mentem, sed  
per effectū  
sua malitia  
Nestor w  
Rokú 6600.  
Marci 5. 13.  
Lucá 8 32.

**M**nářhá čiemnośc / dawny mienawisńik zbláwienía  
jest; bo mu nie rzeczońo aby był potępiońy: Cudzołózy-  
teś / vřradleś / dobro cudze obśiadleś; ale człowiekowi /  
bedac pyśnym pozayřzałeś / gdyż nie jest przyczyna ry-  
nośenia y chęć piemia sie zayřdrość; ale przeciwnym spo-  
sobem pozayřżenia przyczyna jest pycha / y niepotrzeźna  
nářetosc: te vřlaw roďić nie bedzie / ten mowie dawny  
zayřdrośnik / w cřłou ietu g zęśnym opáńonawšy y zhol-  
bowawšy go sřbie / g. y mi. ř. a / z pozwolenia Páńskiego  
ma moc ( táť iáťe Job á męczył / iáťo w Polocku w dzień  
y w nocy iezdiać po vřlách tych zabił / ktorzy áćieli  
widzieć co by to zá. 31 w był / y wychodząc pátrzáli ) op-  
rimonáć go: y gdy resřka vřstápić z niego muśi; iáťo  
to iáťnie mřzimy w onych wieřzah Geráźenskich; iťo-  
re czáť wysřel by z cęetáńych ná rořkaz Boży w morzu

potę-



potopił. Dla trzech zaś rzeczy Pan na lud swój Cygany  
 te piekielne przepuścić z wył / aby nauczył iak wielka  
 dyabli mała moc do skodzenia / aby wiedzieli wszyscy / że  
 y do błotnych swini bez dopuszczenia Bożego nie ma-  
 ia: aby okazał iż tyśiatora to wiecey na ludzi nastąpił  
 by / gdyby ci nie byli osobliwa łaska Boża wspomóżeni.  
 Iżo y na ośi yżego czełá Janá / mowie Bráwca /  
 którego oburzawşo / po gorách y dolínách / po przepá-  
 ściách y puşkách Miśiecy trzytłucac / kiedyśtelwiek  
 do Miśteczá Pieczárskiego przypedżili / snadż z czełá  
 czaś wiózac wypędzenia y tres swego; ábowiem ten  
 Jan w Szrode, w necy przynęcał do Pieczáry  
 náci nışstet / bić y tłuc drzwi Cell Zakonnichych počal  
 wrzaskiem dyabelskim Oycom przerażać: Wielebny Ociec  
 Łáiaş ná ten czaś Director Pieczáry z innemi wziął  
 opetánego / záprowódził do Pieczáry / gdzie poł drogi  
 odpráwişy padł / isć niechciał dále / bluźnić Swie-  
 tych / y łáianiem tych szczypać plugáwym / wymniac onym  
 počal; powleczonej edná / wiazány był w słupá przed  
 grobó Swietego Oyca náşego Antoniusá; y łáncudhę  
 okowány nági; w tym przez te noc / Czwartek / Piątek /  
 y ráno Sobote bez picia y jedzenia trwał / á modly od  
 Oycom nabożnych zani ystáwiczniz odpráwénaly sie.  
 A gdy iuż czaś Liturgiey swietey przyspiał w Sobote:  
 Miłostíny Pan zá intercessya Sń íctych Pieczárskich /  
 wypedzişy tyrána te. ° ciał ludzich / przyzdrowiu pier-  
 wşym zostáwuit czełowieta / y aniemoi pet restem wywa-  
 wola dále woli / ten mowie rozsádnie pocinie: á pozna-  
 wşy nágość swoie / ku idáym izocze: a przed nim sie  
 do mnie zbliżcie / dla Bożá oczynicie miłosierdzie ná-  
 demna / á ták wodawie mi plachćine łáka / iáto Márieý  
 Regińskieý Błegástanony Etánszet Zolímás suknie  
 rucił / ábym nágość onył ciáta mego / gdyż nşlydam sie

Dla trzech  
 przyczyn  
 Bog dia-  
 blem ná lu-  
 dzi przepu-  
 ścił.

idko uwol-  
niony od  
czárta ope-  
tany.

bárzo táf was ogladac / y inne rzewlinie placzac / iemá  
mowit. Rzucono mu potym surnie / ktora odziawpá stru-  
dzone ciálo / podial posiniáke rece w Tíebo / y Swie-  
tych Oycom Antoniego y Theodozjega Pieczárskich wiel-  
bic poczał mowiac : iż ci Oycomi Bogostáwieniem  
mie rat swoich uwolnili od brzydliég<sup>o</sup> speculatorá y grze-  
chow moich karáczá. Wyshedšy ten z tity Celle swoiey / ow  
z plíce (mieyscá refa okázýwal) ktora wiedzie do Refe-  
ktarzá / gdzie sie potym y wrocili. Wshedł tedy zdrowy /  
á mieštáiac czás niemáły w tymie Míáścetku / żywot  
Zakonnikowi podobny prowadził / Pieczáry święte cze-  
stotrotnie nawiedzal / Cálá Swietych dobrodziejow  
jmych całował ; ná má murze sítá swego dobrodziew-  
stka / nie ná bystro plynácej wodzie wytwal / potym  
odšedł dálej w pótein.

## P A R A E N E S I S.

Ioan: c. 82.  
44. y 47.

Luc: 14. 19.  
2. Tim: 25.  
Apoc: 9. 17

T. A. 1.  
Parte. q. 24  
art: 4.  
Dam: lib. 3.  
c. 1.

NJe dšim z mordercá Drabel ludži grzesnych ší odda /  
ponieważ Qui ex Patre diabolus est peccatum facit,  
Kto z oycy dyabla jest grzech czyni / y iemu tá<sup>n</sup> náleży /  
iáto ow Bóru. Qui ex Deo est, eius verba audit, & pec-  
catum non facit. to jest: Który jest z Boga / nie grzeší.  
Játo są / ktorey srodkie iázmá Chrystusowe y to iedno /  
opusciwšy bestýálskich piec / kupili sobie : gzechy te  
miánnia Doctorowie / ktore piecia sáwstow popel-  
niamy / y ktore nas do zemie tlocza wštáw cznie / li-  
džego iezdca ná nas czártá wšádzáiac. Soytaš snadz  
co by był grzech? Grzech jest wytroczenie przeciwo po-  
winnošci / álbo Grzech jest wola oddalona od Páná  
Bogá / álbo Grzech jest opušezanie rzeczy niebiškich /  
świeckich sie chwycenie ; tym táf przodowie nášy y my  
w nich Páná Bogá obrázilišmy / że żaden z Anjotow y



z czerstwy ieden nie moży onego oblagać / á to z tey miá-  
ry. I wójsko nie równi Boga obcążo namu / á równy ma  
obrazę iobie dośc oznymieniem. San tedy Chrystus  
zlitowawszy sie ná / upadłim názym / dośc Tworcy y  
Bózu nášemu rowny czmi / nas z grzechowch zwiaz-  
kow rozwiézié / y sobie Brácia ( natura humanæ parti-  
cipatione) miánuie / gdy mowi : Narrabo nomen tuum  
fratribus meis : Opowiem imie twóie bráci moiey. Vade  
ad Fratres meos : Idź do Bráci moiey. Stád tedy Prá-  
wošlanny Czytelniku tierz sebie pežet / wárowania sie  
grzechu : y lubo przyda sie posliznać / nie desperuy : á o-  
niem żaden Świety y sprawiedliwy nie był lez grzechu /  
iednák stád niestáie bydz Świety lubo Spráwiedli-  
wy : gdyž záztrzymywa dobrym affectem su ietol lim óeś  
wlec ze wšytkim oraz orzec sie trudno / ieden pier-  
wey zwycięż y stáry / tátniey drugie wstávia. Czy-  
taś podobno gdy zabił Eanid Goliata / wšyscy Sili-  
stinczy /owie poučili : czytaś gdy trzech Cuiacies z  
cześci Albánstiey pozábiu dwu Bráci swych pozostáły  
ieden Horatius z strony Rzymstiey ( obráni ci byli áby  
ktorzy z nich zwyciężcami zostána / wż tych regiment Pá-  
stwa nárdował sie) scíral / y zwyciężył : á Altánczyto-  
nie pestušenstwo podáli. Czytaś gdy Król Snyssi  
Benádád wojniacz Jirálezytámi żołnierzowi swemu  
przykázal / áby przeciwko iednego strzeláł : co czyni-  
wšy / lubo sie zrázu z áto nie do rzeczy / Adrábá Królá  
zabili / y woysko rozprošyli. Tož czytám y o Cesáru Ju-  
liušu : tož y o Antoniusá de Gueuara , ttery mowi :  
Hetman w bitwie nie áitcey tylko z á iednego żołnierzá  
biłacego sie stániežás teželi poleże áby wšyscy zgineli :  
spráwi. Tož y o Curciusa : Hetmána iednego duchem y  
zdrowiem wšyscy žia ; Apolog do przedsiwzięcia me-  
powiemci : Postat Ociec syná ciernie y inne z roli trzeni.

Co do nátu-  
ry ludžkiey.

Psal : 21.

y. 13.

Do Zyd : 2.

12.

Ioan : 20. 17.

Aug : de E-  
clesia dogm1. Reg : 17.  
31.Poiedynek  
o pánswo.

Linus.

3. Reg : 22.  
31. 32.

Lib : 1. 6. 24.

Cur : lib : 9.



S. Doroth.

ny wyczyścić do tey on przyſze ſy. á bázro zároſty grunt obaczywſy zdeſperował / á wkládſy ſie záſnal. Przydzie Ociec/ ſpiacego wzbudzi / y obádwa wziawſy ſie zá robotę przyſtoynie zá czáſem rola wychędożyli. Tak y ty z twym ſumnnieniem uczyni: álbo iáko Święty Dorothaeus uczy / o młodych oliwnych drzewách/ beſpieczny záwſe ná ſumnnieniu będzieſz.

## C V D XIV.

ROKV PO NARODZENV PANSKIM, 1618.

Ná ewyčádyney by Mátroń Świętey pobožnoſci  
Przypdtrzał ſie, powſtać zmdrle wdziawſy koſci.

Eſther: R.

1. v. 12. y

R. 2.

**Z** Młóſci Zádnieprſkiey Deſenſkiey do Monáſtyrá ná leżacey/ dwie Białegłowy/ Anna y Máryná/ Roku tego przyſzły do S<sup>o</sup> Monáſtyrá Pieczárſkiego/ w którym wotá ſwoie poſlubione odpráwiwſy / á predko do ſtolu Páńſkiego/ nie ták iáko oná Wáſty Królá Aſſerá zóná do bieſiády mezá ſwego przyć niechćiálá/ dla czego y od pedzona/ á Eſter ſurrogowána ná iey mieyſce; potwápiwſy ſie; wczęſnicámi Ciálá y Krwie Zbáwicielá y Pána náſzego Jeſuſá Chriſtuſá áſtály ſie / ſpuſćiły ſie w dol/ Ciálá Świętych Antecęſſorow náſzych náwiedzić / y ztáż rzewliwoſći ſwietobliwie cálowác. Które gdy nábożny brát Dorothaeus promádził z ſwiecámi w te wáſká y beſſwítná ciemnice/ álbo ráczey Światnice/ y Ciálá Błogoſłáwionych Bóżyh onym przyſtoynie wklá-  
zował/ te záwſe widziály ſwietego ſtáruſtrá w táż z ſwieca idacego zá ſeba iáko Zákonniká pobożnego / y gdiękolwiek ſie pará tych biáłyh głow w Pieczárze powrocilá z przewodnikiem ſwoim/ ten ſedł tropánni ich/ dziwuiać y przypatruiac ſie onych wielkiego podziwiená godney ſtruſe y pobožnoſci. A gdy odpráwiły te  
przed.

przedsięwzięta peregrinácia / y obietnice swoje expo-  
wały / wysły przed Pieczárę z tų / który ich prowadził / y  
spytáia go / czemu by ten Światy Ociec pozostał w Pie-  
czárze / który siedł tam zawsze z świecą za námi. Ten zro-  
zumiałwszy káśkę Bożą y z Świtych Oyców Pieczárskich  
jednego chodzącego (ktorego on nie widział) podługiey  
z samym sobą controwersiey odpowie pytáiacym / po-  
został prawi w Celli swojej. Zopytáia te znowu / tam-  
li mieśka / odpowie nabożny brát Dorothæus / owśki  
tam. potrzećie rzeka / czemużes nas Oycze tam nie pro-  
wodził / gdzie Świtym podobny Stárušek wiek pro-  
wodził życia tego / czemużesmy niegodnemi estáły się  
widzieć to miejsce / y błogostáwienstwo od świętego  
meza yprosić / ániśmy wolnego w ciemnicy wolney  
wieźniá / iáko Pan przykázuie / nie náwiedziły. Da-  
replite / bázro prawi dáleko mieśka / á nádto wśystko  
niechce byđ widziány / tylko prágnie y zá cel to położył  
sobie / iż co on robi potáiemnie teraz / áby mu iáwnie  
gdy odpłacać wierne záslugi dnia sadnego się beda ná-  
grodzono. Nákoniec rzecze : wiele miłe pánie Pan  
Bóg sług ma ná świecie / ktorych wedle S<sup>o</sup> Apostolá  
Páwła świat ten nie iest godzien / dla czego y chronia  
się przed nim. Tego w tym Páná pochwaliwszy / który  
námi rzadzi / białegłowy odesłły.

Gen: 48. 1.

4. Reg. 8. 29

Mat 25. 36.

38.

## PARÆNESIS.

PObóžności dárowanie / czci y veneruie Boga / y  
wśystko co iest Bożego / iáko to písmá do zbawienia  
służące / tudzież y święte kánuie : w tų áby się człowiek  
kázdy obirał / świętego Thymotheusa Apostol Páwel  
nápomina mówiac : A ty o człowiecze Boży tych strzeż  
się rzeczy / náśladuy záśie spráwiedliwości / chwyc się

Ad Tim: 6

v. 11.

pobożności / y wiary / ponieważ okazała się łaska Boga  
 zbawiciela naszego wszystkim ludziom / wycwiczać  
 niż abyśmy odrzuciwszy nieubożności y świeckie zadze /  
 trzewo / sprawiedliwie y pobożnie na tym świecie żyli.

Dla tego y ty Práwost: Cytel: zachowaj się w teyże /  
 ładácii y bábstkich báter chroni się; czwicz sięte śa-  
 mego w sprawiedliwości / y z tych białychgłow wzor  
 dobry bierz sobie / ktore pobożności swojej świadczą  
 świętego widzieć godnemi się stały / pozayrzy w pobo-  
 żności Ablowi / Enochowi / Noemu / Corneliuszowi / y  
 Zondriuszowi Cesarzowi / ktory będąc bázro świętobli-  
 wym / wyzwolił go Pan od wielu nieprzyjaciół jego / y  
 owym ktorych Jan święty w Obiáwieniu dwiema  
 Oliwnymi drzewami y dwiema goreiacemi przed Panem  
 pochodniami zowie: Patrzą coś podobnego y o Konstán-  
 tinie wielkim / y to za Concluzia miew / iż dobrych nie ná-  
 śladując bliżsimy / zaś za złymi idąc grzeszymy.

Gen. 4.

v. 4. 5.

Gen: 6. 9.

A 8: 10. 2. 3.

Sig: in Chro-  
nicis.

Apoc: 11.

Sigmus 12.

4. de Con-  
stantino Ma.

## C V D XV.

ROKV PO NARODZENIU PANSKIM, 1618.

Kto wszystko zniósł dla Pana / żali tam nie siedzieć.

Gdzie Pan jego kroluje y panować będzie.

Powiat Aqwilo zgor Hyperboreyskich / y zimney po-  
 dany Dniepr Kiiowski Cynosurze zliwiony / konne-  
 mu mostem postął / skrzepił / poburkował / pomárzył drze-  
 wá / pęstrzył listowa ich ozdobe / starosiwym ie przy-  
 odział arzonem / powietrze ściśnał / domowe postwárzył  
 ptástwo / podróżnym pilny dech odiał / innych z ludzi  
 pomroził / innych do ciepłego przypiał kominá. W ten  
 czas y S<sup>o</sup> Monástryá Pieczęstiego Świętobliwych  
 Oycow y braci do Cerkwie założenia SS. Apostołow  
 Piotra y Páwła / przy Refektarzu wstánowionej za-

prowa



promádlil/ áby tám naboženstvo svoje dosýc przy-  
dlužše bez šimná tát srogiego/ niemiley dokuti; Pánu  
Bogu oddali. Pála wtym Refektarzu zimie/ktoremu  
támecznia Cerkiew że jest continua / lubo iž drzewo z  
drzewem spuszczo no jest/ wolno okrzścić y contiguam ná-  
zwác/ ciepko y w tey bywa. A tát zšedłszy sie/ wedle zwy-  
czáin zaczęli naboženstvo w tupie wšyſzey Oycowie od-  
prawować; A w wielkiey Cerkwi tymże sposobem zápa-  
liłszy swice pokádzimſzy/ lubo sami świeci kterzymnicy  
odpoczywáia/ lubo oni wirzchnich Pálacow Tworcy  
asistentowie Anieli; swoje continuowali modły. Ci  
Świećtſzey Pánnie poczęli pieśni Anielskie / owi  
taž melodia wychwalna nádnietioſa y siebie wyweſz-  
ſáia/ wyniesiona. Ci krzyżna radoſnie: Chwalcie  
Pána ná Ciebie: owi/ chwalcie Pána y ná ziemi: ci po-  
kłonem do ziemi Máieſtat Boży ádoruia/ owi pátrząc  
ná iſtnoſć iego trzeſwieta nie mogac; ſtrydlámi oczom  
swoim zaſłone czynia: Świety/ S. S. oſtáwicznie po-  
wtarzáiac: O Świeta amulatio. O niebá z ziemia  
zrownanie. O kómpánio droga z ludzi ſwietych y Anyo-  
łow zniowána/ ktožby towarzyszyć ſie z toba/ kto z ſoba  
przebyć nie požadał do krefu nieſkończoney ſzeſliwo-  
ſci. O tym w wielkiey Cerkwi odprawowaniu / gdy  
iż po Stichirách powiedziano Wieleb: Oycu Helizeu.  
ſowi Pletenieckiemu Archimándrycie Pieczárſkiemu /  
ſkoczył predko Oćiec iáto ſtory Jeleni do zdroiu/ do ſlu-  
chania gornych muzikántow/ ſłodkich głoſow/ miłych  
mutet/ wódziecznych pieni/ ktore zwykły człowieká wielce  
oćieſáć / bá yo zdrowie częſem przyprowódzić. iáto czy-  
tam/ że Saul gdy go czárt dreczył Dáwidowa Urſa by-  
wał uwolniony od niego; przypádnie do drzwi/ záwar-  
te záſtánie/ y oſtátne głoſow kóniecznych ſie oſtlyſy ſina-  
ty / potym Bum wielki; przyzowie Paráeccleſiárchá /

Muziká  
człowieko-  
wi pożyte-  
czna.  
Reg. c. 18.  
v. 10.

Dó R<sup>ym</sup>:8. R<sup>oj</sup>: v.

35. &amp; 36.

Matt: 6. 7.

v. 9. y 10.

Od ktorego

czasu na

každy dzien

Liturgia

Boża u Pie

czarstwie Mo

nastyrzu od

prawuie see

ten Certiew otworzy / świece niebieskim ogniem y reka  
 zaświecone znaydzie / zapachu gornego Jeruzalimu pel-  
 na / y woni rozmaitych dostatkem napelniona ; potym  
 pomysliwszy nieco zśota / padnie na oblicze swoje / stro-  
 pi pawiment ot stemi lez potokami / y rzecze do Brá-  
 ciey / ná ten Cud swiety pátrząc sie zeshley: Zgrzešyliſmy  
 wszyscy Oyconie y Bráćia ná Ciebie / tego stworzyciela  
 y Oyca nášego zgrzešyliſmy: gdy mroz od tey Certwie /  
 ktora on v Salemoná Oblubieniec umiłowal / y od iey  
 miłości / od ktorey ni miecz / ni ogień / ni vtrapienie / ni  
 xciſt / wedle Tářsidesá nie miałyby odlaczyć / oddaliť  
 nas: zgrzešyliſmy przed toba Pánie / Błagamy cie : ty  
 miłosierdny przebac / prosimy odpuszczenia ; niech ie  
 otrzymamy: przestapiliſmy / pošliźneliſmy sie / zá grzech  
 te° nie mieniliſmy / przed toba Oyce sprawá / niech pros-  
 bá náša plác otrzyma ; y lubo to wielki wyſkpek náš /  
 wſtáże mnogość grzechow nášych do iedney sumy / lubo  
 miłosierdzia / lubo łagodności twoiey referuiemy. Tie-  
 dáie synom Oćiec gdy proſba o chleb / kámienia? ni w  
 miásto ryby do iedzenia otruty pelnego wezá: A ty ieden  
 miłosierdny / gdy proſim przebaczenia to podaſ nam  
 miłościwie / ábyſmy cie chwalili z temi / ktorzy ná wiel-  
 wiekow stáwe twoie / y od kónicá ziemi do kónicá teyże  
 rozſtawiaia. Ták rzetſy powſtał / cáłował ſwiete Jco-  
 ny Zbáwiciela nášego / y Przeczysſſey Mátki iego / iáko-  
 by ich ſwiádkami nápomnienia ſwego do bráći biorac /  
 ktore uczynił / Bogiem ich poprzyſięgáiac / áby zá-  
 wſze Oſáre bezkrewna w Certwi wielkiey te-  
 muž przynosili / iákož y po dzisieyſhy  
 dzien iego roſkázowi doſć ſie zá-  
 wela Boža dzieie.



## PARÆNESIS.

**P**Rzeſtepek właſnie ieſt czynić przeciwno przykazaniu  
nie pozwalającemu / y ten tym wietſzy im wietſzego  
przykazaniu ieſt przeſtapieniem / y im wietſza oſobą przy-  
kazala: Dla tego to roſkazania przeſtapienia Prádžia-  
dowie naſzy z oyczyſtych Rayſkich progow rugowani /  
Dathaná y Abironá nienáſycona nigdy żywo pożartá  
ziemiá: dla tego trad Naámánow padł ná Gedzego: dla tego trad  
Ozyaſá z Tliebá popadł: dla tego woj-  
ſká Jozue wiele gineło / iz Achán nádzatáz wziął plaſzcz  
karmázynowy / dwieście ſyflow ſrebrá / y pret złoty /  
dwieście ſyflow waſący: dla tego Anániaſ y z Zápħira  
cieleſna tylko / ná co ſie wiele Theologow zgadza / iz rzecz  
ſie działa w reſtacey ieſzcze Cerkwi / zeſli z tego  
padoſku płáczu ſmierćia. Tu Práw: Czytelniku tierz  
ſobie Stárſzych peſtuſhny bydź w ſłuſhnym przykazaniu  
zá pożytek; w Cerkwi ſie ſwírety zámſſe Brácie zná-  
duy / mrozy / zimná / wiátry / dżdzyce / niepogody w ſel-  
kie zwycięż / nie mów że oſtáwiczne nábożeńſtwo ſá-  
mym Zákonnikom przyſtuſza / ktorzy zá ſiebie y zá mnie  
modlić ſie Pánu powinni / oſukiwaſ ſie w tym báz-  
boć nie doſyć ná tym / áby zá toba kto ſie innymodlił / po-  
niemaz dzieło to ieſt do perſony przyniazáne / y ták po-  
maga ieſli ſie ſam nie przyłożyſ / iákoć pożyteczno było-  
by / gdyby kto iadł zá ciebie / ábo pił / zwycięż mo-  
wiá / wſyſtkie niemezáſy / wieſz ábowiē iz ciáſna drogá ieſt kto  
rá wwoǳi do Królestwa niebieſkie°. Owá záſ przeſt-  
ró / ktora w wieczne zginienie; tey gdy ſie wáruieſ / zá-  
prawde koniec támtęy / to ieſt Tliebieſkich dobr / ktorých  
ci ſercá żyćze / dziedzicem ſie oſtánięſ.

4. Reg: 5. 27

Paralip: 2-

lib: c. 26. v.

19.

Jozue c. 7.

v. 21.

Modlic ſie  
dzieło do oſo-  
by przynia-  
záne



## C V D XVI.

ROKY PO NARODZENIU PANSKIM, 1619.  
17. Iunij.

*Oczy znouu, tu y wrok przywraca ślepeniu*

*Miłosierdny Stworzyciel stworzeniu swoiemu.*

**B**achow nowy iest Miasto niedaleko Mohilewa / od  
ktorego Wiesz Oschá troche odlegla; z tey dnia y ro-  
ku specificowanych / z przewodnikiem swym Andrzej  
Lankiewicz Lánnik ślepy na obiedwie oczy / przywie-  
dziony do Monástrya Tlaświetſhey Pánný Pieczárſkie<sup>o</sup> /  
aby w tym obiecane śluby swoje oddał Pánu Bogu /  
spráwił sumnienie swoje / y z grzechowych sídel wywi-  
kłał / zá ktore częstemi wedle króluiacego Proroka / kto-  
ry mowi: *Mnogie wciſki ſpráwiedliwych / chorobami /*  
*przenáśládownianiem / (co pieknie Horatius pod fábulá*  
*Prometheusa nam wkráduie) wleminoscia / Pan zbáwie-*  
*nia náſzego ſukáia; / chlúſtácnas zwykł iáko ſynow ſwo-*  
*i h / ktorych wluibil; bo mowi: ktorych miłnie Pan / tych*  
*rózne ſtroſuie y kárze; do tego aby y przywrocenie wi-*  
*dzenia / od tegoż Monárch; zá interceſſya Pátronki wſſy-*  
*tá h wtrápiionych y wciśnionych mogł ſobie wproſić. Spo-*  
*wiedz tedy zwyczajem Chrzeſciáńſkim przyſtoynie oczy-*  
*ni wſſy / iáſli ktore były znáti ludzkich nieczyſtoſci / poku-*  
*ta ſárſſy / wómiotſy y ochedoż wſſy dom ſumnienia ſwe-*  
*go / wen Chryſtuſa Páná wdziecznego goáciá przyiał /*  
*potym konterfet ſwietey twarzý iego / ná kſtátt owey /*  
*iáſz Veritá biálá ſłowá miáta / miłe cáłowawſſy;*  
*gdy trochá odſtápił / wéſtchnał ſercem ſtruſſonym do Pá-*  
*ná / y zárátem wiecey / gdy przydaſz grzechow odpúſzcze-*  
*nie wproſił ſobie / niſeli žádał / á ſnadź ták iáko Sáló-*  
*mon / ktory proſiáć o mądroſć wſſechmocnoſci Pániſkiey /*

Pſal: :3.  
v. 20.  
Heſiod.  
lib. 1.

odjiedzi czyt też z begactnem szczedcie jako Manasses/  
gdy prosi aby mu grzechy odpuszczone byty / uwolniony  
zostal z owego wieszenia. Jako Dawid / itory prosil tylko  
aby byl zachowany od nieprzyjaciol / alie daie sie mu tu  
dlugi zywot / a tam bez konca / zaraz przezytal / a z we-  
selem takim iakie ma ow / itory drogi straciwszy kleynot/  
potym znayduie / albo ow / itory owce pozbywszy potym  
odszuka: iak owá zgubiwszy drachme iedne z dziesiaci /  
odszuka: odzierzawszy z milosierdzia Pánstkiego oczy/  
kleynoty wšyſtkie przewyſſajace z ochota sie wzial za te  
prace roczna / ktora byl poslubil / te wypelnil / y bez  
directorá drogi sam odszedl do domu swego w pokoju.

## PARÆNESIS.

Slepy cndownie do pierwszego wzroku przywrocony /  
Snaturalnie widzi / y rzecz sama ma moc chodzenia / iá-  
ko widzimy / gdy kto go prowadzi / sam lepak przez sie  
potyka y wala sie. Taci iednak slepotá Práw: Czyt: nie  
iest tak cieſzka / poniewaz w noc wšyſcy nie widzimy / a  
dla tego nie testniemy / owá gorſza / ktora oslecia duſe ná-  
ſe / ta zaś iest troſka / oddalenie ſwiátlá przypadtowe.  
go / oddalenie sie ſamochotne od pierwszego intelligibi-  
li, to iest Boga. Trzecia dla occupátiey / tey gdy sie rſtrze-  
ſz / pozytek osieſzeſ wielki / bo obaczysz one dobro / ktore  
iest nád wšyſtkie dobrá w Troſcy iedynego Boga / kto-  
regó ſaden tu ogladać iedno duchownemi nie moſe oczy-  
má: iako czytamy u S<sup>o</sup> Damaſcena / y u S<sup>o</sup> Jana Ewán-  
gelisty. Jakoby go Mozyſz y pierwszy Meczennik Ste-  
phan / tuozieſ y Abrahám ná dolinie rzeczyney Mám-  
bre widzieli / naydzieſ w Progressie / czytay S<sup>o</sup> Dioni-  
ſiáſá / w Kiedze o Tſiebieſkiey Hierárchiey / w Roz: 4.

3. Reg: 3.  
12.

2. Par: 33.

v. 13.

Pſal: 2.

5.

Luc: 15.

v. 8.

T. A. 3. q.

77. 4. 3. fin.

Dám: lib: 1.

c. 1.

S. Stephan  
idko cylek  
widziat. bo  
Bog nieſtoi  
ani ſiedzi.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1619.

Aug: 8.

W tyl głowy krzymiáa sie gdy twarz Bog prosiuie.

Patrzyć iak dziatki Oćie swe miły piásiuie.

W Innica / bylo kiedyś dobre Míasto / y teraz ieszcze Sady sie tam odpráwuia. W tym Bialagłowá / imieniem Theodora Lukiana Kusnierzá małżonká / splodziwszy potomstwo plci bialagłowskiey / imieniem Agápia / z oney kilka lat od národzenia dobrze zdrowey wcieśkála sie; potym gdy wpádła w taką chorobe / iż sie iey záwśe twarz w tyl głowy obrácaiac wywracála / y krzymiáa; niedzina mátká smeciála sie: tá zaś málo nie ná każdy dzien stráśna y dziwna choroba odnawiaála sie / wśystkich tey trágediey spectatorow wielmi ostráśála / á rodzicow zálem / y otrapienie nieznosny karmitá. Z tych ciężarow boleści aby kiedykolwiek uwolnieni bydz mogli rodzice / roznych szukáli medicámentow / ná te mále tnosć swoje iáko ona Ewángelista krowotok cierpiaca mátrona wázywszy / o znaczna wtráte przysfli / á požadá ne cortki nie dostapili wleczenia. A ták iáko y támtá do Chrystusa P. wdáli sie / do Tłamiesników iego Presbyterow pobożnych posfli / ná tych rádziej polegli / iálmuzni z tego co zeszáo poczełi / Prosphory / y winá do bezkrewney ofiáry sluzace do Cerkwie przynosili; przecie áni temi chorobá wámierzála sie receptámi: Modly iedná pobożnych Swięszczenników y Oblátie / á wiára otrapionych to spráwily / ze iedney nocy tákie sie obiawienie cælicus Rodzicielce tey chorey Pánientki wkáżáo: Stał przed nią Máz białemi odziany bátami / y rzekł: Idź práwi żebrzac v Chrześcian iálmuzny ták wiele / iá

wieleby



wieleby wysłać było Euangelium Otkarzone kupić / y  
 złoćistym srebrzem okować ; to sprawiwszy / nieś ty sama /  
 y cortá twojá do Swietey Láwry Kiliowopieczárskiej /  
 tám ie ofiaruy / á tak od tego ty żalu y frásunku / á cortá  
 twojá od nienawistnego bolu y choroby wleczone będzie-  
 cie. 5 máietności zálie y dobr tak twych / iáko y mezá  
 twego ( snadź byly zle zebrane / że w nich Pan nie to-  
 rzystal / álbo teź po niey trudu potrzebował y pokory ) ni-  
 czego do iálmuzny nie przyśláday. Tak uczynitá stro-  
 skána y mizerna mátká / zebra / á zzebravšy iálmuzne /  
 Swiete Zwángelium kupilá / árebro złoćistemi putlá-  
 mi przyozdobilá / z nim w droge do swietego Miásta  
 Kiliowá / drugiey Jerozolimy / puscilá sie z pániénka  
 plechota / y tám przywediowálá osmego dnia Augusta /  
 ná otkarzu obietnice swoje postáwić / zá blagosláwieni-  
 stwem Stáršego osilowálá / y ie Násiwietšey Pánnie  
 poswiećilá ; ( teraz to wzięto / y do Pátule wsi Moná-  
 sterkiej oddano ) domowi / wedle patniczego zwyczáiu  
 tak swe iáko y cory swey spowiedzia sumnienie oczysći-  
 lá / zgládzilá / wybielilá / y zá prosba Rodzicielki Páni-  
 skiej / Swietych Oycow nášych Pátryárchow y Pátro-  
 now Antoniego y Theodozego Pieczárskich / ozdrowio-  
 ná Pániénke swoje z mácierzynštá miłostíá ogládalá :  
 ná pozzywienie Swietey Bráći z ona tydniow kílá / w  
 dziele ogrodny m poprácowálá : řetym do domu swego  
 chwalac Pána Boga w Troycy iedyneho / Przeczyšlá  
 á / řetke iego / y predřich w nedžách pomocníkow Swie-  
 tych Oycow Pieczárskich / bez žadnego wrzodá y bolešći  
 wrocilá sie.

## PARÆNESIS.

Prtaia y Zwángelisty Uczniowie Przedwiecznego  
 Doktorá swego : Pánie / kto zgrzešyl / samli / czy teź

Ioan R. 9.  
v. l. 9 z.

rodzice iego / że sie ten człowiek ślepym wrodził : gdy  
idac mimo widzieli człowieka od narodzenia ślepego / y  
ia niegodny tobie Przedwieczney mądrości niżki pokłon  
czyniac / prosze Iazv moy / Ktoż wystąpił / wlećciechli tych  
Pánientk / czy Rodzice iey : że ták ciężka choroba tra-  
pi siebiey swoich : Rzettes tám Pánie : Eli sam / ni  
rodzice iego ; lecz aby sie okazały Cuda Pánistie nád  
nim. Coż tu mnie Odrúpićielu moy Chryste zá respons  
dać zezwoliś / śnadź że óciec mátká y pánientá zgrzeszyli /  
ponieważ wšyscy poczelismy sie w grzechách / potym zá-  
raz kiedy przez iednego człowieka śmierć ná świat we-  
šla / iákoż y pismo s. wšyście rzeczy zámknęło pod grze-  
chem / aby obietnicá z wiary Jezusa Chrystusa dána by-  
lá wierzącym / dla tego śnadź zá grzech ich karześ ie /  
ták Pánie / iáko Jezábel y Achábá / Mánásešá / Moy-  
zešá / Aaróná / Dawidá / Sálomoná / Roboámá / ié.  
Wieś Czytelniku Práwostawny / że grzechy náše prze-  
wyšły głowy náše / zá ktoremi pošláduie kárność / tey  
vysc látwo / gdy co ia causat, tego ostrzeżemy sie : Dważ  
tedy to / y ten pożytek miey / ábyś żywot twoy ieśli wczym  
wykroczył poprawił. Miei ná pámieci Heliodorá do-  
brze zá występek staránego / y Herodá / Pilatá / Antio-  
chá / Pháraóná / Saulá ; á wiedz że dluga Boška cierpli-  
wość często w gniew swoy przetwarza sie.

2. Reg: 9.

2. Reg: 24.

Num: 20. 12.

2. Mách: 3.

Eutrop: in

C. Caligula

lib: 8.

Num: 20.

10.

### C V D XVIII.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1620. 3r  
Aug: 8.

Wzrok swoy Bakum Miešezánin z Ryssegowá vtraca  
Zá modlitwa, lecz mi Pan znówu ten przywraca.

**L** Obo to bez iednego tylko y sámego dotknienia smysłu /  
Lttory wšyście ciáło sobie zhotdował człowiek ciełe.

Sny / ma

ſny / muſi z ſwiátá tego wſtepować / przez interuent  
ſmierci / iednak równaſie tey y innych myſliem wtrá-  
tá / á nabárziew oczu / których wymá wielkie prowadzac  
zá ſoba / nedz bufy / y z wielu mile wdziecznych poży-  
tów nas zdiéráiac / to tylko przynosi do niepožadáney  
wciachy / iz niezdroſci form pieknoſcia / ſlicznoſciami  
obrazow y farb nie wnoſi ſie / ni turbuie wmyſlu ſwego /  
y wiele grzechow wchodzi ; ieſli ábowiem rzeczy pozwirz-  
chownymi ſmyſlami przyietych ſpecies do imaginatij we  
wnetrznyim zamku ſwym oſádzoney wnoſa ſie iáko do  
nieiákieyſkárbnice / y do tych obrociwſzy ſie duſá náſá  
imaginátia czyni / iſotna operátia ſmyſlu wnetrzne-  
go / á repreſentuje obiectum ſmyſlu tego przez teſ ſpe-  
ciem zachowana / y czesto incituie myſl náſe przez nie  
do požádania ſámych rzeczy / ták przyſtoynych / iáko y tych /  
które wylaczone ſa z gránic ſluſnoſci / od tych oboygá  
wolen ſlepy / nie požádáiac tego / czego ſam nie widziat /  
wedle owego :

Segnjus irritant ánimum quæ ſunt demiffa peraures,  
Quam quæ ſunt oculis ſubiecta fidelibus. to ieſt :

Nie tak drażnia myſl przez ſluch rzeczy iey poddane .

Jakk wiernemi oczymá ktore ſa widziane.

Rzeklem / że ciężka ieſt oczu wtrátá / z wielkim teſ y cięż-  
kim ſtáranieim káždy wſiluje ich dobyć reperaty / iáko y  
dziſieyſzy náſ Bakum Griekiewicz ten wielkie dispen-  
dium dobr ſwoich czyni / ná lekárzow ie wydáie / od kto-  
rych ſolgi nie czuiac / podnoſi myſl ſwoie do doſkonále-  
oboygá oczu Mediká / Chryſtuſá Páná / y iego Przeczy-  
ſtey Pánný Rodzićielki niepokalaney ; wotá czyni / w Pie-  
czárſkim Monáſtyru pracować obiecuie / by tylko Pan  
z wyſokoſci wzroku przywrócił mu tyle / ileby można ie-  
dne ſcieżke widzieć / ktora by zápielgrzymował z Ryſſſco-  
má do Biliowá / y wnet ( pátrž Czytelniku ná miłoſier-

Co ſlepota  
przecie do-  
brego przy-  
noſi .

Sic Philoſ.  
ex quo In-  
terpres D.  
Damaſ.



Pś: 4 v. 1.

Exod. 14. 26.

y 27.

4. Reg. 19.

38.

1. Reg. 23.

26.

dzie Boże ) wedle słow Prorockich : Kiedy wezwał wy-  
 słuchał go Bóg sprawiedliwości ie°. y tak z biady tej/ iáto  
 z obleżenia lud Izraelski nád czerwonym morzem od E-  
 gipczyków/ iáto swiate Miasło zá pánowania Ezechia-  
 śa/ od stá osmdziesiąt y piáciu tysięcy Żolnierzow As-  
 siriyskich/ ktorzy ie oblegli byli; iáto od opetánego  
 Saulá pokornego Dawidá wyzwolił; ślepy pomálu má-  
 łu poczał włzenie bolu głownego słyszeć: á gdy sie dobrze  
 všmierzyl/ oczy sie choremu otworzyły/ y długo niewi-  
 dzianej słoneczney piękności násyćily/ ktore go záraz iáto  
 dobrzy przewodnicy do podziękowania Chrystusowi Pá-  
 nu/ y Násświetşey Pánnie/ w Monástyr Pieczárski po-  
 prowadzily/ gdzie przyşedşy/ á człowieká Chrześciáni-  
 śkiego co do Świetych Sákrámentow officium odprá-  
 wiwşy/ táń dobrze y długo poprácowawşy/ znowu  
 zdrow odşedł do Rzyśczowá.

## PARÆNESIS.

Gdy drapieżnego Jáśtrżabá spuści myśliwiec ná le-  
 gliwego zaiaca/ ten dolećiawşy go/ łupi y wydziera  
 mu pázorámi oczy/ do bezpieczoney nie dopuśzczáiac go  
 krzewiny. Ták y piekielny on dobrze ćwiczoney Actyon/  
 osiodlawşy człowieká/ oczy mu wydziera/ by śiać ślepy  
 nie mógł tráfić pod one winna máćice ktora ieśt Chri-  
 stus Jezus/ pod ktoreyby ćieniem odpoczał wolny/ czyni  
 to rozniemi sposobámi/ iáto wysiniénity Pysit/ iáto to  
 gdy zátyka Żumorámi plugáwemi przez niepomierne  
 picie y iedzenie oczne żyły/ gdy ie ćielesnościámi tepi/  
 gdy nádto tenże ptáśnik má dopuśczenie/ ták trapić y  
 dreczyć człowieká/ iáto niegdys ćierpliwego polerował  
 Jobá z woli Páńskiey/ ktory sie wyśkeptámi náśemi  
 bárzo brzydzi. Te ábyś Páná nie obrażal práwost:

Αἰὼν  
 myśliwiec.

Joan 15.

v. 5.

Czytel.

Czytelniku: złoż ták iáko skládá Jelen rogi swoje, á na  
bárziej siedm ámiertelnych, do czego tenzec powodem  
Jelen, gdysiodmiego roku po wyrośczeniu siódmi rożek  
ná rogách zrzuca w swey ie puśczy/yżákopywa. Swiát  
ten puścza iest, przez ktora nam trzeba íść do oyczyny.  
Złoż tedy y powtore mówie grzechowe rogi, ciężary  
mianuie, wśák wieś podobno iż Egipczykové gdy  
máia przechodzić pustynie Arábkie, zwykli omni eyśác  
á nie odwaiać tłumokow Ostom swoim: tuż y ty ciálu  
swemu leniwemu temu Ostowi uczyni, á ták lekšym zo-  
stanieś tu służbie Božey. Przydam y to, że przez te  
gesta puścze potrzeba z woyny ktora mamy z swiátem,  
dyablem y ciákem íść, á ostroźnie, by ktory z nieprzyiaciól  
nášych, wbespieczonych dościgšy, włoczniá nas, iáko  
niekiedys Joáb Absalona, ktory sie swymi włosámi ná  
debie obiesił, nie przeražil trzema śmierci ószczepámi.

Zwyczej  
Egipczy-  
kow.

z. Reg: 6.

18. v. 14. C

15.

## C V D XIX.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1621.

Tu vzdawia Mojelle Oley Swiety mile.

Ktory sie z głow w Pieczárdach w rozna toczy chwile.

T Ego Roku w Post wielki za Archimándrytšwá  
światobliwego Oycá Zelizeuśá Pletenieckiego,  
przyáchal do Monáštýra Pieczárškiego Je<sup>o</sup> Mśc. Pán  
Alexander Mozellá, y Błogosławieništvo wziawšy v  
stánuštá, šedł do Pieczáry Swietego Antoniego, tam  
po Liturgiey swietey, ktora sie w podziemney Cerkwi  
Óštarowania Nás: Pánný odprawuie bárzo czesto,  
á mianowicie w dzien zadušny wstáwicznie, šedł na-  
wiedzić Ciála swietych Božych, onym pokłon przyzwo-  
ity oddać, co wykonywaiac przyšedł do Swietych oleiek  
š. toczacych, od tiku set lat wyschłych ynágich głow;

ná miseczkách skliáných lezacych / z tych iedne w rece  
 wziął swoje ogladaiac / iesli przypraw iákich (iáko ád  
 wersárze báia ) wewnątrz niebyłoby; y żadnych niema  
 lażsy / gdy ia przypatruiać sie obraca (śnádź dla nie  
 dowiarstwa) nátychmiasz wyplynie z wirzchu głowy iáko  
 ze wrzeiacego źródła oleyku obficie / defect Doktorstki cu  
 rule / y pomała stilluiac nápełni miseczkę przed oczyma  
 stoiacych / y Cudowi tak wielkiemu przypatruiać sie  
 w pół czwierci godziny. A gdy iuż ku samemu przybira  
 to sie mierzchowi / tak skory został / y iáko pot mały /  
 lubo ciężka rosa rościć y toczyć sie ciuchusienko poczał. Cze  
 mu dziwuiac sie / á prámie samego siebie z strachu y za  
 myślenia odchodząc / wiekuiętego Tworcy wielbił / nie  
 dostatek swoy poprawił: poty spytał / iáko by to często by  
 łoktoremu odpowiaáa W. Ociec Esaiasz / ná ten czas  
 Pieczárny Stárzy / że nie często / ponieważ to pierwszy  
 raz widzimy nádzwyczajy; innych ábowiem czasow iáko  
 pot występuje / á zebrałszy sie / ścieka w te miseczki / dla  
 ciebie to pewnie Pan pokazał. Tedy Je<sup>o</sup> M. Pan Ale  
 xánder Mozellá padłszy ( żywy y teraz ) ná ziemię / y kła  
 niáiac sie káżdemu z Oycow ss. niżko / prosiac odpuszcze  
 nia / y mowiać: Záprawde ss. Oycowie nimem ten Cud  
 widział / owseki / iáko on Tomasz niedowierzałem / lecz  
 rozumiałem że sie to waszymi działami przyprawami / y in  
 uentiami / iáko was ozuwczy inowierni obmawiaia :  
 dziś ia iednak z grzechem moim wyznawam / iż nie czło  
 wieczy to / ále samego Zbáwiciela wynalazek / ktorego  
 Imie S. chwalić / y ie z ost nie wypuścić obiecuie sie /  
 że mie umocnił w wierze świętey Apostolskiey Wscho  
 dney Certwie / y nogi moje postáwił ná twardym zba  
 wiennego wyznania kámienniu. Wziął potym trzy słá  
 bczki z soba Świętego tego Oleyku / y odiaćhal ná Wo  
 dyń / gdzie w domu swoim fest Zmartwychwstánia Od

eupicie.

 Rozmowa  
 Mozella z  
 W. O. Esai  
 ásem.

 Niedánotey  
 Rusakom  
 biegłości  
 áby zmyśle  
 nia z á pra  
 wdę wdáć y  
 mieli.





## PARÆNESIS.

T. A. qu:  
72. 3.

Hom: 15. in  
gent.

Ibid: parte  
3.

Dam: lib:  
Orth: fid: 4.  
c. 16.

T. A. 2.2.  
qu. 102. 3. 13.

Ioan. 4.  
v. 10. 14.

y 7. v. 38.

2. Exod: 17.  
v. 6.

Iud: 15.

v. 20.

**Z**Da mi sie że prawde powiedział / kto rzekł / iż Olej  
tylko iest drzew oliwnych olej / á drugie albo go prze-  
wyżsżaia / iáko to onguent ( pospolicie Olejkiem świe-  
tym zowiemy ) z Kości Świetych Bózych płynacy / o kto-  
rym iáko by rozumiał złote usta máiaczy Jan święty / czy-  
tay onego: albo od niego przewysżáne bym / iáko to  
Olej Mátowy / Lniány / Konopny / ié. tenże godnością  
przechodzi: ma to z láski Bóżej / albo ráczey tá sámá  
iest: bo iesli w tym nie myla sie co powiádaia Philoso-  
phowie / że ex iisdem nutrimur, ex quibus sumus. to iest  
z tych karmieni bywamy / z ktorych rzeczy iestesmy. Wiec  
że my láska Bóża karmieni bywamy / świádeczy Theo-  
log trzeciego Tłieba: Gratia, inquit, Dei nutrimur, te-  
dy z oney iestesmy, y oney powinniśmy owoce rościć / iáko  
Oycowie Świeci / ktorych Głowy mirotoczne pozostály /  
yto oświadczać / że láska Páńska iest ná nas / á to że  
dwumiar / iż ten onguent święty w Pismie Stárego y  
Nowego Zakonu iest Hieroglificum láski Bóżej y miłó-  
sierdzia / ktore sie ták wylewa obficie w Świetych Pie-  
czárách Kłiońskich / iáko obficie w cudzych Ziemiách  
z Świetego Mikoláia Kości / y z Świetey Káthárzy-  
ny Olejek święty wypływa do wleczenia chorym / gdy bo-  
leiacy zdrowieia od niego / gdy ślepi wzrok otrácony  
przyimuia / gdy goraczek rozpálenie hámuie sie / y w  
chłód przemienia. Do tych tedy żywych źródel y zdroiom  
ustáwicznych Práwostawny Czytelniku / o ktorych w wy-  
prowádzieniu Synow Izráelskich z niewoli / y do tych /  
ktore figurowála szczerá Usta Sámsonowego / y z kto-  
rych iáko z opoki wyschley wiele wody / wiele do nas do-  
brodziejystw płynie / á to sie nie iednego ustáwionego

czasu / iáko woney Sadzawki owczyey; lecz záwſze  
dziesięz z zdrowieniem: przychoǳ / bierz ná pożytek ſwoy /  
á chwal Pána / ktory ieſt dziwny w Świetych ſwcih.

## C V D X X.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1621.

Stráciwſzy oko bolem Páweł odyſſuie.

Gdy oto ſam w Pieczárach Bogu ſupplikuię.

**T**en piſáliſmy Koſ ſalutis noſtrę, gdy przyjechał  
z Wołyniá Zniáz Páweł Kurcemicz do Monáſty-  
rá Pieczárſkiego / chcąc miła Rodzicielkę ſwoię z powin-  
noſci ſwoey bytnoſciá ſwoiá y powolnoſciá ſynowſtá  
wcięſzyć; ktora ná imię Domnitia w Pánienſtim Bła-  
ſtorze mieſzając / ſwietobliwy á vocátię y wrodzeniu  
ſwemu przyſtoyny ſtan wiedzie: będąc Xienia wſyſtich  
w Chryſtiánie Kochájących ſię pobożnych Zákonnicek.  
Ten tedy Zniáz Páweł Kurcemicz bázro (iáko máło  
nie wſyſcy oczywiſci ieſteſmy ſwiádkowie) práwienic  
á nie / nietylko widzieć nie mógł ná iedno oto / ále y dla  
bolu záleďwie prowadzony od czeláǳi mógł poſtepo-  
wáć. Ktorego widzac Wielebni Oycowie y Bráćia  
Pieczárſcy / ták bázro wielki bol ćierpiacego / ſpollito-  
wáli onemu / á nawiecey ná tenczáſ Tłamieſnik Pie-  
czárſki / Wielebny Oćiec Cyprian Łábunſki / ktory y rzekł  
mu: Cudotworna y ſwietá tá ieſt Łáwra Zniáze Pá-  
wele / wiele z wiára tu przychoǳących zá modłámi ſwie-  
tych Pátriárchow náſzych Antoniego y Theodozego Pie-  
czárſkich / y Wczińw ich ſwietobliwych / zdrowie zno-  
wu otrzymywáia. Ty záſlubo ináczey niź Świetá Ap-  
ſtołſká Wſchodnia Cerkiew wierzaſ / átołi ie. náń wſay  
Pánu / y proſ áby Służbe Bożá zá cie w Pieczarze S<sup>o</sup>  
Antoniego intro odpráwione / Oćiec ſwiety dolegliwo.



4 Kr: R. 5  
v. 14.

Matt: 10. 30.

Eccle: 31.  
v. 15.

Eccle: 23.  
v. 5.

ści tweie / y wſzystkie ſkazy plecyc y wzrómć może. Ob-  
temperował zdrowey rádzie chory / w Pieczarze Służby  
Bożey wſyluchał: dotego w pol wypil podana ſobie wo-  
de z Krzyżá miedziánego Świętego Márta Pieczár-  
skiego (ktory przez drugi dzień tego obrotu używał) á  
ostatkiem z wiara iáko niekiedyś ciało ſwoie w rzecz Jor-  
danie Náámán obmył oczy ſwoie / prz-plotał raz y oru-  
gi / y odſzedł. Potym ſnadź máiac nieiaśa do Ziiorá  
potrzebkę iáchal / á zwracáiac ſie gdy wyieźdża ná gore  
rzeczona Wzdychálnica / á od bláſtu ſtonecznego oczy ſo-  
bie zaſłania / záiaáda z morá / y ná gore idzie / w tym  
iáciu / zá mólámi Świętych odetknawſzy zawiáſe od oá  
ſwego / przeżyzał / y zdrowy zeſtałſzy wielbił Pána Bo-  
gá / ktory ma pilna piecza / áby wteſ z głowy człowieczy  
bez woli iego nie wypadł : temu y my potken oddawſzy /  
proſmy áby y nas od grzechow náſzych chciał uwolnić.

## PARÆNESIS.

NAd oczy coſ wſzdy ſtworzono ieſt gerſzego : dla tego  
gdy obaczy od wſzystkiey twarzy ſwey pláćć będzie.  
Dobry Bog Práwoflawny Czytelniku / dobrze wſzystko  
ſtworzył / myſmy oczy náſze ná złe powrócili ; forta ie /  
przez ktora śmierć wchodzi czyniliſmy ; y w ten czas wy-  
ſtawiliſmy ie hecowána zbroia ná nas / wedle Świętego  
Złotouſtego woiniaca ; poniewáż oko indifferentie ſie  
ma / ták do złego / iáko do dobrego : dla czego proſi ten-  
ż Eccleſiaſtik : Pánie Oycze y Boże żywota mego / wy-  
náſzenie y hárdóſć oczu moich nie daj mi. Strzeż ſie y pá-  
metaj iż złá rzecz ieſt oko przewrotnieſiáko y dobrá ſprá-  
wiec liwey / poniewáż ieſt ſwiátłoſcia człowiecza / ktora  
Pan róźnie odeymuie / iáko ſie wyżej w Cudzie tym tnie-  
to / áby odciąć occáſia do grzeſzenia / róźnie y przywraca

na in-

na instántia Swietych iego / aby dal Instrument do  
Chwalenia S<sup>o</sup> Imienia swego / ná ktore wšelkie koláno  
Kieba / ziemie / y pietlá / klania sie: zle oſo y drugie  
pſuie / gdy ná nie zdrowý pátrzaſ: iáko mowi Quidius:

Cùm ſpectant oculi lippum, læduntur & ipſi,  
Multaq; corporibus transitione nocent. To ieſt:

*Przechodzą z ciał ná ciałá ſzkodliwe choroby.*

*Oko zdrowe z ſwey zdżiera ciekawe oſoby.*

**A tak właſnie bol od niego bierze / iáko**  
grex totus in agris

*Iuuen: Sa-  
tyra 2.*

Vnius ſcabie cadit & porrigine porci

Vuaq; contacta liuorem ducit ab vna. To ieſt:

*Wieprz kroſtawy wſyſtkie ſiádo.*

*Co ſie w polu páſie rádo.*

*Swoim ſwierzbem zaráża.*

*W iſnia zgnila ródey ſzkodzi.*

*Zgnilość iáblko w iáblko wwoǳi.*

*Y ſmiertelnie obrazá.*

zle oſo przeka / chroni ſie go / á oſobliwie gdy maſ młode  
y wolne od grzechow ſumnienie / iáko dziecká mále to  
pſuie weyrzeniem; á oſobliwie gdy Mieſiacznice cier-  
piaca nim pátrza / gdyż radij ibi collecti venefici, & di-  
recti in aptũ ſuſcipere eos ſubiectum, to ieſt: promienie  
trućizne tam zgromáǳone / y ná proſtowane ná ſpoſo-  
bne do ich przwiećlá ciáło / zaráżem to zaráżáia: experi-  
entia tego deſto. Kto chce niech ná zwiérćiedle probuje /  
á obaczy iad lichá tego. A w Piſmie ſwiety m oſo zle wv-  
rzucáć kazano; heć mowi Ewángeliſta: Jeſli oſo tu cie  
práwe gorzy cie / wyrzuć / á zárzuć od siebie / ábeniż  
pożyteczniey ieſt tobie by to zginelo iedno / niżeli ty  
wſyſtet.

*Vide Antz  
de Guen: l.  
2. c. 28. et*

*Mat. R. 5.  
v. 29.*

ROK V P O N A R O D Z E N I V P A N S K I M, 1621.

Sept: 8.

*Ian Miedziedzky z chereky tu ciężkiesy powstáies**Gdy o pomoc do Boga Anná sie vďáie.*

**K** To kolwiek z dekonáta wiára do S<sup>o</sup> Mánástryá Pieczárskiego/ lubo sam siebie osiánie/ lubo od in-  
nych/ iáko to zwyklo bywać w chorobnym utrapieniu ob-  
rzekány przybywa/ á žada Bestiego nád soba zmilón á-  
nia/ obšcie ie z včiecha przyiawšy/ zwraca sie. Jáwne  
to dosyć nád wiela wypeľnilo sie/ iáwne y nád dzisiey-  
šym Janem Miedziedzkim/ Mlynárzem we wšerze-  
czoney Znidyň/ ktory čiežka y wielka zložony bedac cho-  
roba/ gdy iuž v drzvi čiemney čmierci práwie przywo-  
tány odešcia čekal/ y odžiany čstátnim čechlem ná  
ziemi položony/ patrzac rychloby otworzone byly ležák;  
Máľzonká iego przyšedšy iáko madra/ áby w ostátnim  
kryšie nie záturbowálá bialogłowšim wrzášiem zcho-  
dzace<sup>o</sup>/ dla žalu nieutúlone<sup>o</sup> z izby wyšlá/ pláčzac pádlá  
náziemie trawa odžiana/ y tákim iáky iey Pan ná tč čas  
modlenia sie sposob subministróval/ rzewliwie lámen-  
tuiać/ osierocenie džiateg y swoje oplákuiać/ včieka sie  
do Rodzičielki Chryšá Páná/ teyo vždrowienie mežá  
šwego sollicitúte/ osiáruie go do S<sup>o</sup> w ktorym residu-  
ie/ Mónástryá Pieczárskiego; támodly do Brólo-  
wey Učiebieškiey rzeczone sláwnym iežyčiem Sláwieň-  
štim Moleben/ dáwšy iáľmužne zá to/ špiewány wy-  
šlucháć obiečúie sie wespol z Mežem šwoim/ ieželiby  
mogl zdrowy sam przybyć/ te y tym podobne odpráwi-  
wšy šluby w prostóšci sercá/ y slóvy nie minióvánemi/  
wnidžie do čáľupy/ poyžrzy ná Máľzonká šwego/ álie



on otworzy pomálu oczy / y dálej sám y tám poyrzzy / po-  
tym niemota zátámováne vstá rozviáže / y mowić po-  
cznie / o posílek ciálu zchorzátemu prosi; nácsátet zá-  
tydžie z ciężkíey choroby przychodzi dobrze do siebie / dro-  
żę do S. y Cudotworney Láwry Pieczárskíey obiecána  
z žona sra Anna odpráwuie / w kterym po obyczáiu  
Chrześciáńskim sprawi wšy sie / Molebnu ná Pochwale  
Przeczysťey Pánný wyluchawšy / iálmuzne wedle moż-  
ności daršy / dziekuiac Pátrence swey / y Swietym  
Oycem Anteniemu y Theodozemu poklen uczyniwšy  
odchodza do domu swego / w kterym ięscze y teraz zdro-  
wi žyiac wielbia Pána Boga.

## PARÆNESIS.

Czytelniku Práwosławny / w chorobie twoiey nie opu-  
szczay ciebie / ále pros Pána Boga / á ten ozdrowi cie:  
ponieważ kto sie do tego wciék / opuśczoneym nigdy nie  
był / y doskonałe Afillum zdrowia dosiágl; á to wiedz /  
že choroba człowiekowi pożyteczna iest z tych miar oso-  
bliwie / že Pan wprzód widzac kto ma y iák wiele grze-  
šyć / onego chlusta iákto biczem ciála choroba / by snadž  
odetznawšy grzechy / dálej im zawodu nie popuščzał /  
lecz gdy resta ábo krzewia sie / ták ich iákto Hercules sie-  
dmogłowna hydre ogniem / woda y mieczem wstramiá /  
áby mu pożyteczniey ponieść dreczenie dla zbáwienia;  
niželi zdrowie miec ná potepienie. Powtore / iž zá te  
ktore tu cšerpimy niemerczásy y kłopoty / ábo grzechy od-  
puščzáia sie; ábo iesli ich ták wiele nie mamy iák wiel-  
ka angaria swietnieysze korony bierzemy. Potrzebie / že  
dobr támtych / ktorych oczełiwamy / wiatkiem iest drecze-  
nie. Poczwarte / že ci ktory tu žadnego nie niośa krzyžá /  
ná wieczne odsyłáni bywáia káranie; Mowí bowiem

Eccł: 38.  
v. 9.

Choroba z  
kad pożyte-  
czna.

Hugo lib: 2.  
de anima.

Pátrž o Au-  
yele w pic-  
luchách dżie

cie zabił-  
iacym w

Zywotách  
ss.

Nágián:

Chrises.

Greg: Nys.

1. Cor: 11.

v. 32.

Dam: paral:

lib: 3. c. 1.

Apostol od Társtu: Teraz zaś gdy sadzeni bywamy od Pána karanie przyjmujemy, abyśmy z światem tym pod potępienie nie pádli. Pámietay zámwśe iż przez wiele biad y kłopotow potrzeba abyśmy weszli do Królestwa Niebieskiego; ponieważ gdy nas co dolega, w ten czas się nabórziley wdaiemy do Pána, o onym pomnimy, w ten czas też on nas nabórziley przyjmuię.

## C V D XXII.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1611.

Ná intent Pan Bog pótrza, lub sam nie przybywa  
Do Kłowd Bąybuzá rátunku dobywa.

O Dważny Mąż, y dzielnemi swoimi spráwami wśyst-  
kiemu dobrze Rycerstwu Niezwyciężonego Króla  
Polskiego WŁADISŁAWA CZWARTEGO; szczęśliwie  
nam (daj Pánie Boże ná długie láta) pánuiącego:  
znáiomy, J. M. Pan Simeon Bąybuzá, Chrześcia-  
nin dobry, Obywátel Woiewództwa Brácláwskiego /  
lat wiele z Málżonką swoią, wiáry Kościółá Zach-  
odniego, przepedziwszy, żadnego ku pomocy Rzeczyposp.  
ku wcieśe zacney Sámiliey swojej, y ku násládowni-  
u Heroickich cnot odważnego ánimuśhu swego, nie mogli  
mieć potomká; ponieważ Málżonká J. M. ktore ro-  
dziła, te martwe dzieci rodziła, nie bez mnieyszego żalu  
y frásunku Rodzicá. Wiec od społboleiacych slyśac o  
wielkich Cudách; ktore się dzieia w Świetey Láwrze  
Pieczárskiej, nád temi, ktorzy z wiára przychodza, omy-  
ślił tám się z pobożną Málżonką swoią o rátunek wdáć,  
iákoż roku miánowánego sam przybyć nie mogec (iáchal  
ábowiem czasu tego do Obozu, aby z drugim Rycer-  
stwem wśtret dáć Polkom Ordynistim, Pánskému Bo-  
ronne pustośacy) Málżonkę swoię do tych Świetych

miejsc

mieysc Pieczárskich wyprawił / aby tá nawiedzimyſy Cu-  
dotworna Cerkiew Przeczysley Panny: y ſwiete Swie-  
tych Oycow Pieczárskich podziemne mieſzkania; w nich  
chciwnice ſmoie y iego z modlitwami Panu Bogu odda-  
ł; y o potemtá (aby nie była podobna onym ktore bez  
owocu żywota ſwego ten życiaciąg w niepłodnoſci  
tonicza) toryſy żyjac po woli Bożej rodzicom wmeſelał /  
proſiłá: poniewaz Błogoeſławieństwo to iſt Boże mieć  
ſynow iáto latoroſtiy oliwnych wiele otoko ſtołu  
ſwego: To zſtrudá ſerdeczna / owoc żywota ſwego  
miłuiacamátká / uczyniłyſy odiáć áłá / y tym ſie pewnie  
operniła / że co porodzi zdrowe y długoletnie żyć má-  
iace ſplodzi; iákoż wierzacey tá ſie eſtáto / bo wedle  
nái y y proſby ich oboygá / dał Pan miłoeſterny zá przy-  
czyna Przeczysley y Przebłogoeſławieney Mátki ſwoiey  
Máryey Panny / y zá modłami Swietych Pátryárchow  
náſzych Antoniúſá y Theodozyúſá Pieczárskich / po-  
temtá onym meſkíey pici / ktorego redzieliá názwatá  
Adámem / ſnadz áby iáto od pierń ſego rozreſto ſie ludz-  
kie plemie / y od tego tá ſe Dem Jch Mái PP. Bá-  
tuzow codzienne biał ſwe incrementa, żyje to y dſiſia  
dobrey nádziecie dzieci / w náuce tylko niewiem iáto y  
iákiey peſtepuie. Z iáto tego wiele pámiatnikow z ná-  
božney Bráći náſzey ieſt / Sam przedſie miánowány J.  
M. P. Simeon Bátkuza / Rotmiſtrz Je° B. M.  
przybywſy do Swiety Láwry Pieczárskiey / ten co ſie  
eſtáł náń nim ſámym y Máłkonta iego Cud / przy-  
wielu Zakonní ách dſiſieyſſemu náſſemu Archimán-  
drycie opowiedział / ktory y ia ſłyſzac / miedzy  
drugie Cudá w te piege wpifałem.

Pſalm 127.  
v. 3.



## P A R Æ N E S I S.

Cyrus Krol  
iák swych  
ku sobie zácheca.

Maiolus in  
diebus san-  
cularibus.

pag : 928.

1. Kor: R.

2. v. 9.

Ioan. R 14

v. 13.

Mat: 18. 19.

Mar. 11. 24.

Matth : 12.

6. 41.

Nieplodne  
mátki.

**R**zekł niekiedyś Cyrus Krol Perski / iáko czytam v  
Plutárcha: ktokolwiek podemna wojuje / á iest pie-  
szy / iezdnym uczynie / iesli iezdziec / przydam poczworne /  
iesli wioske trzyma dam wies dobra / iesliż te ma / dam  
miásto / iesli to ma / dam Prowintia / Złoto zaśie waga  
á nie liczba rozdawać sie bedzie każdemu. Tym zácheca  
ku sobie mądry Krol Soldatow swoich. Zbawiciel náš  
przedwieczna oná Mądrość czymbynas ku wstudze swey  
záciiagal / posłuchay wšyſtych poganow mistrzá dobre:  
Uágotowane sa práwi ten / rádości wielkie dla tych kto-  
rzy Pána Boga miluia ; á tákie iestze / o ktorych wcho-  
nie styśáło / o to nie wiódziáło / áni ná serce człowieków  
niepádly / przyday do tego że sa y wieczne. Posłuchay  
Ewángelisty : Oco iedno prosic będziecie Oycá mego  
w imie moie / będzie wam dano ; iákož gdy żadamy  
rzeczy / ktore nie sa od ziemie tej / y ktore lub by y chciáłmi  
z Krezusem każdy Monárcha prosiacemu conferowác /  
niemożeb o ich stádze stád y ia dosiága. Dáie y dziś pro-  
šacey z wiára potomká milego Pániey / á tego cudow-  
nie od śmierci tej / ktora drudzy iestze w żywoćie má.  
cierzynskim zschodzili / windicuie. Záprawde záwšly  
dzi was tá Páni Bábuzina Polánti / y Roxolánti / táž  
ná sadzie Pániskim / iáko Sába Krolowa tych o ktorych  
Ewángelistá spomina / Żydow / iáko Elini witescy mieš-  
czanie tychże ; iz wy ktore mieć potomstwa nie możecie /  
do Boga o nieziáko nieplodne przedtym mátki / po tym  
gdy sluby swe ku Pánu uczynily od niego otrzymały oso-  
bliwe potomstwo / Sará Izááká / Rebeká Jákobá / Anná  
Sámuelá / mátká Sámsonowá Sámsoná / Zeližbieta  
Janá Krzścićielá / Swieta Anná Pánnie Naswetšá

powi.

powiła: do tych wedle Tłabożestwa przyłoż y dziśierśa;  
 ale przez bábę do diabła wciękacie się / zámstydzis mało  
 byto gdyby stało ná tym / snadź y potempi. Was zaś  
 ktore macie dziatki / a ie ták same / iáto Przechysta Pán-  
 ná y mátká karmilá piersiami Jesusa Christusa Syná  
 y Boga swego / skąd ia błogosławiona zowie bia-  
 łogłowa y Zwángelisty / mowiac : Błogosławiony zy-  
 wot ktory cie nosil / y piersi / ktoreś gsal ; temu przypodo-  
 bam nie mam : bo wśyştkie zwierzetá náaturalnie miluia  
 płod swoy : same ten karmia / wy odrzucacie / mámet chlo-  
 pianek piersiami záczásem w wielkiego wrosc máiacego  
 człowieka karmicie / ktory gdy się chłopskich od gburki  
 hással z humorámi obyczáiw / nie rosc ale umnieyszać  
 się musí / dotego czesto nie żyia czysto te mátki / y w nie-  
 czystości poczynáia / záczy m miesiacznice ( o ktorych wy  
 biáteglowy co sa lepiej wiedzieć możecie ) zátzymywáia /  
 y to w pokarm / co iest trucizná dzieckom wáśzym podáia :  
 skąd záwśe drugi chyr / skąd / boleie / bá y ráno z wáśa  
 zálością wietřa / ostatnia swiátu temu váledikcia dáie /  
 żadney do śmierci nie dawşy przyczyny. Odpowiedziemi  
 proşe moje mile Pánie / od kogoż wşdy Caligulá Cesarz  
 náture surowosc wysal ; zali nie od mátki ; od kogo Ti-  
 tus ost i wiczna wzial chorobe ; zali nie od mátki : od ko-  
 Tiberius Cesarz Pitanstwo : zali nie od mátki : bywá y  
 od mátki / boć Faustiná M : Antoniná Cesarzá žoná / gdy  
 trwie żołnirzá ścietać ciepley nápiłá się / poczelá trochá  
 potý z meře swý Commodá Imperatorá okrutniká wiel-  
 kie / ac. Strzeř ty obżarstvá surowości y czystości / owşe  
 ki gburskich obyczáiw nieustrzeřeř. O wychowániu do-  
 brym wy wiecie / wy odpowiadáć P. Bogu bedziecie / gdyž  
 ich z rak wáśych pozyskiwáć bedzie. Vczcie przeto / cń icz-  
 cie dobrze ich / y same wola Boża pełńicie / gdyž ták wiel-  
 timi názwáne w Brolewstwie niebieřtim bedziecie.

Luk: 11. v. 27

D. Bas: Ho:

9. Hexá.

Antide Cuez:

lib: 2. Ho

rol: c. 23.

Tož gáni y

Phaurinus

y Cellusá

lib: 12. c. 1.

Caligulá.

Titus, Ti-

berius Cesá-

rge od má-

mek zepso-

wáni.

Vide Gale:

lib: 14. de v-

su partium.

Vide Ari-

stotel: 1. 2. de

historia ani-

mal: a. 10.

Vide Plut:

de liber: edu.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 1622.  
 Julij II. we Wtorek Świętey Pięćdziesiątnice.

Potwarz Domne w podziemne labirynty wwoździ.

Z tych ia Bog Presbyterá modłami świebodzi.

Domna po-  
 spolicie lu-  
 dzie gowa,  
 ale ma bydż  
 Domnikia.

**V** Czynił votum Roku tego pobożny Presbyter Jan  
 Zinkiewicz z Świątice majątności Jey Mł. Pániey  
 Anáskázey Básilowey Zyniowey / lubo sam pielgrzy-  
 mować do Świętey y Cudotworney Láwry Kłiowopie-  
 czárskiej / ná dzień iedenasty Julij; lubo znaczny ná  
 Ofiárę Claświetšey Pánny podárek przez pewnych do  
 mieyscá Świętego Kłiowskiégo idących pielgrzymów  
 podáć / ieżeliby co legale przy domu go nie przypieło: á  
 to z tey miáry: Cortá iego Duchowna Domná Gorsta /  
 będąc iedná z Graucimeru y służebnic dawnych Pániey  
 wyššey rzeczoney / o czáry nieiátiés / wpádlá v oney w  
 podeyżrzenie / dla czego w ciemna nátychmiást niewinna  
 osadzono iáślinie / y ná śmierć druga w spráwie iedliwo-  
 ści iey Zuzánnie defretować miano. Lecz gdy o tym slu-  
 dze Bożemu opowiedziano / przybyciem iey swoim dla  
 rozgniewánia wielkiego Pániey posilkón áć; y od rzeczy  
 głównych káráczá w ták rychłym czáście nie mogąc wy-  
 swobodzić; z modłami się do Claświetšey Pánny Pie-  
 czárskiej / á temi goracemi v dáie y iáło do pewnego  
 salutis asyllum przybiega / kzámi oblany rátku Cerce  
 swey ( ktorey czyste znal być sumniénie ) żebrze / y temi  
 cála noc zabáwił się / názájutrz do Liturgiey świe-  
 tey przystępuje / też eliberátia Pánny niewinney inen-  
 tia máiac: y tám znouu modły kzámi gestemi roztwo-  
 rzywšy swoje / pewien o co záda że otrzyma / kóniecy slu-  
 źbe Bożá / odchodzi potym rádesny do domu; w ktorým  
 gdy się czas niemáły czytaniem zabáwił / przydzie Pán-

ná Do.



ná Domná zákoláče / dla radości czeládník nie otworzy-  
 wšy ( co sie w Dziełach Apostolskich y z Świętym Apo-  
 stolem Piotrem stało równie ) skoczy do Oycá Janá /  
 y rzecze : Pánná Domná przyšla / nie dowierzáiac / iáko  
 bywa z radości / wynidzie sam á z zádziwieniem wiel-  
 kim / przyimie miła w Chrystusie Corte swoje / chwale-  
 cząc / y sławie z serdecznym weszchnieniem / rece pod-  
 niosšy do Ciebie odda ozbroionej z tmáncé / ktora za-  
 stepem jest sirot okrzywdzonych pennym. Zopyta potym  
 iáko by y kiedy z potwornego / iáko Dániel / wyswobo-  
 dzona była dołu / y z šček nieprzyjáznych lwow wyrwá-  
 na ; nádto iákim sposobem ? Ná co Pánná : kazano mie  
 práwi wolno puścić. Spyta o czásié Święszenník / kto-  
 ry by bydz rozumiał / gdy to iey z ciemnice stało sie od-  
 pušczenie / miánowála ná dzień dwunásta godzine /  
 przydamšy / że wyzwolonej mi ná oczy przychodzie Pá-  
 niey nie kazano / iam zdrowá z lášli Pátronti mey Prze-  
 czyšley Bogárodzice do swietobliwosti twej odešla ;  
 Presbyter zkomputowawšy bieg godzin / przez calculá-  
 tia swoje došedł tego / że właśnie uwolnienie Pánný  
 stało sie tego času / ktorego bezkrewna ošára Pan y  
 Źbáwiciel náš Bogu Oycu byl ošárowány ; y gdy sie Li-  
 urgia święta konczyła ; á tu inž wyrozumiawšy dobrze  
 miłostíwa y predka láške S. Pieczáršley Pátronti /  
 y pilney swych zastepniczi / nie śláć przez Patníká przy-  
 rzczone podárki ( ácz to y nie rychło dla zabaw domo-  
 wych ) sam przybywa do Domu Bože / y dziś żywemu su-  
 mnienie swoje powierza W. O. Šilárienowi Wockie-  
 wiczowi / y málo nie czwierć roku wielbiac wdzién y w  
 noc y Tworce swego ; Opiekunkeswa Przeczyšlá Márya /  
 y SS. Oycow ná Bych Antoniego y Theodozég° Pieczár-  
 škich / zá lud Páński ošláwicznie Pánu suppluiacych  
 w Monáštynu przemieštnák ; potym z wšich ošetł do  
 swoiey dziédziny .

Dan : 6. v.  
 23.

## PARÆNESIS.

T. Aq: 22.  
qu: 68. 3. c.

Pier: Val:  
lib: 4. pag:  
132.

Gen: 39. v.  
20.

3 Reg: 21.  
v. 9.

Dan: 13. v. 54.  
v. 58.

Pind: in O-  
lym: o: dex: 111.  
Colo: 11.

Sen: in Hip-  
pito: A: 11. 3.

Deut: 19.  
v. 16.

In Prato  
Spir: c. 160.

**P**otwarz jest fałszywe y złe grzechu ná tego włożenie /  
te gdy człowiek czyni podobie się Baziliškowi / który za-  
dneý wkaśnieniem rány nie zádamy / zábiia iedną czło-  
wieká ; ponieważ ten nie kłnawyśy żadnego tylko w wśy  
przełożonych fałś włożywśy taki / dla ktorego oprawdzić  
się trudno / wielu traci. Tákci Pátriárcha Jozeph od-  
żony Putifáronowey plugawey nierządnicie spotwarzony  
do więzienia wrzuconý / ták Tábót wkaśony / ták od Se-  
dziow y stárcow ludu Izráelskiego pobożná Suzánná  
spotwarzoná. Ták Bellerophon od Antei do Pretusá  
wdány / ták Phedrá do Tezeusá małżonká z Hertulesem  
zewnetrznego zwroconego piekła Hippolitá kłamliwie  
oskárzyłá. Tá potwarz ze się przy wśyśkich dworách ták  
świeckich Pánow / iáko y duchownych Prátcow wtrze-  
wiłá / śmiatbwm ich y ciebie Práwost: Czyt: nápomnieć  
wte słowá: Jesli by stánat świádek kzywy ( iákowych )  
dwáy było przeciwo Tábótá ) przeciwo człowiekowi  
winiac go o przestępstwo / stána obá / ktorzy spráwe máia  
przed Pánem / przed oblicznością Bápłánow / y Se-  
dziow / ktorzyná ten czas beda / á gdy bázro pilnie donia-  
duiac się do ydą tego / że fałszywy świádek mowil kłam-  
stwo ná brátá swego / oddádza mu / iáko brátu swemu  
czynić myślił. R w te; áby się tákich ozumcow gorzey psá-  
wściekłego y wezjá iádomitego chronili. Kłamstwo  
gore bierze / po spólita wchodži dáleý wiárá / prawdá nie-  
mie opuścila / obetgáczé / po chlebcy ( iáko ow v S.  
Sypchroniusá Pátryárchy Jerozolimskiego / ktorý do Pa-  
piezjá Ugápetá / Biskupá iedne° zlie wdal / y v Corneliusá  
Tácita Gállio po chlebcá ) fałszywymi tarzjá nowin-  
támi / kłamáiac ná spoleczná zgube / ci przysięgi wy-

gládzi.



glądziłi / ktorzy tylko w ten czas znáia Boga gdy przy-  
siegáia. Ucieczeszny Pánie / opłátany Pralacie / kto-  
rzy lubicie kłamańcy / y sęsływe przysięgi. Wsystko  
to iest / czego lienan idzi dusá moia / mowi Pan wśe-  
d megacy. O wśeti nie iest to mądrego Faná / áby sie  
liktem podobal / uielem obrzytzić sie / y wielom nie po-  
dobac. Mowi Seneca Philosoph do Ciceróna: Wiedź  
mowi Pánie / iż żadne y nie máj táj / y cierpliwości / kto-  
raby znieść moglá / áby dwa / lubo trzy wśystim ro-  
kázowali ; nie dla tego iż sa w cnety zamożni / ale że Pá-  
ni sa familiares. Calenius zá te potwarz y zá opácne  
wdanie skarány niegdys / á cśalan: sy / iezyk swoy potwa-  
rny zjadał pomálu / potym iako żył / tak y zmarł mizer-  
nie. Predtoby y nášy ożumey wysiedli sie / gdyby táż pla-  
gá ná nich pádla / tym popráwy żyje ták iako y owym /  
áby z Rectorem ci: mności y cyeem kłamiłwá ( gdyż po-  
dobne do podobnego nátüralnie sie ciągnie ) kochaiac  
sie w párasiech táj nie záiacháli / gdzie prawdy nie  
máš. Pytano iednego Philosophá Thebanstie / czemu-  
by ták wielka bylá u Pánow niepomierność: Odpowie-  
dział / dla tych ktorzy kłamáia y pochlebuiá mnośtwá ;  
á owych ktorzy prawdę mowiá y pożytecznemi sa málo-  
ści : Mowi y Chrystus Pan : Szukacie mnie nie przeto  
iżescie widzieli Cudá ; ale iżescie iedli chleb / ábyście  
násycenti byli ; y gdy zá imię moje nie cierpieć bylo nie  
potrzebá. Przypodobam ia tych owym / ktorzy wesóło  
prowádza Modzieńca do Kłasztora / áby táj Aniché  
żółkał ; á wprowadziwszy go we drzwi / sami precz od-  
chodzą. Ty Prawo: Czytał: w prawdzie zamiluy sie /  
te kto lubi / z Bogá iest / z ktorym y wiecznyh dziedziem  
stanieś sie dobr. Pochlebcow záś / y potwarcow bli-  
ż Aureliusem Imperatorem do Selespontu ná wygná-  
nie. Czytay Anto: de Gueu: I 3. c. 2. do Lambertá / á oćie-

Zach: 8. v.  
17.

Iege Anti:  
de Gueuara.

Zlie gdzie  
dwa niestu-  
śnie rządzą  
Eutrop: l. 6.  
Per quod  
quis peccat  
per idem pu-  
nitur.

Ant: de Gue  
lib: 2. c. 39.

Ioan: 6. 26.



Psal: 100. v.

4.

y Psal: 108.

Był sie. Należnie rzecz: Nie przyszło tu mnie serce  
złotliwe, odstępuiącego odemnie złotnika nie znalazem/  
ktory włacza potajemnie bliźniemu swemu / tegom  
prześladował.

## C V D XXIV.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1622.

O Leże rzuea Márka chorobá boleści.

Lecz go w rok Pán wwalnia z tej dolegliwości.

Zaledwie już co tchnąć dla ciężkiej choroby mogli  
Marek Jarunio w Lunczowski / z Miasła Korsuniá  
Kozak Zaporożski: ktora wielmi krzewiac sie silnie rok  
cały niedznego bázro nedziłá / tedy on zchorzał y powrá-  
caiac sie ná nienawisney pościeli / po bázro wielu do vle-  
czenia środków owżeki dáremnych desperował o poráto-  
waniu zdrowia swego. Ze to zaś wczesnie wżyskim mile  
jest; ábowiem dla żywota y zdrowia swego wiele prá-  
cuia ludzie: dla żywota powietrzne ptástwo skrzydłami  
dzieli powietrze / dla żywota styruiac ogonámi łodzi  
ciał swoich ryby plywáia / dla tego w iástinie y iámy  
przed potężnieyşymi mnieyşe wćiekáia zwierzetá; dla  
tego każdy rádzi o zdrowiu swoim / y tego co mu pomo-  
cno szuka / przedtym coby škodziło odchodzi: mizerny zło-  
wiel te wewnátrz serca swego / nie ináczey iáko Jonáš  
Prorok w kienicu wielorybowym do Pána / do Bogáro-  
dzice / máiacey w opiece swy Monáštyr Pieczárski / vo-  
tue / iesliby zdrow mogł bydz / przyrzekł / áby filka Nie-  
dziel w poście y modlitwie zostawáiac / ná święta Brá-  
cia Pieczárská co rostażá robił. To iáż pomýeli / y ná  
tey piramidzie / ktora wśechmocność Boska z Lácińskie  
diálectu wżyska konterfetuie / y w sobie záwiera / ( to  
iest / Cor, C. Creator, Stworzyciel / O. Omnipotens,  
Wśechmocny / R. Redemptor, Odkupiciel. Serce nie.

Sen: Epist:  
121.Cordis ex-  
plicatio.

zmázanie wykuie/ síly swe chorobá tráć / a boleiacego  
 ovlzenie y o dobra otuche žymotá iela przyprawować.  
 Wiázac tak skore Máret Soldat ná jedno/ lecz prawdží.  
 we sercu wesićhnienie/ politowanie/ a wwažíac przeczby  
 ta želazna choroby dotkniony był kásta / dobry Ráda  
 mistrz computuie / y przed oczysťawí sobie kupy wystep-  
 tow swoich ; zá te serdecznie boleie / we dwu Tiedzie-  
 lách potym wwalnia sie od przyponu tego / wiare swoje  
 eliberuie / w droge do wdziecznych pástwiť y swietobli-  
 wych káť duchownych Biiowskich póspieša / ná recidivy  
 y choroby z poruťenia wynikáiace nie pogladáiac / do  
 ktorych gdy przypieťal / poklén uczynil zá dobrodziey-  
 stwo doznáne miłosťerney Dobrodzieyce swey / y Swie-  
 tcy Corze swietych Joáchimá y Anny / conterfet iey blo-  
 gosťawiona twarz representuacy z reuerentia całowals  
 rzuciť kłumoki wielkie duchownych ciężarow przez Spo-  
 wiedz / ktora v Presbyterá Božego uczynil / vmiciacego  
 duťewne te rány leczyc / y te dobrze goic / to iest / náuka  
 ( czego po káždym Spowiedniku S. Básilius potre-  
 buie ) y doświádczeniem. Z Odlupicielem ziedneczyl  
 sie iestże lepiey / a práwie tak iáko pierwy vmocnil sie  
 zá Tiedziel trzy / z tak wielkiey y ciężkiey choroby / iáka  
 iest człontow z bolem resťabienie / ochoczo wziáť sie zá  
 prace / y w miásto Tiedziel kłtá odpráwiť w tey robo-  
 cie kłtá náscie tydniow ; a potym chwale dawby / niebie-  
 skich gmáchom Tworcy / Cesárzowey onych / y Swietym  
 miešťancom támeiczný / z pokoiem odűedť do Korsuná.

## PARÆNESIS.

**I** Esi kto z was stęka / niech przyzwie Presbyterow Cer-  
 kiewnych / aby sie modlili ná nim / pomázuíac go ole-  
 íem w imie Pániskie / a modlitwá wiáry vzdrowi chore.

Qu. 229.  
 & 288. Com-  
 pendio ex-  
 plicatur.

Iac : 5. v.

14.

Chriſtoſt :  
przeciwo  
tych ktorzy  
chorych nie  
nawiedzaia.  
Bydle chro  
me czemu  
leczyſz.

Num : 15.

v. 39.

Sic Hieron:  
notat in 15.

Matt.

Cor: Tacit:

lib: 13.

Prou: 8.

v. 32.

go / y podnieſie go / mowi Jakub ſwięty. Záchował to  
chory Máték / y dla tego iáby cudownie dzwigniony był /  
czytaeſ Práwoſławny Czytelniku : Toż ieżeli by y tobie  
ſie iáto cztowiekowi dla przeſtepków biádam podlegle-  
mu przydało / ktore nam to ſpráwily / że nietylko niemo-  
cy / ále y namnieyſzych zwierzat lekáć ſie muſimy / przed-  
tym onym pánuiaćy ; przywoływay Świeſzczenników ;  
modły do Miłoiſierdney Mátki y Pánni Przeczystej / tu-  
dzież do miłych ſług Bożych przeſyłaćy / proſiać áby zá  
proſbámi ich wybáwiony byleſ / od diabla nietylko po-  
łudniowego / ále y káżdego ; ták ſie ſtáray o ſiebie / y o  
zdrowoſć twoie / iáto przykładaſ pieczy gdyć bydle zá-  
chramie / ábyſ go mogli záżyć ná potrzebe twoie. Y to  
wiedz / że nád wyuzdánym ſzczęſciem ( w ktorym o Pá-  
nu zápominamy ) chorobá ( w ktorey do niego ſie oćieta-  
my ) mądroſci przyłaczona wierzh trzyma. Owo zgo-  
lá mieyták záwſe przed oczymá Páńſkie przykazánia / á-  
byſ ich nie przepominał / iáto Pháryzeuſkowie mieli prá-  
wo Boże ná párgáminie piſáne przed oczymá ſwemi zá-  
wſe wiſiace / áby o nim oſtáwnie pámietałi y myſlili / á  
ták z cnoty w cnote poſtapiſ / y wſzyſkiego co zá ta idzie  
doſtánieſ : poniewáż cnotá wſzyſkich rzeczy dochodzi / do-  
bywa / y wſzyſko expugnuie ; y z tym oſiedzieſ / ktoremu  
jedná roſkoſ y oćiechá mieſtác z ſynámi luckimi.

## C V D XXV.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1623.

Simeón cudownie z pet. z Gálery z Morzá.

Wyprowadza nád gwiaſdy wybornieyſza zorzá.

**B**oſphoránie lubo nedza náſza wiádomy národ Tátá-  
rowie / żyiać kupem / onego po roznych Páńſtwách zá-  
ſiagáia ; Tráſiło ſie / że wtárgneli y w Kroleſt wo Pol-

ſkie / gózie



Nie, gdzie wiele ludzi z dobrami ich w plon zagrąbiw-  
 szy / między nimi Simeoná Micháyłowicza Chodo-  
 rowskiego z Chodorowá záląpili; tá máietność leży ná  
 Podláśu / sasiádká Surázowi; Agárenom go zá pe-  
 wna cene oddáli: y ktorých lat trzydziéści cierpiac nieu-  
 cieśne okowy / á czasu náuigatij ciężkie ná Gálerách  
 łopáty / áż do ostatniego oprzykrzenia. Ten czasu ie-  
 dnego wsiadłszy w Gálere z Cárogradu / pomyslił iáto.  
 by się z tey niewoli flakki wyzwolic / lub przez śmierć / lub  
 przez wysćie; y przyšlo mu imie Swietych Pieczárskich /  
 y samey Krolowej Ciebieśkiej ná pámieć / do tego y to-  
 że tá wielu z biády wyswobodza szczyrze wezwána. To  
 ták pomysliwszy / záraz miał piecza o tym; lecz dnia trze-  
 ciego / zá Jeruzálem musiał z Bisurmány płynąć; gdzie  
 przeżimowawszy zwrócili się do domu; táżże Agáreni  
 wysiadłszy w báty / do miástká iácháli; on wezwie imie  
 Przeczysťey / obrot do Swietych mieysć iey tysiącami po-  
 wtorzy; w tym czarna noc ciemnymi ziemie obleciawszy  
 strzydlami snowi regiment popuścza / pozostáli bespie-  
 cznie uspokóili się Othománczykowie / tudzież y niewol-  
 nicy / on záwádziwszy żelázem / ktore przygotował / wlo-  
 mił nit pierwszy okowy / druga pokieruie / lecz nie mogąc  
 odnitować y z noga włomic / á wolnym umrzeć wsiłuie /  
 záwádzi znówu z sil wśystkich / dużo poprze / spádnie y  
 tá: tedy poydzie ná stábe / y rzucił się z niey w morze / y  
 popłynie ku Gálácie: gdzie po długim przeciągu zmor-  
 dowány pornie rázow kílka / á wyrynáiac Tlaswietśey  
 Bogárodzice o pomoc wzywa. Czwartym rázem iuż to-  
 nac pornie / y kłode nożnemi námáca pálcami / ták gle-  
 boło / że odbyćć mógł wolno; z tey gdy smiertelnego  
 strzeże się wпадku / druga noga też dálej obmáca ku Gá-  
 lácie przeciągła (o miłosierdzie twoie Páanno miło-  
 sierdna) ná ták wielkiej gábinie / iáta iest morśka / swe-

Agáreni  
 Turcy się  
 zowa, posli  
 ci od Agá-  
 ry mátki  
 Ismaelowej.

Plut: in Ma-  
rio.

Czasyki nie-  
przyiązne  
wizniom.

Godna rze-  
podziwienia

mu studze Przebłogostawiona Bogarodzica nadszwy-  
czay naturalny dłuższy czyni drogę kłode / przypędł nią  
do Baht Galatstich / tam o te oparłszy się odetchnął /  
a obmącałszy miejscą sposobne / wlezie na iedne / bie-  
dny wiezien / z tey do miasta spuscił się / ták iáko Mári-  
us siedm rázy Consul w trzecieiniejazdnej / on wyruszo-  
tu dla częstego tam zimie bywania sobie wiadomym le-  
ży przez dzień / w nocy wylázi / wychodzi z miasta / y z á-  
iásnia / ktora mu się z przeziżenia Bożego pokazała we-  
druie zorza / iáko niegdys Żydzi za stupem ogniistym / a  
za gwiazda Krolowie Perscy. Wysełł w pole / tam za-  
grzebił się / by dzień przeleżał wolny od trzykliwych pta-  
kow / y bezpieczny od goniacych / iákoż y ták się stało /  
gdy w spokoiká noc druga ludzi / wylazł / poszedł daley /  
zátymże obłotiem ; a nádedniē nie máiac wody do ochło-  
dzenia się / poczał garścią zbierać rosse : y ta się zát-  
piáiac vshedł mil tilla / y znowu ku dniowi zátopał się /  
alic ráno owiec stádo wielkie ná to przydzie miejsce / pá-  
stuszy ze psámi bliż drugimi o podał ; tedy wiezien gło-  
dny iágnie porwie / streci mu byie / ziemia y trawa ná-  
tryie / a tym czásē gwizdnie pástuch / owce się ku niemu  
rzuca / y poyda w ina stronę. Podrózny zaś gdy się przy-  
mierzkło / daley się ruszy / y nápadnie przewodniká má-  
iac Pánnę Przeczystá / ná ogień / ktory ciż pástuszy dnu-  
iac rozniećili byli / odziera zdobycz swoje / piecze iá / y ná  
drogę viátit ták sobie miłosierney Pánnę zrzadzeniem  
dány / iáko Boża opátrznoscia od trutá dleba Prorok y  
Pustelnicy inšy / iáko od tegoż mále kruczeta pokarm  
máia ; záchowuie y bierze / aby się żywił pomálu / iákoż  
te° pokármu stáło mu áz do Wołoch ; do tych gdy Dunay  
ná spláwie przestyrował zámítal / rzecze sobie : Tliebo-  
że Symeonie / tu iuż Chrzesciánie / idź do domu / do  
ktore° wchodzác / spotka go v siennych drzewi gospodarz ;

zabá.



zábámnie: práwliac mu/ że mam Turczynow teraz trzech  
w siebie/ á tym wolno więziom wšedzie łápc/ záwie-  
dzie go do šopy/ šloma nátryie; á gdy či odesłi / do má-  
žánti wprowadzi/ nářarmi/ nápoi/ obmyie; á dná dru-  
giegorzeczé: Bráćie Simeonie / ieželiby wola twoia w  
mníe porobić/ ia zapláte dam gotowa; on obawíáac šis  
drugiego zániewolenia/ odpowie: Mam Pánie moy ro-  
džicow stárych bárzo/ tych ieželi nie zmárli žyczylbym sy-  
nowštim poklonem wćiešyć y widžiet; odpuszcza go záraz  
gospodarz/ droge vlázuie/ štóra przebywšy wšestlie dro-  
gi niebespiečenštvá/ do miley Polški wšedł/ y przypie-  
škal do Monáštýřá Pieczárškiego/ áby w nim obiát šwoy  
wykoná/ iáťož štátecnie/ co byl przyřekl wšystko žyć /  
dziwnie pobožny Máž y štáteczny: á opátrzywšy šis  
Šwíetemi Šákrámentámi / po dlugiey pracy odšedł  
do šwoich.

## PARÆNESIS.

Njewola ieš čłowieká wolnego gwałtowne zátřzy-  
máníe/ te Pan przepuszcza ná ludi rozmaítie/ dla ich  
wyšepłow/ áby šis zle z pošřodku zniosto/ y wyřorzeni-  
to. Czytaš podobno iáťo Řrol Řegipški Šosostřis čtyř.  
má Řrolámi zwycięženemi w woz ich záložywšy / iež-  
džil. Ř iáť od Šáporá Řerštiego Řrolá Válerianus  
Řesarz vlápiomy / v Řářthow w niepočasneý doli do  
šiwego přyšedł wlošá; boť iáť dlugo žyl Řrol tá-  
mecneý Řrowincieý / w přřod noga nániego náchy-  
lonego / iáťo ná podnožek wštempowál / potym ná to-  
ná wšáddál. Ř iáť lud Řžráelšti od Řhářáoná w nie-  
wola záprawáđžony / čiežkie iářmo dživgáć / y proš  
Řegipškie mušíál přšlantí. To wiřženíe wielka  
ieš čárnošćia / wšáťže kto ie čierpliwie žnoš / Pan z  
nie\* předłto go eliberuie / y táť ná šwieboda iáťo džišieý.

Entr: lib: 17

Entr: lib: 18



2 Par: 33. 13.

Mowi Aph  
ricanus, iż  
ná modlitwe  
ś ádly mu-  
skowyy i. nog

Añ: 5. 19.

Matt. 25. 34.

Añ: 16. 25.

tego Simeoná wywozi. Modli się z płaczem Manás-  
ses w ciemnicy Assyryjskiej, álic spadaia okowy z niego/  
y on wciezka wyzwolon bywa. Modli się goraco Eze-  
chias, álic Pan wyśko Assyryjskie rozgramia. Wzdycha  
z płaczem w więzieniu Jozeph Pátriarchá, lecz z tego  
wyiety, Pan Egiptem disponuie. Prawość: Czytel:  
wiedz iż Bóg więziow nie opuścza, ále wyprowadza  
ich Aniołem swoim z kázi, y tym ktorzyby ich w  
petách ich náwiedzáli zapláte, w wieczność gorni pálac  
obietuie. á wiedzac y w ciemnicy chwal Pána twego  
z Páwłem Świetym, boć ten który cis w wieczor plá-  
czem y łzami nákarmił, ráno otrze iągody twoie /  
y smetek w wesele przemieni. Odmienne ida rzeczy ná  
świecie, á żywot náś podobny morzu, boć iáko ná tym/  
czásem piękna pogoda, czásem stráśliwe wáły powstá-  
ia, ták y tu, od poránku áż do wieczorá (nie mówiac od  
poczátku żywota áż do końca iego) czás odmienia się.

C V D XXVI.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 1623;  
14. Februarij.

Ewdokia z niewoli Przeczyśta swobodzi.

Lubo Turczyn, z Tátary, znouu ia iac godzi.

Włbony on Polski Poetá Jan Kochánowski, one  
Quidiusowe z ludzi w ptástwo odmiáne opisuiac/  
w Kiegách Pieśni swoich wtorych; ták Philomeli lá-  
ment poczyna:

Ja płaczę, á žal zakryty.

Mnoży we mnie plácz obfity.

Spiewa więziń okowány.

Táiac ná czás wnetrżney rány.

godne Człowieká godnego rymy, ábowiem iáko lepem

porwá.

porwane ptaſſatko / y w klatce wrzucone / lubo ſie lepiey  
 dla pilnego dogladania nie buiaiac tuczy / przecie utrą-  
 conej ſukaiac wolnoſci / każda tyſiacami rázow obleci  
 w klatce kráte / do wyſcia zhożego wpatruiac mieyſcá / tak  
 y wiezien ſpetány lánkáchami / nie mowie nie máiac ſie  
 dobrze / lecz codziennie wluſtány wiezieniem / głodem /  
 robota wdreczony / tyſiacá ſpoſobow ſuka / iáko by ná  
 złota wyſc ſwiebode. Z tych naprzednierſzy / madra  
 Páni / nedzna Jzmáelczykow niewolnicá Eudotia Bu-  
 towiczowa Woylea Kiiowſka / obira ſobie / gdy o wyſciu  
 ſwym táka note / iáto wa ſpiewali nád rzeka Bábilon-  
 ſka Jzraelita lez pełna / y Threnow pieie. Do Prze-  
 czyſtey ábowiem Pánny y do Swietych Oycow Anto-  
 niego y Theodozego Pieczárſkich wcieta ſie / y tym gora-  
 cej / im goracej cieżka Biſurmánow wgaráia biadá / iá-  
 koż y ná tym ſie ſpoſobie powiodło iey ſzczesliwie / w ry-  
 chły czáſie ábowie przepony drog dálekíe / rozboiu pełne  
 przeciagi ; ziemie ná mord gotowe / woyny / excuſye /  
 żmowy Tátárov ſkryte y fałſhem tkáne / y inne do okupu  
 niepodobienſtwá / lubo dowyſcia zá zrzadzeniem Pánny  
 Máryey ( ktorey zacna tá Páni tak z młodoſci wſlugi-  
 wała / iáko Agritás Swietemu Mikołáiewi ) żalofni  
 w tak cieżkim razie y ſmetni przyiáciele z odwaga  
 wielka przebywſzy / one z cieżkiey biády y niewoli ná zło-  
 ta y požadána ſwobode wykupuia / wczesnie z rak cudzych  
 Eudotia odiſkuiá / y przez też trudnoſci do domu z go-  
 dciny nie błogiey przyprowadzáia : w ktorym dni kilka  
 ſobie wytchnawſzy / áby potym co gorſzego nie náſzło /  
 puſzcza ſie do Swietych mieyſc Kiiowſkich ; w tych ná-  
 bożna Páni / Pániey Dobrodzieyce y wyzwolicielce ſwey  
 Máryey Pánnie Ceſárzowej niebieſkiey obietnice ſwa-  
 zysciła / á co ſie Chryſcíance pobożney godziło / po przy-

Czytaj S.  
Złotoustego  
w Hom: 36.  
y 37. do-  
ludu. 6e.  
Eutrop: lib:  
17.

stoyney sumnienia swego/ spowiedzi/ żalu zá wyrocze-  
nie/ wczesnica aszala sie Ciála y Brwie Syná Bożego:  
ná iálmużne rece iáko Tiberius wtory Cesarz Rzymiski  
( do ktorego żywota ślapych odsylam) iálmużnik wielki/  
rosprostárka / w bogim miłosnica / sirotom mátká / Za-  
konnikom wstugulaca / iáko Chrystusowi Ewángelska  
Martha/ ktorey day Pánie ná ty świecie zdrowie dobre/  
y rzeczy do pożyćia potrzebne / á ná przyszły w wiecznych  
żeroínami niebieskimi w błogostawia pátacách.

## PARÆNESIS.

HŁucie Płatnyrz Zbroie/ Złotnik doświadczaj ognie  
złotá / poleruj lubo wroni swoje miecznik z pátá-  
kami miecze/ nie ná świecie dobrego ani złego nie nay-  
dzieś/ czego by nie probowano. A gdy tak ludzie innych  
rzeczy bázro sollicité dobroci dochodza / Pan samych  
coby zaczą byli różnie doświadczaj / wedle Psálmisty /  
Pánie sprobowałeś mie y poznałeś mie / ty wieś poie-  
dzenie y powstanie moje / ty wieś myśli moje zdáleká.  
Probuie zaś doświadczáiac práwosci / exáminuiac sta-  
łość / náwiedzáiac / popráwuiac / y pocieszáiac / iáko y  
dziśieysza Szlachetna Pánia Eudokia pocieszył; gdy  
ia w niewoli bydz wierna sobie służebnica poznawszy / ná  
złote znowu wyprowadza wolności swobody: wiedz  
Práwost: Czyt: że iesli o rózy polney ma Pan stáranie /  
y śliczney ia niżeli sie mogt Brol mądry kiedy we wśy-  
stkiey swey stawie obráć / odziewa; ktora dziś iest / iutro  
w ogień wrzucona bywa y zgara: cóż o tobie; záiste w  
stáwicznie szczęściem szukać / y nie szczęściem / y iá po-  
trzeba płázuie / rány tve iáko onego w padłego mie-  
dzy zboyce człeká leczy / tylko ty tu niemu stániay sie / y  
przybiegay / twarz tva w żadney biádzie nie záwstydzá

Psál : 138.  
v. 2. y 3.

Vide vitam  
S. Martiris  
Euphrasie.  
Luc: 12. v.  
27.

Luc: 10. e.  
v. 34.



sie; bo oczy Pánistie na spráwiedliwych/ y vsy iego ná  
 Modlitwe ich/ przynies sie onemu żywa ofiáre/ ktora  
 aby niesmierdziała iáto ciáku zwyczáy/ niezdziwiá-  
 tá grzechow wielościá/ y brzytkościá/ osolia/ á gdy ták  
 uczyníš/ proše z Nábuchodonosorem nie wynos sie  
 mowiac: Jezeli nie to iest Bábilon wielki ktorym  
 ia zbudował ná dom Krolestwa w síle mocy moiey/  
 y w slawie ozdoby moiey/ by cie pyhá do konditiei zwi-  
 rzecey/ miedzy ktoremi gryść siáno lat siedm musiał byś  
 iáto on/ nie demowowála (o ktory Swiety Grzegorz ták  
 mowi: pyšny gdy sie chce ná dewšytkich wyniesć/ ná de-  
 wšytkich zepañiony iest/ že bedac człowiekem/ bydle-  
 ciem sie oštal/ y rozum ktory miał zárowny z ludzmi/ v-  
 trácił) y to coš byl Bogu pošwiecił pietku nie oddátá.  
 Prawoš: Czytel: Strus ma strzydla/ latać nie moze/  
 ták že y pyšny. Ty badz cichym wysoko wzleciš.

Psal: 33. v.  
16.

Dan: 4. v.  
23. y 29.

Strus latáć  
nie moze.

## C V D XXVII.

ROK V PO NARODZENIV PANSKIM, 1624.  
15. Augusti.

Bog kárga. Bog miłue. wšrok služebnikowi  
 Vymuie y przywraca tu Mikoláiovi.

PO Narodzeniu Pánistim Roku czterdzieści osmego/  
 zešley z swiátá (ktory kto ták vtitulował/ snadž ná  
 prawdziwey s wiátłošć poglądał rzeczy/ y odmienie nie  
 podlegley) álbo rácey z ciemnošć do swiátá wiecznego/  
 celebrowálišmy šest Przeczystey Bogarodzice w Mona-  
 štyru Pieczárskim Xiłowski/ w ktorym gdy poczał  
 Swietobliwie w Bogu do Metropolitánow Ruškich  
 I O B BORECKI Metropolitá przešley/ z žyiacemi  
 iešćze y teraz swietobliwemi Episkopámi Awrámiuš/  
 Bácidem Stágoniskim/ y Isáciusem Boryškowiczem/

Euseb: in  
Chron: Ba-  
ron: anno 48.

Pogrzebue  
piešni eo rok  
powtarža-  
my Náš:  
Pánnie.

tudziež

tudzież y z innemi w Cerkwi ś. Kopoláńskiey Prálatá-  
mi/ Piesni pogrzebne piac/ ślepiec iedē ná imie Nikolay  
z Brzemienicá/ dobrze przedtym do Monáстыrá z towá-  
rzysem swym Thomásem z tegoż Brzemienicá zástly: po  
odpráwie spowiedzi/ ktora powtarza rázow kilka przed  
Wiel: Oycē Gilarionem Wockiewiczem Tworowskim/  
dla ktorey rozmowy znal go z głosu: przed poczceniém  
Cłabożenistwá ięszczé ten wwiedziony do Cerkwie/ áby sie  
śpiewániem przynamniey wcieşyl/ w tey stoiac ná kło-  
ni głowe swa ku ziemi/ proşac Cłáświetşey Pánnny áby  
miłóşierdzie swe macierzyniskie nád nim pokazała/ pod-  
niesie potym z westchnieniem sercá skruşonego oczy ku  
niebu/ y w Cerkwi swiecace sie obaczy/ iáko bázro prze-  
wysokość mále gwiazdeczki/ swice/ tym wcieşon znowu  
spuści głowe ná dol/ znowu płacz uczyni (iáko bywa przy  
pogrzebie záwşę) przy wspominiániu chowániá Ciałá  
Przeczysťey ták/ iáki mieli sámi Świeci Apostołowie  
na ten czas/ iáki Świeci Nikodem z Józefem grzebiac  
Zbáwiciela świátá/ powtorzy podiac oczy/ powtore rze-  
telne sáme oglada swice/ dzieki ze wşyştkie<sup>o</sup> sercá uczyni  
Mátcé Bożey/ y trzeci raz pochyli sie / á tām skropi wşy  
oswiecone żrzenice łzami dobrze/ gdy ie podniesie/ Bogu  
milk<sup>o</sup> Metropolitáná z Przewielebnieyşymi obaczy z pi-  
kopámi/ y ze wşyştkim Clerem Cerkiewnym odżianych  
w śáty przedowi káżdego responduiace/ między temi  
chce widzieć spowiedniká swego/ nie mogac iedná dla  
tlumu ludzi z wciśnieniem poćisnal sie / y w twarz zá-  
śedł onemu / wiec iákom rzekł z głosu iuż twarz pozna-  
wa y wáża / żład y ochłode. nie mnieyşá sercá swego  
czuie. A gdy odpráwiła sie Ceremonia cáłonocnego pie-  
nia / on záraz przy Cerkwi z żádziwieniem wielkim  
wşyştlich/ ktorzy go przedtym w domu/ po drogách/ y w  
Monáстыru/ tudzież y ná mieyscu tym swietym ználi/ to

powie.

powiedział onemu / zapyta go o sposob iakimby prze-  
 żał godny wiary spowiednik / ten dał o którym siemyżey  
 napisało. Tak wielkiego miłosierdzia Bżego wdzieczny  
 chce bydz Mitolay / służył potym Swietey Bráciey Pie-  
 czárskiej w Polacie lat dwie; z tey wzięty od Jakuba  
 Serchiyczenká / y dziś żywego w tymże Monástru mie-  
 strácego / o ktorego ná taz święta Brácia lat siedm  
 Szwemskie robił rzemiosło / te to ktorego przed strá-  
 niem oczu náwył był barz o dobrze. Tymczasem pla-  
 ga powietrza Pan Ziionwskie náwiedził mieyscá / ktore  
 Mitoláia y towarzyszá iego Thomáś / zásiagnawşy  
 w Pieczárskim Monástru o śmierć przypráwiło.

## PARÆNESIS.

V Kázuy mi kto Athon / czterdzieści álbo piecdzie-  
 śiat mil Włostich / áż do wyspy Lemnu rzucáiacy  
 wieczornia cien swoie / day Kaukaz / Kárpát; Gory  
 Pyreneyskie / Alpes / Pelion / Szamum / Athláśá / Ossé /  
 Olimp / Szpániska Tenárisse / w Græcium Szyl / y  
 Gory Apeniniskie náwyşşe ná świecie / od korzenia ich  
 żadney nie práżesz wysokości ná mile Niemiecka / lubo  
 náşe Ziionwska; consequenter morskiey gletokáci ná  
 mile y w náwyetşych ná náşukaş nurtách / poniewáz  
 z nich tá ziemiá wytoczona mili nie dosiega wysokości.  
 Práwi mi Thomáś z Aquinu / że w gletokáci morskiey  
 stodka náyduie sie wodá / y wiele ktorych czytalem / y oczy-  
 wiściem widział iedno zeznawáia; że tak iest / pozwa-  
 lam. W poyárszodku światá iáto centrum światowi zie-  
 miá iest z morzem. Podşmy y do człowieká / iáto swia-  
 tá mnieşşego / w poyárszodku tego dobrze z wzgore rák  
 wyciągnieniem rozmierzawşy / záż zdroiu nie náydziemy  
 żywotá / żzenice ciała y duşe wzdráwiácego zdroiu /

Cór trzyna-  
 stu imioná  
 náwyşş-  
 ńych ná  
 świecie.

2. d. 14. s. 5.

In corde.



Luk: R. 7.

v. 38. y 39.

Własność  
wody Boska.

Sedz: R.

16. v. 21.

4. Reg: 25.

Z

Salmáckim przeciwno wodá / który nie w niemiesciachy  
ludzi / lecz ludzi w meze metamorphoznie / zdrowie przy-  
nosi : iáko y dzisieyßemu Mikolájowi widzenie przy-  
wraca / dobrze snadz wytráwißsy złe grzechom ot si ru-  
ctie. Ta wodka lez z serdeczno<sup>o</sup> zdroiu wyplynela / gdy  
pomázuienogi wßetecznicá y Ewángelisty Chryßtußowi  
Pánu / grzechom odpust dostonały otrzymywa: ta Má-  
rya Egipßka podobno simile volens, od simile ferre, hoc  
est cælum aqueum, ná powietrze podnosi ; tá Pietrá  
yßladza y swobodzi od grzechu : Tey y ty Práw : Czyt:  
wodki lez żywey zá grzechy twe używaj / bieli tá czarno-  
ści wßelkie / gdy sie wyleie pieñnie / y lubo to iest ßesta y  
ostátnia własność wody / że ie y nie kupuia / (co o pospoli-  
tey rozumiey) ta ty kupiß to / co niczym innym nie ku-  
piß / y miedzy cztyrma ksiádkami / które czárt nánoßi ná  
mizernego człowieká / látwo iedney wydzieß / to iest gle-  
poty / boe nie daß sie mu zanurzyć w swiátá tego má-  
ności / y ták obezoczyć / iáko Philisteniczycowie Sámso-  
ná / iáko Nábuchodonozor Sedechiaßá Brolá.

## C V D XXVIII.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1624.

Aug: 8.

Krnabrnego Niemcá w cudzie Pan tym sluchác vczy.

Zá wyßtempek chlußnawßy gdy go znemu leczy.

**W** Tym Roku do Wieleb : Oycá ZACHARIASZA  
z KOPYSNA KOPYSTENSKIEGO, Mezá wieczney  
pámieci godno<sup>o</sup> swietobliwego Człowieká y Archimán-  
drytá Pieczárskiego: Jerodiáton Helizeus Duczkowßy  
y dzisó żywy / Augusta dnia osmego / przyßedßy / táti Cud  
y w te słowa powiedział : Przyßli práwi żołnierze Wy-  
cze swiety do Pieczáry / y zá Towáryßem iednym wßedl

też y

też y Tłemczyż (ktorego ácz to potym żadal iáko by sá-  
mego y chłopieciá iego zwano / nie powiedział / lubo  
obawiaiac się czego / lubo chcąc sławę Bożą zátáić /  
y wielki ten Cud odkryć / iáko inney confessiey ludzió nie  
nowiná) do Świetych miešťania / lecz wedle nápomnie-  
nia mego w nich nie zachował się / (ieść ábowiem zwy-  
czay idacych do Ciał Świetych nápominać Stárßemu  
Pieczárnemu : pierwsza / áby się iáko w sámych niebie  
przystóynie / y z wielkim Ciał świetych ořánowaniem  
zachowali : druga / áby wychodząc mówili : S W I E C I  
O Y C O W I A P I E C Z A R S C Y , M O D L I C I E S I E Z A N A M I .  
trzecia / áby nie od Ciał świetych nie bráli) tak iáko by  
przystáło ; zostawšy ábowiem trochá / ná kárteczkę z glo-  
wy iednego Świetego prořku sobie náskrobał ; takżę w  
drugiey olicy y z drugiego ; á zámínawšy odředł zá pá-  
nem ; wysłli wřyscy z Pieczáry / poiácháli ku Riíowu /  
y ten Tłemczyż z nimi : wiec nie doieżdżaiac Monásty-  
rá S<sup>o</sup> Jerárchí Mikoláia Pustynnego / zsiędzie z kóniá  
zaráżem olénie / Saul wtory Świetych Bożych przeslá-  
duiacy ; á pućciwřy kóniá / pocznie kóto pletow się wa-  
láć / ieczac y słaćaiac : Pánowie inż bećac w Riíowie /  
obacza że Tłemczyżá nie mář / posła / álic en kóto Mo-  
nástyrřkich ogrodow ślepy od kóla do kóla dregi y prze-  
wodniká řuka ; spyta postány coby to było / on nie odpo-  
wiáda wiecey / tylko Biáda mnie . biáda mnie . Skoczy czelá-  
dník / da Pánu znáć / ten przybieży / zopyta coby się z  
nim stáło ; p'zećie wyrořek nie odpowiáda / tylko one  
nedna powtarża Cántilénę : Biáda mnie . biáda mnie . pyta  
y dáley / dawnoby g<sup>o</sup> tá ielá trapić niemoc ; chłóřec wo-  
táiac przećie / Biáda mnie . potym rzecze / zaráz iákom wy-  
iáchal ku tym pletom . Spyta Pan / ielli by nie poruřyl  
czego w Pieczárze ; páchole glosem wielkim závála /  
ách mnie ruřylem / y wióże że bázro zgrzeřylem / zedwu

Náuka, iák  
się w Pic-  
czárach zá-  
chowác ci  
máta, kto-  
rę náwie-  
dząc ida  
Ciałá śś.

Psal: 104.  
v. 15.

Teraz Jerod-  
ionach.

Głow Świetych prośku nożem rąsił okolam. Zadíł wi-  
sie Towarzysy wielkiey pomście Bożey / ktora karze tyká-  
iacych sie żrzenice oká iego; to jest Chrystusowi; bo mówi:  
Tłusty łaycie remazánice mied / á na Proroki moje nie  
badzcie złosliwymi / 10. pronađzi doświeteý Pie-  
czary / nápominaiac aby rołutowal za stárádny wy-  
stępek swoý / zpláczem struřyl serce swoie / o odpuszczenie  
przewinienia Świetych Bożych prosił. Przysli do ná-  
bożnego Brátá Pieczárneho / ten od łez / od żalu ow  
zá pácholeciem wiać sie nie moga / pádnie potym Tłiem-  
czył iáto Brutus kiedys / lecz rozny máffektem ná ziemie /  
y obřitemi te nápaiaiac łez wodámi zámola : przewini-  
łem Dyczenku / przewiniłem / ná strobálem prośku z  
Głow dwu Świetych / zmiłuy sie / przebaczywszy zbro-  
dnie moje / proś Pána Tłiebieřkiego / y tych Świetych /  
aby odpusćiwszy niepráwości moje / y występił moje /  
przywróćili mie do pierwřego zdrowia mego stanu / á  
prošek ten weźmi á odnieř. Toż y Pan iego prořby swe  
powtarzáiac wnoři. Ná co Jerodiákon Żelizeuř  
rzecze: Wřáťżem was synaczkowie nápominał / abyście  
sie ná tym mieyscu świetym Chrześćianřsto zachowáli /  
nić nie ruřyli / y táť modřili sie : S W I E C I O Y C O W I E  
PIECZARSCY MODLCIE PANA BOGA ZA NAS GRZE-  
SZNYCH ; ktoć wřazał dziecie tykáć sie tego / co nie two-  
ia / ani z nas řadnego rzecz iest : á iestře y bráć řřoba /  
odnieřże táť gđieř wřiał / ále páchole drřiac od řimney  
boiaźni / práwi : Tłie poyde táť wieceý prze Bog / nie  
poyde. Wřiał Stáruřek ná prořbe Pána iego prošek  
ten / á odpráwiwszy zwyczáyne przed obrázem y Grobem  
Świetego Antoniego zá pácholeciem modly / wysředł  
táť prošek zostáwiwszy / álić wyrořek po táťm řaraniu  
z wielka rádořćia znowu pádnie ná nogi nábożnemu  
Jerodiákonowi Żelizeuřowi zdrowy / y dobrze widzacý /

tudzieř



tudzież y Pan dziekuiac obádwa / y dziwniac sie táł  
wielkim á skrytym sadom Bożym / odešli : ten v zdrowio-  
ny / ow vciešony.

## PARÆNESIS.

Swietobliwa rzecz ci czynia / ktorzy kóści Swietych Bo-  
żych przytomne záwše máia / gdyž te wieloráko sa po-  
żyteczne / wprzód dla tego / ábyśmy przedziwnych mežow /  
ktorych te sa / chuc iákožkolwiek vsmierzyli / tych Za-  
konnicze ćwiczenie / y Bogu miły żywot ná pámięć sobie  
przywodzili / onych stopámi patnowáli / do tego pokoy  
on y vciechy / ktorych ci záżywaia / przed oczy kładnac /  
onych pochwalamy y náśladowác ich záostrzamy sie / ná-  
to pámięć śmierci przed oczymá mamy / ktora nas strzy-  
dátami práwie czyni do woli Božey wypelnienia ; ná-  
toniec iž z dotknienia ich swietobliwość czerpiemy.  
Te to chcac y dzisieyšy Tłemczył poczerpnawšy / w A-  
gnusku / iáko sámpowiedziat nošić / táł bázro starány iest  
z tych miar / že nádróskazanie to vczynił stáršego / druga /  
že iemu iáko látkowi y tykać ; nietylko brác Swietych  
rzeczy niegodziło sie : trzecia že kradzież popelnit ; á przy-  
kazano : Nie vkrádnięš / rozumieiac že iáko przedludzi /  
táť vkrýie sie y przed Bogiem / á rzeczo : Bog z blizká  
ia iestem / á nie Bog zdáleká / iesli sie zátať człowiek  
w skrytych mieyscach / á za go nieobacze / mowi Pan : Za-  
liž nie Tłebo y ziemię ia nápelniám. y indzie : Pátrzy ná  
dziełá rúk ludzkich / á nie iest zákryto przed nim z tych  
rzeczy / ktore czynia. R indzie : Gdzie poyde od Duchá  
twego ? á kedy vcieke od oblicza twego ? R indzie : ktory  
wšedzie iest w żadney części priwátne nie náyduie sie /  
iž wšyšto równie ogártyma. Wwážymšy pożytki z przy-  
tomności Reliquiy Swietych / pomni Práv : Czyt : ábyš

D. Damasc.  
in Hist : S.  
Barlam. c.  
xxiii.  
Pożytki  
Reliquiy  
SS. kto ich  
noši przy so-  
bie.

Ierem : 23.  
v. 23.

Psal : 138.  
Prou : 15.  
v. 3.

Dan : 2. v.  
22.

Greg : Nys.

Jeon: 15. v.  
14.

Dama: 1.  
4. Orth: Fid  
e. 15.

Lib: 3 Dia.  
e. 30.

Cincłowie  
sa Cigánie.  
Chryf: Ho:  
22. in Mat.

te ( jeśli maś ) w przystoyney poczcimowości y poczcim  
pośanowaniu miał; iáko Kości przyiaciół Bożych / bo  
mowi : Wy przyiaciele moi iessćcie / ponieważ iáť káry  
żaden nie uśedł / kťory tami wzgárdził / ták przediego  
doznał przeciwno czártom posiktu / kťory tylko te przy so-  
bie miał. Pátrz gdy Swiety Grzegorz poświęcił odie-  
ta od Arianow Cerkiew / y Reliquia Swietego Ste-  
phána / y S. Marthy do niey wniósł ; iáť Dyabel ná-  
kśtałt wieprzá po miedzy ludzie tego / y owego tracáiac  
wybiegl : ták przedieg ; doznał przeciwno czártom po-  
siktu / kťory tylko te przy sobie miał ; boć bázno od tych ci  
Cincłowie stronia ; iáko mowi S. Jan Złotousty / y S.  
Hieronim contra Vigilantium.

C V D XXIX.

ROKY PO NARODZENIU PANSKIM, 1624.

Oktobr: D. 18.

Vehodží czárt y wolni Wáslisse z meki.

Gdy mu znieść nielża Swietych Pátriarchow reki.

V. 17.

**T**ego Roku / kťorego Jerodiákon Gélizenš Zuczko-  
wski regiment dźierzał Pieczárny : Przyprowódziła  
z Stáwišcz / Młietności Jey Mći Pániey Jozepho-  
wey Łozczyney Młiršátkowey Biliomskiey / nedzna Mát-  
ká / nedznieyša Corte swoje Wáslisse / w lećech dźi-  
śláci ná tenwzás bedaca ; tá miała Duchá niemego /  
kťory iáť ták własnje gdzie nápadł rozdiéral y ślinit / iáť  
owego Młodzienca v S° Ewángelisty Mátká w Ro-  
zdziále dźiewiatym / sušyl / y zgrzytác przynuszał ; á przy-  
wiodbý żadáła / áby mile dźięcie iey mogło być v stupá  
w Pieczárze przed grobem S° Pátrvárchy nášego lánču-  
chem przypetáne / zładby potym ozdrowieć y mowa swo-  
jedynaczká rodzićielke záfrášowána wćiešćć ( gdyž z mo-

cy Bo.

cy Bożey za modłami ss. Pátryarchow nášych / tárn  
 Czáci ktory obśiedli ciała ludzkie / nigdy nie wytrzymy-  
 wáli moglá ; tedy pobożny Jerodýaton Helizeus / iż tá  
 Białagłowa w dzień Tiedzielný przypatnowála do nie-  
 go / y ten przemieškalá : w dzień Poniedzielný ták sá.  
 meyiáko y dziecku / nic z poárnow / ani pičia nie dáł /  
 gdyž ten dyablow rodzay nie bywa wyrzucony tylko Mo-  
 dlitwa y Postem. We wtory dzień po Tiedzieli / raz y  
 to kárzo málo / we Szredni dzień tydniowy nic / we  
 czwartý po Tiedzieli raz / lecz trechá / w piatý nic / y te-  
 gož dnia w wieczor obwiazat dziewczyne káncuchem y  
 stupá / odpráwił zmyczáysne nád opetánemi modły / y ná-  
 czás odšedł. Alić wrym Swieci Pátryarchowie : Bło-  
 gésławiony wprawdzie Antonius z Celle / ktora iest przy  
 Grobie S° wyszedł táki / iáti iest kenterfet S° / máiacý  
 Pástoralié w ręká / ktorym gdy się zámierzýł ná Pánien-  
 kę / pirzchnał Dyabel niemy od niey. Zás z drugiey oli-  
 ce / ktora idzie z pod Certwie Przeczysťey Bogarodzice  
 Pieczárskiey / wyszedł S. Theodozius : ten gdy iá prze-  
 zegnał / y iáko Boży Swiešzczennik ręká ná niey položýł /  
 przemowilá / káncuch z niey spadł / y ták w imie Páni-  
 skiezbrowa zosťawiwszy / y dobrze rozumna / we swe  
 Celle odešli obádwa . Nádydzie potym nabożny Pie-  
 czary direktor / y z dáleká Pánnie ošlyšý mowitaca  
 Modlitwe Chrystusowa / Oycze náš . ic . wámiechálaca  
 się / wesola / bez slin / y pian onych plugawých . Zádži-  
 wi się y zopyta co by się z nią dzialo ? Odpomie Pánien-  
 ká / ták iákom wyžey referowal / nabożny Jerodýaton  
 rozumieiac bydž omamienie dyabelskie / znou iá dobrze  
 káncuchem opaje / znou modły pierwsze nád nią po-  
 wtoryž / znou Pána z wysokóšci y Swietých Pátro-  
 now do eliberátiey y wyswobodzenia tey Pánný od czár-  
 tá przekletego wzywa / y odchodzi. Znou móca Boża y

Mar : 4. 6.

28.

Deducción

imion dni w

tydniu.

Swie.



Swietych Oycow spada łáncuch on / znowu Pánná v.  
 śmiecháiác sie teŹ modly powtarza; ode drzwi Pieczár.  
 nych zwroci sie Jerodiákon Helizeus / y toŹ widzac co y  
 pierwey vvolnienie / dzieki Pánu / ktory ziemia / y tym  
 co ná niey ofundował wladnie / uczyniwszy / wywiodł íá  
 zdrowa w Sobote / y Mátce oddał. Tá wweseliwszy sie /  
 ofobliwie spowiedz odpráwiue z wyzwolona / y w Cie.  
 dzielny dzien przystepuie; ná drugi zaś áby Pánu Bogu  
 Pánná zá to dobrodziesstwo ofluzyla / do Pánien íá Za.  
 konnych dáie / y ktorych poboŹności náuczona / po roku  
 íest odistána do domu / zá lat kilka zá maŹ wydána / y  
 dzís zdrowá žyie w boiáŹni BoŹey.

## P A R A E N E S I S.

Miedzy powinnościami Rodzicow dobrych / íest y tá /  
 náby przystoynie dziatki swe wychowawŹy / w poboŹ.  
 ności záprawowali: takci poboŹni Joáchim y Anná  
 wyćwiczyli miła Coreczkę swoje Pánnę Máryá / íż w  
 niey Chrystus Pan KáŹtel obrác sobie zezwolił / y z niey  
 náđ purpury przezacnieyŹe wziawŹy paludamentuin /  
 BoŹstwo swe przyodział: ták mátká Sámuelá / ták To.  
 biaŹ stáry młodŹego wystáwił TobiaŹá / ták ćwiczy y  
 náucza w Przypowieściách Lámuelá Krolá mátká íego:  
 ták Phocilides in Nuthetico poemate narod ludzki. Íest  
 y tá conditia áby skrofowali wykracáiacych / zmiáńtuie  
 o tym wybráne Duchá S<sup>o</sup> naczynie: Íesli znosićie prá.  
 wi káránie / Bog sie wam ofiáruie iáko synom / ábowiem  
 ktoryŹ íest syn / ktoregoby Oćiec nie kárał. Barz złe y  
 krnábrne dzieci z młodu Práw: Czyt. y náuki práwi.  
 dlem ták formuy íe / iáko lizániem Źpetne Źplodziwszy  
 niedzwiedzicá Źczenietá formuie / boć owi nieŹczęśli.  
 wi sa rodzice / ktory dzieci swe wprzod pieśni czártow.

Tob 1. v. 9.  
y 10.

De Zydow  
2. v. 7.  
Prou: 13.  
v. 24.  
Plin: 1. 8.  
c. 26.

Źkidy / pla.

skich, płasania / skądania / łaiania / aniżeli Pacierzā v.  
 cza / ktorzy ich z młodu wychetznymāia do złego. Pytam  
 cie Prāv: Czyt: gdy kłaskać umie / przeżegnać się dziec-  
 ło nieumie / zaż do niego nie dobry ma przystęp wrog pie-  
 tielny / znakiem Krzyżā świętego nieutrzepionego / zaż  
 niestusnie z rak (iako o iednym czytał) macierzynskich  
 wydzira go / Kto chce mieć z dzieci wciecha / wykorze-  
 niay złość z serca ich / mowi Medrzec / by y brzoza: za  
 mału prostuy ie / iako pilny sādowniczy prostuie lato-  
 rostki swoje / by sie nie krzywiły złościāmi / y potym iako  
 niepożyteczne wyciete y w piec wrzucone nie były: Tā te  
 drzewkā patrząiać / przypominay sobie prośe / iż te iako  
 wzrosły / zāwśe iednaki owoc / list iednaki ( boć gruszkā  
 gruski / orzech orzechy / dereni derenie rodzi ) roszczā / y wśy-  
 ſtko co iest nā świecie / pierwszego sie swe<sup>o</sup> trzyma począt-  
 ku / szegulny człowiek wypadłszy z łaski Bożej / w złość  
 posłiznał sie. Patrznāt Liebā / ich obroty / constellatie /  
 przełoż sobie żywiołā / y cokolwiek nimi żyie / obaczył iż  
 to wśyſtko iednym torem idzie / Człowiek odmienia sie.  
 W młodości tedy y zrazu w swoiey cenditiei zachoway  
 dzieci / byś potym y nā sādzie onym estātnim poustawy  
 z nimi rzekł: Pānie owo ia y dzieci ktoreś mi dal.

*Jak rodzice  
 maia dzieci  
 wychować.*

*Ant: de  
 Gue: in pra-  
 fations. &  
 lib: 2. c. 37.*

## C V D XXX.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1625.

Ze dñā Rośi Skąrzewſky martwy wywleczony.

Cudownie tu do zdrowia znowu przywroceny.

**V** Rodzony Pan Mikołay Skąrzewski z pokrewnemi  
 swemi / czasu tego do Świętey Ławry Monāstyrā  
 Pieczārskiego przypielgrzymował / gdzie Tłāśw: Pān-  
 nie obogich y otrapionych pocieche uczynione notā / lubo  
 śluby z przystoynym nabożeństwem / y z obſitmi łzāmi

oddał / a iako przyrzekli byli powinni osiárniac go Prze-  
 czystey Bogarodzicy / z nim co im Ociec Geronom rosla-  
 zał tydniow kilka robili. Osiárwanie zaś to / y prosta  
 táz przyczyny tey wrosta. Ciagnęło Woytko J. K. M.  
 przeciwno Kozakom Zaporożkim na Kurukow; w kto-  
 rym stał Rzecypospolitey y dzisieyszy nasz Pan Miko-  
 lay Sárzewski / pod Choragwia J. M. Pána Dorzy-  
 wolskiego; wiec gdy sie tey Choragwi przeprawować  
 przyszło pod Miastem Biała Cerkwia / przez rzekę rzeczo-  
 na Ros / stawna zwycięstwem nad drapieżnych Tatarów  
 Orda / prze nieostrożna nieopatrność wypadł z promu  
 w rzekę / y na dnie aż wsiadłszy zalany wodą odpoczał so-  
 bie: Z żalem zaraz a tym wielkim przyjaciele jego sto-  
 czynszy / za ledwie dostali Rybatow / z miastá / ci wsiad-  
 śy w podiezdki swoje ( tak ten ludu rodzaj czołny gon-  
 cze zowie ) za ledwie go ościami obmacawśy / iedna  
 wzięli za łobro / y we dwie po utonieniu godziny wywle-  
 kli bezduśnego / a iak zwyczaj iest utopionych na beczce  
 tać / dla wysaczenia z nich zbytney wody / na kłodzie  
 onego w niedostátku beczki na ten czas obrócáli / lecz za-  
 dney nadzieie frásowliwi ztad nie otrzymáli / o żywocie  
 Mikołáia swego: niektorzy lepák z powinowátych iego /  
 wiedzac bárzo dobrze iż wiele dzieie cudow Pan Bog  
 nad temi / ktorzy z wiara prawdziwa osiárnia / albo  
 iakonáśy Koxolanie mówia / obrzekáia sie / lubo też  
 obrzekáni bywáia do Swietey Cudotworney Láwy  
 Pieczárskiej Kiiowskiej / y w niej za modłami przeblo-  
 gostawionej Rodzicielki Páńskiej / y Swietych Oycow  
 nášych Antoniego y Theodozego Pieczárskich; zdrowie  
 pierwsze wśelákoná nim klaske poniosłszy przyimuiá / po-  
 rzucili sie z lámentem na pobrzeżu Rosi / y z wiara go-  
 raca osiárwáli onego y siebie do tey Przeczystey Páń-  
 ny Cerkwie Pieczárskiej / pieśń patnowác / tydniow kil-



kā nā Swieta Brácia porobić / y tym wstąpić / y wnet (o  
 Pānie dziwny w miłosierdziu twoim ; o Pānno Cudo.  
 wna w intercessyey twoiey : O Swieci Oycowie znāczni  
 w storey pomocy wāšej) zmarły Mikolay z rejestru wy-  
 māżany bezduśnych / wpisuie się w Bātalog żywych / y  
 powstaie / mowić zlekkā poczyń / y wielmi wtisnąć nā rā-  
 ne ościażādāna. Tā co z boiāznia patrząc wkoło sto-  
 iacy / wielkim głosem nā wysokość Pānā miestāiace  
 wielbili / Przenayczyś Bā Ciebieś Żeroine wystāwewā-  
 li / z słuźebnikāmi iey Swietymi Oycami Pieczārskimi /  
 ktorey aby obietnice swā oddali nāzāwtrz z martwych.  
 wstāłym pieśń pošli do S<sup>o</sup> Monāstyrā Pieczārskiego.

## PARÆNESIS.

O Biāt / lubo obrzēkanie się / lubo też z Lācińskiā vo-  
 cum rzeczone od woli / iākoby od pierwszego / ktory  
 rozum nāś nāchyla do obiecānia / y iest obietnicā ten o-  
 brot Bogu uczyniona ; lubo też iest oświādzczenie nieiā-  
 rney wolney obietnice / ktora ma bydź Bogu z tych rzeczy /  
 ktore są Boże : y obciāzuie zamysł obrzēkającego do od-  
 dānia zārāz ; gdyż mowi : Gdy ślub twoy posłubiś Pā-  
 nu Bogu swemu / nie bedziēś zwłaczāł oddać / boć się go  
 bedzie wpminal Pan Bog twoy : ā ieslibyś zwłaczāł / zā-  
 grzech ēi poczytano bedzie. R indzie : Jesli kto z meżow  
 ślub Pānu uczyni / albo się obowiazāł przysięgā / nie-  
 chay nie czyni dāremne słowo swoje / lecz wśyśtko co obie-  
 cał niech wypelni. R indzie : Sluby czynicie / ā oddaway.  
 cie ie Pānu Bogu wāśemu / wy wśyścy / ktorzy kolo nie-  
 go przynāśacie dāry. R indzie : Jesli co przyrzekłēś Bo-  
 gu / predko odday ; boć nienawisna iemu niewierna y głu-  
 pia obietnicā. Bierz tu Prāw : Czyt : pożytek prawdzi-  
 wego vatum / y sam iesli obiecniēś / wypelniay to pred-

T. A. 2. 2.  
 qu. 88. f. o.

Deut : 23.  
 v. 22.

Num : 30.

Psal : 75.  
 v. 12.

Ecc: e. 2.

v. 2. &amp; 3.

Świąta po-  
deptanie, y  
náfiański ie-  
go odpo-  
wiedź.

ko, y drugim do wypełnienia bądź powodem. A iesliby  
ci do tego przepona rostkóš áwieceka była, y niedostárek  
przyšly przed oczu stáwila, mów z Ecclesiastem:  
Rostkóš co sie dármo zwodziš, iesli wrodzenia zacznąc/  
stolek w Senaci: rzekni tym co sie dármo z wodzićie /  
iesli Tituły áwicebóci przełádał, rzekni tož co sie  
dármo zwodziš, iesli gumná, špiflerze, slug ošari /  
zástáwiane piwnice, wciepne ogrody, wymyslné Sen-  
tany, Cáštelle, Míastá, Siolá, stáda, trzody, y czym on  
swoich bogáci, rzekni mu, co sie dármo zwodziš. Jesli  
mádrość, máwiey, co sie dármo zwodziš, nináco z tych  
rzeczy śmierć nie pátrzy, trudno tey perskrádomać, ktora

Sceptra ligonibus æquat, To iest:  
Z rydlámi y motyłámi Brolowšcie Berá porównywa-  
y pod ktorey

purpurei veniunt vestigia Reges,

Deposito luxu turba cum paupere mixti. To iest:  
Po padániu nogi Brolowie, zbytek opuścá sz, z ubo-  
gim mieszáká sie áminem; obaczysz áno táń

Victor cum victis pariter miscebitur umbris,

Consule cum Mario capte Iugurtha sedes,

Lydus Dulychio non distat Cræsus ab Iro: To iest:

Zwycięzcá Alexander w iedno z Persy leży.

Zá Iugurtha w zawód ciení Márušów bieży.

Z Lydijskim sie Trusem Cræsus pobráł.

Przed sądem Eakowym storo w iedno stali.

Domus ad amierē lapsūm besties: Nam sicut illicidi  
lappus lapidem cauat, ita fieri non potest, quin mor-  
tis meditatio vicā emendationem afferat. To iest: Já-  
ko spádek krople dżdżu w yłámi ni dsiurá, rítáć smierć  
ci pá nieš żwotá nórá w przewráć. Przewirć y toná-  
pá nieš spóć, iž Contra cætera omnia aliquid tutum in

ueniri

ueniri potest. at contra mortem omnes urbem habitamus immunitam. *Totest: Wo wšelki ego obronić mojem; si z iá i nšolowie zaštep n nšpry iaciela / ná pšeci w gñerci m tu nie m any; boć*

*Lub kto; stali do Zamku slutego wćiecje.*

*Przećie bez gembá smierć go y zlámtáá wywlecze*

Pomni ná sá; ná ktory iárbys stać m'al; wgladay cze-  
sto w on R italog; z ktorego zmarli sadzeni bydi máia;  
pełni mowie y iteruy dobre wot i twoie / snadźci te ná ty  
Trybunale zá dobrego stać moga pátroná.

Apoc. 20.

v. 12.

C V D. XXXI.

ROKV PONARODZENIV PANSKIM, 1615.

Maj D. 9.

*Náwiedza swoy Monáštyr Pánná z wysokości.*

*C iák, dobrze táá v gñie tá Pánná ráda gošci.*

**N**áwymiedzi one wšokó Pirámidy; ni Mawzolowz;  
w ktorych / tu kómb; obiecal miešćac sobie / sortec;  
ni bákwán i Elexstiego bozniczysť / od ostatniey wolne  
šmiertelnyh wroťom conditiei; což mowie o tych /  
áni židen cšlowiek; boć pošťánowiono raz umřeć one  
má / á po wtorym tego co raz pádko byl; powštániu y  
erectiei / sá. Ten to Decret gošlie y ná šwiete y pámie-  
ci Decem BELISEIEM PLETENIECKIM, cšulym y pil-  
nym Šwiete y Láwry Pieczánskiey Archimáandritem wy-  
pšail; goyni rychla przyspiawšy šmiereć nega dobre  
kwiát doymáty ošeznawšy / temu ktoremu slušel zá-  
páhu dobrego y wšeliez przewdšitecney pełny / Bogu  
m; wie / cš irowatá / gdy mleyšce šwiete bez Stánci-  
oštáwítá; zá ktorego odcšćim iáto žwyšlo pod ten čas  
w Monáštyru Pieczánskim / bá y ráždym bywáć nášta-

*C pinia pa-  
gár; stać iá  
dše n gre-  
lá h mšej á  
ta, dla cšgo  
šarže to ju-  
wne n š; a-  
n on álš.*



pila mieřániná / tudzież y odbieranie dobr od ludzi prze-  
 ciwnych / dnia dziewiatego Máiá / w dzień Przeniesie-  
 nia Reliquiy S<sup>o</sup> Mikołaiá do Baru Włoskiegoz Mirry  
 nabożny Zakonnik Mátary / przedem Ogrodnicy / po  
 pułkownych y Jutrznich modłách wyszedł z Cerkwie / y w  
 Celle Jeromonáchá Dionisiuśá ; w ktorey ná ten czas  
 mieřał wředł ; w tey czytáiac sobie y rozbiéráiac Psál-  
 my Dáwidowe ; trochá po pracách zadržymał / y w tym  
 držymániu obaczył bázro świátły obłok z gory zstepuia-  
 cy : y wyszł z Cerkwie Monástyr Pieczárski okrażá-  
 iacy ; po ktorym Białagłowá przesliczney pietności aske-  
 powála do tegoż mieyscá / á tá była sámá fundatorká y  
 opiekunká Domu swego świętego / wielkimi hufy Anjo-  
 łow ( iáko się iemu zdáło skrzydłátych Młodzianow )  
 otoczona. Tá skánawřy w bok ołtarzá wielkiey Cerkwie  
 po rece práwey spuściła twarz smutná / y żáłosná rzecze :  
 boleie bázro / pátrzac ná takie w domu moim nieopá-  
 trzenie / niesnářki / nieporządki / y ruřy się dáley z tego  
 mieyscá w kolo Cerkwie się swoiey przechadzáiac ; á miá-  
 iac Celle Brátnie weszła do mieřkania tych nabożnych  
 Zakonnikow ; Jeromonáchá mowie Dionisiuśá y Mo-  
 náchá Mátariuśá / wstąpiła y do Komnáty / w ktorey  
 się modlitwy odpráwuia ; w tey Ukářiřtu teyże Kro-  
 lowey Niebieřkiey Jeromonách Dionisi tego času śpie-  
 wał z nabożnością : Mátary lubo przeláł się bázro / á-  
 toli przecie przyředřy w siebie / porwie się przystoyney  
 Dobrodziyce swoiey do ziemie czółem pokłón czyni / y  
 pocznie : Pátronko moia / Dobrodziętko moia / Páni mo-  
 ia ( iáko on Páwel idacy do Dámářku ) co mi rořázuięř  
 řludze twemu / ięřtem Zakonnik grzeřny / ięřlim co wy-  
 řroczył w tę přługowániu moim / przekácz niepráwořci  
 moie / y grzechy moie / ktora iedyna mořeř zczerniáć w  
 biel : Páni lepář ruřy řluge swego od ziemie / y iátaby

do zbawienia iść miał droga osobliwie nauczysz /  
 światem i rzecze ostami. Po ześlłym Archimándrycie in-  
 ny przedto nastąpi / przedto y wstąpi / potym drugi z ziemie  
 cudzey / iáto dziś widzimy / podniesion ná to Przekožen-  
 stwo y wyższe będzie. Po tych słowách ieden z Młodzia-  
 now osługuiających obroci go ná Południe / y pátrząc ka-  
 że tam gdzie stało gumno Monásterá Pieczárskiego /  
 do ktorego wielkiego rodu y stanu człowiek z czeladzia  
 przyšedłszy rozdawał potrzebuiacym nie šezedzac nicze /  
 ná co brát nabożny poglądać prawi: Což wždy to iest /  
 że Świecki człowiek to co Zakonníkóm zgromádzono ro-  
 spráwa ládáć iáto / lecz Młodzieniec záprawde prawi /  
 ten ktory to iest ná gumnie sporządzáć mieškanie Mát-  
 ki Božey będzie / replikuie Brát : nie možná to / boć iest  
 Świecki / odpłaca Anyel / od ludzi nie možná / od  
 Boga wšytko možná.

Mat. 19.  
v. 26.

## PARÆNESIS.

I Akoby odmiennie šly zá rzeczámí rzeczy pozrzy Práv-  
 Cytel: á wiđz: Słonce wschodzi y zachodzi / Miesiac  
 często młodnieie / często się sšárzeie; ziemiá wzrósł náš  
 rekreuiace rodzi kwiecie / tež wnetže vsuša; to wšy-  
 ško co wkoło nas widzimy niešáteczno / boć onych dni /  
 Słonce się záćmi y Kiežyc nie dá šwiátłošci swoiey: spá-  
 dna z Prongow swoich gwiazdy / człowieká ktory tegož  
 šwiátá iest częšcia / y ktory dziśia prodiwšy się / dziśiaž  
 iáto Ephemerus časem y mيرا wieczor smetkć trapi /  
 ráno pocieša weselem / y lubo dlužey žyie / przecie mيرا:  
 zošláwuiac žal bráci / iáto dziśieyšy náš Ociec Zelizeus /  
 žbedł z šwiátá dobrze passy ná lákach zbawienia rozum-  
 ne owieczki swoie / pytać często káždé brátá / iáto by  
 poštepował w zákonie; snáć pámietał ná ono / iži iáto Lába

Mat. 24.  
v. 29.  
D. Basilin  
Marty: 20.  
litam.  
Ephemerus  
rybá tráz  
godžiny  
tylko žyie.  
Gen. 31. v. 39.

od Játo.



Dies piseis.  
vno die vi-  
nit.

Epist: 26.  
o. 4.

Matt: 19.  
27.

De Philip:  
3. v. 8.

1. Reg: 9.  
o. 10. o.

T. A. 3. q.  
13. 2. o.

Psal: 35.  
v. 10. o. 35

Lib: 1. 6. 23.

od Jákobá owieczki swoje odyskiwał, ták Chrystus Pan  
miał z rąk iego y nastempcowiego odyskac. Troskotomia  
w iakimby wniey opátrzeniu brácia chorzy byli co dzien  
opatruiac/ nie puszczáiac dobr ich zdrowym á swieckim  
ludziom do używania. O czym rzekł Swiety Hieronim  
niekiedy: Rzeczy ubogich dac nie ubogim cześć swieto-  
tradstwa jest/ wrzednikow dogladáiac/ nie łowiac wiele  
Przelatur/ y godnosci/ o ktore kto sie stara/ niemoze rze-  
co Piotr Swiety mowi o sobie y obrácie swym: Pánie  
oto my wshystko ostáwilismy/ á za toba posli. S<sup>o</sup> Tiko-  
demá mily moy widze násláduie/ iáko mowi ieden/ ktory  
aby nie byl o Żydow pogardzony/ lubo to y sen prze-  
wawshy/ w nocy przyszedł do Chrystusa/ tákze y ten lubo  
swiat zostáwil honoru/ przecie prágnie. Brácie/ Apóstol  
Swiety te godnosci ozdobe plugawstwem y smieciem  
zowie/ á ktora sie iáko za cieniem gonis. Wiedz o tym iz  
wielu praelaturá zátrecilá/ ktorych pozorá zbawic moglá/  
czytay w Kiegach Brolewskich/ á naydzieš iz Saul pá-  
sac osty przyiemny byl Bogu/ zostawshy záś Brolem/  
obrzydł onemu. Z trzech odmian rodzań/ iakimby sie ci  
odmieniál / czy náturnie / czy cudownie / czy też ni-  
szeciác/ wważ PRAW: Czyt: Co do mnie / że ostátnim  
spósobem iarzeké/ boć wola Kroluacy Prorok: Widzia-  
tem prawi niezbożnego wyniosłego y podniesionego iá-  
ko Cedry Libáńskie / y minalem / álic go iuż nie máš / y  
szukalem go/ ále sie nie nálażto miejsce iego. Spytał-  
bym wziawshy otázy z słow Swietego Hieronymá wy-  
żey troche položonych/ z Antoniussem de Gueuara, ieżeli  
wiscey Azotizczytowic/ Asálonitowie/ Geretyczytowic/  
Akráronitowie/ y Gádzeowic grzesyli / gdy strzynie  
przymierza postanowili w Bosciele Boga swego Dágo-  
ná/ iz ná czesciach ciála poslednich/ y máietnosci stará-  
ni sa/ czyli Chrzeszczanie exterminowawshy y ná wygná-



nie ſkazaſy boiażni Boża: Certeſnne dobrá ſupia /  
 ſakonnikow gotoca / y ná używanie Swiectich pomp  
 obracáia: ále ide dáley.

## C V D XXXII.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1626.

Wieczystym tu ſie ogniem ſwiece zápaláia.

Gdy od Zákriftianá zgáſſone zoſtáia.

W Edle zwyczáu ſakonnicze<sup>o</sup> poſtuſzeńſtwá / w Swie.  
 tey Láwrze Pieczárſkiey Bráćia odmiáne ſwa mieli /  
 upracoványch uwolniano / ſwieżſzych záſie ná nowa pra  
 ce promowowano / w tey promociey los padł ná nabo  
 żnego Brátá z młodych Ruſá Polomkowiczá / áby  
 Páráccleſiárchia / y Certeſnym ochedoſt wem y ozdó  
 ba z pomocnikami ſwemi zámiádywał. Ten wziawſy  
 blogoſłáwienieſi wo n Wiel: Oycá Archimándryty / iá  
 ſie zá Prowincya ſobie náznáczona zhecia / dobrze ia  
 choac á adminiſtrowáć dla wiekuiſſey odpláty. Temu / iá  
 to y dzia zdrow żyiac pobożnie referuie / po filiákróć cud  
 tráſto ſie widzieć tákowu: Rázem práwi przez rok wie  
 le przy áto ſie z á oſobliwie ná wroczyſtości y Swietá  
 wieſz / że wſyſtkie dobrze bázro pogáſin ſy z poſtuſzni  
 ciem iedn y w Cerkwi áwiece / z tey / ráz y drugi pilnie dla  
 wárowitych ludzi opátrzyn ſy / wychodziſem poſledni  
 zámyſláiac: Jáś do iutrznie niſt wprzód nie wchodzil  
 ná demnie / niſt wprzód ná demnie ſwieczek nie zápalá  
 rożnie / á iam to w ołtarzu wielkim / to przed Grobem  
 Swietego Theodezege / to przed Offertorium / to przed  
 Obrázem Bogá rożice / one ſpodziwieniem y ſiebie ka  
 raniem / gnuſności to mey przypisuiac / zápalone ná d  
 dziſe / y dobrze goráiace: ktorey ták zoſtáwowálem zá  
 wſe. Wiec gdy mie zopytano / przeczby náđ zwyczáy  
 Certeſny rániey roświecone były indzie ſwiece / in  
 dzie nie / odpowiadáć: Ciebieſta reſa y Swietá / tudzie z  
 płomieniem / Wiel: Oycowie y Bráćia zápalone te ſwiece

widzac/ ták ie iákom tu zésteł eten iácie sie ten ármó-  
 ści iáciey zá vgašenie nie poradł/ zéstał. **Wiel:**  
**Oycu ZACHARIASZOWI KOPYSTENSKIEMU** Aidi-  
 mándrycie swemu iáwnie práwł/ itery doswiadcziac  
 rzeczy/ bral po zágašeniu pilnie dozryzány flucze do sie-  
 bie/ y tegož nietelko przytý Paráeccešárdu/ ále y przy-  
 wi-lu innych ordine nástępujacych (iáto y teraz toczy się  
 gęsto widywáia nabožni Żakennicy) doswiadczył; y po-  
 dymalil Pána cudenego w dziełach swych.

## P A R A E N E S I S.

**I**est co wziąć ná dobry rozumu Examen Práw: Cyt:  
 Tud ten/ iest czemu zádziwić się: że co się raz v rok  
 w Sobote przed Żmartwychstánim v Grobu Chrystusa  
 Pána dzieie ( gdy S. Ociec Pátryárch/ z Clerem y ludē  
 wierný ná edzi w Swietá Swietych/ y niebiłskim ognie  
 zápala swice swoje) to w Jerusaleńský Bilen stím/ pe-  
 tilla rázen ná rok egien chodząc rozénieccis. Niec że  
 dálek ná ciebie Prá: Cyt: peregrineu ác do Swietey  
 Ziemie/ przychodz do Bilen á z potied a tufta twey y  
 ciátá/ á co naywietša/ z błogostánienstwem Božym do-  
 demu się záwše zu rociš; zápalia się ogniem niebieskiey  
 miłości serce twcie/ itoreby przed Pánem ošláwicznie  
 iáto one w Apocalipsim tnie pochodnie zúteciły. Z y  
 kámiennie było zmiękczeie łatwo: wieš snad; że Asbes-  
 tus i st kámiem/ á ten raz przyian się wcielie egien/ nig-  
 dy go/ áž chyba stłuczony nie wtraca. Wieš że Pirites  
 táž kámiem i i st/ y ten ogień w sobie ma; y lubo to mię-  
 ka ziemia te twárde rodzi kámienie/ przeciwnie się z toba  
 ošłanie; boć twoia ziemia/ ciáło mowie twárde ná po-  
 stę/ modły/ biczey Bogu wdzięczne inne prace bódzie/ á  
 serce kámienniste táž zmięczy. iáto S. Mágdalená swo-  
 ie/ y świece ná Cháre Pánu zapalona ie przyniešie.

Apoc. 11.

v. 4.

Asbest ká-  
 mien raz zá-  
 palony nie  
 zgara ni-  
 gdy.  
 Pirites.

Przypomniałem o Grobie Páńskim / ktory Roku 1634. Ormianie v Turkow wyhándlowawšy / sroza obu arówáli byli / aby z Chrześcian żaden tá w Wielki tydzień / á osobliwie w Sobote / ktorey S. światłośćie potážnie / y świeczápala / w przód nie wszedł ; y tey to światłości gdy czekaia / sioiac nablizey Grobu w Cerkwi S. grzmet wielki z sámeo Grobu Chrystusa Pána iáto z dżiáto vderzy / po nim nástąpi światłość niewymownie sliżna / á podniosšysie wšyskie Ormiány / ná dę łonámich i ác / przydżie / y swice viedney Żakonnice S. x kiej Chrześciánki o podał z drugimi Práwosławnymi sioiacey zápalí / od tey drudzy swoje záświecili. Ormianie ná tá znaczné pohánbienie swoje pátrzac / w nádzicie oámdzie siał tysiecy Talerow / ktore swietokupcy Turkom dáli / impet ná Chrześciány vczynili / swice impogábili / y z nátrzasániem vdespekt wáli / ktorym despektem iušeny S. Pátryarchá terážnie ššy THEOPHAN, Cesárzowi y Záhomie° / te trzywde Bezá opowiedział / Cudá oznaymil / y to soráwil / że principatem turniey tey / šby poućinano / Cerkiew swieta przy Práwosławnych zostáwiono.

## I.

## P A R E R G O N.

V Czynilem zmianke o cudowný świeczáraleniu w tý Cudzie / y w ryššym nápisalem o wdziecznym spievaniu Aniółow y Swietych Bóžych w Cerkwi muroványey Pieczárskiej / gdy z nieynabožnych Żakonnikow troga žimá de čepley y drewniány wypronáđžila ; teraz o podobnem w METROPOLITANSKIBY SWIETBY SOPHIBY CERKWI widzeniu powiem. Roku / Tysiac Beášt dwádziesćciá piatego / Dniá šoste° Septembrá / zá Pánování Swietey pámieci KROLA POLSKIEGO ZYGMUNTA III. przy Weierodżie ná ten čas Biłowski Jásrie Wielmožnym Je° Mci Pánu THOMASZY ZAMOYSKIM / terážnieššym CANCLIRZY KO-

Szyroce o tym światu przez listy swe oznaymił W. A. 511. Hošpodár Ziem Moldáw. slich.

Ormianie pohánbieni.



RONNYM. 12. 12. á przy Prześwieconym Oycu I O B I B  
BORECKIM Metropolicie Kijowskim / Halickim / y wśy  
skiej Rusi : Wrodzeni / Pan Andrzej Borecki / y Pan  
Stephan Szymonowicz / ten ze Woi Głewachi / owz  
Jurowki / iachali przede dniem do Kijowa / aby tam  
sprawy swoje wcześniej odprawili. Przybyli tedy przed  
switanie do Wrot Skotych rzeczonych / z ktorych wieźdzą  
iac obaczyli w wyżey mianowaney ś. SOPHIEY Cerkwi  
światłość wielką / swice zapalone / y śpiewanie prze-  
dzieczne oślyśeli / á rzeczy nowości zádziwiwszy sie rzekli  
sobie : Coż wždy to iest / że w pustey Cerkwi ktos tak ráno  
chwale Boża z taką hármonia odprawuie ; zśiedli z wo-  
zow swych / przyšli pod sama Cerkiew / á wnieść do niej  
nie mogąc że zamknięte drzwi / muru wielka śtuka y ru-  
mow kupa niemála zawałone były / przez ryśy / ktore w  
ściánách nieprzyiązna reka y niebios niepogoda poczyni-  
ła / obaczyli ná Polátách przewodziecznych Muzykántow  
w białe śiaty odziánych / á strwożeni y przeleknieni tym  
widzeniem / puścili sie do Prześwieconego Oycá M E-  
TROPOLITA, y temu o tym / ná co pátrzáli y co ślyśeli /  
referowali. Tá co sie on zdumiałwszy / pocznie im też to  
co y sam widział takim porządkiem powiádać : Wyśed-  
łem prawi przed przyiązdem waszym z Jutrznie / á ob-  
prawuiac swoje contemplácie w śádzie przechadzałem  
sie / gđzie poyrzeć mi sie zdárzyło ná ś. SOPHIEY CER-  
KIEW / w ktorey wielkiej kopule ogień obaczyłem / á  
chcac wiedzieć tego przyczynę / ktoby tak ráno po tey do-  
dział Cerkwi / postalem Czeládniká tego ( wkázował z sobą  
imieniem Theodora śluge swego ) áby sie o śtrożá ktory  
tám mieśzał o wśyśkim wypytał : przyśedł tam śuga /  
zopyta ślárcá / kto tak ráno był w Cerkwi z ogniem : ten  
mu odpowie / że nikogo nie wpuśczałé. Gdy to C. wódoz  
Panu swemu zwrócił / sie opowiedział. Oćie ś wietry

Anielskie  
śpiewanie.

Łotych

do tych dwu y drugich / ktorzy na ten czas przytomni byli /  
 rzecze : Pomniacie na słowa moje dziatki mile / że iesli ia  
 sam iuz Czet pożyty nie doczekam / po mnie bedacy oczy-  
 wis. ie wyz za / i z ta Cerkiew znouu sie tam zwróci / zład  
 odietu / y ze pećieby Pan lud swoy Prawosławny / ktory  
 teraz zaśmucit.

## II.

W Predkim czasie to iest Roku Bożego / 1 6 3 3. Mie-  
 ślaca Julia / dnia wtorego / w dzień Wtorkowy / go-  
 dziny trzynastej wypelnito sie to / co Duchem Swietym  
 przepowiedzial byl swietobliwie zmarly Przeswieco-  
 ny Ociec IOB BORECKI METROPOLITA / boć tego cza-  
 su z woli le° KROLEWSKIEY Miei. PANA nam wielce  
 Miłosciwego, y wszystkiey Rzeczyposp. odebrali S.  
 SOPHIEY CBRKIEW od Vniatow / Wiel: Ociec I Z A I-  
 ASZ TROPIMIVS, na ten czas COLLEGII MOHILEA-  
 NI w Kiiowie RECTOR, teraz IHUMEN Monasterya S°  
 Jerarchi MIKOŁAJA Pustynnego / y Ociec ANATHO-  
 LI MZYŻEŃSKI, Kąznodzieia Pieczarski / Ihumen  
 Bilibowski / y do tegoż Prawosławia ciela / od ktorego  
 była odtárgniona przywrócili. Tá przez lat tych kilka  
 latby znacznie staraniem Jásnie Przeswiec : J. Miei  
 Oycá PIOTRA MOHIEY METROPOLITY KIIOW-  
 SKIEGO. &c. a ialmuzna ludzi Prawosławnych była  
 poprąwiona / każdy widzi.

Roku Tyśiac sześćset trzydzieści czwartego / aby sie  
 w tey Cerkwi dzień drugi wśpółskiemu światu przyie-  
 mnego Zmartwychwstania Chrystusa Páná smierci  
 triumphatorá przysloynie odprawił / ráno w Poniedzia-  
 lek Jęziu tego nabożny Ociec Antoni Swietohorec /  
 na ten czas Pánamar Sophijski / siedl wedle porządku  
 nabożenstwa Wschodniego do Tłamiesnia Metropoli.

określono  
go po sym.

S. Metropo-  
lita y męcz-  
nik Kiiow-  
ski Mák-  
aria.

T. A. 4. d.

24. q. 2. 8.

Idem.

4. dist: 4.

qu. 2. art:

1. qu: 3. 5.

Ceremonie

ed SS. A.

postolow

pojęty sie

per traditi-

ones.

2. Thes: 2.

3. Cor: 11.

táńskiego ná ten czas Wieleb: Oycá Konstantego Cle-  
brebeckie° bógostáwienstwo do dzwoniénia / swicw Cer-  
kwi zápalénia / y należnych potrzeb przygotowania do  
Jutrzniey usługi Bożey wziął: wziawszy / Bratá  
mnieyszego posłał / aby dzwonami czas chwaly Pánstiey  
oznaymił ludowi / sam z niekrzszczonym iehcze onych  
dnio w Tátáryzynie sędł do samey Cerkwie z świeca zá-  
palona / w ktora wchodząc / obaczył ogień wynikający z  
Grobu Swietego Máriusza / Archiepiskopa Metro-  
polita Biienskiego / Zálickiego / y wssystkiey Ruśi / y  
Cerkiew iásnie oświecájący / ktorym widzeniem strwożo-  
ny biegl do Stárfiego onim mu oznaymił; ten zebrawszy  
nabożna Bráćia / chcąc im ten Cud Pánsti y znák oso-  
bliwey łáski Bożey pokazać / sędł z nimi do Domu mo-  
dlitwy / á máło es ognia tego obaczywszy / przysędł do  
Grobu Oycá S° y Meczennika (gdz jest kábla Tátár-  
ska záwyznání wiary w Chrystusa Pána obezglowiony)  
ten z nimi cáłował / y z nimi pochwalil Pána / ktory ro-  
znymi sposobami w wielbia swoich ugodników.

III.

**G**DY Alcolit niesie swice zápalone w Cerkwi / znaczy  
Swieta Chrystusa Pána Nowego Testámentu náu-  
kę / prawdę iey oświadcza; boć nie ná co inšego dáie sie  
y nowo okrzyszczony swicá / tylko ná oświadczenie prawdy  
náuki Chrystusowej / ktora przyieli. Ze miła iest tá pá-  
nu Bogu ceremonia / porozumiey z tych którzy ia postá-  
nowili Apostolow swietych / z Cudow wyżej polożo-  
nych / y z tego iáwnie obacz / gdy w teyże Swietey SO-  
PHIBY Cerkwi ná dzień Ośiárowania Nász: Pánny-  
**R**oktu / Tyśiac šestset trzydzieści Bośtego. Przed Jeco-  
rnostássem reká y ogniem niebieskim zápalona swicá  
przez noc świecila sie / y z podziwieniém wssystkich támtę-  
go Klastorá nabożnych Oycow y Bráći.

659



## IV.

**C**dy w Rożu, Tróciac skończył trzydziestym siódmym,  
 Na same Wroczyść S<sup>o</sup> Archaniola Michała, O.  
 Braz Stániciela ewiata; w teyże Cerkwi swicá gornie<sup>o</sup>  
 Jerozolimiu ognié záwalona/ oswiecaíaca iest náydżiona.  
 Proßemas moi Pánon i Ceremeniję terminatorowię/ po  
 wiedziemi/ co robił Oley w Stározałónych Cerkwiách/  
 swieconolinim tām/ czoli nie? y iezeli ná iego mieysce  
 nástąpiły stużnie swice teraz/ czyli nie?

## C V D XXXIII.

ROKV PO NARODZENIU PANSKIM, 1626.

Dniá 15. Augustá.

Z Czártonskiej meki Pánná tu Janá swobodzi.

Po trudách gdy go ciężkich ná wolność wyprowadzi.

**R**ok ten począwszy Apollo/ przez dwá następnie gościnnie  
 poważnie cur swoy odpráwował/ zá ledac náczworo.  
 niedzielney gospodzie y Constellácie/ Niebieskiej Pánni  
 rzeczoney/ widział desuper przyjszego do Domu Nasz.  
 Bogarodzice prawdziwey Mátki y Pánni/ nieiákiegoś  
 szlwieczká od dyabła siódoże utrapione<sup>o</sup>/ ná Imię J  
 wáná/ obywatelá Nasz Zárubiniec/ ktora trzyma teraz  
 J. M. P. Jan Drzewiecki/ Stárbny Ziłowski/ od Jey  
 Mátki P. Wsiewodżiny Wilenskiej; ktory to J. M. Pan  
 Drzewiecki/ oświe o tym niedznym dyabelskim więzieniu  
 w te słowá Jáśnie Przewielebnieyszemu J. M. Oycu  
 PIOTROWI MOHILE METROPOLICIE nášemu Prá.  
 wostawnemu referował. Miał práwi ten Dyabla bár.  
 zo siógiego/ od ktorego często męczony będąc/ sám y tām  
 rzucány/ y wodzony/ dla czego y niemoca bárzo wielka  
 był obciążony/ tey jedná iáko każdy chory/ chcąc wśelá-  
 to poz.

ka pozbyć; wedle rády ludzkiej, siedl rá mieyscá ozdrowieniami chorych sławne: to iest do Leżajská, Sołalá, Brzyżá Świętego, Białwárey, Czesłchowy, y Żurowic, gdzie Vniáci resztuia; y tych Spowiedź iáko mogli chory dostátecznie odpráwił, wiáre y otrzedy ich przysiał, communikował, lecz ni tu; ni ná wyzey miánománych mieyscách tego po co pielgrzymstwo trudne odpráwował, to iest ozdrowienia nie otrzymał. Roku tedy wyzey położonego, ná sáme Święto Wstáenia Bogárodzice, zá rada tychże ludzi przyspiał do Świętey á tey Cudotwórney Láwry Pieczárskiej; á stóiac y słucháiac pilno Liturgiey Świętey, lubo Służby Bożey z wielkim nabożeństwem y strucha cáła: w pul tey gdy rzetł Presbyter y Oitarzá; Przewybornie z Káśmiewská Pánna, á Cłirośánie záspiewáli: Godna rzecz záprawdy wielbić y chwalić cie Bogárodzico. ic. rzucił czást Iwáná ná ziemię, y ná wśystré Certiew iákgłósić wołáiac: Pánno Przeczysła, nie mecz mie wiácey, bo inż od tego czásu wychodze z niego, y dáley weni nie wchodze. Słoniczył sie ten Hymn, á Iwán iáko zmárty padł y leżał; podieli go obroci wśy sie Wycomie Cłirośánie, y zeszł z drew, á cále ták dziwnie wleczoney, siedl z rádością bezpieczna w dom swoy, wystawiaiac Bogá w Troycy iedyneho, y Mátkę iego przeblógostáwioná y náó Cherubimy wywyżšoná: opowiadáiac wielmożności Pánstie, ktore sie náó nim sšlály w S. Pieczár: Bliow: Certwi.

## PARÆNESIS.

Heb: 10. 9.

11.

Stráśna rzecz iest wpásć w rece Bogá żyiacego, mómí Swoybrány Apostól, y owżetki stráśna, gdyż ten zkoaci náše iáko chce karze, á karánia zwłóke cieżkością záwhe nágradza, iákoś náó tym opetánym widział Pr. Czyt:

tá iednáť

tá kárność lubo iest wielka bårzo; átolí iednák w tey  
mierze znosniemy iest / że ma sobie miłosierdzie przysła  
cone; to iest / że od wiecznego Wulkaná pietelnego  
okrucieñstwa wolni / ho gdyż miłosierdzie iest / cudzey  
nedzy w sercách nášich spólbolenie / Pan ktory miłosier.  
dzia chce á nie ofiáry / Pan ktory nie prágnie śmiecici  
grzešnego / ále zbywá wróciť sie y żył zeczy / Pan ktoreg<sup>o</sup>  
miłosierdzie wedle Śwíetego Dawidá ułknie / lecz iáť  
wielkie Złotousty Śwíety wypowí: dzieć y w miertecz  
nie móże: zá y sam nie w miłosierdzisá nád si wóziem: m  
swoim otrápiionym / zá iest w miłosierdzis; proba dzisiešy  
Jwán owolniony od sidlá czártowskiego; boć iáť oby  
drzez niepodobna rzekł: á iestliby máť: á o dziecku swý á  
pomniáť / iá przéie o tobie nie zápomnie. Brolensta  
rzecz iest w pádlych rátowáć: Brol nád Brolmiz dá rá  
tunek próšacym u niego. O ten Pr: Cytel: gdy yty  
w przypádkowey toni twoiey záwolaš z Dawidem do  
Páná / storego dostápiš ná mieyscu Śwíetego Moná  
štyrá Pieczarskie porátowánia / á osobliwiey gdy be dzieš  
miáť ná pámieci / śmierć y meť po niewídace / pome  
wáť ták grzechu sie wódrúieš. Boć nápisáno: Memento  
tua nouissima, & in æternum non peccabis. to iest: Po  
mni ná oštáteczne rzeczy / á ná wieki nie zgrzešyš. Wieš  
Práw: Cyt: y widziš / gdy sie człowiek rodzi / bez ze  
bow pázorow / y bez wšelkiego orezá z officiny máťi  
swey ná świat wychodzi / tylko ma šezegulne wloš / te  
že sa nie żywe: což inšego znácza / tylko záraz od porodze  
nia ábyšmy ná śmierć pámiétali / ná to tá dáie sie nam  
Lacíná: Debra iey wštáwiczna pámieć / Poniewá iest  
odpoczniem wšstych biad ludztych / á tego wšstych  
prágniemy / poniewá nie ták od grzechu człowieká nie  
hámuie / iáťo pámieć śmierci / á ná dę wšstych / iž tá nas  
od Gehenny (iest to doliná blizko Jerusále / ná ktorey Am.

Dam: lib: 2.

Art: Fid:

c. 14.

Ják wielkie  
miłosierdzie

Bože.

S. Ioan 2

Clim.

4.

Nouissima.

Smierć. Sad

Gehenna.

Sławá.

Caesar apud

Sallust: in

Cathina.

Aug &amp; 10

an: Climac.



monitowie Molechowi Bogu swemu ofiary z dzieci ży-  
wych czynili; Chrystus Pan zaś to imię Piętku dał / dla  
podobieństwa usługi czartowskię) czyni wolnemi / sław-  
ną sad bezpiecznymi / y wiekuiſzey oney sławy pewnemi.

## C V D XXXIV.

ROK V P O N A R O D Z E N I V P A N S K I M , 1626.

W Monáſtyru Pieczárſkim , | też y dżiſia dżieie  
Ktore przedtym Bog Cudá , kto w nim ma nádzieie.

**Z**náciło ſie tu / co Błogoſławiony Pátryárcha náſz  
Theodozius zwlekáiac ámiertelnego : á w wieczne  
odziewáiac ſie przez ámiert swoie Czólowiá przyrzekł /  
że nigdy nináczym Świetemu Monáſterowi temu zby-  
wáć nie miáło ; áto tym z tyſiáciá innych ſpoſobem : Já  
Archimándryſt wá w Bogu áwietobliwie zeſłęgo Wie-  
leb : Oycá ZACHARIASZA KOPYSTENSKIEGO , Jeden  
y dżiſ pobożnie żyiacy , nabożny Stáruſet / imieniem Si-  
lotheus Bákſey / miat Urząd ná ſobie Piwniczny ; do-  
te lud / ktory ſie był zebrał wielki ná Feſt Wſpienia Kró-  
lowey Ciebieſkiej ; wypiwſzy z poblizſzych ſzrodok y ſtu-  
dni wodę / buſámi prágnaacy przychođit / proſáć o pi-  
wo : Stáruſet miłóſierdny nád ludem / ochoczy / gdyż o-  
hoczego dawce miłuię Bog / káżdemu dał piáćia z potrze-  
be ; záczy m chcáć wſyſtkim wygodzić ; máło nie wſyſt-  
kie wyczęſtował piwá becztá. Przyspiáł wieczor / poyđzie  
oſtátkow opatrywáć do piwnice Piwniczey pobożny ; w te-  
y owenderzy / y záołáće probuiáć becztę / káżde náydzie  
pełná / áż do oſtátniey / á zádziwieniem zdiety / przy-  
wola poſluſznego Podpiwniczego / y rzecze : Zkád ták  
wiele piwá ? Ty ſám práwi on Oycze wieſz / zkády ſie  
wziéło / poniewáż teraz nie wárzyliſmy : ſłowy temi ie-  
ſzcze wiecey Stáruſet miły przelekniony mowi : Widziá-

Temu bár-  
zo podobná  
rzecz piſe  
S. Sophr :  
Pátr: Iero:  
w Lace Du.  
c. 85.  
Ták že Ca-  
ſarius lib: 4.  
c. 65.  
Powiádá  
Laciniſti Po-

tes senu iakosmy dawali nie žaluiac / y prágnyacych w imie Chrystusa Pána napawali smy, dla czego y przyšedl ogladać, iesli co Bráciey ná wieczera pozostálo / lecz widze wšytkie beczi pelne. Podpiwnicz y to obaczywšy, y płaczem wielkim te wymowil słowa : Błogostáwiony Bog Swietych Oycow nášych, dziwne y wielkie rzeczy iedyń czyniac y: Błogostáwiony Pan, ktory y dziś w tey Swietyey Láwrze nášey Cudá tež, ktore przedtym zá wielkom Oycow nášych odpráwował; láskáwie czynić nie przestáies; błogostáwione imie ie° y sprawy ná wielki wielkom. Tázáinutrz nádydzie Oćiec FILOTHEY, tego času Tłamiesnik Monáстыrá Pieczárskiego, ogladał iakby wiele napitku dla gości miałá Piwnicá; wšedł w te, y rzecze: Wiele zostálo Brácie piwá ná intro (boć powiedziano mu bylo / iż nieoszczędnie rozdawał wczorá napitek Piwniczny) Odpowie: Poyrzyz Oycze, áwidz, ten obaczywšy pelne naczynia, zdziwi sie, y spyta, z kádo to ták pelne wšytkie beczi? poniewáż wczorá iákom słyšáł rozdawałes przychodzącym? Odpowie ze łzami przešiwiały stárušek: Bog sam wie, ia niewiem; Bog sam wie, ktory nápełnił niedostátki náše. O czym słyšáe Tłamiesnik / y wiedzac że bez miáry wczorá dawano wiele wielom, pochwalil Pána Boga, sprawy iego swięte y wielbil; y przykázal Lábedziowi podobnemu stárušewi, áby nie głošil Cudá tego; Co sie ážy do poczećia tey prace moiey, iáko sie mnie z tych rátiš zda, niestlu. Bnie džiálo: Iž to wielum moglo byđz do oddánia chwały Pánu Bogu / z onym od trádu oczyszczonym cudzoziemcem przyczyna; boć mowi: Aby widzac dobre dziełá wáše chwalili Pána y Oycá wášego, ktory iest ná niebie; y z tey, že zámilczec to, przez co sie namiecey wiárá prawdziwa Certwie sá ietej confirmuie, niestlušna. Y z tey, že Pišmo S. wypisálo, iáko fałšywi oni Bg.

stilarisá že widziáł w Herbipolim Miešcie Fráconiey, iž žy to obróciwšy sie w muchy, precz z okretow vleciáto y ludzkie stempšwo pokarálo.

Matte : 5.  
16.



3. Reg: 16.  
29Przeczytany  
dla ktorych  
Cudow SS.  
nie táć.

álowi Prorocy / áby wiáre swa potwierdzili cudem /  
dármo do paludniá wstáli : á gerliwy Proiet Boży /  
iák skoro zawolat / modlitwa zniobt ogien / ttery cálo-  
palenia spalil / czemuż y my zámilczec kážemy ; y z tej / że  
frzymde czynimy Swietym Oycem naszym / nie opowia-  
dáiac ich swietych Cudow / á to wzgledem innych / kto-  
rych te do nášey áž wiadomości došly / y že tych Oycow  
swietych tákiež bógostáwione sa Reliquia; ktore / iákto  
y zá czásow dawno pożytych swietych / swym sie Oener-  
gumenow dotknieniem z nich dyablow wyrzucáia. Zá-  
chowal przykazanie Píwniczey / y tylko ie Spowiedniko-  
wi oznaymil / ktory že iest czlowiek w wagi wielkiey / áby  
stawa Bogá wšechmogacego sie krzewitá y šyrzyłá /  
gdym sie iák zá te prace / z žárlivosti ku Zbáwicielowi  
swemu y Swietym iego Pieczárškim to mi / tož potym zá  
rozkazaniem Stáršego y sam nabožny Brát Silotheus  
Bátkšey opowiedziál ; com ia y ná stawe Bogu w Troycy  
Swietey iedynemu / ná cześć y pochwałę Mátki Božey  
y Dobrodziejki nášey / ná wšánowanie ; y wczeczenie  
Swietych Pátryárchow nášych ; ktorzy zá námi wklá-  
dáiac sie do Bogá / prośbami niewymownemi / máia  
piecza o tym przed Máiestatem iego swietym / áby nam  
nigdy ni náczym ( o day to Pánie Bože / áby przy docze-  
snych rzeczách / ná życiu dobrym / y ná czystości sumnienia  
nie zbywálo ) iákto przyrzetli žegnáiac przodkow nášych  
nie schodziło.

## P A R Æ N E S I S.

Dam: lib: 2.  
Ortodox: Eid:  
c. 29.

PROKURÁTTIA lubo opátrzenie Páńskie iest wola Bošta /  
przez ktora rzeczy wšyštkie przyszlynie rzádzone sýn á-  
ia ; bez wymy sámowolstwa czlowieczego / á to dla  
mádrości y dobroci Božey ; bo Bog iákto iest dobry /  
opátruie stworzenie swoje / á iákto mádry te rzeczy



ktore są / dobrze opátrule : y stworzeniu swemu prze-  
 madrey opátrności swej nádaie wzory / ktoremiby one-  
 go poznawało. Stąd iáko rzeczywiście widzimy / ták ro-  
 dzice cielesni stáranie máia o dzieciach swych / iáko y  
 Duchowni : cos iásnie widzial Práw : Czyt : w dzisiey-  
 hym Cudzie / gdy SS. náhy Oycowie Pieczárscy pil-  
 nie sie námi dziatkámi swemi piekluia / y áby ni náczý  
 nam nie zbywało / vsilua. Ktora to prouisa præsén-  
 tuia kstáit ná sobie tego / ktory ták wshystkiego dogla-  
 da / iáko pilnie kotoś kuczat swoich ; iáko liście zá-  
 stánia owoce od stonecznego vpalenia ; iáko twárde sto-  
 rupynásiená swego broná . Siánem nádeu / liliámi /  
 ptástwem powietrznym ; práwdá Ewángelsta promá-  
 dzi nas do przedziwney Božey koto człowieka opátrno-  
 ści : Poyżrzyćie ná lilie polne iáko rosta ; ni przedá / ni  
 robia ; pátrzyćie ná ptástwo niebieskie ; ktore ná siecie /  
 áni žnie / á Pan karmi ie. Ažalž dru wroblow zá pie-  
 niadz nie przedáia ? á ieden z nich nie pádnie bez woli  
 Božey ná zemie ; žalž pieć wroblow / ic. O tych rze-  
 czách málych ták sie Pan stára / iákož o człowieku pie-  
 ezotowác nie będzie / ktorego ná podobienstwo swoje  
 stworzył / y náde wshystkimi postánovil ziemnymi rzeczá-  
 mi. Práw : Czyt : Pan ten / ktory kuczeta opátrnie y cie-  
 bie w czymci nie dostíanie ; gdy z wiára do niego przybie-  
 żyš / penie nie opuści. Látwo temu o wshystko / ktory  
 nštko co dčial vczynil / á woli iego nie ieš ktoby sprze-  
 čiwil sie. O mieyscu záš vprošenia ábyš látwym wie-  
 dzial / Dom modlitwy ieš / Cerkiew ieš / wtey iáko w  
 Afillum od nšstřich cie przesláduiacých biad / gdy ták  
 sie wštydzić z zálošcia zá grzechy twoie będzieš / iáko  
 wštyd bylo Ešdrášowi zá wštempti Sydonškie przed  
 Pánem Bogiem / wolny látwo zostíanieš / poniewaž ták  
 cie iuž ták Duchowni instigatorowie twoi / czárci prze-

Hier : invi-  
 ta D. An-  
 toný Era.

Matt : 10.

v. 29.

Luc : 12. 6.

Psal : 8. 8.

Psal : 13. 4.

Luc : 19. 46.

i. Esd : 9. 6.

Luc: 18.

v. 14.

kleci mowie / verować poprzestána / y doskonałyci pokoy  
dádza / iáko dáia owemu złoczyńcy Káci niewstydlowi /  
ktory do Pálacow Krolewskich lub Cerkwi uchodzi. Przy  
pomni sobie myślniká swego / ktory z Cerkwie wyszedł  
od grzechowych ciężarów uwolniony.

## C V D. XXXV.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1627.

Zwrgodział plugáwo , gdy chce łeb wrwać Swietemu .

Lecz żaluiac Jan potym , przyszedł k zdrowiu swemu.

CZásu tego Szlachetny Jan Pigłowski / Lácińskiey  
wiáry Czlowiek / šedł z wiela Pánow Żołnierzow do  
Pieczáry / chcąc widzieć coby sie wżdy działo w niey / gdyž  
daleko stawa o tey przeniosta sie / y aby náwiedził Ciá-  
ła ( iesliby iáké były ; bo o nich przed tym niewiedział )  
swiete / a ták wstąpił w Pieczáre Swiete<sup>o</sup> Antoniego /  
z nim drudzy / widzieli y całowali Reliquia Swietych  
Bożych / y podziwiwszy sie Pánstiemu osobliwemu prze-  
żzeniu / wysli ztamtád. Wiec gdy sie puscili do Miá-  
sta J. K. M. Kiiowá / rzeczoný imieniem Jan Limon-  
towski / stugá Szlachetnego Pána Jana Molskiego / ie-  
dnego z Towárystwá iego / bázno im ná drodze zácho-  
rzał / y ták że záledwie go zanieść mogli do Miásta / dla  
ciężkiey wielce brzydkiey y škárádneý choroby ; ktora po-  
wšyřkim ciéle ie<sup>o</sup> : roztykáła sie bylá. Towárystwo zará-  
zem powielu innych / Chirurgá iedne<sup>o</sup> máiac o nim pilná  
piecza / przywołáli ; ten choroby rodzáiu iáko y inni nie po-  
rozumiawszy / do teyże do ktorey y drudzy škonit sie sen-  
tencyey / że te wrzody sa nád zwyczajná choroba. Gdy  
go záledwie iuž w ták predkim rážie mowić mogacego  
lepiey pytano / powiedział : Ja práwi niewiem / tylko to  
pomnié żem zdrowy wyszedł do Pieczáry ; a chory zášie

Jan Limon-  
towski ow-  
rgodział.

wypro-



wyprowadzony jestem. Tu zaraz došli Pánowie / że to dla oragánia sie Swietym Bożym cierpiat. Rozpytáli go / co by w Pieczárze robił / y Powie / że m zdawná slyšat o tey Pieczárze / y Ciałach / ktore w niej odpoczywáia / y bydź báśnie rozumietac / gdym przyšedł do S. Janá / ktory wiele dla Chrystá Páná cierpiat / ná wieczna háń-  
 be y obelge Ruskiemu Narodowi / chciálem mu leć ukre-  
 cić / y kilkátroć dobrze potierowašy / lecz nie mogac od-  
 tárgnać / cátegem zostáwił / y wyszedł / áto tá choroba  
 zaraz mie nedźnie zdielá. To slyšac rzekli wšyscy: Zgrze-  
 šyles nedźnitú / potutuy; á Pácholik nátychmiast zá-  
 wrzešczat: Zgrzešylem Pánie / zgrzešylem / ále oto te-  
 raz wyznamam przestepet moy; y wierze mocno / że te  
 Błogostáwione Reliquie sa Swietych Bożych Slug  
 Ciałá; Ciebie zaś Swiety Janie slugo wierny zbáwi-  
 cielá nášego / o odpušczenie przemieržtych y škárádych  
 dzieł moich wielce proše / zmiłuy sie / przebácz głuposc  
 moie / y módl zá mnie tego / y zá przywrocenie zdrowia  
 mego: przed ktorego wiecznym stoiš przesłiczný ássisten-  
 cie máieštatem / odtých czas swiete imie twoie nigdy z-  
 ošt moich nie wynidzie: poty Ruskim obrzedom y Swie-  
 tym ich Oycom Pieczárskim ia nágrawałem sie. Co sly-  
 šac Szlachetny Pan Jan Pigłowski z drugimi / á ná bol-  
 tat wielki poglądáiac / zaprowadžili go znowu do Pie-  
 czáry / gđzie pocałowašy z reuerentia Głowe S<sup>o</sup> Ja-  
 ná / przyšedł do siebie; y zdrow do Bñowá sam za-  
 šedł; gđzie y powtóre go čiž Pánowie Żołnierze nápo-  
 mináli / áby drugim rázem y sam ináčey z Swie-  
 temi obchodžil sie / y drugih iáto by ich vene-  
 rować mieli / biáda swa náuczał: gro-  
 źac mu czym goršym nápotym.

Zle sie Sw-  
 ietym Bo-  
 żym Ruskim  
 wragac.

y poniewoli  
 prawdę wy-  
 ńnac pomaga



## PARÆNESIS.

Leu: 10. 1. 2.

1. Reg: 6.

5. v. 6.

2o suc 3. 4.

1. Reg: 6.

19.

2. Reg: 6.

v. 13.

Dan: 5. 27.

Rzeczy po-

dobney o

Odzie sukay

2. Paral:

6. 26. v. 19.

Plut: in

Pompeio.

W Zieli niekiedyś dla storżeg<sup>o</sup> ognia zapálenia / magiel  
 rezjarzony z zázázanego ogniska Tádáb y Abund / y  
 zaráz ogień porwawşy sie obu dwu młodzi niow / ostar-  
 zowi stuzacych o śmierć / y ofiárę / nie o pożaróany skutek  
 przygołwił. Z stuznie / Pan Bog ábowiem ni postu-  
 snych y trnabrných różnemi chłóści kłopotow biezami.  
 Arká postanowioná od Azotyczkowi przy báłwáne Dá-  
 gonowym / on obála / y chwalcom iego dwóziáto kárze:  
 do teyże gdy zbliżyli sie Betsámitowie ( á mieli być od  
 niey ná dwa tysiąc łokci ) zaráz siedmdziesiat zabitoch /  
 Kiazat zostáto / ápiecdziesiat tysięcy z pospelsin á loglo-  
 m / wi Dá n iscen Swięty / iz człowiekowi prywatnemu  
 y niepozwiecdzima dotknąć sie naczynia swiętego nie  
 godzi. Dla tego gdy Odzáreka tknal sie teyże przemi-  
 rzá Szrzymie / y áby nie pádłá plecem podpárt / nátoch-  
 miast bezduşnym przed wşystkimi zostáł. Gdy Krol  
 Báltázár z Kielichow przez oycá iego Tábuchodonosora  
 Krolá / z Bosciolá Hierozolimskiego z Kiazet / y Bro-  
 likámi w obleżeniu od Dáriusza / zágrábionych pi e / nie.  
 przyiacielowi sadem Bozym wydány iest; poniewáz syn  
 dobry powinien to oddać co Ociec zle komu odiał. Gdy  
 Pompeius zburzywşy Miasto swięte Certiew Sálo-  
 monowa przetwarzaná stáynie / ze dwudziestu y dwuch  
 Krolow zwycięzcá od slug swoich / Septimiusá y Achil-  
 le plugáwie zabity iest / iákom wyşey námiennil. Coś  
 proşe zásluży / gdy sie kto ná obelge Swiętych Bozych  
 tyka / to rozumiem: co popadáia Domu Duchá S<sup>o</sup> bu-  
 rzyćciele / to co ponosá człontow Chrystusa Pána spęci-  
 ciele. Ty Prawosławny Czytelniku w wielkim ie / iáto  
 Bráćia Pánsta mierz postanówaniu / boć żaden człowiek

niech

niech długiego sobie nie obiecuie wieku / ktory Ciał  
Świtych obeldze dopomaga.

## C V D XXXVI.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1627.

W sámy dzień Vspienia Naśw : Pánný.

*Alexánder Sosnický ślepoty pozbywa.*

*Gdy w Pieczárskim Przeczyskiej Pánný mocy wzywa.*

**W** Roku / Tyśiac šestet trzydziestym / Miesiáca U-  
prilá šestnástego dnia : Szlachetny Pan Alexánder  
Sosnicki / z wiela Pánów Żołnirzów przyšedł do Świe-  
tey Láwry Monástrýa Pieczárskiego; y coby sie nád nim  
zá Cud Pániski sstał w Roku / 1627. iáwnie / y w te sto-  
wáterázniesiemu nášemu ARCHIMANDRICIE  
IAS : PRZE : I. M. OYCV PIOTROWI MOHILE,  
y nam wiela przytomnýná ten czás powiedział : W do-  
brách moich práwi Oczyszczy / ták wielka niemoc mie  
przypielá choroba / zem zgoła nic widzieć przez Tiedziel  
trzyináście nie mogł / y ieslim sie gdzie gdy bol Folge czy-  
nił zwłokł / przewodniká mego stopám ślepieć musiałem  
pośladować ; kým rátuiać chodzenie swoie. Lecz potym  
od wielu slyšac o tey Cudotwórney y Świtey Láwrze  
Pieczárskiej / z wielka ochotą y pilnością z domu wybra-  
wšy sie ná Swieto sáme Vspienia Przeczyskiej Bogáro-  
dzice przýpiakem do Monástrýa ; y w Cerkwi gorace  
modły / w smutku ciepłemi podnicałem łzami / z dru-  
gim narodem odprawuiac naboženstwo ; gdzie zmiło-  
waniem Pána lud swoy miłuiacego ; modłami Cesá-  
rzowey Tliebieskiej ; tudzież y intercessyá Świtych Oy-  
ców Pieczárskich Anteniego y Theodozego / ták dawno  
nie widziány przeżyżawšy / swiátá okrag obaczyłem ;  
bol záś zaráżem on wielki / ktory mi był záślepil zreni-

ce / y ciemna niewidzenia narzucił noca; wámierzyl sie / y takim zdrowy odśedł do domu mego / iáto mie dzis u hyscy ogladać. Za co sławá Pánu ná wyśokosci niechay będzie / z Rodzicielka iego / á swiátá Dobrodziejka; z Swietemi Oycami Pieczárskimi ná wieki. To reserowawşy z Pány Żolnierzami trochá sie w Mnástyi zábáwil / potym y dzis dobrze zdrowy / odiátył.

## PARÆNESIS.

D. Damas:  
lib: 11 Orth:  
c. 18.

5 sensus.

T. A. 4.

dist: 44 q. 2

art: 1 q. 1

Arist: lib:

de anima

in Opticis.

D. Dam:

ibid. ad fin.

Prou: 25.

20.

Phil: c. 4-4

5.

1. Thes: 5.

16.

Śmist iest moc duşe tá / ktora rzeczy matériálne przed  
Sis biorac rozsadza; Smysłow zaś pieć liczymy: Wi-  
dzenie / Słyżenie / Wonienie / Smálowanie / Dotknie-  
nie; międzytemi widzenie záwşe przodkuie / ktore nie  
widzi nic promienie wypuśczać iac swoje / ále wewnatr-  
z ie przyimuiać / y lubo sie to dwiemá oczymá wypuśczać  
ia promienie / wedle rátiety iednáť Optickiey / nie dwie /  
lecz iedná rzecz widziána bywanierozdzielnie. Pan swiá-  
tá Ráźdoroczny Práw: Czytel: dla tego smysłow náşych  
instrumentá / lubo naczynia dwoie uczynił / áby gdy ie-  
dno poşwáńkuie / drugie kłaski támtęgo wetowáło; á  
gdy oboie ( co sie dzis y trochá wyşşey widziáło ) gina /  
woli Bożey ktory nátura disponuie / y nas zá ich złe wży-  
wanie odymuiać kárze / przypis / ponieważ też gdy po-  
futuiemy cudownie wiernym swym znówu przywraca /  
á chwalać onęgo twoy wzrét stóşuy ku sławie swiętego  
imienia ięgo / z tym serce oraz rádości pełne ku niemu  
podnoşac. Czytam w Przypowieściách iáko mel odżi-  
niu / á robáť drzewu / ták smutek w sercu mezá škodzi-  
y táńże: Serce ráduiać sie w weszela człekiwieć / zaś prz-  
smetney myśli sempieie. By tedy mu niezegonie škodzi-  
to / iáto Páwel Swięty mowi: Wesel sie záwşe w Pá-  
nu / Práw: Czytel: Wesel sie. Z znówu: Záwşe ne-



śelcie się; a tak z tey radości rozszerzać się będzie / nie-  
 skonczony / y tego który jest nieogarniony / tak iako oświad-  
 cza wŹytká wielmożność jego / Boga mówie swego o-  
 garmie / y tym się napełni.

## C V D XXXVII.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 1627.

Dnia 23. Marca.

Diabłom wypędzicielki są właśnie Pieczary.

Coż za dziw, że piekielne padła przez poczwary.

Rzecz wieden na imie Hermolaus / od Wycá Dorothe-  
 usá / od mátki Justiny w Kaniowie mieście Wkraínný  
 spłodzony / przywedrowawszy czasu iedneg° do miastá  
 w táz Wkraínné° Czertas / nálety zwyczajna prace swoje  
 na Jazách Dnieprowych / Swietu Wniebowzięcia Cie-  
 biejciey Pániey nie folguiac odprawował / gdzie w ten-  
 ize Swiety dzień iz go przystoynie nie ośánował / záraz  
 iak go opalony spodniey Arábiey murzyn dreczyć / po-  
 rożnych y pustyh onemu samemu wiadomyh miey-  
 scáh tłusćac go / z ktorych zwłoczony nie rychło wyplaty-  
 wał się / czynił z czego mógł iak mużne / byżani od Cer-  
 wie modły było prosił / folgi iednak żadney nie czuiac /  
 do Monáстыrá Bogárodziczyné° Pieczárstiegh° / o ktorym  
 wielie sławnych przedtym słyśał rzeczy; y do Pieczar  
 Swietych przodków náśyich / iako do pewney zdrowia o-  
 cieczki smiele puścił się pielgrzymować: gdyż w nich od  
 rożnych chorob / y dolegliwości y wleczenie y ozdronienie  
 práwica Pánstka / przez Swietych swoidh concessiue / iako  
 się w piórszym Tráttacie rzekło / operuje. Do tych z wiel.  
 kim od tego Arábczylá przenágátáni m przypieśał /  
 za dot z płaczem / y z iaká mógł deuotia Wielebneho  
 Terediatei a Zelizeusá Zuczten sie° / ná tén czas Pie.

Pomni áhys  
 dzień swie-  
 ty święcił.

czárnegó/ áby nád nim miłosierdzie pokazawšy/ dobrze  
go do stupá w Pieczárze przypetał. Srozumian šy státe-  
czna wiára iego Oćiec Pieczárny / żeláznym powrozem  
przykował go tam/ gđzie żadał/ y odpórán iu šy Exorciz-  
my y modły zwyczajne nád opetánymi wysłedi/ ná áiutrz  
przydžie radości pełnegó y wćiešnegó nálažšy/ odtow-  
wa/ do káždego Swietego reliqui/ áby ie z dzieł czy-  
nieniem cáłował/ prowadži/ y z Pieczáry wymiedšy iiri-  
guie/ do Monáštýrá dla spowiedži: ten idžie/ á przy-  
šedšy do Celle Wyćá Silotheia Biežárowiczá ná ten  
čas Wicesgerentá Pieczárskiego/ Jeromonácha Isáci-  
usa y innych niemáło o niego zástanie/ wczyni pokłon  
do žemie / y opowiadáć počnie nád soba Cud miło-  
sierdneg° tworce y Zbáwiciela swego tákim porzadkiem/  
Wyćowie Wielebni práwi/ po wešćiu do Pieczáry iákim  
omiał modły/ Boga prošac przed Swietym iego Máie-  
statem o wzdrowienie moje / odpráwowałem/ y te do  
trzećiey iákó tuše przeciągneły sie w noc godziny/ gđym  
potym mowé z wšłámi zámknáł/ á lez strumien z żrzeni-  
cznych żrodeł wynikáiacy roščożył / wynidžie z Certwi  
S° Antoniego Żakonník do mnie; ktorego w twarz za-  
prawde widžieć nie mogłem; glos tylkó á ten w ten sens  
słýšálem: Człowiecze / miłosierdny y ludži lubiacy iešć  
šworzyćiel/ twój płacz y Modły twoie wysłuchán šy  
przyiáł/ przyián šy šćlonit sie/ šćlonin šy sie zdrowiem  
ćie dáruié / á wiecey nie grzeš / co rok tu bywas; to záš  
wiedz/ ieželi kóždego w trzéd miesiáccch pešir Certiew  
negó / Ciáłá Zbáwiciela y Bawie odłupiciéłá nášego  
Jesusa Christusa počymáć got nie kęžáš / iz ci Pandá  
Aniółá strožá / ktoryćie od ušyšćkiego wáruie žłego.  
O tym gđy Swiety Oćiec differował / czy w Empirze  
roščošnym / czy w Ráiu wćiešnym byłem / dla nic wysłó-  
wionej ięzykiem y sámejo Demosthenesá radości zgołá

niewiećmi;

Przyjemna  
Panu Bogu  
do miéy se  
Swietych  
peregriná-  
tia.

nie wiem; tey gdy zwyciężony obie podałem rece/obaczy-  
 tem pokusniká obrzydliwego ze mnie wychodzącego:  
 który skoro mnie opuścił / áto tak zdrowiáto mie widzi-  
 cie zostałem; to rzekł / y znowu sie im pokłoniwszy /  
 swietościami Páńskimi opátrzony / odszedł do domu  
 swego. A będąc wdzięczny tak wielkiego dobrodziej-  
 stwa / w rok potym przybył / dzięki záte oddać Monár-  
 che wielkiemu / y Swietey Mátcie iego / tudzież y slugom  
 ich / Swietym Oycem naszym Antoniemu y Theodoze-  
 mu Pieczęsił im / y to powiedział: po odejściu mym prá-  
 wi z Monástrá / ná każdy dzień wedle rzeczenia Swie-  
 tego Antoniego / Anioł Páński przed kurámi zbudza  
 mie wziąwszy zá rece do chwały tego / który mie swo-  
 rzyl y uzdrowił / mowiac: Człowiecze wstan / odday Pá-  
 nu twemu obroczną modlitwę / ia wstąie / y po mo-  
 dłać dzieło zwyčajne ręczne odprawuie / robiac wšyt-  
 ká ná chwałę Bożą.

## PARÆNESIS.

NJemal każde Swieto Stárego Testámentu w no-  
 wey káscie ma iákąkolwiek proczystość / która ná  
 mieysce iego nástąpiła / iáto to ná mieysce Trábet / wšlá.  
 nowiono opowiadanie Apostolow swietych / ktorych ná  
 wšytke ziemie wyszedł glos / y ná konieczyn ofregu Zie-  
 mie słowá ich. Jáko swietu Oczyszczenia; fest Mecz-  
 nikow y Wyznawcow / iáto swietu Pentecostij / lubo  
 Pieczęsniacy / zá dobrodziejstwo práwá nádánego /  
 Duchá Swietego zeszćie / iáto Pásce / która Żydzi od-  
 práwowáli zá wyzwolenie z Egipskiey niewoli / śmierć  
 Erzyzowa Chrystusa Páná / która nas z ścizki wyswobo-  
 dził czárto wskiey / succedowály. Te stáre swieta ieżeli  
 by kto sprofánował był / surowa nieść musiał kárność;

Psal: 18. v.  
5.



Ant: de Gue  
lib: 3. c. 17.  
Do Efes:  
c. 5 18.  
Prou: 23.  
Lucas 21.  
D. Basil: in  
Hom: aduer  
sus ebriosos.

co sie wybaczyć może ze wšytkich Ewangelistow świe-  
tych o Sobocie / w ktora lubo chorych ich Chrystus Pan  
vzdrowiał / iednak mruzceli. Żas ponieważ nowe Świe-  
tá ná stárych mieyscá nastąpiły / y przešle były przyšlych  
obrazem y figura ; nie widze czemu by y ci / ktorzy ie iáko  
wyiete z niepracowitych / lubo dziełem recznym / á tym  
nie należnym / lubo bántkietámi y piátym zuchwála  
winá ( iáko czynili Rzymianie w dzień Bereinthij má-  
tki / ktorego kto był nabárziey piátny / nawietše ten wcy-  
nił naboženstwo ) w ktorym iešł nieczystotá / infámia /  
nie mieli ciężkiey wšeláko podpadać kárze : boć przykaza-  
no: Pámietať abyš dzień Sobotni świecił / á teráz niey-  
šy Tiedzielny / y inše Tiedzieli podobne / nefáštámi  
te zwáli Rzymianie / że w nie nie godziło sie wedle ich  
formul niczego rozšadzać. Práwostawny Cytel: prze-  
czetšy to moje nápom ienie / zá wielki bierz sobie poży-  
tek / Świetá Wroczyšćošci nie gwałcie dziełem nieprzy-  
štoynym / kárz sie ná tym rybitwie / boć šezesliwy / ktore-  
go czynia cudze biády ostrožnym.

## C V D XXXVIII.

ROK V PO NARODZENIV PANSKIM, 1628.

Tu pomorežyk ku Wšehodniey wšerze przystępie.

W sercu šwym zdlecenie gdy ieť z Niebios czyni.

Nástawe nie predšego / ktora Istem žiáć šil došle-  
pnie ; á czyni záwše rzeczy wietše niželi ša / powie-  
šci iednak istotne y šwietoprawdziwe / ktore sie o tym  
Świetym y Tydotwornym mieyscu po wšyšt im pránie  
šyrokiego šwiátá tego Oceanie rozlały / nigdy táť nie  
rozstawi / nie wywšyšy / nie opowie / iáko sie w sobie má-  
ia / od łogo pošly / od iátkich ludzi wytoczono / iáko / co zá  
operátia máia / co zá dáry Duchá š. co zá wonie / iákie

mnosťwo

mnoſtwo Reliquiy Œwietych zamyſkaia / iákie chorým  
 zdrowia. ić. we wnetrznociách ſwoich ſkárba / y proſa-  
 cym hoynie wdzielaia. ić. Tá Œwietobliwa ſtawá do te-  
 goż mieyſcá ſ. poćiagnelá przed Wſpieniem Oblubien-  
 ce y Mat. i Páńſkiey do Kiowa / bywſzego ná ten czas  
 w Woiewodſtwie Kiowſkim z Pomorſkiey Ziemie cze-  
 tá / imieniem Marcína / w Łácińſkim leżyu wczonego /  
 ſłennego / przyemnego / cwo zgołá wſyſtkie przymioty  
 przyſtoſne máiacego / ſpecilo iedno ták wſyſtko / iáto  
 ſp. 6. ſtára láta ſuſnie nowa / iáto pietne obyczáie py-  
 chá / iáto bogátego kłamſtwo / że był Kálinińſkiey ſekty  
 ádherentem. Ten wedle zwyczáiu Hareſiey tey / pluga-  
 wie bluźnił przeciwo Obrázom / z życia Œwietych Oy-  
 ców y z íal ich nieſkázytelnoſci / gdy mu o tym nabożni  
 Zakonnicy práwili / bragali ſie (bo wprzód do Œwietych  
 Pieczárnych mieſtráni wzbraniał ſie wnieſć) ták że y ze  
 wſyſtkich obrzedów Wſchodniey Œwietey Apoſtoliſkiey  
 Kátholickiey Cerkwi nátrzaſał ſie ; ma ábowiem to z  
 náturey złoſć Heretycka / że w dobrách cudzych nie roze-  
 znawa / ále ſlepicie. Bog iednak ſam ieden miłóſciwy /  
 prawdziwie niehcacy zguby człowieká grzeſznego / ále  
 náwrocenia żywota iego prágnacy / wkłada w ſerce te  
 Marcína ; áby wſtąpił do przybytków podziemnych ;  
 wſedł do S. Antoniego hábitácyey / w tey (o ſkora od-  
 miáno dyámentowych ſerc náſzych) on Saul ſſtaie ſie  
 zaráz Páwłem / zaráz wierzá / wytacza ſtodkie z ſtodkie-  
 go zdroiu ſercá ſtruſzonego potoki zaráz ; y ták zmieta  
 ſie duſá / iáto ſie mietaczy woſt od ſtonicá / złoto od ognia /  
 Diáment od mleká tożiego ; że y tych ktorzy ná ten Cud  
 z boiáznią patrzáli / do pláczu wzáiemnego / lubo lžá-  
 mi podniecił przećie ; ſam padł ná ziemię / y nie mogąc  
 ſie látwie od pláczu pohánować : chlupáiac w te poczał  
 ſłowá : Błogoſłáwie cie Pánie / ktorýs przedtym cie.

(na ſle.

Ina ślepotę zleczył od narodzięcia niewidzącemu / żeś  
 stworzył wewnętrzne oczy moje / y duszę wnetrni żrzenicami  
 widzieć istotną ciębie prawdę dawałeś mi / żeś mi  
 nie zostawił w tym błędzie / na ziedzenie onemu wkoło  
 okrażającemu y rykającemu Lwowi / hukającemu za wosę  
 kogoby pożarł ; a dałeś mi poznać sam / że ta jest jedyną  
 wiarą / w której ci są. Oycowie wieczney dostąpiwszy  
 Korony / tu swych dusz odzież wadła położyli : Zmiłuy się  
 nademną y daley Panie zmiłuy się / wedle wielkie<sup>o</sup> y nie-  
 wymowne<sup>o</sup> miłosierdzia two<sup>o</sup>. W tym dzwignie się z zie-  
 mie / powstanie / y rzecz uczyni takowa tu Żakonnik<sup>o</sup> tam  
 będący : Dzisiaj poznałem / iż wiara która wy wyznawacie /  
 Wschodnia Gręcka prawdziwa jest / dla czeg<sup>o</sup> y ja od tych  
 czas wreieśtr wiernych Pániskich wpisuie się / oświad-  
 czam / wyznawam / iż wásb iestem Oycowie : a obśedłszy  
 wśystkich Świetych w Pieczarze Ciála błogostawione /  
 y te pobożnie całowawśy / siedl do Monástru S<sup>o</sup> Ar-  
 chaniola Michaéla Złotowirzchego / y na ten czas tam  
 reszdującemu Przeoswieconemu Metropolitanowi /  
 światobliwie ześlemu Oycu I O B O W I B O R E C K I E M U  
 stworzył sumnienia swego zakryte zdawną ciemności /  
 które Ociec Świety słońcem prawdy objaśniwszy oświe-  
 cił / co przedtym wyznawał / przy wielu dzisiaj żywych y  
 oczywistych świadkach w tym Monástru żyjących / re-  
 uocátia się odrzekł tego / do Cerkwie świetey przyłacz-  
 ny / Ciála y Brwie Odkupiciela świata sstał się wze-  
 snikiem / pozyl w Monástru niemáły czas. a nauczy-  
 wśy się pewnych Artykułow wiary / tudzież y czytá-  
 nia Ruskiego nawyśłszy ; obrocił się do swoich /  
 nowy w Ziemi Pomorskiej Cerkwie Wścho-  
 dniej posłuszny Rusin / chwalać y śla-  
 wiać Páná / który go na-  
 wrocił.



## PARÆNESIS.

W Jare Swiety Dámascen tak nam opisuie: Dwoy  
 prawi rodzay wiary iest / pierwŝy z ŝluchania piŝm  
 ŝwietych / ktorym wierzamy. A tá wiara przez wŝyŝko  
 to co iest opisano prawem Chryŝtá Pána / wypełniwa ŝe  
 dzielem (boć bez tego marta wiare / iáko Lwice rodza  
 lwietá poczynamy) wierzac / y pobożnoŝć miłuiac; á  
 tego ktory nas ŝworzył / przykazania wykonywáiac. Zno-  
 wu wiara iest rzeczy tych / ktorych ŝe ŝpo dziewamy / by-  
 tnoŝć. Do tego gdy mowimy: Wiara iest iedná / rozu-  
 miemy że iest iedná wedle iednego obiektu / do ktorego  
 ŝmierza / to iest Bogá: y iedná ieŝcie dla tego / że z wiel-  
 kiego ludzi wŝelákich zebrania iedno czyni ciáto / wielu  
 iednoczac: tá wiara że iest nayoŝobliwiey z infuŝiey przez  
 Chryŝtá / áŝ co do determinátiey iej zŝluchania per Cathe-  
 chisum piŝe Thomáŝ z Aquinu. Praw: Czyt: Mowi  
 Swiety Apóŝtol: Potrzebá przystempuiacemu do Bo-  
 gá wierzac / á wierzac Práwoŝlawnie / boć ieŝli Ucznio-  
 wie Pythagoreŝowi ŝwemu tak wierzáli / iŝ co on rzekł /  
 w watpliwóŝć tego nigdy przymodzić nie godziło ŝe:  
 Záprawde my zbáwienia y odkupienia náŝego Mágí-  
 ŝtrowi niewatpliwie wierzac mamy / od ktorego wŝytká  
 orawdá; poniewáŝ ŝe teŝ nie nálaŝká w oŝciech iej o:  
 tóra niebieŝŝa prawda y dzisieyŝy Marcin oŝwiecony  
 wierzyl / y z błedow obrzydliwóŝci wygrámolił ŝy ŝe /  
 poŝtanowiony iest ná drodze teyŝe prawdy práwey / kto-  
 ra iest Chryŝtus Jezus: Niey nádto pożytek nie watpić  
 nigdy / y watpliwóŝci ŝturmy odpedzac w wierze twej  
 ŝwietey z Cudu tego / czyni przy niy dobrze: ábowiem  
 ktory wierza / á uczynkow dobrych niŝ czynia / ŝa podo-  
 bni owym / ktory co dzień iáda / á záwŝe od niebá iedná.

Lib: 4. s. 21.

Iak: R.

2. v. 22.

Do R. 11m:

10.

Matt: 7. 21.

D. Damáŝ:

ibidem.

T. A. 4 d.

4. q. 2. art. 2.

2. q. 3. 1.

Do Zyd: 11.

v. 6.

Komu po-  
 dobni ciáto  
 rzy wiare  
 bez uczyn-  
 kow máia.

ka máia distántia / by bezoczynkow trudu wśyſtkiego  
z tymi nie potráciſcs náſladny rácey onych / ktorzy miá-  
ra Brolenſtwa zwyciężyli / á rózne meſi ponioſſy od ty-  
ránow / dziś w Ciebie dziedziſza.

## C V D XXXIX.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1628.

Goraczke winem leczac powiáda Wilhorſky.

Ze nie záwſe ieſt ważny Aphoriſm Dóktorſki.

Mar: R. r.

v. 34.

**P**Te nam Ewángeliſtá o chorobie ognistej / ktora  
Świétrá Świetego Piotrá bylá roſpalona / gdzie  
zmiankuiey o tymże Odkupiciel ſwiátá / aſtapiwſzy w  
dom ten wzdrowił iá / iákoż potym ſłużyłá Bogu wcielo-  
nemu. Podobnyegniá / lubo po náſſemu goraczki roſpa-  
lenie o toże ciężkiey choroby rzucony Brát Słáchetnego  
P. Alexandrá Wilhorſkie° teſz biáde cierpiał / toż pono-  
ſił wpalenie / taż ognia goracoſcia gorzał / iáko referował  
wyżey mianowány Pan Alexander / Jáſnie Przeoſwie:  
Je° Mái Oycu PIOTROWI MOHILE METROPOLICIE  
Biiowſkiemu / y wśyſtkiey Ruſi / Archimándrycie ná-  
ſſemu Pieczárſkiemu / roku tego; boć Cud wyżey ſie aſtał.  
Zás że o roku wiadomości nie mam / w którym to było;  
podtý kláde Cud / ktore° powiá dano o nim; w chorobie tey  
gdy mu nádder teſtnoſć dokuczylá / czáſu iednego Brá-  
tá ſwego do ſiebie przyzowie / y rzecze: Brácie miły pro-  
ſze cieſpſkli do Wielebnego Oycá Archimándrytá Pie-  
czárſkiego zproſba / áby mi błogoſłáwionego z Win-  
nice Monáſtynſkiey winá przyſtał / poniewáż mam dobra-  
wſnoſć / iá to ma mi (lubo przeci w Dóktorſkiemu Axioma-  
towi: Vinum febricitanti non permittendum. to ieſt:  
Winá bromić ná febre choruiacemu /) pierwſze zdrowie  
przywrócić. Brát záloſny uſłuchał / wnet wyſtał / y zá dni

kłáá postániec zwróciwszy się przyniosł błogostąmione  
 reka Wielkiego Męźa / pobożnie zesłęgo Dya Geli-  
 ká Pletenieckiego / Archimándrytá Pieczárskiego / wi-  
 no ; to chory z radością przyjąwszy / á z nmyślem y oczy ku  
 zdrowiu dawcy podniesł / z głębokości serca / tak iáko  
 oni z głębokiego ognia piecá trzy Młodzianowie na  
 polu Weirskim rzekł: Pánie Boże / ktoryś zezwolił / áby  
 wino Krew twojá przesaświetła było / y ludziorz zba-  
 wienie budowało: Pánie / przez ktore Cud twoy w Bó-  
 nie Gálilejskiej (iáko / nápisalem w pierwszym Trácta-  
 cie) poczales / zá modłami wóchány Mátki twej Prze-  
 czystey Pánný ; ktora cie pielegowała / y piersiami kar-  
 miłá swemi / zdrow mie dziś winem z winnice sey przy-  
 niesionym. Wyrzekłszy dobrze się z ochoty nápił / w tym  
 sen nápadłszy czarnemi odział go vsypiając strzydłami :  
 Wstał się po godzinie / wstał / w śáty swe odział się / y  
 przechadząc się iá / iest sobie / iáko Pan Chrystus oney  
 wstrześoney dla wierzzenia / iż iest iuż do zdrowia przy-  
 wrocony dáć rozkaz / iádkem potrzepiwszy zwatłone ciá-  
 łá zwiázki / cále zdrow modłami Przeczystey Bogáro-  
 dzice został / y te záwsze wystawia / wynosi : wielbi przed  
 wšystkimi / iáko naybłogostąwienśa náde wšystkie.

## P A R Æ N E S I S.

PRzez Bóści / rozgę / kámiennie / błoto / śline / wodę /  
 ogień / powietrze / ziemię / y inśe rzeczy / czyni  
 Pan zástępów Cudá ; Cud dzisiejszy winem gdy odwrá-  
 wnie / gdy nim błogostąwionym uzdrawia Wilhorstic° /  
 reka nas Zbáwiciel prowadzi do tego / ábyśmy wiedzie-  
 li iż każda rzecz zdrowa iest wierzącemu / áni lubo nay-  
 škodliwśa škodzić może. W Dziełách Apostolśkich Pá-  
 włá S° od iászczurki wśaśonego widzimy zdrowego:

4. Reg: 13.

21.

Exod: 7. 9.

Dzie: R. 28

3-



Psal: 90. 13.

boć rzeczeno: Po Smilicy y po Łazyłstiu chędzie Łedzie-  
cie / podepccie Lwa y Smola zdrowo. Rindzie: Jesli  
co śmierć przynoszącego wypicie / będziecie bez słody-  
lubo dla tego / że Wierzacemu wszystko można / iako y dzi-  
sieysemu choremu w zdrowie wino tey chorobie przeci-  
wne obrociło sie. Prá: Czyt: Jesli mieć będzieś wiá-  
re; z mieysca gore russyrsky przeniesieś na drugie / á  
zwłasczá wiáre Práwostawna / od tey ábowiem kro-  
tiem ktokolwiek pochybil / na wiele bázno zginienia od  
kresu odstrzelil sie szólny: tu wierze ieszce przy drugich  
cnotách przyday modlitwe / tá cie wszedzie wspomóże /  
tá zá mur miedziány stánie / poniewáz tey nie przeci-  
wnego nie wytrzyma / gdy ia post y iákmuzná wespra /  
nie iey nie zdola / polož wprzeki stálisze fortece / nie  
zdzierzawšy tak włásnie / iako kámienne Jerschonu scia-  
ny na siedmiorátie obeście wtrág y w tráby trábienie  
pozupadały / obála sie / gdy sie modli poimány od Assyriy-  
czytów Brol Mánasses / y czyni pokute / wyzwolil go  
Pan / okowy spádły / y iest przywrocony na Brolestwo do  
Jerusalem. Gdy sie modli Gelizeus / Pan cáslepia Po-  
gan: gdy Ezechias Bogu supplikuie / iuż umiráacy ie-  
szce sobie lat pietnaście wpráša: pomodlit sie z wiára  
Lotr ná krzyžu / y do Ráiu drzwi otworzył: Job ná  
śmiecíu błogestáwi Páná y łáskę iego náyduie. Trzey  
Młodzieney w piecu byli / y Bogá modlitwa tu sobie  
póciagneli. A ty kłopotow wšystkich ta wydzieś.

Iosue 6. 20.

2. Par: 33.  
v. 13.4. Kro: 6.  
R. v. 18.4. Kro: 20.  
R. v. 6.Chris: Ho:  
7. de diuer.

C V D XL.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 1628.

Decembris 15. D.

W Swietego Antoniego gáy wchodzi Pieczare.  
W net Kozmá z sie wyrzuea piekielna poczwáre.

**G**Dyby się był przystoynie w piwshy niewinności sta-  
nie / y tak iak był stworzony zachował cztowiek / przy-  
stepu żadnego / żadney tentacyey lub kuśnienia wnetrzne-  
żądrosći / fałszow / y zdrad stary maister nie mogłby mu  
wkładać / ani fantazyey iego odmieniać / za grzechem iak  
za ukrádzionym przez Prometheusá z niebá ogniem /  
wiele biad náległo / wpánito się w nas; bá iuż iakoby  
y dziedzicznie opánowało. Za te grzechy karzac nas stwo-  
rzytel náš / posyla ná nás niedziela ciał nászych Anio-  
ła Sátánaelowego / áby nas przezen karat / iako y dzi-  
sieyszemu nie folguie Kosmie Utráinczykowi / y dopu-  
szcza żeby go za wystempli iego nieczyste y brzytkie  
surowie trapił y prześladował. Cierpiał ten cztowiek  
dlugo bázno; y nosił ciężkiego y niespokojnego ieszczá  
tego: nie mogąc zmunstuka iego ládać iako wyzduć się /  
ni rzucić / á siebie wvolnić; tukał go często o ziemię rzu-  
cając / brzydko y tak osliniał iak niekiedyś Krolá Saulá  
nieczystyż duch / ieg° zgrzytał zębami dziwnie / smiechem  
niezwyczajnym / oczu wywracaniem / chodem nieprzy-  
stojnym / po mieyscach rozmaitych dreczył y meczył ne-  
dźnego. N było widzieć cztowieka nie iadającego bázno  
mocnego y dużego / związki powrozne látwo targaćce-  
go / ktoremu go obwiazrywano. Z serdecznym žalem po-  
gladając ná taką mekę potrzebni biednego niedźnika; v-  
dali się mimo ludzki do ratunku Bożego: przyprowadzi-  
li go do Pieczary S° Oycá nášego Antoniusá / gđzie  
Jeromonách Sinouius przyiawshy go / przez Tiedziel  
trzy pracowałshy około iego oswiebożenia / dobrze y pil-  
nie rabić drwá / y inna ciężka po naboženstwie odpra-  
wować rostkazywał prace / potym wviazał go w Pieczá-  
rze do stupa; y tam zwyczajne niesiadane tu Pátronce  
wshystkich wiernych Pánnie Máryey Modły z Exorci-  
smami odprawiwshy ośbedł. Podczas Jutrznie przy-

T. A. 22. 9

163. 2. 0.

Horat: lib. 1

Ode 3.

dzie / zaśtanie wcieśnionego / záledwie iedną z radości  
 oney y czerstwości mowić mogącego / zbitego / schorzałe-  
 go / niedźnego / zdrowego iedną; odpeta go / dzieki z nim  
 Pánu / Przenaczystey Rodzicielce iego / y Swietym Pá-  
 tryárchom náśnym Antoniusowi y Theodosiusowi Pie-  
 czárskim / z poklonieniem sie kłká Protnim do ziemi v-  
 czyni / wymiodsy wprowadzi do Celle / náarmi / potym  
 obmyie / y dla Spowiedzi do Mánásterá odeśle. Te Ro-  
 smás ochotny odpráwił / y Chrystusa Páná w ymiecio-  
 ny dom przyiámszy / zdrow cále do domu swego púcił sie.

## PARÆNESIS.

**D**jabli wiedzac doskonałe / że sa ná wielki wieczne  
 potempieni / á zazdrośczac zbáwienia y onych prze-  
 ślicznych w gornym Jerusálem / z ktorych niegodnicy sa  
 deturbowani mieśtáni człowiekowi / zá soba tysiacami  
 sposobow ciagna nieostroźnego / instiguiac onego do  
 grzechu / zá tym y do Tártáriej swoiey zábiráiac; boć zá-  
 prawde w diablech włásnie nie máś tylko dwa grzechy /  
 pychá / y zazdrość; mowi Doktor Rzymśki Augustin:  
 Zazdrość iest złość diabelska / ktora sam diabeł winien /  
 y nieodpokutowanie ze złości winien. Práw: Czytel: im  
 wiecey ci hárcirze náiezdjáia / kto ich wiecey znośi me-  
 źnie / one dobrá dziedziczy / ktorych okonie widziało / ocho-  
 nie styśało / y w serce człowiecze nie wstąpiły / y on  
 biegac dobrze w tym zawodzie / wieniec zwycięsi wá bie-  
 rze / ktory nigdy nie wiednieie: Ná ten y ty pogladáiac /  
 iesli iákie potusy przypádna / wprzeki sław sie im; wśiáć  
 wieś że ná świecie tym woynie toczył / w ktorey goy plác  
 otrzymał / w te bramy triumphator, ktore náśládom  
 com swym Jesus Chrystus otworzył ná Wniebowstápie-  
 nie swoje / od Anielskich legionow bedzieś z radością

wprowad.

Wiele wła-  
 snie w diable  
 grzechow.

T. A. 1. 9.

63. 1. 0.

Dam: lib: 2.

6. 14.

1. Do Kor:

2. 9.

Pf: 23. 2.



wprowadzony. Czytales snadź że we Włoszech mieřká  
i ac bitny Annibal / poń miał Scipioná nieprzyaciela ná  
siebie / i z sie nigdy ze zbroi swojej czuły Hetman nie ro-  
zbiwał. Miał y ty nie bázno ná sie przyiázneho ciemney  
dziedziny obywatela / ktory ná zgube twoie záwŕe czu-  
ie / bys sie onego ostrzegł / czuy y ty w modlitwach do  
Pána / máiac ná pámieci on wierŕył Poety:

Annibal  
ostrożny.

Vt iugulent homines surgunt de nocte latrones,

Vt reipsum serues, non expergisceris ecurr? To iest:

aby ludźi mordowali ráno wstáia złodzieie / ty zaś abyś zá-  
chował siebie czemu nie ocucaś sie tákże ráno: nie záspiy  
poráziś / y w domu bedac tobie nieprzyiáznych Umáleci-  
tom / ták iáko Moyżesz nie idac ná woyna swoich gromił.

C V D XLI.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1619.

Gdy Aufer Morzem ryba, iáko sie wyneśi.

Z między wáłow Láchutá ten Cud Światy głośi.

W Tym Roku zwróciwszy sie z Moskiew peregrynáciey  
Żołdat Zaporozky / ná imie Andrzej Żulak Láchutá  
z Czertás: te dziwne rzeczy cudowne powiedział dzisiey.  
Ŕemu Jáśnie Przeoswieconemu Je° Mći OYCY ARCHI-  
MANDRICIE náŔemu / temi słowy: gdyśmy práwi żeglo-  
wali z Zaporozá do Cesárstwa Tureckiego dla łupu /  
wiele Miał / Zamków / Miásteczek / Wsi / wypłondro-  
wawŕyś zdobycza obfita naładowáliśmy dobrze Czolny  
náŔe z pon stánie gdyśmy ná odwrot pŕyneli / wielka ná  
morzu burzliwość y záwierzucha ( iáko oni zowia chwi-  
lá ) y ták / że wał ieden drugiemu / iáko dzieci piłka żar-  
tuia / nas sobie podawał / ten áż pod niebo podnosił / ow-  
áż do piętla poniżał / wyrzuciliśmy niepożyteczne tá.

Żulak /

dunki / ale iednat śmierć tak nam blizka była / iako miast-  
 ła deszczka w czolnie / y staliśmy / iako wtakim razie bywa  
 zdumieli / iuż po pás w wodzie / alie Moskwin który  
 też zdobyczna drogę z nami nawigował / wielkim krzy-  
 tnie głosem : Naswietła Panno y Matko Boża Pie-  
 czárska ; Swiety Woiewodo niebieski Archaniële Mi-  
 chaelu / zmiłujcie się nad nami ; w twoim Bogarodzico  
 przebłogosławiona Monastyru Pieczárskim ; iesli nas  
 Pan Bog y syn twoy zdrowych odgotowey / á tey gorz-  
 kiej śmierci / wyzwoli / czas niemaly co starby zamyśla  
 szczyrze poprącuiemy. My wszyscy za nim tenże głos ty-  
 siac kroć (ponieważ morze dobry mistrz do modlenia się)  
 powtorzymy / obaczym ze dna czolnu Młodzianá złotu  
 podobnego / ná złoto podobnym koniu siedzacego wyia-  
 chálego / y w poórzodku nas stánale / tudzież y mowa-  
 cego / nie obawiajcie się meżowie / tylko Páná wzywajcie /  
 y miłosierdney mátki iego pilno / wybawi was z tey to-  
 ni : ná to bowiem y mnie tu skapć rozkazał / my z chyliliśmy  
 twarzy nasze : Młodzieniec tyczasé wzgórzę podniosł się ;  
 y od te' czasu nie widzieliśmy go. W tyy wiátry uspokoiły  
 się w Eolowa zawárte iáskinia / á morze surowosć swa  
 położyło / wáty ucihły / y pokoy miły po wielkiej burzy ná  
 stąpił / czoln zaśie náš wewnątrz suchusiérki został / y wo-  
 dá w ktorey do biodr staliśmy / iakoby nigdy tam nie była  
 wysiátky / suche dno uczyniła / y tak zwrociliśmy się wszyscy  
 zdrowi chwalać Páná y Bogarodzice Patronke Moná-  
 Pieczár : skora pomoc / á iakosmy slubowali robic w wiel-  
 kiej á tey cudotworney Láwrze Pieczár : y ná Swietych  
 Wycow y bráćia / po pol roká wszyscy robote odprawili-  
 śmy / y wspomniádawšy się / Ciála przena drożšego y bez-  
 cenney Krwie Zbáwiciela nášego stáliliśmy się uczęstni-  
 kámi / á z miłosćiwey łáski iego w potoku y grzechow-  
 mnieyšosci odesłaliśmy zdrowi znówu dodziedzin nášych.

## PARÆNESIS.

**I** Akaby piecza / staranie y pilność miał około Człowie-  
ka swego dobrego stworzyciel / ztąd porozumiey Prawość:  
Czytel: że uplásmowawşy go aby nie padł iáko / Anio-  
łowi osobliwemu stráža iego (á czasem y wielum) pole-  
cił; iáko sam Bawiciel to okázuie y w wángelisty / gdy  
mówi / iż máłych dzieci Aniołowie ostáwicznie náfycáia  
sáe widzenia Bożego iáko w Dzieciách Apostolskich o Pie-  
trze / Anioł iego iest; stráža zaś tá iest nieiákieś wypeł-  
nienie sie opátrznosci Bożej około człowieka; do te / że  
y sam bez posrzedkowania cudzego / co do náchylenia  
áfektu ku dobremu / czteka pilnuie / zaś gdy órzodkuia  
Aniołowie do oświecenia umysłu wprzód / potem do  
odpedzenia Sátánow służa / y tych ludzi aż do śmierci /  
którym nástuguia / nie odstempuia. A w tym wielka pro-  
uidencia Pániska okázuie sie / że nie dosć dáć człowie-  
kowi strożá / ále y Prouinciám náznáczyl / á tych iuż  
wieluich / to iest Archániołow swoich Strożow. Ztąd  
y Dánielá Proroká Micháel miánuie sie Kiazęciem Iz-  
dorskim; Támże Kiazęciem Perskim / Archánioł Per-  
sidy / y Græckim Græcki. ic. Błogosławiona niech będzie  
przeto dobroć Boża / ktora nas miedzy nieprzyiacióły mie-  
Bráiacych takim opátruie ráttunkiem. Spytaś podobno /  
czemużby y zły Anioł káżdemu był przydány? nie dosćli  
dobrego iednego álebo wiecey. Odpowiádam / nie dosć  
ponieważ iáko káżdey Prowinciey dáie sie dobry y zły  
duch dla poleráciey y nieiákiegoś ćwiczenia / ták y czło-  
wiekowi; by snáć w pókoju ták sie nie zepsował / iáko bez  
woyny rdzá byłaki y páláśe ziada / á potem zginałby.  
Spytaś y znóu / stárşy iednegoli álebo dwu máia Anio-  
łow? Odpowiádam: Stárşego ieden strzeże iáko iedne

Mat: 18. 10.

Psal: 33. 8.

AŁ: 12. 15.

Psal: 90. 11.

Tob: 12.

2. 3.

Dan: 10. 13.

14.

Apoc: de  
septem An-  
gelis.



4. Reg: 19.  
35.

Psal: 90. 10.  
y 12.

osoba / ále iáto stárego Archánioł oświeca. Prá: Czy: iáto dziśieybych tona cyh Archánioł Micháel rátawał ná morzu / iáto Anioł Oboz zbit Afirysti / táť y ciélie gdy czyste miawby summienie / tworze Aniołow y twego o tych žádać. bedzieš custodia z bied elibernie / y rostaże abyćie táť pilnowáli / izbyš ná wšystkich drogach two. ich nie obražíł okámieni nogi twoiey.

## C V D XLII.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1619.

Z Páskucka Szczęsniutynsta wzrok znówu przymnie,  
Gdy żrzenie swe z Pieczar Mirba námázuie.

**B** Jala Cerkiew iest Stárostwo Ukráinne nie sadowe / w tym miešćaiac śláchetna Pánit Nárina Páskucka / wiary Láćinštiey / złożona byla wielka choroba / y ta puł roká mordowana / oczy táť swoje vtráćila / że y ścieżki bi. dney / ktoraby chodźić mogła ( táť ślepetá y druga pro. śtey kondiciey białagłowá / przezwišćie Szczęsniutynsta ; w tymże miešćie bolála ) nie widziála. Wiec słyšac że wiele ludzi ślepych śwíetym Olekiem z Głow śwíetych Pieczárskich wyćiełáiacym / gdy powiełi swe námázuia / do pierwšego przychodza zdrowia ; pošliła Śláchetne Pána Jana Pigłowskię Dzieciá swęgo / do terázniey. šego Archimánditá nášego Pieczárskiego Jáś: Pre. wieleb: Je° Mći Oycá PIOTRA MOHILY, Metropoli. ty Biłowskię / Hálickiego / y wšystkiey Ruśi. ic. prośac pokornie / y žádać o trocha Mirby z tych SS. Bożych slug nágich głow plynacey / mowiac iáto ona E wángel. sta křwotok ćierpiaca białagłowá / skoro sie do tñne tráiti śat ięgo / zaráżem ( zwano te białagłowe po imieniu Bernice / ktora máiac miáśceczko Páneade / w nim lany Obraz ze złotá / srybrá / y spiży / ná wdzieczność wleczenia

Jáko zwano  
te białagłowe,  
ktora  
krwotok  
ćierpiála.  
D. Damas:

Pánu

Orat: de ima-  
gibus. 3.  
Lib: 5. c. 20.  
lib: 10. c. 30.

Pánu wylalá/ ten zaś Julian Apostátá okolo Roku  
Páńskiego trzesetnego šestdziesiąt wtorego wypro-  
cił. Piše Szymonius/ y Nicophorus o tymże spomina)  
o zdrowie; tak y tá/ skoro nápuścze oczy moje Olekiem  
błogosławionym/ pewnie dlugo niewidziáney piękney  
steczney násyce sie światłości. Wedle próby tedy  
dano iey Mirry Swietey w te flaszeczke / ktora bywa  
przy ładunkách władownicy / ktora w też włożywszy  
czeladnik wyżey rzeczonego Szlachetnego Jana Piglow-  
skie<sup>o</sup> / iákos o niey w drodze zá pomniál / porzucił Ładom-  
nice / ten Swiety Ongwent wyćiełł tak / że nic práwie  
nie zostáło. Przysiedzie do domu / poda flaszke próżną  
Pánicy Pástruckey / y iákoby sie ten Swiety Oleiek wy-  
toczył powie. Oná przecie májac vfnosć w Pánu rzecze/  
może co ięcze przylgna wšy tám zostało / káże wody przy-  
nieść / ta flaszeczke popłocze / námaže potym oczy swoje /  
co iák skoro uczyniła tak rychto wesolá / modlitwami  
Swietych Oycow Pieczárskich przeżyřalá / powieki sie  
otworzyły y do śmierci / bez bolu bázro dobrze widziálá.

Przypomniałem o drugiey Mátronie také z choroby  
oslepley / tá vstýřawšy od sasiádek swych że Páni Má-  
ryná Pástrucká / wzrok znowu Olekiem Głow swietych  
Pieczárskich začnióne powieki pomazawšy otrzymálá;  
idšie z przewodnikie do domu iey / y proší o teź Mirry /  
aby moglá nia zwiázki oczu swych rozwiázac / y przeżyřec.  
Wezmie Páni Pástrucká flaszeczke chcac y tey v zdrowie-  
nie widzieć / niczego w niey tak iák y pirwey nienaydšie;  
odpowie przeto prořkacey / že nic práwie niemáš / gdyž y iá-  
á popłukawšy flaszke od tego co tám bylo ozdrowiálá.  
Tedy vtrápná biatagłowá iák o ri kterzy sie čieniem  
Apostolskim leczyli rzecze: proře čie Páni y dobrodšieřlo  
molá / káž znowu móda porłukác to naczynie / šnádž coš  
iešče y dla mnie przylgnęto zostawšy w nim / mnie zaś y

Act: 5.  
v. 15.

iedná odrobinká ku zdrowiu przywrócić z woli Świetych  
Oycow Pieczárskich może/wierze ábowiem dobrze/y we-  
dle wiáry mey że mi się sstánienie nie wápie. A ták woda  
obmywá sláńeczke/ ta oczy/ prośác Pána Boga o zmi-  
łowanie zmylá swoje/ y nátychmiast tegoż Boga śco-  
drobliwa láśka y modłami Świetych Oycow Pieczár-  
skich/ śrogość bolu wskapiká / á iáko po zimie wdzieczna  
wiosná / po burzliwey chwili miła pogoda / po chorobie  
zdrowie / ták po ciężkiej ślepoćie miły wzrok / ktorego y  
dzis zdrowáwýwa/nástapil/y iáśnie widzac stami przed  
wiecznego stworzyciela swego Boga w Trocy S. iedy-  
nego/Przeczystá Rodzicielke iego/ Pieczárskiego Świe-  
tego Monáстыrá Pátronke / y Świetych Pátriárchow  
nášých Antoniego y Theodozego Pieczárskich / wielbi  
wstáwicznie.

## PARÆNESIS.

Oliwy pieć  
własności.

Oliwie pieć własności przypisuiá : pierwszá / iż záwše  
jest zielona : druga iż pokoju jest znátiem/ iáśna tá  
rzecz z triumphow dawnych ; przy ktorych te nošono/ dá-  
iac znáć / że po wojnie pókey miły náskapil; táćci y w Je-  
ruzalem dziatki ná znák pokoju te Chrystusowi Pánu  
wynosili. trzecia/ że znáczy miłosierdzie: czwarta/ że goi  
rány/ iáko czytamy o onym Samáritánczyku/ iż ten wlat  
Oliwe y Wino ná rány wpádłego miedzy zboyce/ táż śy-  
roko rozliwa się/ ztąd oley wylany imie twoie. Piata/ że  
znáczy láśke Boża/ co iáśnie się okázuie ná Brolách/ i to-  
rzy gdy ta przystoynie pomázowani bywáia/ záraz láśke  
Pániska otrzymywáia. Záprawde Prá: Czyt: pará Głow  
tych Świetych Błogosławionych Oycow Pieczárskich /  
jestci pará onych drzew oliwnych/ w Obiáwieniu s° Ja-  
ná opisánych/ ktore záwše zielenieiac y kwitnac w láśce

Luo: 6. 10.

v. 34.

T A. 12.

q. 120. 3. 13.

Apo: 6. 11.

v. 4.

Zach: 4. 12.

Bożey



Do Rzym  
10. 15.

Bieży, te 1 Olejek Święty wytaczają: y corzeczono u  
Apostolá Páwla; O iak piekne sa nogi oznáymia,  
co h dobre rzeczy: toż y tu rzec sie może / o iak piekne sa  
Głowy opowiadających Ewangelium y Ewangelisko  
żyjących. Co do pokoju / te<sup>o</sup> dosyć ludzi te Głowy święte  
odzielają / ktoreg<sup>o</sup> dostąpiły w niebieskich mieścinach /  
ytám triumphuiac mile / sa zaraz miłosierdne ták / iako  
y Ociec ich miłosierdny: znákie te<sup>o</sup> tenże Olejek z Głow  
ich błogostą wionych cietacy / y pokoy chorý czyniacy. Zás  
iako by wleczały śazyciele sne / z dżisieyších ślepych okazu.  
ie sie / y wyżej nád Páralizem zaráżonemi / y wielmi bole.  
iacymi widzieliśmy káste Bożá / ktora sie ná nich obfici e  
przez Jezusá Chrystusá Páná nášego wylatá / y od nich  
ná lud Chrześciáński splywa / y temu miłosierdne wydro  
wienie niesie. Práw: Cytel: Jesli by kto bluźniacy ( iá.  
toż rozumiem że żadnego nie máš ná świecie tákiego  
Atheisty) nálast sie / temi z bluźnierstiey zbitay go cudá.  
mi drogi / á sam z cnoty w cnotę postempuiac / prawdzi.  
wie S. Olejek ten przysłóynym śánuy pośánowaniem.

## C V D LXIII.

ROK V PO NARODZENIV PANSKIM, 1629.

Procz krwie żyć nikt nie może . te zaś gdy utraci  
Pamięć Pamięć z żywotem znowu ją przywraca.

W Tymże Mieście Białocerkiewskim wyżej miánowa.  
nemu / Szlachetnemu P. Janowi Pigłowskiemu /  
urodziła sie Coreczka / te wedle zwyczáiu przyiawšy bá.  
bá / orznelá iey pepet / y nátychmiasł / czymś inšym zá.  
báwiona / tego nie záwiazawšy wlożyła w kolibke / á że  
noc náspiała / zarázem y sámá głowę skloniwšy w spoko.  
iła sie / dziecko zaś we krwi ktora z nie<sup>o</sup> splywała / kapiac  
sie práwie iuż martwe do śmierci czarnoćiemnych goto.



ła samotrzecią, iak mużna obogie / ħpitale / y sieroty opá-  
trzyła; á po dniách filku do swego zwróciłby się domu /  
pożyla w pokoju do Roku / 1637. y zmárlá.

## PARÆNESIS.

**N**Je máš zlego w mieście / ktoreby Pan nie uczynił / mo-  
wi S. Prorok. A drugi: zášlep serce ludu tego / á vřy  
iego obćiaž / y oczy iego zámrzy / áby śnadź nie widział  
oczymá swemi / y vřymá swemi nie śřřał / á sercem řřym  
nierozumiał / á náwróciłby się / y vzdrowił bym go. A in-  
dziey: Ja Pá / á niemáš inne<sup>o</sup> tworzący światłość / y ři wa-  
rzący ciemności / czyniacy pokoy / y řiwarzaiacy złość.  
Z tych mieřř ludzie nieuważni / řd y iaká kłesře popadá-  
ia / y w napářci řięci móřia řię / Pánu Bogu dáia zleg<sup>o</sup>  
przyczynę / iakoby on był peczatiem złości. Sa drudzy  
táť nierozsadni / ře y bluřnia w przypadkách wřřřkiego  
řwiatá Pána. Tych ná droge zbáwienía prowádzac  
S. Damařcen / ná te mieřřcá táť odpowiaáa: Zle prá-  
wi ná mieřřcáć Prorockich nie bierze řię zá zle grzechu /  
y wyřřepku iákiego / lecz zá zle řarania od Pána Boga  
nápuřřzonego. Tychře y řwiety Grzegorz gdy tłuma-  
czy Rozdział 45. Izaiášá Proroká w teyře drodze pro-  
řłwie mowiác; Třie zle rzeczy / ktore z náture řwey nie řa /  
(iř priuationes) tworzone od Boga byřia: ále tworzyć  
zle rzeczy Pan widzi řię / gdy dobrze řřworzone w bierze  
nam řřetwarza / ktory zle czynimy / áby śnadź te řáme  
przez bol / ktory řłošřca / grzeřřacym zle byřy / á przez ná-  
ture / ktora řa / dobre. Prá: Czy: gdy řłopot iáti burzliwy  
nieřřeřřcia wiđer náwiewie ná řię / nie řřypisuy zle<sup>o</sup> řřy-  
czynę Bogu; bo řten ięř řřyczyna grzechu / ktory go řá.  
mowolnie pełni; wieć ře řłowieť miłuiacy zbrodnie řze-  
řto wení wpada / poydźie zářym / ře on řam á nie řto inny  
beđie iego řřyczyna. Pátrř ná te řřłářetna Pánia

Amos R: 3.

v. 6.

Eřai: 6. R.

v. 10.

Id: c. 45.

v. 7.

Damař: l. 4.

Orth: Fid:

c. 20.

Illi soli im-  
putatur pec-  
catum, qui  
est causa  
exercitij.

Deus autem  
præbens con-  
cursum de-  
terminatum  
ad individu-  
um huius ef-  
fectus non  
est causa  
exercitij.

c.

Jano.



Psal: 90. 7.  
14. 7 15. 16.

Janowa Pigtonska / że w tym razie nie łacie / ani nárze-  
ta / ale o miłosierdzie prosi / ktore y otrzymywa : toż y ty  
w twym przypadku gdy uczyniś / przyrzekamci wyzwoło-  
ny bedzieś: boć mowi: Człowiek nadzieie we mnie miał /  
wybawie go / obronie go / że poznał imię moje ; Bedzie  
wolał ku mnie / a ia go wysłucham / z nim iestem w oćisku /  
wyrwe go / y owielbie go : długich dniow na syce go / ota-  
że mu zbawienie moje.

## C V D XLIV.

ROKV PONARODZBNIV PANSKIM, 1629.

Czokolwiek iest szalenstwo co w Syluaná wwoǳi.

Przez dla Brátniey modlitwy w Pieczárze wychodzi.

Trzy to Za-  
konnik Ro-  
guły po-  
przysiega.

NJe ná sámych hárcule piekielney części dziedzić lu-  
dziach światowych / dobrze obuzdawşy ná swowol-  
nego duchownego / y ná Zakonniká rozpustnego iezdziec  
ten plugawy czasem wsiadşy / zawody ná nim do Tana-  
ryskiey odpráwuie tráiny / a to sie tráfia wşystró dla wy-  
stępkow z świetey pokáciey iego ; gdy lubo czystości  
grzech przeciwny pełni / lub przeciw wboştwá sárabá-  
tule / lubo wprzeki postuśenştwu stáwi sie. Sumnienia  
nie wiem / występkunie widze / ná karanie iednak pátrza-  
tem Brátá náşego Syluaná Berindy / pobożnego teraz  
y bázro czulego o zbawieniu swym Zakonniká : Ten mie-  
stáiac przy światobliwym Jeroschimonáchu Pámie  
Berindzie pokrewnym swý / zá postuśniká / času iedne  
wpadł w ciężka chorobe / iż oştáwicznie bázro brzydko y  
dziwnie śálał / y opetánému bedac podobnym / wielkie  
ludziom przyszkortki robił. Przyczyny pozwirchowney y  
wnetrzney choroby z Doctorámi / Apotekárzowie / y inni  
w náuce Lekárskiej świadomi śukáiac / żadney nie ná-  
domáli / do tego choroba tá zimnych czasow gorzey / cie-

pleyşych

pleyſzch nie ták trapiłá nedznego. Tey tedy gdy nie  
moga nabożni Oycowie y brácia zábieżec inácey, á ráto  
wác brátá ſwe<sup>o</sup>/do gorniey wdátiſie niewyſtawione<sup>o</sup> mi-  
łoſierdzia Świetych Oycow náſzch ANTONIUSA y  
THEODOZIVSA Pieczárſkich/ á wprzód do chorych  
łáſtawey dobrodzieyki/przebłogóſtáwionej Bogárodzi-  
ce Apoteki; prowadza go donowego Galená Pieczáry  
mowie bliſzſzey/ y iákto práwie bezrozumnego w pás do  
ſtupá żeláznym powrozem opáſuiá/ y kilká dni nádnim  
Akáſiſt / lubo nieuſiadájące modły ku Bogárodzicy z  
bezkrewnemi zá ozdrowienie Brátnie oſiárámi odprá-  
wiwſzy/ z cáła vſnoſćia potym iednoſtáyná modle ku Bo-  
gu w Troycy iedynemu zebráni w iedno wſzyſcy uczynili  
y odeſzli. Názáintrz/dzien był Ianuarij dwádzieſćia  
czwarty/ przyſzedł do niego Director Pieczárny/ y oba-  
czy rozumnie mowiacego/dobrze zdrowego/rádoſci peł-  
nego/ ná obliczu inátſzego trochá/ y wweſeliwſzy ſie  
w duchu ſpyta o ſpoſobie/ iákimby przyſzedł do zdrowia  
ſwego. Ja ſam práwi ozdrowiony niewiem / tylkom był  
záſnał zmordowány długim poſtem y ſtaniem/wtym po-  
czulem ſercá mego dobra ochłode/ rozum przywrocił ſie  
mi/ y ták iákto teraz mie widzisz zoſtałem. Ten nabożny  
Brát y po dziśieyſzy dzien żyie w Monáſtyru S<sup>o</sup> Jerár-  
chi Mitołáia Puſtynnego zdrowy/ y w náuce duchowney  
dobrze poſtempuiacy.

## PARÆNESIS.

Rzecz doſwiádeczona/ że ktore naywiecey ziołko ma  
przeciwo iádowitych truciſzn lekářſtwa/ tym wiecey  
plugáwe beſtye to zaráza ſwa nieſzczęſnie náprawáia :  
okázáło ſie to w Szálwiey iáwnie / ktora gdy ieſt bárzo  
pożyteczná lekářſtweſm ſwym; bufones álbo záby kroſtá.

Czytany podobna rzecz  
o Attuzie  
weżu w Rau  
liné.

Basil: Magi  
de his tribus  
virtutibus  
in Regulis  
Monach.

T. A. 12.  
q. 104. 2. 2.  
1d: opuscul:  
18. c. 8.

*Matt: R. 5.*  
*v. 8.*

Opusc: 8. c.  
19.

Zabaw  
przeciwko  
prognom-  
niu y n se-  
lakim grze-  
chom być.  
Vide simile  
de Alipio  
apud Aug:

re / przemierzcie / y niemiarsko wzięci i niechajcie / red-  
nia / y wzięcia ia / co i si red et si ex anticipatia, dispu-  
tationi zestawie, która pewnie moze iść do Zestawie  
dobrowolne z dostawkami / posłuszeństwo / cnota moralna  
z wyuzdania suawolności / a nie lażcie. Czyście cnota  
do doskonałości żywota Duchownego człowiekoni i nale-  
żać / z nieczystymi y każdego dobrego meza / nie może  
Zakonnika / albo Presbytera / ewangeliki niegodnymi po-  
długami. Ach mnie y powtore rzekne / ach mnie / kto-  
ry zostawił świat Zakonnik / a nad ludzi świeckich go-  
rzej się wnoś / obietcy swoje nie tylko nie depce / ale y prze-  
ciwne im na miejscu święte miasto rzeczy świętych  
wnosi / obrzydłe zbrodnie czyni / izaliż nie gniesz-  
cie ten budo plugawy pod wdzięcznie moniatacy-  
czystości przyjemnym y lekarską pełnym szpitalar-  
dzianiem / a caciadom samym ( z którym petym zruca się  
do tegoż i adu oycą Eatanadela ) przeciwo tego certo-  
wać / zaprawde ten wiedzac wola Państwa / a nie pełniac  
ia / wiele bit kędzie / y wciachy spraniedliwyd Bogu nie  
oglada / boć go iedno czyści sercem ogladaia. Prawo :  
Czytel : y Bracie moy miły Zakonniku / doceśli wyś w śel-  
kiey plugawey Bogu y ludziom olmiczkiej zabawy / po-  
słuchay lekarską / pewnie wydziesz. Piwość : Pest zach-  
nay / y czuy : drugie / modl się / y Bestie sobie rozbieray  
rzeczy. Trzecie / Pisma święte czytay. Czwarte / miej  
myśl a ieta y oświeczona tu Bogu / tudzież y codzienna  
prace roczna wprzeki proznowaniu. Piata / miej nie-  
wczesność. Szesta / wiedzienie miłuy / y osobności / boć  
z kankietu y z kompaniey nigdy lepszym nie uroci się do  
Celle twoiey / tym lekarskim poządliwosci nieczyste  
zwycięży / y zdrowym iato dzisiejszymatobny Brat Syl-  
wan zestanie / z tolu zomrecenia gieny do rozumu przy-  
dziesz / a tak właśnie iato y on ed przodkow swych. Aná.

door.



Chcete w Swietych pozostale wziawszy remedia, po-  
bożności mowie zbroie y miecz / o ktorzy Páwel 6. zmián-  
tuje / odziedziczyszy / ktorzy tak ie nam testámentem  
legowali / iáko Tárentinczykowie tylo rystunki iedne  
dzieciom zostawowali / zwycięzys wrogi swoje / y iáko  
oni temi máietności dobywali / tak y ty wieczne ono do-  
bro swoimi pobożnie żyiac osiedziesz.

## C V D XLV.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1629.

D. Oátober: 12.

Agápia k rozumu tu znouu przywraca.

Ten kto rozumy dáie, y kto ie wkraca.

Poczyna Rusz Hystoria Narodu swego ( lubo bárzo da-  
wniey iuż byla część Aziey y Europy waleczna nápeł-  
nita ) od trzech Bráci / Scietá / Rija y Korewá y Sio-  
stry ich Lebedy: iáko prawi Bilskizá rzeczy istote prowá-  
dzac dáley mowi / że Rij ( ktorego Rigem Dlugos 30-  
wia c iednym Kiazęciem Rusakow miánuie ) Miásto od  
imienia swego Rijow nád rzeká Tlieprem zátozyl / Tam  
kiem y cudnemi á budownemi wieżami opátrzyl. Z te-  
to teraz biádami swemi y spustošeniem czestym niewiem  
komu niewiadomego miásta czasow nászych Roku y dnia  
ná Titule specifikowánych / przyprowadzono Bialagło.  
we imieniem Agápia / bárzo háleciaca / y czesto od siebie  
z zapámietaniem odchodzaca. Tey / że swieckimi lekar-  
stw y iáko y Meżá iey wshyske substántia niepożyteczni  
rozehráli Chirurgowie y Doktorowie / gdy wátek iuż nie  
estawálo do dotkánia tey dawania przedze / do Swie-  
tych Pátryarchow nászych Antoniego y Theodozego Pie-  
czárskich wdáć sie przyslo / tam szukać vleczenia / gdzie  
iesť pewnie / musiała. Przywiedziona tedy do Pieczáry  
S<sup>o</sup> Antoniego dnia dwunástego Oátoberá / y w te wrie-  
dziena ná noc / názáiutrz ná dzień wypuszczena: wiec

Skad Ruś

Kronike

Swa poczyna.

Lib: 1. c.

Civitates et

inferius.

C. Quomodo

res: Rut.

creuerint.

Bielski 1. 1.

aby ludziom przychodzący nie szkodziła / do gruſtki przed Pieczarą wwiązana była / a przez dzień tak trwając / z nowu na noc do Pieczary przez Wielebnego Oycá Zino- wiusá Páwłowiczá na ten czas Pieczárnegó wprowadzona ieſt / gdzie przed Grobē S<sup>o</sup> Oycá naſſe<sup>o</sup> lánuchem przypieta do ſłupá przez noc trwała ; Modły zaś za nie nieustawiające odprawowały ſie do Tłazw : Panny y y Mátki Pána y Tworcy naſſego Jezusá Chryſtuſa / przez wyſzey rzeczonego Oycá Pieczárnegó. Gdy ráno tenże Ociec przydzień nawiedzaiać pátientá ſwego / naydzie z Miłóſciwey Láſtki Bożej / y z pilnymi modłami Mátki miłóſierdzia ; tudzież y z interceſſyá Swiętych Oycow naſſych Pieczárſkich ozdrowiona / rozumnie mówiaca / modlaca y wiecey nie zapominaiaca ſie. Wypro- wadzi z Pieczary / da małe ciału poſilenie / aby dnia czwartego Swiaćcoſci Páńſkich wczesnica bydy mogła ; co yſtáło ſie / po uczynioney dobrej Spowiedzi / y po do- ſkonáłym ſie z Pánem ſwoim poiednániu / z Láſtki iego ſwiała zdrowá dobrze odeſtá do domu ſwego.

## PARÆNESIS.

Szalenie lubo pozbycie rozumu / ieſt choroba z poruſze- ſnia wielkiego wiatrow y humorow w człowieku / i z takowe wkazowania rzeczy inácey niſzeli ſa w czuiacych / phrenetickách lubo halonych. Co ſie dzieie od bládey żol- tey y przypaloney cholery / iáko mówi Gálenus . Cieſka tá choroba / bedac dwolata / poniewaz iedná ieſt omſetki wykorzeniwiáca używanie rozumu / iáko w tey bialey- głowie było / druga odeymuiaca áffekt ludzki / obiedwie ieżeli by z tad pochodziły iákom rzekł zoſtawiaac Me- dikom do conſiderowania wważnego / ia grzechom tech

Gal: l. 3. de  
locu aff-  
Et.

T. A. 2. 2.  
q. 150. 4. 3.

iako y wšyſtkich innych niedoſtáttow częſta przyczynę  
 przypisuię. Zdrowi byli Adám y Jemá w Raiu przed  
 wyſtempiem ſwoim/ y żadney niepodlegli chorobie/ ni  
 dolegliwości; iáwna to w odkupicielu náſzym/ ktory tegoż  
 Adámá y wšyſtkich nas chce odkupić/ wšyſtkie przyiat  
 defekty náaturalne ciáta y poſpolite naturze ludzkiey /  
 żadney zaś choroby nie wziął ( bo ieſy wpirowſzym czo-  
 wieku nie było ) ni iakiego defektu niezwyčajnego czo-  
 wiekowi. Prawoſt: Czytel: o tym więdz że nie ma ro-  
 ſkoſy takich ſwiát/ dla ktorychby pozostáwić na m przy-  
 chođzito káſtę Bożá y niebo/ bo ieſli w tym przyſmá ki ſa  
 doczeſne; ſczęſcie ziemne w roſkoſy/ bogáctwách/ moſno  
 ſci/ godnoſci, yſtawie, ſpráwiedliwym gmáchách gornich  
 dáleko obſitſe/ co wietſza ieſt: Jeſli tá compánia z grze-  
 ſhnymi wynáleżiona rádoſć przynoſi ; z Aniołami w nie-  
 bie chwalcy Boży żyiac / wczciwſhey doſtáli / co przyſtoy-  
 nieyſza ieſt: ieſt tam Muzykántowie do ſtoków ciáto iá-  
 ko bodzecem oſá podniecáia / y ie morduia / owdzie cho-  
 row dziewiáci ſłodko brzmiacych melody ſwiátu ieſzcze  
 nieznaíomym wybráni ſtuchaia / co pożytecznieyſza ieſt :  
 Jeſli ná dworze tey zewſad zdádzá ſię byđz beſpieczne  
 ( co tak nie ieſt ) y pewne roſkoſnikow rzeczy/ tam dobr  
 Swietych rdzá nie ziada/ mol nie pſuię/ ani złodziey trá-  
 dne / co zbáwienna y doſkonałſza ieſt : A concluduiac  
 rzekę / co mi o tey Circes doſtáttách powiádáia / błoto  
 ieſt / ámiećie ieſt / gnoy ieſt / nágány godno ieſt : Co o  
 owego Cáſtela roſkoſách práwia/ dobro doſkonałe ieſt/  
 ſczęſcie wieczne ieſt Bog ſam wciecha ludzi ſpráwiedli-  
 wych ieſt/ dla czego obierz ſobie częſć zemna Práwn: Czy:  
 ſpráwiedliwych/ do choru te° przyłacz ſię/ y ieſli cie do-  
 tad iako Saul ázly duch przeſládomał/ iuż ná wdzie-  
 czyny dzwiet Arfy nowego Dawidá wwołniony bedzieſz.

Saul Arfa  
 Dawidowa  
 od dyabła  
 był wwalnia  
 ny.



ROKY PO NARODZENIV PANSKIM, 1629.

Zá vragánie Swietym Krázewicz žátuie ,

Y zdrowieie gdy tychže z pokora cáluie.

**C**O maświát wybornego y dziwnego / ná to z ochota  
 Cludzkie oczy pátrząc zwyczay máia. wíec że w Goryzō.  
 cie nášym Kiiowstím przedziwne rzeczy Pan / ktorych  
 wysłowić nielza / okazał / mnoga mnogościa Ciał SS.  
 w Pieczárách leżacych / te Krześcíanstkiey pobožno-  
 ści ludzie / iedni dla wíiechy (iáko to inšych confessy)  
 oczu / drudzy dla duše swey počiešenia / po dlugich pe-  
 regrináciách náwiedzáia. Przydáło sie že zá Wieleb-  
 Oycá Gelizeuša Pletenieckiego Archimándrita Pie-  
 czárskiego / przyjáchal do Swietey Láwry Monáštýrá  
 Pieczárskiego Pan Krázewicz / człowiek wyznánie Cer-  
 kwie zachodniey / y táž widzenia Ciał Swietych ochota  
 zdiety / wšedł do Pieczáry: w ktorey natrzáśaiac sie Re-  
 likwiá slug Páná ná wielki blagostáwionego / smial sie;  
 á niepomniac nic ná šwietobliwe Oycá Pieczárne<sup>o</sup> ná-  
 pomnienie / tež stowá iádem ošczypliwošći rostworzo-  
 ne / do gorzkiego poty przydawal sarrásmu / áž wyšedł.  
 Lecz že záwše káranie w tropy idzie zá grzechem / škoro  
 przyšedł ná gore do Monáštýrá wybráney Pánný od  
 wielkow / tudžiež iáł chodzie w kólo Cerkwie / á tym czá-  
 sem towáryšstwo odešłó go / ktore to obchodzenie y cyr-  
 klowánie Domu Božego dobrze przed wšlapieniem stón-  
 cá ná náš Zenith / lubo przed południem počawšy z do-  
 bra fátyga / áž do wydzwonienia continuowál. Ieden  
 potym z nabožney Bráćiey widzac gošćia bez žadnego  
 dzieła Cerkiew okrážaiaceg<sup>o</sup> przez cály dzien / rzeczy przy-  
 štapiwšy: Což to wšdy robiš Pánie moy / niewiem iákie

Zá grzechē  
 tudžiež ka-  
 ránie idjie.

to obcho-

to obchodzenie cały dzień celebruiac / y niepotrzebna sobie knuiac processya ; czas wyniść do gospody / czas y Zakonnikom pokoy y sobie uczynić. Odpowie : wiem Oycze że czas / lecz wśhelako lubo chce wyniść nie moze / drogi nie wiem / y Bramy nie widze ; wiemiakem tu wśhel / tego nie wiem dla czego / y (to mi odeysć nie dopuścza : odurzakem prawi / y bezrozumnemu podobny / iako są mi widzićie (ponieważ wiecieysie było do niego iuż na bożnych Oycow y Braci skupilo) chodze. Tu prawi pir. wśhy Oćiec / to snadź grzech iakis popełnites na tym swie tym mieyscu. Rzece chory / nie wiem nic innego / tylko gdym był w Pieczarzce / nasmiewalem sie z Ciał Swiętych / y teraz widze / że sprawniedlinie te karność Pan na wiedł na mie. Tedy zakniac biady iego rzekna y dru. dzy : tak iest / że to cie nedzi / a dla tego abyś sie nauczył tych venerować / ktorych Pan wielce / osobliwie uczył / wśhanował y ugodnił ; pokutuy ścyrze / grzech ten kaska wy Bog nasz odpusćić ci moze łatwo. Zplaczem obśty rzece chory : Wiem y iasnie widze / żem przewinił / ale że mie srodze głupość opetala / iż iakobym w tym wtra. pieniu miał Folge odnieść / nie wiem ; prosze was Wiel : Oycowie / wy mi dacie nauke / co w tym razie czynić mi potrzeba : Ci na te słowa prowadza go zaraz do Eccle. siarcha / na ten czas Wielebnego Oycá Sylariona Woc. kiewiczá Tworowskiego / pobożnego Ihumena Moná. styra Swiętey y żywot dajacey Troycy / Spowiednika Pieczarskiego : a powiedzia wśhy dostatecznie onemu o niedostatkach Pána Brazewiczowym / oddali mu go ; ten po duchowney a tey dobrej exhortácie y nąpomnieniu wważnym / gdy go obaczył dobrze sercem struszenego / y mieć sie ku pokucie / ktora mu nąznaczał / zaprowadził go sam do Pieczary S° Oycá naszego Antoniusá ; aby tam gdzie zgrześzył pokute swoje odprawował ; śedł chory

Obelgá SS.  
Starána.

wedle

wedle náuki Człowieká pobożnego / y w Zakonie dobrze  
doświadczonego / káżdemu Świętego Ciału do ziemie  
klániaiac się przypadał / o przebaczenie y o odpuszczenie  
wielkiey zbrodni swey y winy supplikował. To gdy kła-  
nianie porządkiem przyszłym odprawował / z káśki Bo-  
gá y zá modłami Świętych Oycow Pieczárskich zdrow  
wyšedł do Mánástyra; á názájutrz oprosił O. Tektare<sup>o</sup>  
świątobliwego Presbyterá / áby zán Święta Liturgia  
przy Ciałách błogostáwionych celebrował / ktorey powa-  
żnego odprawowánia tájże y sam słuchał / y wiele pomo-  
dlów się zdrow do swoich odláchał: do ktorych przyby-  
wší / coby się z nim w Pieczárách Kánowskich / y dla cze-  
dźiało / wielu ludzi opowiadał / przy innych y Wieleb :  
Oycu Sylwestrowi Braskiewiczowi Thumenowi y Ká-  
znodziei Mónástyra Ceperskiego toż oświadczył w roku  
1629. D. Octobr : 12. pod ktorym rotiem y ten Cud po-  
łożyć zdało się mi / że pewności o czásie doskonałey zá-  
śiac nie mogłem / boć piśac Bilsy o dawności Narodu  
Ruskiego / mowi : Nie rychto Ruś náwyklá piśac / iáko  
y my / rozumie Polaków / przeto nie dawnego o sobie po-  
wiedzieć nieumie. Do Cudu dzisieyszego rzekne y iá : nie  
rychto / náuczysz się piśac y czytać / Ruscy Zakonnicy / po-  
czeli opiso wac Cudá swoich Świętych / rokí y dnie / kto-  
rych się te dźiały / opuśczáli do niedawnych czásow / o  
náśládowníu Świętego życia ich wiecey pieczotuiac /  
niżeli o piśaniu. Dla czego nie dźiwu y się Práw : Czy :  
że różnie zbiráiac te Cudá kładne niektóre pod temi / o  
ktorychem lubo sam słyszał láty / lubo też kto inny / á  
ten wiáry godny człowiek opowiedział / y nánoto-  
wał / pieczetuiac swa mowe sumniemie y  
piśanie tymże approbuiac.

Lib. I. pag:  
53. & 54.



## PARÆNESIS.

**M**owi Pan do Aarona y Mária siostry Mozyseſo-  
wey, nie mile znoſzacych ożenienie ſwe<sup>o</sup> brata z Mu-  
rzyńka, gdy mu ſie pragáia y owłaczáia: Czemużeſcie  
ſie nie bali owłaczać ſtudzemu Mozyseſowi. A dáley  
Piſmo ſwiete mowi: A rozgniewawſzy ſie Pan przeciw-  
to ich odſzedł: Mária zaś odſkapila tradem záraz iáto  
ſniegiem bieleiaca ſie. Plugáwy to wyſtepek náſmie-  
wánia y owłaczánia, ktorego ábyſmy poniecháli / y bicz-  
e rózne Boże: iátoſ ná dziśieyſzym widział ozdrowionym  
Práw: Czyt: y Medrzec do tego náſeſta wiada: Od-  
obmowiſká wſciagaycie iezyk. A indzie: O to ktore v-  
raga Oycu, y ktore gardzi rodzeniem mátki ſwey niech  
wykluta krucy od potokow / y niech ie wyiedza orleta.  
Ze grzech ieſt wielki náſmiewanie z Oycá y Mátki, we-  
dle przeſlectwá / z piſárzá Przypowieſci poiaieſ, tenze  
wyſtepek naycieiſzy bydz rozumiey Práw: Czyt: gdy ſie  
kto z Boga prawdziwe<sup>o</sup> Oycá náſzego, y tego ktory náſ-  
gdyſmy nie byli ſtworzył, Boga mowie náſmiewa; iáto  
owi v Pſálmisty: A mowili zle o Bogu. A kuſili Boga  
w ſercách ſwoich. Tenze tákież gdy ſie kto praga Swie-  
tym wybranym Bożym. O czym wiedzac chron ſie tego,  
chroniac przyſtoynie ſánu y ſánuiać, vzywá y vzywáiać,  
o pomoc w káżdey potrzebie záday / á iáć przyrzekem / ie  
pewnie te odnieſieſz; boć kto z wiára y peſánowánié bło-  
goſławionych Bożych o co proſi, záwſe odnieſie; kto zaś  
bluźni ich, ſmierci powinien ieſt; boć mowi y przykáz-  
ie Mozyseſ, áby bluźniacy od ludu był wſtámiennány.  
dla tego Sinnácherib ſkarány, gdy z woſtká iego ſi o cem-  
dzieſiat tyſiecy oraz wygubiono: dla tego y Ticanor po-  
tepliony okrutná ſmiercią ieſt / gdy mu iezyk odcięto / y

Num: 7. 12.

v. 8.

Ibid: v. 10.

Sap: R. 1.

v. 11.

Prou: 30.

17:

Pſal: 77.

v. 18. 19.

T. A. 22.

q. 75. o.

Wigárdz

gáma.

Prou: 12.

Matt: 5. 22.

Leu: 24. 14.

4. Reg: 19.

35.

Mach: lib. 2.  
c. vlt. v. 33.

ná mále štuki pošíetšy, do zśledzeni a ptačomniebieškim porzucono. Czytay coś podobnego v Śwíetego Grzego-  
rza o dźicieciu bluzniacym.

## C V D XLVII.

ROK V PO NARODZENIU P A N S K I M, 1630.

Śwíetych sławę gdy ſeżypie Zolda. ſeżypła niel  
Párki tego. y pedja ku śmíertelney śieci.

Biełſciim lib.  
t. pag: 55.

**T**EN Rok piſáliſmy, gdy ſie za Ciepř Kycerſtwo Pol-  
ſkie przećiwko Zaporozkim Kozakom pod Periaſław  
Miáſto ieſzcze od Włodzimierza Monárchy Ruſkiego  
vfundowane przepráwowało mimo Śwíeta Láwre  
Pierzárſka; do ktorey gdy ich wiele bázro zſtempowa-  
ło, wiele teſz y Śwíete Pieczáry, tudzieſz y Błogoſłá-  
wionych ſlug Bożych od kilku ſet lat pozostáte od duſze, á  
te cáte Ciátá náwiedzáli, y wielbili Pána, ktory ták  
mnoga mnogoſćia Reliquiy Śwíetych mieyſcá Ziłom-  
ſkie od S<sup>o</sup> Andrzejá Apoſtola Ruſkiego błogoſłáwio-  
ne wzięt, y v błogoſłáwił. Niebzy innemi wſzedł teſz y  
ſlugá Rotmiſtrzá iednego, ná imie Je<sup>o</sup> Mći Pána  
Páwła Páwłowſkiego (ktory zeſłány był ná ten czás  
dla ſpuſzczenia ták Monáſtryſkich iáko y Ziłowſkich Pro-  
mow y Bárdakow do Stáiet) do Pieczáry S<sup>o</sup> Pátr: Iar-  
chy náſzego Theodozego, y nágrawáiac ſie (co poſpoli-  
ta niemuważnym) te opluwýwał, ták iáko oni Żebreczy-  
kowie iednorodnego Syná Pánný Máryey y Mátty Od-  
kupiciela náſzego opluwýwáli; potym gdy wyſzedł z dru-  
gimi wſiadł ná Prom (pátr: Cytelniku ná ſkora pom-  
ſte) zaráz iáko ſalony y bezrozumny iáł bázro wyſoim  
wolać głoſem: O Pieczáry, Pieczáry, dla was dźis z mi-  
łym rozłaczyc ſie muſze ſwíatem; w tym trzypu tego gdy  
był cieſzony, y gdy mu mowiono: Ticići práwie nie ieſt,

Zá vradá-  
niem biádá  
ſládem idzie



ymie będzie / poprzestani wrzasku tego ; tym wiecey on  
wolał : O Pieczary / Pieczary / dla was tylko jużylem /  
Świeci twoi ná kárku mym vsiadłszy / niedznego mie de-  
primuias ; Świeci twoi żywot moy przemieniaias ; świeci  
twoi zabiiáias mies ; toż przez siedm dni / w ktore nie iadł  
ani pił / w dzień y w nocy powtarzał wolańac ze wzdy-  
chaniem / nápodobiw wszytkiemu ná ten czas będącego  
Rycerstwá gronu : dnia zaś osmego w tey wolańia kár-  
ności wrzeszczacy / wiákiey nádziei zbáwienia niewie-  
w umarłych regestr wpisałágo Clotho. Przy wielu in-  
nych Ioh MM: PP. Żołnierzách świadkach oczywi-  
stych tego Cudá / o nim referował Je<sup>o</sup> Mśc Pan KAZI-  
MIERZ TYSZKIEWICZ, Woiewodzie Miński / tera-  
źniejszyemu ARCHIMANDRYCIE nášemu. Zaś że rzekł  
Kroluacy Prorok : Od rodzaju do rodzaju będziem opo-  
wiadać chwałę twoię ; R<sup>o</sup> Ekklesiástik / Madrość iego  
národowię wystáwiac beda / á Certiew chwałę iego  
opowiadać będzie / z ktora y ia / część iey / spiewáiac wiel.  
możność tegoż Pána / com y sam slyszal / ná sławę  
Bogu w Świetej Trojcy iedynemu / y ná część Świetych  
Oycow Pieczárskich to iáko Cud wielki miedzy inne  
wpisalem.

Psal: 78. 17.

R. 39. 14.

## P A R Æ N E S I S.

Otworzyłá bestya siedmiogłowna y dziesięciorogá  
Osta swoje ku bluźnierstwu / przeciwko Bogu / áby  
bluźniła / y imię iego / y przybytek iego / y tych ktorzy mie-  
łáia ná niebie. Mówi Jan Świety. Praw : Czyt : zaż  
nie podobny człowiek stać sie bestyey / w ten czas ktore<sup>o</sup>  
Świetych Bożych bluźni / y w nich Boga samego tak kár-  
mi zniewaga : zaż nie zasługule ten tego co nápisano / y  
iam wyższey przypomniał : Wywiedz bluźnierce za Oboz /

Ioan: Apoc.  
13. 6.



Leu: 24.

v. 14.

Támže v.

16.

Eutrop: lib:

15. in Anaf.

T. A. 22.

q. 13. art:

4.

Hug: de S.

Vi8.

Eutr. lib. II.

Job 15. 7. 5.

Matth: 9.

Exod: 5.

Dan: 3. 2.

14.

I. R. 3: 17.

35.

y niech połožia wszyscy / ktorzy sybéli / rece ná głowie ie /  
y niech go wysytek lud plámionuje / ferwana sententia /  
tedy zasługnie wedle Boga / y iuz zasłużył / gdy nie lá-  
mienimi ubity / lecz gorzka Boska kármosćia bluźnierst-  
wiciel / schodzić od życia musi swego / boć napisano :  
Ktoby bluźnił imię Boże / niech śmierćia umrze. Ná  
wielu sie to y ná onym Olimpiusie kácerstwa Arián-  
skiego Episkopie w Cartháginie wypełniło / ktory gdy  
sie w Elyánenstkiey Lázni mył / y Swieta Trojce prze-  
demysłtými bluźni / trzema strzałami iáko nieiákimiś  
piorunami iest poráżony. Tey śmierci ostrzeżesz sie Prá:  
Czyt: gdy przystoyna cześć Bogu y Swietym iego od-  
daś / żkad pożytek żywot wieczny odziedziczysz. Teraz  
wiedz / że bluźnierstwo iest gdy kto przypisuje Bogu to /  
co onemu nie przysłuśa / álbo o nim nie mowi sie / lubo  
wymuie / co mu własn timer przynależy : Lubo też bluźnier-  
stwo iest ; znieiákas wstydlima nienabożnosťia zkorze-  
czeni rzucona ná drugiego máledictia / y powtore nápo-  
minam / wystrzegay sie tey Práw: Czyt: we wszystkim do-  
brym dobrze rzeczac. A wártuiac sobie pilnie Eutro-  
piusa / karz sie z Julianá Apostáty / ktory bluźniac  
Chrystusa Pána / ná wojnie przeciwko Persow plugá-  
wy plugáwie poległ ; náuczylá ábowiem bylá nieprá-  
wosć iego vsťá iego / y násládomał ( iestli nie vprzedzał )  
iezyka bluźniacego / dla czego y vsťá iego potempily go.  
opuszczam Pisárzow y Pháryzeuszow / Pháraóná / Ná-  
buchodonozora / y innych / to mowie / o náwrocenie tá-  
kowych stáray sie Práw : Czyt: y o popráwe / miej táka  
compásia nádnimi / iáka Dawid nád owieczka / ktora po-  
trzeć miał lubo Tiedzwiedz / lubo Lew / boć ten z niebe-  
spiecczeństwem swoim Lwá zabiłal y vmarzał niedzwie-  
zia / one wyswobadzał.

## C V D. XLVIII.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1630.

W Pieczárach przeczby czárcei z ludzi precz pierzcháli z  
 Snadź kárności v stupá boia sie zuchwáli.

PAN y Tworcá swiátá máłego y wielkiego, / karzeróżne.  
 mi biczami ( iákom iuż czeszo rzekł ) złości iego / mie-  
 dzyktoremí nie poslední iest y Dyabel / ktory nigdy nie  
 przemogłby y przystępny nie miałby do tego máłego  
 swiátá / to iest Człeká / gdyby mu posílku y mocy z  
 występtow swych ná siebie sám nie dawał / y mieyscá  
 wesćia / tudzież pánowánia nád soba nie pozwałá : boć  
 rzeczono : Uie dajcie mieyscá Dyablu ; ten mowie pie-  
 tielny Murzyn / lubo sie sprzećiwia Pánu Bogu / prze-  
 cie iedná bez woli y rozkazánia iego nic uczynić nikomu  
 nigdy nie wázył sie ; boć go Stworzyciel náš zpedziwszy  
 z gorni h gmáchow / ná tákim trzyma munštuku / z iá-  
 kiego ták tylko gdzie go spusci / iákoná dzisieyszym o-  
 petánym widzieć sie dáie / porwać sie musí . Opetány  
 zá sie ten / imieniem Zrehory / byl ze Wósi Zniáhnicz ;  
 nie dáleko Míastá Rohátiná leżacey / bázro wiele biad  
 od tego Duchá przećiwneho cierpiacy / y wieceynizeli one  
 wieprze potonole znošacy ; boć tánte nátychmiast poto-  
 pil / tego mizerneho człeka dlugo wysmienity / y táki /  
 iákiego Seneká opísuie / gdymowi :

Swiát mály  
 człowiek,  
 swiát wiel-  
 ki wšytko  
 to co iest.

Eph: 4. 27.

Luk: 22. 37.

Qui morte cunctos luere supplicium iubet,  
 Nescit tyrannus esse, diuersa irroga  
 Miserum vera perire, felicem iube.

To iest :

Nieumie bydź tyránem . ktory wšytkich wleczé

Oráś ná śmierć . y topi w nédznych byziách mieczé.

Tenci iest , ktory rozne mordy wynáydáie.

Možnych tráci . vboгих żywotem dáruie.

Sen. in F.  
 Herci act: 2.

Ambr: su-  
per Luc.

ten tyran dreczył. Przytoczyłem wieprze dla te<sup>o</sup> / bo gdy-  
byśmy obyczaiem wieprzow nie żyli / nigdyby y Pan nie  
dał Dyablowi władzy na nas; nigdyby y cio nas się nie  
kusili. Tego tedy Zbithoria Presbyter Ociec naturalny  
żadnemi nie curuiac lekárstwy / z synem swoim dragim  
wyprawił do Swietey Cudotworney Lávry Pieczár-  
skiej / aby tam szukał wleczenia / gdzie nayspewnieysze bez  
żadnych expensow znayduie się: y przybyli do Monástrá  
Clasw: Panny Pieczárskiego tygodniem przed Szodo-  
posciem naszym; gdzie poklon Bogu w Trojcy Swie-  
tey iedynemu oddawszy / spuścili się na dol do Pieczáry  
Swietego Oycá naszego Antoniego / przy Directorze  
Wieleb: Oycu Zinowiusu Páwłowiczu / ktorego wpro-  
sił brát starszy zdrowy / aby chorego na noc do stupá w  
niey przypetal / co on z powinności sobie náznáczoney / y  
áffectu Chrescíaniskiego przeciw bliźniemu z ochotą  
uczynił; Modły nád zwiázanym zwyczajne przeczetł /  
potym odśedł: názájutrz wyprowadził go z więzienia  
láncuśnego na wola / na ktorey bedac cały dzień skoro zá-  
snał / nátychmiast czárt (ponieważ ná czuiacego nigdy  
nie rzucal się / tylko ná spiacego / lenistwá dyabel ten)  
nápadł nań / y rzucił go / okrutnie tłukac / rece y oczy wy-  
wracáiac / często y wbystkiego / ieżeli nádol ofstýleżal / z  
rykaniem przedziwnym z twarzą tu gorze obracał: gdy  
záś wieczor przychodził / do Pieczáry bywał wprowa-  
dzány / y táż forma z nim y nád nim cały tydzień odprá-  
wowano / w dzień eliberuiac go / w nocy więzác. Wiec  
że kto znosi / y ná takie prace hártowny iest / praca mu w  
pożytek obrocić się musi / lároztát się ástáło / y z tym Zbi-  
horý / ponieważ po zniesieniu ciężkiego te<sup>o</sup> więzienia y od-  
nie<sup>o</sup> y od górskiej Tenáryskiej Szergownie iest uwolniony:  
á wytchnawszy sobie po tey gonitwie dobrze / gdy ciepło  
przyspiáło / posiliwszy się wprzód Swietościámi Pán-  
skimi / zdrow odśedł do Oycá swé<sup>o</sup> z brátem.

Szergownia  
wiążenie  
turmá.



## PARÆNESIS.

W Jedz o tym Práwost: Czytel: że Pan Bog używa  
 tak dyabła w nášých kušeniách / iako lekarz w The.  
 tiáce lubo Driákwi weźow iádowitych y iászcurek tru.  
 tiznorodnych / ábowiem tego potrzebuie Przedwieczny  
 ten Doktor / by był pożyteczny boleiacemu / á náwrócił  
 go od zley drogi iego / do tego áby sam záložymy sobie  
 w człowieku mieškanie / zyl w nim iako w Páwlie / y w  
 drugich członkách swoich / y áby umorzył pokusniká  
 w tych; ná ktorego ábysmy nástepowali dal nam moc / y  
 ábysmy onemu przeciwwili sie pozwolit / boć on dla nie.  
 przypuśczenia tego od nas wciecze. Co wszystko látwo  
 uczyniś Práwost: Czytel: gdy trzeźwym y wiernym be.  
 dzieś / ábowiem Lwá tego ryłaiacego / y poźrec czło.  
 wieká bukaiacego / temi sie pászczeká támuie rzeczami /  
 ktora iešcze tym snadniey záwrzeš / gdy nieprzyjaźni po.  
 tożyš taká miedzy nim y toba / iaká vgruntowana iest  
 miedzy nim / y náśieniem białogłowskim / do ktorey po.  
 budka bydyś ci bázdo dobra moze / opisánie skáźicielá ży.  
 wota nášego / o tym czytay v wiele cierpiacego Jobá  
 á tak wybiieš sie ze wladzy Xiazećia y Boga swiatá te.  
 Spytáš snad / czemu by diabel Xiazećiem byl miáno.  
 wány y Bogiem swiatá tego? Odpowiadam wedle zda.  
 nia Theologow dla tego / że w słowách y názwiskách  
 tych / xiaze y Bog / nie náture lecz złoćci / imie iest opi.  
 sáne / y tych ktorzy ida zá požadliwościami cielá y chuci  
 swych / ktorých xiaze y Bog czárt przetlely iest / że ná d te.  
 mi iako niewolníkami y slugami swemi pánuie / y tym ro.  
 stázuie / á czásem z nimi tak obchodzi sie (gdy ich mátnia  
 swojá pociágnie) iako sie spráwowali Hetruſcy z boſcy  
 z tymi / ktorých imáli. Spytáš iako; wiazáli ci umárte

erapy

Theodore-  
tus de Gra.

Iac: R. 4. 7.

1. Petr. 5. 8.

Job 40. 6.  
41.

Joan: 12. 31.

2. Cor: 4. 4.

Czemu dy-  
abel Xiaze  
swiatá go-  
wie sie?Hetruſtow  
okrucień-  
stwo:

obiaw: 9. 3.

Psal: 123. 7.

trupy do poimánych żywych ludzi, y smrodem ich obrzydłym, ciężarem tudzież y zgnitoscia, gdy żywe od zmártego ciała gnito, trapiłi. Ták y ten z Baráncza z onego kominá Apokálipsyjskiego Zetruszczył wysłly, albo gorzej dáleko swoich, wielkiegrzechow y smrodliwe tłumoki ná wypisáne z láski Bożey y plugawé cielská owiazuiac meczy. Prawost: Czytel: ktoż sie ich ciężaru ostrzegł: tylko ow, ktorego pomoc iest Bog, zá ta bowiem sie nieprzyjazne truszy sídło, á wierni Boży wybáwiani bywáia.

## C V D XLIX.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1630.

Oktobr; D. 9.

Do Asylum y Cygan gdy Pieczar przychodzi.

Z yzdrowieniem do domu Synacká odchodzi.

O tych egyp-  
tay Munfe-  
rá. Polido-  
rá. Volater:  
Prilusiufa.

**C**yganie, ábo Cinclovie, lubo też Cingánowie, wiádomy od przezacnych kunstow swoich Rusakom y Polakom rodząy ludzi, rozsíawszy sie wšedzie różnie żyia; ci że sa táciż iátkowi y drudzy ludzie, zárownym z ludźmi chorobom, dolegliwosciom y biádom ciała y dusze podpadaia. Proba tego wroku miánowanym okazała sie iáwna; w którym dnia rzeczonego y Miesiacá Wóciec z Mátká Synacká w ósmiu leciech przyprowadzili do S<sup>o</sup> Pátryarchy nášego Pieczáry, áby w tey mogli byt od niemocy swoiey ráutowány: choroba zaś táka byla, że go Dyabel wielce mordował y trapił, często bázno rzuciáiac, opieniaiać, ládáiaćte przez óstá tego stowá gawstwiaiac, owo zgoła iákich w czártowskiey wycwiczyl sie Akadémiey od Mistrzá swego Lucipera kunstow, te przez mále y w máłym dziecku nie bez wielkiego wielu pátrzących płáczu y wzdychánia odpráwował; ponie-

waż wci-

Boli dru-  
gich cudza  
ciejka ch-  
robá.

waż pśiſti y biády wielkie/cierpiacego o zdumienie y o  
zmdlenie; pátrzáciacych o ſpolnobołenie y láment przyprá-  
wuia. Má te nedze pácholeciá pátrzac Oćiec ſinowius  
Páwłowicz Pieczárny na tenczas Director/ wprowa-  
dził go do niego/ y do ſtupá Dyabłow wó janiáczá przyſto-  
wawſzy/ Świete° Márká Ewángeliſty ná nim wſyſt-  
to przeczytał Ewángeliú/ á ſam odchodząc aby dziecko  
nieteſniło/ oycá iego rodzoneg° ná imie Bártoszá zoſtá-  
wił przy nim/ ktory był z domem ſwym wyznánia Ko-  
ſciola Łaciniſkiego/ ten z fráſunku záſnawſzy záraz/ iá-  
to názáiutrz referował/ widzieć nie mógł coby ſie z ſy-  
naczkim iego/ y iáko dżiało; á wſpiony leżał aż do przy-  
ſcia nabożnego Oycá Pieczárnego/ ten gdy przyſzedł/ w-  
czynił zwykły poſkon Obrázowi y Grobowi S° Oycá ná-  
ſzego Antoniego/ przyſtąpił do dżicieciá/ y wiázac bez-  
pián y wómiéchálice ſie odráddóci/ zápyta iáko by ſie  
miał? Odpowie páchole: Dobrze Oycze miły; bec ná  
roſkazanie tákiegoż Mnichá/ iákiſ ieſt y ty/ tylko ſi we-  
go y ſtráſnego/ á wlaſnie tákiego/ iáko ieſt ná tej ſtro-  
nie fárbami wypisány: (Conterſet záſt yl S° Pátrzar-  
ch/ náſzego Antoniego/ ktory pálcem w°ázywál/ to przy-  
dáiac/ że z tej iamy/ ták názywál Pieczáre S° Oycá  
ten wyſzedł/ y w te znóu záwárl ſie) Kruk czarny ze  
mnie wyleciał/ ktory iá ſtóró gniezdzić ſie poprzeſtał  
wemnie/ ták pređto przyſedłem do ſiebie/ ták pređto  
iátem rozum uzywáć/ y mówić dobrze. Po teyroſprá-  
wie obudzi Oycá rodzonego Wieleb: Oćiec Pieczárny/  
ſyná mu zdrowego zláſki Bożey odda/ z Pieczáry wypro-  
wádzi/ y Mátkę przy ogniku leżácą (ponieważ zimno  
było/ táżás iáko zwyczaj tych ludzi nie bázó odſienie  
ſumnie miała) wzbudzi/ y rzecze ku obiemá: Pan Bóg  
dziatki miłe/ pátrzac ná wiáre wáſſe/ ná žal y płáč  
wáſſ pógładáiac/ tudzież ná ſtruſhone ſerce/ y ná beſpie-

Kruk czar-  
ny dyabel.



cyna ofność pogladuiac / ktora macie tu niemu / á to synacká wáſzego z morderſtwa trzebiżytkiego tyránna / y z iego kátownie wyswobodził / idźcież á ſtańcie wſe / dzie ſwiete imie iego / idźcie Swietych Oycow Pieczárſkich y Pátronki ich / y náſzey Pánný Bogarodzice Błogostáwione ná wieki imie chwalcie / idźcie / grzechu ſie wárucyć / boć grzechámi poſiana ni wá / grzechow ciernie y kátol záwſze plodzi / á bázro kolac / láſtkę y dáry Duhá ſ. od ſiebie dáleko odrála / wykorzenicie ie / áby co potym dobrego ná nley poſieiecie / z rádoſcia zbierać w ſnopti mogliſcie.

## PARÆNESIS.

Roz: 61. 1.

**L** O dzi leczenie wzięto peczatek ſwoy od onego / o kto-  
 lrym mowi Izaiáš Prorok: Abym oznaymił ciichym /  
 poſtał mie / y ábym leczył ſkruszonych ſercem / á ten ieſt  
 Bog y Zbáwiciel náſz Chryſtus Jezus / ktory iáko czytam  
 w Ewángeliſtom / káżdego boleiacego / ktory był donie-  
 go z wiára przynieſiony miłóſiérdzie wzdramiał; y to w  
 tychże náyduie iż tenże Odkupiciel náſz Ucznióm ſwoim  
 dał teſz moc leczenia chorob / y wzdrowienia; boć mowi po-  
 ſyláiac ich ná ſwiát; wſeláta choroba wzdrowicie; á ci  
 z ſwiátá tego ſzedzac naſtepcem ſwym toż podáli; y  
 tak przez Swietych Boſmáſow / Dámionow / y innych /  
 áż do Swietych Pátryárchow y Błogostáwionych Oy-  
 com y Bráciy náſzych Pieczárſkich / w Swietych Bliow-  
 ſkich Pieczárách odpeczywáiacych w ciáta ni ſkázitel-  
 noſci ſuccelluē doſzło / widzieć to iáwne w dziſieyſzym  
 Cygánczutu cudownie od czártá wyznolenym. Práw:  
 Czyt: zá pożytek to wſelákie pożytki przez wſtáiacy y  
 bydź rozumiey / y bierz ſobie / czić tych Swietych Pieczár-  
 ſkich lekářow / y Apotek ich / á to dla potrzeby; ponie-

waż iá.

Matth: 10. 1.

Mar: 3. 15.

Luk: 9. 1.

y 2.

Dzie: 5. 15.

Ekk: 38. 1.

waż iádom rzekł / y tá yá sa od Pána naywysššego ; á  
 wiedz to / że często Páńskiego rozporządzenia lekárstwe  
 dzieie sie / iż po zwirzhownami bólami wnetrzne rány  
 curuia sie / y to / że lekárze ciał nášych pomocami do wwa-  
 rowania sie niemocy należnymi / zdrowych iešćze wprzod  
 ozbraiaia / do tych zaś ktorzy ná bolesnym legli mizernie  
 tożu / nie kwápiá sie / y to / że lekárstwo iest drogá tych  
 rzeczy / ktore w chorobách pospolite sa. Rzadko rok ktory  
 mamy bez wojny : coż to iest ? Lekárstwo ná złości nášez  
 ktore iegli nie opuścimy / y drugie Pan záraz nágotuie :  
 śmierć / powietrze / y umiranie gesse / zacząym iegli woj-  
 ná popráwy nie uczyni / śmierć restáwuie. Zatti rok  
 bez Ecclipsáty Słońca y Miesiáca częstych : Coż to iest ?  
 Lekárstwo ostre ná zbrodnie náše ; Nie chodz do Cer-  
 kwie swietey / słuchay tych cóc rzeka / nie pochlebia pew-  
 nie tobie ci Ráznodzieie / iákim odżłani sámi ná ten  
 czas tákim ci sie przyodziać worem / iáko kroluiacy Pro-  
 rok mowi : żákobnym zá grzechy przykaża. Miotły ábo  
 Comety / częste ziemie trzesienia ( było o nas w Roku  
 przešłym / 1637. Ianuarius Dnia 21. prze dedniem ) Coż to  
 iest ? Lekárstwo ták wymiátuiace wystepki náše / iáko  
 ona do korzenia drzewá siekiera / przyłożona ozdobnie  
 wysiekáiacá niepozyteczne sády / iáko ona łopátá ro-  
 zwiwáiacá plewy / y gumno czyšćzaca. By nas ta Prá :  
 Czyt : nierozwiano / ora nie wyrabano / y z Broleštwá  
 niebieskiego nie wymiećiono ; weźme y ia / dam y tobie  
 tegoż Tworcy mego medicine / ziemy piege cnót y dobro-  
 czynności / brzuchowi wprawdzie gorzka / dla tych niesła-  
 dnego dostápienia ; boć postu trzeba / Párnosci  
 ciáku trzeba / iáko mowi : Postem tarze Ciá.  
 To moie ; modlitw trzeba : á wstám  
 słodka / y tych plag wydzicimy.

Greg: in Pá  
stor.

Celsus: lib: 1

Ná co woj-  
ny. Zácnie-  
nia. Kome-  
ty y ziemie  
trzesieniaRáznodzie-  
ie niebiescy

Matt: 3. 10.

Matt: 3. 12.

1 do Kor:

R. 9: v 27.

Cbiaw: 10.

9. y 10.

## C V D L.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1631.

*Niewezesnego frásunku Sniáciński poshywa.**W Monáshyru Pieczárskim gáy Márzey wyzywa.*

**D**o koncá zřicia swego postanowienyr az á ten corecny Dobrot w Cerkwi Monáshyru Pieczárskiego/ przele-  
gestáwionej Dziewicy dedikowáney odwrácić przysle-  
tchy Vrodzony Pan Dániel Sniáciński/ z Powiátu Bráń-  
skiego/ Roku Páńskiego tysiac šestset trzydziści osmle°/  
Dnia 21. Máia przed Swiáttámi/ po zwyklym nále-  
żnistwie/ torobit wstáwicznie co mu Wiel: Oćiec Oece-  
nom náznáczyl; á gdy czas expirowál tey pobożney prace-  
iego/ spowiednik oneg° W: Oćiec Zinuius Páwłowicz  
(ktory go též zá blegostáwienstwem przeleżonego/  
do S. Wschodniey Apostol: Práwost: wiáry wedle obrze-  
dowie przysial) wstápil do mnie z duchownym synem  
swoim/ y coby zá káská Pánská w Roku ná titule polo-  
żonym stálá sie nád nim/ mnie niewiádememu/ áby sam  
opowiedziál przykázał. Tedy on wstý smim poczaršy  
táť mi rzecz swoje iáť dialektem Mázowieckim (ktoreg°  
y Práwostáwná wiáre przysiawšy poprzesťáć nie móže)  
prowádzić. Jam/ práwi/ Oyczenku wyszedšy z domu mi-  
łych rodzicow moich/ chlebá wojennych ludzi sluzac Je°  
Móci Pánu Wátowskiemu Zelnierzowi wprzód záży-  
walem/ od tego zláská odszedšy/ w dalem sie do Pániat/  
á przybráwšy do Dworu niedawno z ániatá zesklego  
Pána Rápháelá z Lesná Leszczynskiego/ Woienody  
Belskie°/ ic. iuž w áitách bedac przysiałem do Retmistrzá  
Je° Móci zá czeládniká/ y tego opuścínšy Pánu Zymšie-  
mu wstugiwalém; że záś mi ytu nie plużyło šezeście/  
w dalem sie dáley/ á przedšiemzieta odpráwiuic drogá  
przysiałem do Dworu Xiažecia Cárólá Koreckie° Bá-

Stelana



Stelana Welsyniskiego. 1010. nie dawno z Kłopotow  
 na iotá tego do wesela wiecznego przestęgo/gdzie przy-  
 staté do slugi Aiazce° Pána Zeliafá rodem z Serstskiej  
 ziemie będącego. W tego co by sie mi stało nie wiem/  
 lecz że z frasunku wiem bázdo dobrze/ktory mie dla zde-  
 dnienia koniá mego wielce (peniemaz żaden nietu-  
 czy ni zdrowi) sušył/yneźził/ia w tym rázie smetny  
 wielmi/šedłem ožtrowa peróde Pána/ktory przydále  
 ná ten čas mieškal/žat c. W tej drodze (šnadž iáko  
 šrietemu poganow Mág šrewi do Dámásku čiagnace-  
 mu Chrystus Pan) Páni prze-wybornie cudowna sta-  
 nešá przedemna/yrzecz: gdzie człowiecez patnuieš?  
 peštoy chwile/ták sie Pánu Bogu podobáło. Torzetšy  
 powroci mie ná wšhod štonicá/y rešá swoia wedle obrze-  
 dow Swietey Apostolskiej Wšchodney Cerkwie/z prá-  
 wey ná lewá rešé Kržžá Swietego žramie kładnac/  
 przezegnášá mie/y mowi od dšžia ták ábyš Kržž  
 klad ná šiebie przyžánušé; poczešá potym y Pacierz;  
 á žebym ia nášładowáš w mowie przyžánušé/com do oššá-  
 tniego wczynil po Šlowienštu Amen. W tym i šepilá/á  
 ia ná drodze zoštalem/wiec wwažášac iž to Božšie wi-  
 dzenie bylo/odwrot do Korcá wczynilem/do ktorego  
 šterom ušedł/puššilem sie rmyšlnie do Boššicóšá/  
 chwale oddáć Pánu y Przeczyštej mátce iego/ktora že sie  
 mi ošážášá ieššezem ná polu porozumiaš; lecz gdy rozu-  
 miem ze táš ide/do Cerkwie/o ktorey nigdyš nie my-  
 šlit przyšedłem/ná ktorey Cmyntarzu wšpomniamš že  
 do tey mi wčeššezáć Bogárodžicá przyžánušá; przyradé  
 przed Obrázem iey wedle žwyczáju Boššicóšá Žáhod-  
 niego ná koláná/y dšžielicney wczyniamš/y iáko by mie  
 coš tkneš/záraz obietnice wczyniamš/y ieć do swietego  
 mieššca Pieczášskiego (o ktoryš cudownem rzeczy od-  
 wielu przedtym šlychaš) y w droge záraz puššilem sie/

Zegnáć šie  
 Przeczyššá  
 Pámná wczg  
 Dánielá.

te continuiać / czasu iednego z obu stron drogi / że z dzia-  
 palono do mnie czulem huk / a że światu z adnego na-  
 dziele nie odnośtem; czartowska bydy przeszkoda drożi  
 moiej tu dobremu rozumialem / iakoż y tak w samey by-  
 to rzeczy / przeszedłem mil trzydzieści / y już mil zale-  
 dwie dziesięć byłem od Kiiowa / gdzie idąc przecie gdy  
 się razu iednego na wschod stonca obroce / y pozirze / oba-  
 cze Cerkiew Przeczyskiej Panny Pieczarskiej na powie-  
 trzu / taka właśnie i taka dziś w sobie iest / y iaka przypa-  
 tnowawszy ogladałem / niebieskich wysokości wierzchem  
 tykająca / podaleyteywały Kiiomskie / y inne z drzewa  
 fortece widziałem / ządziwiwszy się temu / iednak droge  
 przedsięwzięta tym ochoczy odprawowałem / a nie po-  
 mniac iako y kto rzeczy moje odemnie chorego odebrał /  
 niedziem aż tu do tego mieysca świętego przyśledł / po-  
 tym rok ieden y drugi / a snadź dostało się y trzeciemu /  
 iako głupi włożyłem się / po Monastyrze y około niego /  
 na ktora to częsta wolokite moje patrząc Wielebni  
 Oycowie tuteyszy / do Spowiedzi mnie przywiedli / y coby  
 ta była nauczywszy / iako mi a natenczas poiać mogł / potę  
 Ciąłá y Krwie Chrystusa przyżowane śmierci Trium-  
 phatora uczestnikiem gdy stałem się / natychmiast żem  
 ozdrowiał po sobie porozumiałem / iakoż y dziś iestem.  
 Wielebnym potym Oycom tu rok służyłem / lecz iż obdar-  
 tym był bázro / abym zasłużył suknie sobie / odśedłem od  
 Monastyrá / te iednak obietnice uczyniwszy; od Reli-  
 giiy Greckiey nigdy nie odstąpić / y każdego roku tu przy-  
 bywać / a Tiedzielniká na Święta Bracia popraco-  
 wac / y dałem rękę na służbę Panu Kitajskiemu / Słu-  
 dze Jásnie Oświeconego Książęcia Je<sup>o</sup> M<sup>ci</sup> Konstán-  
 tego na Wiskniowcu Wiskniowieckiego Woiewody Bel-  
 skiego Stárosty Czertáskiego : ten z drugimi bacząc iż  
 mowa iestem Mázur / a wiara Rusin / wrazał się mi / y



żartowieno wstąpięnościami znowu do dawney Religiey  
 nałkonilem sie był / czego potym magiałem wetować  
 dobrze / ponieważ pi. ru śa choroba trapić miegorzey iekā /  
 y Świeci Oycowie Pieczarscy Antenius y Theodosius  
 olazan by sie mi suć wie przykazali / aby do ostatniego  
 periodu życia mego w tzy sie swietey Wschodney Apo-  
 stolckiey Catholickiey Cerkwi czlonkiem náydomał / co y  
 czynię. Po tey Relathey odśedł odemnie / iazás Páná  
 y Tworce mego / Rodzicielke iego Pánne wybraná / tu-  
 dziez y Swietych Oycow nášych Pieczarskich potłonem  
 przystoynym w wielbiwšy / rzecz te in album drugich Cu-  
 dom ingrossowałem.

## PARÆNESIS.

**D**Woiacie sa w kázdego Człowieka affekty / iedne w spo-  
 magáia / drugie káza nature / psuie smutek / gdyż ten  
 jest poruśenie serca ; ktorým to tñicne dla niewdzię-  
 cznego obiedum ściśła sie / drzy / y młcie / z wielkim czu-  
 ciem bolu ; ktory gdy dlugo trwa / serce spalone do śmier-  
 telney prowadzi gruby. Tác to w żalu y smetka wielka  
 ciężkość grzechon t bramy otwira / patrzą na wdawienie sie  
 Judášowe / poyrzy na pęstepet Chaimow ; podz do  
 Saulowego ładákiego szczęścia / á że ták jest / obaczysz /  
 tá y demow przykład nad dzisieyszym wzdrowionym  
 nas wocy. Praw : Czyt : ty pánuiac nad affektami y pas-  
 śiami twemi / y bierac ie w poddaństwo twoie / wáruy  
 przypuścić niepotrzebnego y żywot kázacego smutku /  
 boć nad wšytká dyabelska operatia Brodliá śa jest smu-  
 tku y lenistwa wielkość / ponieważ ktorych dyabel zwy-  
 cieża / zwycięża napyiecey przez smutek ; znieś žal / nicze  
 od dyabła nie wćierpiś / mowi S. Złotousty. Też słowá  
 y Dawid S. ták wyraża : Czemużś smutna duśo mo.

id / czemu.

Niedotrzy-  
 manie wi-  
 ry Pan Bog  
 karc.

Co jest smu-  
 tek

D. Bas: do  
 famo.

Gen: R. 4.  
 v. 7.

Chris: lib: 3.  
 de proui.

Psal: 41. 6.  
 7.



Hug: de  
S. 17: V. 17:  
Annal: 1.  
14.  
COR FE.  
RI.

4. Reg: 1.  
9. 10. & 11.

ia/ czemu mie trwożyś: mien nądzieie w Bogu/ boć mu  
ieśce wyznawac bede/ zbawienie t warzy moiey/ y Bog  
moy. W smetku duśa opaścza sie y gnusnieie; duśa we-  
selaca sie wiel czyni kwitnacy/ a duch smetny wysuśa ko-  
ści. **R**ekleśiaśtye: Lepśa śmierć niż żywot gorzki/ y  
od smetku przyspiewa śmierć. **P**raw: Czyt: iesli chceś  
nigdy nie bydź smetnym/ żyj dobrze/ dobry żywot za-  
wsze gdy z weselem ma swa kompania. **M**owi y **C**orne-  
liusz **T**acitusz **A**grippina Ventrem feri do slugi śmier-  
ci swoiey/ iz ten spłodzil **C**eroną niecnotliwego bázro-  
y przyczynie skarádey **R**zymowi škody. **T**yzas **P**raw:  
**C**yt: gdy ten nieprzyiaźny **C**ero czart mowie **C**entu-  
rionow biad na cie nąśle/ **C**OR FERI oderz serce twoie/  
skruś sie przed **P**anem/ a zaraz ogniem miłości **B**ożej taś  
spaliś namiejetności twoie/ iako **P**rorok **B**oży **S**eliab  
dwu onych **R**otmistrzow/ y sam zbawion bedzieś.

C V D L I.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1631.

Maij D. 23.

*Do Pieczar przeez Czart wśedłszy predko do drzewi godzi  
Na głowę mu moc **B**oża że w nich bázro škodzi.*

**M**agierow iest Miasteczko/ w **W**oiewodztwie **R**u-  
skim/ z tego czasu mianowanego przyprowadzil  
**M**ieśczanin synaczka swego/ na imie **S**rebregego/ do  
**M**onastyrza **B**liowopieczarskiego od **J**asnie **O**awieccenych  
**K**iażat **B**liowskich/ **A**ntecessorow **K**iażat **J**ch **M**ieci  
**C**ZET **W**ERTENSKICH **W**sundowanego: a to w ten cel/  
aby gdy iuz siła ludzka w leczeniu choroby jego ostała/  
miłość sie **B**oża y wielmożność **P**aniska nad nim okaza-  
ła: czego y dostapil wierny ten sluga **B**oży/ boć zdrowe-  
go nazad odwiodel od bolenia: to zas takie bylo: **C**ie-  
przysia.

przyiązny zazdrośnik zbawienia nášego / osiodlawšy wy-  
 rostká onego / meczył go mizernie wedle náznaczonego  
 wrzedu sobie / ponieważ y między temi rebellántami /  
 táty iest porzadek / iż iednym náznacząia bláspphemować  
 wzyć ludzi / drugim plugawę požadliwośći we łbie ro-  
 dzić / innym do pychy / gniewu / nienawiści / y innych áffe-  
 ktow człowieká nátkánić / onym obżyrstwą / piáństwą /  
 cudzołóstwá / á nabárziew ná Bogu ofiárowánych miey-  
 scách korzenie / w ludziách y Zakonnych zbrodnie rościć /  
 innym przez sny / y pogániſkie obseruátie / omamienia / y  
 ośukania czynić / drugim czarownica / áby wierżono per-  
 swadować / owym do wieſzczbiarzow wdawać się / á że  
 rzecz kontludzie / mowi ieden z Doktorow : Káždy ofiec  
 Dyabłow oſobliwy ma wrząd / á ten duſzy ludzkiej ſko-  
 dzić : meczył mowie y ſmetnego žalem wielkim rodzicá /  
 ktory przybywſzy do ſwiętego mieyſca Pieczárſkiego / y  
 do ſámych ſpuſciwſzy ſię z nim Pieczar / wſył W. Oycá  
 ſinowiuká Páwłowiczá / ná ten czás Pieczárnegó Di-  
 rectorá / áby z Synem iego ták iáko z drugimi opetáne-  
 mi czynić zwykł / poſtąpił ; Chryſtuſá Páná / Przebto-  
 goſtáwioná Rodzicielke iego / y Świetych Oycow Pie-  
 czárſkich o wſpomózenie żadał / tedy przerzecżony Oćiec  
 wprowadził go do Pieczáry S<sup>o</sup> Oycá Antoniego do ſtu-  
 pá przykrzepowal / á obpráwiwſzy nád nim Exorcizmy /  
 y modły ku Przeczystej Pánnie / ná ktorych wſieść rzecz  
 grzechowá / Oycá náturelnegó przy nim zoſtáwił / ſam  
 obſedł ; názáiutrz chorego baczac wywiodł przed Pie-  
 czárę / gódie g<sup>o</sup> dyabeł nátychmiáſt iáł gorzko trapić / bić /  
 y po ziemi krecac cirklować / potym twárdo wſypiał go.  
 Tá noc znowu wprowadżony do Pieczáry / przypetány  
 ſámych modliłátc Bożey ná chwale złożonych ſuchał /  
 á zoſtawſzy ſię z Oycę przenocowal / ná ſwitániu przećie  
 choreg<sup>o</sup> wyprowadził W. Oćiec Pieczárny ná dwor / ná

Wtedy  
 wſzystkich  
 huſcow dia-  
 belſkich.



Potargka  
z diablem.

Ktorem też mu / tyle lżej już okopciły ten Arápin biady /  
które y pierwey robił / y tak przez cały tydniowy defurs  
widzieć było wojne wielka między obrzydłym y starym  
Klamca onym / á między pobożnym Oycem Zinowiusem /  
o pácholeciá onego / gdy ten Modlitw potega / ow li-  
ciem chłopiécia / ten postem y czuciem / on spánien / ten  
Izám / on skarádnym śmiechu náragánien nástempu-  
ia ná sie / przyšlo w tych frántách áż do dnia piatego w  
tydniu / ktorego / w wieczernia dobe zámknawšy do-  
poczytá tenże Ociec Pieczárny láncuchem do słupá w Pie-  
czárze / ze Izám / Exorcy smy y też modły / ktore y pierwey  
nie siadalne tu predkiey pomocnicy utrapionych / Boga  
rodzicy odpráwował / przydał y inne do tychże swiete  
pienta / á iáto y pierwey zostáwiwšy przy Pácholeciu  
Oycá / odšedł / bázro zchorzátego / y záledwie co mówić  
mogacego / wszedł do Oratorium swego / y wtym znówu  
teżże Opiekunce ludzkiey podiawšy z rekómá y serce tu  
niebu iáł supplítowác ; co czyniac przydużey / záśnał /  
á gdy czas przyspiał Jutrznie wstał / á pochwaliwšy  
Pána / że mu tenoc dał zdrowo przebyć / šedł ogladáć  
pátientá swego ; do ktorego gdy wszedł rozumnie mó-  
wiacego / zdrowego / y wesolo pátrzacého záśtał : wiec rá-  
dosć roštworzywšy Izám / dzieki iákie mogli Chrystu so-  
wi Pánu / iego Przebtogostáwionej Rodzicielce / y ás-  
Pátriárchom nášym Antoniemu y Theodozemu Pie-  
czárskim uczynił / iż dopedziwšy do kresu vzdrowienia  
pácholecego / wieniec zwycięstwá nád nieprzyiáznynt  
wrogiem otrzymał / y záwštydził hárcerzá butnego / y há-  
dego náiezdniá poddeptá síty. Potym odpetawšy wy-  
roštká oddał zdrowego dobrze Oycu iego / á náuczyszšy  
iáko by sie dáley rzadzić miał / by mu sie co goršego nie  
wstáło / po Spowiedzi y Communiey swietey do domu  
obudwu w lášce Božey odpušcił.



## PARÆNESIS.

W Edle z wczáin Stárego Rzymu / gdy smiercia w  
 spione ciało Germaniká / oycá one Caliguli Cesárzá  
 li Rzymské / rzeka / czy nayniecnotliwšego slawy Rzym-  
 skiey / sámých Wlochów / y cnot ich pohánbiciela zápra-  
 wde watpie / ná stósie drevkoštomnych palono / gdy ciało  
 z košciámi obgorzawšy spopieláto / serce cále od stázy o-  
 gniowey pozostáto. Ná co Medicy pátrzáiac zrozumie-  
 li / že ten człowiek trucižna zábitý / do przodków swych  
 okrzywdzony odšedl ; skoro ábowiem temu lekářstvá  
 przydano / zárazem ielo popieleć. Práv : Czyt : žanie-  
 czyšczone serce náše ciemnošciámi / roškošami záražone-  
 piánštwě / škapsťwě / y rožnych wyškaptóm iádě obložone /  
 od onego ognia zápalic nie može sie / nie može y spopie-  
 leć od ognia Duchá swietego mowie dotád / áž przyšo-  
 žymy przeciwné trucižnie lekářstvá ; iákiež tedy : Pyše  
 pokorę / škapsťwu šczodroblivosť / piánštwu trzežwošć /  
 obrzydley čielesnošci čyštošć / roškošy post / obelgániu  
 žaušnemu / oboiey stróny prawdziwe wysłuchánie : y  
 wšyškim w pospolitosti grzechom gdy hámulec damý /  
 á w gluchá od násich pušćza ábleguiemy / záiste przy-  
 dzie Duch swietý / á nie iáko ná Jordanie w golebiey  
 postáci / ni iáko w teyže przy Korábin Tloego / áby vsiadł  
 ná gorách Armeniskich z tymže / y podal mu rozge w wol-  
 nienia od wody. Lecz w ogniu : czemužby to : snadž áby  
 nás przetworzył w ogień miłosci Božey / á czemuž wždy  
 nie goremy : Prá : Czyt : raz wšawšy w siebie Aethná go-  
 rá Sticiliey ogieni / y dopiro gore / á čiey iey bydž podo-  
 bným / wšimni ogień ten w siebie / ktorego procz čłowie-  
 ká žadne inne stworzenie wžyc nie može / á palay tu Bogu  
 twemu / spali ten grzechowe zákaty / y odpłošyláto Sce-

Caligula w  
 Obojcie sie  
 vrodzil.

Corn: Tac:  
 Annal: 1. 1.

Zwycasay  
 ciála palic  
 wnioſt Sylła

Corn: Tac:  
 lib: 2.

Dj: R. 1.  
 v. 12.

Ioan: R. 1.  
 v. 32.

Gen: 1. 4.

Entr: lib: 1.

wolá pálać reke swoje Porſene Brolá Zetrustow plugá-  
we od ciebie namieietności: wieſz podobno że poſpolity  
ogień nayspierwey ludzi do kupy zgromádziwſzy ſpolne-  
go náuczyl w miáſtách pożyćia / ogień miłości Bożej  
gdy wezmieſz / z Chryſtuſem Pánem mieſtánieć uczyni /  
y ná wieki zlaćzy. Btoremu cześć y ſława dziś y ná po-  
tomne czáſy.

## C V D LII.

ROK V PO NARODZENIU PANSKM, 1632.

Z Euphimiey z Máryny iák z dwu Gerázenſkich

Ażżow. pará precz pirzcha Czártow Acheronſkich.

Gen: 3. 16.

**B** Jákęglowy kárność ieſt dla grzechu / rzeczone w  
Kiegiách Genes: á ſnadź y káźdego kárność / ktory  
wytracza od woli Bożej dlategoż; okazało ſie to w tym  
Roku ná Máryna y Euphimiá białemi głowami: zá  
wyſtempłi / iák nie wiem / bárzo ſrogimi diabły opetá-  
nemi. Te iák y przyprowadzono do Pieczáry Święte-  
gocá náſzego Antoniuſá / á z pod Bychowá / y iákoby ſie  
z nimi Wielebni Oycowie Pieczárni obchodzili / náto-  
niec iákimby kſtałtem odeſli z mieyſcá Świętego ná-  
piſſe przezacnemu narodowi Kopolánſkiemu / á to dla  
wvárowánia ſie tyráſkiey niewoli okrutnych tych Stigy-  
ſkich ceklarzow. Co tedy do pierwſzego / przywiedzione  
obiednie ſa od meżow ſwoich / zwiázane ná zad rece má-  
iace / tygodniem przed Świátkami / dla tey przyczyny / że  
iákto dwá oni diabłami opetáni Gerazenczykowie z gro-  
bow wychodzacy nie byli odziáni / iż hárpáli wſyſtká ná-  
ſobie odzieża / ták y tá pará táż diabłow ſurowych in-  
ſtruktia odzienie czáſem áż do obnáżenia wſyſtkiego  
ciała pſowála / roznie z nimi w drodze / wſtáwicznie ie  
krepuiac powrozami neozni meżowie poſtempowáli / ro-

znemi

znemi y siebienedzac až do śmierci ( iáko widzieć ná v-  
 trapionych bylo ) społboleníami; zářowali przyśięgłych  
 przyjaciół swoich / roznie y ná Pieczárze świętey lásti  
 y miłosierdzia wielkiego / przez intercessia Przeczysley  
 Bogarodzice; tudzież y Błogostáwionych Pátriárchow  
 nášých v Stworzyciela świata y swego zá onemi zebra-  
 li; ná noc ie do slupá ( przewore uczyniwšy w Pieczárze )  
 przykowymáiac / ná dzien do sliwowych drzew ná dwo-  
 rze / osobno iedne od drugiey wiażac / by snadź ostátne-  
 go vbioru ná sobie tágáiac nie kázili. Obchodzenie zá-  
 sie W. Oycá Pieczárneho / y drugie y tám náznáczoney  
 do mieřtánia nabožney Bráciey bázpo pilne / z vřtáwicne-  
 mi nád onemi modlámi bylo / ktore áby continuowály  
 sie / zřstáwivšy Brátá iednego Oćiec Pieczárny / sam do  
 Cerkwie Świętey Troyce ná Bramie Monářtera Pie-  
 czárskie<sup>o</sup> od S<sup>o</sup> Kíazęcia y Záonnitá Pieczár: Mikoláia  
 Swiátosťe erigowáney / iákom nápisal w pierwšym  
 Tráktacie / áby tám odprávil zá pátientow swoich Li-  
 turgia swiétá ředl / y te zá wola Boža / z osobliwemi ná  
 ten dzien á wielce vćieřnemi ( iáko Swiétu Duchá Bo-  
 gá pocieřyciela przyřluřa ) Zymnámi / Antiphonámi / y  
 Ceremoniámi dokónczywšy / oweselony duchem / spusćil  
 sie po obiedzie z Monářtyrá do Pieczáry / á zopytawšy  
 ieřeliby sie co popráwiřo boleiacym ná zdrowiu : gdy  
 mu odpowiedza meřowie / že nic nieutráćil záraz nádzie-  
 ie ; lecz zá onemi přećie / iáko do pewnego leřářřwá ná  
 czárty vďal sie do Modlitwy řzetná potym troćá přy-  
 ředřy Mářžonkowie : Oycze Swiety zmiluy sie nád ná-  
 mi / á vczyni ostátnia miřość vtrapionym / odpraw nád  
 nimi Paraclisin / co sie tľumáćy dialectem Polřim /  
 Modlitwy osobliwe řu Přebłogostáwioney Pánnie řřá-  
 riey / w řřelkim ráie řporádzone. Porozumiá Wiel:  
 Oćiec Pieczárny duchem přyřřla opetányř eliberatia :

Moleben.



Pátrg ná o-  
krucienstwo  
diabelskie.

Lainwebero-  
wie, tkacze.

Matth: 9.  
33.

Marc: vlt.

gdy tedy pod wieczor każe ie prowadzić do Pieczary/ alie  
rzuca obiedwie dyabli ná ziemię/ á wsta ich y oczy w tył  
głowy ( co im y przedtym bázgo czesto czynili ) pozámra-  
camy / snadź czuiac swoje bliiskie rugowanie z tych du-  
bewnych gospod ná zwyczaj y ná znieśienie náaturalne  
bili/ rzucáli/ tlukli/ meczyli/ krzywili/ mordowali/ y iá-  
koby w tkáckie tkácki/ biády y niewoli przedze tkáć chcac  
nimi nowi lainweberowie/ zwiáli. Trudna biáda/ y  
biedna trudnościa wwleđżiono ich do Pieczary/ owiaza-  
no powiazáne rece do czártow wygániáczá stupá / ná  
głowami ich prośona przystoynie Paracłisin przeczytano;  
wiec gdy te skonczył/ rzuci okiem ná chore Ociec Isáci-  
us Pieczárny / á obaczywszy iż ze zwyczajnym pocziwym  
mátronom wstydem piéknie pátrzaia/ y znáť dobry owol-  
nienia swego westchnieniem dáia/ nátychmiast z wielka  
wśnościa/ y z niechwieiaca sie wiára sam rospeta zwia-  
złi ich cielesne/ dobrotliwy zaś Bog duchowne rozwiązu-  
ie petá/ á one wsta ( iáko on o Ewángelisty duchem nie-  
mym opetany ) dlugo nieme otworzyły ná stawe Bożaz;  
á podiawšy rece wolne/ wolnym głosem iáko simplaczi  
golebiey prostoty wielbili Pána swego / eliberatorá  
swego / odkupiciela swego / y ná wieli błogostáwiona  
Rodzicielke iego błogostáwili; zaś áby y Swietym Oy-  
com Pieczárskim zá tát známienite y bojne podziékwá-  
ty dobrodzieystwo / šly zá Wieleb : Oycem Pieczárnym  
do káždego z Swietych čiał zosobná / kážda osobliwe z  
dziełczynieniem do ziemi poklonienie trzykrotne czy-  
niłá/ á Swiete ich Reliquie cálowawšy zdrowe wyšly/  
zdrowe swietości Božych / a Monásteru z Alázkontá-  
mi swemi sšály sie wczesnicámi/ zdrowe do swóich y wol-  
ne od Czártow w imie Pánškie mieštániy powróciły.

## PARÆNESIS.

**W**/Idywałem gdy kreca liny y powrozy / że powroznik  
 konopie z konopiami ( żornowcu przed tym używano )  
 w jedno stacza / a nie prosto / lecz kreci ie dobrze / y tak  
 splata liny. Zaprawdę Piaw: Czyt: gdy wystempek do  
 wystemtku przydaje sie / y grzech z grzechem kreca to-  
 suie sie / powroz sie dobry kreca / a na coż ? aby nim czło-  
 wieka grzesnego rece y nogi związano: a wrzucono go w  
 osobne ciemności: Tych to ciemności abyśmy ofli / miło-  
 śierny Pan nasz / na świecie nas roznemi karze kárnością  
 mi / iako wszedzie widac / y z dzisiejszych Białych głow na-  
 uczamy sie / gdy ie diabłem potarawsy / znówu miłości-  
 wie uzdrawia ; takci z Máriey Mágdaleny czarty wy-  
 prowadził / by snadź dobra zostawsy / tu onemu oflugi-  
 wała ; a tam zaśie z nim wiecznie krolowała ; tak zo-  
 petanego onego wyrzucił dyabła / ktory sie zwał woy-  
 ściem / aby poprawuiac zaciąg życia swego / tu dobremu  
 pedził kresowi / do ktorego wczesnie przybiegsy / byłby  
 koronowany. Piaw: Czyt: wiedzaco tym że nieprawo-  
 ści niezboginita pławiała grzesnego / y powrozami wy-  
 stepkow swoich wiąza sie wystepni. O tym że iako most  
 rozplywa sie od ognia / tak gina przestepcy od oblicza  
 Bożego. O tym: Ato przychodzi dzień Pański z zapal-  
 czywością y gniewem: aby ziemię obrocił w popioł / y a-  
 by zniost a wyglądził grzesnych ludzi z niey. grzechu go-  
 rzej diabła wystrzegay sie: boć tym Bog za cnoty aby  
 karał nigdzie nie czytałem / że za zbrodnie / mieysc wiele  
 w Pismie świętym náyduie. A nie dziwuy sie / że grze-  
 snych droga spora iest: boć gdy za grzechy tego Bog nie  
 karze / zły znak iest. Za conclusia tey moiey admonitiei  
 miej to Pr: Czyt: abyś sie wylecił z tey grzechowey staro-  
 ści / iá.

Aug: in Ps:

130.

Matt: 22.

v. 13.

Mark: vlt.

v. 9.

Mark: R. 5

v. 19.

2. Tim: 4.

7.8.

Przys: 22.

Psal: 67.

v. 3.

Esa: 1. 18.

Rym: 2.

Dam: lib: 4.

Orto: c. 28.



ści/ iáko sie waz leni z swoiey / iáko orzel / y iáko nowy  
 Adam w Chryśá przyoblecz sie / tego zaś nikt przysiać  
 dotad ieszcze nie mógł / ktory sie nie odrodził z Nikodemē  
 od wody y Duchá / Dobrze teraz áspekty / iesli Máthe-  
 mátkom wierzaś / wześly / mile Słońce Chrystus Pan  
 Zbawiciel światu wrodził sie / Błogosławiona Márya  
 Pánna wześlá / teraz co potrzeba wprosiś / y táka o iáka  
 sie żywota wiekuiśe<sup>o</sup> stáráś od nich Rolende odniesieś.

## C V D LIII.

ROKV Po NARODZENIV PANSKIM, 1632.

D. Damasc:  
 lib: 4. Ors:  
 Fid: c. 16,

Swieci zmarśy árgument iest pewny że żyja.  
 Z innych y z Agápiey gdy cjárty ruguia.

**B** Jakałowa Agápia imieniem / z pod miáśteczká Tor-  
 czyná / rodem ze wsi Kotowá / ná iedno oko bielmowá  
 ta / nieczystym tákże iáko y wyśśe mátrony duchē zdieta /  
 do Swietey Láwry Monástryá przebłogosławioney  
 Pánný Pieczárskiego / opuściwśy niewdzięczne z mężem  
 swym ( ktory y dziś nie zakonny zinna slub wziawśy  
 dzieci spłodził ) domowśtvo / z Mieśczká Torczynská  
 przezwiśkie Kietśyna / po wielu w drodze biádách y op-  
 resśiách czártowśkich / dla ktorych y opuszczać ia tá sá-  
 má / y drugie drogi towarzysźki tákátroć przedśie bráły /  
 przyspiála dni táká przed Wśpieniē do Monástryá Piec-  
 Krolowey Anielśkiey ; w ktorey bedac wielmi od czártá  
 strapioná / po oddániu pokłonu swego w Cerkwi wiel-  
 kiey Mátcie miłosierdzia / spuscila sie niżej do Pieczáry  
 mowiác / od tey nie pirwiey odstapie / áż brzemie to ( lu-  
 teg<sup>o</sup> rozumiała czártá ) złoże zśiebie / tá m gdy przysła  
 wiecey biád od Aniolá Sátánaelowego nizeli wybráne  
 naczynie Páwel Swiety od Mośieźnika Alexándra  
 wśierpiawśy / gdy trochá przysła ku sobie / prośila aby mo-

z Ad Tim:  
 4. 14.

glá bydy



glá bydi godna wnieść w błogostawione SS. Oycow  
 naszych Pieczárnych miešťania, y w nich v diablów wy-  
 ganićz súpá bydi przypetána, do ktorych wprowadził  
 ja W. Oćiec Pieczárny z ochotą, y támara do súpá owia-  
 zawšy ja lánčuchem, modlitwy zwyczajne nabożnie od-  
 práwiošy, Exoresmy przeczytawšy, nákoniec ze lžá-  
 mi rzekł ten Psalm: Niech powstanie Bog á niech sie  
 rozsposła nieprzyiaciele iego, á niech vćieláia przed nim  
 ci, ktorzy go nienawidza, iáko vstaie dym, ták niechay  
 vstaia, iáť sie wošt rozpływa od ognia, ták niechay zni-  
 šceia grzešnicy od lica Bożego, ále spráwiedliwi nie-  
 chay vzywáia, y wesela sie przed oczymá Bożemi, y niech  
 roskošnia w radosci, y odšedl. Bialagłowá trochá po  
 tym záfuełá, co y iáko by sie z nia we snie działo nie sty-  
 šála, tylko ocknawšy obaczyłá, że sie iey wiecey recená  
 zad (co gesto bárzo bywáło) wywrotu sposobem, tákže y  
 nogi nie kureza, á sily poczeły sie pierwše przywracać,  
 iezyt do brze wolnieć, z ktorym podiawšy schorzáte rece  
 ku Niebu, á ná Obraz Swietych Oycow naszych y Pá-  
 triárchów Zákonników w Ruśi pátriac, ták iáko Wie-  
 sniaczka vmiála, wielbitá Pána, Mátkę iego Pánnę  
 Mária błogostawilá, y Swiety m Oycem Pieczárskim  
 diety oddawála. Gdy te oná odpráwue, ná šedl O-  
 ćiec Pieczárny, záštal v zdrowiona, rozepnie lánčušne  
 petá, v z vvelniena od šidła y Czártošskiego tyrá-  
 štwá, temu Bogu cześć y poklon oddáie, ktory żyie ná  
 wieki wieków, á epátrzyšy ja Sacrámentámi, čłiať  
 odpusćić do domu, tá zbraniála sie męniaci, Niemdzie-  
 cznica Oycze Wielki tšł z ni męce, popráwie czeš iá-  
 ki zá dobrodziešstwo ták wam, Wielkim Oycem y Zá-  
 konnikom, iáko y náleżnym Zelenicem, poliku Cer-  
 kwie Swiety iáko oná Anna Corá Phánuelová, žyiac  
 sobie, y dšiošyšego dnia žie w lácie rzeczoným Spá-

Ps. 67. v. 1.

Nád niew-  
 dzieczne-  
 go, ziemiá  
 nie goršego  
 nie rodzi.

ſkim zdrowá y wyhwaláiacá Pána / ktory cudowny ieſt  
y dziwny w Śwíetych ſpráwách ſwoich.

## PARÆNESIS.

Czytałem / że czaſu iednego ná wyſpie Co miánowa-  
Cney / Owca Lwa porodziła. Ten dziw ſtoſuiac do  
rzeczy moiey Práw: Czyt: záprawde ſkorosmy wzięta  
od Boga czystość / od Adámá niewinnoſć / od rodziców  
y nas przez Krzeſć potóre otráćili / y my bywſze przedtym  
tymi dobremi trzema rzeczami owieczki / rodzimy ( iáko  
mowi Dawid: Oto nieprzyiáciel rodził nieſpráwiedli-  
woſć / poczał boleſć / prodził nieprawoſć. rc. ) Lwy / kto-  
rzy potym náprzećiwko nam powſtały / ziać iá nas / y  
ſtráć iá / grzechy mowie / poniewaž te záwſze przećiwko  
nam ſá. Czytałem y dálej / że do Lwa leżacego zwytko  
ſie byto wiele wroblów zbierać / onego inquietować / y  
nie znáć go zá ſwego Krolá nágranáć ſie onemu; ten  
tedy rázu iednego zmyſlił ſie bydy ſpiacemu podobnym /  
rázem trzydziſciu w páſzczekę záwárt / rázem záwártych  
wyrzucił / tylko nágich wſyſtkich: á to dla goracoſci.  
Tak y známi Diabeł czyni / rázem nas zwiódłszy przez 10.  
3ne ſwiátá tego ponety / przez poſadliweſci y grzechow  
podnioty ( gdzie bowiem ſmyſłow żádá Kroluie / rozum  
ná wygnánie idzie ) pożyra; rázem nágich od wſyſtkich  
Bożyich dobrodzieyſtów / y obnáżonych z cnet Aniołom  
ſwý czártó wyrzuca / y iezdzić ná nas przykázuie. Jánie  
to ná dziſieyſzey z jaſe widziátes Agápíey. Temu Práw:  
Czyt: tak á ſtref uczyniſ: Pádni z Dawidem ná ziemie;  
poſyp popiołem głowę twoie / plácz zá grzech twoy po-  
formie / á bedzieſ iáko teráznieyſza białá głowá wyzwo-  
lony od tey beſtiey dzieſiećiorogtey / boć Pan ná ſerce ſtru-  
bone y ná tzy pátrza / temi chociaž Adámántowy ná 310-

ści ieſt

Lwa białá-  
głowá w  
Conſtántin  
ſkiey Dia-  
ceſiey przy  
trzećim  
Rzymſkim  
Biſkupie Mi-  
koláiu wro-  
dziłá. iáko  
Appen: do  
Vincentuſá  
tráćnie.  
Pſal: 7. v.  
15.  
Czytay  
rzecz dzi-  
wná.

Apoc: R.  
13. v. 1.  
Pſal: 50. v.  
19.



ści jest náše/ łamie się przecie. Z temi w radzie nie wśladay  
prośe. ktorzy w toło Lwa tego wlocza się / by cie  
rytáiacy z onemi (boć z wybranym wybrány bedzieś. á z przewro-  
tnym przewrotny stánięś.) nie pozart; gdyż iesli ogniowi odey.  
miejś drwá/gorzeć nie będzie: wiedz że Otkáśia wśelka o.  
braza/lubo náraza/prędko tá wśyście rzeczy wywroćilá.

## C V D LIV.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1633.

Philip gdy wwołue Pieczar więzienie wstepuie.

Niewolnik precz dumnego hárcirzá zmiátuie.

**R**zekł czasów swoich Święty Jan Złotousty: Naucz  
się w przynosienu dzieł nie bydz nierychłym / ni le-  
niwym / lecz ćwicz się na każde dary dzieł czynić / boć na-  
lepsy stróż jest dobrodzieystw w pamięć / y wstáwiczna do-  
broczynności y łaski protestátia / pámietay zaś że pobu-  
dzamy do wietých / gdy wdzięcznie máte dobrá przy-  
mujemy. Exáminował snadz te słowá dobra rozumu  
śwe<sup>o</sup>waga / y przyawşy ie w serce swe mile Mieszczá-  
nin Bychowsky / Philip imieniem / który wielkiego Do-  
brodzieystwá y miłościwey łaski w Świętey Pieczárze/  
Błogosławionego Oycá nášego Antoniusá iáwnie /  
wiadawney y wielum z społbozeniem wiadomey chorobie  
do wiádeczwyşy co rok przybywa do niey / y do Cerkwie  
Krolowey Niebieskiej / aby ták w niey Bogu / który w  
Troycy świętey chwálony bywa / y rodzicielce iego na-  
drożney Máricy Pánnie / wdzięczne oddał y uczynił po-  
dziełománie / iáto y w oney Świętey Oycow nášych  
Pieczárskich portonieniem swym uczcił / wśánował / y  
wvenerował; boć kto zá máło dziełnie / wcześnie do wie-  
tých dániń dáiacego pobudza. Chorobe zaś włogi ten  
Mieszczánin cierpiał wielká / gdy go srodze dreczył nie.

Psal: 119. 1.

Psal: 117. 27.

Chrys: sup:

Cant.

Idem super

Matt: 23. Ho:

25.



nawisnik y zazdrośnik zbáwienia nášego / čím tego kró-  
lestwa obywatel / gdy go dziwnemi łamániami y zantó-  
támi trafil / gdy ták iáko zwykł nieprzyjacielá surowy  
nieprzyjaciel / wieźniá swego tráctował. Z tey cypres-  
sicy áby mógł bydz liedyżółt iáku wyucelony / wielu su-  
kał sposobow / z wielu ieden / iáko do miyscá święteg° Pie-  
czár Kiiowsskich; á ták echłody y solgi w opetaniu sa y  
śukać / postánowił / postánowiwszy puścić sie w drogę /  
puściwszy po dobrej peregrinácii przysiał do Moná-  
styrá / przyspiawśy robił wprzód w Pictáni dłu° / dłu°  
Bráćiey świętey posługował / długo przed ugotowanie  
pobożne pracámi różnemi y codziennemi w Cerkwi Bogá  
rodziczyney / modłámi / pokłonámi / człowiek mizerny y bó-  
łudziwy ( ponieważ miał głowę ze włosow obrána / á  
kóra strupow plugawych przyodziana ) do swego w Pie-  
czárze świętey ozdrowienia czynił ; po tymczasie uśedł  
chory bázdo do Świętego Świętych Bożych mieśłania /  
do stupá trzymiaczy sie y pluiacy ná twarz y wiązacych go  
Wieleb: Oycow y nabożnych Bráći Pieczárnych / diablów  
odgániacza przywiązány ; nád tym ták sie máiacym / y  
táć przykótánym / odpráwili modły zwyčajne / á  
exorcismy przeczytawśy odešli. Kláziáutrz gdy ná Ju-  
trznia blogowieśćic poczeło / śli do chorego / á zástawśy  
zdrowego / y pierwszych zbrodni śwych ; ktore iáko instru-  
ment ná ten czas czárton śli musiał odpráwować / nie  
pámietáiaceg° / wyprowadzili z Pieczáry / dawśy z enym  
zárowno sławie Bogu y Pánu temu / ktory od morzá do  
morzá / y od kónicá świátá do kónicá wiecznie wieczny  
troluje ; áby do Spowiedzi zdrowy ná duszy ( iáko Ju-  
ristowie mówia ) y ná ciełe przygotował sumnienie (we  
przykazáli / co on uczyniwszy / przysiał Ciáło y Břew Cłi ty-  
śkusá ukrzyżowánego / y tym iáko dobrym wiátitiem po-  
trzepiwszy y posiłiwszy chudość swoie / wesół w Pánie

Wielki  
Krzysz. má-  
ia ci Wiel:  
Oycowie.  
ktory przysy-  
Pieczárzo  
mieszkáia.

w długi

w dluga do domu puścił się droge / a pamietać na do-  
brodziejstwo wzięte / co rok aby pokłon smoy Przeczystey  
Bogatości oddał / y SS. Oycō Pieczárskim / y cudow-  
nym ich Reliquiam pocześć przystoyna uczynił / przy-  
chodzi: dając z siebie przykład / iż dobrodziejstwa na  
Marmorze pisać trzeba / a nie na wodzie .

## PARÆNESIS.

**M**iaſto Jeruzalē Melchisedech zbudował / Clábucho.  
donozor zinnemi zwoiował / Prorok Dawid to poty  
dzwignął / a wypędziwszy ántecessorá tyránna ſzczęśliwie  
w nim pánował. O ſzczęſtorákim miáſcie tego wywroce-  
niu y budowaniu czytaj Gláu : Joſephá. Duſze náſze  
Práwostawny Czytelniku wdzięczney ozdobne / niſeli  
woyſká oſytkowane porządnie / niſeli on báſtami oſá-  
dzony Jeruſalem / Bog przedwieczny ſtworzył ; ale Clá-  
buchodonozor / to ieſt ſiedzący w ciemnoſci podeptał ie-  
grzechow taránami / czy báránami / bo arietes zwano / gdy  
ſię aſtáły złoſci grobem / domē zboycow / domem nieprá-  
woſci / rozbił / rozrzucił / rozſypał : Dawid zaśie / ktory  
ſię tłumaczy mocny reka / Chriſtus Pan z pokolenia Da-  
widowego / gdyż wołáia oni Synu Dawidow / zmiłuy ſię  
nád námi / wyzwolił te. 1c. Ták częſte duſz náſzych ſpu-  
ſtoſzenie / y ták częſte znowu ich powſtanie / czemu by przy-  
padało ſnadź zopytaſz : dla tego iż rzekł Pan : W rozdze-  
náwiedzenie práwoſci ludu me<sup>o</sup> / y pokarzę g<sup>o</sup> / miłóſier-  
dzia iednáł mego nie oddale od niego<sup>o</sup> / y do tego / że rzekł /  
ilekroć cztowiek zgrzeſzy / a obrociwszy ſię pokutować be-  
dzie. 1c. tylekroć od tych Bábilonczykow piekielnych náſſe  
puſciacych náń y náduſze ie<sup>o</sup> / iáto na Swiete miáſto Jeru-  
ſalem / woli nie go / wyrw go z rak nieprzyiaźnych / y  
iáto dziſieyſſe<sup>o</sup> Philippá wyzwole . Práw : Czyt : Prze.

R. 18.

Pieś: Pieś:  
R. 6. v. 3.

Plan: Iose-  
phus in sua  
Hist:

blagostawionej Matki miłosierdzia o intercessia do  
Syna y Boga swego, Zbawiciela naszego zadamy, aby  
tez sententia nie ferował na nasz Jerusalem, iak de-  
retował tamten, przy Senatorach swoich Apostolach swie-  
tych, ktorzy gdy mu mówili: Panie, iak pietne sa kamie-  
nie, y iak śliczne budowanie Cerkwi tej Jerozolimskiej;  
on wyrzekł, kamieni na kamieniu tu nie zostanie, aby on  
odwrócił z miłosierdzia swego Zuerfora aż do ziemi  
Miasła naszego Titusa, a Oycowstwo sie nam stawiwszy,  
w Oycowstwie niezwyścieżonych wprowadził pałace.

C V D LV.

ROKV PO NARODZENIU PANSKIM, 1633.  
D. Sept: 8.

Reki pozbyt Onisko w Agiey, nabywa  
Lecy tej znouu. Przeczyściey gdy na pomoc wzywa.

Jeau: 15.  
26.

Cuda po-  
trzebne.

**L** Obo to w trzewiacey sie lefcze y rostacey Cerkwi Bo-  
lzej potrzebne bärzo byly Cuda swiete, iakom pisal w  
pierwszym Traktacie, aby ludzi nowo od bälwanow  
chwalenia nawroconych, te w wierze Catholickiey Wschod-  
niey s. umacniały, y do tych sie znouu wrócić nie dopu-  
szczaly, ktorych poganami zowiemy; poniewaz wymow-  
ti żadney w ten czas iuz miec nie mogliby, gdeby przy täl  
wielkich Cudach Pänstkich przecie zwodnikom wierza-  
li, a rzeczy zgnilosci podległe za Boga brali: wßakże y  
teraz niepotrzeby onych nie widze, lubo ztad, iż y po dziś-  
dzien wiele zwodzacych Heresiarchow, asnabz wiecey niż  
kiedy, nießczesne czasy nam rozrodzily; potrzeba mówić,  
aby gaby na wiäre Swietey Wschodniey Catholi-  
ckiey Apostolskiey Cerkwi z bluznierstwem otwarte, sy-  
nowie Cerkiewni Cudami swietemi tāmowali, y täl-  
mi, iakowych oni nigdy Ciälkoß nieuczynili żadnego czä-

su/lu.



su/ lubo y wołáia ná Bálá swe\*) wdziałac nie mogą.  
Wiele sie tych odprawuie Cudow w Monástru Clás-  
wietzey Párry Biiowopieczárskim/ między temi kto-  
resz czytał już w Contercie/ y czytać bedziesz ten táń Ro-  
ku wyżej miánowanego Septembra Dnia 8. stał sie.  
Onisko Pálczyk/ Kozak Zaporozky z miásta Omelniká/  
z Hetmánem swym ná ten czas Sulimem/ nie dawno  
zá przestępłi swe przeciwko Rzeczyposp: ná gardle sta-  
ránym/ y z niemáta kupa Wojská puścił sie czołnem  
swym ná morze/ á płynac w dzień y w nocy/ przyiáchał z  
drugimi pod miásto Tureckie Azya albo Ożow/ od kto-  
rego y Morze to Ożowskim zowie sie; gdzie iáko lud ná  
woienne sztuki wymyslny y gotowy/ długo dobywáiac  
go; ná koniec drábinę do muru przystáwiłszy/ po tych  
do miásta spuścili sie: á gdy tam iáko zwyczaj takim  
morstim ludziom samopátem/ sábla/ y robátinami z  
Turkám y Tátarámi o łup przysły/ y o miásto rosprá-  
wuiá sie; strzela z działá Turcy/ ktore srotámi náłá-  
dowáli byli/ áby wiecey tym łatwiey ludzi porázić mo-  
gli z sreny przeciwney: ten Onisko Pálczyk gdy między  
pierwszymi swoje robote robił/ w rękę lewą z tego dzia-  
łá cztermá srotámi/ tak swánt odniósł/ iż mu oboie  
pięczalki ręki lewey przy samey pięści z żyłámi pogruchó-  
táło/ po rwałó/ podziuráwiłó/ y ná grzbiet zárzuciłó.  
Czego/ iáko bywa pospolicie z rázu gdy nieustyśzał/ w tym  
czasie Bisurmánie Kozákom bázó ciężcy byli/ áż przy-  
siedszy do Bramy/ te odbili/ y bez korzyści żadney/ niemáło  
swych stráciwszy odesłi do czołnow/ w te wsiádszy/ Oni-  
skowi Towárzyśowi rękę w kleszczotki zwiázáli/ y dwie-  
má wojskowym Cerulikom opráwomáć przykazáli/ iá-  
kóž opátruiáć go przez wśystká droge nim do Donu przy-  
stygowáli/ nic á nic nie poradziłi/ drogá sie im znemu ná  
morze wkrázáłá/ odpłyneli Cerulicy y z drugimi/ on wtra-

Ożow miásto  
Tureckie. to  
Europe od  
Azii dzieli.  
siedzi ná  
Tánáim  
lub Donem.

Wzieli ie  
Kozacy R.  
P. 1637o

piony do naywyższego Lekarza wdaie sie / y z nieba pomo-  
 cy żada / wcieta sie do Matki miłosierdzia Nasz : Panny /  
 za grzechy / dla ktorych ze go postrzał nie minal żaluie /  
 wota y obroki czyni / w swietym iey Ksiowopieczarskim  
 Monasteryu na Swieta Bracia robic / ta reka iezeliby  
 mu zrosła sie obiecuie : co pomysliwszy y wyrzekł / wsiadł  
 na konia / y do miastá swey oyczyzny Omielniá puscil  
 sie : na tey drodze iakieby ulzenie bolu mial / iakby mu  
 sie kości spoity / żyły pozrastały / y dziury sie zrosły / z re-  
 cha powiadał / tak iednak ze w każda ze czterech y dzis ka-  
 two palcá trochá miezinnego włożyć / iakom sam przy-  
 wielu probował / mnieysza piščzał na dwa palcá wydałá  
 sie od reki / lecz y tá miesem zárosłá / y poczał trohá pal-  
 cami w domu władać / záraz y Bogu w Troycy iedynemu  
 tudzież y Nasz wietšej Pannie Dobrodzieyce swey dzie-  
 kować : Żas ze coś mu przeszkodziło iz zárazem / wotum  
 swego nie odprawił / áz puscil sie Rokutisiasceśset trzy-  
 dziesci siódme Mies : Lut : D. 1. do Kiiowá poszedł /  
 á idac z Samopalem piešy / nádiachał go Szlác cie san-  
 kami / w ktorych iednego mial konia / y rzecze : Wajaday  
 Kozacze. On odpowie : Nie moze prawi moy Panie /  
 gdyż piechota iac obrzekatem sie tu Nasz : Pannie /  
 za iey nádemna dobrodzieystwo : po długiey mowie / wst-  
 gó ze siadł / ale niedáleko odiacha wypoiazd liby rospadł  
 sie ; ten porzuciwszy / á siódło na konia wlozywšy / ow-  
 poiachał do Buzyna ; ów poszedł do Kiiowá / y przybył  
 do Monasteryá tegoż Mies : D. 16. ta reka (zestarał na  
 niey jako owo na drzewách guz / tuber zeni sie z Láci-  
 ská / garb niemáły wtoło przy pieści iako n bystet Mo-  
 naster na to pátrzał / lłody wielkie debowe na drwa do  
 roznych potrzeb wšyskiego Monasteryá rozlił / uctal /  
 ynošil. W tym otrzymawšy swa wzdrenienia desłená-  
 la póciche / swietości Pániškich sstałšy sie wczisłiti /  
 obšedł Dnia 1. Márcá : zdrowy.



## PARÆNESIS.

**Z** Wino przeciwno wszystkim trucizni jest mowi Philo-  
soph v. Maiolusa Biskupa. Ta to iednak gdy piorun  
bije zmrazia te swoia trucizna / y iako nieiatim zwiastem  
gdy sie precz rozsypie beczka zwiazuje / od rozlania zatrzy-  
muia. Rdziwna / iako z drugimi tenze Philosoph tam.  
ze prawi / iz piorun gdy na iade zarazone vderza bestije /  
oczyszcza je / zas gdy na rzecz czysta trafia / te trucizna  
zaraza. O Boze moy / iakos ty czlowieka przeciwno wsy-  
m trich grzechowych trucizn dobrego stworzyl ; boe rzeczo-  
no : R widzial Pan iz wszystko co bylo stworzono dobre  
bylo / iak upasc nie maiacego / gdyby byl pozyl w pier-  
wsym swoim niewinności stanie / lecz iak storo zdrozyl od  
swietey woli twoiey / tudziez jest grzechu otruty pelnym  
piorunem tkniony / z pieknego plugawym / z czystego nie-  
czystym / z wdzieczny zapach maiacego smrodliwy astal  
sie / zbrzydł tobie / y zes go stworzyl / zalosc ci pobudzil.  
Wino zarazone dni tylko trzy stac moze bez beczki / rospu-  
sca sie potym. Zaprawde zyczylbym ia / aby y czlowiek  
gdy w grzechowe sidla padnie / nie bawil sie w nich  
wiele / ba y dnia iednego / ale zaraz rospuszczal sie mito-  
scia Boza / y o wystepku swego / tak iako dzisieyszy Oni-  
sko palczył za swoy grzech reki z dziala pogruhotaniem  
klamanej Przeblagoslawionej Rodzicielki Bozey o po-  
ratowanie zada / vleczenie y odpuszczenie prosil / postoby  
zatym / aby od trucizny pozostal y byl wolny. z wieznia  
czartowskiego Bozym astal sie przez dobre oczynki synem.  
Praw : Czyt : chcesli widziec dni dobre y bezpieczne od  
gornych piorunow zatrzymay iezyk twoy od zlego / za  
grzech z Magdalena y przy biesiedzie zaluy / nogi Pan-  
skie mij lzami / ociray wlosami / bezpieczny pozysiesz.

Coll : 1. de  
fulminibus.  
Senec: nat :  
Quest 2. lib:  
26. 35.  
Greg: Rei-  
sebin marg:  
Philoso : 1.  
9. 6. 20.  
Gen: R. 1.  
2. 10.

psal: 33. v. 13

Luk. 7. 38.  
39.



ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1634.

Niemoty y gluchoty abżwa Tatiáná.

Przy Pieczórskich gdy Świtych oświeca ia Pánná.

**W** Dzieni Świtych Apostołow Pietra y Páwła / Bia-  
 tagłowá z miásta Mohilewá imienie Tatiáná / má-  
 iac mátkę Zakonnica w tymże mieście / ode drú synow  
 swoich y zięciá trzecie<sup>o</sup> goścíncem Dnieprowym niema  
 yg<sup>o</sup>ucha do Menástyra tego y Świtey Cerkwie tey/  
 ktora z Świtym Theodozym Kiazę Xiłowskié Swiá-  
 toslaw Antecessor Jáenie Os: Kiazat Jt. M. S. W. A-  
 TOPOŁKOW CZET WERTENSKICH w Xiłowie sundo-  
 wał / przywieżiona: wiec chcąc w Kłóstorze Pánienistim  
 do tad przemieszć (iáko przez znáti znáć dawáła) áżby  
 zá przystoyná modlitw / iáłmużn / pokłonow / y wielu Za-  
 konnych ciężarow prapárátia / moglá przysć o rozwiązek  
 niemoty y gluchoty swoiey / zwiáztu. Lecz iz táł srodze  
 chorey Celle osobliwey potrzebá byto / á tey wynaleść nie  
 możono / w miásteczku Monástyistim nie opuśzaiac na-  
 bożeństvá codziennie<sup>o</sup> bawila sie / ty czas m dano przed  
 smiertelný sad termin Sláchetney Pániey Bálhárzynie  
 Stáweckiey / náł tery gdynielza bylosie niepráwśótowác /  
 W. Xieni z pojestálemi nabożnemi siesiámi / pozwála  
 Tatiánie w tery Celli przemieszć / w ktorey tá dni swoje  
 Pieruiac ku dobremu zakonniczemu ciáło ćwiczeni u / one  
 ku náznáczonemu prestowála Celowi. Po Tłedziel Kilku  
 (gdýż pokróć cále przetrwála przy Cénobii) w nocý po  
 pracách dziennych / gdý odpoczywasotie / stáwila sie przednie  
 náś stencie slichnieyśa Páni / Błárlatnym przyodzianá  
 płászczem / y w te ku niey słowá rzecze: powstáń / czemuś  
 leżyś / idź do Cerkwie / odday chwale Pánn Bogu: to

wyżetby

wyrzekłszy odeśła. Tatianna zaś porwawszy się z wielką  
 boiá i nia od widzenia Cesarzowej / wieczne<sup>o</sup> y żadne<sup>o</sup> pe-  
 riodu nie mającego Cesarstwa / y światłości oney / która  
 wszystką Ciele niewymownie oświeciła / Znamie Chrystu  
 sowej zwyciężającej chorągwie Krzyża S<sup>o</sup> mówię po-  
 łoży na siebie. Co gdy uczyniła / zaraz on Apostół napy-  
 pierwszy / głuchy y niemy / opuściwszy dośkonale więznią  
 w swojej ciemności zwraca się: z tey zaś wnet iakoby cie-  
 kie nicia kles spadła żelazá / zaraz słyszeć dobrze / dobrze  
 mówić / y rozumieć dobrze poczęła / zaraz szła do Cerkwie  
 teyże w słońce w Obiáwieniu obleczoney Panny Pieczár-  
 skiej / w tey zaś tak hojne dary / wleczenie od choroby / y sa-  
 mey się Uas: Bogarodzice / przed nią oczyszczenie / prze-  
 towanie / hojne też rzeki zrzecicznych tocząc zrodzi / y te-  
 mi się obmywała: serdecznie dziękowała / Spowiedź  
 potym przystośnie odprawiła przed Wielb: Oycem  
 Pieczárnym / Światości Pániskich estála się wezśnica /  
 á iakom wyżej przypomniał / estátek czasu do potrzeb  
 porobiwszy nabożnie na Cerkiew świętą / y Siostrę na-  
 bożnym w Klastorze osłuziwszy / zdrową dobrze / y do-  
 brze uwolniona od tego Satanałowego dworzánina /  
 do swoich odiachála.

## PARÆNESIS.

**W** Dzień Uas: odzienia Świętego Jana Bártisły 24.  
 Junij. postáremu / gdym te prace moje w Monasty-  
 ru potow moich Pieczáiskim continuował / wedle Za-  
 konniczey mey vocáciey / siedłem do Cerkwie / á bym śnie-  
 tey Lutyrgiey wysłuchał; w tey chwili Ewangeliom  
 to czytano / iako się Zacháriašowi Anioł Pániski zjawił:  
 dziś o włożeniu się Uas: Bogarodzice Tatiannie napi-  
 salem: indziej zaś czytałem / że y sam Pan Bog tudzież  
 okázuje się; boć mówi: A widział Moryš Boga / iako

Apost. 22.  
 v. 4.

Luk: 1.

v. 11.

Num: R.

1 y 2.



Dion: Arc:

4. c. lib : de

Hierárch :

caelesti.

Damas: lib:

1. Orth: F.

6. 1.

Ioan: Frác:

Miran: de

prænotabili-

bus 9. 6. 5.

Psal: 122.

v. 1.

Theologom zostáwuie / że nie twarza w twarz pewna /  
 boć ináczey nie prosiłby / áby mu okazał Pan oblicze swo-  
 ie / iesliby ie iuż ogladał / kiedy mówi: Jeslim nászł lá-  
 ske przed toba / ukáż mi twarz twoie. Pan Beg lepát :  
 Nie może mie człowiek widzieć / y byđż żywym ; ani kło-  
 gostáwiony Stephan / gdyž ten widział Chrystá Paná  
 w człowieczey postaci stojácego po práwicy Boga / á  
 náturze Boskieystáć lubo siedzieć nie przysłuša. widział  
 Jan swietý málo nie przez wšytko Obiáwienie swoje :  
 Widział Cásarz Constantin z Kulánušem ukázanie sie  
 swietego Mikoláia. Widziáta y dzisieysša náša Tati-  
 ánná Przeczysła Bogárodzice. A že rozne sa widzenia / ty  
 Práw : Czyt : miedzynimi ták rozsádzay / to byđż rozu-  
 miey Boskie / ktoremu lubo z pokory sprzeciwiáš sie / á to  
 iednáť nie odchodzi / owšem swiátlostíá ošwiecony be-  
 dzieš ná ten čas / ábyš wwiádomiony pewnie był / lubo  
 tež odchodzi / zwroci sie iednáť oficie / y tobie pożyte-  
 cznieysze. A to miey zá pożytek / áby gdycie Pan ná nie-  
 mocy zložý nošidlách / záwše oczy miaeš do niego / kto-  
 reć postanowił w ták naywyššey cześci cielesné zámku /  
 iáko ogień w naywyššey swiáta pladze podniesione / á  
 on sie zmiluie náđ toba.

C V D LVIII

ROK V P O N A R O D Z E N I V P A N S K M , 1634.

W odnisteo w Pieczárze pozbył Mártin brzuchá .

Był ná Czárty grzmot : teráz ná wode posuchá .

**T**Ráśia sie to często w Pieczárze swietey / že iedni w  
 niey támsze záraz vřdrowienie przyimuiá : drudzy ná  
 drodze wyšedšy dáley vřdrowieni bywáia : trzeci nitu / ani  
 w odešciu zdrowieia / to že sie dzieie dla doškonáley w  
 pierwszych wiáry / rozumiem / w drugich dla próby / iesli

blužnić



bluźnić tudzież Świętych Bożych y w nich samego Boga /  
nie beda ; trzeci że z wiata przychodza / doskonałey ie-  
dnát / iż o co prośa / odniosa / ofności nie mają / ni serca  
czystego / czego zawſe nietylko w takim razie potrzebá /  
przeciąko przyſli ták odchodza : w tenći to ſens Prádziad  
Chryſta Pána / troluiacy Prorok mowi : Wołalę prawi do  
ciebie / y oſtyſyſz mię / czyſty ſercę wołalę przez cały dzień /  
á nie wyſłuchaſz mię ; á czemuż to : bo nie ze wſyſtka przy-  
ſedł intentia . Potrzebuie tá ſprawa y pokory / ktora że  
myśl naſze obuzdawſzy záwěciaga / áby niepomierne wy-  
ſoko nie wzbiła ſie / ieſt bázro przyiemna Pánu ; 3 tad  
Tłáś : Pána : Oto ſłuźebnica Pániſka / niechay mi ſie ſtá-  
nie wedle ſłow á tme<sup>o</sup> / mowi pokornie o ſobie . Piſze Oze-  
ás Prorok : Jákoś prawi dużał ſie z Aniołem / modlił ſie  
y plátal ; plátal . mowi y zwyciężył pokorą . A to należy  
do proſby / ábyſmy o ſłuſzna rzecz proſili ; boć ieżeli za-  
dác bedziemy / iżbyſmy ſpitlerze z bożem nápełnili  
nátkáli / piwnice winami y miodami záſtawiali / pie-  
niadzi . ſtrzyńie náſá ſowáli / owſeki nie odnieſiemy .  
Rzekł Veſpaſianus Imperator : Tłie potrzebá aby kto z  
zmárſczonym czołem odchodził od Ceſárzá : tenże ná in-  
nym mieyſcu gdy czego komu dnia ktorego nie dáł / zwył  
był mawiać : Przyaciále / dzieńieſmy ten ſtráćili . Przed-  
wieczny on Imperator Chryſtus Jezus / nie dce ábyſmy  
y my od oblicza iego gdy o co potrzebne<sup>o</sup> proſimy odd odzi-  
li z fráſunkiem ; boć mowi : Wołáćcie / á bedzie wam  
otworzono ; proſcie / á bedzie wam dano . coſ wieſkiego  
nam dáwał / dáie / y dáwać ſie obiecuie / to ieſt dobra tego  
ktorych vcho nie ſłyſzáło / oko nie widziało / w ſerce czło-  
wiecze nie wſtąpiły / gdy z goracoſćia ſercá zadamy przy-  
wiecznych dobrách / ktore obiecał nam / y doczeſne dáie ;  
iáko przywrócił do zdrowia dziſieyſzego Mártina Mo-  
ſkalá / vleczáiac go od puchliny iego / y brzucha woont-

Luk : r. 1.

v. 28.

Oze : r. 12.

v. 4.

C hoynoſći  
Veſpaſianá  
Ceſárzá cz  
tay y Eutr.

Iuk : 11. 9.

Matt : 7. 7.

Do Kor :

R. 2. 9.

tego ( zowia Hidropisii Gracy te chorabe ) w drodze  
 kilká mil od Pieczáry, á nie tu, lubo leżał cále láto, pó-  
 trzeminách sie tuláiac, bá że rzeka czwolháia, z ta nie  
 potrzebna lúcia. Ten že od początku poczne historia,  
 wrodziwszy sie w Mostkiewskim Cárstwie, á będąc ołá-  
 pionym od Tátárow ná wojnie, w ktorey y śwántu strza-  
 ta dostał, przedány jest od tychże Turkom, o tych robiac  
 dlugo ná Gálerze z Zaporozkimi Junákami, w iedno  
 wśpółcy zdrowiu swemu y świebodne złotey oćieczka po-  
 rádziłi; á wyśedłszy w Páństwą Cháistnieyęgo K R O-  
 LA POLSKIEGO WEADISEA WA IV. Pána Pána nam  
 wielce Miłostíwego: z iákiey occasiey puchliny brzuchá  
 nábył niewiem, to twierdze, oczy ná świádectwo, su-  
 mniemi ná prawdy popárcie słáwiac, iż tá puchlina nie-  
 podobna była do wleczenia, wielkroć wótał nezdny w  
 Pieczárze, lecz záwśe wyprawádzány był chory. Wiece  
 gdy przybliżało sie Swieto Vspienia Bogárodzice Pán-  
 ny, przyptyneli Czólnami Rozacy oni dawny tego spol-  
 towarzysze, á odpráwiwszy fest Wniebowzięcia Przeczy-  
 stey, posli áby onego z soba wzięli, ten przed wniáżdem  
 swym sedłszy do Pieczáry, między drugim dla bolu y trzy-  
 mánia z Presbyterem modlyłú Pánu s wiátá, Swietey  
 Rodzicielce tego, y tu Swietym Pátryárcho n nášym,  
 Antoniemu y Theodozemu Pieczáskim odpráwił, nie  
 nie wátpiac o wleczeniu, chociaż tu, chociaż ná innym  
 mieyscu wyprawádzony rzecze: Oczemity, wielka vezu-  
 lem áż dźsia otuche y rádość, y tuże, że krotko tá obrzy-  
 dla puchliná zpláśnać z woli Bóžy mási, błogostáwił  
 go w tey nádziei y drugih Wiel: Oćiec Pieczárny, y tak  
 odpłyneli. W rok potym ná Wroczyśćość tegoż Mátki  
 Bóžey Vspienia tenże Mártin Mostál, piękny ná twa-  
 rzy, ná cieie zdrowy, bez puchliny, czerstwy práwie máž  
 przybył do Swietego Mnástýra Pieczárskiego; á wpi.



sawšy dobrodziejstwo Boskie w Kalendarz summienia  
sawego / ná okazanie wdzieczności / przyniosł piękna ná  
Obraz Przeczysztesy towałnia / y ná Moleben co zmogli  
to oddawšy / á Chrześcijaństwo summienie swe sprawi wšy /  
Świątobóstwami sie Pániimi opátrzeni sšy / odšedł do o-  
czyzny swey Cárstwa Mostien sie° zdrow z láski Božey.

## P A R A E N E S I S.

I Ażná przez sie rzecz nigdy do wodu niepetrzebowatá /  
Iáke y tá; je miłe słońce zaświecie nam láskáwiew stáni /  
gdz zšedšy z Ğmislariu nášego Antipodom áłbo  
ludzi do nas (opuszczá sšy teraz Periscios, Amphiscios,  
y drugih) nogámi (nie tu ná Lactántiusá Sirmianá /  
Wieleb: Bedy / y Świete° Augustiná zbite zázuty nie  
pogładziac) chodzących / Horizont oświeca / ponie wá /  
w ten czas Niebo bezodroblíwa nam láskę swoję o-  
świadcza / Nieśiac rzadzacy ziemne rzeczy / swiáto swe  
dáie / y tłyšczące sie gniazdy / w niebo ták iáko Diáment  
w pierścieniu wpráwiony wsádzony / wšyście sie okázuiá:  
toczác sie przezdrádziciáczty y godzinzen sšed u ná zą  
pad / ziemiá w dzień wprágnawšy w noc y resz zádze sšwa  
tula / látorosli wšyście / zielonowłose trawy / drzewá  
wielokrámiennie / siemby / egrody wilgość przysławšy /  
zámagaia sie / y liściem przeciwto słończnemu wprá-  
leniu otrzywáia; nád wšyśto y sam cztowiek po znoju  
dníowem w noc tu przysłey pracy sšnem w chłodzie iálo  
byhánuie sie. Ták Práwost: Cztel: Christus Jezus /  
one wyborne sšn iátko sprawiedliwosci / Przeczysła Bogá  
rodzicá / y Świecei Wyowiem nášy Nieczárscy słońcá zie-  
mie nášey / gdz id do tego przysionyma Ewángeliśtá  
Świtey mówiac: W té czas sprawiedliwi świeciá keda  
iáto słońce w Bolewstwie Wyćá ich / gdz zesli / y sšniá.

I áktántiu-  
sowá W.  
Bedy y ś.  
Aug: opi-  
nie zbito.

Noc iák po-  
żyteczná.

Matt: R.  
13. v. 43.

tu temu



Matt: R.  
13. v. 23.

tu temu już pożyli / wietſzy nam pożytek niż gdy żyli  
przynoſi / gdy tak wiele chorob iako y ninieyſzeg<sup>o</sup> boleia-  
cego Martina wzdrowiaia / gdy ſercą zeſchle odwilgo-  
tni wſzy w dobrociach kwitnac czynia / y o przynieſienie  
płodu ſtorątkiego yzysku ( lubo to y przez karanie ) przy-  
prawia / gdy nam dziedzictwo niebieſkich pałacow  
ſprawia / ktore abyſwá otrzymáli Praw: Cytel: od  
roſkazani iego Świętych nie odſtempuymy. Jezeliſ czy-  
tał co mowi Philoſoph: quod elementa nunquam gra-  
uitent in loco ſibi naturali, że żywioly nie cięża ná miey-  
ſcu ſobie naturalnym; nie nárzeka ná mode ziemiá / że ia  
obchodzi wkoło / ani tá ná powietrze / ni to ná ogień / że ie  
bez ciężaru cyrkluie / proſze ſtaraſſie / byſ y ty / gdy w teſz /  
z ktorych ſie ſkłaſeſ reſolwowány rzeczy bedzieſ / grzechá-  
mi obciążony / ciężaru im nie zádał / zá czy cierpieć cie nie  
mogac / iako Jonaſzá z poryzrodu ſiebie tam gdzie byſ  
niechciał nie ſkazáli ná wygnanie.

## C. V. D. LVIII.

ROKY PO NARODZENIU PANSKIM, 1634.

Czemu Lwá dziś w Báráná Pieczary mieniaia.  
Ze furia onego, tego cichość znáia.

Gen: 27. 44.  
Dzie: R. 9.  
v. 1.

Przy: 6. 34.

Poſzedł wiele Dániel / o ktorym mi dziś zabawa / ná  
onogo furiatá Eſawá / y ná Sávla zápalczywoſcia  
ſwoia / lubo diablem zápalczwym / ktory go oſiodlał á  
to dla tego / aby go Bog y Odkupiciel náſ ná droge zbá-  
wienna przywiódł / y poſtuſenſtwá ku zbáwieniu náu-  
czył; boć mowi: Zápalczywoſcia karze Pan Bog niepo-  
ſtuſnych. Ten mowie Dániel bedac jednym z Młodycow  
Zaporozkich / y długo w tym woysku ich chleba ſábła do-  
bawiaiac; Czáſu iednego / ſnadź dla przepomnienia cze-  
ſtego / do Certwie áwietey wczáſzczania / y ſámemu Bogu

amaly

chwaly oddawania / á to ná ten háł zápálczywey gniewli  
 wości / y gniewliwey zápálczywości przyšedł ; i z często-  
 troć rodzicom / żony / dźiátet / tákże y potremnych / iáko on  
 Seneczyn furens Hercules / iáko drugi Athámás / álbo  
 też Cámbyfes máto hábla nie wygládzil / á w niedostát-  
 ku tey czego mogł dosiáć ná ten czás / zá instrument do  
 furiey swey tego záżywał. Co dlugo z álem potremni /  
 y on sam / gdy trochá przychodzil y siebie / bárzo wiel-  
 kim ponosili / á rozumieiac býć krotkie nieiákieś hálen-  
 stwo / dlugo po roznych / iáko w táktych kráíách sa Do-  
 ktorowie / bábách / wleczeni chorobie szukáli / lecz z pra-  
 ca wetšczo stáranie ich obrácało sie / bo w tym prácuiać  
 iáto mowia pospolicie / bielili czarne<sup>o</sup> Murzyná / dármo /  
 ná koniec gdy iuž y wátku / y przejacnych tych Medicow w  
 Padwi Veráinney promowowáných nie stawało / pušćili  
 ná Pána Boga zdrowie ie<sup>o</sup> / záprowódzili g<sup>o</sup> do S<sup>o</sup> Oycá  
 nášego Antoniusá Pieczáry / y osilnie zádadli Wielebne<sup>o</sup>  
 Oycá Jśáciusá Flowosielskiego / Pieczárneho ná ten  
 czás Directorá / áby miał o nim ku Pánu / y o sobie od  
 niego / pilna piecza / opowiedziáwšy mu sposób choroby  
 iego / przyiáł to niebespieczeństwo z trwoga Ociec Pie-  
 czárny / á pilne náń o to máiac / gdy widziáł i z ten czárt  
 nápadáł náń / wiázáł go záraz z drugich bráćí pomoca /  
 y do Pieczáry wprowadzáł / w tey go do stupá petáiac.  
 Tráfiło sie czásu iednego / że Ociec Pieczárny nie po-  
 strzegł rozżarzenia iego rychto / on porwanšy duže po-  
 láno pušć sie ku niemu / y o włos / by do Celle był nie  
 wpadł / ob śmierci zá dziesiećine nie był wytnieny. Cier-  
 piał ten kłopot / tego diablá rozne przymowistá / y przy-  
 sturgi iego Wiel : Ociec Pieczárny / meczáć sie z nim cá-  
 łe pokrotá / y iuž práwie ztešniwšy sobie / w tey strážy  
 ošćáwicznej / te rzecz czyni do niego : Moý miły Bráćie  
 Dánielu / wiéš i z Pan Bog dáie tym czego petrzeł ná /

*Ira furor  
brevis.*



Luk: 11. 9.

Ioan: 14. 23.

którzý prośba / y tym ktorzy kłóatáia otwiera / dziś tedy  
 áboś wiecey w poddaństwie Kłazecia świátá tego nie  
 był / dla występów twoich / złoż te ták iáko skłáda Jeleni  
 rogi swoje / á to przez pokute / oczyść dom sumnienia twego /  
 á uczyni ten przybytkiem Bożym ; boć mowi Pan: Ja z  
 Oycem do niego przyjdziemy / á mieszkanie v niego uczyni-  
 me; zaś gdzie Bog vmiłuiłe przemiesztwać sobie / owże-  
 ci Belzebub ták z dworem swym występować musi / z  
 nim cześci nie ma / dziś nágotuy się do Spowiedzi / in-  
 tro uczestnikiem ciáta Páńskiego zostánieś. Przypadł  
 ná zdanie biedny człowiek / á w wieczor w Pieczárze oczy-  
 ścił się ta sumnienie swoje tákże v słupá trwał / przy-  
 wiazány żelaznym powrozem ; názáutrz w Sobótę rá-  
 no bázdo iuż nie ták krzywoy żyzowátó pátrzájacego nay-  
 dzie W. Ociec Pieczárny / ynád wesołym trochá / prze-  
 czyta Módlitwy do przywiecia Świátosci Páńskiej / w to-  
 żywłý Epitráchil ná głowe tego / potym krotkiego á nie  
 rzucájacego sie wiecey rozwiązał / do Służby Bożey ták-  
 że w Pieczárze przyprowadził / Ciáta y Krwie Śbáwicie-  
 lowey uczestnikiem uczynił / á po nabożeństwie wywiódł  
 go do Celle / w tey kilka dni miesztájac zdrowy ná duśy y  
 ciále / potym do swoich w pokoiu z Bogiem powrócił.

## P A R Æ N E S I S.

Zkád zád-  
 énienie ty-  
 wa.

Joan R. 1.  
 v. 4.

P Dwiadáia Mátthemátikowie / iż tego czásu bywáia  
 zácmenia / ktorego miedzy Słoncem y Miesiácem  
 ziemiá órzdkuje. Rzekne y iá / że tedy w sercách ná-  
 bych czarny Eclipsátiey obłok poczyná się / gdy miedzym  
 á swiátosciá / prawdziwy Bogiem mowie miłosc swiá-  
 towa z niepobożností nie copuścza peżyzyc swiátlá v  
 Duchá swietego / y w nas się roznieć ; záczym tedy  
 dniowtáie idaná narod człowieka y láski / iáte tegó czá-  
 su po.



Su ponosi to / czym Miesiac wladnie. Wiec zaś gdy  
odstepuje od diámetru Kieże / bierze áwiátło od słoń-  
ca ; ták gdy czlowiek odmyka sie od cielesney poządliwo-  
ści / y do Pana Boga gárnie sie / bierze wśystko áwiátło  
od Duchá Boga Pociągiciela. Práv: Czyt : ták to ciel-  
ská nášego iáza / naboženistwo nam wytorzenilá ; złość  
wpráwila / wypósáziła potóre / osádziła hardosć / stro-  
mnosć rugowála / wmiódla píanstwo / wgnála sprá-  
wiedliwość / niespráwiedliwości wodze dála / grzechem  
wśelárim drží do Cástelu tego otworzyla ; enoty ná  
wgnánie posly / zá ktorych odesciem zlosciy. Mázi stro-  
wie nástapili / czlowieká opadly obiezdili / y ták iáto ni-  
nieššego vdrecyli. Tápominam tukázdego / áby sie to-  
miti wy tych sprawcow wárowal / á Bogu rerodáynie  
przyskal / tenčí wýzwoli kázdeg° od dolegliwosci / ták iáto  
y džišieyššé Mártiná oswobodzil ; beć rzekł : Kterego  
kolwiek času czlowiek záwola do mnie / wyslucham go.  
Bdz tedy o czlowieczy przypánie záwšš / o prawdziwie  
mitosćiwá tego stáray sie káske ; boć iesli ná wielkich  
zdobyć sie ludzi cheć wielka stawa iest / což ná Bože ?

## C. V. D. LIX.

ROKY PO NARODZENIV PANSKIM , 1634.

Moc Páışta Kátháryne gdy w Sphare przešla.

Cheć uedjeć w málym świecie kto z Plánet w n lada.

Pztáli Pháriseuřowie časow swoich Crestusa Pá-  
ná / ieželiby sie godzilo wzdráwiáć w Sobote / á to z  
tey ofkásiey / iz ták záraz przed nimi stál czlowiek si-  
reke máiacy ; pláci im Pan ná te qlišia : że godzi / y  
wnetże to czynkiem confirmuje / gdy táž nřciágnáć re-  
ke wśhla czlowiekowi / y ták iá zdroma czyni / iáto byla  
druga. Toi y džiš sšáie sie / bo wedle Bestiego tego n y.

Mat. 12. 10.

Mark. 3. 4.

Luk. 6. 9

roku / vschla reke y noge / á ná zad kštaltem sphařyzsteg<sup>o</sup>  
 Klebka záchylone / Przeczysta zdrowi / w Sábat ná wiel-  
 kie Swieto mowie Duchá swiete<sup>o</sup> pociešyciela zesłanie /  
 Swiáttámi zielonemi zowiemy pospolicie. Ztoby záś  
 ten był / kto przyiał to vřdrowienie / gozie / zřad / y iáto / ná  
 cześć y slawe Troycy swietey Boga iedyneho / y ná zádzi-  
 wienie sie predkiey pomocy: Przebłogosławionej Pánný /  
 kto sie doniey w skřytości serca o ráturnek vřdái / nápiše.  
 Ná d Bialagłowa tedy ten przedziwny Cud Páński oka-  
 zal sie / ná imie Káthářzyna / Máłzonka Jářubá Stá-  
 nišláwá / Córka záśie Ğrehorego y Agápiey Kólády / pod-  
 dána Jeg<sup>o</sup> Měi Pána Lemiešá bedaca ze wsi Biezo-  
 wá / ze wšytká rodžina. Ci wšyscy mianowani Oćie /  
 máttá / y mař ná tey skřurzoney nedznice čieřka á iuž dwu-  
 letnia pátržáiac chorobe / y ná wdžieczne Řřyzá tego  
 iezy nořenie / bez nářetánie ná Boga pogladáiac / w v-  
 stáwicznym á tym kości suřoným smektu / máiac žalu  
 przed oczymá codzienna przyczynę / zostawáli. Wiece  
 chorzy Doktorá potrzebuia / máttá z brátem swym ro-  
 dzonym / opuści wšy šwieckich lekárzow / dobrego obiera  
 sobie / lubo corze swey / Boga mowie w Troycy swietey ie-  
 dyneho / y przenadřžš Rodžicielke Jezusá Chřystusá  
 Odkupiciela nářego: puřcza sie do Bieřwá / wložwšy  
 Córke swa Káthářzynie ná kóláse / á pilnuiać drogi /  
 przyspiála w Sobote do Miářteczká Monáštynšiego /  
 pořánowila przed Brama niedoteřna dzieřke swoie /  
 sámá lepáť šlá do Monáštřá / w tym całonocnego ná-  
 boženšwá ze křámi slucháiac / o corti swey zdrowie Pá-  
 nř ná wysokości žiiaćemu / y niepokálanej Máťce iego  
 goraco y z wiára dobra supplitowála / po náboženšwie  
 wysšla do boleiaćey ; ktora y tá / táře modly sobie ná kólá-  
 sie choroby swey niezwyčajney zostawáiac odpráwo-  
 wála tu Máťce miłosierdzia / vřšá z serce skřuržoný / ktorý



Pan nie pogardza / gdy reki nie może / podnosić . Tęte  
zcompasja albo z spólboleniem płacząc mizerna matka  
z bratem swym / gdy pátrza / ná Obraz Brolowej Wie-  
biestkeý ná Bramie wypisány pogladáciey często káza / y  
tey o zmiłowanie prosić nápominaia / wderza w dzwón  
do Modlitw / ktorych padşyna ná kolána od kłeczacego Pre-  
sbyterá czytánych słuchamy / do ktorych odprawowania  
przygotowawşy się Jeromonách Páisi Murachowski /  
śedł do Przeswieconego Jeg° Mści Oycá P I O T R A  
M O H I Ł Y , METROPOLITA nášego Práwosławne  
Ziomińskiego / ić. aby się błogostáwił ; otrzymawşy ten  
błogostáwieniestwo / puścił się prosto do Swietey Troy-  
ce ( Cerkiewtá jest od S° Kłazeciá y Zakonniká Pieczár-  
Mikoláia Swiátosze z Brama w iedno do Monásterá  
Pieczárskiego / y Rosofemia / iákom szyrzeý o tym w pier-  
wszym Tráktacie nápisal / zmurowána ) ná dzień Swie-  
tey y żywót dáiacey Troyce / też Wieczernia / która tego  
dnia nie w iedno z Łyturgia swiéta w tey Cerkwi / dla  
ludzkiego po pracách długich włżenia / bywa . Temu w pul-  
wicy Pieczárskieý zátież / Agápia matka slurzoney Bia-  
łeygłowy / á padşy przed nim ná ziemię / yte hoynemi / á  
śnadź gorzkimi łzami nákrapiáiac ; rzecze potym krot-  
ko / gdyż wielkość żalu długich y sárbiştych słow nie po-  
trzebuie : zmiłuy się Oycze / á spraw to / aby córká moia  
chorá mogła byđć w Cerkiew ná Modlitwy wprowá-  
dzona pierwey / niżeli się lud ( kłtorego ná ten czas bár-  
zo się wielká liczba skupiła była ) zdrowynáciśnie / aby w  
tey ofiáre Treýcy swietey / Bogu iedynemu od niey sá-  
mey poslubiona sáma oddáć mogła ; Ten cobyżá choro-  
bá / y iáktby już długo trwála / gdy od niey zwiedział /  
kazał iá wprowadzić do Cerkwie / do kłtorey y sam śedł /  
á iáko porzadek Wschodnieý Apesolskieý Kátholickieý  
Swietey Cerkwie wyciągał / godzinę dziewiáta odprá-



Cudownie  
Pánna Prze-  
czynysta dra-  
wia Káthá.  
ryne.

Sposób oka-  
zania się  
Przyczystey  
Pánni,

wował. Mátká wtym żalosna potwópiła się skoro / á-  
by mogła uprzedzić innych z Cerkwi swej do Cerkwie wnie-  
sieniem / przydzie do niej przed Bramę / álić Káthárzy-  
ná przedtym skurczona / iuż bez żadney mátki y wuiá swe-  
pomocy z Kolásy ná ziemię zstempnie / przed wýstíim  
zebráníem ludzi / radości y pociechy (y nie dziw / bo w dzien  
wieczney y wielkiey Jeścia Ducha Świętego pociechy)  
pełná / wólciać głosem wielkim / y Cásárzowa Ubie-  
sta / iey m áćierzynistie miłosierdzie wýstíiemu narodo-  
wi opowádáiac / wielbiá y wystawíáá wielmożnosť  
Pánney tey / tóra iest náderwýstie Pánie / tóra  
to Páni iáko by sluzebnice swa do pierwšiego przywréci-  
lá zdrowia / w głos wýstíim ludziom takim sposobem  
opowádáá: ktory ia od słowa do słowa / gdy przed Prze-  
świeconym METROPOLITANEM nášym reiterowála  
sámá / po ogladániu ręki y nogi / ktore suchy były / ná-  
stawa wieczna Przyczystey Pánni nápisalem. Gdy prá-  
wi mátká posła do Monástýrá do Presbyterá / ia ná-  
ten czá / tróšeczke bázdo opáršy się o toże moje koláśnie /  
iáko bym záśnielá / wtym śnie Białagłowa niezáká w  
dziwnym á niezwyčajnym innym Pánia ożieniu ; á  
widziáło się mi iáko by czerwono-bronatnym przydzie do  
mnie / blisko stánie mę Kolásy / á z óliczney y nigdy nie-  
wystawionej trásomowstíemi słowy twarzy y ust iey prze-  
wybornych w te słowa / wesółym wprzód poyzřeníem / y  
iáko by namiecháiac się uweseliwšy mnie / rzecze ku mnie :  
Czemuż nie wstánieš / czemu do Cerkwie nie idzieš / á byś  
w Świętey Troycy Cerkwi / Bogu ktory w Świętey Troy-  
cy stawiony bywa pokłon / część y pochwałę oddáá / á  
wziawšy mnie zá rękę skurczona práwa / ta mnie przeze-  
gnáá wprzód / potym wzwiódłá y postáwíá ná koláście :  
ia nátychmiast ocknetám się ze wdzięczne<sup>o</sup> śnu y wídzé-  
nia mego / żadney nie czuiac wiecey ná sobie y w rękách

Łolešney

bolesney łamániny/ y bolesći łamiacey mie / lecz predko  
iá tobem nigdy gódziny żadney nie chorzáł/ z łolásy zdro-  
wá wśkáłám / á poglądáiac iezelibym mogła te Pánia  
gdzie zobaczyć/ widzieć iey tylko wielkość naroda/ nie mo-  
glám/ y dotych czas łeżęce tylko podobna iey málowána  
ná Bramie S. Troyce bacze. Tłá to my precudowne  
vzdrowienie pátrzáiac / stawilišmy Pána Bogá y Prze-  
czystá Bogarodzice Pánne/ Opiekunkę osobliwá Swie-  
tego Monasteryá nášego Pieczárskiego wystáwowáli-  
šmy/ skorey iey pomocy w biádách poruczáiac się.

## PARÆNESIS.

Gdy piie Bálthásár syn Nábuchodonosorow z Kro-  
Glami / ktorzymu ná posilek przyszli / z Wielichow w  
Cerkwi Sálomonowey pogrąbionych/ bez rámiony ciała  
drugie<sup>o</sup>/ reká ieká píśáć ná ścienie/ Mane, Thecel, Pha-  
res, to jest: Wyrztał Pan w Cátalog żywotá twego o  
Báltázaru/ á nie náłazšy w nim nic dobre<sup>o</sup>/ tát cie dekre-  
tował: Pánstwo twoie Medem y Persem/ żywet śmier-  
ći oddáie. Gdy teyże reki nie wzywa słuźelnik grzechu Żyd  
wyzdány/ y wyrócić Ciało Przebłogosławioney Bo-  
garodzice/ łtore do grobne<sup>o</sup> schewánia niesiono porywa/  
zbywa ebudwu. Reká jest instrument náđ instrumen-  
tám/ łóć tá náyśńie instrumentá czyni. Tłegá zaś prá-  
wa mocniejszy jest do ruśenia się/ lubo chodzenia / niż  
lewa/ oboie to reke mówie práwa ynege/ odiełá tey Bál-  
thárynie reká Pániska / á tá spíáwiedliwosci decyriad-  
czáiacę/ karzácę/ y petempiáiacę/ á snadź nie dá mo/  
gdyż te członki náypotrzebniejszye miałá / nege do Cer-  
kwi Swietey chodzenia / łteke do iálmużny / iáta mogła  
dawánia/ do podniesienia ná Tłiebo czáśu śmietey mo-  
dlitwy / iáto czynił z innemi poloznymi Zákennikami

Dan: 5. v. 3. 4  
5. 6. 25.

D. Dam: in  
Orat: de As-  
sumpt: B.  
V. in medio.

Spráwiedli-  
wosc tro-  
iáka.

Baron: ex.  
Cedreno.

3- Krol: 13  
4.

Publius Monách ná pušczyżewgmáti ktory rece podia-  
wšy wzgore Julianowe° posta Czarta/ktore° on expedia-  
wal byl aby co sie w Wschodnich stronách dzieie/mogli sie  
dowiedziec/ nieprzepuścil. Ctaostátek do vslug z Tobiaše  
v bogim/zebratom/ podrožnym/nedžnym/ sirotom/ lecz  
šnadž poniechawšy te pobožności znáti/ wprzeki ku tancó  
nogi/ y skotom/ rece ku klastániu/ y czártowski plesam/  
lubo tež ná lákome skompštwó/ owo z golá že ná nic do-  
brego te czlonki ciáta swego obrocila/ áffirmowác dla  
tey przyczyny moze/ iż Pan Bóg zá dobre dzieła/  
cnoty/ y vsluge swa nigdy nie karze/ y przychodzacych do  
siebie nie opprimuje/ co sie náđ džístejša státo bylo.  
Jáco Jeroboámowi reka vřhlá/ zá vystepet/ zá co tey  
reka y nogá/ pewna rzecz že zá grzech; bo po vpadku  
gdy poznála/ á przyředšy w sie/ poczela serdecznie zá  
winy swe litowác/ áto klambet ten do cymet berda y tká-  
nia plotná Czártowskiego nágotowány nie dopuścivšy  
Christus Pan/ zá intercessia Pánn y mátki swey Má-  
rie/ do ktorejše vďavála osobliwie chora/ przez rece  
teyže rodžitelki swoiey náymilšey cudownie dořyc/ z tey  
tkálnie Stigyskiey wyswobodživšy/ prořtuie y zdrowi.  
Práwost: Czytel: nie miey reki y nogi rozpustney/ ktore  
tákie sie miánuia času tego/ ktorego sa prořne od do-  
brych dzieł/ á iac przyřekám že nic przeciwného nie po-  
niešieř/ boť tylko grzeřnikowi biad wiele/ spráwis-  
dliwych zářie mřká nie tćnie sie.

C V D L X.

ROK V PO NARODZENIV PANSKIM, 1635.

Ze iezykiem 8 Cerkwi Mieluieřká zlie wiele.

Nie džiw; bo w głoynym młynie řtuk nie řřáiie wiele.

Rzym: 1.  
v 25.

W Liczbie innyh grzechow/ ktore pogánom vybráne  
W naczynie Duchá Swietego Apostol Páwel ná oczy

piřac



pišac do Rzymian w pierwszym Rozdziele wyrzucił y ten /  
 iżsa prawił żywi / kládzie / iákoż każdy człowiek też / iákoż  
 klamlivi synowie ludzey w wágách swoich nayduia  
 sie / á nietylko w miárách / ále y w mowách plugáwi. Co  
 sie iáwnie iásnie okazało / ná ninieyszey Káthárzynie /  
 ktora nieprzystojnie zlorzecac / iáko moglá naynieśsuś.  
 niey y nayplugáwiey Cerkiew Swieta słowy skárádzac /  
 wpádlá w wielka zámrocenia głowy chorobe / ten zás  
 ból ták iá popadł. Mialá tá Káthárzyná małżonká  
 wiáry Lácińskiey o Kościół / sámá bedac Wschodniey  
 Cerkwie nabożeństvá ; Máž iáko rzewliwy tu wierze  
 swey / wstáwicznie dokuczał ženie / y czássem próśba /  
 czássem groźba / czássem też násmiewištěm y wśelátkmi  
 tego po niey sposóbami potrzebował / áby odstąpiłá od  
 wiáry Cerkwie Swietey Cáholickeiy Orientálney / y  
 tey / ktora iá wypielegowawšy / y dziś żywa chowa / wy-  
 rzekłá sie. Było tego czásu niemáły fásolu y gomonu /  
 gdy Białogłowá tá trwáiac w przedśiewzięciu swym /  
 nie pozwaláá ná to odstámpienie ; á že iest naczynie slá-  
 be / potym niewiem iák pozwolilá / y iák pospolicie bywa /  
 y sámé nas á to częstokrotne doświádczenie náucza / že  
 odstempcy ná ten Dom Boży / ktory iest Swieta Cerkiew /  
 po odstempstwie y oderwániu sie swoim nabárziey blu-  
 żnia z šczyrey złości swey ; ktorey bez Mágistrá zarážem  
 sie każdy człowiek wycwiczy / one škápaia słowy / y iey  
 wymuia : lub oná ták ná ich ozuśtvo wiele / iáko wiele  
 gciáná ná vderzenie grochowe / álbó škálá ná šturmy  
 wod mnogich / lubo też korab vdichtowáný ná one / kto-  
 re morze wezwrzawšy šroga burzliwością wymiera ze-  
 łbá koty / dba ; Cerkiew ábowiem wedle Swietego Zi-  
 láriusa / gdy ná iázdzy y persecucie cierpi kwitnie / gdy iá  
 opprimuia rośće / gdy iá pogardzáia / bierze moc y  
 krzewi sie ; gdy iá obražáia / zwiściežá ; gdy iá šrofuiá /

Psal: 61. 10.

Gen: c. 8.

v. 21.

Matth: 13.

19.

Hilar: lib: 1.  
de SS. Tri.  
nit.Kiedy Cer-  
kiew ś. ro-  
śće.

rozumie / y w ten czas nalepiey stoi / gdy zdassie że ia zwycię-  
 żaia: y że iuż upada; słowá nieprzysoyne białey głowy  
 wyższey rzeczoney ktoremi sie ná Certiew S. targala dla  
 zgorśzenia drugich nie kłade / to powiada / iż dług obelge  
 te dobrotliwy P. Bog cierpiał / czekaiactey przesładow-  
 nice Jezabeli nawrocenia / aż ná koniec padła w wielki  
 głowy zawrot: snadź z dopuszczenia Pánstiego zá wyswo-  
 rowaney geby nieuczciwe słowá / poniewaz bez woli ie°s.  
 y włos z głowy człowieka nie spada / y tak długo śla-  
 lala; aż rodzice iey przybedszy wzięli ia od meza / ktory  
 tak żone swa ku zbawieniu nawrócił był / y przyšli z nią  
 ná miejsce Swietego Monastyrá Pieczárskiego / z wiá-  
 ra y ofnoscia wielka pościli / modly y sami y Zakonnicy /  
 tudzież y nabożne Zakonnice gorliwa miłoscia ku płci  
 swoiey poruśone ná nią odprawowały. A tak po dlu-  
 gim czasie Pan / ktory mowi v Ewangelisty S° Luga-  
 śa w Rozdz: II. 9. Proście / y będzie wam dano / tośa  
 tacy / y będzie wam otworzono / dla wiary ich iako y o-  
 nemu odpowiedział Setnikowi v S° Matth: w Roz:  
 8. v. 13. Wedle wiary twej niechci będzie / rzekł / chce  
 abyś była zdrowa / a nátychmiast táż sie iey zdrowia cá-  
 łosc / ktora / przed oderwaniem sie od Swietey Wscho-  
 dney Apost: Káthol: Cerkwie miała / przywróciła. Tá  
 zaś obaczmyś sie bydy ozdrowiona / wiecey nie wracała  
 sie do domu / y meza swego / lecz oboie meza y dom dobro-  
 wolnie opuściwszy / Cerkwi swietey aby / ktora ia poro-  
 dziła / táż y śmiertelnýczehlem obwila / ná Golwárku Za-  
 konnych Pánien Pieczárskich do niedawna uślugowała.

## PARÆNESIS.

**K**Toremi rátiámi do wiary Boga prawdziwego ná-  
 wracáli swietobliwi przodkowie nášy pogan / y te.

rázntey.

Matth: 10. 30.

1. ad Cor: 7.

v. 14.

Maż nie-  
 wierny mo-  
 że przeż żo-  
 ne bydy  
 świątym.  
 gdy tá go  
 nawróci / á  
 nieżeby gdy  
 wierna idzie  
 zá pogáni-  
 ną. zarátem  
 pogánin nie  
 zostawśy  
 Prawosław-  
 nym mogł  
 bydy świąty

Spóśob ná-  
 wracania.



ráznieyſzych wieków Oycowie Zakonu náſzego náwraca-  
 ia; ſa te: Pierwſza / wſtázowali pogánom rzeczy wſyſt-  
 kich ná ſwiećcie od P. Boga ſtworzenie. Druga / miłość  
 ludzka / y ſpolnieſtanie wielu w miáſtách y wioſtách bez  
 obrázy kłádli im przed oczy. Trzecia. Wiáry opowiada-  
 ney obiańwienie / y wſyſtoſci wſtázowali im. Czwártá.  
 Przykazáni Pánſkich pożytek dobry / y ſáme te przykaza-  
 nia lekkie wedle rzeczony / przykazania ieg<sup>o</sup> ciężkie nie ſa /  
 demonſtrowáli im. Piata y oſtátnia tychże przykazániy  
 ſłuſnoſć. Toż náwrocenie do Boga troiátie ieſt / przez  
 łáſkę / zaſługe / y przez przed ugotowanie. Dziſieyſza ná-  
 ſza Kátháryzná iákimby z tych ſpoſobow piaci / y ktorým  
 z trzech do Koſciółá Zachodniego náwrocóna bylá / pra-  
 wdziwa będąc Chreſćciánka / y iednegoż Boga w Troycy  
 Swietey wyznawáiac / do tego y to co on ſam / y przez ie-  
 dnorodnego Syná ſwego wſtá ſwiátowi rozumnemu  
 przykazał pełniac / záprawde nie widze; dla czego wzy-  
 nek Bialeyglowy glupiey / nie wważney Bialeyglowie  
 przypíſuie / y mowie / że w tym Cudzie / ták to tey Ká-  
 tháryznie / iáto y wam wſyſtkim Pánowie y Pánie Ru-  
 ſkie / ktore idac zá błyſkiem ſwiátá tego / dla niego ( ro-  
 wnáiac ſie onym Pháryzeuſom / ktorzy mówili: Ktoż w  
 niego tylko to poſpolſtvo / ktore nie rozumí Zakonu wwie-  
 rzyło? A indzie: Iżáż ten nie ieſt ſyn rzemieſlniczy )  
 wiáry / á czáſem y dla wporu odſtepuiećie / nápomnie-  
 nie; nie idzie wiárá zá pánſtwá ſzczęſliwoſćia / nie idzie /  
 do powagi / máietnoſci / do dignitárſtw y honorow ſwiec-  
 kich przodków náſzych Apoſtółowie Błogoſtáwieni pe-  
 wnie nie záciągáli; boć Krolewſtvo miſtrzá y Páná  
 ich / honor y máietnoſci / nie były od ſwiátá tego; ponie-  
 waż ináczey ieſliby to ták w rzeczy ſámey bydź miáło / o-  
 wſetki błogoſtáwienſzy nád nas / dla doſtátkow ſwych ſa-  
 dzeni byliby Turcy / Indowie / Perſowie / Janá drogig<sup>o</sup>

T. A. ſu-  
 per Iſa: 45  
 m<sup>o</sup> e.

Ioan: R. 7.  
 48.

Ioan: 18. 36.

Wiárá zá  
 bogá wem  
 nie idzie.



Gdy sie Salomon brat  
zloto na  
Cerkiew  
Swieta  
Swietych.

9. Reg. 10.  
28.

Sene: Phil.

Luc: 1. 6.  
6. 32.

Kraina / Ophir / y Thars (ktore dwie miesca iakichby dzis  
trudności narobily miedzy Matematikami iawnas; gdy  
iedni rozumieia Ophirem bydz Peru / gdy hardzi Hispa-  
nowie swoje Hispania tym czcza y hanuia: gdy inni So-  
phala zowia / inni titulua zlotym Zersonesem w Indiei  
Wschodniej / gdzie dzis wielkie y slawne miasto Malá-  
ká / do ktoreg° przeiadzka z Hierusalem przez Morze  
Aegeyskie mimo Sicilia / Hispania / opuściam dla tro-  
tości mnieysze miesca / mimo wyspy Canarijskie / Caput  
viride , lubo glowe zielona od podobienstwa tat miesce  
rzeczone / y precz niżej pod Caput bonae spei, to iest glo-  
we dobrej nadzieie / gdyz kto tam calo przénawigowal  
dla zley przeprawy / dobrze mogl wšedzie tušyc sobie /  
mimo wyspe S° Lawrentiusa / mimo nowa Zemle / y Sa-  
matre / po tey drodze przystan v tey Malaki slawna )  
gdzie Salomon posyłał ( iako sie mnie z Matematy-  
kami dobrymi widzi ) okretami / ktore sie nie rychlo / iá-  
to Pismo swiete naucza nas wracaly / po zloto ) daleko  
nasze chudobe y zbawienie szczesciem swym przewyžšá-  
liby ; ktore ludzioro czasem dale sie dla tego / iako onemu  
Bogaczowi / aby tu odpłate za to co robili otrzymali.  
opirwšynie rzec / lecz pomyslic nie bez wielkiego á tego  
śmiertelnego iest grzechu. Pogánin was niech zawšty.  
dzi on Teronow Magister / Panowie moi Rusacy y Pa-  
nie Ruski / y wšelkiego stanu czlowieká z wiary wwiare  
iako Protheus z formy w forme sie mienil odmieniaia-  
cych sie / ktory lubo to politicé , prawdziwie iednat mowi :  
Kto wiare raz traci / wiecey nie ma coby utracil . O Per-  
sonie ktorey prawdziwa wiare tracicie pomyslcie tylko  
dobrze / y zrozumiecie / iako sie o krzywoprzyšciestwo obra-  
zac bedzie na onym Sadzie / gdzie o pomacach swietlich  
starania nie maš / iako tam Sedzia spráwiedliwy ni-  
zy wywyzšonych krzywoprzyšiezcow / á podniešie ponižo-  
nych / á prawdziwych chwalcom swoich .

## C V D L X I.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1636.

*Kto zwyciężył Andrzeja pomieścił Czart z młotem.**Andrzej Diabła rzucił z siebie ze młotem.*

**P**Rzychodzi mi na pamięć Zistoria onego Krola Sprá-  
wiedliwego Jobá / iáko przekletý zbáwienia nášego  
zazdrośnik diabel / żadnego nád námi tyránniey swoiey  
experimentu nie czyni / bez woli Boga wszechmogacego /  
y w słowách Páńskich znáyduie / ktore ma Swiety Ewá-  
gelista Łukasz : Symonie / oto Szátan pożadał was / áby  
przesiał iáko pszenice / álem ja prosil zá toba / áby nieu-  
stawáta wiára twoiá. Gdy tedy Czart náieżdza ná czło-  
wieká instiguiac go do grzechu / y kárac / wtorym sposo-  
bem posyłany bywa od Boga á nie pierwszym. obaczył to  
iáśnie w zátletych / ktorych duše diabel obsiada záraz /  
tych do grzechu Pan nieprzymusza / ani ich przecie przez te  
speculaterá kárze ; tudzież y owo / że Pan moc dáie Apo-  
stolóz y Successoró ich diabelstwo to wypedzić z ciáł tych /  
ktore opánowane sa od te<sup>o</sup> zlego Archániolá złymi y nie-  
czystymi Duchámi ; y powtore rzekę przychodzi / gdy wspo-  
minam sobie dzisieyszego imieniem Andrzejá Táhnoy-  
niczenká człowieká Bówalskiego rzemioslá z Miásta  
Ukráinne<sup>o</sup> Báryspolá / gdy czártá okrutnego / ktorym byl  
meczony síly owázam / gdy zwiázká ie<sup>o</sup> y przywiezienie do  
Swietey Láwry Monáстыrá Pieczárskiego wpátunie / y  
ná sukien twarzý / rák / ciáta wšytkiego pobicie / y po-  
šarpánie pogladam . Co wšytko tákim sie ástáto spo-  
sobem ; We dni Márcowe w Roku polożonym miano-  
wany ten Andrzej Táhnoyniczenko Bówal w mieście  
przerzeczonym Báryspolu / iáł bárzo utiśtować ná te cho-  
robe / to iest diabla / zwál ia náslánie / ktora že mu od

Job 1. v. 12.

R. 22. v. 31.

Náslániec.

iegoż poſremnych bialey plci przydała ſie/ głoſno opo-  
 wiadał/ cierpiac długo diabła teg° tak frogiego/ domá  
 doſtaczał wielmi przyaciółom pilnującym/ y w wiezieniu  
 go yſtáwicznym dla beſpieczeńſtwa ſwego yiego trzy-  
 málacym/ á gdy im tá yſtáwiczna ſtraża doſtarczyła/  
 Dnia piatego Aprilla/ żoná z brátem iego włożywſzy  
 ná woz chorego á ten drobinczaſty/ ſkápá iedná ciſáwa  
 przyprowadzili do Swieteg° Monáſtyrá Pieczárſkie°/  
 tegoż Mieſiaca Dnia Dwunáſteg°/ przywiazawſzy rece  
 y nogi do drábinek/ y ſtomy trochá podeni podeſtawſzy/  
 twarzã ku niebu obroconego/ tey ſtomy częś pod nim zo-  
 ſtála/ zaś iż yſtáwicznie głowę podnoſił/ wołał/ około  
 ſtojących plugáwie láiał/ y ſłowa diabelſkie/ iáko inſtru-  
 ment ná ten czas iego gaſtwał/ te powyrzucal/ y ná go-  
 ley deſce tłuſt ſie/ áż do krmie. O przyprowadzeniu  
 tego gdy w Monáſtyru powiedziano/ wyſzedłem z nie-  
 ktora brácia przed brámę Swietey Troyce/ gdzie on ná  
 wozie leżał/ á compaſſia wſyſcy zdieci roſkazáliſmy go  
 z pián otárſzy wieść do Swietego Oycá náſzego Antoni-  
 uſá Pieczáry/ iákoż y tak wozacy uczynili. Tám ſpu-  
 ſezony nátychmiáſt od W. Oycá Pieczárnegó/ lubo z  
 wielkã trudnoſcią wielom to przyſzło; przecie wpro-  
 wádzony był do Swietego mieyſcá/ y do ſtupá diablów  
 wygániaczá láncechem przywiazány. Działo ſie to w  
 wieczor/ názáitruż wiele z nabożnych bráci ſzło do Pie-  
 czáry/ áby rániey táń Lyturgiey Bożey wyſtucháli/  
 Swietych Ciałom ſie pokłonili/ y tego pátientá náwie-  
 dziwſzy zani y zá iego ozdrowienie Páná Boga błagáli:  
 wlec że do tego gdy zdáleká przyſtapi W. Ociec Bárlá-  
 ám Porſháńický z drugimi/ áby go náuczył/ iáko by ſie  
 miał yon ſam ſtárać o ſwoie od tey niewoli wyzwolenie/  
 ten zaś czártowſkim nádety iáko by ſiárczyſtym y ſmo-  
 łowym ſmrodem/ poczał przy láianiu mieyſce Aniołów

ziemnych/



ziemnych / poważne y zacne światobliwych Bráći osoby od  
 pedząc od siebie / ziemie blizka rekami rwać / y ná tych  
 rzucąc / táncuch tárgąc / zgrzytąc / y o káždy terriculamėti  
 rodzay (opuszczam inne / bym snadź zacne wšy nie obraził)  
 kusieście / áby ich od siebie dálej odptofyl / iákoż odyść  
 precz musieli. Był tám cały ten dzien / w wieczor pu-  
 szono go chorego ięście / áby sie wietřa potym ná nim  
 káśká Pániska okazálá; po ták wielkich oppressiách y cie-  
 mieżeniách wiedzie go żoná wzgore do Monáстыrá /  
 wtym trochá odpoczawšy / gdy też dziwy: ktore y w Pie-  
 czárze robił / pocznie wyprawować biedne to czártowskie  
 iumentum, wrzucony iest áby ludziom co nie śródził / do  
 turmy ná lewey stronie pod wysoká dzwonica / z ktorey pá-  
 wiment albo pomosty drzewá inne lupáiac z ceglami okie-  
 tkiem rzucal ná stoiacych: á te robote odprawuiac / iáko  
 lew piekielny ryczał / nie czuiac bolu żadne° od wwiązania  
 rak / ni ná rány powrozami áż do kości wczynione dbáiac /  
 albo ná nágość swoje pomniac; boć lázurowy dołoma-  
 nit w którym był przyprowadzony ná śtuczki pośárpał /  
 twarz wšyřka podárt / albo ráczey z stóry obnázył / owa  
 zgołá gdy w klatce turemney ceglami ścianý kámienuie /  
 te odlátuiac od budowania / autorá čistáiacego ciáło ták  
 śtutli / zbili / y zránili / że mieyscá całego ná cieie zále-  
 dwie gđzie náleść można bylo. Wiec áby o śmierć w tŷ  
 iednookiennŷ gmáchu nieprzyřbedł / wypuszczony zarázem  
 wyřey pierwřych recznych ran zwiázany / y siemieřká lu-  
 bo gunia ná rzucony / trochá znówu odpoczał sobie ná  
 mieyscu odpocznienia zmártych cmyntarzu / pochwili /  
 gdy go do Cerkwie Przebłogosławionej Bogárodzice  
 promádzá / porwie się do fortý / ktora idzie do Pieczáry /  
 by snadź te minawšy do Miářteczká sie wemknáł / y w  
 nim złość ludziom przezeń pokusník wyrzadzał / lubo też  
 z terminu blisřiego wřtápienia zczłowieká zpełznáł / poi-

mány /

mány/ v drzwi Cerkiewnych áby zdáleka słuchał Służby  
 Bożej/ postanowiony/ máteria gotowa płaczu/ y zá wy-  
 stępti/ dla ktorych nas tak Pan náwiedza/ lámentu/ boć  
 pátrząc było ná człowieká/ nie ná człowieká/ ná bydle/  
 nie ná bydle/ ná zwierzá/ nie ná zwierzá; tylko ná dziw  
 náтуры siły przewyżšáiacy/ tylko ná kości wyschle/ ne-  
 dzne/ skóra powleczone/ tylko ná státurę y figure czło-  
 wiecza/ nie ná sáme go. Nie widzac popráwy ná zdro-  
 wiu/ znowu go do Pieczáry wióda/ znowu w niey Pánu  
 Miłóściwemu/ Mátcie iego Máriey Pánnie/ y Swie-  
 tym Oycom Pieczárskim Antoniemu y Theodozemu pa-  
 dšy ná nízká ziemié supplituia nabožni Zákonnicy; á  
 przeznoc czuiac/ y ná modlitwie trwáiac. Wiel: Oćiec  
 Pieczárny/ przededniem gdy trochá záśnał/ dobra ocu-  
 ciwšy się poczuł otuche/ á nie watpiac nic/ chociaż to ie-  
 šcze nie tak zdrowego/ iednáť iuž tu rozumowi przycho-  
 dzącego/ y dobrze mowiącego (gdyž go tám y ná Moná-  
 štyru niewidoma moc Boža niewidomie pomáłu zdro-  
 wić poczełá) wywiódł z Pieczáry/ y iego brátu od-  
 prowadzić do Monáštyrá roszazá/ ten pilnuiac do  
 Cerkwi go wprowadzał/ á po dwu Niedzielách zdroweg<sup>o</sup>  
 známi wšyškimi ogladał/ Spowiedź y Communia od-  
 práwiwšy/ tydzień się iešcze wšluguiać Pánu Bogu zá  
 tak hojne dobrodzieystwo iego zabáwił; przyšlá wtym  
 žoná/ y z nim wespól dzieki oddawáá Tworcy swemu/  
 ktory miłóściwie raczył mežá iey wyswobodzić z iármá  
 tego okrutnego Pháráóná/ á potydníu lubo zránio.  
 nego ná ciełé/ y iešcze nie wyleczonego/ z bližná.  
 miná twarzy/ zdrowego przecie/ y od diabłá  
 wolnego z láski Bożej do swoich po-  
 prowadziłá.

## PARÆNESIS.

S podziwieniem mi piſać przychodzi, iż co ſie dziwne/  
 Bogu brzytkie<sup>o</sup>/ naturze przeciwnego gdzie kolwiek za-  
 wiſiaje/ to wſzyſtko zaraz w Monáſtyre/ iedno wchodzi  
 ſám;/ drugie wprowadzone/ inne od ſwych wwożone by-  
 wa. Powrzyj mi Prz: á obaczysz áno tam Paráliże/  
 Si dropysis/ ſliepety/ niemoty/ gluchoty/ chromoty/ glow  
 zawroty/ goraczci/ diabelſtwa/ lubo diablami ludzie  
 oſádzeni/ twarzy w tyl/ glow náchylenia/ wklebek ciała  
 wſzyſtkieg<sup>o</sup>/ zwinienia/ ſwietotradſtwa/ z ſtárſzymi ſwe-  
 mi/ obzysstwem/ táromstwem/ piliánstwem/ gnie-  
 wem/ ſmutkiem/ gnuſnoſcia/ prożna ſława/ / zazdro-  
 ſcia/ & cum ſuo generaliffimo wſzedzie goſpody záieli/  
 z podziwieniem áh mnie y pátrzać/ iż tam gdzie gniazdo  
 cnoćie wſito/ to co ieſt przeciwnego/ żytko obiera  
 ſobie. Słyſzałem od ſwiádká oczywiſtego/ iż Táler  
 ſrebrny od potárca y doſtñienia ſie kámienia Philoſoph.  
 ſkiego/ po ty zaraz zoſtat złotym/ poſi ſie go (co było w  
 pol) doſtñiono/ tym czáſem drugiey połowicy/ (ktorey ten  
 proch umyſlnie nie doſiał) ſrebrney zoſtałacey. O ſpraw  
 to zbáwicielu mój Jezu/ áby gdy ſie yci goſcie náſzy o  
 mieyſce to Cnoty Swietey w Monáſterzu oćiráia/ ta  
 wiecey niż Philoſoft ſkim kámieniem nátarci błogęſlá-  
 wiena wzięli w cnote odmiane/ od dobrego ſtály ſie ze  
 wſech ſtron dobremi/ y doſtónálými. Dobrych rzeczy Prz:  
 Czyt: ſerc: weſole opowiadáczem ieſt/ woyny nie ſpodzie-  
 wam ſie/ ná pokute ſie zeſzły te bi. ſſy/ & c. ac wdoze lárwę  
 życia ſwe<sup>o</sup> zrzucić/ błogęſławich Pánie/ pomoż im Pánie/  
 rátny ich Pánie/ by ſie oſtali/ á odmieni wſy ſtára złoſć  
 w dobroć nowa obletli ſie/ by ſie to co w Monáſtyre we-  
 ſło Bogu oſwiećito: X lubo to wſoſtet ten poczet ták áci.

Moc Kámi-  
 enia Philo-  
 ſophſkiego.



Rymie. 1.  
v. 27.

ſie° metamorphoſuiac ſie nie ponieſie życia / y lub obrzy-  
dły Archánioł iáko záwſe rebellizowác tobie będzie / gdy  
od ſwoich przecie ádhærétow opuſzczony zoſtanie / tátmu  
znieſiony do piekielnego zápedzon będzie łogowiſká / á  
Monáſtyrze ( t ylko my ſámi Oycowie y Bráćia Zákonni-  
cy w nich y w nas ſámych conniundo, & mala perpet-  
rando, iemu mieyſcá nie wſázujemy ) od lichá tego wy-  
czyſzczone / oſtátniey náwáſności táwiey ſprzeciwia ſie /  
iż zwyciężoney triumphálne poſtánowią ſtupy / Gdy  
obrzyſtowo w trzeźwoſć / táromſtowo y z nieprawda dra-  
pieſtowo w mierna hoynoſć / gniew w łáſkáwoſć / ſmutek  
w radoſć / gnuſnoſć w czuloſć / prozna ſława w dobro / á  
pychá w pokorę / ( iákom trochá wyżej o tymże nápiſal ) o-  
broća ſie / w ten czás wiek nowy zákwitnie / nowe láta  
poyda / nowi Zákonnicy ſęczyrze Pánu Bogu wgadzáiacy  
poczna ſie. Práw : Czyt : Świecki człowiek tá wſe-  
láko w Záconie doſkonałym ( rzekłem o tym trochá wyżej )  
bydź muſi / iáko y Duchowny Zákonnik / wyiawſzy oſe-  
nienie. Co ieſli ták ieſt / tedy powinien ſie tego wſyſt-  
kiego wárowác / czego Mnich w bogi / ten zaś tych grze-  
chow ſturmuiających náń oſtáwicznie / że codzienne od bi-  
ia námiętnoſci / y náieżdy znoſi / y ten z onym powi-  
nien / by z tymże ſławy wieczyſtey po tey gonitwie / przype-  
dzi wſy do plácu zámierzonego / wieniec radoſci nie wie-  
dnięciacey otrzymał / ktory mu ſpráwiedliwoſć ná Niebo  
wſciáwſzy / y między Lwem y Wagą dobremi Zodiáku  
znákámi wſiadł / pewnie conſerwie.

Nigidius  
Figulus

C V D L X I I.

ROK V PO NARODZENIU PANSKIM, 1637.

D. 29. April.

Czárť wchoǳąc y wychodząc czemu ludźiom ſzkodzi.

Zaǳ niewieſt zły ná dobre że mgły nie godzi.

Slaw

Sluck iest Miasto Bogusławá Rádziwiła Sacri Romanian Imperij Jásnie Oświeconego Książcia / mnogoscia Cerkwi consequenter y pobożnościa sławne / wielkie / y wielkimi Kupcami / tudzież y kupcami rozmaitemi wzięte y postronnych; Stárosta támeiczny z Collegami swemi sádzi tractu támté<sup>o</sup> Szlachte / y mieszcicy conditicy ludziy. Z tego to y tákoweg<sup>o</sup> Miasta czasu miánowanego / przyprowadzone do S<sup>o</sup> Monástyra Biskupieckiego dwie Białegłowy / ná imie Agápia / y Irená Jaroszewiczowa / conditicy Mieszcicy / Siostry rodzone: Agápia Wojskiem Diabłow / Irená dwiema opętána była / á przyprowadzone od Oycá swego ná imie Euphimiúsá Otoczeniká Rusnierzá / á mátki Ireny / á to áby sie mogły od tych złych Duchow ná mieszcach Swietych ośwobodzić / y to iáżmo piekielnego tyráná zrzucić z biedney byie swoiey: Przyszedłszy tedy opowiedziały sie Jásnie Przewielebniejszyemu Je<sup>o</sup> Mści Oycu METROPOLITOWI y ARCHIMANDRYCIBI naszemu / ten ich niemocy żaluiac / gdy im zdrowie z woli Boga wszechmogacego obiecuie / z modłami sie żaráz do Páná / Mátki miłosierdzia / tudzież y do Swietych Patriárchow naszych Antoniego y Theodozego Pieczarskich odáie / pracy prace / modlitwy modlitwam / posty postom / Vigiliæ Vigiliam / Bezkremne ofiáry / ofiáram / exorcismy exorcismom / łzy y częste ku P Bogu wzdychánie przykładá / lecz y ták nie może rugować złych gości. Dniá dwunastego tedy pobożney prace swoiey prowadzi ie do Pieczáry Błogosławione<sup>o</sup> Oycá nášego Antoniego / Lutyrgia święta táż w Cerkwi Ofiárowánia Panny Przechystey odpráwi / przy ktorey odprawowánium ode rzywłszy Irená wrog piekielny o ziemię / pocznie po Łáci / nie / po Græcku y po Żydowsku rozpráwować; po biesiadzie tej / poczyná Jásnie Przenawielebniejszy Je<sup>o</sup> Mści.

Sluck zálo-  
żony od Ale  
xándra / ál-  
bo z Ruská  
Oleka syná  
Włodzimie-  
rzowego.  
W neká Ol-  
gierdowego  
Práwneká  
Gedimino-  
wego, od ta-  
go Oświec:  
Książetá  
Ich Mość  
Sluckie.  
Strik: lb: 12  
pag: 461.

Stárání o  
vzdrowienie  
bliźniego.



Mizun y Sowála imiona czártow-  
stia.

Legionem  
Słowacy.  
Woystkiem  
zowia Polacy.

Znaki wy-  
ścia bisow-  
skiego.

Ociec METROPOLIT tak idy pierwey exorcisowadł Czartá przekletego / przynieść kaze Cudotworny Obraz Bogarodzice Panny / y czastke Drzewa same° Krzyża S° / ktora záledwie iestże do Pieczáryná vlice wniesiono / iuż Mizun y Sowála ( te imiona tych dwu Czártow byly / ktore Trená miała ) záryczeli stráśliwie / y powiedzieli że to iest istotnie czesc Krzyża onego / ná którym Pan Oekonomia nášego zbáwienia odpráwował / drze-  
li okrutnie y lekáli sie go bázno / nie mogac cierpieć mocy ieg°. Legion zaś albo Woysto / ktore bylo w Ugápiey / záciawšy bidney bialeygłow / z gebámi zeby. y ná zemie pochyliwšy oczy nic prawie nie gadal. Ku koncowi tych wyklinánty / gdy Krzyża swietego czesc ná głowie Wener gumená byla položona / y iuż w droge sie bráli nieprzy-  
iaciele duš ludzkich / zopyta trágádiey tey Actor: Co wšdy zostáwicie po sobie zá znáki? Rzekł Mizun / pirá by ten / iz tu Trená pádnie ( ktora po pierwszym rzuceniu pow-  
ská byla ) y leżeć iáko martwa godzinie bedzie. Druga / ná wierzchu Pieczáry z zemiá dešzke wyrwiemy; iáżoż gdy zdiał wškoto opráwne swiete Drzewo / Bialagłowa záraz pádlá martwey podobna / ná wierzchu Pieczáry smát tárcice y zemie niemálo wyrzucili ci grábárze. Trená dobrze sobie po tey Scenie poležamšy / gdy wstá-  
lá / wczesnie przyšedšy do siebie po kilku dni / Swietości Pánstkich wczesnica sšláá sie / y z rádostí do domu swe-  
z rodzićielka swa odiáháá.

## PARÆNESIS.

Greg: lib: 1.  
Dial: 6. 10.

TRášilo sie / iz Swiety Fortunatus Episkop wedle zwyczáiu wypedił z Cšlowieka Dyabla; wygnániec iáko iest ná wšystkie strony Bybála / przemienił sie w piel grzymá / odział hábit podrožny / y šedł do drzwi iegó /

prošac



prośac aby go przenocował. Wiedząc Święty Mąż dy-  
 tra przemotność Czartowśka / odmówił mu gospody /  
 on wołając po mieśkich wlicach chodził y mówił: Wey-  
 cież Chrześcianie / łatowej pobożności Biskup was / iż  
 mieniedłce przenocować. Praw: Czyt: bierz tu sobie  
 żą pożytek / rozeznawać między duchami / a duchami / go-  
 ściami / y gośćcami / abyś kiedy tego pielgrzyma nie wpu-  
 ścił / którego byś nie łatwo iak dzisieysza Jrena z gospo-  
 dy serca twego wyposażył. Łagana rybka rzeczona wla-  
 ta geba aż do serca Wielorybowego / które gryzając wsta-  
 wicznie / umarza go. Patrz aby diabeł / gdy do ciebie przez  
 grzech przystęp ma / o Chrześcianie / twoja w cież ge-  
 ba nie wleciał / y wduśzył cię. Do tego pilnuj barzo / abyś  
 mu zwrocenia się w ciebie nie dał przyczyny / boć on tego /  
 iakom oczywiście w tymże roku widział / barzo pilnuje / a  
 tak iak to / którego im barziej z domu pedziś / tym on  
 mocniej pászorami to żą suknie / to żą ściągane chwytą się /  
 o wysćiu aż żą wielka biada nie myślać / Ignie lichy duch  
 ten do człowieka grzesznego / iak do lepu ptasiek / nie no-  
 gami / strzydłami / albo innym tylko pierzem / ale wśystek  
 wlepią się weni / a co wieśka / bierze z soba gorśzych iestże  
 siedmiu / y wprowadza się w dom swoy umięciony / y by-  
 wa biednikowi temu meka ostatnia gorśza pieruśey:  
 Młey post / modlitwe / czyni iakmużne / choway się mier-  
 nie y trzeźwo / młey reczna prace / aby gdy przydzie /  
 proznujacego cię nigdy nie zastał: wieś podobno / że  
 wielkiej złości nauczyło proznowanie. R to to na oczy  
 Bóg wyrzucił o Ezechielā Hierozolimskiemu miastu / gdy  
 mówi: Otota: był występpek Sodomy siostry twę / py-  
 cha / obfitość chleba / a dostatek / y proznowanie iey / y  
 corek iey / a reżi niedostatecznemu y obgiemu nie poda-  
 wali / y podniosły się / y czynili obrzydłości przedemna / y  
 zdiałem ię iakos widziałā. By y ciebie Pan nie zniost /

Luk: R. 11.

v. 25. y 26.

Matt: R. 12

v. 44. 45.

Eecl: 33.

v. 29.

Pod osoba  
mierzadnice  
opisuje Jeru-  
salem.

Ezechi: 16.

49.

Senec: Epist

97.

álbo tym złym nie năwiedzil / prăcuy w Winnicy tego  
dobrze / chwyc sie tego proznowania / proznowaniec to  
zalecam / w ktorymbyś wietŝe rzeczy czynil y pieknieyŝe /  
aniŝeli ktoreś zostăwil.

## C V D LXIII.

ROKV PO NARODZENIV PANSKIM, 1637.

Dobrze gościł năŝ Jakub nă dworze miłości

Boŝey, boć dostał z wiara ŝwcy corki cĂłłości.

Mătt: 15. 22.

W Szedł Pan w Strony Tyrskie y Sidoniskie / á oto zăraz  
poŝwăpiwŝysie niewiăŝtă Chanăneyŝtă wyŝlă z gră.  
nic tyŝ / y zăwolălă do nie<sup>m</sup>owiac: Zmiluy sie nădemna  
Pănie / Synu Dawidow / Cortă moia od diablă cieŝko v.  
dreczonă boleie. Wola y terăznieyŝe<sup>m</sup> roku Jăkow ŝŝona  
ŝwa / wyŝedŝy z Orănego / mil dwănăŝcie od Bliowă  
(tă mĂietnoŝć iest Monăŝtyră năŝego) y przywiódŝy od  
Czărtă przetleto opetăna dzieweczke ŝwoie / nă imie  
ŝanne / w leciech dzieŝiăciu / do Cerkwie Przebłogostă.  
wioney Rodzićielki Pănŝkiej Bliowopieczărŝkiej. Zmi-  
luy sie năd nămi Pănie / Synu Dawidow / zmiluy sie  
Bogărodzico niepokălana / zmiluycie sie Oycowie ŝwie-  
ci Antoni y Theodozy Pieczărŝcy / Cortă năŝă od zăzdro-  
ŝnikă zbăwienia năŝeg<sup>o</sup> bywa co raz porywăna / dreczona  
y bită / á modlcie Pănă / áby ză wielkă intercessia wăŝă /  
tăk te / iăko oney Chanăneyŝki dziećie / ozdrowil. Rzetŝy to  
w Cerkwi wielkiej / ŝli do Pieczăry Błogostăwione<sup>o</sup> O.  
Antoniego / gďŝie spuŝciwŝysie zădăli Oycă Helizeuŝă  
ŝuczkwŝkiego nă ten czăŝ Pieczărne<sup>o</sup> / áby z nia tăk iă  
to ŝie zwyŝł z drugimi Czărtă przetleto<sup>m</sup> wiezniĂmi spră-  
wować obŝedł : wprowadza iă tedy Wiel: Ociec w Pie-  
czăre z Tiedziele nă Poniedziălet / y do ŝtupă / ktory dla  
tych wygnănicow iest poŝtăwiony lăncuchem wwieŝuie /

modli.



modlitwynádnia przy bytności rodzicom odprawuie /  
 też drugiego y trzeciego dnia powtarza / potym w noc  
 pocznie **E**xorcizmy cicho z sercem skrušonym y ze łzami  
 do iey eliberátiey odprawować : przez te stojaca iáto o-  
 sadzona v slupá diabel rzecze: **Há há Oycze** / zdradzaš  
 mie / ábo ja niewiem co ty robiš / y co lubo to pocihu czy-  
 taš / nie trudź sie / nie trudź / nie wyżenieš / idź do Celle /  
 opuść mie / nie winienemci nic / vmilkl potym táť / iž za-  
 dnego nie wyrzekł słowa : co zá dobry znát wzian šy  
 nabožny **O**ćiec **Helizeus** / bedł sam do Celle swęyná oso-  
 bna modlitwe / **a Oycá y Mátkę** przy **P**ánience zostávil /  
 iuž **M**iešiac byl wysoko / á táť wlasnie / iáto gdy pułno-  
 cy wkázuie / rušywšy sie z modlitwy / pušcił sie do **P**ieczá-  
 ry / **Oycá y Mátkę** pátientá swego zástanie wšpionych  
 štokim šnem / **D**ziewczyne záš z okowánia tego wolna  
 obaczy przed **O**brázem **B**łogostáwionego **F**undatora ná-  
 šego stojaca / wesota / wsmiechálaca sie / y do rzeczy mo-  
 wiaca / pochwali wtym **P**áná / y przy rodzicach obudzi-  
 wšy ich spyta / coby sie iey státo ; prawi ona : **Z**aráž iá-  
 kós **Oycze** odšedł / widziáám iáto **O**ćiec y **Mátká** sa v-  
 spieni / y poczuła iáto mie wrog moy nienawisny strzast /  
 y ná zemie rzucić chciał / lecz przed tym lánčuchem nie  
 mogac / ná nim mie : iákom byla wpás wwiązána / záwie-  
 sił táť že wpás / gdzie z táť wišacey mnie wyleciał / smro-  
 dlinie mie okurzywšy ; iam potym przyšlá do šiebie / á  
 podniošy oczy tu **N**iebu / z temi serce y rece támižem pod-  
 wyš byla / dziekujac **P**ánu a šlachmocnemu / **S**wietey  
**P**rzeczyšley **Mátkę** **C**hrystusa **J**ezuša y **B**łogostáwionym  
**P**átronom tych **S**więtych **P**ieczar / y ich šwietym **Z**akon-  
 níkem / wtym lánčuch spadł zemnie / iam šlá do **O**brá-  
 zá **S**° **A**ntoniego y stánelam przed nim / wtym ty **Oycze**  
 miły przyšedłeš. **Z**ádziwiwšy sie táť cudowney sprá-  
 wie **O**ćiec **P**ieczárny / wyprowadził ia / á wyšpomiádam.



By wšyſtkich trzech / y Sácraméntami Chrzeſciáństwo  
opátrzymſzy do domu wesołych odpuſcił.

## P A R Æ N E S I S.

Simon Maior  
lus colog: 2,  
ad finem.

Aug: lib: 10  
cap: 8. de  
Cin: Dej.

Idem Sermō  
ne 37. Id:  
in Enechrid  
ad Laurent:  
a. 87. 1791.

**P**łta Żołnierz Theologá / mogli dziwomistá / iáko to  
Pśiegłowcy / Mnogoraczi / Jednóczci / Dziwnowár-  
golejyczi / Zypopodowie / Zippocentawrowie / Scipio-  
podowie / Ludogonáci / Sátyrowie / Syreny / T...  
wie / ić. bydz zbáwieni / y kroleſtwo wiekuiſte od...  
czyt Práwi mu Theolog / iż moga / y tájże záraz dáte  
áſfirmáciey ſwoiey rátiá z S<sup>o</sup> Auguſtyná : Kto ſie kol-  
wiek człowiekiem rodzi gdziekolwiek / to ieſt zwierzęciem  
rozumnym omieráiacym / luboby náſzym ſmyſſom nie-  
zwyczajna poſtác / lubo ozdoba / ruchánie ſie / lubo brzmie-  
nie / lub teſz ktorájkolwiek mocmiał / w ktoreszkolwiek cze-  
ści / iáko wáſzkolwiek iákowóſciá náture / z onego pierwey  
wlepionego iednego iż mamy ieden poczatek / żaden wat-  
pić nie moſze / Sáczym porozie iáko my / gdy żyć po woli  
Boſzey będziemy / ták y oni zbáwienia doſtápiá. Tenſze  
Doctor Dziwom ná puſczy przepowíádał Euangelium /  
boć o tym do Bráći w puſczy piſeł. Ab mnie niedznemu;  
ſpytał bym y iá / czyby teſz dziw náſz człowiek mowie w be-  
ſtyá grzechámi przetworzony / bydło ſtażebne niegodney  
Circes / diably robotnik mogł kiedyſzkolwiek do zbáwie-  
nia przyſć / y káſti Boſzey áſtác ſie uczestnikiem ? ſpytał-  
bym iáko by do pierwſzego ſtánu niewinnoſci mogł ſie do-  
bić / ále tenſze Theolog odpowie mi / że przez doſć wczy-  
nienie zá wſſtempek. A tu zopytał bym znem / tylko ſam  
Chryſtus Jezus Bog obrázoný wzáiem obrázonemu Bo-  
gu Oycowi y Duchowi ſwíetemu / iáko rowny doſć wczy-  
nić moſze / iákom wyſzej tknal / przykázáni Páńſkich gwał-  
townik człowiek nie przydzie do tego. Rzece Theolog /

że prze 3

że przez mełi Chrystusa Pána przydzie do odpuszczenia.  
Gdyż tedy te tak drogie są / do Chrystusa Zbawiciela z  
dzisieyszym Jakowem y domowemi iego wcietałmy się /  
za modłami matki iego / y Świętych iego / od wszelá-  
kich / ktore na nas nąchodzą biad będziemy w wolnieniu.

O spraw to w wolnienie Zbawicielu moy / ktorego  
miłość ku narodowi ludzkiemu z Ciebie na ziemię ścia-  
gnęła / pierśi krwia w purpurowała / y na krzyżu hanie-  
bnie przegozdziła / aby żaden z tych nie padł w niewola  
pięknego okrutnika / ktory święte imię twoje wzywa /  
zadaway wszystkich w ciele / a osobliwie Dobrodzie-  
ia Mego, Iasnie Oswieconego Xiazęcia I. M.  
HELIASZA, NA CZETWERTNI SWATOPOŁKO-  
WICZA CZETWERTENSKIEGO, ROTMISTRZA  
W OYSKA I. K. M. KWARCIANEGO długosześli-  
wego. BŁOGOSŁAW MV, WYŚŁUCHAY GO W DZIEŃ  
WTRĄPIENIA, OBRON GO IMIENIEM SWOIM,  
ZBESZLI MV POMOC Z SWIATNICE, A Z SION V  
BRON GO, DAY MV WEDLE SERCA IEGO, Y  
WSZELKĄ RADE IEGO POTWIERDZ. Tudzież y wśy.

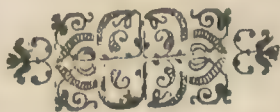
Psal: 19. 1.

■

Psal: 126. 1.

sta Iasnie Oswiecona Xiazat Ich Młci Gamilia,  
sam dobry strożu y opiekunie nasz iat naydluzey

FOVE,  
REGE,  
ET PROTEGE.



O STAROZYTNOSCI DOMU  
IASNIE OSWIECONYCH XIAZAT ICH MM.  
SWATOPOLKOW CZETWERTENSKICH.

**Z** Wiedli sie oni ludzko, ktorzy z Rusi wstali.  
 Aż do dzisiaj nie Ruśia widze nie wytrwali;  
 Niemasz Orlkowiezow. po Ostroftich placze;  
 Wielkich Zbórazkich w Polftim Senacie nie baczę.  
 Poftli ściejka, odważni Prunfey, nieznaioma.  
 Rożynfey nawa portu tkneli nieświadoma:  
 zedinych lat kilkaset CZETWERTENSKICH siły  
 Rosta, gdy drugim przedge swey Przadki dowiły.  
 Boć z tego y dziś Domu dzielę Rycerskiego.  
 Jak z konia maż za mężem idzie Troińskięgo.  
 Odważne te Xiazeta swych Swietych tropami  
 WŁODZIMIRZA. BORISSA. y ILIBA stopami  
 Gdy postempnia, znaczenie Bog ich błogosławi.  
 Od Beściu set lat nam dziś w sławie onych stawi.  
**Y** tak, iż gdyby teraz żywot znou wzięli  
 Przodki ich, zādziwić sie mestwu by musieli.  
 Boć iesliby z Grakami przysto hárce zwodzić.  
 Z Polowcy z Wóragami, w krwawy taniec chodżić:  
 W pochwale CZETWERTENSCY zawnęby staneli  
 Pod tarczmem latwieżow swym y Kurá by mieli.  
**O** Iásnie Oświeceni moi Dobrodzicie.  
 W ktorych ia wielka sobie pokládám nádżicie:  
 Wiedźcie o tym, że błogo ida tego rzeczy.  
 Kto z drogi sie nie zbwişy ma Boga ná pieczy.

Kurá Xiaz  
 że Pecze-  
 nizkie wciat  
 głowe Swá-  
 tostawowi.  
 czáske z  
 niey wyiat.  
 y z tey. o-  
 práwişy  
 ia we złoto.  
 piał.  
 Stri:lib: 4.  
 pag: 129.



**PARERGON**  
CVDOW SWIĘTYCH OBRAZA  
PRZECZYSTEY  
**BOGARODZICE**  
W MONASTYRV  
**KVPIATICKIM.**

*Nápisanych od Wieleb : Oycá*  
*HILARIONA DENISOWICZA, IGVMENA*  
*Tegoż Świętego Monáстыrjá .*

Przez eiusdem Teraturgimatis Authorá  
W. Oycá ATHANASIVSA KALNOFOYSKIEGO  
przydane, Parænesesámi przywiêtszone,  
*y w Druk podáne.*

ROKV PANSKIEGO, 1638.  
W DRVKARNI SWIĘTOCVDOTWORNEY  
KIIOWOPIECZARSKIEY ŁAWRY.





# C V D A KVPIATICKIE.



Obrzeby się zápráwde dżiało zná-  
mi Chrześcíaninie Práměstawný, gdy  
byśmy przeczetłý słowá Páńskie, ktore  
Błogowiesciciel Lupaš Swiety w  
vietnástym Rozdzieleniu opisał / ná  
perná rozumu bále y wáží pilney  
położyli. mowi tá: Przýmuie grzešni-  
tow, to iest Zbáwiciel náš Chrístus

Luk : 15 2.

Jesús / viada z nimi. ták iest, bo swiát odredza grze-  
šácyh, Chrístus zátrzymýwa, swiát zlych nienawidzi,  
Chrístus w nich lubiue / swiát ná wšelka wyrzdanýh  
niecnote opušeza / Pan vsiadłý z nimi iáda, swiát wy-  
pedza lotrow, Pan przygarta ku sobie: dobrzeby się zná-  
mi dżiało mowie, gdybyśmy w grzechách bedac šukáli  
táť Z B A W I C I E L A, iáť chory Doktorá, y z oným v-  
siadłý wíeczérzáli, šnadźby z mytnítem náš przyiáť do  
lášťi swoiey, ktora zle czyniacým nigdy nie odmowil, y  
gdybyśmy się od nieg° / gdy náš swiát goni, nie oddaláli.  
Mowi bráťmordercá B á i m: Któtowíet mie nářdźie,  
á poznámie, zábiie mie: Któżcie wždy B á i m i e m á z á b i ć ?  
Kto się zemšćić křwie bráťa, ktoregos z swiátá, ná křo-  
rym tylko ty á oćieć juž pozostáliście pospiešý : kogo się  
wždy lekáš, podobno ná twoie zgube, gdy ludźi niešćáie.  
Ziemiá, wodá, powietrze, y ogień, sprzýšięgłý się, po-  
dobno Bóžey křzywdy, ktoremu zgrešýles, y swoiey obelgi  
šurowie ná tobie zemšćić się ná mowily, podobno cie

Gen : 6. 4.  
14.

Element 4.



Golgotha.

Psal: 44. 3.

Joan: 14. 6.

Psal: 111. 4.

gwałtowniśń światá / świat cierpieć wiecey niż nie  
może. Przyimute grześnikow Bog / wciśtaś sie Róminie  
nedziny do Boga / wolny ob strachu bedzieś / iż ściśła  
ná gore krwia Chrystusa Pána Skropiona / Golgore /  
obaczysz / zali tam ná Krzyżu iáko on Ociec syná májno  
tráwnego / obie przeciagłszy rece nie przygáta występnego  
tu sobiet zali tamże nie ofiárnie sie chlebem zba-  
wienia każdemu / zali nie obnaża pierśi swoje / y wloznia  
otwirać boż nie dopuścza á to śnac aby człowiek ta dro-  
ga aż do serca iego wśed / zali głowy nienachilił do po-  
cálowania / zali krwie nie wytoczył dla nápicia / táf  
ieś chce ieść z grześnymi / y głześnych przyimute / bieżmyż  
przeto występní do nie / dżiać sie nam przy Panie dobrze  
bedzie. Alubo áffirmuia Philosophowie / że podobne  
do podobnego sobie ściaga sie / muśa tu prawdy swey v-  
stąpić / Pan piękny / boć rzeczono : Speciosus forma prae  
filijs hominum , to ieś : Piękniejszy wroda náđ syny  
człowiecze / grześnik poczwára / Pan prawda / bo sam o  
sobie mowi : Ego sum via , veritas , & vita . to ieś : Ja ie-  
stem droga / żywot / y prawda . Grześnik leż / gdyż rze-  
czono : Każdy człowiek leż . Pan Miłosierdny / ponie-  
waż nápisano : Wśłá w ciemnościách światłość práw y /  
miłosciwy miłosierdny y sprawiedliwy / grześnik mor-  
derca / Pan bielśy náđ śnieg / grześnik czarny iáko oná  
Murzynká / ktora Mozyś poiał zá žone sobie / obyczá-  
iámi / wrodzeniem / naboženistwem / y twarza niepodob-  
na / przecie táf sobie niepodobnego Pan przyimute / y  
ná rámioná wśłáda / przyiażń z nim wieczna ( y tu nied)  
Moralistæ cum sua dignitate milcza / w ktorey práwia /  
iż miedzy nierownemi nie dlugo trwa przyiażń ) záwie-  
ra sz nieprzyiáciela / iáko mowi Świety Apostoł Páwel :  
Bedac nieprzyiációłámi Bożymi / pojednáni iestesmy  
przez Jezusa Chrystusa / to ieś z nieprzyiációł / ástálišmy

sie przy.

sie przyjaciółami Bożymi / czyni sobie przyjacielem; wczu-  
niwszy / na wieczersza wprowadza / wprowadziwszy wie-  
cznością hojnie częstuje. Przyjmuje zaś tych występcom  
wielu sposobow / ktore dla materii długości tu nie in-  
trodukuie / leden z nich / iako z ogrodu wielkiego kwiatow  
ofektnawszy; Cudow mowię sprawowanie / biorę.  
Ztorem to Cudow sprawowaniem iakoby przywlekał  
tu sobie / prawdziwy Magnes ten żeleźniatych grze-  
šników / Obraz Przeczystey Bogarodzice w Monastyrze  
Kupiatickim bedacy oświadczy / y nauczcy swemi Cu-  
dami / ktorych Woiewodztwa Brzyskiego y Pinskięgo  
Powiatu obywatela z pożytkiem vzdrowieni dobrze bar-  
zo świadomi / iešcze od założenia tam świątey Cerkwie /  
aż do czasu dzisiejšego / gdy we wszystkich przypadkach  
swych do Cudotwornego tego Obrazu wciekaiac sie / po-  
cieche odnoša / y gdy toż iakoby Testamentem dobry ro-  
dzice synem swym nie tylko na sercach ich wola swoje  
stowy pišac / ale y na Kielichach śtychuiac zostawia  
y czynic przykazia / prawiac im / iż

*We wszelakich przygodach ratunek odnoši.*

*Kto o co w Cerkwi Bogá Kupiatickiey proši.*

*Od wielu rzecz doznána. nie maš watpliwošci.*

*Chodźmyž do ucy z ofiara cni Bracia w miłosci.*

## ROZDZIAŁ I.

Iak cudownie náleżiony ten ná Krzyżu Našwiet-  
szey Panny w Kupiaticzach OBRAZ.

**K**upiaticze od Kupia z Dialectu Ruskiego / z Pol-  
skiego od Kempin / ktorych iešć wtoło dostatek / wieš-  
rzeczona / leży w Powiecie Pinskiem / máiac ná  
Wschod rzekę Jasolde tempista / náđ ktora y siedzi; ná  
Południe Pine / od ktorey y náđ ktora Pinsk rzeczona

Miasto

Psal: 1. 3.

Miasto zasádzone y dziś stoi : A że tá rzeká Jásoldá /  
 bárzo ná Wiosne wylewa od dawnych czasów / legi lu-  
 bo mókrzáwy / lubo też iezierzyslá po polách Kupiatyc-  
 kich poczyniwšy / drzewem ná sádzitá rozmáitým / ták  
 właśnie iáto y przy innych rzek ściekáníách ná nizínách wi-  
 dzieć się dáie. W iedne z tych legow czasów dáleto prze-  
 ślych / Anna dziewcze w leciech beściu páśac Oycá swe-  
 bydło / niespodzianie obaczy świátkość miedzy drzewámi  
 przedziwná / ktora blyszczacym się ogniem okrzyściwšy /  
 ślá widziéć co by to zá ogień gorzał. Wiec przyśedšy  
 ná miejsce / ná ktorym się iey ta iásność ukázála / á  
 żadnego ognia nienáležšy / sámy obaczyłá cudowny  
 ten / táki / y ták wielki Przebłogostáwionej. Pánný  
 Brzyżyt ná drzewie wiśacy / wziéłá go / do domu zá-  
 miosłá / y w śkrzynie / álbo iáko lud támten mowi / w ku-  
 bel wrzuciłá / sáma názád do swego przedu páść bydło  
 zwrociłá / sie / ktorygdy odpráwuié / y poyżrzy ná toż miej-  
 sce / znów ná nim tákáz iáka y pierwiej świátkość oba-  
 czy / y tenże ( lubo oná dla defectu rozsádku drugi bydz ro-  
 zumiáłá ) ná tymże drzewie y miejscu wiśacy Brzyżyt  
 obaczywšy powtore bierze / y w zánádrá wkłádá / á że iuż  
 dzień ślániál się tu nocy / pedzac trzode przed sobá do  
 domu / do tegoż y Brzyżyt ten nieśie ; przyśedšy rzecze  
 do Oycá Bázilego ( gdyž mátká iey z żywych reieštru iuż  
 bylá wymázána ) Ułáźłám Oycze miły świétość iákaś /  
 po ktora gdy do zánádrá siágnie / nie náleźłá iey y rze-  
 cze : Mámże iá drugá w kuble / pobieży ktemu / á nie ná-  
 ležšy / puścił się ná miejsce / gdzie iá pierwey wziéłá by-  
 łá. Lecz iž iákom rzekł noc náspiewálá / beďł y sám  
 Oćiec zniá / by śnádz czego się iáto mlóda nie przeleťłá.  
 Przyšli ná miejsce / cudowná iásność obaczyli / á przy-  
 bliżywšy się do drzewá / wiśacy Brzyżyt zdieli / y iuż po-  
 trzećie do domu zánieśli / ná miejscu przysťtoynym y pe-

wymym



wnym położyli do iutrzeyszego dnia. Wstawy rano do prac zwyczajnych wiosnaż / poyrzy iezeli iest krzyż / wśaże darmo go a długo poszukiawszy rozgłosił drugim sasiadom to dzieło Boże / a powiedziawszy im dowodnie o sprawie wczorayszej / wiodł ich do legu tego y drzewa / aby prawdy swej probował / na którym Krzyż znowu wśyszy znalazłszy / tudzież chrościny y drzewa niemało wy. sierli / wodę spuścili / doły ziemia nawieził / y plac przystosny wypracowawszy / na nim Cerkiewkę założyli / w ktorej zarazem dżiać sie różne z woli Bożej przez ten Przeczyskiej Panny Obrazek Cuda iely / iakoż y teraz ie. szcze z miłościwey łaski Matki Miłosierdzia / nietylko nieustają / owsem ośławiczne bora pomnożenie.

## ROZDZIAŁ II.

O Cudzie, który się stał przy zakładaniu Cerkwie Kupiátickiej.

**W** Każdej Sprawy zaczęciu ochotny bywa zawnie po. czatek / doświadczenie na świadectwo / czy który. mim to widywał / na poparcie prawdy / y damniejszyh Kupiátickich mieszkańcow sławie / ktorzy z ułara y go. raco robiac Przebłogosławionej Pannie Cerkiew / mie. li miedzy soba człowieka bärzo wielki bol / od damnego czasu w głowie cierpiacego / upadłego na oczy / y zgałä zaledwie drogi przewodnika niepotrzebuiacego. Ten vprzatywał drzewa one obrzynając niepotrzebne rogi / na którym Obraz dzisiejszy Cudotworny należieny w śródtku stał / naszym zwykłym dawný miejscu / nie mo. gac / luboby rad był wietšej prace szym sasiadom / prze. bol ciężki dopomoc / w małym pracuiac / łaski Bożej y Matki Miłosierdzia o zmiękanie się nad sm a choro.

Principium  
seruet.

Matt: 9. 42.

Matt: 20. 9.

Exod. 23.

ba prosił / iákoż ná tymże mieyscu prace swey lubo má-  
 ley wielka y cudowna wziął nagrodę / od choroby mówię  
 uwolnienie / boć rzeczono: Ktożkolwiek da (rzecz niewiel-  
 ka) kufel zimney wody w imię Dżnia / nagrodę swoią  
 (co iest bárzo wielka) przymie. Czytam y daley /  
 iż máło y oni pracowáli / ktorých gospodarz iedenastey  
 godziny náiał do winnice / á przed sie iednátiey zapłaty  
 grósz z drugiemí wzięli. Coś wiecey ten niżby zá kufel  
 wody wártáło pracował / wiecey trochá przecie sie tru-  
 dził / przecz y wielka łáste odniósł nappierwşy / ná nay-  
 pierwşy fundowaniu sie Cerkwi świetey: iákoż y przy-  
 stużało nowa Cerkiew / ktora Cudami po wşyskim świe-  
 cie sławna byđz miała / nowym y nád nowym ro-  
 botnikiem / Cudem obwołać / y ludowi obwieścić / ktory  
 by przychodzac nieco rocznie ; iák do Jeruzálem He-  
 breyczycowie droge czynili / ále codziennie w tey świe-  
 tey Máriej Mátki Bożey Cerkwi leczyl sie / y iáko do  
 pewnego od wşelátiých chorob náiażdow Asylum / y nie-  
 omylney wśieczęti portu przybiegał: boć kto iedno z wiára-  
 doniey zápuścił sie / nigdy ten w przeciwné Scyl y Chá-  
 rybd prety nie padł / áni o rozbićie duşney y cielesney cá-  
 łości (iáko sie niżej pókaże) przyşedł.

## ROZDZIAŁ III.

O Spaleniu od Tátárov tey Cerkwie, y o wtorym cu-  
 downym naydżieniu tegoż OBRAZA.

**P**ográniczni ludzie z Scythia / záledwie nie wşyscy z  
 wşyskiem swym / y biáda ciężka doználi zlych tych Lu-  
 doch wytw / Skotogonow / Zboycow / ogniem y mie-  
 czem sásiádw swych gnembiących ; dam ia innym Páń-  
 stwom pokoy / coby Królestwo Polskie od tey lichoty

ponosiło / zaledwie ktory rok nie pokaze / poczynszy od dawnych aż do dzisiejszych czasom. Wedle zwyczaju swego wradlić raz Łapące na Polesie / gdzie miedzy wiela miast y wsi / było Kupiatyczne yz Cerkwia wpa. lili / lud w plon zabrali / y do swoich łogowil nie tchcy zwrocili sie; Cerkiew te mowie / w ktorey on Krzyż Cudotworny byl przystoynie wiſzacy / z apparatusami y wszelkim pozmirzchownym ochodstwem ogniem znie. ſli / lecz Obraz Cudotworny / iz iest nie wielkiej wielko. ſci / spadſy przypad / y pokryty byl popiolem / pod kto. rym luboby mogl tak iako y inne krusze czasu pożaru ſkaze ſwa ponieſć / z osobliwej iednak Bożey opatrzo. ſci od ogniowego upalu byl wolen / po splondrowaniu tyzaledwie kto wchylivſy w łozach wysiedzial sie / przed ta wkryl sie ſaranczas; y pozostal / a patrząc na spalenie Cerkwie pozostale / rozumieli iz y Obraz ten Swiety teyż z Cerkwia podpadl ruinie / przecz inney nietylko nie budowali / ale y o miejscu za czasem na ktory Krzyż był zapomnieli / wiecey y pilniey sie okolo chyż y knieiom swo. ich budowania y potrzeb zabawiac / poniewaz pozwierz chowne rzeczy wiecey czlowieka tu sobie pociągaja.

Gdy sie te rzeczy tak dzieia / Pan ktory grzesznych przyimuie / y iada z nimi / nie depuſcza Obrazowi Przenaymileyſzey Matki ſwoiey Cudownemu / w ty po. piele pogrzejonemu daley leżec / wzbudza Pielgrzyma nabożnego / imieniem Joachima / y temu affect pobożny do ſerca wkłada; aby mieysca y Cerkwie ſwiete nawie. dzal / Monastyrze obchodzil / y w nich woli sie Bożey v. czyl : ktore to obchodzenie gdy odprawnie / za zrzadze. niem Bozym / puſciwſy ſie z Jerusalem po wielkiej y dlugiej goſćcinie / zaſiedl też y na Polesie / y tam matic droge nie daleko od mieysca zgorzaley oney Cerkwi Ku. piatickiej / ſiedl nia / a idac / obaczyl niezwyčajna ia.

Pielgrzym  
Joachim.



kás iásnosť w bohu sie blyszczaca przyziemi/ tey gdy sie  
 przypátruie / y widzi że trwa długo / z začzetey drogi  
 trochá ku miejscu onemu zdroży / coby to takiego było  
 chcąc dowiedzieć sie : przyšedł tam / á nic wiecey  
 oprocz iednego tego Cudotwornego Obrázá nie oglada-  
 wšy / diwować sie počal / á zádumiáły / dotknąć nie  
 śmiał sie one / tylko sie Pánu y Tworcy swemu przy nim  
 pomodliwšy / spadł ná swá droge / y nia trocha posta-  
 piwšy sprácowány dawno / wstąpił (boč był wieczor) do  
 teyže Wsi Kupiaticz / á wšedšy do Człowieczká iedne  
 domu / odpoczywał / gdzie iáko bywa po roznych mowách /  
 przyšło yo tym / iáko niekiedyś Tátárowie zábiegšy do  
 Kupiaticz / Cerkiew y Obráz w nief Cudotworný Na-  
 šwietšey Pánný / wielkie lekárstwo y wšieczke ľudzka spa-  
 lili / iáť Sielan pobráli. Słyšac te rospráwe gospo-  
 darzá swego Joáchim pobožný / zopýta o miejscu Cerkie-  
 wnym / gdymu ten položenie powie ; Gosć rzecz swoje  
 tym práwíc porzadkē / iákim sie mu przydála ná drodze /  
 y ná tē miejscu / mimo ktore šedł počnie. Czemu Rmío-  
 tel wierzýwšy / rádošcia zlety / z kłta sasiádom y z tym.  
 že dla wkazánia miejsca Pielgrzymam šli ná to miejsce /  
 ná ktorým sie pokázowal pierwey ná drzewie / y náleží  
 go ; wšyštím potym sasiádom obwołáli / y táť powto-  
 re Cerkiew Našwietšey Pánný z drzewá oblego zbudo-  
 wáli / dali ogróde Oltarzowá przy tym miejscu / gdzie  
 sie to od nich sámých Rzyžá Pánný Przeczýšey  
 (iáko niekiedyś od Cesárzowey Zeleny mátri Cesárzá  
 Conštantiná Šwitego w Jerusalem onego / ná ktorým  
 Pan był przygwožden) y Obrázá ná nim teyže Mátki  
 Bžey Cudotwornego štáť náleženie ; drzewi záš Čár-  
 šie z lewego bohu postáwili / gdzie zárazem y Wšezno-  
 mu pod dobra našwietšey Pánný opieká wšedšy dobrze  
 sie wšundowála / y do dná dzišieyšego štáť.

## ROZDZIAŁ IV.

Iáko temuż Ioáchimowi Pielgrzymowi Bogárodzicá Pánná mieszkáć przy Cerkwi Kupiátickiey każe.

**P**eregryn ten / ktoremu sie Swieto cudotworny Obraz pokazał po zgorzeniu pierwšey Cerkwi / ponczac przed ſewieta droge ſwoie / przewoził ſie przez Jáſolde rze-ke czołnē ná druga ſtrone / iáko mówi Proſcia (Proſcia ſie zowie drogá ná bloćie támeznym / ktora ludzie zimiē ſániámi / lećie zaś czołniami preſto ieżdża przez wſyſtko błoto / wyprzátamſzy przeſtkody ode wſi tu láſu / áż zá Jáſolde) á iádac wypadł wtóde z czołná / w ktory żnowu ſie iátoſ zmókł wgrámoliwſzy / záwrocił do wſi y obnocował w tey. Cloc była / wſpotoiły ſie głoſy ludzkie / y bydlece / wſyſtkie rzeczy odpoczynek ſwoy y ſenna v. cieche mieli / á zárownie y miánowány Ioáchim pielgrzý położywſzy ſie ſpał ; w połnocy przez ſen ſtáwi ſie przed Pánná y Mátká Jeſuſá Chriſtuſá / y wámiechając ſie Láſtáwa láſtáwemi iſtýrzecze : Przez wſyſtkie cza-ſy peregrináciey twey modliámſie Bogu y Synowi me- mu / zá cie o człowiecze / ábyſ był zátt owány od wſel- kiey podroźney przygody / y uſtrzeżłá cie / iáko ſam widziſ od niey. Teraz yia potrzebuie / y tobie Lárzo należy / iżbyſ mi ſłużył / zmieſtáy tedy y bádá tu pótić każe dáley ſie ru- być. Ocknáwſzy ſie ze ſnu / á przypadkow podroźnych Cá- tálog duży ná myſli przeczeſł / od ktorych był záwſe lá- two wólontory / tudzież y wola Przeczyſtey Panny y do- brodzieyki ſwoiey rozbiráiac / poniedał drogi dáłſey ; zoſtał w Kupiáticzách / y mieſtál we náſi áż do deſtoná / tego zbudowánia Cerkwi : ktora gdy ſtánelá / od átkoprá przenioſt ſie zá kílátrotnim teyże Brolowey Ciebie- ſkiey nápomnieniem do Presbyterá / żył v niego / y w

Obiáwienles  
ktore Piel-  
grzym Ioá-  
chim miał.



Cerkwi orząd Pánámarſki / albo wytrifuffi przez czas  
długi odprawował.

Patrz na  
Cud.

Lib: An-  
natum i. pro  
pe finem.

Z tad y po  
dzis dzien  
ciala umar.  
tego do Cer-  
kwie Ku-  
piatickiej  
nie wnosza.

Za Orzedu tego Pánámará / Klejną támečných  
kraíow / ktorey dla wielu confiderátieynie miánnie / be-  
daccitowana na śmiertelny Trybunał / nim zeſłá z ſwiá-  
tá / to ſynom w Teſtámencie nápiſala: á by pieknie ciało  
iey w Cerkwi Przeczystej Pánny Bupiatickiej pogrze-  
bli: zmarła w tym oná; miły zaś Pánámar / noc y dney  
gdy modły ſwe odprawiaie przez noc w Cerkwi / wſáże ſie  
mu Pánna Błogoſławiona / y rzecze: Józ prawi / á rzecz  
Presbyterowi / iżby Ciało Klejny tey w Cerkwi grzeſć  
nie pozwalat. Oopráwił poſeſtwo do Świeſzczenni-  
tá / ten ie zmarley Klejny ſynom opowiedział / y iáť by-  
ſlie náđ wola Bożey Mátki co poczynáć / długo z nimi  
rozmawiaiac / nie przełamał wporu ich / uczynili to co  
máťká kaźala / ponieważ nie ten nayprzednieyſzy ſynow  
y przyaciół orząd ieſť; gnuſnym prowadzić zmarle cia-  
ło nárzekaniem / ale o tym czego potrzebował zeſły czło-  
wiek pámietáć / co roſtał to wykonać / iáťo mowi o  
Corneliuſá Tacita Germanicus Ceſarz. y pogrzebli  
przed ſámym Obrázem Cudotwornym w dzień Sobó-  
tny; po pogrzebie w Niedziele podzwoniwſzy ná Ju-  
trznia Pánámar / ſedł áby Cerkiew Świeſzczennitowi  
otworzył z ſwieca / álic (o Cudo Pánny Náswietſzey)  
obaczy miſerny Klejny ciało wyrzucone z grobowey  
goſpody / y nie dáleſo od Cerkwie leżace / Presbyterá przy-  
zowie / ktory dáć tey ſprawie radynie mogáć / á zewnatrz  
pogrzebć ciału inſzy czynić potomkóm / obawiaiac ſie zno-  
wu ie przed Obrázem w iáme zágrzebl / nie bez ſłody  
wſyſtich ludzi / á oſobliwie chorych / ábowiem przyſtley  
nocy zwyczajnie temuż Paráecceſiárchowi rzekla te ſło-  
wá Bogárodzica Pánna / ponieważ áż dotąd wporności  
przyſliſcie / á nápomnieniy mych oſtuchać niechćielieſcie /

przeto



przeto odtąd odeymnie się ozdrowienia Łaski w tej Cer-  
kwi do czasu pewnego / miánowicie na lat sto y wiecy /  
ażby się to cielsko ( snadź było podobne Wdonowemu ) do  
szcetu wniewicz obróciło / y pamięć jego z sumem zgi-  
nęła. A gdy się to wypełni / posle ja inakšych robotni-  
kom do tej Winnice moiey / ktorzy czystością / postem / po-  
stusierstwem / y ośławicznemi modłami otrácona Łaska  
ozdrowienia / znowu do tej Cerkwie przywróca. A ty idź  
z tego miejsca / gdzieć Pan Bog pokaze / y wiedz o tym /  
że nie długi żywot twoy bydź ma. Odešla Náswietša  
Pánná / Cudá ośláły w Kupiaticách / w Żuráwiczách  
się / gdzie náon czas było iešćże Práwostawie / okázáły:  
ná co ludzie iedni wzdycháiacieli mówić : Obraz náš do  
Żuráwicz przeniošł się : drudzy / Bogárodzicá sámá  
przešla tám : inni / Obraz iey sam przešedł / á Brzyž  
tylko iedyny w Kupiaticách zoštał / iáko bywać zwykło  
miedzy ciálem iednym / wiele głow máiacym / po Pháry-  
záysku šemráli wiele / á w rzeczy samey nic nie było ; po-  
niemáż tenże y Brzyž / tenże y Obraz zoštał ná tym  
miejscu / tolko grzešný Łaská się denegowála / wedle rze-  
czonego : Niechciál błogóšlawieństwá / á bež j.e oddalone od niego. *Ec.*  
Poty Original nálezienia Obrazu tego Cudotworne  
nápisany od Świetobliwego Cerkwieteyž Jerejá / nále-  
żiony od Authora miedzy munimentámi Cerkiewnych  
spraw y Sundatij.

Náswietša  
Pánná Za-  
konnikow  
obiecuie.

*Psal: 108. 15.*

## ROZDZIAŁ V.

Iáko Presbyterowie trzymalię Cerkiew /  
y iák długo.

**P**O erectiey tej Cerkwie drugiey / różni Świeccy Du-  
chowni Wycomie przy niey ták iáko y przy pirwšey  
miešćáli / y lubo się to Cudá wieli / przecie lud poșpolity

z nabożeństw dawnego/ do Obrázu cudotwórnego wda-  
wał się. Co widząc Pánowie dzierzawcy Pińscy y Kłazetá  
Ruscy/ w bogáćili/ ozdobili/ nádałi to mieysce Swiete/  
y Przywilejami Kłazetá Járosláwa/ y Krolowey Bony  
dworzystá y rózne dániiny iey confirmowáli y wzmocnili.  
Wyśledzias potý sprochniáłości ciáta Kieźny oney/ zno-  
wu káśtá Bóžia chorych y drowiátiac przystąpiłá/ znowu  
Cuda dżiac się poczeły/ zá Swięszénikow; á osobliwie

## CVD PIRWSZY.

Swietokradzce ognisty tu Element ziađa.

Ktoż niewie że zła temu kto złe czyni biáda.

W Mólodowie / w Máietności Jh m m. Pánow  
Woynow/ złodziey okradłszy Cerkiew był poimány/ y  
ná gárdło według zasług swoich skázány/ gdzie z dobrej  
woli/ lubo g'o to nikt nie pytał/ iáko o rzecz niewiádoma  
sam iáwnie wyrzekł: Dobrze mowi wydałá mié Boga.  
rodzicá w złościách moich/ ponieważem nie był wdzie-  
czen tey dobrodzieystwa/ ánim według iey przykazania  
obietnice moie wypełnił/ terazże złodzieiu nie bączny  
cierpi ( á tu miánował swe imie ) stuśnie zá tve zbro-  
dniey kłamstwa: ná co mu ieden z stoiacych odpowie-  
dzał: zá swietokradzstwo masz cierpieć / nie zá kłam-  
stwo? Tá to złodziey/ ták widzieć się dáie: wśáťże wiem  
iáco mowie. A gdy był o przyczynie mowy tey osobliwie  
pytány/ powiedział te: co z wielkim podziwieniem wśy-  
stkiego ludu było: Jz iednego czasu chcąc wykráść Cer-  
kiew Kupiáticská/ z umysłu iáko by ná osiáre przychodził  
do Kupiátics/ á wypátrzywszy wśyśtko iáť trzeba/ od-  
szedł. Potym nocy iedney/ ktora do swego rzemiośtá spo-  
sobnieysza baczył / znowu przyśedłszy stál przy drzwíách

Cerkiew.



Cerkiewnych / myślać i tak by miał postąpić: w tym po-  
 ge Pánámar / czytaiąc Paćierze sobie šedł do Cerkwie /  
 drzwi došedł / acz niewiedział o złodzieju / i ednáł był  
 zdiety stráchem / y ták włożywšy klucz do zamku / klániał  
 sie przed icona Bžia / co złodziej widząc / wniósł sieri-  
 re wzgore / ktora miał tu potrzebie swej / chcąc on go z-  
 bić / boć máiac klucz gotowy / mniemał że mu ubi-  
 wšy onego / wšyſtko pomysłi iść miało: ale gdy już ode-  
 rzyć chciał / nie spuścił rąk na dół. Zaczyn nie rušáiac  
 sie w boiaźni stał / Páráecclešárch / w tym czasie  
 odpráwiwšy modlitwy odemknął Cerkiew / y wšedł do  
 niej / złodziej zaś widząc strácenie rąk / nie miał po-  
 co iść do Cerkwie / ale šedł w bok w sámy opasaniu ná  
 lewa strone: A ták padł Bogu y Przeczystey Bogáro-  
 dziej supplitował / klániając sie swych złych uczynków / y pro-  
 šąc o przywrocenie rąk. Gdzie pokazawšy mu sie Prze-  
 czysta Bogárodzica / rzekła do niego: Tšielitošćiwý ná  
 swa duše / zaš niewieš iž miales był być karány za zło-  
 ści twoie / iáwnie przed wšyſtkimi ludźmi / tiedys mi o-  
 fiáre zdrádlíwie przynošil / y klániales sie przed Obrá-  
 zem moim po Judašonšku / myślać go z dešátkow iego  
 obłupić: álem sie ja modliłá za cie / á byš megl przysć  
 do pokuty: lecz ty nie przestáiac ná twym złym zamýśle /  
 przešedles go tu wykonać / y zabić mnie słužacych:  
 otož teraz odniešieš według zasług taranie. Ale n idząc  
 go być skrušonego serdecznie / znou rzekła: popraw sie /  
 á rece oto maš: á iesli nie przestánieš tej roboty / wry-  
 chle wezmieš zapláte. y ták złodziej z zierwými relćmi  
 odšedł. Poty w trzy láta šedł okrášć Cerkiew do Mo-  
 łodowá / Máietnošći Jch MM. PP. Wornem / ná  
 ktorym uczynku był do niego glos: Zle тебе Klameo. á w  
 tym reimány był / y to sam ná siebie / gdy go ná spalenie  
 promádzono / powiádał / oczym áni ten to Pánámar /

Rzecz Pre-  
 czystey do  
 šwieto-  
 krádjce.



á, ni inšy kto wiedział, áž do tey ponieści.

DZIAŁO SIĘ ROKY PANSKIEGO, 1617.

## PARÆNESIS.

1. Cor: 6.

10.

Rom. 2. 21.

Apos: 9.

26.

Ephes: 4.

2. 8.

Sophron: in

Prat: 107.

**M**owi wybrane naczynie Páwel Świetý: Złodzieje nie odśledzicza Król: stwó Bóggo, lubo dla tego iž Pan zázkażal kradzieży mowiac: Nie okradnieš. Kto zaś to przykazanie przestępuje / przeciwi się Bogu; začym y części z nim nie ma. Słowá te i ednáť Świetzgo pogá-  
now Mistrzá dobrze sequestrowawšy rozdzielam; y mo-  
wie / iž złodzieje / jeśli się po kradzieży nie potáia / poku-  
ty náznáczoney nie przyima / y rzeczy zábránych moźnali  
( poniewaź grzech ten nie odpuszcza się / ážby to oddano  
Pánu swemu / co od niego bez woli iego oddalono jest )  
nie oddáda / álbo obogim nie rozdziela / tey sententiey  
podlec mušá; zaś wywelniali / á tráść wiecey nie beda /  
ále pracować rekámi swemi zedca / co jest dobrego / áby  
potym odźielili y potrzebnym / wyda káry. Práw: Czyt:  
táť srogiego Decretu obawiaiac się / grzechu tego wy-  
strzegay się; byś y doczesney kázi / ktora zá okradzione-  
go ošlá popádlí Arábczykové ode Lwa Świetego Ge-  
rásimá / boć i chrošćárpať / ktora Achám złodzieystwem  
zmázány w lupách Jerichoniskich / boć go okámieno-  
wano / ktora Judaš Iskaryotes / gdyž się ten sam obie-  
siť / y wieczney látwo ošedť.

## CVDWTORY.

Máteriey Beniámin gáły w Krzyžu dochodzi.

Gorzej niź Ožá z swiátá zá swá smálošć zchođž.

**Z**akonník imieniem Beniámin ( iešće przed miešćá-  
niem Zákonníkw przy tey Cerkwi ) bywšy w Rupiá-  
tich.

ticzách ták sie osmielil / iż dla wiadomości / z iakieyby  
 był materiey Obraz ten Cudowny / wazyl sie go nożem  
 probuiac skrobać. Co uczyniwszy / iachał do Piniská /  
 tamże syna przyaciela swego iednego wykupił od śmier-  
 ci / ná ktora on był w swowolney kupie zarobil / y wziá-  
 wszy go ná swoy woz / iachał z nim ná Podlász / chcąc sie  
 wyzwoleniem iego przyacielowi przysłużyć. Tu dziw-  
 zá tákie dobrodzieystwo bez żadney dánia przyczyny / v-  
 wolniony od śmierci / śmiercia frogá ták dobrodzieia  
 swego Wieleb: Oycá Beniamina zamordował / iáto  
 Popilius Lenas Ciceroná / ktory go od śmierci Oycza-  
 boyś wá obronił / y podobný go sposobem / iáto on Obraz  
 porzesał / pokárbował y porisował / nátoniec tyránsko /  
 frogi niewdziecznik / od ciáta głowe odrzezawszy tymże  
 nożem / ták iá zespécił pokłówszy / poprzebiiawszy / y stramá-  
 mi ostrárádziwszy / iáto niekiedyś M. Antonius z żoną  
 swoia tegoż sławnego Oratora Rzymskiego mordował.  
 A to sie wysziko stáło we trzech Miedzielách.

DZIAŁO SIĘ ROKV PANSKIEGO, 1627.

## PARÆNESIS.

NAd niewdziecznego człowieka / ziemiá nie cięższego  
 Nie nośi / mowi Philozof Seneká / wśakże niewdzie-  
 cznik nie dobrodzieiomí ale sobie zlie czyni / lecz tu opáć  
 Práwoś: Czytel: widzisz / gdy od wrot śmierci hánieb-  
 ney wrocony / te ktora sam ponieść miał / odkupicielowi  
 swemu śmierć naniest / nieczóžny meżokóycá. Wiem że  
 Pan zabiiać nie káže / boć mowi: Nie zabiieś; dla czego  
 to / lubo kárności grzechu zástrobanie Obrázá Cudo-  
 twornego / lubo zlećci wrodzeney cnego ličnego mor-  
 dery przypisáć sie musi. Prán: Czytel: wiedzac o tym /  
 iż krzywdá Obrázera cłreć sie to teg° y el d edzi te°

Crimt: lib

1. c. 8.

Appian: 1.

4. Ciu: bel.

De benefi-  
ciis.

czyj jest Obraz: y kárność iakoby za samey osoby obel-  
ge / iaká dzisieyſzy Zakonnik podeymnie / przysparza:  
kanuy Swietych Bzrych Ikony. Do tego uczſie dobrze  
za dobro / bá y za zło dobrym oddawác; boć mowi Pan/  
Mituyćie nieprzytácioly wasze / dobrze czynćie tym kto-  
rzy was nienawidza; lubo wziawſzy przyklad od zwierzat  
y ptáſtwa / Lwá mowie Swietego Geraſima / Bocia-  
now / Szczurow: áni zapominay ták dobroci cudzey / iá-  
ko on Lábán: iako Przekłóſzony Pwiczných ſnu ſwego  
wykládácza / iako Ioas nie pámietał ná miłóſierdzie /  
ktore uczynił Ioiáda Oćiec Zacháryaſſow / ále zabił go.

Gen: 31.

Gen: 40.

23

2. Paral: 24.

22.

## CVD TRZECI.

Bez groſá w Cerkwi k zrówui Máſkiewicz przyehodzi.

Bo w tey Pan ná to Medik w domu ná groſ godzi.

**I**żo Máć Pan Máſkiewicz Sedzia Piński Ziemſki /  
bedac ruſſony Paraliżem / y wiele ná niepomagaia-  
ce wyłożywſzy lekárſtwa / ták byl ona choroba zlamány /  
iż áni co mowić / áni ſam ieſć mogł / tylko mu oſta iako  
dziecieciu mátemu winem zlekká zákrapiano / y wczęſnie  
z boku tego ná drugi (bo ſam ſie ruſzyć nie mogł) prze-  
kładano / w tákiey chorobie / gdy iuż ni od tego pomocy  
záſiac nie mogł / byl przywieziony do Swietey Cerkwie  
Kupiatctkiej / y poſádzony ná krzeſle przed Obrazem  
Cudotwornym / gdzie zani ku Przenáſwietſzey Pánnie  
Moleben odpráwemány byl; tám ná pieru ſey modli-  
tuie chory záwolał wielkim głoſem: CHWAEA TOBIE  
BOZE, y záraz wſtawſzy z krzeſla ſwego poſketał przed  
Obrazem / dziekuiac Pánu Bogu / Przeczýſſey Mátcie  
tego Máryey Pánnie za te dobrodzieſſwo / ktorego do-  
znał. Po ſkónczeniu Molebnu / o ſwey mocy z modlitwy  
ſie ruſzył / Obraz pocałował / Zakonnikow wiálmużnił /

y zrówui



y zdrow do domu swego z łaski Pána miłosierdnego / y  
Mátki jego odiáchal.

## PARÆNESIS.

Czytam v Ewangelistow / iáko gdy byl Pan w domu /  
wšedšy do Baphárná / przedeáršy dách spuśczone  
mu ná lozu páralizem zárazonego; gdzie widzac wiáre  
ich yzdrowil go. Podobna rzecz y dziś Práw: Czytel:  
w Cudzie tym widziš / o osobie wyžey miánowáney.  
Gdzie pátrzy ná miłosierdzie Bože / iž skoro žal náš y  
biáde onemu opowiadamy / iáko Ociec o miłosierdza sie  
záraz nádnámi. Gdy šiestry Lázará rmárleg<sup>o</sup> pláczá /  
Marthá y Mária / wštrzeša go im / gdy lámentuie po  
synu swoim umárlým wdowá w Taim miešcie / z mar-  
twyh<sup>o</sup> wyzwala / gdy Piotr s. bázro žalúie / odpuścزامu  
trzykrotne zápárcie sie šiebie / gdy y tē P. Mástkwicz  
ná swa utiškúie chorobe / y do Bogá sie / tudziež y mátki mi-  
łosierdzia pčieka / odnoši v Obrázá Tlašwretšey Pánný  
w Kupiaticzách od Páralizu yzdrowienie. Tego y ty  
Czytelni<sup>u</sup> w przypadku twym násláduy / opowiedz bo-  
lešć twie Pánu / á on cie yzdrowi.

Marc: 20. 5.

Matt: 9. 6.

Luc: 5. 18.

Ioan: 5. 5.

Ioan: 11. 5.

## CVDCZWARTY.

Zlie z Swietymi. z Obrázy žlie Swietych žártowáć.

Káždy žárt ten má šmúrcia / bo gracz odwetowác.

Dzieržac času swego Je<sup>o</sup> M. Fan Páwel Woyná  
Kupiaticze / y žyiac w nich / miał Áieža v šiebie  
ná obiedzie / gdzie w rozmowie wšczelá sie žmianká o  
Obrázie cudowným / y prošili cii Áieža góspedaržá /  
ten trzymał ich ná ston ie dlugo; á gđymu bázro doku-  
czáli / rzeče žártem: nápiyte sie tylko Wycowie / rzuć.

my oni: ieśli sie wam dać pozwoli/ lecz skoro ci sieli/ do  
pierwszego razu wygrali Kieja/ zaczęmy już bez żartu  
Obrázu upominać sie porzeli/ ale że noc była/ odłożyli  
to sobie doporanku. Tey nocy wszyscy ci straszne widzenia  
mieli/ ktorzy przeleżeli sie/ rano nic było po wczoráwszych  
żartách/ bo choremi y ci zostáli/ y Pan niezdrowy do Wil-  
na ná leći iá háć musiał/ (zle z Bogiem żartować) boć  
w tym już dopadłszy Doktorá/ obbiegła duhá ciála.

DZIAŁO SIĘ ROKV PANSKIEGO, 1624.

## P A R Æ N E S I S.

Psal: 68.  
v. 13.

Dan: 5. 30.

Dan: lib: 4.

Orth: Fid.

AR: 5. 15.

W Kłá dżisieyśka rozmowa Osob w Cudzie miáno-  
wanych ná one/ o ktorey nam Kroluiacy Prorok  
zmiankuje: Mowili przeciwko mnie/ ktorzy siedzieli w  
bramie/ y śpiewáli przeciwko mnie ktorzy pili wino: bo  
y ci piac/ o Cudownym Obrázie Mátki Bożey losy rzu-  
cáli/ y rzecz świętá nieprzystoyna gra odzierżec prá-  
gneli. Wyšla y ná biesiadę Balthására Krolá/ ktory  
gdy z Kielichow Świętey Cerkwie Hierusalimskiey po-  
branych/ z swemi częstuie sie/ wydány iest nieprzyació-  
tom Miedom. Ty Prá: Czyt: Hány konterfety Świę-  
tych/ ponieważ część ich/ ściaga sie ná tych/ ktorych wyo-  
brázenia sa/ byś ośedł tey plagi/ ktora Iconoclastowie  
dawni/ y terażnieyśi/ niedźnie popadía. A ieśli ná co bole  
ieś/ moca onych/ ktorych reprezentuia/ cudownie będzieś  
tát/ iáto cudownie S<sup>o</sup> Pietrá Apostolá cieni niemocnych  
vzdrowiála/ od bolu vvolniony/ czegoć winśuie.

## C V D P I A T Y.

Gdy lekarze o tobie zwatpia, nie desperuy.

Zdrow będziesz, ku Przeczystey twej wotá ná kieruy.

Pan

**P**aweł Samą Rozłakowski / Piński obywatel / będąc  
 prozie żraniony kilkanastu ran śródliwych / słył  
 od Białwierzki wstąpił o swoim żywocie / przeczymalił  
 sobie leżąc ( bo mówić nie mógł ) O Przeczysta Boga.  
 rodzico / modli się za mną utraconym / abym ieszcze był  
 przywrócony do żywota / dla pokuty / y żebym mógł się  
 pokłonić twemu Obrazowi świętemu w Kupiaticzach:  
 w tym czasie obaczywszy Światła Pannie / wdzięczny  
 słył głos : Czego leżyś rozpaczając / wstań / w żądaniu  
 twoim wysłuchany jesteś / temi słowy posilony wstał /  
 chodzić y mówić poczał / rany one śródliwe nie zadługo  
 pogeły się / y doskonałe zdrowym został. Co ten sam  
 P. Rozłakowski w Kupiaticzach będąc 22. Dnia Octo:  
 Roru P. 1631. zplączem przed Żakonnikami y wielu  
 ludzi powiadał / y śramy ran onych pokazywał / z któ-  
 rych dwa najśrodliwsze / ieden na ramieniu prawym /  
 wzdłuż reki bardzo przeciągły / drugi na lewey ręce przez  
 dłoń w poprzek śród rądy / a iedną rązy te namnię do  
 władania mu y teraz nie przeszkadzaia ; zkad dochodzić  
 się może / iż modlitwami Świetemi Przeczystey Matki  
 Bożej zleczony został / y od kalectwa zachowany. Po-  
 wiedział sam o tym / y zdrowiony przedtym / R. P. 1631.

## P A R Æ N E S I S.

**C**zyliś się czasów swych Perthus Król Epirotski /  
 iż krąsomowstwem Cynęasá Oratora swego wiecy  
 miał pobrat niżej mieczem zwycięował. Mójś y ty  
 Prá wost : Cytelniku / lubo byś y nie był krąsomowca ;  
 namietności twe zholdowawszy / iako mówi : Pod to-  
 ba będzie pożałliwość / a ty nad nią rąnować będziesz /  
 sm sły y myślserca twego skłonna do złego od młodzień-  
 stwa twego : mála orátia podbiwszy / máłym do Boga

westchnie.

Flutár : in  
Pzyrbo.

Gen : 4. 7.  
Cici : o. Pa-  
radexo.



Eccle: 31. 35.

west chnieniem / máta modlitwa obchelnawšy poctwa-  
 lić sie. Czytałś śnać v Naturalistow opśáh Egip-  
 skich / či tu dziez vctekáia / iáť skoro trochá z Nilu wody  
 zachlepcáz / gdy wiedza iż wiele w nim Brotodylow  
 plywa / ná ich zgube gotowych. Tát y choroby / tát y rány /  
 tát y biády wktore świat náš bogáty / iáť psi wyda od  
 ciebie wnet iáťo od dzisiejšego Samy Rozlakowstie° /  
 gdy modly do Boga / gdy mysl tu Ciebie z sercem czy-  
 stym podniesieš; prácu y tedy málo / y modl sie / byś  
 moгл rzec potym z Eklešiaszitiem : Málo pracowa-  
 lem / á nálažlem potoy wielki.

## ROZDZIAŁ VI.

O Wstapieniu Swieckich Presbyterow , y Fundowá-  
 niu Zakonnikow przy tey Swiętey Cerkwi.

**P** Rzez sto y tiltá dziešiat lat mieřkali porządnie náše-  
 puiać po sobie / do ostag Bóży h Wiel: Presbytero-  
 wie świecci przy tey Cerkwi / przy iednych te Swięte Cu-  
 dá były / ktorem moгл zászagnąć / inře z časem zgine-  
 ty / iáťo czytać bedziě w Rozdziale dziešiatym : potym  
 ostáły dlugo / dla przyczyny wyřey położoney. Przy dru-  
 gi h zász gdy dokonczywálosie ich tām poźřcie / znou ná-  
 stáły. A te gdy trwáia / y Terřiew tá S. nimi słynać  
 wředzie dobrze poczyna / wzbudza Pan Bog Roku  
 Páńskiego / Tyřiac řećset dwudzieřtego dziešiatego /  
 Pobořna Pánia / Jey Máć p. Polonia Wolowiczowne  
 Woynina / Kářtelanowa Brzeřka / ktora bedac w lećiech  
 podeřła iuż / vmyřliá starác sie o Kupiátieze / áto /  
 áby tych dostawřy / przy tey Cerkwi swiętey / w ktorey o  
 cudownym Przeřlogostáwionej Rozřicielki Odřupi-  
 cielá náře° Jezuřá Chr: ná Brzyřku niewielkim Obrá-  
 zie řyřkáá / Zakonnikow Reguły S° Bázilego Wřbo-

Fundatorká  
 S. Moná-  
 řyřá Ku-  
 piátickiego.

dniew Cerkwi poslušnych ofundowała / násláduiac w tym S. Heleny Cesarzowej / ktora táž nie mloda bę-  
dac / siedmdziesiąt y dwa Monáštyrow zbudowała.  
W swiatobliwy ty J. M. zamysle iakby Pan lubował /  
iak ia błogostáwít / iak to stworzadzil / iz tá miesz  
Cerkwia przyšla w dom J. M. pemiem:

Máiac Jey M: wielka tu Przeczystey Begaródzicy  
miłosc / prosila syna swego J. M. P. Basilego Bopcia /  
aby iakimkolwier sposobie záplácił Wiesz Kupiaticze  
Jch MM. Pánom Woynam / á to izby dosć przedsie-  
wziętemu swemu zamysłowi / o którym J. M. powie-  
dзиаła / uczynila. Zbraniat sie iey syn Basili tego báz-  
długomowiac / chybaby niepotrzebne iakie pieniadze  
byly tožbym sie tego wazyl; á odlegly zá kilkadziesiąt  
mil solwárt dla samey Cerkwie kupował: ktoremu ona  
rzekla: M: ty synu / P. Bog zá to nagroda bedzie. Jam  
niemierny Thomas Dobrodziesty (zkeł Basili żartem)  
niechay da záraz: lecz gdy to iešce mowi / oddano mu  
list z Litwy - czyta go a glos / áž támnápisano: Jz Pan  
Fronckiewicz Stárosta Lidski Thoragwia swoja w mie-  
niu Oylkim Przelomskim y Borciach wielkie škody  
poczynil / Decret ná nim prawnie otrzymano / wšakże  
on w nagrodę tych škod / jednány sposobem inż Dziśić  
tysiecy złotych postępuje. Co J. M. rád á stšiac / rzekla  
do Syna: Oto; miły Thomasu Bogci dal pieniadze / y  
záraz wšala do Przedników / aby z Solwártow zbožę roz-  
dawáli od Pána Fronckiewicza strzywżden m pod-á.  
nyn-á potym z ogdy y wynaláztu przyacielskiego C: t. r.  
nascie tysiecy wziawšy y P. Fronckiewicza / záplácon  
wiecznošcia Solwárt Kupiaticze. Zátym tálowy poca-  
tcié wšstkie máietnošci Woynonšcie a Penierci Pin-  
skim ležace / ktore služly Pánu Podczášmu / dostały sie  
J. M. Pánu Basilemu Bopciowi / y mawiat wiec to

Pobožnošć  
Cesarzowej  
w budowa-  
niu Moná-  
štyrow.

Rozpráwa  
Rodziciel-  
ki pobožney  
z synem / y  
tey skutek  
z wiary.



W torá teg  
Cerkwie S.  
fundacia.  
Czytay R.  
5.

czesto w wielkim gronie ludzi : Zaprawde wielka wiara  
Páni Mátti moie y. Gdy sie to tak státo / Monástr  
erigowác dla Zakonników pobożna Páni pocztá / przedto  
zrobilá / ten Włokami nádałá / y Bráciey z Wilenstie°  
Monástrá S° Duchá záciiagnelá / wprzod dwu / pochwi-  
li wiecey ; ci stupiwszy sie wedle vocátiey swoiey / lubu-  
iac w ochedostwie Swiatnice Bożey / osobliwa ozdobe  
iey spolnie przyczyniali / wšytko przez lat filká sporza-  
dzili / co w Zakonie tym Pánu Bogu iest przyjemno / potý  
co sie przed nimi y przy nich cudownego státo przez  
Miel: Oycá Jhumená sweg° / zározkazaniem Jásnie  
Przew. J. M. O. PIOTRA MOHIEY Archiepisk: Me-  
tropol: Bítowskiego . ic. stárożytności poswiecili.

## ROZDZIAŁ VII.

O Cerkwi , ktora teraz ieszcze stoi , yo Káplicy przy  
niey Swiętego Mikołaiá.

Dobrze ieszcze zá Swiešzczenników bedac Stárosta  
ná Pińsku Woyná Dirimunt / wypráwił Cerkiew  
Kupiaticka znádaniem ieý Brátántowi swemu Zrehob-  
remu wiecznościá / bo teź y Cerkiew tá spustošalá y  
zmiotšalá bázro iuž bylá. A tak ten Zrehoryia restau-  
rowal / iáto teraz stoi. Obraz dáł opráwić przystojnie /  
wiatiey opráwie y dziś widziemy go / y Dwor sobie po-  
stáwił nádrzeka Jásolda. A tak

Poki čieze Jásolda , niechay trwa w pámieci

Imie Hrehorá Woyny , sprzygiáć mu Swieci.

Dáł teź wymálowác Obraz Swiętego Zrehorego / ná  
ktorym sie podpisał / iž w dzień tego S° sie rodził / y iž  
te Cerkiew renouowal / w ktorey prosi Czyte lniká / aby go  
w modlitwach swych nie przepominal. Jest przy Ol-  
tarzu Cerkiewnym z prawego boku zbudowána Bá .

plicá



plića na imię Świętego Mikołaja Mity Biskupa y  
Cudotwórcę, która z tej przyczyny stała: Jednego  
czasu było powietrze morowe we wsi Kupiatickiej za-  
częło się bardzo srogać, co postrzegł Duchowni w dzień  
Pamiętki Przeniesienia Ciała S<sup>o</sup> Mikołaja z Mity  
do Baru Włoskiego, wzięwszy Obraz Niewieściey  
Panny cudowny z Cerkwie; nosili go po wszystkich wsi  
z Processją, śpiewanie y nabożne modlitwy do Niewie-  
stey Panny y S<sup>o</sup> Mikołaja odprawiając, o przyczynę  
zmiłowania się nad ludem do Chrystusa Zbawiciela na-  
szego prosząc, y od tego dnia raz ona stała, na którą  
pamiętać co rok ten dzień S<sup>o</sup> Jerarchi święcony bywa,  
y Processja odprawia się z zebraniem ludu Chrześciań-  
skiego wielkim.

## ROZDZIAŁ VIII.

O Nagrobkach Wielkich ludzi w tej Świętej.

Cerkwi leżących.

**P**o Kąplicy S<sup>o</sup> Mikołaja jest sklep murewany, w  
tym Ciel Greborego Wozny, Malżonki, y Działek ie-  
tiska leży, y dwa Nagrobki z lewego boku w Kąplicy,  
jedem Oycomi w te słowa:

*Milowałem Ojczyznę, byłem tej syn wierny,*

*Tu leże zostawiwszy wcześniej śniat mierzny:*

*Hrchory imię. Wozny, to nazwisko moje.*

*Modl się za mnie, kto czytaś to wiedząc oboje.*

**W** tej Kąplicy na tejże ścianie Synowi tego drugi  
taki położono:

*Jako łatoroś od Kosarza w sędzie*

*Podcieta, młoda z trawą głowę kładzie:*

*Tak legł Philip. Syn Wozny, w dwunastu lat prawie:*

*Po przegrancy y z śmiercią spoczywając sprawie.*

W iecznego tu dobra cześć a.

Ktore Bog ma dla Cytowickd.

Pod ścianą tej Kaplicy z obu prawego / i lewego ludzianych  
chłystką ścian / ale nie ułożone piśmami / oziaczene / y  
Mogrobrow nad nimi nie dano / jedno tylko nad du-  
mą / jedynym obywatelom pińskim / bázro bogatym to-  
cztery wiekze są napisane:

*Tu w trzydziestu lat wieku kwitnacego.*

*Pánteleoná nálder bogátego ;*

Vspiná se Clotho, ona to zložylá.

Ktora náď káždym swewoli zážylá.

Przy tej Pamięci/ drugie Epitaphium na tejże ście-  
nie Kapliczney z nadworza Bratu Zakonnemu/ od ro-  
dzonego napisane.

Długa choroba leży zepsowany

Ibnát Chcehlowski tu ziemi oddány.

Ci Chochłowiecy z Drobieckiego<sup>o</sup>sa Powiatu, ale iż był Lew Chochłowski Kupieckim Oekonomem / lubo W. rzędnikiem, Brat iego Jhnát choroby przy nim mieszkał, potym gdy Lew uśpiał do Zakonu / rodzony i go / z nim. że przyiety był do Monastyrá Kupieckiego / a stałże dla choroby nie był Zakonnikiem / lecz u kłacie boleści y dręczenia z wdzięcznością y miłą od Boga przyjmując / w Monastyrze znoził ; a Kot ták cierpiąc, nabeżnie potym y świątobliwie zżedł zemiadła tego ; Ictorego Ciała w kilka lat potym podważając Baplice odstępnie / u dzieliłszy całe / y niesprzedniałe namniesz. Ten gdy miał umierać / potażał się Spowiednikowi swojemu / który na on czas był w Pińsku / y obudził go ze snu mówiąc: Jde na Baplanstwo / błogosław Dyeże / który por. namby się / a nie widząc nitogo / zrozumiał y rzekł do Bráciey: Już Jhnát Chochłowski z swego pielgrzym.

st i do Myzyzny powolan. A potom w kilka godzin/  
o a nierci tego przyšli wieść z Kupiatick do Pinśk.  
O drzwi toż: K i plice prawi do niej wchozając.  
wu Nagrobek.

Anná y Eudociá Siostry. Theodorze  
Mátc. w tym grob wybily Num. Ist im marmorze.

Wchodząc zaś do Bábinicá Cerkwynego v drzwi sa-  
mych z lewey strony nad kila Bráci / ktorzy sie zwádzi-  
wszy z Nieśczań Pniłkami / od nich sa pobici / ten napis:

Olśwescy Brácia. z wieku swiego  
Meżowie znáczni. y sercá dobrego.  
Z gminem niezego Pnińszan nie wstawałszy.  
Tu leża. tylko ran ná sie nábrawłszy.

Wśedłszy do Bábinicá / v drzwi Cerkwynych po prá-  
wey rece Pámieć nabożnemu Zákonnikowi Bessario-  
nowi wystáwiona:

Slány do Brześcia umiřl. Bessarion w drodze.  
W Cerkwi leży Swietego Sinecá w Bodze;  
Był p-słuszny. xśedi z swiátá Zakonnik post usmie.  
Nie umiřa posłuszny; toć y on żyw słusznie.

Támże po lewey stronie záraz znáczny leży Czło-  
wiek / Pniński Obywátel / Hrehory Lubelski / á nad nim  
tá Epigráphe.

Czego pátrzaś? zář niewieś mily Brácie tego.  
Zem był y ia Człowikiem z wieku momego.  
Lecz że Prawo tákie Bog nam ludziem postáwił.  
Kto co zkad ma. to żeby tám schodząc zosiáwił.  
Jam swe ciało ziemi dał. bo tej z ziemi bylo:  
Hrehorym mie Lubelskim zwano. gdy sie żyło.  
Nie minie śmierć y ciebie. myć sie nie wracamy  
Ná swiát powtore. tám was lecę rádži czekamy.

S. Maurus  
moca poslu-  
senstwa po-  
wodách cho-  
dził. Opát  
Jan tegoż  
moca Lwice  
wkracał.



W tenże bok daley wprámiona deszczá w ściáne  
Certiwna, ktora ma ten napis:

Jákożkolwiek nas zwano wieǳ ty ieno o tym.

Ktory grob náś tu będąc obaczyś nápotym.

TV nas złożyłá dziećí wspiwszy, tá Cieni

Ktora ma w regimencie swym niezbedna Xieni.

Dmítr Tukálsti, Ewdociá Olśewsta rodzice

Grzebac nas swych pogrzebli tu duś połowice.

Z tegoż boku w pártanie sámym iest Epicedium ná  
písmie pobożnie Cnotliwemu y wielkiéj prac Miezowi  
Grehoremu dáne.

Iosli to wśliciežno Bogu, kto dla tego chwały.

Wytrwa prace y ciężar przy Cerkwi niemáły;

Zniósł te Grzegorz, y trwał w nich, aż w ten grob swo kości.

Złożył, w którym nagrody czeka z wyśokości.

Ten tiská lat w kuchni Monásterskiej, á potym przez  
Bęść lat w piekárni wielka prace ná tiská dziesiąt osob  
ieść robiac, y chleb ostáwicznie piecac, z samey dobrej  
woli swóiej, bez zapłaty y nagrody wśeláctiej wytrwa-  
wśy, ducha swego Pánu Bogu oddał: ktory niemal od  
rozu ó śmierci swóiej wieǳac, z wielka strucha záwśe  
do niey sie gotował; náśmiewáli sie z niego niektorzy;  
gdy on dzien tego ostatni przyśedł, iż y w ten sámý dzien  
nie leżac ále chodzac oney oczekíwał, Spowiedz v-  
czyniwszy, náświetśym sie Sákrámentem poślił; y gdy  
godziná odyścia tego z tego swiátá przyślá: co było po-  
trzebá ná siebie wziawśy, modlitwie sie wśstáich lu-  
dzi przytomnych polecał, potý przeżegnawśy położył sie,  
á Imie náświetśe IHSVS tákżej MARIA czesto powta-  
rzáiac Pánu Bogu ducha oddał, z postráchem y jáłostí  
wśstáich niemála, ktory ná ten czas táń byli: á éi co  
sie z niego śmiali, ze wśtydem swym ináczey o nim rozu-  
mieć myśieli.

Hrehory  
śmierci swoie  
opowiada.

Daley

Daley w teyże ścienie Zakonnicza pamiatka, ktory id.  
kiedy byl cnoty / z Flagrobetu poznac w te slowa napisane;

Omen iakies wezynil Theodozy Swiety,  
W Palestynie gdy Klastor byl przezeń zaczet.  
Pytal sie, ktoby z Bracia tak byl ustalony,  
Izby pasc mogl pod frogi wyrok Persephony.  
Padl Basili zdrow, vmarl: co Bracia przy stole  
W wazaiac, smiercia sie w swym raczyli kolie.  
Spytan Diakon Memmi, wnet rzekl Błogoslawcie  
A tam gdzie mam pochwili isc, dzisia mie stawcie.  
Trudny jart, polekli sie w szyszy strach poznali,  
Gdy z postrzod siebie Brata smierci w gardlo dali.  
Czystego, obogiego, bezyrze postusznego  
Zal Towarzyswa, nie zal zbudowania z niego:  
Vmari mlody w swych leciech, ale wielki w enocie,  
Swiety w swym postusienstwie, y na smierc w ochocie.  
Tu schowany, nam mowi, zycie Bracia radze  
Czysto Bogopostusnie, Niebo to ma w wadze.  
A ty Panie Przedwieczny, kto me nakryl kosci,  
Zdarz niech ten w twoim mile gość krolestwie gości.

W Roku przešłym / Tysiac sześćset trzydziestym Ro.  
stym, zgotowano bylo Slep dla Tej Mci Pániey Polo.  
niey Wolowiczowny Woyniney, Sundatorki te<sup>o</sup> Mon.  
stora 9<sup>o</sup>, wšakze miedzy pominnemi wszczal sie byl o to  
spor / iedni w Kupiaticzach / drudzy w Wilniu grzesć  
ciało J. M. Chiełizy iuż dan byl Flagrobez w Kupia-  
taczach imionoliteralny takt,

Po wielkich trudach, iako widziš o O  
Leży w starb zbite pochowane ztoe O  
Nie bitec mlotem, ale przygodam I  
A doświadcza sám

W ogniu kż złotych, złotnicy probui O  
 Łamaniem szyny Kowale turbui O  
 W probie to chodź I: CZ. łowicy się stąi O

WNA pasc gdy wpadła.

Alle przemogła strona / która J. M. w Wilniu grześć  
 chciała, y tam jest pogrzebiona.

Zacznymy nadpis na wściu sklepowym odmienny już da-  
 now te słowa:

W tym sklepie nikt nie leży, właśnie z tej przyczyny

Ze ciała zgotowany w Wilnie był sklep inny.

Zakożkolwiek stało się, nie leży nikt przecie.

Podle bo nie rad ebową grob ten w sobie kwiecie.

## ROZDZIAŁ IX.

O Cudach, które się już przy Zakonnikach z łaski  
 Bożej stały.

## CVD PIRWSZY.

Czujcie złodziey, by w nocy z wszeogo człeka złupić.

Czujcie cała noc byś modla piekła się okupił.

Z Uraz pierwszego Roku, gdy tylko sami dwadź zakon-  
 nicy z posłania Starych swych przy tej Cerkwi mi-  
 śkac zaczęli, nadszedło święto Ofiarowania Ma-  
 rii Panny, a iż omal było z kim odprawować na-  
 bożniństwo całonocne, odprawili to z wieczorą. W nocy  
 gdy czas całonocnych modlitw przyszedł, obaczywszy ie-  
 den z czeladzi ogień w Cerkwi, dał znać do Oyców, oni  
 zdumieni, biegli do Cerkwie odemknawszy, a rzedszy  
 do niej (y czeladzi kilka było) obaczyli iż tylko co za-  
 palona świeca była, bo ięzcze nam nie wymierospuścił

(ie był

Przed Obr-  
 gem Prze-  
 Bog: świe-  
 ca sama się  
 zapala.



ſie był woſt od ognia około krotu / iátoż z wieczorá nie by  
lá ſwiecá zápalona / y zrozumiawſzy cze° po nich potrze-  
bowalá / nie zgaſáiac ognia odprawowali Jutrznia.

DZIAŁO SIĘ ROKY P. 1629.

## PARÆNESIS.

I Akby wdzieczne były modły cáłonoene P. Bogu / z Pro-  
torká Kroluicacego wyrozumieć łatwo / ktory gdy chce  
vgodzić y przyiemnym bydy Bogu / y w nocy o nim w mo-  
dlách nie zapomina / lecz wſtáie gdy mowi: Wſtawalem  
o pułnocy ábych ci wyznawał / dla ſadow ſpráwiedliwo-  
ſci twoiey. Modlit ſie Mozyſz / wygrywał Izrael / y  
gromił Amálecitow : modlit ſie tenże Dawid / vſhedł  
Saulowch náázdow / ále modlit ſie dobrze ; boć mo-  
wi w tymże Pſálmie o ſobie : Siedmkrát w dzień chwa-  
lilem cie. Nápomina Apoftol : Brácia / vſtáwicznie  
modlcie ſie ( iák to vſtáwicznie ſie modlić rozumiey. To  
ieſt Pr: Cz: nigdy nie opuſzczáć modlitw od Cerkwie ná-  
znaczonych / iák to Godzin / Liturgiey ſwietej / Wie-  
czerni. ic. ) R E wángeliſtá : Czuyćie modlac ſie ná tá-  
idy czas / ábyście byli godni vſtáć tego wſyſtkiego co  
przyſe ma. Tákże y drugi : Pátrzcíe / czuyćie / y modlcie  
ſie / niewiedcie ábowiem kiedy czas bedzie. R Eccleſiá-  
ſtik: Nie zátrudniaj ſie / ábyſ ſie záwſſe modlić nie miał.  
W kan tedy Práw: Cyt: gdy Mátká Cerkiew vchwa-  
lilá ná te modlitwy / ani lež ná tey czártowſkiey poduſſce:  
ktora Dóktorowie leniwoſt wem zowa ku ſlužbie Božej /  
lecz bierz náuwle z dziſieyſſego Cudá / iákto gdy my w tych  
vſtátiemy / nie bieſcy ie mieſtráncy odprawowác z gornie°  
Jeruſalem ſchowza / á to áby Pan był záwſſe chwalony.  
A toremu czeſt ná wieci.

Pſal : 118.  
62.

1. Theſ: 5.  
17.

Lue : 21.  
36.  
Marc: 13.

Ecd: 18.22.

## C V D W T O R Y.

Nie da zdrowia Aptyká, byś ia całé strawił,

Ten kto záżył światości dobrze ie popráwił.

**M**aryná Mihalowa, ktorey maż Gáyducha w Zamku  
Pinskim stuży, ná czáście tu porodeniu dzieciecejá  
bedac, wpádłá wchorobe ciężká, y co raz gorzey sie má-  
iac, smierci bliższa aniżeli żywota zostawáta. Co widzac  
do siekcie, uczyniła záraz stáranie o lekárstwie dušnym,  
posłał by po Duchownego Oycá, á posiliwszy sie odnie-  
go Sákrámentem Táswietšym, te przytym otrzymáta  
ráde, áby sie do Obrázu cudownego Przeczysłey Bogá-  
rodzice do Bupiáticz osiárowáta. Co oná z chęcia wiel-  
ką uczyniła, y nátychmiast szczęśliwie to co była woczy-  
ta, ná świat porodziła; á tu zdrowiu potym przyšedšy,  
wypełniła obietnice swa, z Miasłá Puská dítěie ná  
reku nošac (ktoremu imie Gánná) piešło do Monásty-  
rá przyspiáta, Pánu Bogu chwale dáta, tudzież y znát  
westowyná pámiatke tego cudá w Cerkwi zcástáwila.

Działo się Roku P. 1630. Maj. 2.

## P A R Æ N E S I S.

Káždá z nas  
lekárstwu á  
sobie szuka.

2. Reg: 6.  
11.

**N**iepryziázna żyjacym rzeczom chorobá, przymusiła  
náždego z żywych, stárac sie sobie o przeciwné ie y le-  
kárstwo: biega chore Lanie do Włoskiego ošta, leśné  
Wieprze do bluszczu, Żorámie do sitowia; n bystkie pty-  
wáiacze po wodách, do ziółká, ktore pospolsia o Żyde-  
skim zowie. Cžłowiek chory gdziež sie wda: ma y ten swoje  
pewne lekárstwo; Ciało mowie y Bzew Zbánućciela ná-  
šego Jezusá Chrystusa; ktore gdy bierze godnie, wżenie  
przełnuie, y w zdrowiu bogáci sie. Czytates śnac Prá-  
westawny Czytel: gdy strzyniá przymierza stálá o Obe-

u. 99.

dedomá Geteyczyká Miesiecy trzy / iż błogostawil Pan  
 Obededomá / y wszytek Dom iego / iakoż wiecey gdy sam  
 mieścić w sercu ludzkim uczyni sobie / nie obogaci / nie  
 ozdrowi domu swego / dobre to lekarstwo gdy wielką dzi-  
 sieyła MARYNĄ / y gdy ślub do Obrazu Przeczyskiej uczy-  
 niła y spełniła / od swey choroby ozdrowiała. Prá: Czyt-  
 gdy y tobie iako człowiekowi zachorzeć przyda się / tey bu-  
 fay Medycyny / á gdy ia nayożesz / tak tá rozbiie trudne  
 bole twoie / y obáli iako dzwieć trab / gdy Stározakonni  
 Záplani zátrabili / wymrócił Zierscheniste mury.

Ios: 6. 11.

## CVD TRZECI.

Modla Niebo przenika. modla lech przychity.

W zdrowie czyni po ranie wszelako obfity.

Cerkiew ná Swięto Zwiástawania Nasw: Pánnny  
 Cobbiano Kortynami / ryśtowanie ktore dla wierz-  
 chu zrobione bylo / snadź zá Boskim dopuszczeniem / z  
 trzaskiem łamać się poczeło ; chłopiec Páwel ktory był  
 ná wierzchu / z przeleknienia upadł ná posadzkę cegło-  
 wa sama twarza : y trafił czołem ná goźdz / w łacie le-  
 żacey / ktory tak mu w łeb daleko wpędził gwałt / iż  
 nie mającego prawie w sobie ducha / z Cerkwie wynie-  
 siono / y do wody włożono / ktora przed Cerkwią była ; po  
 niemáley chwili záledwie znać iż dychać poczał / wśákże  
 nic nie mowil / ani oczu otworzyć mogl / przez cały dzień  
 y przez noc. A gdy nabożni Zakonnicy po takim frásun-  
 ku ledwie coś drugiego dnia przyśedşy ku sobie / pocze-  
 li się modlić o zdrowie dźięciá tego Pánu Bogu ; przed  
 Obrazem Przeczyskiej Bogárodzice / rósac icy o wspo-  
 możenie / w tym czasie záraz przemowil / y pátrząc po-  
 czął Páwel / nádto przyśedşy z Cerkwia nálezi go / kto-  
 ry śmierci niżeli żywota był bliżşy / po izbie chodzącego  
 y prośącego ieść ; A co dziwneyşa / rana / ktora miał w



częle niemal do mozgu glemboka / w tenże samy czas /  
 sama sie zleczyła / tak iż do skutecznego zdrowia zarazem  
 przybędł. Tylko na rece prawey / która siodze wyminio-  
 na z tegoż upadnienia miał / w pieści wozy dłoni guz  
 ( snadź na pamiatke Cudá tego ) nie miały zostal /  
 iednak reka władnie y piše iako y prawey.

Działo sie R. P. 1631. D. Már. 24.

## PARÆNESIS.

AB: 20. 16.

2. Reg: 20.  
16. 22.

2. Reg: 14.  
21.

1. Reg: 25.

**S**zedział Młodzieniec Eutichus w otnie ; á bedac  
 ścieżkim (ponieważ Páwel Świety długo rozmawiał)  
 zmorzony snem / spadł nádoł z niego / y podniesiony iest  
 umárty. Spadł y chłopczyk z ruśtwania / iako w Cu-  
 dzie widzieć sie dáie / y umárty z Cerkwie wyniesiony :  
 lecz iako tam Świety Apostoł z Thársu / tak tu Przeczy-  
 ska onego cudownie wskrzesza ; ná prosbe nabożney Za-  
 konney Bráć. Práw : Czyt : czytay wtore Kiegi Bro-  
 lewskie / naydzieś tam iako madra Bialagłowa w Abe-  
 li / Joábá od wymrocenia Miasta mora swa oddaliła.  
 Czytay támże / y dálej obaczysz / iako Joáb przez Thetui-  
 tke poiednal z Dawidem Oycem syná Absaloná. Czytay  
 y pierwsze / iako oblagála Abigáil Dawida / że nie zniost  
 ze wśytkim zá kłostí Nábálá mezá iey ; á bierz sobie  
 zá pożytek náśláduiac tych pobożnych Zakonników / wcie-  
 kąc sie do Pána Boga / przez pomoc y intercessia Bro-  
 lowey Niebieskiej / boć przyrzekam / choć iázbys niewie-  
 dzieć iako obráził Pána / przez te narodu ludzkiego Do-  
 brodzieyke poiednaś ; wiele bowiem prostá może  
 máćierzynska / do oblagania Pána nášego  
 á Syná iey Chrystusa Jesusa.

## CVD CZWARTY.

Zle to ktoś rzeł. by świat ten miał bydź iako gdyś;  
 Ná tych rǎłość. á ná tym sa. rożne przygody.

**P**AN PRĄTSOWICKI / Obywátel Powiátu Pińskiego / kto.  
 ry Pánu Lutařowi Jelskiemu służył / w zimie iádac  
 z miásta do domu / nieostrożnie noge z sanek wyłóżył /  
 między kempinami / o czym niewiedząc woźnica / rospe.  
 dził ták konie / iż kempiná wylamawšy mu noge z bótu /  
 áż do piersi przyłożył; nie mogąc tedy nic rádzić nácia.  
 ganiem / z wielkim krzykiem y wołaniem / w nieznosnym  
 bólu do domu przywieziony był. Tam obaczewšy iż  
 bálwierz o wladaniu nogi ie<sup>o</sup> nie trzymał dobrze. Ofiá.  
 rował się do tego Obrázú Przeczysťey Bogárodzice / co  
 iák skoro uczynił / nátychmiast puchliná vřtepowáć po.  
 czawšy / ná své miejsce nachylić noge y ciągnąć dopu.  
 ścił / że nád spodziéwanie wrychle chodzić poczał. R.  
 przychodźt rilká mil piechota do Certwie Przeczysťey /  
 y te łaské y Cud Boży zá Modlitwa Tłáw: Pánnynád  
 nim wykonány ludźmi óswiádeczył / y znát wóřłowy ná  
 pámiatke tego w potomny czas zostáwił.

Działo się R. P. 1632. Májá 9. D.

## PARÆNESIS.

**M**ÓGPÁńska w utrapieniu wypełnia się / dla czego gdy  
 ludzkie nam stáranie ( ácz wpiřod záwře do Boga  
 vćieráć się mamy) nic nie rádzi / iuż w ten czas Pan ná  
 rá tunek wezwány przybywa. Jásnies to widziál w ro.  
 spráwie wyřey polożony / iákó złamána noge Pan / zá  
 prosba Rodzicielki svéy wřorowił chorego tego / ktory  
 skoro desperniácego czuł o zdrowiu swym Mediká / nie



Aſ: 14.9.

Aſ: 3.6.

Pſal: 36.3.

4. Reg: 1.  
1.

rospaczal / ale gdzie z proſba ( do cudownego mowie  
 Obrázá Kupiatickiego ) yo co zmierzyl odniosł / pow-  
 ſtał tak cudownie / iako on w Liſtrze niemocny ná nogi /  
 od Swietego Páwła ozdrowiony / y iako on od Swiete<sup>o</sup>  
 Piotrá chromy / także w imie Chryſtuſa Jezuſa / wſtał  
 nátychmiaſł / y wtwierdził ſie gołeni iego / y ſkopy iego.  
 Práwost : Czyttel : náucz ſie tu nie deſperować w przy-  
 padkách / lecz miey nádzí : w Pánu / á czyni dobrze / y  
 mieſtáy ná ziemi / á będzieſ ſie karmił iey bogáctwy.  
 Dániel miedzy Lwámi áz gdy iuż omrzeć miał / bywa  
 karmiony : Samáryia obleżona od Syrow / ciężki głod  
 cierpiac / gdy nie ſpodziewa ſie porátowania / Bog roſpe-  
 dzanieprzypiaćioły / y wielka tanióść wprowadza : nie deſpe-  
 ruy mowie / boć mowi Pan : Oto przyde / á nie omieſtam.

## CVD PIATY.

*Opuſzcza dom Máriná, dom w chroſćinách ſtáwi.*

*Z żywierzenty ſie kto Bogá przeponmiał rad báwi.*

**M**Ariná Tokarzewſka Piotrowſka / zaſzedſy w głowe /  
 po polách y chroſtách biegáiac / ſrodze ſie trapiła /  
 á żadnego potárnu od kílka Uliedziel nie zázywáiac /  
 wielmi predko biegáć mogła / w tey iey wołokicie / gdy ia  
 wlápieno / do Monáſtyrá Kupiatickieg<sup>o</sup> zwiázana przy-  
 wieziono / y przed Obrázem Przeczysteý Bogárodzice po-  
 ſtáwiono / tá m przez wſtyſkie nabożeńſtvo / ktore od-  
 práwowano nád nią w Cerkwi trzy dni / trwáta / y zá  
 modlitwámi Bogárodzice czwartego dnia k ſobie przy-  
 chodzić poczeła / w tydzień z dobra pámi ecia do domu  
 odiáhála / od ktorego času wielce nabożna zoſtála / y  
 náwiedzáć częſto Obraz Przeczysteý Bogárodzice do-  
 brodzieyſki ſwey poczeła. Z ktorey życzyłbym áby ſie dru-  
 gie Pánie budowáły.

Działo ſię R. P. 1631. D. Aug: 14.



## PARÆNESIS.

**R**ozumu utracenie bywa z niemietności mózgu /  
ktora psule actie naprzednieyszey w człowieku części /  
to jest rozumu / y ty to bårzo często przypada / ktorzy ciężko  
choruią / lubosie wielmi o co stråsuią / a no lepiej wewbhy-  
stkim włożyć na Pána stáranie swoje / a on nás wycho-  
wa / nie dopuści na wieki zachwiania sprawiedliwemu.  
Wieß Práw: Czyt: że on ma piecza o nás / y wiecey czá-  
sem dáie niżeli prosimy; czytay Kroluiacego Proroká /  
ten prosi áby go Pan od przesládowania Saulowego  
wyzwolił / á Bog y przyczynel / przeciágłóść żywotá dá-  
ie onemu; prosba Sidonczykowie áby na głuchego y nie-  
mezo rękę włożył / á Pan iákby wiele toło niego cere-  
moniy czynił / czytay Ewángeliste S°. R tey Białeygło-  
wie / gdy tylko Żakonnicy pobożni przez trzy dni o przy-  
wrocenie rozumu iey supplikuia / do swietego máiestatu  
iego / ten / przytym y zdrowie przydáie. Práw: Czyt: iáko  
zawşe / ták y w ciężkim rázie przypádni do Boga / á on  
cie przyßedşy wyháwi / zaś iákby szesáliwé przyßcie ie.  
go było / náucz sie / iż mießrać w tobie sam bedzie / zacząym  
wszystko dobro poydzie / przyßedł Pan do Gerázenczykow /  
wzdrowił dwu czártem opetáných: przyßedł w dom Pie-  
tro w / wzdrowił swietre iego: przyßedł do Máttheussa /  
z Celniká Apostolem uczynił: przyßedł do Taim / v.  
mártego wstrzesił. 26.

Psal: 54.

23.

1. Petr: 5.

7.

Psal: 20. 5.

Marc: 7. 33.

Matt: 8. 28.

29.

Marc: 1. 31.

Matt: 9. 10.

Luc: 7. 15.

## CVD SZOSTY.

Gdy Anieli miásto nas modły odpráwuią.  
Oczywisté z lenistwá widze nas sirofsuią.

W prze-

W Przestym nie dawno Roku / z Soboty na Tiedzie-  
 le / iż w Monastyrze zegara nie było / a powietrze  
 chmurami zamieszane / niebieskich gwiazd / wedle ktorych  
 sprawować się ludzie zwykli / noc nie dopuszczało wka-  
 zać / przypoznien do Jutrzn / w niewiadomości godzi-  
 ny / podzwoniono. Tego czasu przed dzwonieniem Czo-  
 wiek jeden we wsi Kupiatickiej / w którym znajomy /  
 mniemając aby już dzwoniono / szedł do Cerkwi / y wi-  
 dział w niej ogień z domu wyszedłszy / przystąpi bliżej /  
 słysząc śpiewanie w Domu Bożym ( iako sam z przysięga  
 twierdził ) wszedł na Chentarz / y daley do opasania  
 Cerkiewnego / iż śpiewano B O G V S E A W A N A W Y S O -  
 K O S C I , zrozumiał dobrze / y stawszy pod ścianą Cerkiew-  
 na ostątką słuchał : gdy było po wszystkim / nikt z Cer-  
 kwi nie szedł / zaczęli on postąpić ku drzwiom / znalazł  
 zamknięte / y ogień w Cerkwi pogasłszy / przelazł się /  
 y biegł do czeladzi Monastyrskiej wzbudził ją / y oznay-  
 mi co się stało / o czym dowiedziawszy się Zakonnicy / po-  
 chwalili P. Boga / y dzwonić zaraz na Jutrznia poczęli.  
 DZIAŁO SIE R. P. 1633. Nouembr: 22.

## PARÆNESIS.

T Oć to jest / com w napomnieniu Cuda pierwszego /  
 przy Residentiey Zakonney już Braciey o całono-  
 cney mówił modlitwie / co się y dziś stało / dla napo-  
 mnienia nam Mniichom / ktorych wszystek żywot ma być  
 na modlitwie trawiony / te gdy my prze leniwość naszą  
 opuścamy / Ciebieścy Dworzanie nagradzają / ale nie  
 w pożytek nasz / ponieważ nie siejemy sami / żać też nie  
 będziemy / abowiem to jest Act do perłony bezgulney  
 przywiązany. Napominam tedy ty Bracia m nie w Chry-  
 stusie miła / y siebie leniwego bodźcem do Modlitwy bo-

Mniści ży-  
 wot wśy-  
 scek na mo-  
 dlitwie.

de / ktdra

dektora jest pomoc duży światy, wciecha dobremu An-  
ioliowi / meka ciartu / ofluga mila Bogu / pokuty za-  
konney pochwała / doskonała sława / pewna nadzieia /  
zdrowienie zepsowania: Modlitwa serce weseli / od zie-  
mnych marności oddina / oczyści od grzechow / pod-  
nosi do rzeczy Niebieskich / serce do przyiemnych Ducha-  
wnych rzeczy rozszerza. Nasładowym Chrystusa Pana /  
ktory modlac się nocował na modlitwie. Jedną Ora-  
tia Xenocrateśową wstrzeźmiewości / lubo świecra na-  
uczyła Polemona: nas częsta Duchowna modlitwa /  
niech się często modlić nauczy / y otworzy nam Niebo gdy  
będzie żywa / a bowiem taka bierzemy niżeli miecz z obu  
stron ostry przemiła.

August.  
Casiod. in  
Psalm.

Luc. 6. 12.

## C V D S I O D M Y.

Ten mi k myśli Orator. który rane gri.

Kto podrapie biegam go. bo ia gorzej gnoi.

**P**A Paweł Dniewaltowski Sluga y Oekonom Je-  
mci Pana Nowogrodzkiego Podhaczi / w dzień  
Przeniesienia Ciała Świętego Mitolada z Miry do  
Baru Włoskiego / onego to S<sup>o</sup> Jerarchi / który otrapio-  
nych wpełako ratuje / gdy się do niego z modlitwami  
swymi udala. Czytaj cudowny żywot S<sup>o</sup> Biskupa tego /  
iako marinarzom / iako na śmierć w ciemnicach osadz-  
nym więźniom / iako otrapionym; y gdy żył / y gdy w Pa-  
nu zaśnął pomaga / boć y po odesściu Oleskiem z Głowy  
iego światy pryncym wielu wleczą / a tak prawie iako  
Głowa S<sup>o</sup> Jará Krzeciela y Eustaphiusa Arianiá /  
mnogich uzdrawiała. Co Eustaphius gdy arianizmu  
swego mocy przypisuje / Bog z Pieczary go wyprowadza /  
a Głowe w niej S<sup>o</sup> Jana zesławnie / z tej obrany tatie

In Damasce  
lib. 4. c. 16.  
vide inter-  
pret.  
W Trefo-  
loiu 24. Fo-  
bruar.



Turon: lib:  
2. Hist: c. 3.  
Nie idzie  
za tym, iż  
kto ma Re-  
liquie ss.  
Cuda czy-  
niac, iż-  
by samzdras  
Prawosła-  
wnym y  
świątym go-  
stawal, w-  
sie z tej  
Głowy ś  
Janá.

O gwycza-  
nym woskow  
nośenia v-  
zdrowio-  
nych cześci  
ciała w spo-  
mina Thec-  
dor: w roku  
1100. Lib: 8.  
Græckich  
affektów.

cuda, iakie Cirulla Biskup Arianiski z widzący był o mi-  
czyni, był w Certwi, y go było kazanie, w któryś s<sup>o</sup> Oni to.  
Iaká wyhwalano lud do skruhy przywodził, okazyiac  
wyspekli, ktoremi ten zwykł Boga obrażać, y ná nie le-  
karstwa. Tam nieiákos trąsilo musie, y ná swa ráne me-  
dicine ostyżić, ktora, iáko każde doświadczone lekarstwo  
ná zgoienieran, sumnieniu choremu bol zádawác z rázu  
zwykła, y temusie Pánu Dżiewaltowskiemu zdáło, iá.  
koby mu wmyślnie grzech iego ná oczy (bo Conscius ipse  
sibi de se putat omnia dici) był wytykány, záczy m ná-  
ciśnawośy głowe czapka, coś mruczac wyszedł z Certwi,  
odpowiádaiac Zakonnikom, y złe dáiac im słowa. W  
wieczor tegoż dnia podpiewy, iáchał do Dworu orzędu  
swego koczym, cztyrmiá konimi, y iuż blisko domu rospe-  
dziwśy woznicá konie, koczcy wywrocil; Pan spał by,  
reke z ramienia wywinał, y z wielkim krzykiem, ledwo ná  
filimie był do dworá wniesiony, w którym przypadku  
dziwnie złe sie miał: Cirulicy go Pinscy y Grodenscy  
odbiegli, nie mogac zabić bóleści wielkiej, áż po dlu-  
gim czasie przypomniałá mu Matzontá iego on gniew  
niestuśny, wczas kazania, y rádzilá, gdzie nábył choro-  
by, áby tam szukał lekarstwa ná nie, wczynil to: Osiáro-  
wał sie do Obrázá Przeczysťey Bogarodzice, y spodzi-  
wieniem tychże Cirulikow potym zdrowym zostá, á pel-  
niac obiat swoy, pieśń przychodził do Monáстыrá, reke  
z wosku oplepioná przyniosł, y kárte podpisał táż reka w  
te słowa: Cokolwiek tu w Endách Monáстыrá Kupia-  
tickiego nápisano o mnie, piśe to przed Pánem Bogi-  
moim Bczerze, iż iest wśystko istotná prawdá. Páwel  
Dżiewaltowski, reka włásná.

Nie mniey podziwienią y tá rzecz godná, znák złamá-  
ney reki woskowej zápieczetowány był iego pieczęcia, y  
dziwnym iakimś zrzadzeniem Bostim, Serb ná pieczęci

w Obráz

w Obraz Przebłogostawionej Matki Bożej przemienił się; co on sam w domu iście postrzegł; w Cerkwi z płaczem oznajmił pod czas Świąt wielkiego / y wiele się ludzi zacnych z podziwieniem temu przypatrowało.

Działo się Roku P. 1633. Nouembr: 21.

## PARÆNESIS.

**B**arzo dobrze woli Oycę naszego / który jest w niebie / słow iego uczymy się; a uczymy od Błaznoddzielników / których że się teraz barzo wiele a ładaiących namnożyło / dobrego Cerkiewnego Oratora ( aby się ci wstydzali / albo też uczyli wrzędu swego ) podam powinności: ci gdy o tych pomniacie beda / w nauce swej słuchaczom yście nie zawiodą.

Orator Cerkiewny ma być mąż stateczny / y wielki miłośnik Boży; boć gdy Pan podawał do pastwy owce Piotrowi / pytał: Simonie Janow / miłujeszli mnie więcej niżli ci. Rzekł mu: Tak Panie / ty wiesz że cię miłuję. Rzekł mu: Pás baranki moje. Toż mówi powtórę y potrzebie do niego. Bóg y sam Zbawiciel Dusze swoje położył za przyjaciół swoje / nadeo nie wieść tego / a to aby miłość ku Człowiekowi / którego odśukać przychodzi / okazał / y aby wzajemnie także ku miłości swej onego pobudził.

Abym był doskonałe mądry / boć tego pilnie potrzebuje. Paweł Świąty po Tytusie mowiąc: Ty zaś mow co przysłoi zdrowej nauce. Tegoż y Pan przez Malachiasza Proroką chce: Wargi Kapłanów beda strzedz umietyności / y Żakoni pytac ieda z rósł iego.

Abym miał słuchaczom mowa ruszyć / a prawić wość. Wym ku dobremu uczynić; bez tego darmo Orator pracować będzie / łatwo to zaś uczyni / gdy Pana iesli w

2.  
Ioan: 21. 15.  
y 16.

Ioan. 15. 13.  
Rom. 5. 8.  
Ephes. 5. 2

2.  
do Tit: 2. 1.  
Malach: 6.  
2. 7.  
Leuitici  
6. 10. y. 10.

3.



Cap: 2. 24.

Cap: 2. 19.

o 20.

Snow ro-  
gnośc.

Deut: 18. 10.

11.

1. Reg. 18.

9.

Cor: Tac:

lib: 2.

Simon Ma-  
solus in se-  
cundo suple-  
menti Collo-  
quii.

**Y** Bedzie potym/wyleie Duchá mego ná wśelkie ciała/  
á prorokować beda synowie waszy/ y corti wasze/ stár-  
szym waszym sny sie śnić beda/ ić. mowi Swiety Prorok  
Joel. Gdy w Cudzie dzisieyszym czytaś/ o widzeniu  
we śnie/ nie rozumiey Práw: Czytel: abyć temu owśeki  
wierząc zázakazano/ boć sny sa w troiákiey rozności/ Boz-  
kie iedne/ z tych o iedny czytám o Dánielá: Tedy Dánie-  
lowi tájemnicá przez widzenie w noczy iest obáwiona/  
drugie náaturalne/ temi to Syllá y Lucullus wiele rze-  
czy przyślych dosiágáli/ temi y Medik Augustá Cásárzá  
zgadl/ i z przegrána wojná Rzymśká/ gdy widzi we śnie/ że  
Cásárski namiot Bárpáta ludzie nieprzyaciále/ bywa y  
stad często/ że we śnie to widzimy/ o czy w dzieńi myślimy.

Causidicis lites, Aurigæ Somnia currus.

tym wiáry nie day/ gdyż to zázakazano/ Ani sie niech náy-  
dule w tobie/ itoryby o Práktikarzow sie rádžil/ y wie-  
rzył snom/ y wrozkom. Trzecie Diabelskie gdyć w myśl  
wkładáia/ skoki/ tance/ rozpámietywánie/ biesiad/ ić.  
y tym nie wierz/ boć y sami czárci o przyślych rzeczách  
niewiedza/ dla czego y wátpliwie odpowiadáia pytáia-  
cym/ iáż o tym syroce Herod: lib: 1.

Do wrozek w chorobie nie wdaway sie/ ále do Boga; ten  
zleczy iáko dzisieyshey Iwánowej wśytkie rány twoie/ y  
włóżywśy ná bydla swoje/ wprowadzi cie do gościnni-  
ce/ potym do Tliebá: ktoregoć sprzyiam.

## C V D D Z I E W I A T Y.

Przedsey dziećie niżli mąż ku zdrowiu przychodzi.

Mniey to grzechem niżli ten bo snadź Pánu škodzi.

**P**łágia Truśłowa/ máiac syná iestże lat niedorośte-  
á ten z przeleknienia/ rozumu odchodził/ y opentá-  
nemu był podobny/ słá z nim do iednego Bápłaná/

aby mu



aby mu co pomógł / czytał nad nim Litanie / ale gdy nie  
nie ratowało / owszem gorzej się miał w swej chorobie /  
wskazał niewieście z dziećciem onę do Obrazu Matki  
miłosierdzia Kupiatickiego / dokładać / iż przy nim  
wielkie dobrodzieystwa Pan Bog wielom pokazuje: za  
Modlitwami Światłej Panny: iedno wierzyć po-  
trzeba. Wyznikał tak nie wiastka / męczyl się y tu w pra-  
wdzie chory srodze / a tym bierzley / gdy do Obrazu cudo-  
wnego był prowadzony / gdzie padłszy na ziemię długo  
leżał / potem przyśledłszy pamięci wstał / Obraz bez przy-  
muszenia sam całował / y po małym czasie / do zdrowia  
piwśzego przyśedł.

## PARÆNESIS.

W Jdźlmy to na oko / iż rzecz każda żyiaca / o natural-  
ny sobie stara się pokarm / Lew miesem / y inśe zwie-  
rzetá żyia / Ryby wodą / ogniem Salamandra / drzewo  
ziemia sustentuie się / Człowiek że z temiż co do ciała  
communikuie / z tymiż naturalnie równać się lubuie /  
zaś co do duszy ktora ciało sobie podbiia (ponieważ nie  
o iednym chlebie może żyć człowiek) różni / boć ta słowy /  
ktore z ust Pániskich wysły karmi się / te uważwszy tu  
Oczywiście swej duchem wzbiia się / y lubo czasem daleko  
przez grzech wpada / iednak gdy z marnotrawnym synem  
przychodzi do siebie / gdy się tak wypadku swego / iako  
Zdraś ludu Izraelskiego uśtyda / gdy prosi o odpu-  
szenie / tegoż z Jairem za Corka swa suplituiacy / do-  
stępuje / odzywia się znowu łaską Bożą / y ona powstaje.  
Ta dzisiejszy Cud patrzący Prawosi: Czytel: który się  
nad tym Phrenetyki okazał / nie darmo tengłowy zawrot  
cierpiał / dopuszczenie to Boże dla poprawy iego było /  
Spytaś: iakoż on mógł wierząc prosić o zdrowie swoje /

gdy był

i. Esdr. 9. 6.  
Matt. 9. 25.

Matt: 9. 2.

Marc: 2. 3.

gdy był bez rozumu? Odpowiadam, wierzył mocno  
rodzicielką, ktora go przyprowadziła, iż zdrow będzie, y  
wiara tey mu pomogła, iako onemu nabożnych, boć mo-  
wi: Widząc Jezus wiare ich, rzekł powietrzem ruszo-  
nemu: vsay synu, odpuszczają się grzechy twoie, y skutek  
wiary y zdrowie synowi, iż odniósł.

## CVD DZIESIATY.

Od namnieszego rady pros w twoiey przygodzie.  
Boć to Timofeiowi dość stało w dogodzie.

**T**imotheus Celipowicz ze Wsi Grodzień, miał  
bol ciężki w głowie, y łamania kości w nogach, cier-  
piał te boleści od czasu nie młodego; wtym iedną niewia-  
stą pobóżyć wzięli w żył się bolu tego, dala mu rade, aby  
się odal od modlitw Bog grodzie, y żeby odlewieć Pia-  
tkowych dni pościł; wypełnił to on, a ostatniego Pia-  
tku konczył ten post, w steraniu wielkim, na stol się  
spoczywał: wrym wdałom się, iż światła Pań-  
na tona wdy mu się głowy, do Kapłanów dla Słowie-  
dź iść rozkazała; porwie się ze smutku gonić: boli-  
y i: narażać w dzień Święt słowami Młotki Bożey,  
o Swoy mocy będą do Kapłanów, był nabożnym, y to  
z skrucha wielką opowiedział narodowi.

Działo się Roku P. 1634.

## PARÆNESIS.

1. Reg: 6. 11  
v. 2.

**I**ako upadek, tak też y powstanie okazyja czyni Słowie-  
kowi. Poyrzał Dawid Święty na Bersabea z okazyem/  
zgrzeszył: z okazy padł Alipius: tak wiele Świętych Sa-  
konnikom okazyja wywrociła, tak wielu tak naprawiła.  
Święty Matheus Ewangelista na małe słowa, ktore

tam.

tám tendy przechodząc dość dobre dał mu Pan / wśystko bogáty zostáwił / y siedł zá Chrystusem / occasia choroby Timotheuszowej y dzisiaj Białagłowá porużona / post onemu iáko pewne lekárstwo / głowy bolenia / ykości łamania nákazuje : ktory gdy zachowuie / godnym bywa / iż samá przebłogosławiona Mátká Boża przychodzi przedni / y rádzi mu / áby był nabożnym w Kupiaticzách ; co y uczynił ocknawszy się zdrowy. Práw: Czyt : czytam że studzy Cezárz Vespásianá bázno w ten czas pilnowáli / gdy do láźnie / lubo też komory / w ktorey iádał wchódził / á to dla tego ; że zá ta ocázya wśystko czego żádáli odnosili : skutay y ty wśeláto okázyi / lubo iá zámśe máś ; boć wśystko ná co iedno ná świećcie poyrzysz / ábys chwalił Páná Boga ; ták w zdrowiu / iáko y w chorobie inuituie cie : á wiedz o tym / że nád okázya nic przedzy nie wchodzi ; boć rzeczono : Fronte capillata , posthac occasio calua est. predko iá chwytać potrzeba.

## C V D XI.

Wierz co cie ku dobremu iák kolwiek prowadzi .

Zle ten nie siedł , ktoremu iście swe nie wádzi.

**W** Wsi Stawku / w Powiećie Pińskim Człowieká w iednego náwiedził Pan Bog obłożna choroba ze wśystkim domem : Żenie tego chorego / dziwnym sposobem Przeczystá Pánná pokázáła się / gdy ná modlitwie trwa w komorze. A oznaymivszy przyczynę choroby / rzekła : Chceli twoy máś z tey niemocy powstać / niech się ofiáruie do Obrázmu mego / á tam uczynivszy Spowiedz / niech pokutuie : Przelekniona niewiásta / y drzwi po sobie nie zámáwśy biegła / á co roztazano powiedziáła meżowi : ále en zfuksaś y iá / widziádtę ládáiákim ziwie / nie názwáł ; w godzinę potym nápadśy bol wielki /



umorzył go. A drudzy co też w tymże domu chorowali  
( dziwna rzecz ) polepszenie na zdrowiu zaraz wzięli. y  
śmiała twierdzić pobożna ta niewiasta / przed nami  
wszystkimi / że wszyscy podobniejszymi byli do śmierci / y  
w cięższy bolu bez pamięci leżeli / a w nim gdy nic niebe-  
spieczne nie było / okazało się iawnie / iż właśnie dla nie-  
wdzięczności tej przestrogi zgnąć się z świata musiał.

Działo się tegoż Roku, Márcá 30.

## PARÆNESIS.

**D**obry Pasterz duże swoje kładzie za owce swoje / czu-  
je o nich / y skutecznie trwa w swym przedzie. Poy-  
żrzy mi Praw: Czyt: gdy był dobry ten Pasterz na zie-  
mi / coby opuścić owcam swym potrzebego / nie: mo-  
dlit się wpadając na kolana w Ogródku / vzdramiał / w-  
czył / wprzód nich chodził teraz / teraz za nimi / trwale le-  
żąc wewnątrz / zewnątrz / wokoło / na dole / iako wielki  
Doctor mówi: Wewnątrz świata / zewnątrz w Niebie /  
na dole w Piekle: wokoło świata / y gdy wstąpił do gor-  
nego pałacu / y sam / y przez Świętych swoich czuć o nas  
nie przestaje. Widzieć to iawnie możemy z dzisiejszey  
sprawy / gdzie Matka miłosierdzia chce zdrowia czło-  
wieczego / ukazuje się w komorze modlacey się Białey.  
głowie / o całości meża swego: y lekarstwo iey pokazu-  
je / którego onże nie przyjął / z żywych rejestru zestął wy-  
mążany. Praw: Czyt: Bożkim wierząc zjawieniem /  
gdy iako człowiek choroba zachwieleś się / to czyn / pros  
wybraney Panny Matki Bożey / aby ta w ciężkim ra-  
zie ukazawszy się ratowała cie; a pros mowiac: Wstań /  
siedz się Dobrodzieystwo meia / golembo meia / a przy-  
dź; nie odrzucaj iako dzisiejszy prośak; by miasto bia-  
ley golembo trut czarny przypadł / Murzyn moia

Stáranie Bo-  
że o lu-  
dziach.

Pieśni P:  
2. 10.

piekle.

piekielny nie oślodzał cie / y tām ná tobie / gǳiebyś nie  
życzył sobie / nie zaiachał.

## C V D XII.

*Makárichá z nazwiskiem swym sie nie stośnie.*

*Błogosławiona w rekách kiedyż wżdy śwánkuie?*

**N**Jewiásta że Wóś Kupiaticz Makárycha / z przygo-  
dy iákos reke sobie zlamála / ták práwie / że żadney  
nia roboty dla pogruchoćania sie rósć / y bolu wielkie-  
go odpráwować nie mogła / do wżenia tey choroby nie  
szukáiąc świeckich lekárzow / wdała sie tām / gǳie o pe-  
wnym od wielu ludzi ozdrowieniu słybała / ofiarowała  
sie do Obrázu Cudownego Królowy Anielskiej / y zdro-  
wiała łaski Bóżej za tydzień y niego zostála. A wǳie-  
czna bedac dobrodziejstwá tego / plewła w ogrodzie  
Monásterskim przez kilka dni reka ta / ktora była zla-  
mála / częstokroć wielce sie dziwuiac / że iuż stáre iey rós-  
ćci ták predko zleczyć sie y zrość mogły / bo teraz ma lat  
pod siedm dziesiąt / y opłakiwáiąc grzechy swoje / á  
z Bóżego cieśnac sie miłosierdzia / Cud ten / ktory sie ná-  
nia wypelnil / káżdemu kto sie iey náwinie / opowiada.

Działo sie R. P. 1635. Már. 25.

## PARÆNESIS.

**C**zesta test miedzy ludźmi reki zlamánia choroba /  
Czadaciey bez przymoty / lub też guzow / co do świe-  
ckich Doktorow / wleczenie. Pan Bog : áraz bol wámierza /  
y cáła iáć pierwey była tworzy / ták ci sie estáto S. Ja-  
nowi Dámáscenowi / ktorego za Obrázow obrone / te-  
wcieta Pan tudzież przyrosł / ták y dzisieyszey też zla-  
mána reke przywraca / y spaia zaráżem łomániny / tá  
bez bolu nia robić wnet poczyňa. Práw: Czyt : abyś v.

Cytały Zy-  
wot S. Janá  
Dámáscená  
od S. Ojca  
Janá Patri-  
árchi Jeroso-  
lin skiego  
napisany.

Exod: 17. 11.

Matt. 18. 8.

Marc. 9. 43.

Będy reki Pánstiev, ktorey rzadko kto miedoznal, y tákie<sup>o</sup> przypadku, podnieś rece tve ku Pánu ná modlitwe: jáś ieżeli byś cie gorzylá, słuchay rády Tworce swego, á vtni ía; boć pożyteczniey będzie, á vyzginał ieden z członków twoich, niżli by miało íść wś, skie ciało tve do piekła.

## C V D XIII.

Dobra nádzicia, kto sie spowiada w chorobie.

Boć ten już na łup Pluto nie podpada tobie.

**M**Arina Jwánowa Bogdanowa wdowa wpadłszy w chorobe, już esátaniey godziny zświatem sie pože. gnania czekała; á czuiac sie bydz śmierci bliższa, Spowiedź przystoynym przygotowaniem odprawiła przed Zakonnikiem Monástyrá Rupiátičkiego, y Sviatości Pánstie przyiela, nádto y Testáment sporzadziła; lecz od Spowiedniká wzięła nápomnienie, áby nic nie wát. piła o zdrowiu swoim, ále dobra wiáre y vřnosť máiac w Pánu Bogu, osiárowála sie do Obrázá Přebtego. sláwioney Mátki iego, zápevnie slubuiac íey, že zdrowa zůstánie. Rádá to od niego slyšac rzekla: O datby to Pan Bog, przed toba Oycze slubuię, že sluzylábym Pánu Bogu do żywotá mego, wśyřko opuřciwřy, á mó. wila to z wielkim sercá struřeniem; y od tego času po. czawřy brát ná zdrowiu polepřenie, dořonále zdrowa zůstála, wřátže slub swoy Bogu zmieniła.

DZIAŁO SIĘ ROKV P. 1635.

## P A R Œ N E S I S.

**M**Jedzy ósmia powinności Presbytera przystoynego náydzie sie y spólspobolenie w przysgodzie drugiego; toć okazało sie dořátecznie, iáto zlitował sie nádonym Sámárytan, ktory wpadł byl miedzy zboyce /

ká y

Káplan we  
dle porząd-  
ku Melchi-  
sedekowego.  
Luk. 10. 33.



bá y wzy nas Apostoł mowiąc: Jeden drugiego ciężary nieście / y ták wypelnicie zaton Chrystusow. A nád wšytko, Pan dla odkupienia nas ná Brzyżu sromotnie umárl, czemuž bez smierci y umiránia / spowiednik syná y córke swa w duchu nie má zmitosci ták informowác, iż by ten žyl, owánie umiráłá. Kto powinien Swieščženik, aby wcześnie, y rozumnie bolećacemu synowi swemu od práwyl zwyzáiem Chrześciánstím wšytkie do Aktu tego należace Swietosci / nápomínáł go o skruše serdeczney, y zálu zá grzechy. Zás niech sie wáruie ciešyc w mirájacego žywotem / poniewaž on wierzac temu, w pokucie y w podniesieniu mysli swey tu Bogu rozrywa sie, co času tego bárzo škodliwa rzeczá jest, lecz przeciwnie niech czyni, z ostodzeniem chwaty Božey y dziedzictwá wieczne<sup>o</sup> opowiadaniem, niech mu droge do niebá ściele škodká wymowa, gdyž y tey potrzebuia Doctorowie po Kapłanie, boć bez niey trudno choremu perswáduie. Tey to nie máiac Moyses, boi sie isc do Pháraóna aby lud Izráelski z niewoli wyzwolit, Pánie nie jestem wymowny, ic. Ta sie wymawia Jeremiaš mowiąc: A, á, á Pánie Bože, oto nieumiem mówić, bom ja jest dziecina. Przejrzycie sie tu prosici Swieščzennicy / y wy ktorzy ich ordinuiecie Arcikápláni, á wvažcie co zbuduiecie prostota nieukow, dáley milcze, wy widzcie, boc wam dány jest klucz rozumienia.

Galát: 6. v.  
2.Żywotem  
umirającego  
ciešyc  
nie rzech.

Exod: 4. 10

Jerem: 6.

## C V D XIV.

Ná trucižne recepty są róžne, ná Czártá  
Jest moc Swietych w Cerkiewney skárbnicy otwártá.

S Rogim piekielnym Arápinem nárzuczonego przymie.  
S ziono Cílowieká do Monástrá náše<sup>o</sup> Kupiátickie<sup>o</sup>,  
á to z wielká w drodze wiodacych go ángária, á snadz

taka / iaka na ten czas mieli / gdy go do Obrazá S<sup>o</sup> Mi<sup>o</sup>koláia / który stoi w Káplicy / temuz Swietemu Jerár<sup>o</sup>se Mireyskiemu wystawioney mewlekli / y do Icony ie<sup>o</sup>go Swietey przychylili. Znáł to był dobry uwolnienia tego wieźnia z niemoli czártowskiej / boiażni mowie diabelska / wścia na miejsce święte / iakoż y zaraz ( na co wszyscy z wielkim ludzi zebraniem pátrzáłismy oczewiście ) odśedł do swych nienawistnych knieiw wrog piekielny / uwolnił stworzenie Boże / y to swym rugowaniem pokazał / iż taka iest moc Swietych Bózych / ktorey oprzec sie nigdy ci Rebellántowie nie mogą / bo skoro ci słowo ie<sup>o</sup>dno ( iakożá Swietych Oycow Zákonu nášego w Swie<sup>o</sup>tym Pieczárokkiońskim Monásteru było / że trzydzieści Bráćiey w nim znáydowało sie / ktorzy nie tylko słowem diablów wyrzucáli / ale y tak im stráśni byli / iż Wener<sup>o</sup>gumenów lubo opetánych / nie wázac sie do Monástyrá wchodzie / przed Bramą Monástyrską opuścáli ) rzekna / nátychmiast sie z ciał ludzkich precz wynośa.

Działo sie R. P. 1636.

## PARÆNESIS.

Lib: 15. in  
medio.

Pátrg na o<sup>o</sup>  
krucienstwo  
Neronowe.

P<sup>o</sup>że Cornelius Tacitus / iż Cero Swietych Bózych / obieráiac w róžnyh zwierzat skory / ná Theátrum náreláhy nogáhy kštalcé czworonogich zwierzat idacych wyprowadzał / wysworywał pety Brytany ná nich / iáť nádzikie Tiedzwiedzie / Párdusy / y Tigrisy wypuśczał / á ci ich z wćiecha okrutne<sup>o</sup> Cásárzá rozśárpymáli: gdy dieni śchodzil / á ciemność swiát pokrywała / miásto swiátlá / świecić nimi sobie roskázywál. Obira y grzech w plugáwe ludzi przestępných skorzystá / wrywódięwa wstępowlár<sup>o</sup>wámi / wywódił náwid<sup>o</sup> k lutemu Tártáryskiemu Lwo<sup>o</sup>wi / onemu to / który chodząc ryczy / byta kog<sup>o</sup> by pożárł; ná

śiedze.



ziedzenie rzuca / Bczuie piekielnymi Cerberami / y do cie.  
 mnogo Tędnaru / iako myśliwy Actæon / lubo Hippo-  
 litus swoje łanie zápedza. Praw: Czyt: zábieżyš temu  
 złemu / gdy iako dziśieyšy człowiek zrzuciš z siebie ten  
 Centon / podepceš poczwórę plugawą / obnázyš sie z łat  
 ziażecią swiatą / siátego Adama ztożyš / á nowego  
 Chrystusa Jezusa / mowie purpure / iako Triumphator  
 obleczeš sie / iemu samemu służyć / á po wstudze z nim  
 trolować będzieš.

## ROZDZIAŁ X.

O opuszczeniu mnogości Cudow dawnych  
 w Kupiaticzach.

**W**iele sie innych Cudow zá Wielcb: Oycow Presby.  
 terow estáto / ktorych że eni nie nápisali / rezumiéjac  
 iż bez písma (ktorym wietorámiétné lata floia) ed nich  
 xstnie synom podané trwać miały / do ktorych iako stár.  
 bych gdy my dziś áppelluicmy / gdy sie ich pytemy iako  
 rostopnych / y o rzeczách przešłych iádzimy / ábo iáczey  
 wczyt sie chcemy / spráwy dáć iedno inconfusó nie mogá /  
 yto nam tylko / że było / y ták nam Oycowie nášy pedáli /  
 práw iá / á że byšmy to písali nie przykazáli nam. Gedná  
 rzecz oplátánie / gdy dziełá Páńskie przez lenistwo / ghu  
 šność / niedbáłstwo / y nieumiejetność pogrzełá sie. Z to  
 bydzis znáł tych / ktory ná poczátu swiatá stworzeni by  
 nie písma . kto by wiedziáł e Agamemnerie / kto o Se-  
 ctorze / kto o Doktorách Swietych / by nie písma . kto o  
 przykazániách Božych woli Páńskie y by nie písma .

Scripta ferunt annos, scriptis Agamemnona nosti.  
 Písmem zgołá swiat stoi / y od wiecznego zápomnienia  
 písmem vindicuje sie.

Písmem Cnotá Platonie lat twych kwitnie wiele .  
 O stárożytność nie dba / rozkrzewia sie śmiele.

Písmem

Quid in Met  
 Sen in Hip.



Písmem zadržte w grobách žyia znouu kości.

Nie boia sie časowey bynamnicy srogosci.

Písmem stoi eo dawno do gruntu zburzono.

Co poleglo. písmem jest iák znouu stworzono.

Rusacy parálat sie wojnami / o piorzenie dbáli /  
dla tego tež sami / Bohátirské dzielá ich / y Cudá táť  
śwíetego mieyscá tego / iáko y drugich wíeczna śmíerćia  
ospíone / wíeczniemiwiadome odpoczywáia ; á rzeczo-  
no : Wyznawayćie Pánu. ic. śpiewayćie mu / y grayćie  
mu / oznaymíćie wśytkie dziwy tego / pámietaćie ná dzi-  
wy tego ktore uczynil / ná Cudá iego / y sady ośt iego. Do  
przedśiewzięćia mego bázro dobrze ktos nápisal :

To co noc niepámięci w lúžsi zágarńie.

Ták wśyscy przyznáć muśim. že nam ginie márníe.

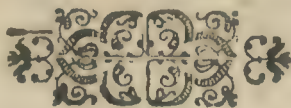
Teraz iuž przynamániey Pánie y Tworco moy weyśrzy  
z Tíebá / á obáčz y náwiedz winnice twoje / y nápraw  
ia / áby kwitnelá / y owoc swoy innym podáta ; niech zá-  
kwitnie / y liśti máte zápomniení / lubo z pámięci rzeczy  
wyrwánia / poimáne beda / áby sie krzewilá : weyśrzy  
Bože / boć iuž przyspiál dzień / ktoreg<sup>o</sup> stuśnie rzec moze :

Ná Sionem Pánie Ty sie máś zmiłowát.

A śnadž iuž čas przysedł. žeby go ráćowát.

Rátuy Sion ten / Cerkiew śwíeta / ktoraś krwíá swojá  
odkupil / podnies rogi ey / wymyśł íá / áby chwalilá  
ímie twoje śwíete dziś / záwśe / y ná wíetí.

A M E N.



Psal : 104.  
v. 2. 3.

Psal : 79. 15.  
16.

Pieśni P :  
2. 15.

